



ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัส
ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
พุทธศักราช ๒๕๒๐ - ๒๕๒๓





จัดทำซ้ำในลักษณะหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
เพื่อเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒



ที่ รล ๐๐๐๔.๒/๑๙๙๘๖



สำนักราชเลขาธิการ

พระบรมมหาราชวัง กทม. ๑๐๒๐๐

๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๐

เรื่อง พระราชทานพระบรมราชานุญาต

เรียน นายวิสิฐ ตันติสุนทร

เลขาธิการคณะกรรมการกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

อ้างถึง หนังสือที่ กบข. ๕๐๔๒/๓๖๑๖/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๐

ตามที่ท่านได้มีหนังสือขอให้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณา ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเชิญพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัส พุทธศักราช ๒๕๔๓ - ๒๕๔๘ ตามสำเนาที่แนบไป ไปเผยแพร่ในดีวีดีและลงพิมพ์ในหนังสือ “ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัส ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พุทธศักราช ๒๕๔๓ - ๒๕๔๘” เพื่อมอบแก่ท้องสมุดทั่วประเทศ จำนวน ๑,๐๐๐ ชุด และเพื่อจำหน่าย จำนวน ๕,๐๐๐ ชุด ราคาชุดละ ๕,๐๐๐ บาท โดยจะนำรายได้หลังหักค่าใช้จ่ายทูลเกล้า ฯ ถวาย โดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย เพื่อเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสสมทามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

พระราชทานพระบรมราชานุญาต

วิสิฐ ตันติสุนทร

(นายประสพโชค อ่อนกอ)

ผู้ช่วยราชเลขาธิการ ปฏิบัติราชการแทน

ราชเลขาธิการ

กองข่าว

โทร. ๐๒ ๒๒๐ ๗๒๐๐ ต่อ ๓๔๐๒

โทรสาร ๐๒ ๒๒๐ ๗๓๒๒



คำนำ



ในมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ เพื่อเป็นการแสดงความจงรักภักดี และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณต่อองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอย่างหาที่สุดมิได้ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) จึงได้ดำเนินการจัดพิมพ์ชุดหนังสือและดีวีดี “ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พุทธศักราช ๒๕๓๓-๒๕๕๔” จำนวน ๒,๑๔๒ องค์กรขึ้น เพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติ และเผยแพร่พระอัจฉริยภาพแห่งพระองค์ท่านให้ปรากฏยั่งยืนอยู่ตราบนานเท่านาน โดยพิจารณาเห็นว่าพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานแก่บุคคลต่างหมู่เหล่า ต่างคณะ ในโอกาสต่างกัน ตลอดช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา นั้น เป็นที่ประจักษ์โดยทั่วไปว่ามีความงดงามในด้านสาระภาษา อีกทั้งยังเปี่ยมด้วยคุณค่าด้านประวัติศาสตร์ ที่เหล่าพสกนิกรชาวไทยทุกคนควรน้อมนำไปยึดถือปฏิบัติให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองส่วนรวม และประเทศชาติสืบไป

กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ดำเนินการจัดพิมพ์ชุดหนังสือและดีวีดีดังกล่าว ตามหนังสือสำนักราชเลขาธิการที่ รล ๐๐๐๔.๒/๑๙๕๘๖ ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๐ และขอขอบคุณผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่ได้ร่วมกันจัดทำหนังสือชุดพิเศษ “ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พุทธศักราช ๒๕๓๓-๒๕๕๔” ครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงสมดังเจตนารมณ์ที่ตั้งไว้

กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

พุทธศักราช ๒๕๕๐





สารบัญ

หน้า

พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัส พุทธศักราช ๒๕๒๐	๙-๑๔๒
พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัส พุทธศักราช ๒๕๒๑	๑๔๓-๒๗๘
พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัส พุทธศักราช ๒๕๒๒	๒๗๙-๔๐๔
พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัส พุทธศักราช ๒๕๒๓	๔๐๕-๕๕๒





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาต่าง ๆ

ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ครั้งที่ ๑๑

ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

วันเสาร์ ที่ ๒๙ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๒๐



ข้าพเจ้าและพระราชนัดดาที่มีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่อีกวาระหนึ่ง และมีความพอใจที่ได้ทราบรายงานของอธิการบดีว่า กิจกรรมด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านวิชาการ เจริญก้าวหน้า มาด้วยดี

ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและกับบัณฑิตทุก ๆ คน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา ครั้งสำคัญครั้งนี้ ทั้งจะได้ออกไปมีหน้าที่การงานเป็นหลักฐาน เป็นกำลังของบ้านเมืองต่อไป

บัณฑิตที่สำเร็จใหม่คงจะมีความรู้สึกเกิดขึ้นหลายอย่าง อย่างหนึ่งคงรู้สึกอาลัยเสียดายที่จะพ้นชีวิตนักศึกษาไป อีกอย่างหนึ่งคงรู้สึกไม่มั่นใจและเกรงกลัวว่า จะปฏิบัติงานให้เป็นประโยชน์เป็นที่พอใจของตนเองไม่ได้ ความจริงไม่มีสิ่งใดที่น่าวิตกเกรงกลัวเลย สำคัญอยู่ที่จะต้องตั้งใจตั้งสติอยู่ในสิ่งที่จะทำ ในระหว่างเรียน กว่าที่จะผ่านขั้นตอนตั้งแต่เบื้องต้นจนสำเร็จการศึกษา แต่ละคนก็ได้ศึกษาและฝึกหัดปฏิบัติงานในสาขาของตน ๆ มามากพอสมควรแล้ว การผ่านจากชีวิตศึกษามาเป็นชีวิตการงานก็เป็นเพียงการผ่านชีวิตอีกขั้นหนึ่ง บัณฑิตก้าวหน้าในการเล่าเรียนได้อย่างไร ก็ย่อมก้าวหน้าในการทำงานได้ทำนองเดียวกัน ท่านทั้งหลายควรระลึกว่า ตลอดเวลาศึกษา ทุกคนสะสมหรือประมวลความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมมากขึ้นมาเป็นลำดับ ความรู้และประสบการณ์ที่เพิ่มพูนขึ้นนั้น เป็นสิ่งที่ช่วยให้ศึกษาสูงขึ้นมาเรื่อย ๆ จนสำเร็จหลักสูตร ดังนั้น ในชีวิตการงาน เมื่อได้ประสบพบเห็นสิ่งใดปัญหาใด ต้องประมวลความรู้ทั้งที่ได้จากการเรียนและประสบการณ์ทั้งหมดเข้าด้วยกันเป็นอันดับแรก แล้วตั้งสติพิจารณาสิ่งนั้นด้วยความรู้ที่ประมวลไว้ ก็จะเห็นหนทางที่จะปฏิบัติ ถึงจะยากเย็นเพียงไร ก็คงไม่พ้นความรู้ความสามารถของท่านไป และจะช่วยให้บรรลุความสำเร็จได้ จึงใคร่ขอให้ถือเป็นหน้าที่ ที่จะต้องปฏิบัติตามวิธีที่กล่าว แล้วทุกคนจะประสบความสำเร็จความสมหวังตลอดชีวิต

ข้าพเจ้าขออวยพรให้บัณฑิตทุกคนประสบแต่ความสุข ความสวัสดิ์ มีความสำเร็จในชีวิต และมีความก้าวหน้ารุ่งเรืองในหน้าที่การงาน สมความมุ่งปรารถนาจงทั่วหน้ากัน.





พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่คณะจิตแพทย์ นักวิชาการสุขภาพจิต
อาจารย์จากมหาวิทยาลัย และผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันต่าง ๆ

เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท^(๒)

ณ พระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์

วันอังคาร ที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๐



สุขภาพจิตและสุขภาพทางกายนี้ มีความสัมพันธ์ที่จะโยงกันอย่างยิ่ง และเป็นความจริงตามที่ท่านอธิบดีได้
แจ้งว่า ควรที่จะถือว่าสุขภาพจิตเป็นสำคัญสำหรับให้ประชาชนมีความสุขกันได้อีกข้อหนึ่ง ในการอบรมบุคลากรให้
รู้จักใช้สุขภาพจิตนั้นก็ เป็นข้อหนึ่งที่สำคัญ ข้อแรก สุขภาพจิตและสุขภาพกายนั้น พุฒได้ว่าสุขภาพจิตสำคัญกว่า
สุขภาพกายด้วยซ้ำ เพราะว่าคนไหนที่ร่างกายสมบูรณ์แข็งแรงแต่จิตใจฟั่นเฟือนไม่ได้เรื่องนั้น ถ้าทำอะไรก็จะยุ่ง
กันได้ กายที่แข็งแรงนั้นก็จะเป็นประโยชน์ต่อตนเองหรือสังคมอย่างใด ส่วนคนที่สุขภาพกายไม่สู้จะแข็งแรงแต่
สุขภาพจิตดี หมายความว่าจิตใจดี รู้จักจิตใจของตัวเองและรู้จักปฏิบัติให้ถูกต้อง ย่อมเป็นประโยชน์ต่อตัวเองมาก และ
เป็นประโยชน์ต่อสังคมได้มาก ในที่สุดสุขภาพจิตที่ดีก็อาจจะพามาซึ่งสุขภาพทางกายได้ หรือถ้าสุขภาพกายไม่ดีนักก็
ไม่ต้องถือว่าเป็นของสำคัญ อันนี้เป็นในด้านความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพจิตกับกาย ในด้านที่จะศึกษาหรือสั่งสอน
เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิตนั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่มีความหนักใจอยู่ เพราะว่าการศึกษาสุขภาพจิตเพื่อการศึกษาเฉย ๆ
หรือสอนเพื่อการสอนสุขภาพจิตเฉย ๆ นั้น ย่อมจะไม่มีประโยชน์นัก แต่ถ้าโยงกันว่า ผู้ที่จะปฏิบัติทั้งในด้านที่จะ
รักษาร่างกาย หรือปราบโรคในหน้าที่ของแพทย์ พยาบาล แต่ใช้สุขภาพจิตด้วย ย่อมจะมีความสำเร็จได้มาก ฉะนั้น
ที่ว่าใช้สุขภาพจิตก็หมายความว่าตนเองหรือผู้ที่ปฏิบัตินั้นจะต้องมีสุขภาพจิตที่ดี ผู้ที่จะสอนในวิชาอื่น หรือปฏิบัติงาน
อย่างอื่นนอกจากการรักษาพยาบาล ก็ย่อมต้องมีสุขภาพจิตที่ดี อย่าเพิ่งไปสอนสุขภาพจิต สอนตัวเองถึงสุขภาพจิตที่
ดีหรือสภาพจิตที่ถูกต้องและความเห็นที่ถูกต้องก่อนจึงจะสอนได้ดี ยังในด้านการรักษาร่างกาย ถ้าสมมุติว่าให้ยาที่
ถูกต้องแต่ด้วยวิธีที่ผู้ให้ให้ยาสุขภาพจิตไม่สู้ดีนัก หมายความว่าโยนให้ หรือในเวลาที่คุณใช้มาทานยาแพทย์ ๆ ก็ด่า
เสียหน่อย คือก็กล่าวว่าทำไมจึงต้องมากวน ก็หมายความว่าสุขภาพจิตของผู้เป็นแพทย์นั้นไม่สู้ดีนัก การพัฒนา
สุขภาพจิตจึงต้องพัฒนาที่ตัวผู้ปฏิบัติ ไม่ใช่จะมาศึกษาสุขภาพจิตเฉย ๆ การที่จะปฏิบัติด้วยสุขภาพจิตที่ดีก็หมายถึงว่า

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้คณะจิตแพทย์ อาจารย์มหาวิทยาลัยและผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันต่าง ๆ เฝ้าทูล
ละอองธุลีพระบาท ในโอกาสที่เดินทางมาประชุมวิชาการสุขภาพจิตครั้งที่ ๓๐ ณ โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่





จะต้องอบรมตนเองให้มีสุขภาพจิตที่ดี ไม่ใช่จะไปสอนคนอื่น ผู้ที่มีสุขภาพจิตที่ดีแล้วอาจจะสอนคนอื่นได้ ชักชวนให้คนอื่นมีสุขภาพจิตดี จนกระทั่งงานที่ทำมีความสำเร็จที่ดีได้ เช่นเวลารักษาผู้ป่วยก็ทำด้วยความละมุนละไม ทำให้ผู้ที่มีโรคสบายใจขึ้น คือไวใจแพทย์ได้ และมีกำลังใจขึ้นมา ย่อมทำให้กายนั้นรับการรักษาได้อย่างเต็มที่ และทำให้กายนั้นหายจากโรคภัยได้สะดวก

ถ้าเป็นครูหรือเป็นอาจารย์ที่สอนด้วยสุขภาพจิตดี ไม่ใช่สอนสุขภาพจิตดี ก็จะทำให้ผู้ที่เป็นลูกศิษย์ เป็นนักเรียน นักศึกษา มีความรู้สึกว่าครูบาอาจารย์สอนอย่างมีความสนใจ และมีความตั้งใจเมตตากรุณาแท้ ก็รับวิชานั้น ๆ ไปได้พร้อมด้วยสุขภาพจิตที่ดี

ฉะนั้นถ้าเรามาสนทนถึงวิธีการที่จะศึกษาสุขภาพจิต ก็ควรจะศึกษาว่าทำอย่างไรจึงให้ตนเองมีสุขภาพจิตที่ดี เป็นคนที่มีเมตตา มีความละมุนละไม มีความคิดที่รอบคอบ ที่ไม่มีโทษ ไม่มีความรู้สึกที่จะหาประโยชน์มากเกินไป อันนี้ก็ทำให้ผู้ที่มาสนทนามีสุขภาพจิตที่ดี ถ้าใครมีสุขภาพจิตดีแล้ว ไม่ต้องไปสอนใคร แสดงด้วยตนเองก็ได้ ประโยชน์มากแล้ว ถ้าหาวิธีที่จะสอนคนอื่นในเรื่องสุขภาพจิตก็ออกจะลำบากเพราะว่าสุขภาพจิตมันอยู่ที่จิตของตัวเอง ฉะนั้นที่จะมีข้อสังเกตในโอกาสนี้ก็คือขอให้ท่านทั้งหลายตั้งสุขภาพจิตของท่านเองให้ดี แล้วก็สำเร็จประโยชน์ทุกอย่าง

ถ้ากลับมาพิจารณาถึงคำว่าสุขภาพจิตหรือสุขภาพกาย กายที่มีสุขภาพดีก็หมายความว่ากายที่แข็งแรง ที่เดินได้ ยืนได้ นั่งได้ มีกำลัง มีทุกอย่าง รวมทั้งมีความคิดที่ดี ถ้ามีสุขภาพจิตที่ดีก็มีกำลัง เป็นกำลังที่จะแผ่ความเมตตาให้แก่คนอื่น มีกำลังที่จะคิดในสิ่งที่ถูกต้อง ที่จะทำให้มีความเจริญรุ่งเรืองแก่ตัวและความเจริญรุ่งเรืองในสังคม เปรียบเทียบสุขภาพนี้ก็คือกำลัง ถ้าหากพูดถึงกายก็คือกำลังกาย ทุกคนก็ทราบ พูดถึงกำลังใจหรือกำลังจิตนี้ก็ทุกคนก็น่าจะทราบ แต่อาจจะไม่ทราบจริงนัก ไปนึกถึงว่าคนนี้มีอำนาจจิต ก็ดูเหมือนว่าจะเป็นคนที่บังคับจิตคนอื่นได้ ไม่ใช่อย่างนั้น คนที่มีกำลังใจหรือกำลังใจเป็นคนที่สามารถควบคุมจิตใจของตัวเอง เขาจะเห็นสว่างว่าอะไรดีอะไรไม่ดี และในที่สุดจะประสบความสำเร็จทุกอย่าง ไม่ใช่จะกอบโกยทรัพย์มากหรืออำนาจมาก แต่ว่าทำ





อะไรด้วยสุขภาพจิตที่ดี คนที่เรียกว่ามีกำลังใจที่ดี ที่ถูกต้องนั้นทำอะไรง่าย ทุกสิ่งทุกอย่างง่ายหมด ไม่ใช่ง่ายเพราะว่าเราทำซู้ ๆ ง่ายเพราะเราสามารถที่จะคิดรอบคอบเพราะสุขภาพจิตดี รอบคอบทุกทางทั้งทางด้านวิชานั้น ๆ ทั้งด้านวิธีการ ทั้งในวิชาการและในการวางตัว

ฉะนั้นการที่มาสัมมนาในหัวข้อสัมมนานี้ก็ถูกต้อง แต่ไม่ทราบว่าจะใช้วิธีการสัมมนาตามแนวที่พูดนี้หรือไม่ เพราะมองเห็นทีเดียวกว่าพูดกันมากเกินไปจะต้องไปสอน หรือว่าจะต้องไปรักษาคณะที่พื้นเพอนให้กลับคืนดี อย่างนี้มากเกินไปจนกระทั่งก็เป็นทีที่ทราบอยู่แล้วก็ขอภัยนิดหน่อย ว่าเขาพูดกันทำให้ไปหาที่แพทย์ที่ใช้จิตวิทยามาก ก็ไปหาหมอคนบ้า และบางทีจิตใจของตนไม่ได้บ้า แต่ถ้าไปหาแพทย์แล้ว แพทย์ก็บอกว่าคุณบ้า จะต้องให้รับว่าคุณบ้า เสียก่อน หรือถ้าไม่บ้าก็บอกว่าหมอบ้า ฉะนั้นวิธีนี้ก็ไม่ว่าจะถูกนักสุขภาพจิตของแพทย์หรือผู้รักษาก็อยู่ที่มีจิตใจที่มีเมตตา จิตใจที่เห็นใจคน และก็เมื่อเห็นใจอีกคนหนึ่งแล้ว อาจจะแนะนำเขาได้ว่าเราเป็นโรคอย่างนั้น ๆ ในทางกาย และก็ขอให้กำลังใจใหม่ เพราะว่าถ้าหมกมุ่นมากเกินไปกายก็จะแข็งแรงยาก และก็อาจจะถามทุกข์สุขของเขา เพราะส่วนมากที่คนที่ไม่สบายและก็เห็นว่าทางกายดูไม่มีอะไรมากมาย ก็อาจจะสุขภาพจิตนั่นเอง แต่สุขภาพจิตอันนั้นก็มาจากเรื่องกาย มาจากเรื่องความเดือดร้อน อาจจะทะเลาะเบาะแว้งกับทางบ้าน หรือมีความเดือดร้อนว่าไม่มีที่อยู่กิน ความเดือดร้อนในจิตใจในทางที่ทะเลาะกับแฟนมาบ้าง อันนี้ก็จะต้องถามเขา เราเห็นอกเห็นใจเขาเราก็อาจจะแนะนำเขาได้ แต่ว่าไม่ได้ไปบอกว่าสุขภาพจิตไม่ดี แต่ว่าลองแนะนำในทางปฏิบัติบ้างด้วยความเมตตา ก็จะสามารถประโยชน์ ฉะนั้นวิธีการที่จะใช้วิชาสุขภาพจิตนี้ก็อยู่ที่ตนเป็นเบื้องต้น ตนเองจะเป็นแพทย์ จะเป็นอาจารย์ ครูก็ตาม ถ้ามีสุขภาพจิตที่ดี คือสร้างสุขภาพจิตของตนให้ดีแล้ว ก็ไม่ต้องทำอะไรอื่น เพราะว่าการสอนการแผ่ออกไปมันจะแผ่ออกไปเองในการปฏิบัติหน้าที่งานการของตน ถ้าตนปฏิบัติด้วยสุขภาพจิตดี

ฉะนั้นเมื่อได้สัมมนากัน ได้พูดกัน ก็ขอให้เน้นหนักในทางนี้มากกว่า ที่เป็นห่วงก็เพราะว่าสุขภาพจิตนี้ส่วนมากไปอยู่ในตำราจิตวิทยา แล้วก็ไปของแห้งแล้ง เป็นของที่เรียกว่าวิชาการล้วน ๆ ไม่เกิดประโยชน์ที่เป็นสิ่งที่จะนำไปใช้ได้ แต่ถ้าทำด้วยตัวเอง ทำให้สุขภาพจิตของตัวเองดีได้ ก็จะเป็นสิ่งที่มีชีวิต และจะเป็นประโยชน์โดยแท้





ที่โดยมากศึกษาในทางวิชาการมากเกินไป ก็เพราะว่าฟังมาจากวิชาการที่บอกว่าจิตวิทยานี้เป็นสิ่งสำคัญแล้วก็คนที่ศึกษานี้ก็ศึกษาในวิชาไม่หนักถึงว่าจิตวิทยานี้เป็นอาชีพที่จะตั้งสำนักงานจิตวิทยาแล้วก็ให้ใครมาปรึกษา แล้วเอาสตางค์ อย่างสมัยนี้ในต่างประเทศ นอกจากจิตแพทย์ ก็ไปตั้งสำนัก อาจเรียกว่าสำนักวิปัสสนา หรือสำนักครู ในต่างประเทศ และมีคนไปมาก แต่ก็แพงมากเหมือนกัน ซึ่งเป็นอาชีพไปเลย ถ้าถือการช่วยสุขภาพจิตว่าเป็นอาชีพนั้นก็ออกจะยาก ฉะนั้นสำนักงานจิตแพทย์หรือสำนักวิปัสสนาที่เป็นอาชีพนั้นจึงมีผลไม่ค่อยดีนัก แล้วก็ทำให้คนวุ่นวาย ทำให้คนสงสัย ทำให้คนจิตใจยิ่งเสื่อมเข้าไป แต่ว่าถ้าพยายามที่จะแผ่ความรู้หรือแผ่เมตตาในทางเป็นบริการเฉย ๆ บริการส่วนตัว ไม่ใช่ถือว่าเป็นบริการแห่งรัฐหรือสังคมนิยม แต่ว่าถ้าเป็นบริการส่วนตัวไปสร้างไว้ จะดีแค่ไหนก็แค่นั้น ก็จะเป็นประโยชน์มาก และได้ชื่อว่าได้ช่วยสังคม ได้ช่วยชาติให้คนมีสุขภาพจิตดีขึ้น คือสุขภาพจิตนี้ขายไม่ได้ แม้แต่ให้ก็ยาก แต่ว่าจะต้องเพาะ แล้วก็จะได้ประโยชน์ตามที่มาสมกันกว่าอยากจะให้สุขภาพจิตของประชาชนทั่วไปดี

แล้วข้อสุดท้ายก็ขอให้ทราบ ว่า ในด้านวิชาการก็ตาม ในด้านสุขภาพจิตก็ตาม ประชาชนมีสุขภาพจิตและมีวิชาการดีเหมือนกัน ถ้าไปดูจริง ๆ แม้ในทางวิชาการจะเป็นเกษตร หรือจะเป็นวิศวกรรม ถึงประชาชนได้ทำได้ปฏิบัติงานมาโดยที่ไม่ได้อ่านตำราฝรั่งแต่ก็ปฏิบัติงานได้ดี ปลุกข้าวปลุกผัก ปลุกหญ้า ปลุกพืชต่าง ๆ มาได้ดีจริง ๆ มาเป็นเวลาช้านาน ถ้าเอาวิชาการมาช่วยงานก็ทำให้ดีขึ้น แต่ในทางสุขภาพจิตนั้น ไปถามเขาว่าใช้สุขภาพจิตยังไง เขาอาจจะไม่เข้าใจ ใช้ทำสุขภาพจิตตามตำรากี่ไม่เข้าใจ แต่ถ้าเรามีสุขภาพจิตดีแล้วก็ไปสอบถามดูจิตใจเขาจริง ๆ จะเห็นได้ว่าเขาใจสูงกว่าเราด้วยซ้ำไม่ต้องไปสอนเขา เพียงแต่เราพูดใจต่อใจก็จะเห็นได้ว่าดี ถ้าเราไปสั่งสอนเขา เขาก็อาจจะเชื่อเพราะว่าเราเป็นผู้ใหญ่ เป็นอาจารย์ เป็นครู เป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ไปพูดกับเขา เขาก็ต้องเชื่อ เพราะว่าท่านผู้ใหญ่พูดส่ำท่ามา ก็คงต้องเอาของดีมาให้ ถ้าไปพูดอะไรเขาก็อาจจะเชื่อ ลงท้ายก็สมมุติว่าสุขภาพจิตเขาสูงกว่าเรา แล้วเราไปสอนเขา เราก้ไปสอนในสิ่งที่ต่ำกว่าเขา อาจจะเสียประโยชน์ไปก็ได้ แต่ถ้าเราไปคุยกับเขา และพูดด้วยใจกับเขา จิตใจที่ดีของเขาก็จะดีขึ้น แม้ว่าเราจิตใจอาจจะไม่ดีเท่าเขา และจิตใจของเราก็ตีขึ้นเหมือนกัน มันเป็นทางบวกทั้งสองอย่างถ้าไปคุยกับเขา แต่ถ้าไปสอนเขาอาจจะเสียประโยชน์ เพราะสิ่งที่ดีที่เขามีอาจจะถูกทำลายลงไป





เพราะความเชื่อของเขา และเราก็กลับสู่สภาพจิตเลวลง เพราะว่าเราไปสอนไปทำให้คนที่มึนจิตใจสูงต่ำลงมา อันนี้เป็นการบั่นทอนสุขภาพจิตของเรา จิตใจของเราจะเสื่อมลงไป ฉะนั้นในการสัมมนา ก็ขอให้พิจารณาถึงข้อต่าง ๆ เหล่านี้ อาจจะซุ่มนูนนิดหน่อย พูดอย่างแปลกประหลาดนิดหน่อย แต่ว่าขอให้หาสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ไปใช้และพิจารณา เข้าใจว่าการพบปะอย่างนี้และคุยกันอย่างนี้ จะเป็นสิ่งที่จะนำให้ทุกคนมีระดับความสุขภาพจิตดีขึ้น และสามารถที่จะแผ่สุขภาพจิตไปตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ คือให้ผู้มารับการรักษาทางกายได้รับรักษาเต็มที่และสบายใจกลับไป แข็งแรงทั้งกาย ทั้งใจ ทั้งผู้ที่จะสอนวิชาการต่าง ๆ แก่นักเรียนหรือนักศึกษา ก็สามารถที่จะถ่ายทอดวิชาการ ทั้งสามารถที่จะทำให้ผู้ที่ได้รับการสั่งสอนได้มีความคิดที่ถูกต้อง หมายความว่าสุขภาพจิตดี

ก็ขอให้ท่านทั้งหลายจงมีความสำเร็จในเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ ด้วยวิธีการที่ถูกต้อง.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

วันพุธ ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๐



ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่นอีกครั้งหนึ่ง และขอแสดงความชื่นชมด้วย กับบรรดาบัณฑิตที่ได้รับเกียรติพร้อมทั้งความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้ทุกคน

ตามที่มหาวิทยาลัยนี้วางนโยบายการศึกษาและการค้นคว้าวิจัยให้เหมาะสมกับพื้นฐานภาวะแวดล้อมทรัพยากร และปัญหาของท้องถิ่น เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาออกไป สามารถปฏิบัติงานทุก ๆ สาขาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการพัฒนาบ้านเมืองและรับใช้ประชาชนนั้น นับว่ามีวัตถุประสงค์และนโยบายที่มีประโยชน์เหมาะสมยิ่ง ประชาชนทุกคน ผู้มีส่วนอุ้มชูสนับสนุนมหาวิทยาลัยนี้ ควรจะพอใจและควรจะฝากความหวัง ฝากอนาคตอันแจ่มใสของท้องถิ่น ไว้กับมหาวิทยาลัยตลอดจนกับบัณฑิตของมหาวิทยาลัยนี้ได้ เมื่อเป็นดังนี้ การทำให้ความหวังและอนาคตอันแจ่มใสนั้นสำเร็จผลขึ้นจริง ๆ ได้ จึงตกเป็นหน้าที่สำคัญอันดับแรกของผู้สำเร็จจากมหาวิทยาลัยที่จะต้องนำความรู้ ความคิด ความสามารถอันได้ศึกษา ฝึกหัด และวิจัยในมหาวิทยาลัยมาเป็นเวลานานปี ไปปฏิบัติ การโดยถูกต้องครบถ้วนตามหลักวิชาและเหตุผล ด้วยอุดมคติและความบริสุทธิ์ใจ พร้อมด้วยความเพียรพยายาม ความรู้จักอดทนเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของชาติบ้านเมือง

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ทุกคนมีกำลังเข้มแข็งสมบูรณ์ ทั้งด้วยกาย ด้วยความคิดจิตใจ สามารถดำเนินชีวิต และกิจการงานทุกอย่าง ให้บรรลุความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้า ทั้งให้มีความสุขสวัสดิ์ทุกเมื่อตลอดไป.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานกระบี่และปริญญาบัตร

แก่นักเรียนนายร้อย นักเรียนนายเรือและนักเรียนนายเรืออากาศ

ณ บริเวณสนามในกระทรวงกลาโหม

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มามอบกระบี่และปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อย โรงเรียนนายเรือ และโรงเรียนนายเรืออากาศ อีกวาระหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับทุกคน ที่ได้รับความสำเร็จในการศึกษา และได้รับเกียรติเป็นนายทหารแห่งกองทัพไทย

ชาติบ้านเมืองจำเป็นต้องมีกำลังรบไว้ป้องกันรักษาอธิปไตยและความปลอดภัย ท่านทั้งหลายเป็นผู้มีภาระ และหน้าที่รับผิดชอบในด้านนี้ ทั้งในฐานะที่เป็นคนไทย ทั้งในฐานะที่เป็นทหาร การปฏิบัติหน้าที่ของทหารในยาม บ้านเมืองถูกคุกคามประทุษร้ายดังทุกวันนี้ ย่อมมีอันตรายมาถึงได้หลายด้าน นอกจากอันตรายโดยตรงจากการ ปฏิบัติการยุทธแล้ว ยังมีอันตรายในรูปอื่น ๆ เช่นการแทรกแซง แทรกซึม ยุแหย่ ยุยว บ่อยอ ล่อหลอกนานา ประการ ซึ่งถ้าไม่ระมัดระวังให้ถี่ถ้วนรอบคอบแล้ว จะเป็นอันตรายพ่ายแพ้ได้ง่าย ๆ เพราะฉะนั้น เพื่อปฏิบัติตน ปฏิบัติการให้มีประสิทธิภาพและปลอดภัย จะต้องฝึกหัดคิดพิจารณาสถานการณ์ทุกอย่างด้วยความละเอียดรอบคอบ ด้วยเหตุผลและหลักวิชา ทำความเห็นความเข้าใจในกรณีต่าง ๆ ให้กระจ่างแจ่มแจ้งและถูกต้อง ยิ่งกว่านั้น จะต้อง ทำความคิดจิตใจให้มั่นคงหนักแน่น มีความขยันหมั่นเพียร ทั้งอดทนต่ออุปสรรคและอคติทุกอย่าง ไม่ท้อแท้หวาด ด้วย การยุแหย่ปลุกปั่นทั้งปวง สำคัญที่สุด จะต้องยึดมั่นในอธิปไตยความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองของประเทศ บ้านเมือง เป็นจุดหมายอันสูงสุด

ขออวยพรให้นายทหารใหม่ทุกคนมีกำลังกาย ใจ และความคิดสติปัญญาอันเข้มแข็ง สมบูรณ์ มีความ ปลอดภัยและชัยชนะในทั้งปวงในกาลทุกเมื่อ มีความสุข ความสำเร็จ และความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตและในหน้าที่ การงาน สมตามความมุ่งปรารถนาจงทุกประการทั่วทุกคน.





พระราชดำรัส

ในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเปิดโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนสิริกิติ์

อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์

วันศุกร์ ที่ ๔ มีนาคม ๒๕๒๐



ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมพิธีเปิดเขื่อนสิริกิติ์พร้อมทั้งโรงไฟฟ้าพลังน้ำในโอกาสนี้ ทั้งมีความพอใจที่ได้ทราบตามรายงานของนายกรัฐมนตรีกว่า โครงการเขื่อนสิริกิติ์มีแผนดำเนินงานด้วยความละเอียดรอบคอบทุกขั้นตอน และเมื่อสำเร็จเรียบร้อยครบถ้วนแล้ว จะเป็นประโยชน์แก่การสรรค์สร้างความสำเร็จของประเทศในด้านต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง จัดว่าเป็นโครงการที่อำนวยความสุขสมบูรณ์ให้บังเกิดขึ้นแก่ประชาชนอย่างสำคัญยิ่ง

ความสำเร็จของโครงการนี้แสดงว่า คนไทยมีความรู้ความสามารถไม่ด้อยกว่าผู้ใด อาจทำงานที่ใหญ่ ๆ ได้ทุกระดับ นอกจากนั้นยังเป็นที่ยืนยันได้ว่า ความร่วมมือกันโดยสอดคล้อง ย่อมนำมาซึ่งความสำเร็จ ข้าพเจ้าขอถือโอกาสนี้ ขอใจผู้มีส่วนช่วยในโครงการนี้ และขอชมเชยเจ้าหน้าที่ทุกคนของกรมชลประทานและการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ที่ได้ร่วมแรงร่วมใจกันดำเนินการก่อสร้างให้สำเร็จลุล่วงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บัดนี้ได้เวลาอันเป็นมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดเขื่อนสิริกิติ์พร้อมทั้งโรงไฟฟ้าพลังน้ำ ณ บัดนี้ ขอให้โครงการเขื่อนอเนกประสงค์แห่งนี้จงดำรงมั่นคงต่อไปในผืนแผ่นดินไทย สามารถอำนวยประโยชน์อันยิ่งใหญ่แก่ประเทศไทยอย่างยิ่งยืนสืบไปตลอดกาลนาน สมดังปณิธานปรารถนาที่ตั้งไว้ทุกประการ.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
ณ หอประชุมสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตลาดกระบัง

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๐



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มามอบปริญญาบัตรของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าอีกวาระหนึ่ง และได้ทราบว่าการของสถาบันดำเนินก้าวหน้าไปด้วยดีทุก ๆ ด้าน

ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและผู้สำเร็จการศึกษาทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ

ตามรายงานของนายกสภาสถาบัน เป็นที่เข้าใจได้ว่า ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เป็นผู้มีความรู้ความเจตนาทั้งในวิชาการและในการปฏิบัติ นอกจากนี้ ยังเชื่อได้ว่าแต่ละคนมีความสามารถ ที่จะปฏิบัติให้เหมาะสมกับภาวะอุตสาหกรรมของประเทศ และให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมได้ตลอดเวลา ด้วย เพราะต่างได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่ปรับปรุงอยู่เสมอ เพื่อให้ได้ผลตามจุดมุ่งหมายดังกล่าว ในการที่ทุกคนจะออกปฏิบัติงานให้ได้ผลสมบูรณ์ และให้เป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองโดยส่วนรวมนั้น มีสิ่งสำคัญที่ควรจะต้องศึกษาให้ทราบแจ้งชัดตั้งแต่นั้นว่า บ้านเมืองของเรามีโครงสร้างอันก่อตั้งขึ้นด้วยส่วนประกอบที่สำคัญมากมายหลายส่วน เป็นต้น เช่น อุตสาหกรรม เกษตรกรรม วนกรรม ชลประทาน รวมตลอดถึงเศรษฐกิจ การศึกษา และสังคมด้วย ดังนั้น การใช้เทคโนโลยีสร้างสรรค์ความเจริญต่าง ๆ ในบ้านเมือง จึงจำเป็นจะต้องใช้ให้พอดีและสอดคล้องกับโครงสร้างของประเทศทุก ๆ ด้าน เพื่อให้ผลหรือประโยชน์อันจะเกิดขึ้นนั้น บังเกิดขึ้นพร้อมทุกด้านโดยสมบูรณ์ และได้สมดุลทั่วถึงกันอันจะเป็นเหตุสำคัญที่สุด ซึ่งจะบันดาลให้บ้านเมืองของเราเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วและมั่นคงในโอกาสนี้ จึงขอฝากไว้ให้ผู้สำเร็จการศึกษานำไปคิดพิจารณา เป็นแนวทางปฏิบัติงานของตน ๆ ต่อไป

ข้าพเจ้าขออวยพรให้บัณฑิตใหม่มีความสุข ความสำเร็จ และความรุ่งเรืองก้าวหน้าในชีวิตและในการกิจ ทั้งปวง ทั้งขอให้ทุกท่านที่มาร่วมประชุมในพิธีนี้ มีความเจริญสวัสดิ์ทุกเมื่อ.





พระราชดำรัส^(๑)

ในพิธีพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้าน จังหวัดจันทบุรี^(๒)

ณ วัดราชบูรณะคุณาราม (วัดเขาสุกิม) อำเภอท่าใหม่

วันอาทิตย์ ที่ ๓ เมษายน ๒๕๒๐



โอกาสที่มามอบธงประจำรุ่นของลูกเสือชาวบ้านนี้ เป็นโอกาสที่เป็นมงคลและสำคัญหลายประการ โดยตรงลูกเสือชาวบ้านทั้งหลายได้ฝึกมาเป็นรุ่น ๆ จนถึงจำนวน ๒๒ รุ่น ที่ยังไม่ได้รับธง ก็เพื่อที่จะฝึกฝนตนเองให้มีความรู้และความสามารถที่จะปฏิบัติประโยชน์ต่อตนเองและต่อชาติบ้านเมือง เมื่อฝึกแล้วก็ได้รับผ้าพันคออันเป็นสัญลักษณ์ของความดี และสัญลักษณ์ว่าตนมีความสามารถ ตนมีความดีที่แสดงออกประจักษ์ ย่อมต้องการที่จะมีสัญลักษณ์อีกอย่างของกลุ่ม คือธงประจำรุ่น บัดนี้ก็ได้รับธงประจำรุ่นแล้ว ขอให้รักษาไว้เป็นสัญลักษณ์ของความสามัคคีในรุ่นที่ได้ฝึกมาด้วยกัน

การฝึกนั้นมีประโยชน์หลายอย่าง ก็ขอทวนดังที่ได้ทวนคำปฏิญาณเมื่อตะกี้ว่าจะทำประโยชน์ทุกเมื่อ ทำประโยชน์นั้นมีการทำประโยชน์ให้กับตนและมีทำประโยชน์แก่ผู้อื่น ผู้อื่นนี้เป็นผู้ที่นอกจากตัวเอง ตัวเองเป็นตัวเอง และผู้อื่นก็ผู้ที่อยู่ข้างเคียงก็เป็นผู้อื่น เพื่อนร่วมรุ่นก็เป็นผู้อื่น ผู้ที่เป็นเพื่อนลูกเสือชาวบ้านต่างรุ่นกันก็เป็นผู้อื่น ซึ่งเราจะต้องช่วยเหลือกัน ผู้อื่นที่เป็นลูกเสือชาวบ้านแห่งจังหวัดอื่น นอกจากจังหวัดจันทบุรีก็เป็นผู้อื่นเหมือนกัน ผู้อื่นที่ไม่ใช่ลูกเสือชาวบ้านก็เป็นผู้อื่นเหมือนกัน แต่รวมแล้วลูกเสือชาวบ้านได้ฝึกขึ้นมาเพื่อประโยชน์ของตนและผู้อื่น ก็หมายความว่าต้องทำประโยชน์แก่เพื่อนร่วมรุ่น เพื่อนร่วมลูกเสือชาวบ้านในจังหวัดจันทบุรี เพื่อนร่วมเป็นลูกเสือชาวบ้านทั่วประเทศ และเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ร่วมชาติทั้งหมด ดังนั้นจะทำให้การฝึกที่ตนได้รับการฝึกมาเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ฉะนั้นก็ขอให้ระลึกถึงว่าประโยชน์ที่จะได้จากการฝึกนั้นจะต้องมาใช้ และมาใช้อย่างไร จะปฏิบัติอย่างไร ก็จะต้องมีความสามัคคี ดังที่ได้รับการสั่งสอนฝึกฝนว่าต้องสามัคคีกัน สามัคคีกันทำไม สามัคคีกันรักกัน เพราะดีกว่าที่จะทะเลาะกัน ถ้าทะเลาะกันก็เกิดความเสียหาย ถ้าสามัคคีกัน คือช่วยกัน ก็เกิดความดี ความเจริญก้าวหน้า ถ้ารักกันก็ดีกว่าที่จะเกลียดกัน เพราะรักกันสามารถที่จะช่วยกันได้ด้วยใจจริง ความอยู่เย็นเป็นสุขของแต่ละคนย่อมจะมีขึ้น ความอยู่เย็นเป็นสุขของประเทศชาติย่อมจะมีขึ้น

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ จากพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ไปทรงเททองหล่อพระประธาน พระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้าน และทรงเยี่ยมราษฎร ณ วัดราชบูรณะคุณาราม (วัดเขาสุกิม) อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี





ถ้ารักกันดีกว่าเกลียดกัน มีปัญหาต่อไปว่าเรามีความสามัคคีกัน เรารักกัน เราช่วยกัน เราจะช่วยกันอย่างไร ถ้าแต่ละบุคคลในรุ่นก็รู้จักเพื่อนร่วมรุ่นกันดี ๆ และถ้าเพื่อนร่วมรุ่นมีปัญหาอะไรเราก็ช่วยเขา เพราะรู้จักกันดี และรักกันดี ต่อไปก็ต้องรู้จักกันในระหว่างรุ่นต่าง ๆ คือหมายความว่า ผู้ที่อยู่ในรุ่นใด ก็จะต้องรู้จักว่ามีรุ่นอื่น ๆ ที่อยู่ใกล้เคียง อาจจะรวมอำเภอกัน ก็ไปเยี่ยมเยียนกัน ไปพบปะกัน ไปทำความรู้จักกัน ถ้าใครมีความรู้อะไรก็แลกเปลี่ยนกัน ถ้ายิ่งกว่านั้น ไปเยี่ยมเยียนกันระหว่างรุ่นต่าง ๆ ที่อยู่ต่างอำเภอกัน ในจังหวัดเดียวกัน ก็ยิ่งกว้างขวางขึ้นไป ถ้ามีความเดือดร้อนอะไรก็ไปพบปะกันและช่วยกันได้ คนไหนเดือดร้อนก็อาจจะเรียกร้องขอให้มาช่วยกันหน่อย คนไหนที่ไม่เดือดร้อนก็มีจิตใจที่เมตตา ที่อยากจะช่วยคนอื่น ก็ไปช่วยเขา ถ้ายิ่งข้ามเขตของจังหวัดก็ยิ่งดี เพราะว่าแต่ละจังหวัด แม้จะเป็นอาณาเขตที่ใหญ่พอสมควร ก็อาจจะเกิดความเดือดร้อน หรือความต้ออะไร ก็อยากที่จะไปพบปะกับผู้อื่นในจังหวัดอื่น ก็ขอให้เห็นว่า การไปเยี่ยมเยียนซึ่งกันและกัน จะเป็นการเยี่ยมเยียนที่ได้จัดให้ไปเยี่ยมเยียน หรือแต่ละคนไปเยี่ยมเยียนกันก็เหมือนกัน คือรู้จักขึ้น ถ้าเรารู้เรื่องอะไรอย่างเราก็อยากให้คนอื่นเขารู้เรื่องเราก็ไปเยี่ยมคนอื่น เราก็ไปคุยกัน เราก็ไปแลกเปลี่ยนความคิด ความรู้ให้กันและกัน และดูอันไหนเป็นประโยชน์ อันไหนไม่เป็นประโยชน์ อันไหนเป็นความจริง อันไหนไม่เป็นความจริง อันไหนจะทำให้ส่วนรวมมีความมั่นคง ก็คุยกัน ปรีกษาหารือกัน ประรณกัน อย่างนี้ก็รู้จักใจกัน รู้ใจกัน ถ้ามีเรื่องอะไรก็รีบไปหา ไปมาหาสู่กัน ก็ไม่มีสิ่งที่จะทำให้เสียหาย เพราะว่าเราพูดจริงกัน ลูกเสือมีสัจจะพูดจริงกัน ถ้าสงสัยอะไรก็ไปหาเพื่อนฝูงกัน แล้วก็จะเห็นอะไรจริงอะไรไม่จริง อะไรเป็นประโยชน์อะไรไม่ประโยชน์

ฉะนั้น การที่จะรู้จักกันดี ๆ ในรุ่น ระหว่างรุ่น ในอำเภอ ในจังหวัดและข้ามจังหวัดไปคือทั่วทั้งประเทศ ลูกเสือชาวบ้านเป็นพี่น้องกันทั้งหมด ถ้ามีเหตุอะไรก็ร่วมกันและร่วมกันจริง ๆ ด้วยความคิดด้วยความตั้งใจ ด้วยปณิธานเดียวกัน คือให้ส่วนรวมคือประเทศชาติอยู่เย็นเป็นสุข มีความปลอดภัยมั่นคง ก็ขอให้ช่วยกันคิด ช่วยกันพิจารณาในการกระทำ ในการคิดและการพูดให้ดี และก็เชื่อว่าจะนำความเจริญมั่นคงมาสู่ประเทศชาติ ตลอดจนถึงจังหวัดต่าง ๆ อำเภอต่าง ๆ รุ่นต่าง ๆ และบุคคลต่าง ๆ จะมีความสุขสมบูรณ์ มีความสงบ และความปลอดภัยได้ ก็ขอให้ทุกคนพิจารณาว่าลูกเสือชาวบ้านมีชื่อเสียงดี เพราะว่าเป็นคนที่มีระเบียบ ก็ขอให้รักษาเรื่องนี้ และขอให้ฝึกฝนตนเองอยู่ตลอด รักษาความสามัคคีกลมเกลียวกันอย่างแน่นแฟ้น ทำประโยชน์ต่อส่วนรวม จะได้ประโยชน์แก่ส่วนตัวเองอย่าถือหมุ่หรือถือเหล่า แม้จะเป็นลูกเสือชาวบ้านก็ถือกันว่า แต่ละคนก็เป็นคนที่ประกอบเป็นราษฎรของชาติบ้านเมือง





ก็เป็นประชาชนทั้งนั้น ฉะนั้นก็ขอให้เห็นว่าประเทศชาตินี้เป็นของประชาชน แต่ละคนจึงมีหน้าที่ที่จะรักษา รักษาอย่างไร ก็รักษาด้วยความมีเหตุผล ความสามัคคี ความตั้งใจจริง

ขอทุกท่านทั้งมีลูกเสือชาวบ้าน ทั้งเจ้าหน้าที่ทั้งหลาย และวิทยากรที่ได้ให้ความรู้ฝึกฝนให้มีความก้าวหน้าเจริญ คือมีกำลังใจมีกำลังกายสมบูรณ์ โดยเฉพาะมีความเที่ยงตรงอย่างแน่วแน่ จะทำให้มีความสำเร็จทุกประการ ก็ขอให้ทุกคนประสบแต่ความดีความงามและสิ่งปรารถนาทุกประการ.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานกระบี่และปริญญาบัตร
แก่ผู้ที่ร้อยตำรวจตรีที่สำเร็จการศึกษาชั้นสูงสุด
จากโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๙
ณ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

วันศุกร์ ที่ ๘ เมษายน ๒๕๒๐



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มามอบกระบี่และปริญญาบัตรแก่บรรดาผู้ที่ร้อยตำรวจตรี ผู้สำเร็จการศึกษาชั้นสูงสุดจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจ อีกวาระหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับทุกคน ที่ได้รับความสำเร็จในการศึกษา และได้รับเกียรติเป็นนายตำรวจไทย

ท่านทั้งหลายทราบอยู่เป็นอันดีว่า ต่อไป จะต้องมีการรับผิดชอบในการรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง ซึ่งเข้าใจได้ว่าจะต้องเผชิญกับการต่อสู้โจรผู้ร้าย กับภัยอันตราย และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง กับความยุ่งยากนานาประการ ที่เกิดขึ้นเนื่องจากภาวะสังคมปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จนทำให้คนทั้งหลายปรับตัวเข้ากับสังคมไม่ทัน และมีแนวความคิดเห็นไปคนละอย่าง การก่ออาชญากรรมและเหตุไม่สงบต่าง ๆ ก็มีการนำเอาวิธีการกับทั้งพฤติกรรมอันทันสมัยรุนแรง โหดร้าย อย่างไม่เคยปรากฏแต่ก่อนมาใช้ด้วย แต่ถึงอย่างไร ก็เป็นหน้าที่โดยแท้จริงของตำรวจทุกคนที่จะต้อง “รักษาสันติราษฎร์” ดังนั้น จึงจำเป็นต้องใช้ความรู้ความสามารถ ใช้วิถีทางและวิธีการที่เหนือขึ้นไปกว่าเขาคือคลาย ระวังปราบปรามเหตุร้ายต่าง ๆ ให้สงบ ขอให้ทุกคนตั้งใจให้มั่นคง ที่จะปฏิบัติหน้าที่ของผู้เป็นตำรวจให้สำเร็จ ความทุกข์ร้อนของประชาชนนั้น จะต้องถือว่าเป็นความทุกข์ร้อนของตัวเองด้วย และการขจัดความเดือดร้อนของผู้อื่น ย่อมเท่ากับขจัดความเดือดร้อนของตนเอง

ในการปฏิบัติงานนี้ ต้องมีความอดทนหนักแน่นให้มาก ทั้งด้วยกายด้วยใจ ต้องรักษากฎหมาย ระเบียบวินัย และระเบียบปฏิบัติให้เที่ยงตรง ต้องปฏิบัติกรทุกอย่างด้วยความรวดเร็ว เด็ดขาด โดยประกอบด้วยปัญญาอันสุขุมรอบคอบ ด้วยความถูกต้องยุติธรรมและความเมตตา มุ่งบำเพ็ญกรณียกิจและบำเพ็ญตนให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมให้มากที่สุด แม้จะมีปัญหาและอุปสรรคใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ ก็ต้องไม่หวั่นไหวและย่อท้อ

ขออวยพรให้ประสบแต่ความสุขความสวัสดิ มีความสำเร็จและความเจริญในชีวิตและมีความก้าวหน้ารุ่งเรืองในหน้าที่การงานทุกประการ.





พระราชดำรัส^(๑)

ในพิธีพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้าน จังหวัดอุทัยธานี^(๒)

ณ พลับพลาพิธีสนามกีฬาจังหวัดอุทัยธานี

วันอาทิตย์ ที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๒๐



พิธีมอบธงประจำรุ่นของลูกเสือชาวบ้านนี้ เป็นโอกาสที่เหมาะสมที่จะระลึกถึงข้อสำคัญต่าง ๆ ของการเป็นลูกเสือชาวบ้าน คือจะต้องระลึกถึงว่าลูกเสือชาวบ้านนี้มีกำเนิดมาอย่างไร มีกฎเกณฑ์อะไร มีจุดประสงค์อย่างไร มีประโยชน์อย่างไร และมีความสำเร็จอย่างไร ถ้าพูดถึงเครื่องหมายของลูกเสือชาวบ้าน ก็เห็นได้ว่าเป็นเครื่องหมายที่ง่าย ๆ ไม่มีรูปแบบที่ฟุ่มเฟือย มีเพียงว่าแต่ละคนมีผ้าผูกคอของลูกเสือชาวบ้านประจำตัว ซึ่งถือกันว่าเป็นสิ่งที่ศักดิ์สิทธิ์ เป็นเครื่องหมายว่าได้ฝึกตน และได้ปฏิญาณตนว่าจะเป็นคนที่ตั้งใจดี ทำประโยชน์ต่อตนเองและต่อส่วนรวม ตั้งอยู่ในความสามัคคี และสำหรับประจำรุ่นนั้นก็มียอดประจำรุ่น ซึ่งจะเห็นเครื่องหมายว่าแต่ละรุ่นได้ฝึกกันมาพร้อมกัน ให้ความรักความพร้อมเพรียงนี้ไว้ เพื่อให้เป็นกำลังสำหรับให้ทุกคนได้ช่วยกัน ทำให้ชีวิตของแต่ละคนมีความรุ่งเรืองราบรื่น ปลอดภัย

ในวันนี้มาประชุมกันถึงทำสืบทอดรุ่น ก็นับว่าเป็นการประชุมลูกเสือชาวบ้านที่นับว่ากว้างขวางและเป็นที่น่ายินดีอย่างยิ่ง เพราะว่าสามารถที่จะได้พบปะกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และที่สำคัญที่สุด ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน อันนี้ก็เป็จุดประสงค์ที่สำคัญของลูกเสือชาวบ้าน คือแต่ละคนที่ได้ฝึกก็ได้ทำสติให้มันว่าจะต้องช่วยกัน ช่วยกัน ในหมู่บ้าน ช่วยกัน ในตำบล ช่วยกัน ในเขตอำเภอและเขตจังหวัด และตลอดจนที่เราจะต้องช่วยกันทุกคนทุกคน จะต้องช่วยกันสร้างความสามัคคี ความกลมเกลียว ความเข้าใจอันดีในประเทศชาติ อันนี้คือความสำคัญอย่างยิ่งของลูกเสือชาวบ้าน คือตั้งแต่แต่ละคนรู้จักกัน และแต่ละรุ่นก็ทุกคนรู้จักกันดี และถ้าใครมีความเดือดร้อนก็ช่วยกันให้บรรเทาความเดือดร้อน ถ้ารู้ว่ามีรุ่นอื่น ๆ ที่อยู่ใกล้เคียงในเขตอำเภอเดียวกัน ก็ไปมาหาสู่กัน ช่วยกัน คือ ปรึกษาหารือกันว่าจะทำอย่างไร สำหรับให้มีความเจริญ มีความปลอดภัย แลกเปลี่ยนความคิด แลกเปลี่ยนความรู้กัน ไม่ใช่เพียงแต่ว่าลูกเสือชาวบ้านในรุ่นต่าง ๆ ที่อยู่ร่วมอำเภอกันที่จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้ แต่ร่วมจังหวัด ร่วมประเทศก็ไปมาหาสู่กันอย่างเสรี เคยได้ยินมาว่า ถามเขาว่าลูกเสือชาวบ้านไปเยี่ยมกันหรือเปล่า เขาบอกกัน

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินจากพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ไปทรงตัดลูกนิมิตรอุโบสถ วัดจันทาราม พระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้าน และทรงเยี่ยมราษฎรจังหวัดอุทัยธานี





บางรายเขาบอกว่าไม่มีใครจัดให้ ความจริงไม่ต้องมีใครจัดให้ก็ได้ ลูกเสือชาวบ้านแต่ละรุ่น ๆ ย่อมต้องพยายามที่จะไปหาลูกเสือชาวบ้านรุ่นอื่น ๆ ไปเยี่ยมเยียนและมีการเยี่ยมตอบ คือไม่จำเป็นที่จะต้องไปทั้งหมด อาจจะมีจำนวนหนึ่งไปเยี่ยมรุ่นที่อยู่บ้านข้างเคียง และไปถามทุกข์สุข ไปหาข่าว และปรึกษาหารือกัน เมื่อกลับมาก็มาเล่าให้เพื่อนร่วมรุ่นให้ฟังได้ ดังนั้นก็จะได้ข่าว ได้ความรู้ที่จะมาแบ่งปันกัน รุ่นอื่น ๆ ก็ไปเยี่ยมต่อ ๆ กัน ไปจนกระทั่งทั่วทุกส่วนในประเทศไทยด้วยกัน อันนี้ก็เป็นจุดหมายมุ่งหมายสำคัญสำหรับการเป็นลูกเสือชาวบ้าน คือทำด้วยตนเอง เพื่อประโยชน์ของตนเอง เป็นส่วนรวม

การลูกเสือชาวบ้านนี้ก็มีลักษณะอีกอย่างหนึ่งที่สำคัญ ต่อเนื่องจากความไม่พุ่มพวย เครื่องหมายก็สามารถที่จะสร้างขึ้นได้ด้วยตนเอง และค่าใช้จ่ายที่มีเปรียบเทียบกับจำนวนของลูกเสือชาวบ้านที่มีอยู่ในประเทศก็นับว่าค่าใช้จ่ายไม่แพงนัก แต่ก็ต้องเป็นค่าใช้จ่ายอยู่ เงินที่มาใช้ในค่าใช้จ่ายการฝึกและเครื่องหมายของลูกเสือชาวบ้านนี้ ก็ได้มาจากการบริจาคของประชาชนนั่นเอง ก็นับว่าประชาชนได้สร้างกิจการลูกเสือชาวบ้านนี้ขึ้นมาเอง และมาใช้เอง และเป็นประโยชน์ต่อตนเอง

ข้อเหล่านี้ต่าง ๆ นี้ที่ควรที่จะระลึกถึงในโอกาสนี้ ก็ขอฝากเอาไว้ให้ระลึกต่อไปตลอดจนให้ระลึกถึงคำปฏิญาณที่ได้ให้ไว้เมื่อสักครู่นี้ว่าจะทำประโยชน์แก่ผู้อื่นทุกเมื่อ ถ้าทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นทุกเมื่อ ก็หมายความว่าตนเองก็จะได้ประโยชน์ และส่วนรวมก็จะได้ประโยชน์ ฉะนั้นการทำตามคำปฏิญาณโดยเคร่งครัดนั้นก็เป็นการทำประโยชน์ทั้งนั้น และแต่ละคนอาจจะมีความหนักใจในความเป็นอยู่ของตนหรือของประเทศ ถ้าแต่ละคนหนักแน่นในคำปฏิญาณ และต่างคนต่างช่วยกัน เอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน ด้วยความตั้งใจเอื้อเฟื้อด้วยความสามัคคี ด้วยมีการตั้งสติให้มั่นแล้ว ก็เชื่อว่าแต่ละคนก็จะสบายใจและสมควรที่จะสบายใจได้

ในโอกาสนี้ก็ขออวยพรให้ลูกเสือชาวบ้านทั้งหลาย ตลอดจนนิสิตและประชาชนทั้งหลายที่มาประชุม ณ ที่นี้ได้ประสบความสำเร็จ ความต้องการ สิ่งที่ต้องการทุกอย่างจงได้ประสบ ขอให้มีความตั้งใจที่เข้มแข็ง คิดในสิ่งที่ดีที่งาม และประสบความสำเร็จรุ่งเรืองเรื่องทั่วกัน.





พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่อธิบดีกรมปศุสัตว์ นำผู้แทนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม
และผู้แทนสมาชิกสภานิติบัญญัติ เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท^(๒)

ณ พระราชพิธีบริเวณโครงการเกษตรสวนจิตรลดา

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๒๐

—————

วันนี้เป็นโอกาสอันเป็นมงคล เพราะเป็นวันพืชมงคลแรกนาขวัญ ซึ่งนับว่าเป็นวันมงคลของเกษตรกรไทย
ทั่วประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการทำเกษตรกรรมในทางไหนก็ถือว่าเป็นมงคล โดยเฉพาะสำหรับสมาชิกของผู้ที่
เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงโคนม วันนี้ก็เป็นวันมงคล เพราะว่าทุกปีถือว่าวันนี้เป็นวันที่จะต้องมาชุมนุมกัน เกี่ยวข้องกับ
กิจการโคนมที่ท่านทั้งหลายได้สร้างกิจการเลี้ยงโคนมมาเป็นปีแล้ว มีความก้าวหน้าไม่ใช่น้อย ก็นับว่าเป็นสิ่งที่น่ายินดี
และตามที่มีรายงานว่ามีผลสำเร็จได้หลายอย่าง แต่ยังมีอุปสรรคอยู่บ้างเหมือนกัน ก็เป็นของธรรมดา เพราะเหตุว่า
กิจการเลี้ยงโคนม และอาชีพเลี้ยงโคนมนี้อาศัยที่ยาก แต่ถ้าทำดี ๆ และช่วยกันทำ ก็มีความสำเร็จอย่างยิ่งและ
ใหญ่หลวง เป็นประโยชน์สำหรับตน สำหรับประเทศชาติ

ข้อขัดข้องต่าง ๆ จะว่าเป็นของธรรมดาก็ได้ เพราะว่าด้วยเหตุหลายประการเหตุอย่างหนึ่งซึ่งเป็นรากฐาน
คือการเลี้ยงโคนม และกิจการโคนมนี้อาศัยที่ยาก เพราะว่าผลผลิตที่เราปลูกที่จะทำเป็นผลผลิตที่ถ้าไม่จำหน่ายทันที
ก็อาจจะเสียไป เสียประโยชน์ไป และทำให้ล้มจมขาดทุนได้ ฉะนั้น กิจการนี้จึงต้องศึกษามาก และเกี่ยวข้องกับวิชา
การหลายด้าน วิชาการโดยตรงก็คือวิชาการปศุสัตว์ คือ การเลี้ยงสัตว์ เลี้ยงโคให้สมบูรณ์ แข็งแรง ให้ผลิตนมได้
มากที่สุด ต่อไปก็ต้องหาทางที่จะรักษานมให้สดจนกระทั่งถึงตลาดคือผู้บริโภค วิธีที่จะให้นมนี้มีคุณภาพดีไม่เสียหายน
ก็มีหลายวิธี วิธีที่ทำต่าง ๆ นี้ก็ต้องอาศัยวิชาความรู้ในด้านอื่นนอกจากปศุสัตว์ไม่ใช่น้อย ฉะนั้นก็เป็นสิ่งที่
เป็นอุปสรรคได้นอกจากนี้ก็มีอุปสรรคในด้านการบริหารกิจการนั้น ๆ ทำให้ความลำบากซับซ้อนเข้าไปอีกทั้งนี้ท่าน
ทั้งหลายก็ทราบดีแล้วว่าเมื่ออุปสรรคอะไร มีปัญหาอะไรจะต้องปฏิบัติตามหลักวิชาอย่างไร เพราะได้ศึกษามาเป็น
เวลาช้านานพอสมควร สิ่งที่จะต้องขาดไม่ได้ก็อย่างที่ได้อธิบาย คือต้องมีความสามัคคี และขออย่าว่าที่แต่ละคนมี
ความสำคัญสำหรับแต่ละคน หมายความว่าถ้าตัวเราบำเพ็ญตนดี ปฏิบัติดี ก็ตัวเองได้รับประโยชน์ เพราะเหตุว่าถ้า

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ ร้อยตรี ศิริ ศุภางคเสน อธิบดีกรมปศุสัตว์ผู้แทนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม
และผู้แทนสมาชิกสภานิติบัญญัติเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย และ
สมทบทุนสร้างโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช แล้วจึงนำกลุ่มสมาชิกผู้เลี้ยงโคนมเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท กราบบังคมทูลถวายรายงาน





ตั้งเป็นกลุ่มสหกรณ์ แต่ละคนสมาชิกแต่ละคนมีความสำคัญ ถ้าสมาชิกทำตนไม่ตรงตามจุดประสงค์ของสหกรณ์ก็เท่ากับทรยศต่อตัวเอง ก็ไม่คุ้ม ฉะนั้นขออย่าว่าความซื่อสัตย์สุจริตต่อกันและต่อตัวเองเป็นสิ่งสำคัญ และเป็นหัวใจของการอยู่เป็นสหกรณ์ และที่ว่าสหกรณ์นี้เป็นทางออกหรือทางเดียวที่จะปฏิบัติอาชีพที่จะเลี้ยงโคนมได้อย่างเดียว ก็เพราะว่าการเลี้ยงโคนมนี้ต้องมีกำลังร่วมกัน ถ้ามีกำลังร่วมกัน ผลิตก็ได้ดี และจำหน่ายก็ได้ดี ฉะนั้นหัวใจสำคัญของอาชีพที่ท่านเลือกก็คือความสามัคคี ความร่วมมือกันดี ๆ ใช้ความรู้ทางวิชาและเผื่อแผ่กัน นอกจากนี้ก็ขอให้เข้าใจว่า ไม่ใช่เฉพาะวิชาการปศุสัตว์เท่านั้นเองที่จะทำให้อาชีพโคนมอาชีพเลี้ยงโคนมสำเร็จ จะต้องสนใจในด้านวิชาการ ทั้งในด้านความรู้ในการจำหน่าย ถึงจะมีความสำเร็จได้

ขอให้ท่านทั้งหลายหนักแน่นในความสามัคคี มีความปรารถนาในเรื่องในวิชาการ และสามารถที่จะปฏิบัติงานในขอบเขตของสหกรณ์ เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของสหกรณ์และความเจริญรุ่งเรืองของแต่ละคน ขอให้ทุกคนได้ประสบความสำเร็จทุกประการ.





พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ นำประธานสหกรณ์การเกษตร
และสหกรณ์นิคมทั่วประเทศ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท^(๒)

ณ ศาลาดุสิดาลัย

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๒๐



ข้าพเจ้าดีใจที่ได้มีโอกาสพบกับบุคคลชั้นนำในด้านสหกรณ์ในวันนี้ และท่านทั้งหลายก็ได้ประชุมกันหารือ
ในกิจการด้านสหกรณ์มา การปรึกษาหารือกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นจะเป็นประโยชน์มาก เพื่อให้นำไป
พิจารณาในการดำเนินสหกรณ์ของแต่ละฝ่ายแต่ละคน

อันคำว่าสหกรณ์นี้ เป็นคำที่กว้าง ความหมายจริงจังของคำว่าสหกรณ์ ก็คือการร่วมกันสร้างชีวิตใน
การทำงานและความเป็นอยู่ ถ้าดูตามตำราซึ่งมีมากมาย ก็จะเห็นว่าเขาแบ่งกันว่า มีสหกรณ์หลายชนิด โดยเฉพาะมี
สหกรณ์การเกษตร มีสหกรณ์การบริโภค มีสหกรณ์อื่น ๆ หลายอย่าง จนกระทั่งมีสหกรณ์อเนกประสงค์ ความจริง
ทุกอย่างที่กล่าวว่าเป็นสหกรณ์ และการตั้งสหกรณ์ ก็น่าจะเป็นในด้านสหกรณ์อเนกประสงค์ สหกรณ์อเนกประสงค์
นี้ แปลว่าเป็นการตั้งหมู่คณะในการดำเนินชีวิต ที่มีความประสงค์ที่ไม่เป็นเอก หมายความว่าไม่เป็นหนึ่ง มีหลาย
ประสงค์ ถึงเรียกว่าอเนกประสงค์ และที่ว่าการสหกรณ์ก็น่าจะเป็นสหกรณ์อเนกประสงค์เป็นใหญ่ เพราะว่าชีวิต
ของแต่ละคน แต่ละครอบครัว และแต่ละหมู่บ้าน ที่อยู่กันเป็นหมู่ เป็นกลุ่มบุคคล ย่อมจะต้องอาศัยกิจการหลายอย่าง
คืองานหลายอย่าง เช่นการทำมาหากิน จะเป็นการเพาะปลูกก็ตาม หรือการผลิตทางอุตสาหกรรมก็ตาม หรือการ
ผลิตทางเกษตรกรรม และมาดัดแปลงเป็นอุตสาหกรรมในครอบครัวเรือนก็ตาม ไม่มีอย่างเดียวที่จะปะทะชีวิตได้
แต่ละคนแต่ละบุคคลก็ต้องมีอาหารใส่ท้อง มีเสื้อผ้าใส่ มีที่อยู่อาศัย มียารักษาโรค ซึ่งเรียกกันว่าปัจจัย ๔ คือปัจจัย
๔ อย่าง ที่สำคัญสำหรับชีวิตของแต่ละคน ถ้าไม่มีปัจจัย ๔ อย่างนี้ แต่ละคนก็รู้สึกว่าจะมีชีวิตรอยู่ยาก

ฉะนั้น ชีวิตของแต่ละคนก็ต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ กัน จึงต้องมีกิจการที่เกี่ยวข้องกับตัวในด้านต่าง ๆ จึงจำเป็น
ที่จะตั้งสหกรณ์ คือร่วมแรงกัน แบบสหกรณ์อเนกประสงค์อาจจะหนักในกิจการด้านหนึ่งด้านใดก็ตาม แต่
สหกรณ์นี้จะต้องปฏิบัติในกิจการหลายด้าน แม้จะเป็นสหกรณ์การเกษตร การเพาะปลูก ก็มีพืชหลายชนิด และเมื่อ

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชวโรกาส ให้นายอดุลย์ นิยมวิภาต อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ นำประธานสหกรณ์
การเกษตรและสหกรณ์นิคมทั่วประเทศ จำนวน ๑๐๑ คน เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท กราบบังคมทูลถวายรายงานเกี่ยวกับการดำเนินงาน
ของสหกรณ์การเกษตรและสหกรณ์นิคม





มีพืชแล้ว ถ้าพืชนั้นมีจำนวนพอที่จะขาย ก็จะต้องหาตลาด เป็นต้น การหาตลาดร่วมกัน ก็เรียกว่าเป็นกิจการอย่างหนึ่งของสหกรณ์ที่จำเป็นที่จะปฏิบัติ เมื่อหาตลาดแล้วก็ต้องไปขาย ต้องบรรทุกรถบ้าง หรือจะต้องติดต่อผู้ที่จะมาซื้อบ้าง ก็เกี่ยวข้องกับการเดินทาง นั่นก็เป็นกิจการอีกอย่างหนึ่ง เสร็จแล้วก็ต้องไปซื้อสิ่งที่จำเป็นต่อชีวิตมา ก็ต้องบริโภค คือไปหาสิ่งของมาใช้ ก็ต้องเป็นสหกรณ์ผู้บริโภค ฉะนั้น สหกรณ์เฉย ๆ ในจุดประสงค์อย่างเดียวย่างหนึ่งก็คงไม่มี จะต้องเป็นสหกรณ์อเนกประสงค์ทั้งนั้น อันนี้มาพูดตามหลักการว่าที่ตั้งสหกรณ์จะมีประโยชน์ขึ้นมา ก็เพราะว่าช่วยกันสร้างชีวิตให้อยู่ดีกินดีขึ้นมา อย่างกลุ่มบุคคลที่ตั้งสหกรณ์ขึ้นมา ก็จะต้องช่วยกันทำกิจการที่ตามปกติแต่ละครอบครัวแต่ละคนทำ ทำยาก เพราะว่าบางทีมีทุนน้อยก็ตาม หรือบางทีก็มีความรู้บ้าง บางทีก็มีเคราะห์ก็ได้ แต่ว่าถ้าจับกลุ่มกันเป็นสหกรณ์ ก็ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้แต่ละครอบครัวอยู่ดีกินดีมากขึ้น ฉะนั้น ถ้าในกลุ่มบุคคล เช่นในหมู่บ้านหนึ่ง แต่ละคนต่างคนต่างทำก็อาจจะมีคนทำได้ดีมาก แต่บางคนอาจจะทำไม่ได้ดี และก็มี ความเดือดร้อน การที่คนในหมู่บ้านที่อยู่ใกล้ ๆ กันมีความเดือดร้อน ผู้ที่ทำงานได้ดี มีความอยู่ดีกินดีก็เดือดร้อนไปด้วย เพราะว่าจะต้องเห็นคนที่อยู่ใกล้ ๆ มีความไม่สบาย ก็อดไม่ได้ที่จะช่วยเหลือเขา คราวนี้ ถ้ามาตั้งเป็นสหกรณ์ ก็ช่วยเหลือกัน ทำให้ทั้งกลุ่มทั้งหมู่บ้านอยู่ดีขึ้น ก็มีความสุขมากขึ้น เพราะว่าครอบครัวก็มีคนที่อยู่ดีกินดีได้ และ ไม่มีความเดือดร้อน

อีกข้อหนึ่ง การรวมกลุ่มเป็นสหกรณ์ ทำให้ประหยัด ยกตัวอย่าง หมู่บ้านใด หรือกลุ่มใดที่ทำการเกษตร แต่ไม่ได้ปลูกข้าว ต้องไปซื้อข้าว เพราะว่าข้าวเป็นอาหารหลักของเรา ถ้าแต่ละครอบครัวไปซื้อข้าวต้องเดินทางไป เพราะไปซื้อที่ร้านที่ขายข้าวแล้วกลับมา ต้องไปบ่อย ๆ เพราะว่าไม่มีทรัพย์พอที่จะไปซื้อจำนวนมาก หรือไม่มีที่เก็บ ฉะนั้น การเดินทางไปก็จะต้องสิ้นเปลือง และถ้าไปซื้อปลีกทีละถังสองถัง หรือทีละกระสอบ ผู้ที่ขายเขาก็ขายในราคาแพง แต่ถ้ารวมกลุ่มกันไปซื้อข้าวมาจำนวนมากพอสำหรับการใช้ของทั้งหมู่บ้านของทั้งกลุ่ม ก็เป็นจำนวนมาก ก็ไปครั้งเดียว อาจจะเช่ารถได้สักคันแล้วไปซื้อข้าว เมื่อซื้อข้าวจำนวนมาก ผู้ที่ขายเขาก็สะดวกใจ เขาก็ขายในราคาที่ถูกลงกว่าที่จะไปซื้อปลีก อย่างน้อยที่สุดก็ประหยัดการเดินทาง ซึ่งแต่ละคนจะต้องไปแต่ละคนแต่ละคนถ้าเป็นกลุ่มเป็นสหกรณ์มอบหมายให้บุคคลหนึ่งในกลุ่มไปซื้อ ก็เสียค่าเดินทางเพียงครั้งเดียว อาจจะไปซื้อจำนวนมากที่จะอยู่ได้สักสองอาทิตย์ หรือเดือนหนึ่ง แล้วก็ทำที่ ช่วยกันสร้างที่เก็บ เมื่อมีความจำเป็นที่จะใช้ แต่ละคนก็มารับข้าวที่เก็บข้าว





ก็เป็นการประหยัด และเป็นความแน่นอนด้วย เพราะว่าต่างคนต่างเข้าทุนกันแล้วก็ไปซื้อข้าวมาในราคาถูก แต่ละคนก็อยู่ดีกินดีได้มากกว่า และมีความแน่ใจว่าจะมีข้าวบริโภค มีข้าวกิน อันนี้เป็นตัวอย่างซึ่งอยู่ในเรื่องของสหกรณ์ มีประโยชน์ในทางการบริโภค

ในด้านผลิต เช่น การเพาะปลูก การเพาะปลูกจะต้องมีการไถ การเตรียมดิน มีการทำปุ๋ยมาใส่ และหาพันธุ์พืชมา ก็เช่นเดียวกันถ้าไปทำพันธุ์พืชหรือปุ๋ยร่วมกันไป ก็สามารถที่จะไปหาคุณภาพที่ดีที่แน่นอน และประหยัดกว่า ในด้านอื่นก็มี เช่น ยาฆ่าแมลงเป็นต้น ก็เช่นเดียวกัน ในการไถก็ตาม ในการปลูกก็ตาม ในการให้ปุ๋ยก็ตาม หรือการไถยาปราบศัตรูพืชก็ตาม ก็สามารถที่จะใช้เป็นปึกแผ่น คือมีแผนการ ทำให้ได้ประโยชน์ดี ดีกว่าที่จะต่างคนต่างทำ สมมติว่าต่างคนต่างทำ มีแมลงลงหรือศัตรูพืชของบุคคลหนึ่ง เขาไปพยายามคิด แมลงนั้นอาจจะไปเกาะพืชของคนอื่น ๆ ต่อไป เขาก็คิดคนละที่สองที่ แมลงนั้นก็ไปอาศัยแปลงของคนอื่นต่อไป จนกระทั่งไล่ไปไล่มากลับมาที่ของตนคนแรก คนแรกก็ต้องพยายามฆ่าแมลงมาอีกสิ้นเปลืองไปอีกแล้ว แต่ถ้ารวมเป็นกลุ่มเป็นสหกรณ์ ก็สามารถที่จะประชุมกันแล้ว แล้วก็บอกว่ามีเหตุการณ์อย่างนี้ ช่วยกันทำ ก็เป็นการปราบอย่างเด็ดขาด เป็นการช่วยกันทำอย่างเด็ดขาดและไม่สิ้นเปลือง เมื่อไม่สิ้นเปลือง ไม่ต้องมีค่าใช้จ่ายสูง รายได้ย่อมต้องดีขึ้น อันนี้ก็เป็นอย่างหลายด้าน

นอกจากนี้ ก็มีเรื่องอย่างที่ได้กล่าวเหมือนกันว่า การช่วยในทางวิชาการของทางราชการ ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ เป็นต้น ก็สามารถที่จะไปช่วยให้ความรู้ได้เป็นปึกแผ่น เพราะว่าสหกรณ์ได้รวบรวมกำลังเป็นปึกแผ่นแล้ว ทางราชการก็สามารถที่จะไปช่วยแนะนำได้พร้อมเพรียงกัน ถ้าต่างคนต่างทำงานของตัว และทางราชการมีเจ้าหน้าที่ก็มีเพียงจำกัดจะต้องไปดูทุกด้าน ทุกด้าน ก็ไม่มีเวลา แม้จะมีความขยันหมั่นเพียรเท่าไร ก็ไม่สามารถที่จะไปช่วยทุกคนครบถ้วน ก็เกิดความเดือดร้อนได้ แต่ถ้าตั้งเป็นสหกรณ์ ความเดือดร้อนมีที่ไหน ทางสหกรณ์ก็ช่วยกันเองก่อน ข้อสำคัญที่สุดก็ช่วยสำรวจ ทางราชการก็จะได้ช่วยเหลืออย่างจริงจัง และรวดเร็ว ทำให้ได้ประโยชน์ นอกจากนั้น ถ้ามีกิจการใดที่จะต้องหาทุนมาลงทุน เช่น หาพันธุ์พืชที่ดีมาลงทุนเสียก่อน ก็สามารถที่จะหาทุนมาให้กู้ให้ยืมในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ ที่ดี ดีกว่าที่จะให้แต่ละคนในกลุ่มหรือในหมู่บ้านไปหาทุนมาในดอกเบี้ยสูงและไม่แน่นอน





ว่าจะได้ผลดีหรือไม่

ฉะนั้น การตั้งเป็นสหกรณ์นี้ และเข้าใจกันดี เกื้อหนุนซึ่งกันและกันในกลุ่มสหกรณ์ เป็นการดีมากและทำความเจริญ สิ่งที่สำคัญในการดำรงความเป็นปึกแผ่นของสหกรณ์และกิจการสหกรณ์ในประเทศไทยนี้ ก็คือความเข้าใจซึ่งกันและกัน ความเห็นอกเห็นใจ ความ ... ที่เรียกว่าความซื่อสัตย์สุจริตต่อกัน คือไม่ใช่ว่าซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติแต่ละคน แต่ว่าซื่อสัตย์สุจริตต่อกัน ถือว่าสหกรณ์นี้เป็นชีวิตจิตใจของตน ถ้าสหกรณ์อยู่ดี แต่ละบุคคลซึ่งเป็นส่วนประกอบของสหกรณ์ก็อยู่ดี ฉะนั้น ความซื่อสัตย์สุจริตในหมู่สหกรณ์ในสมาชิกสหกรณ์นั้น มีความสำคัญเช่นเดียวกันกับร่างกายของแต่ละคน ถ้ามือขวาบอกว่ามือซ้ายไม่ดี แล้วก็ดีมือซ้ายตลอดเวลา จะมีเวลาไปทำงานเมื่อไร เพราะว่าทั้งมือซ้ายมือขวาก็ต้องทะเลาะเบาะแว้งกัน ก็ไม่มีประโยชน์ หรือขาขวาขาซ้ายจะก้าวพร้อมกัน เพราะว่าบอกว่ามีสิทธิเท่ากัน ขาซ้ายก็บอกว่าเขาจะก้าวก่อน ขาขวาบอกว่าจะก้าวก่อน ถ้าเราตามใจร่างกายทดลองดู เราก็ก้นกระแทก ไม่มีทางที่จะเดินไปไหน ฉะนั้นก็ต้องตัดสินใจว่า เราจะก้าวขาซ้ายออกไปก่อน หรือขาขวาออกไปก่อน ถ้ามาพิจารณาอย่างนี้ก็เหมือนกัน สมาชิกสหกรณ์จะต้องตกลงกันว่าใครจะทำอะไร ไม่ต้องทะเลาะกันแล้วแต่ละคนก็จะได้สิ่งที่ดีคือความสำเร็จ อย่างเราเดินไปที่ไหน หมายความว่าขาทั้งซ้ายทั้งขวาก็อยากจะไปที่ไหนที่เดียวกัน ให้สำเร็จประโยชน์ สำเร็จกิจการของการเดินไปถึงจุดหมาย ขาซ้ายขาขวาเขาก็ปรองดองกัน สลับกันเดินสลับกันก้าว แล้วก็ไปถึงจุดหมายพร้อมกัน ไม่ต้องทะเลาะกัน อันนี้เป็นการเปรียบเทียบซึ่งก็ใช้ได้สำหรับสมาชิกสหกรณ์ทั้งหลาย ไม่ใช่ว่าขาซ้ายมีประโยชน์ได้เปรียบขาขวา เพราะว่าตามที่เคยชิน อย่างเวลาฝึกทหาร เขาบอกว่าหน้าเดิน เขาตกลงกันให้ขาซ้ายเดินไปก่อน แต่ก็เป็นการตกลงกัน แต่ในที่สุดขาขวาเขาก็ต้องเดินไปเหมือนกัน ในสหกรณ์ก็ตกลงกันว่าแต่ละคนช่วยกัน ผลัดกันช่วย ผลัดกันทำ แล้วทุกคนก็ได้ประโยชน์ทั้งนั้น ขอให้พิจารณาให้ลึกซึ้งอย่างนี้

ในหมู่สหกรณ์เดียวกัน สมาชิกก็ต้องมีความปรองดอง ช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างที่มาประชุมกัน มาจากสหกรณ์หลายจังหวัด และแต่ละจังหวัดก็มีหลายสหกรณ์ มาแลกเปลี่ยนความคิด แลกเปลี่ยนวิธีปฏิบัติ และมาแลกเปลี่ยนผลสำเร็จที่ชื่นใจ นี่ก็เป็นประโยชน์เหมือนกัน ช่วยกัน ก็ขอให้ช่วยกันคิดให้ดี ๆ ว่า สหกรณ์ในรูปที่เข้าใจ





อย่างนี้จะป็นประโยชน์อย่างไร ทางราชการซึ่งมีกรมส่งเสริมสหกรณ์นี้ก็มีความชื่นใจว่า งานของตนได้ผลได้ประโยชน์จริง ๆ และจะชวนขยายหาทางที่จะช่วยสมาชิกให้อยู่ดีกินดี ให้ได้มีรากฐานที่ดีสำหรับชีวิตอนาคต การอยู่เป็นสหกรณ์มีตัวอย่างมาแล้วในหลายประเทศ และในประเทศไทยก็มี มีตัวอย่างมาแล้วเหมือนกันว่า เริ่มต้นด้วยความลำบากยากเย็นแต่ในที่สุดมีความร่ำรวย มีเกียรติเป็นคนที่คนนับถือ นับถือทั่วทั้งประเทศว่า ผู้ที่ทำการสหกรณ์อย่างดีก็เป็นคนที่มีความน่าชม คือน่านับถือ น่ายกย่อง ฉะนั้นคนไหนที่มีอาชีพใดและตั้งตัวขึ้นมาได้ด้วย ความซื่อสัตย์สุจริต ด้วยความตั้งใจดี และด้วยความเฉลียวฉลาดเป็นคนที่น่านับถือทั้งนั้น ยกย่องได้

ก็ขอให้ทุกคนบากบั่นทำงาน เพื่อยกระดับให้สูงขึ้น ให้สหกรณ์ในเมืองไทยมีชื่อเสียงที่ดี แล้วก็ชื่อเสียงนี้เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่ง แต่ข้อสำคัญยิ่งคือความอยู่ดีกินดีของทุกคน ขอให้ท่านทั้งหลายผู้เป็นชั้นนำของสหกรณ์ทั้งหลาย จงพยายามส่งเสริมให้สหกรณ์ คือไม่ปล่อยให้แก่กรมส่งเสริมสหกรณ์ส่งเสริม เพราะว่าสหกรณ์นี้ ต้องส่งเสริมด้วยกันทุกคน ไม่ใช่แต่เฉพาะทางราชการส่งเสริม ถ้าแต่ละคนที่เป็นสมาชิกส่งเสริมกัน ก็เป็นอันว่าสำเร็จกิจของการส่งเสริมสหกรณ์

ขอให้ท่านทั้งหลาย มีกำลังใจกายสมบูรณ์ มุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานที่เห็นว่าดี เห็นว่าถูก เห็นว่าเจริญ ขอให้ประสบความสำเร็จโดยทั่วหน้า.





พระราชดำรัส^(๑)

ในพิธีประดับยศ และพระราชทานสัญญาบัตรยศ

แก่นายทหารชั้นนายพล^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันอังคาร ที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๒๐



ขอแสดงความยินดีกับท่านที่ได้รับเกียรติและมงคลในครั้งนี้

เกียรติที่ท่านได้รับนี้มีความเป็นมงคลที่ได้ทางด้านยศสูงขึ้นไปถึงชั้นนายพลนั้นก็ถือว่าเป็นเกียรติที่สูงสำหรับบุคคลที่ปฏิบัติงานในฐานะที่เป็นทหาร เป็นผู้ที่รักษาความมั่นคงของประเทศ เกียรตินี้และมงคลนี้จะเกิดขึ้นเต็มเปี่ยมก็เมื่อท่านทั้งหลายได้ตั้งใจและปฏิบัติตัวให้เป็นประโยชน์ต่อกองทัพ ต่อประเทศชาติอย่างเต็มกำลัง ฉะนั้น เกียรติหรือมงคลนี้ก็อยู่ที่ตัวท่านเอง ที่จะปฏิบัติงานอย่างเข้มแข็งไม่ทอดถอย และเชื่อว่านายทหารชั้นผู้ใหญ่ทุกท่านก็คงปฏิบัติด้วยความตั้งใจที่สุด เพื่อที่จะรักษาความเรียบร้อย ความมั่นคงความเป็นเอกราชของประเทศชาติ ซึ่งถ้าทุกคนปฏิบัติด้วยความเข้มแข็งแล้ว เราก็เชื่อได้ว่าประเทศชาติก็จะอยู่อย่างไม่มีสั่นคลอน สำคัญอยู่ที่ทุกคนก็ต้องนึกว่าเป็นหน้าที่ของตน แต่ละคน ๆ ที่จะปฏิบัติให้ดี ถ้าทุกคนคิดอย่างนี้แล้ว ปัญหาความมั่นคง ความรุ่งเรืองของประเทศชาติ ก็จะไม่มีขึ้น ฉะนั้นก็ขอให้ท่านทั้งหลายได้รักษาเกียรติ ได้รักษาความเป็นมงคลนี้ไว้ด้วยชีวิต เพื่อให้มีความพอใจที่จะปฏิบัติงานด้วยความเข้มแข็ง ด้วยความดี เป็นเกียรติแก่ตนเอง และเป็นเกียรติต่อกองทัพ ตลอดจนเป็นเกียรติและเป็นความปละอดภัยของประเทศชาติ

ขอให้ท่านทั้งหลายได้มีกำลังใจกำลังใจสมบูรณ์ เพื่อให้ปฏิบัติงานในหน้าที่ และประสบความสำเร็จทุกประการ.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชวโรกาส ให้นายทหารชั้นนายพล จำนวน ๗ นาย เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท รับพระราชทานประดับยศและสัญญาบัตรยศ





พระราชดำรัส^(๑)

ในพิธีพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้าน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์^(๒)

ณ พลับพลาพิธีลูกเสือชาวบ้าน อำเภอบางสะพานใหญ่

วันจันทร์ ที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๒๐



พิธีมอบธงประจำรุ่นของลูกเสือชาวบ้านนี้ เป็นโอกาสอันดียิ่งสำหรับลูกเสือชาวบ้านทั้งหลาย ที่จะมาพบปะกันและร่วมยินดีกัน นอกจากนี้ก็เป็นการทดสอบสิ่งที่ได้ฝึกมาในการฝึกลูกเสือชาวบ้าน และเป็นโอกาสที่จะมาทบทวนว่าการฝึกลูกเสือชาวบ้านนี้มีประโยชน์อย่างไร

ประโยชน์ของลูกเสือชาวบ้านนี้มีอยู่หลายประการ ประการแรกได้แก่ประโยชน์ที่ได้แก่ตัวเองของลูกเสือชาวบ้านแต่ละคน แต่ละคนเป็นผู้ที่มีความสามารถ มีความคิด มีความรู้ในตัว แต่การมาฝึกลูกเสือชาวบ้านนี้ทำให้ความรู้ความสามารถในตัวของแต่ละคนได้แสดงออกมาได้ และสำหรับแต่ละบุคคลคนนั้น การมาฝึกลูกเสือชาวบ้านอาจจะทำให้เข้าใจตัวเองมากขึ้น ให้อุทิศตัวเองมากขึ้น ให้อำนาจตัวเองมีความสามารถความดี ความเป็นคนดีหรือคนเลวอยู่ในตัวอย่างไร คนที่มีความสามารถหรือไม่มีความสามารถอย่างไร เมื่อทราบแล้วว่าตัวเป็นอย่างไร ก็สามารถที่จะฝึกฝนให้ตัวมีความดีอย่างเต็มเปี่ยม เมื่อแต่ละคนฝึกฝนและเห็นความดีในตัวแล้วก็สามารถที่จะมาเผื่อแผ่กัน แลกเปลี่ยนในรุ่นเพื่อให้รุ่นมีคุณสมบัติที่ดี มีความสามารถที่ดี ก็เพื่อให้รุ่นหรือหมู่คณะมีความมั่นคงได้ คนเราอยู่คนเดียวไม่ได้ ต้องอยู่เป็นหมู่คณะ แต่ถ้าขาดความเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน อันเรียกว่าความสามัคคี หมู่คณะนั้นอยู่ไม่ได้ และถ้าหมู่คณะอยู่ไม่ได้แล้ว แต่ละบุคคลก็เดือดร้อนด้วย

ฉะนั้น การฝึกลูกเสือชาวบ้าน ในประการแรกคือฝึกตนเองให้มีความสามารถเต็มเปี่ยม ความดีเต็มเปี่ยม ประการที่สองในหมู่คณะคือรุ่น มีความสามารถและมีความมั่นคงได้ ประการที่สามอย่างเช่นวันนี้หลายรุ่นมาพบปะกัน จำนวนคนหลายพันคน ทำให้การแลกเปลี่ยนความคิดความเห็น และแม้จะไม่ได้พูดกันก็ได้มาร่วมกัน มาทดสอบความสามัคคีพร้อมเพรียงของทั้งหมดทุกคนว่ามีความพร้อมเพรียงอย่างไร มีความบกพร่องอย่างไร มีความดีอย่างไร ถ้ามีความดีก็ให้ยินดีและรักษาไว้ ถ้ามีความสามัคคีอย่างที่แสดงในวันนี้ก็ขอให้รักษาไว้และส่งเสริม ถ้ามีข้อบกพร่องใด ๆ ก็ขอให้ได้สวดส่องและแก้ไขอย่างนี้ประโยชน์ของลูกเสือชาวบ้านจะมีอย่างใหญ่หลวง คือคนทั้งที่

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอทั้งสองพระองค์ จากพระตำหนักเปี่ยมสุข พระราชวังไกลกังวล ไปทรงประกอบพิธียกข้อฟ้าอุโบสถ วัดเขาโบสถ์ และพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้าน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์





เป็นบุคคลเข้าร่วมเป็นรุ่น และรุ่นต่าง ๆ ที่มาชุมนุมกันในที่นี้ก็มีความสามัคคีและพร้อมเพรียงกันที่จะสร้างความมั่นคงของส่วนที่เรียกว่าเป็นจังหวัด ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของประเทศชาติ ถ้าบุคคลในจังหวัดมีความพร้อมเพรียงปรองดองกัน ก็เชื่อว่าจะนำความเจริญรุ่งเรือง ความก้าวหน้าความมั่นคงแก่ประเทศชาติ เพราะว่าถ้าทุกจังหวัดทำกันอย่างนี้ คือแสดงความสามัคคีกัน ช่วยซึ่งกันและกัน ประเทศชาติก็จะอยู่ได้ เพราะว่าทุกคนในประเทศเห็นอกเห็นใจกัน ใครเดือดร้อนก็ช่วยเหลือแนะนำ อันนี้เป็นหลักสำคัญของลูกเสือชาวบ้าน คือแต่ละคนที่มีความรู้อะไรก็แบ่งปันให้ผู้อื่น เพื่อให้ผู้อื่นได้สามารถที่จะดำรงชีวิตให้ดีตลอดตั้งแต่บุคคล จนกระทั่งเป็นกลุ่มบุคคล คือรุ่น หรือเป็นกลุ่มรุ่นคือรุ่นต่าง ๆ ที่อยู่ให้อำเภอเดียวกัน ในจังหวัดเดียวกันตลอดจนในประเทศเดียวกัน มีความคิดอย่างเดียวกันคือความมั่นคงของส่วนรวม เพราะฉะนั้นขอให้ทุกคนสวดส้องทั้งในตัวและทบทวนสิ่งที่ได้ฝึกมาเพื่อให้ได้ใช้เป็นประโยชน์เป็นสิริมงคลแก่ตนเอง ตลอดจนแก่ประเทศชาติ ซึ่งถ้าเรารักษาไว้ด้วยความสามัคคี ด้วยความปรองดองกัน ไม่มีข้อสงสัยว่าประเทศชาติจะอยู่เย็นเป็นสุข เป็นที่อยู่อาศัยของเราทั้งหลายสมตามความปรารถนา

ก็ขอให้ท่านทั้งหลายมีกายใจสมบูรณ์แข็งแรง มีจิตใจที่จะสวดส้องตัวเอง สร้างสรรค์ให้ตัวเองและส่วนรวมเข้มแข็งแข็งแรง ขอให้จงประสบแต่ความเจริญและความสำเร็จ.





พระราชดำรัส^(๑)

ในพิธีพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้าน จังหวัดเพชรบุรี^(๒)

ณ พระราชวังรามราชนิเวศน์ อำเภอมะนัง

วันอาทิตย์ ที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๒๐



วันนี้เป็นวันพิเศษของเพชรบุรี โดยที่ได้มีพิธีเฉลิมฉลองเมืองของเพชรบุรี อันหลักเมืองนี้ก็ถือเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์อย่างหนึ่ง ที่จะเป็นหลักของความเป็นอยู่ของเพชรบุรี ของผู้ที่อาศัยอยู่ในเมืองเพชรบุรีนี้ ทั้งข้าราชการ ทหาร พลเรือน ประชาชนทุกคน ความศักดิ์สิทธิ์ที่จะเกิดขึ้นก็มาจากจิตใจของท่านทั้งหลายทุกคน ที่ได้ถือว่าเมืองเพชรบุรีได้ตั้งมานานแล้วเป็นเมืองเก่าแก่โบราณ และเป็นเมืองที่มีชื่อเสียงว่าพลเมืองมีความเข้มแข็ง มีความตั้งใจ เด็ดเดี่ยว และตั้งใจที่จะรักษาความมั่นคงของบ้านเมืองมาเป็นเวลาช้านาน ฉะนั้นหลักเมืองนี้ก็จะเป็นหลักแท้ ๆ เพราะว่าเป็นหลักที่รวมของกำลังใจของทุกคนที่อยู่ ณ ที่นี้ และที่ไม่ได้มาในที่นี้ การที่ท่านทั้งหลายได้มาเป็นจำนวนมาก ก็แสดงให้เห็นแล้วว่าเพชรบุรีนี้เป็นเมืองที่มีคนที่เข้มแข็งและมีความตั้งใจแน่วแน่ที่จะรักษาความดีของเมืองและของประเทศชาติ ฉะนั้นก็เชื่อได้ว่าเมื่อมีหลักเมืองสถิตอยู่แล้ว ก็ยังมีความเจริญมั่นคงมากขึ้น การเฉลิมในวันนี้ ก็นับว่าเป็นพิธียืนยันความสามัคคีและความเข้มแข็ง ดังนี้

วันนี้เป็นวันพิเศษอีกอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะสำหรับลูกเสือชาวบ้านที่ได้มาประชุมกันกว่า ๖๐ รุ่นนี้ มารับธงประจำรุ่น ธงประจำรุ่นนี้ทุกคนก็หวังที่จะได้เพื่อเป็นเกียรติ เพื่อเป็นศรี เป็นสัญลักษณ์ของรุ่นของตน ลูกเสือชาวบ้านทุกคนก็ได้ฝึกฝนมาด้วยความหวังที่จะให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและแก่ส่วนรวม เมื่อมาประชุมกันเป็นจำนวนมากดังนี้ ก็นับว่าเป็นเครื่องหมายว่าทุกคนได้ฝึกฝนมาดี และมาอวดกันว่าฝึกฝนดี มาสั่งสรรดกันและมาแลกเปลี่ยนความคิด เพื่อความสำเร็จของจุดประสงค์ที่ได้ฝึกลูกเสือชาวบ้าน คือให้รู้จักกัน และร่วมกันสร้างความมั่นคงแก่ประเทศชาติ

การฝึกของลูกเสือชาวบ้านนี้เริ่มต้นด้วยตนเอง คือแต่ละคนก็ได้รับการฝึกฝนให้มีความสามารถ หรืออีกนัยหนึ่ง ให้นำความสามารถที่มีอยู่ในตัวของแต่ละคน ความเข้มแข็ง ความปรารถนาดี ที่มีอยู่ในแต่ละคนให้ออกมาประจักษ์ให้เห็นประจักษ์ และให้เป็นกำลังใจต่อกัน เพื่อที่จะให้ใช้ความสามารถเหล่านี้เป็นประโยชน์แก่ตนเอง

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอทั้งสองพระองค์ จากพระตำหนักเปี่ยมสุข พระราชวังไกลกังวล ไปทรงประกอบพิธีเฉลิมยอดเสาหลักเมือง พระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้าน และทรงเยี่ยมราษฎร ณ พระราชวังรามราชนิเวศน์ จังหวัดเพชรบุรี





และต่อส่วนรวม สิ่งสำคัญที่ได้ฝึกฝนมีหลายอย่าง แต่อย่างที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่ง คือเรียนรู้ฝึกหัดตนที่จะให้มีความเอื้อเฟื้อ คือเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่น เมื่อตนมีอะไรก็เอื้อเฟื้อให้ผู้อื่น แบ่งปันให้ผู้อื่น เพื่อที่จะให้ผู้อื่นได้รับผลดีและได้รับความสุขตามที่ตนเองได้แล้ว ก็ขอให้อยากให้คนอื่นได้รับความสุขนั้นเหมือนกัน เรียกว่าเอื้อเฟื้อ ตรงข้ามกับเอื้อเฟื้อก็มีการแก่งแย่ง ซึ่งก็เป็นสิ่งหนึ่งที่จะนำไปสู่ความไม่ดี ความทายนะ ความเอื้อเฟื้อเพื่อแผ่แผ่สร้างความสามัคคีกลมเกลียว ความรักกัน และเป็นกำลังแก่ส่วนรวม และเป็นกำลังแก่ตนเอง การกลั่นแกล้งกันหรือแก่งแย่งกันนั้น เป็นการทำลายความสามัคคี ถ้ามองดูแง่หนึ่ง การเอื้อเฟื้อนั้น เช่น ตนมีของสิ่งหนึ่ง เอื้อเฟื้อให้ผู้อื่นแบ่งปันให้ ก็เท่ากับเสียของนั้นไป แต่ความเสียนั้นได้ผลมากกว่าทำให้ผู้อื่นเขาเกิดความนิยมนรักใคร่ในเรา และต่อไปก็สร้างความสามัคคีคือความสามัคคี ถ้ามีเหตุการณ์ใด ๆ ก็ช่วยกันให้รอดพ้นจากอันตรายได้ การแก่งแย่งกัน ดูเป็นตรงข้ามว่า เมื่อแย่งของเขามาได้ ก็เท่ากับได้ของมาเป็นของดี ได้มา แต่ของนั้นถ้าดูดี ๆ หรือคิดดี ๆ ของที่ได้มาก็ต้องสูญหายไปวันหนึ่ง และเมื่อสูญหายไปแล้ว สิ่งที่อยู่ก็คือความเกลียดชัง ความไม่สามัคคีกัน เมื่อมีอันตรายใด ๆ เกิดขึ้น หรือความต้องการอะไรอย่างเกิดขึ้น เราจะไม่ผู้ที่มีมาเห็นใจเลย ไม่มีผู้ที่จะมาช่วยเหลือเลย ในที่สุดก็จะเป็นความเสียหายอย่างยิ่ง

ฉะนั้นที่ฝึกความสามัคคีคือความเอื้อเฟื้อแบ่งปันกัน อย่างที่พากันเวลาฝึกอบรมลูกเสือให้รู้จักการแบ่งปันช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อซึ่งกันและกันนั้น เป็นสิ่งที่สำคัญ และเป็นสิ่งที่ดีมาก เป็นสิ่งที่ไม่เสีย มีแต่ได้ เมื่อเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน ในเวลาที่ฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้าน ก็เป็นการฝึกการเอื้อเฟื้อในรุ่น เมื่อพบปะกันอย่างวันนี้อย่างวันนั้นก็หัดความเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน ทุกคนก็เอื้อเฟื้อกันและกัน ท่านทั้งหลายก็มาจากอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดเพชรบุรี ก็รู้จักสามัคคีกลมเกลียวกันในจังหวัดว่าใครมีความเดือดร้อนก็จะได้รับความช่วยเหลือจากผู้ที่ไม่เดือดร้อน ทำให้ความเดือดร้อนนั้นสูญหายไป ผู้ที่ฝึกลูกเสือชาวบ้าน แต่ละบุคคลก็ได้รับผ้าพันคอประจำตัว นับว่าเป็นสัญลักษณ์ประจำตัวว่าได้ฝึกมาดี แต่ละรุ่นก็ได้รับธงเป็นสัญลักษณ์ของหมู่คณะที่กลมเกลียวกันดี และหลายรุ่นร่วมกันจากอำเภอต่าง ๆ จากจังหวัดต่าง ๆ ก็เป็นหมู่ใหญ่ซึ่งมีธงชาติเป็นสัญลักษณ์ ฉะนั้นถ้ารักษาการฝึกตนให้ดี และรักษาความสามัคคีช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน เชื่อได้ว่าส่วนรวมจะอยู่ดี ประเทศชาติจะมั่นคง ขอให้ทุกคนตั้งใจรักษาความดีนี้ ตั้งใจที่จะตั้งหน้าทำหน้าที่ของตน รักษาตนเอง รักษารุ่น รักษาอำเภอ รักษาจังหวัด และรักษา





ประเทศชาติอันเป็นที่อาศัยของเราทุกคนให้มั่นคง ให้เจริญก้าวหน้า มีความสงบสันติสุข การที่ทุกคนตั้งใจร่วมกันที่จะรักษาความสงบ รักษาความมั่นคง รักษาสันติสุขนี้ เชื่อได้ว่าจะทำให้บ้านเมืองอยู่เย็นเป็นสุขได้ ไม่มีอันตรายใดๆ ที่จะมากล้ากราย ก็ขอทุกท่าน ตลอดจนทุกท่านที่มาประชุม ณ ที่นี่ จะเป็นลูกเสือชาวบ้านหรือไม่เป็นลูกเสือชาวบ้านก็ตาม เราล้วนเป็นเจ้าของประเทศที่จะต้องรักษาประเทศ

ขอให้ท่านทั้งหลายจงมีกำลัง ทั้งจิตใจทั้งกายสมบูรณ์ และกำลังอันสำคัญคือ กำลังความสามัคคีเอื้อเฟื้อกัน ให้เต็มเปี่ยม และขอให้คิดอะไรที่ดีที่งาม จงเป็นผลสำเร็จทุกประการ ขอให้ท่านทั้งหลายจงประสบแต่ความเจริญรุ่งเรือง.





พระบรมราโชวาท

พระราชทานแก่คณะอาจารย์ ครู และนักเรียนโรงเรียนวังไกลกังวล

ณ ศาลาเริง พระราชวังไกลกังวล

วันจันทร์ ที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๒๐



วันนี้เป็นวันสำคัญและเป็นวันที่น่ายินดี สำหรับครู นักเรียน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนวังไกลกังวล เพราะเป็นวันรับรางวัลประจำปี และวันที่ทุกคนได้มาชุมนุมกันรับทราบเรื่องความก้าวหน้าของโรงเรียน หรือจะกล่าวให้ตรง ก็คือเรื่องผลของการปฏิบัติงานด้วยความเข้มแข็ง ด้วยความขยันหมั่นเพียรเอาใจใส่และด้วยความดีของแต่ละคนในรอบปีที่แล้ว

ขอแสดงความยินดีกับผู้ที่ได้รับรางวัลเรียนดี การได้รับรางวัลแสดงถึงความตั้งใจและความอุตสาหะพยายามที่จะเล่าเรียนและหาความรู้ใส่ตัว การหาความรู้ใส่ตัวนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับทุกคน เพราะว่าต่อไปในชีวิตถ้าขาดความรู้ความสามารถ จะไม่อาจเลี้ยงตัวให้รอดได้ จึงขอให้นักเรียนเพียรพยายามศึกษาเล่าเรียนให้เต็มที่ ตามที่ได้ปณิธานไว้ แม้จะมีได้เป็นผู้ที่ได้รับรางวัลในวันนี้ ก็ต้องมีความพยายาม เพราะว่าวันหนึ่งข้างหน้าก็จะได้รางวัล รางวัลนั้นไม่ใช่รางวัลที่ได้แจกให้ที่นี่ แต่เป็นรางวัลอีกอย่างหนึ่งที่ทุกคนจะได้รับแน่นอน คือความสำเร็จในชีวิต ความสุขสบาย และความเจริญก้าวหน้าในอนาคตวิธีที่จะหาความรู้เพื่อรางวัลอันนั้น สำคัญที่สุด จะต้องทำให้ใจให้แน่วแน่ เข้มแข็ง พร้อมด้วยความหมั่นขยันที่จะเรียน จะต้องทำให้พร้อมที่จะรับความรู้ ที่จะเชื่อฟังเคารพครู เพราะว่าถ้าเราเชื่อฟังเคารพครู ครูจะสามารถให้ความรู้ได้มากที่สุด และนักเรียนก็จะเรียนสำเร็จได้อย่างดีที่สุดด้วย

ในส่วนครูนั้น ก็มีหน้าที่ที่จะให้ความรู้แก่เด็กเพื่ออนาคตของส่วนรวม จึงจะต้องให้ความรู้แก่เด็ก ๆ ด้วยความเมตตา ด้วยความหวังดี คือเมตตาต่อผู้ที่เข้ามามอบตัวเป็นลูกศิษย์ และหวังดีต่อส่วนรวม ซึ่งเป็นที่พึงที่อาศัยของตนเอง ขอให้ทราบว่า ถ้าส่วนรวมประกอบด้วยบุคคลที่มีความรู้ดี มีความสามารถในการปฏิบัติ ส่วนรวมก็จะเจริญมั่นคง ถ้าส่วนรวมหรือคนหมู่มาไม่มีความรู้ ไม่มีความสามารถ บ้านเมืองก็จะเสื่อมทรามลงและไปไม่รอดในที่สุด

ขอให้ทั้งนักเรียนทั้งครูพยายามบากบั่นทำหน้าที่ของตัวเองให้เต็มกำลังความสามารถเพื่อให้ได้ชื่อว่าได้ช่วยส่วนรวมให้มีความมั่นคง ได้ช่วยชาติให้มีความถาวร ขอให้ทุกคนมีกำลังสติปัญญาและกำลังกายเพื่อปฏิบัติหน้าที่นี้ และขอให้ทุกคนประสบแต่ความเจริญรุ่งเรือง มีความสุขความสบายและความสำเร็จทุกประการ.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๒๐



ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ณ โอกาสนี้ ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคนที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา

เป็นที่น่าพอใจยิ่ง ที่ทางการมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีความมุ่งหมายพร้อมทั้งความพยายามอันแน่วแน่ ที่จะดำเนินกิจการทุก ๆ ด้าน เพื่อให้มหาวิทยาลัยมีรากฐานที่มั่นคงหนักแน่น ให้เป็นแหล่งวิชาการที่นักศึกษาจะสามารถศึกษาหาความรู้ในวิทยาการสาขาต่าง ๆ ได้อย่างพร้อมมูล ด้วยเหตุที่ตระหนักอยู่ว่า นักศึกษาผูุ้ตสาหะเข้ามาเรียนนั้น ย่อมต้องการที่จะเรียนรู้ และต้องการฝึกหัดใช้สมอง ใช้ความคิดความสามารถของตนในทางวิชาการอย่างเต็มที่

ว่าในส่วนนักศึกษา เมื่อได้ผ่านการศึกษามหาวิทยาลัยที่ดีแล้ว ก็ควรจะถือได้ว่าเป็นผู้มีการศึกษาอย่างดี มีความรู้ทางวิชาการอย่างถูกต้องแน่นอนหนา มีสมองที่ว่องไวชัดเจนที่จะคิดและมีวิธีการคิดที่จะให้ถูกต้องเที่ยงตรง ทั้งให้เป็นประโยชน์ในทางสร้างสรรค์สำหรับที่จะนำไปใช้ในการงานของส่วนรวมต่อไป เพราะฉะนั้น ผู้ที่ได้สำเร็จการศึกษา มีวุฒิ มีศักดิ์ มีสิทธิ์บริบูรณ์แล้ว จึงถือได้ว่ามีหน้าที่ที่จะต้องนำคุณสมบัติของตัวที่มีอยู่ไปใช้ให้เต็มภาคภูมิ ในอันที่จะประสานความรู้ ความสามารถเข้าด้วยกัน พินิจปัญหาอุปสรรค ความยากลำบากที่มีอยู่ หรือที่จะมีมาข้างหน้าให้ลุล่วงไปและนำพาชาติประเทศให้ก้าวไปถึงความเจริญรุ่งโรจน์พร้อมทั้งความมั่นคงสวัสดิ

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ทุกคนประสบความสำเร็จในชีวิต มีความก้าวหน้ารุ่งเรืองในหน้าที่การงาน และขอให้ท่านที่มาร่วมชุมนุมในพิธีนี้ มีความสุขความเจริญโดยทั่วกัน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วันศุกร์ ที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๒๐



ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์อีกวาระหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับผู้สำเร็จการศึกษาครั้งนี้ทุกคน

ข้าพเจ้าได้กล่าวในที่ประชุมบัณฑิตเมื่อวันวานนี้เป็นความว่า ผู้ที่ได้ผ่านการศึกษาในมหาวิทยาลัยที่ดี ซึ่งเป็นแหล่งวิชาการที่นักศึกษาสามารถศึกษาหาความรู้ทางวิชาการได้อย่างพร้อมมูลนั้น ย่อมมีโอกาสได้เรียนและได้ฝึกหัดใช้สมอง ใช้ความคิดความสามารถของตนอย่างถูกต้องเต็มภาคภูมิ เพราะฉะนั้น บัณฑิตผู้มีการศึกษาอันสมบูรณ์แล้ว จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะได้นำความรู้ ความคิด ความสามารถ และคุณสมบัติทั้งปวงที่มีอยู่ ไปใช้ทำงานสร้างสรรค์ความเจริญมั่นคงให้แก่ประเทศชาติโดยเต็มกำลัง

ในปัจจุบัน มีความคิดและความเชื่อเกิดขึ้นในคนบางกลุ่มว่า การสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้านั้น จำเป็นที่จะต้องยุบเลิก หรือทำลายหรือถอนสิ่งที่มีอยู่แล้วลงเสียก่อน จึงจะสามารถสร้างสรรค์สร้างความสำเร็จหรือความก้าวหน้าที่ต้องการขึ้นได้ ความคิดอย่างนี้น่าจะคิดพิจารณาดูให้ถ่องแท้ ว่าถูกต้องและสมควรคิดสมควรทำหรือไม่ สิ่งใดก็ตามที่มีอยู่แล้ว ย่อมเป็นพื้นฐานและเป็นแบบแผนให้ศึกษาจุดเด่นและจุดอ่อน สำหรับแก้ไขส่วนบกพร่องแล้วหาทางที่จะสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เจริญกว่า หรือก้าวหน้ายิ่งขึ้นไปกว่า ต่อไป สิ่งที่มีอยู่แต่เดิม จึงนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับช่วยให้ก้าวหน้าโดยถูกต้องได้เป็นอย่างดี การทำลายสิ่งที่เป็นรากฐานของความก้าวหน้าเสียหมดนั้น จะก้าวไปได้จากสิ่งใด เหมือนกับคนที่มึนงงคิด เมื่อเกิดปวดศีรษะ ก็ควรเยียวยาให้หายเสียก่อน เพื่อว่าเมื่อหายแล้ว จักได้คิดอ่านให้กว้างไกลยิ่งขึ้นไป หากปวดศีรษะ แล้วทุบศีรษะเสียจนสมองยุบแหลกไป จะได้สิ่งใดมาใช้คิดเล่า บัณฑิตทั้งหลายผู้มีความรู้ ความคิด สติปัญญาอันสมบูรณ์ ควรจะศึกษาความเจริญที่มีอยู่แล้วให้ถูกต้อง แล้วจึงค่อยคิดพิจารณาแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ในสิ่งต่าง ๆ ก่อน เพื่อที่จะก้าวหน้าต่อไป

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ทุกคนประสบความสำเร็จในชีวิต มีความก้าวหน้ารุ่งเรืองในหน้าที่การงาน และขอให้ท่านที่มาร่วมชุมนุมในพิธีนี้ มีความสุขความเจริญโดยทั่วกัน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร

แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๘ – ๒๕๑๙

ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

วันพุธ ที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๒๐



ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กับทั้งได้ทราบรายงานกิจการว่า หน่วยงานหลักของมหาวิทยาลัยต่างพยายามดำเนินงานให้ได้ผลงานที่ก้าวหน้า และเป็นประโยชน์อย่างแท้จริงแก่การจัดการศึกษา

ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ที่มีความสำเร็จในการศึกษาระดับและสาขาต่างๆ ทุกคน และหวังว่า แต่ละคนจะได้ตั้งใจที่จะประกอบกิจการ ให้เป็นประโยชน์แก่ตนแก่ชาติบ้านเมืองต่อไป

ตลอดเวลายาวนานในการศึกษา บัณฑิตคงจะเคยชินกับคำว่า “ทฤษฎี” กับคำว่า “ปฏิบัติ” และทุกคนคงจะได้นำเอาคำทั้งสองนี้ มาคิดพิจารณาถึงความหมายที่ลึกซึ้งแล้วบ้าง ไม่มากก็น้อย วันนี้ข้าพเจ้าใครจะให้ท่านทั้งหลายยกขึ้นมาพิจารณาอีกสักครั้งพร้อม ๆ กัน ทฤษฎี กล่าวสั้น ๆ ก็คือหลักวิชาการอันได้ปรากฏแล้ว ปฏิบัติ คือการนำเอาหลักวิชาหรือหลักความรู้นั้น มากระทำให้บังเกิดผลขึ้นได้จริง ผู้ไม่มีทฤษฎีเป็นผู้ไม่มีหลักความรู้ ผู้มีทฤษฎีไม่ได้ เพราะไม่มีความรู้เป็นทุนรอนสำหรับทำการงาน แต่ผู้มีทฤษฎีที่ไม่หัดปฏิบัติ หรือไม่ยอมปฏิบัติ นั้น ก็ลุ่มนักทฤษฎีที่ปฏิบัติได้ด้วยไม่ได้ เพราะนักทฤษฎีที่ไม่ยอมปฏิบัติ ทำให้ตัวเองพร้อมทั้งวิชาความรู้ทั้งหมดเป็นหมันไป ไม่ได้ประโยชน์ไม่เป็นที่ต้องการของใคร ผู้มีความรู้ด้วย ใช้ความรู้ทำการงานได้จริง ๆ ด้วย จึงจะเป็นประโยชน์และเป็นที่ต้องการ วังงานทั้งหลาย หรือพูดให้กว้างออกไปก็คือประเทศชาตินั้นต้องการนักปฏิบัติยิ่งกว่าคนที่มีความรู้เปล่า ๆ ท่านทั้งหลายเล่า ฝึกหัดเป็นนักปฏิบัติมาแล้วมาน้อยเพียงใด ถ้าพิจารณาเห็นว่ายังบกพร่องอยู่ ก็เร่งฝึกปฏิบัติให้หนักแน่นเสียแต่บัดนี้ เพราะความสำเร็จความเจริญมั่นคงของตนเอง ของการงาน และของชาติ อยู่ที่ความสามารถในการปฏิบัติเป็นสำคัญยิ่งกว่าสิ่งอื่น

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญรุ่งเรืองในสรรพกิจการงาน และขอให้ทุกท่านที่มาชุมนุมพร้อม ณ ที่นี้ มีความสวัสดิ์ถึงทุกเมื่อ.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร

แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๘ – ๒๕๑๙

ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๒๐



ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อีกวาระหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาบัณฑิตสาขาต่าง ๆ ทุกคน

ข้าพเจ้าได้กล่าวแก่ที่ประชุมบัณฑิตเมื่อวันวานนี้เป็นความว่า ผู้ที่สามารถทางทฤษฎีแต่ไม่ยอมฝึกฝนในทางปฏิบัตินั้น เป็นผู้ที่ทำให้ทั้งตัวเองทั้งหลักวิชาเป็นหมัน ไม่ได้สร้างประโยชน์ ไม่เป็นที่ต้องการของใคร ผู้มีทฤษฎีด้วยปฏิบัติได้ด้วย จึงจะมีประโยชน์ และเป็นที่ต้องการของวงงานต่าง ๆ รวมทั้งของประเทศชาติ บัณฑิตสมควรอย่างยิ่งที่จะฝึกฝนและบำเพ็ญตนให้เป็นนักปฏิบัติ เพื่อความสำเร็จความเจริญของตนเอง ของการงาน และของส่วนรวม

บัณฑิตทางการศึกษา ส่วนใหญ่ก็จะไปรับหน้าที่เป็นครู เป็นอาจารย์ หรือไปทำหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการให้การศึกษา ท่านทั้งหลายควรจะต้องถือเป็นหลักการว่าในการสั่งสอนศิษย์นั้น มีความจำเป็นอย่างหนึ่งซึ่งสำคัญมากด้วย ที่จะต้องพยายามหาทางใช้หลักวิชาและวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถคิด เข้าใจ และเห็นจริงด้วยตนเอง ในเนื้อหาสาระ ตลอดจนกฎและหลักเกณฑ์ในวิชาต่าง ๆ ที่เรียน ทั้งสามารถนำกฎหรือหลักเกณฑ์ที่ได้เรียนรู้แล้ว ไปใช้ได้เอง โดยมองเห็นและทราบถึงประโยชน์ของการใช้หรือการทำตามบทเรียนนั้น ๆ อย่างแน่ใจด้วย การให้การศึกษาแก่ศิษย์โดยหลักการนี้ จะทำให้ได้ประโยชน์ถึงสองชั้น อย่างหนึ่ง คือทำให้ครูได้ฝึกฝนตนเองให้ชำนาญในการใช้ทั้งหลักวิชาครูทั้งหลักวิชาสามัญ อีกอย่างหนึ่ง จะทำให้ผู้เป็นศิษย์เล่าเรียนวิชาการได้อย่างถูกต้อง ได้ประโยชน์ตรงกับความต้องการของการให้การศึกษาต่อไปภายหน้าก็จะเป็นผู้มีความรู้ มีปัญญา และมีความสามารถ ที่จะใช้ความรู้และปัญญาให้ได้ผลได้ประโยชน์เต็มเปี่ยม

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงาน และขอทุกท่านที่มาชุมนุมพร้อม ณ ที่นี้ มีความสวัสดีจงทุกเมื่อ.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร

แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๘ – ๒๕๑๙

ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

วันศุกร์ ที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๒๐



ข้าพเจ้าและพระราชนิพนธ์มีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อีกวาระหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาบัณฑิตสาขาต่าง ๆ ทุกคน

เมื่อวันก่อน ข้าพเจ้าได้กล่าวแก่ที่ประชุมบัณฑิตนี้ถึงเรื่อง “ทฤษฎี” กับ “ปฏิบัติ” ว่า ผู้ที่สามารถทั้งทาง ทฤษฎีทั้งทางปฏิบัติ เป็นผู้ที่จะทำการงานได้ดีที่สุด สำหรับผู้ทำหน้าที่ให้การศึกษา สมควรอย่างยิ่งที่จะฝึกหัดใช้หลัก วิชาการสอนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และเห็นจริงในบทเรียนได้โดยตนเอง

เวลานี้ กำลังมีเรื่องพูดกันอยู่ว่า มหาวิทยาลัยนั้น จะเข้าก็แสนยาก จะเรียนก็ลำบาก แต่ครั้นเมื่อจบออกมาแล้ว กลับหางานทำไม่ได้ จึงเป็นปัญหาน่าหนักใจและน่าวิตกยิ่งนัก ปัญหานี้เกิดจากเหตุหลายอย่าง ซึ่งต้อง แก้ไขให้ได้ เหตุอย่างหนึ่งที่เห็นที่สำคัญนั้น คือนักศึกษาส่วนหนึ่งติดอยู่กับความคิดที่ว่า เรียนมาทางใดแล้ว ต้อง ทำงานทางนั้น ต้องได้บรรจุเข้าทำงานในตำแหน่งหน้าที่และในอัตรานั้น ๆ ตามวุฒิ ผู้ที่คิดดั่งนี้มองดูเหมือนเป็นคนเลือกงาน และเหตุที่ทำให้เลือกงาน ก็ดูจะมาจากความไม่มั่นใจในความสามารถของตนเอง ซึ่งถ้าจะกล่าวอย่าง ตรงไปตรงมาจริง ๆ ก็เนื่องมาจากขาดความสามารถในทางปฏิบัตินี้เอง เพราะผู้ที่สามารถในทางปฏิบัตินั้น ย่อมไม่ ย่อมจำกัดตัวเองให้อยู่แต่ในวงแคบ ๆ เมื่อมีความรู้เป็นทุนรอนอยู่ ย่อมทำงานได้ และหาทางก้าวหน้าได้เสมอตาม ความจริงที่ปรากฏ บัณฑิตทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยนี้ก็สามารถที่จะทำงานอื่น ๆ ให้ประสบความสำเร็จอย่างดี เยี่ยมมาแล้วไม่ใช่น้อย ทั้งในทางราชการและมิใช่ราชการ แสดงว่า ถ้าบุคคลมีความรู้อยู่ และมีความสามารถทาง ปฏิบัติอยู่ด้วยพร้อมกัน จะไม่มีอับจน จึงขอให้แต่ละคนได้นำความจริงข้อนี้ไปคิดพิจารณาดูให้ดี ให้เป็นประโยชน์แก่ ตัวต่อไป

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญรุ่งเรืองในสรรพกิจการงาน และ ขอทุกท่านที่มาชุมนุมพร้อม ณ ที่นี้ มีความสวัสดิ์จงทุกเมื่อทั่วกัน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร

แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๘ – ๒๕๑๙

ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

วันอังคาร ที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๒๐



ข้าพเจ้าและพระราชนัดดาที่มีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อีกวาระหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา

ธรรมดาผู้ได้ผ่านการศึกษาในระดับอุดมศึกษา อย่างบัณฑิตในที่ประชุมนี้ จัดว่ามีความรู้ดี สามารถปฏิบัติงาน ด้วยหลักวิชาในฐานะนักวิชาการ ทั้งมีความรับผิดชอบและความเป็นผู้นำสูงพอสมควร ผู้ที่จะรับผิดชอบและเป็นผู้ นำในการงานได้ ประกติจะเป็นผู้ที่รักการปฏิบัติ เมื่อทำการสิ่งใดก็ตามจะต้องนำมาปฏิบัติด้วยสมองก่อน คือนำมาคิด พิจารณาให้เห็นถ่องแท้ด้วยตนเอง แล้วจึงนำสิ่งนั้นมาลงมือปฏิบัติด้วยความตั้งใจให้บรรลุผล บุคคลที่ได้ศึกษามา ด้วยหลักการเช่นนี้ ย่อมมีภูมิรู้เป็นหลักฐานมั่นคง มีความมั่นใจในตัวเอง และสามารถทำงานสำเร็จ โดยไม่ต้อง ยกตัว ไม่ต้องพองลมอวดผู้ใด ผลงานตลอดทั้งความสามารถและคุณสมบัติที่มีอยู่ ย่อมเปล่งแสงออกมาได้เอง ให้เป็น ที่นิยมยินดีของคนทั่วไป ตรงกันข้าม บุคคลที่ได้ฝึกฝนมาในการปฏิบัติ ทั้งทางสมองและทางการกระทำ จะหาความมั่นใจในความรู้ความสามารถของตนได้โดยยาก และมักจะต้องเบ่งลมให้ตัวพองเพื่อประกาศตัวอวดคนอื่น โดยหาผลงานเป็นขึ้นเป็นอันอย่างใดมิได้ ท่านทั้งหลายเคยคิดพิจารณาถึงข้อนี้บ้างหรือยัง ก่อนที่จะออกไปเริ่มชีวิต การงานกันต่อไป ข้าพเจ้าใคร่ขอให้แต่ละคนพิจารณาตัวเองให้ดี ว่าท่านจะอยู่ในพวกเปล่งแสงออกได้เอง หรือใน พวกที่จะต้องเบ่งลมให้ตัวพอง ถ้าเห็นว่ายังมีความบกพร่องอันใดอยู่ ก็รีบปฏิบัติแก้ไขเสีย เพื่อความสำเร็จความ เจริญงอกงามของตนเอง ของส่วนรวม และของประเทศชาติในภายหน้า

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความก้าวหน้ารุ่งเรืองในหน้าที่การงาน และ ขอให้ทุกท่านที่มาร่วมชุมนุมในพิธีนี้ มีความสวัสดีถึงทั่วกัน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร

แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๘ – ๒๕๑๙

ณ หอประชุม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

วันพุธ ที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๒๐



ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อีกวาระหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา

เมื่อคราวก่อน ๆ ข้าพเจ้าได้กล่าวแก่ที่ประชุมบัณฑิตถึงเรื่อง “ทฤษฎี” กับ “ปฏิบัติ” ว่า ผู้ที่มีทฤษฎีหรือมีวิชาการดีและปฏิบัติงานได้ดีด้วย เป็นผู้สามารถทำการงานได้ดีและเหมาะสมที่สุด เพราะเป็นผู้ที่เตรียมตัวพร้อมมาแล้ว สำหรับทำงาน นอกจากนั้นบุคคลผู้เตรียมพร้อมแล้วเช่นนี้ ย่อมมีความรู้ความสามารถอันเปลี่ยนแปลงออกมาได้เอง ให้ผู้อื่นเห็นไม่ต้องแบ่งลมให้ตัวพองเพื่ออวดสรรพคุณแก่ผู้ใด

การให้การศึกษาถือว่าเป็นการให้สิ่งสำคัญที่สุด เพราะเป็นการหล่อหลอมวางรูปแบบให้แก่อนุชน ทั้งทาง ความรู้ความสามารถ ทั้งทางจิตวิญญาณ ผู้มีหน้าที่ให้การศึกษาทุกตำแหน่งหน้าที่ จึงมีความรับผิดชอบอย่างยิ่งต่อ ชาติบ้านเมือง ในการสร้างพลเมืองที่ดี ข้าพเจ้าใคร่ขอให้ท่านทั้งหลายได้พิจารณาให้รอบคอบ ถึงความรับผิดชอบ และความสำคัญของหน้าที่ที่มีอยู่นั้น โดยตระหนัก ทุกคนจำเป็นต้องเข้าใจว่า เมื่อได้ตัดสินใจเลือกทางเดินทางนี้ และได้เตรียมตัวมาเพื่อหน้าที่อันสำคัญนี้แล้ว จะต้องเดินทางต่อไปจนบรรลุความสำเร็จ การที่จะทำหน้าที่ให้ สำเร็จนั้น พื้นฐานอยู่ที่ความบริสุทธิ์ใจในเจตนาที่แต่ละคนได้ตั้งไว้ เมื่อมีความบริสุทธิ์ใจแล้ว ความมั่นใจและความ มุมนานะในการปฏิบัติก็จะเกิดตามมา ทำให้สามารถทนต่ออุปสรรคและความยากลำบากต่าง ๆ ได้ ทั้งเกิดความเสียสละ คือสละความตามใจตัว ความสะดวกสบาย อันเป็นประโยชน์ส่วนตัวเสียได้ เพื่อที่จะถนอมรักษาความดี ความสำคัญ ความศักดิ์สิทธิ์ของหน้าที่ไว้ สำหรับอนาคตของอนุชน และความวัฒนาถาวรของประเทศของชาติในกาลข้างหน้า

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความก้าวหน้ารุ่งเรืองในหน้าที่การงาน และ ขอให้ทุกท่านที่มาร่วมชุมนุมในพิธีนี้ มีความสวัสดิ์ถึงทั่วกัน.





พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่กลุ่มสโมสรโรตารีต่าง ๆ ทั่วประเทศ
และผู้มีจิตศรัทธา เข้าเฝ้า ฯ ทูลเกล้า ฯ ถวายเงิน
โดยเสด็จพระราชกุศล สมทบทุนโครงการเนนดินแดง
ณ ศาลาดุสิดาลัย

วันพฤหัสบดี ที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๒๐



ก่อนอื่นก็ขอขอบใจท่านทั้งหลาย ที่ได้สละทรัพย์เพื่อสนับสนุนในโครงการพัฒนาตามที่ทางสโมสรโรตารีต่าง ๆ ได้มีเจตนาที่จะได้มีส่วนในการพัฒนาประเทศ

จะต้องย้อนไปถึงต้นเหตุของงานกิจการนี้เสียก่อน ได้มีผู้แทนของสโมสรโรตารีต่าง ๆ มาทาบถามว่า การพัฒนาประเทศนี้จะทำอย่างไรดี เพราะเห็นว่ากิจการพัฒนานี้เป็นสิ่งที่สำคัญ สำหรับให้ประเทศชาติมีความมั่นคง และพวกเราทั้งหลายได้สามารถที่จะมีชีวิตที่ผาสุกในประเทศที่มั่นคง ได้เสนอบอกว่าสโมสรโรตารีทั้งหลายมีความยินดีและพร้อมที่จะช่วยเหลือในกิจการเพื่อให้การพัฒนาบรรลุผลเต็มที่ และถามว่าจะทำอย่างไรดี คำถามนี้เป็นคำถามรวม ๆ อย่างนี้ ไม่ใช่ว่าจะพัฒนาอะไรเป็นเจาะจง หรือจะทำอะไรเป็นเจาะจง มาถามว่าจะให้ทำอะไรตั้งแต่แรก จึงบอกว่า ต้องถามย้อนไปว่า จะทำอะไร นั้นแปลว่าอะไร ก็ได้มีคำตอบมาว่า เห็นว่าประเทศชาติต้องการพัฒนา ก็ขออาสาที่จะช่วย เมื่อเป็นอย่างนี้แล้ว ก็คิดว่าควรจะช่วยอย่างไร โดยพิจารณาว่า สมาชิกของสโมสรโรตารีแต่ละสโมสรจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีอาชีพ และแต่ละสโมสริก่ประกอบด้วยสมาชิกที่มีอาชีพต่าง ๆ กันที่มีความสามารถในอาชีพของตน โดยมากก็เลือกอย่างนั้น เลือกสมาชิกที่เด่นในสังคมและรับเป็นสมาชิก เพื่อที่จะรวบรวมผู้ที่มีความสามารถในอาชีพต่าง ๆ มาช่วยกันคิด ช่วยกันแลกเปลี่ยนความคิด เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติงานเพื่อที่จะช่วยสังคมได้

อันนี้ เป็นจุดประสงค์ของสโมสรโรตารีทั้งหลายตั้งแต่ต้น ตั้งแต่ตั้งมา ตั้งแต่ก่อนที่จะมาตั้งในเมืองไทย โรตารีเป็นสโมสรที่มีความประสงค์ที่จะช่วยสังคมให้อยู่ดีกินดี และเข้าใจว่าที่ตั้งใจตั้งนี้ก็เพราะเหตุว่า แต่ละคนที่ตั้งสโมสรโรตารีตั้งแต่ต้นก็มีความกลุ่มใจ เพราะเห็นสังคมเห็นโลกมีความวุ่นวาย มีความแตกแยก มีความทุกข์มาก ถ้าโลกมีความทุกข์ บุคคลย่อมมีความทุกข์ จึงได้รวบรวมเพื่อนฝูงตั้งขึ้นเป็นสโมสร เพื่อที่จะหาทางที่จะช่วยสังคมให้บรรเทาความทุกข์ได้ จนกระทั่งถึงทุกวันนี้มีสมาชิกจำนวนมากมาย และในเมืองไทยเองก็มีสโมสรขึ้นมาเป็นจำนวนมาก ด้วยความตั้งใจเดียวกัน ด้วยความตั้งใจดั้งเดิมที่มีว่า อยากจะช่วยสังคมให้อยู่ดีกินดี เพื่อขจัดความกลุ่มใจ

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้





ของบุคคลที่เป็นสมาชิก และสมาชิกแต่ละคนก็ถือตัวว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ น่าจะช่วยให้ ทั้งเป็นสมาชิกที่มีอาชีพที่แตกต่างกัน

ข้อนี้เองก็เป็นความคิด ทำให้เกิดความคิดจะตอบได้ในคำถามว่าจะช่วยอะไร เลยเห็นว่าอยากจะใช้ความรู้ความสามารถของสมาชิกทุกคนมาช่วยกันในการอันหนึ่งอันใดจะเลือกกิจการนั้นอย่างใด ก็ได้พิจารณามาระยะหนึ่งว่า โครงการต่าง ๆ ที่ไม่ได้เป็นโครงการของรัฐบาลโดยตรงที่เอกชนน่าจะช่วยให้มีหลายหลายแห่ง แต่ก็ดำเนินไปแล้ว แล้วก็ถ้าจะไปช่วย ผู้ที่ดำเนินงานในโครงการนั้น ๆ ก็อาจจะน้อยใจได้ว่าไม่ไว้วางใจเขาหรือ หรืออาจจะมีความที่ผิดแล้ว หรือกำลังดำเนินไปตามแนวความคิดที่เจ้าหน้าที่เหล่านั้นได้ตั้งเอาไว้ จึงเห็นว่าถ้าไปแนะนำให้สมาชิกของโรตารีไปช่วยในโครงการดังนั้นก็อาจจะไม่ได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย ไม่เกิดผลเต็มเม็ดเต็มหน่วย ฉะนั้นก็ได้คิดอยู่ว่า มีแห่งหนึ่งซึ่งถ้าเราไปช่วยจัดระเบียบและใช้ความรู้ที่สมาชิกโรตารีมี จะเป็นการช่วยราษฎรที่อยู่ในแถบนั้นได้มาก จึงเลือกบริเวณที่อยู่ในเขตของนิคมประจวบ ซึ่งอันที่จริงเป็นอาณาเขตที่ใหญ่กว้างไพศาลตั้งแต่ส่วนหนึ่งของอำเภอเมืองลงไปถึงส่วนหนึ่งของอำเภอบ้านแหลม และนิคมนั้นได้จัดการขึ้นเป็นเรือนเป็นราวเป็นส่วนเดียว จะเป็นบริเวณประมาณหนึ่งในห้าของบริเวณทั้งหมดที่ได้พระราชกฤษฎีกาเขตของนิคม นอกเหนือจากนั้นก็จะเป็นบริเวณที่ยังไม่ได้พัฒนาในรูปนิคมโดยแท้ แต่หากว่าในบริเวณที่เหลือนั้นไม่ใช่บริเวณที่ว่างเปล่า เป็นบริเวณที่ราษฎรได้เข้าไปทำกินเป็นเวลานานแล้ว แต่ก็ไม่ใช่เป็นการ เคยได้ไปที่แห่งหนึ่ง ก็ได้กล่าวว่าจะไปตั้งศูนย์พัฒนาชุมชนนั้นที่เนินดินแดง ก็มีผู้ที่ได้ไปสร้างโรงเรียน ไปช่วยในด้านการศึกษา และในด้านอื่น ๆ แล้ว แต่ก็ไม่ได้เป็นทางการแท้ ฉะนั้นนึกว่าถ้าสมาชิกโรตารีมีเวลาก็จะไปช่วยให้พื้นที่เหล่านั้นได้ตั้งขึ้นมาในรูปหมู่บ้าน และโดยเฉพาะเรียกว่าหมู่บ้านสหกรณ์ ซึ่งเคยไปพูดกับราษฎรที่อยู่แถวนั้นเขาก็เห็นด้วย เขาก็อยากที่จะให้มีใครไปช่วยจัดการให้อยู่กันเป็นสหกรณ์ เพราะเขาทราบดีว่าถ้าตั้งเป็นสหกรณ์แล้ว การช่วยเหลือของทางราชการก็ตามทางเอกชนก็ตามจะไปช่วยให้มีความอยู่ดีกินดีได้ โดยอาศัยหลักวิชาและอาศัยกำลังทั้งงานทั้งเงินได้ดีเป็นประโยชน์แก่ตน เพราะฉะนั้นก็เห็นว่าโรตารีควรจะไปช่วยที่นั่น แต่คิดว่าจะไปช่วยในด้านความรู้และในด้านปฏิบัติมากกว่าจะไปช่วยในทางการเงินด้วยซ้ำ





วันนี้นำเงินมา อย่างน้อยก็ได้แจ้งยอดเงินมาว่า มีเงินเท่านี้สำหรับปฏิบัติการ ก็ยินดี แต่ที่สำคัญที่สุดก็คือ อยากให้สมาชิกทุกคนซึ่งมีความรู้แตกต่างกัน และความรู้เหล่านี้ก็จะเป็นประโยชน์แก่ราษฎรได้ทั้งนั้น โดยเฉพาะ ความรู้ที่ว่าความรู้อย่างสอดคล้องกัน ข้อนี้สำคัญ เพื่อว่าใครมีความรู้ในด้านหนึ่งด้านใดจะเอาหัวชนฝา ปฏิบัติในความรู้ ด้านนั้นด้านเดียวไม่สำเร็จแน่ เพราะคนเราต้องอาศัยความรู้หรือปฏิบัติการทุกด้าน เพื่อที่จะมีชีวิตอยู่ เพราะว่า ร่างกายของคนเราต้องอาศัยทุกด้านของวิทยาการ คนไหนที่มีอาหารที่บริบูรณ์ที่รับประทานได้แต่ทางเดียว แต่ไม่มี ที่อยู่อาศัยหรือไม่มีเสื้อผ้าใส่หรือไม่มียารักษาโรคนั้น ย่อมมีชีวิตอยู่ไม่ได้ สำหรับบุคคลก็เป็นเช่นนี้ สำหรับชุมชนก็ เป็นเช่นนี้ จะต้องใช้ทุกด้านวิทยาการทุกด้าน จึงนึกว่าจะอาศัยโรตาเรียนทั้งหลายผลัดกันไปตามเวลาที่มี ไปช่วยให้ คำแนะนำ และโดยที่โรตาเรียนแต่ละคนก็มีฐานะอยู่พอสมควร ก็จะเป็นการประหยัด พูตกันตรง ๆ เป็นการ ประหยัด ไม่ต้องให้เบียดเบียนสำหรับผู้ที่มีความเชี่ยวชาญมีจิตใจเมตตาที่จะไปให้คำแนะนำ โดยมากถ้ามีผู้เชี่ยวชาญ ไปคำแรกที่จะถามคือว่าเบียดเบียนเท่าไร แต่นี่ไม่พูดถึง นึกถึงว่าถ้าท่านโรตาเรียนต่าง ๆ ที่มีความรู้ต่าง ๆ ได้ปรึกษาหารือกัน ไปเหมือนกับเปลี่ยนเวอร์กัน ไปดูในท้องที่นั้นแล้วก็ให้คำแนะนำด้วยตนเอง ก็จะเป็นการสิ้นเปลืองน้อย ที่สุด หรือไม่ได้สิ้นเปลืองเลย ได้กำไรด้วยซ้ำ ได้กำไรสำหรับทุกคน ได้กำไรสำหรับชาวบ้าน ได้กำไรสำหรับ เจ้าของพื้นที่ที่ต้องปฏิบัติงานดูแล เป็นกำไรสำหรับโรตาเรียนเอง เพราะว่าแทนที่จะใช้เงินไปเที่ยว ไปเล่นกอล์ฟที่ไหน แล้วก็ถ้าเล่นกอล์ฟไม่ค่อยดีก็อาจจะต้องเสีย เพราะว่าต้องจ่ายเขามาก แทนที่จะทำอย่างนั้น ประหยัด นั่งรถไปที่ ท้องที่ที่จะพัฒนาก็เสียค่ารถ แต่เล่นกอล์ฟก็ต้องเสียค่ารถ ไปพบราษฎรเห็นว่าเขามีความต้องการความรู้อะไรก็ตาม ก็ให้ความรู้ จดความต้องการของเขา อาจจะเอายาหรือเอาสิ่งของที่ใช้ไปให้เขาประทังก่อน และคิดว่าจะทำอย่างไร ดีสำหรับให้ราษฎรเขาอยู่ดีกินดี กลับมาจะรู้สึกอึ้งใจเห็นว่าราษฎรนี้เป็นคนดี ก็เป็นคนเหมือนเรา ๆ เป็นคนที่จิตใจ ดี อาจจะดีกว่าเราในที่สุด กำไรก็จะเกิดขึ้น เพราะว่าเราไปสัมผัสคนที่ดี คนที่มีความคิดอาจจะไม่มีความรู้ตามที่เรา เรียกกว่าความรู้วิทยาการ แต่มีความคิดความรู้ชีวิตและความดีมาก เราก็ได้กำไร

อันนี้ที่พูดยืดเยื้อในทำนองนี้ เพราะว่า เป็นความคิดอันดับแรกที่เกิดขึ้นในสมองมิใช่จะไปสร้างโรงเรียน ใหญ่โต หรือศูนย์ใหญ่โต ขอพูดสักนิดใน ๑๐ กว่ารายการที่ได้แจ้งว่าจะทำนั้นก็พอเห็นด้วย หรือบางทีก็เห็นด้วย





หรือเห็นด้วยเต็มที่ แต่ศูนย์โฆษณานั้นยังสงสัย อันนี้เป็นวงเล็บที่อาจจะทำให้คุณอมรไม่ค่อยจะสบายใจ แต่ก็เคยพูดมาแล้วก็เคยชินแล้วคงไม่ถึงกับโกรธ วิธีที่จะทำก็ไปดู แต่ที่ปฏิบัติมากก็นับว่าน่าชื่นชม เพราะว่าก็ไปคิดที่จะตั้งศูนย์ให้สนับสนุนการตั้งสหกรณ์ ที่รายงานนั้นนับว่าเป็นเพียงอาคารเป็นสิ่งของ แต่สิ่งที่สำคัญก็คือจะต้องไปพยายามที่จะอธิบาย และชักจูงให้ราษฎรเข้าใจชีวิตแบบที่มีศูนย์ ศูนย์นั้นคือเป็นศูนย์ที่จะแนะนำให้บริการ ทั้งในด้านอาชีพ ในด้านความเป็นอยู่ ในด้านร่างกาย ในด้านการสาธารณสุข และในด้านนอกจากการอาชีพคือ การเพาะปลูก หรือการหัตถกรรม ก็ต้องสนับสนุนในด้านที่จะตลาดให้ได้ งานเหล่านี้ไม่ใช่งานสร้างอาคาร แต่ว่าเป็นงานความรู้และความชำนาญที่โรตาเรียนทั้งหลายจะผลัดกันไปแนะนำได้

ในการสร้างหรือการตั้งศูนย์พัฒนานี้ ก็มีหลักอันหนึ่งที่ได้ดูในแผนที่หรือจะเรียกว่าแผนผังและถือโครงการนั้นะที่จริงยังไม่ได้ส่งมาให้ดูเป็นมันเหมาะเป็นแท้จริง แต่ว่าได้แอบไปดูแล้วได้เห็นว่า มีแผนผังของศูนย์ซึ่งทำให้เกิดความปวดหัวแก่ผู้ที่ตั้งผัง คือมุมหนึ่งเกิดปัญหาในการครอบครอง และนอกจากเกิดปัญหาในการครอบครองก็ถ้าไม่มีปัญหา ก็ไปสร้างตึกในที่ที่ลุ่ม ในที่ที่แฉะ ความจริงก็ง่ายนิดเดียว ถ้าหากว่ามีปัญหาในการครอบครองเราก็ไม่เอา ถ้ามีปัญหาในทางว่ามีที่ที่ลุ่มเราก็ทำบ่อปลา แทนที่จะสร้างตึกในราคาแพง แล้วก็ไปกันด้านเดียวก็กลายเป็นบ่อเลี้ยงปลาอย่าง ๆ ไม่ใช่ที่เราจะไปฝืนธรรมชาติของภูมิประเทศ แต่ต้องเป็นไปตามธรรมชาติของภูมิประเทศ ความผิดของการพัฒนาจะเป็นของทางราชการก็ตาม หรือของผู้เชี่ยวชาญก็ตาม มีอยู่ว่าโดยมากไม่ดูภูมิประเทศที่ไหนที่เขาจะเอาให้มันเป็นที่แบน ตรงไหนที่แบนจะทำให้เป็นที่เขา อันนี้ไม่ถูก ในด้านพัฒนานั้นที่ไหนที่แบนเราก็ใช้เป็นที่แบน ที่ไหนที่เราจะใช้เป็นที่เขา และการแบ่งสรรภูมิประเทศนี้เราก็ไปตามภูมิประเทศ เพราะภูมิประเทศนั้นมันใหญ่กว่าเรา ไม่ใช่ที่เราใหญ่กว่าภูมิประเทศ เราไปย้ายภูมิประเทศมันยากกว่าย้ายตัวเรา ตัวเราก็คือหมายถึงร่างกายเรา สมอของเรา และความคิดของเรา เราต้องไปตามภูมิประเทศ อันนี้ก็หลักของการพัฒนาอย่างหนึ่ง

นอกจากนี้ มาพูดถึงภูมิประเทศคือที่ดิน หรือภูมิประเทศตามภูมิศาสตร์ แต่ว่าภูมิประเทศตามสังคมวิทยา





ก็มีเหมือนกัน ภูมิประเทศตามสังคมวิทยาก็คือนิสัยใจคอของคนเราจะไปบังคับคนให้คิดอย่างอื่นไม่ได้ เราต้องแนะนำ และถ้าไปตามอัธยาศัยของคนเมื่อได้รับการแนะนำแล้วคนก็ไม่ดื้อ โดยมากดื้อเพราะว่าผู้ที่ไปจัดรูปของภูมิประเทศ หรือจัดรูปของสังคม เป็นคนที่เอาหัวชนฝา เอาหัวชนฝาแล้วเราก็จีบ แล้วคนที่เราคิดอยากจะช่วยเขาก็ไม่รู้สึกละอะไรเพราะเขาอยู่ข้างหลังฝา ก็ไม่มีประโยชน์อะไรเลย แล้วเราก็ยังโกรธว่าพวกนี้ไม่เข้าใจเสียที ที่จริงเขาเข้าใจไม่ได้ เพราะเขาก็มีเหตุผลของเขา ฉะนั้นการพัฒนาจะต้องเป็นไปตามภูมิประเทศทางภูมิศาสตร์ และภูมิประเทศทางสังคมศาสตร์ในสังคมวิทยา เพื่อที่จะให้เหมาะสมทุกประการและให้ผู้ที่เราจะไปช่วยไม่กลายเป็นศัตรูของเรา โดยมากไปช่วยเขา เราก็อยากได้ความดี คำชมเชย และต้องการให้เขาเห็นว่าเราก็ดีนะ ก็เป็นของธรรมดา ก็ชื่นใจนะ ถ้าเราไปทำอะไรแล้วมีคนที่เราไปช่วยเขาเห็นว่าเราดี เป็นของที่ดี ชื่นใจ แต่โดยมากถ้าเข้าไปทำอะไร แล้ว คนที่รับความช่วยเหลือนั้นเขาไม่ชื่นชมเราเขาตำราเราด้วยซ้ำ ก็เพราะว่าเราเข้าไปไปช่วยโดยที่จัดเขาให้เข้ากับเราไม่ได้นึกถึงว่าเขาที่มีนิสัยมีใจเข้มแข็งเหมือนกันไม่ยากให้ตัด แต่ว่าถ้าเราเข้าไปแล้วก็เราเข้าไปดูว่าเขาต้องการอะไรจริง ๆ แล้วก็อธิบายให้เขาเข้าใจ เราก็มองใจเขา เขาก็เข้าใจเรา ก็สบายมากแล้ว ฉะนั้น หลักการของการเข้าไปพัฒนานี้ก็จะเกิดประโยชน์อย่างยิ่ง และจะเกิดประโยชน์ต่อสังคมต่อประชาชนในท้องถิ่นและต่อเราเอง เพราะพวกเราเองที่ไปช่วยเขาจะได้รับความพอใจที่ได้ใช้กำลังของเราเป็นประโยชน์และเกิดความภูมิใจ มีความสุขมาก ต้องยืนยันว่าการไปช่วยคน ไม่ต้องเสียเงินมากนักก็มีความสุขมาก และถ้าทำจริง ๆ ความสุขนั้นมีแต่จะเพิ่มขึ้น แล้วก็ถ้าเราทำตั้งแต่หนุ่มแต่สาวจนกระทั่งแก่เฒ่า ความภูมิใจนั้นจะไม่หมดไป ไม่หมด เท่าไรเท่าไรก็ไม่หมด ถ้าเราทำดีถูกต้อง

ที่พูดในหลักต่าง ๆ เหล่านี้ก็เป็นคำตอบเพิ่มเติม และเป็นการพิจารณาเพิ่มเติมในโครงการที่กำลังปฏิบัติ อยู่ ท่านทั้งหลายก็ลองไปคิดเพิ่มเติมได้เองด้วย แล้วก็ขอทั่วถึงเป็นอันดับสุดท้ายว่า นิคมนั้นมันไม่ใช่ซื้อนิคมเนินดินแดง เนินดินแดงเป็นส่วนเป็นตำบลเดียว นิคมนั้นทางการเขาได้ซื้อเอาไว้เป็นนิคม เขาเรียกว่านิคมชั้นบันได หรือชั้นกระได หรือถ้าคิดไปอีกทางหนึ่งก็เป็นนิคมประจวบฯ มันอันเดียวกัน แต่ว่าการแบ่งเขายังไม่ได้แบ่งเป็นที่ทางที่เหมาะสม ที่มันกว้างเหลือเกิน แล้วก็เจ้าหน้าที่ก็ไม่พอ ยังไม่ครบถ้วน แต่โดยที่ท่านทั้งหลายทั้งผู้ที่เป็น





สมาชิกโรตารีและได้มาในฐานะโรตารี และทั้งเพื่อนฝูงทั้งหลายที่ได้ช่วยกันปฏิบัติในเรื่องนี้และสนับสนุนในเรื่องนี้ก็จะไปช่วยเขาได้ ที่ได้ชี้ว่าควรจะทำแถวทัสสะแกนัน เหตุผลสำคัญอยู่ที่ว่า เป็นที่ที่ถ้าไม่ไปพัฒนาไปช่วยเหลือก็อาจจะอยู่อลเวง เพราะว่าเป็นชื่อนิคม แต่ประชาชนที่อยู่โน้นไม่ได้เป็นสมาชิกนิคม เดียวทางการเกิดพิตขึ้นมา เกิดเคร่งครัดขึ้นมา บอกว่านี่ไม่ใช่สมาชิก เป็นผู้บุกรุก เดียวเกิดความแค้น ฉะนั้นก็ถึงอยากจะทำร้ายท่านทั้งหลายผู้มีความรู้ และผู้มีความตั้งใจที่ดี มีความชำนาญ มีความรู้ โดยเฉพาะในเรื่องว่าต้องร่วมแรงกันถึงจะมีผล อันนี้ได้ไปช่วยกันหน่อย ถ้าท่านได้ไปช่วยด้วยกำลังทรัพย์อย่างนี้ก็เป็นการดีมาก เพราะว่าทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้ถ้าไม่มีกำลังทรัพย์ก็ลำบากที่จะทำ แต่ที่สำคัญที่สุดขอให้ช่วยด้วยกำลังความรู้ กำลังใจความดีความตั้งใจที่จะช่วยผู้อื่นอย่างบริสุทธิ์ใจ เป็นสิ่งที่จะทำให้กิจการทั้งหลายนั้นเป็นผลได้จริง ๆ และถ้ากิจการนี้เป็นผลได้จริง ๆ ก็จะเป็นตัวอย่างสำหรับส่วนอื่นของประเทศ และถ้าส่วนอื่นของประเทศได้รับการบริการดี ๆ จากทางทั้งราชการทั้งเอกชนผู้มีจิตใจที่รักส่วนรวมประเทศก็ไม่มีทางที่จะล่มจม มีแต่ที่จะรุ่งเรือง ฉะนั้นงานที่ได้ตั้งไว้แก่ตัวนี้ จึงเป็นงานที่สำคัญได้มาก ๆ แล้วก็ขอให้ท่านไปพิจารณาต่อไป

ในโอกาสนี้ ก็ขอขอบใจอีกทีที่ท่านได้ร่วมแรงร่วมใจกันเสียสละทั้งทรัพย์ ทั้งกำลังกาย กำลังใจ เพื่อที่จะตั้งโครงการที่ดี ที่มีประโยชน์ และก็ขอให้ทำต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง ความจริงก็ดีกว่า ขอวงเล็บอีกสักนิดหนึ่งอีก รับรองว่าเป็นอันสุดท้ายว่า กิจการอย่างนี้ดีกว่าที่เคยทำ ที่โรตารีเคยทำโครงการสร้างหอนาฬิกาหรือสิ่งทีคล้าย ๆ กันเวลานี้ไม่ดูนาฬิกาก็พอรู้ว่าเวลาผ่านไปทุกวัน ๆ แก่เข้าทุกวัน ๆ ไม่ต้องดูนาฬิกา แต่ว่าการสร้างสรรค์ความดีนี้เราไม่ต้องดูนาฬิกา เรารู้ เพราะฉะนั้นปิดวงเล็บ ขอขอบใจท่านอีกทีในความตั้งใจที่ดี และความเข้มแข็งที่ท่านมี ขอให้ทุกสิ่งทุกอย่างที่ท่านได้ตั้งใจที่จะทำที่เชื่อได้ว่าเป็นสิ่งที่ดีที่งาม ขอให้ เป็นผลสำเร็จทุกประการ.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีปฏิญาณตนและสวนสนามเนื่องในงานวันคล้ายวันสถาปนา

คณะลูกเสือแห่งชาติ

ณ สนามศุภชลาศัย สนามกีฬาแห่งชาติ

วันศุกร์ ที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๐



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีปฏิญาณตนและสวนสนามของลูกเสือ ณ ท่ามกลางสันนิบาตของคณะลูกเสือแห่งชาติ อีกวาระหนึ่ง และมีความพอใจยิ่ง ที่ได้ทราบตามรายงานของสภานายกว่า กิจการลูกเสือทุก ๆ ด้านดำเนินก้าวหน้ามาด้วยความมั่นคง ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมอย่างกว้างขวาง แสดงว่าคณะลูกเสือมีความพร้อมเพรียงและตั้งใจจริง ในอันที่จะเพียรพยายามปฏิบัติภารกิจให้บังเกิดผลตามอุดมคติและความมุ่งหมายที่ตั้งไว้

งานของลูกเสือมุ่งหมายที่จะอบรมคนให้สุจริต มีวินัย มีความรับผิดชอบ และมีความมั่นใจในตัวเอง นอกจากนั้น ยังมีจุดประสงค์ที่อาจเรียกว่าสำคัญที่สุดอีกประการหนึ่ง คือต้องการฝึกลูกเสือทุกคนให้บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมในทุก ๆ ทางที่จะพึงทำได้ ทุกคนในที่นี้ กล่าวได้ว่ามีความเชื่อถือเลื่อมใสในงานของลูกเสือ จึงได้เข้ามาร่วมงานด้วยความเต็มอกเต็มใจและเสียสละ มีความตั้งใจและพากเพียรที่จะส่งเสริมสนับสนุนกิจการอันทรงคุณค่านี้ ให้มีประสิทธิภาพและมีคุณประโยชน์เพิ่มพูนกว้างขวางยิ่ง ๆ ขึ้น เมื่อท่านได้ร่วมแรงร่วมใจกันมาได้ด้วยดีอย่างนี้แล้ว ขอให้ดำเนินงานต่อไปโดยเต็มกำลัง เชื่อว่าเมื่อคนส่วนใหญ่ตั้งใจดีแล้ว ก็จะสงเคราะห์อนุเคราะห์กันมากขึ้นด้วยความมุ่งดีมุ่งเจริญต่อกัน อันจะทำให้เกิดความปรองดองรักใคร่เชื่อถือและสมัครสมานกันเป็นอันหนึ่งอันเดียว ผลที่สุด ก็จะบังเกิดเป็นกำลังของส่วนรวมอันใหญ่ยิ่ง ซึ่งสามารถนำไปสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยให้กับชาติบ้านเมืองอันเป็นที่รักที่หวงแหนของเรา ให้เป็นปึกแผ่นแน่นหนา

ขออวยพรให้งานของคณะลูกเสือแห่งชาติ ดำเนินไปด้วยความราบรื่นและสวัสดิ์ ทั้งให้สำเร็จผลสมตามความมุ่งประสงค์ทุกประการ ขอให้ลูกเสือ ผู้บังคับบัญชา ผู้บริหารและท่านทั้งหลายที่มาชุมนุมอยู่ในพิธีนี้ ประสบแต่ความสุข ความเจริญจงทั่วกัน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร

วันพุธ ที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๒๐



ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ณ โอกาสนี้ และได้ทราบรายงานว่ากิจการของมหาวิทยาลัยดำเนินมาได้เป็นอันดี ทั้งในด้านวิชาการและในด้านการบริหาร

ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา

มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีลักษณะพิเศษเฉพาะตัวอย่างหนึ่ง คือเป็นมหาวิทยาลัยสำหรับผู้ที่ไม่ปรารถนาจะเพิ่มพูนเสริมสร้างความรู้ความสามารถของตนเพื่อความเจริญก้าวหน้าในชีวิต เข้ามาเลือกสรรศึกษาวิทยาการได้ตามทางที่ถนัด ระบบการศึกษาของมหาวิทยาลัยที่ให้อิสระภาพมาก และนอกจากนั้น ยังเป็นที่รวมของผู้คนจำนวนมาก ซึ่งต่างก็มีความรู้ความคิดและประสบการณ์แตกต่างกันด้วย นักศึกษาจึงอาจสมาคมกันและเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากกันและกันได้อย่างสะดวกกว้างขวาง ดังนั้น ปัจจัยและวิธีการที่นักศึกษาจะใช้ในการเรียนที่มหาวิทยาลัยนี้ ย่อมแตกต่างกับที่อื่น ๆ กล่าวคือ แต่ละคนจำเป็นต้องบังคับตัวเองด้วยตนเองอย่างมากและเคร่งครัด เพื่อให้เอาใจใส่จดจ่อและพากเพียรอยู่กับการเรียน มิฉะนั้นก็จะเรียนสำเร็จได้ไม่ย่ายนัก การที่ท่านทั้งหลายสามารถศึกษาจนสำเร็จหลักสูตร และได้รับปริญญาสาขาต่าง ๆ ในครั้งนี้ แสดงว่าท่านได้สำเร็จการศึกษาสำคัญอีกแขนงหนึ่งด้วยในตัว คือวิชาหรือศิลปะการบังคับตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับบุคคลทุกคน ผู้ปรารถนาความเจริญก้าวหน้า ความสำเร็จ และความสวัสดิ์ บัณฑิตแต่ละคนในที่นี้ จึงน่าที่จะประสบความสำเร็จในการทำงานและในชีวิตเป็นอย่างดีได้ไม่ยาก โดยไม่มีปัญหา ถ้าจะยังคงรักษาความบังคับใจตัวเองนี้ไว้ตลอดไป

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่มีความสุข ความสวัสดิ์ และความก้าวหน้ารุ่งเรือง ตามที่มุ่งปรารถนาไว้ทุกประการ.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร

วันพฤหัสบดี ที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๒๐



ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหงอีกวาระหนึ่ง และขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตผู้ประสบความสำเร็จทางการศึกษาทุกคน

ข้าพเจ้าได้กล่าวแก่บัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นความว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีลักษณะสำคัญเฉพาะอย่างหนึ่ง ที่เป็นมหาวิทยาลัยสำหรับผู้ปรารถนาจะเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ จะสมัครเข้ามาศึกษาเพื่อความก้าวหน้าของตนได้ ระบบการศึกษาของมหาวิทยาลัยนี้ให้อิสระภาพมาก นักศึกษาจำเป็นต้องฝึกหัดบังคับตนเองอย่างเต็มที่ ให้เอาใจใส่จดจ่อและขยันหมั่นเพียรในการเล่าเรียน มิฉะนั้นจะสำเร็จได้โดยยาก ผู้ศึกษาจนสำเร็จได้แต่ละคน จึงชื่อว่ามีความสามารถบังคับตนด้วยตนเองได้เป็นอย่างดี เพราะฉะนั้น ต่อไปคงจะประสบความสำเร็จและความรุ่งเรืองในชีวิตได้ไม่ยากนัก

ความบังคับตนเองนั้นเกิดขึ้นได้จากความรู้สึกระลึกได้ว่าอะไรเป็นอะไร หรือเรียกสั้น ๆ ว่า “สติ” กล่าวคือ ก่อนที่บุคคลจะทำ จะพูด หรือแม้แต่จะคิดเรื่องต่าง ๆ สติหรือความรู้สึกระลึกได้นั้นจะทำให้หยุดคิด ว่าสิ่งที่จะทำนั้น ผิดชอบชั่วดีอย่างไร จะมีผลเสียหายหรือจะเป็นประโยชน์อย่างไรต่อไปในระยะยาว เมื่อบุคคลคิดได้ ก็จะสามารถ ตัดสินการกระทำของตนได้ถูกต้อง แล้วก็กระทำแต่เฉพาะสิ่งที่สุจริตที่มีประโยชน์อันยั่งยืน ไม่กระทำการสิ่งที่จะเป็น ความผิดเสียหายทั้งแก่ตนและส่วนรวม ความมีสตินั้น จะช่วยให้สามารถศึกษาทุกสิ่งทุกอย่างได้อย่างละเอียด ประณีต คือเมื่อจะศึกษาสิ่งใด ก็พิจารณาถ่วงถ่วงสิ่งที่มีใช่ความถูกต้องแท้จริงออกเสียก่อน เพื่อให้ได้มาแต่เนื้อแท้ที่ปราศจากโทษ บัณฑิตทั้งปวงผู้หวังความมั่นคงปลอดภัยทั้งของตนของชาติบ้านเมือง เมื่อจะทำการงานใด ๆ ที่สำคัญ ควรอย่างยิ่งที่จะหยุดคิดสักหน่อยก่อนทุกครั้ง แล้วท่านจะไม่ต้องประสบกับความผิดพลาดและผิดพลาดในชีวิต

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบแต่ความสุขและความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และขอให้ทุกท่านที่มาชุมนุมพร้อมกันในวันนี้ มีความสวัสดีจงทั่วกัน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร

วันศุกร์ ที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๒๐



ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหงอีกวาระหนึ่ง และขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตผู้ประสบความสำเร็จทางการศึกษาทุกคน

เมื่อวันก่อน ข้าพเจ้าได้พูดกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้ถึงเรื่องการบังคับใจตัวเองและเรื่องสติ คือความรำลึกได้ว่าอะไรเป็นอะไร เป็นความว่า ทั้งสองอย่างนี้เป็นเครื่องช่วยให้เกิดความยั้งคิดก่อนที่จะกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งลงไป และทำให้คิดได้ว่าสิ่งที่ทำนั้นเป็นผลดี ผลร้าย จนเกิดความเข้าใจลึกซึ้งในเหตุและผล สามารถบังคับตนเองให้ทำหรือมิให้ทำสิ่งนั้นได้

วันนี้ใครจะกล่าวแก่ท่านทั้งหลายว่า บัดนี้ท่านได้เรียนสำเร็จเป็นบัณฑิตแล้ว ย่อมมีความรู้ความสามารถด้านวิชาการ ที่จะนำไปใช้ทำงานในด้านที่ศึกษามาได้ ตามที่สภามหาวิทยาลัยของท่านตลอดจนบุคคลทั่วไป ยอมรับรองแล้ว การที่จะทำงานให้สัมฤทธิ์ผลที่พึงปรารถนา คือ ที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรมด้วยนั้น จะอาศัยความรู้แต่เพียงอย่างเดียวมิได้ จำเป็นต้องอาศัยความสุจริต ความบริสุทธิ์ใจ และความถูกต้องเป็นธรรมประกอบด้วย เพราะเหตุว่าความรู้นั้นเป็นเหมือนเครื่องยนต์ ที่ทำให้รถยนต์เคลื่อนไปได้ประการเดียว ส่วนคุณธรรมดังกล่าวแล้ว เป็นเหมือนหนึ่งพวงมาลัยหรือทางเสือ ซึ่งเป็นปัจจัยที่นำพาให้รถยนต์ดำเนินไปถูกทางด้วยความสวัสดิ์ คือปลอดภัยจนบรรลุถึงจุดหมายที่พึงประสงค์ ดังนั้น ในการที่จะประกอบการทำงานเพื่อตนเพื่อส่วนรวมต่อไป ขอให้ทุกคนสำนึกไว้เป็นนิรันดร์ โดยตระหนักว่า การงาน สังคม และบ้านเมืองนั้น ถ้าขาดผู้มีความรู้เป็นผู้บริหาร ดำเนินการย่อมเจริญก้าวหน้าไปได้โดยยาก แต่ถ้างานใด สังคมใด และบ้านเมืองใดก็ตามขาดบุคคลผู้มีคุณธรรมความสุจริตแล้ว จะดำรงอยู่ไม่ได้เลย

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบแต่ความสุขและความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และขอให้ทุกท่านที่มาชุมนุมพร้อมกันในวันนี้ มีความสวัสดิ์ถึงทั่วกัน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ประกาศนียบัตร และอนุปริญญาบัตร

ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยศิลปากร

วันอังคาร ที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๐



ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศิลปากรอีกวาระหนึ่ง
ขอแสดงความชื่นชมกับผู้สำเร็จการศึกษาทุกคน ที่ได้รับเกียรติพร้อมทั้งความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

ตามรายงานที่ได้ทราบและได้สังเกตตลอดมา เห็นได้ว่ากิจการของมหาวิทยาลัยนี้ได้ก้าวหน้าและเจริญขึ้น
มาเป็นลำดับ ทั้งในด้านวัตถุประสงค์ ทั้งในด้านวิชาการ นอกจากนั้น จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ ก็
เพิ่มมากขึ้นทุกปี จึงเป็นที่น่ายินดีอย่างยิ่งที่ประเทศชาติจะได้อาศัยผู้มีความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ทั้งหลายเหล่านี้
เป็นกำลังสำคัญในการสร้างเสริมความเจริญและความมั่นคงปลอดภัยต่อไป

ความเจริญนั้นมักจำแนกกันเป็นสองอย่าง คือความเจริญทางวัตถุอย่างหนึ่ง และความเจริญทางจิตใจอีก
อย่างหนึ่ง ยิ่งกว่านั้น ยังเห็นกันว่า ความเจริญอย่างแรกอาศัยวิชาการทางด้านวิทยาศาสตร์เป็นปัจจัยสร้างสรรค์
ส่วนความเจริญอย่างหลังอาศัยศิลปะศิลปกรรมจรรยาเป็นปัจจัย แท้จริงแล้ว ความเจริญทางวัตถุกับทางความเจริญ
ทางจิตใจดี หรือความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์กับทางด้านศิลปะศิลปกรรมจรรยาก็ดี มิใช่สิ่งที่จะแยกออกจากกันให้
เด็ดขาดได้ ทั้งนี้เพราะสิ่งที่เราพยายามจะแยกออกจากกันนั้น มีมูลฐานที่เกิดอันเดียวกัน คือ “ความจริงแท้” ซึ่ง
เป็นวิทยาศาสตร์ ถึงจะพยายามแยกจากกันอย่างไร ๆ ที่สุดก็จะรวมลงสู่กำหนดจุดเดียวกัน แม้แต่จุดประสงค์ก็จะลง
สู่จุดเดียวกัน คือความสุข ความพอใจของทุกคน ดังนั้น ท่านทั้งปวงที่กำลังจะนำวิชาการออกไปสร้างความเจริญแก่
ตนแก่ชาติควรจะได้ทราบตระหนักในข้อนี้ และควรจะถือว่าความเจริญทั้งสองฝ่ายนี้มีความสำคัญอยู่ด้วยกัน เป็นสิ่งที่
เกี่ยวเกาะ เกื้อหนุน และอาศัยกัน จำเป็นที่จะต้องพิจารณาพร้อมกันไปปฏิบัติพร้อมกันไป ความเจริญมั่นคง
แท้จริงจึงจะเกิดขึ้นได้ตามความมุ่งประสงค์

ขออวยพรให้ผู้สำเร็จการศึกษาทุกคน และทุกท่านที่ได้มาร่วมประชุมในพิธีนี้ประสบความสุขความสำเร็จใน
ชีวิต มีความเจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงาน และมีความสุขสวัสดิ์จงทั่วกัน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร และอนุปริญญาบัตร

ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๙

ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๒๐



ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในโอกาสนี้ และที่ได้ฟังรายงานถึงความเจริญก้าวหน้าในกิจการด้านต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย

ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและผู้สำเร็จการศึกษาทุก ๆ คน ที่ได้รับเกียรติและความสัมฤทธิ์ผลในการศึกษาในครั้งนี้

ถ้าบัณฑิตทั้งหลายในที่ประชุมนี้ถอยหลังไปหลาย ๆ ปี ก็คงจะเห็นว่า เมื่อก่อนเข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัย เมื่อกำลังเรียนอยู่ และเมื่อเรียนสำเร็จแล้วในบัดนี้ ท่านมีความคิดเห็นหรือทัศนคติในสิ่งต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน อย่างเช่นเมื่อเรียนอยู่ในชั้นมัธยม อาจมองเห็นว่าตัวเองเป็นเด็กที่ต้องพึ่งผู้ใหญ่ เมื่อมาอยู่ในมหาวิทยาลัย กลับเห็นว่ามียุสสภาพจะทำอะไรก็ไม่ต้องพึ่งใคร ยิ่งพอเรียนสำเร็จมีความคิดอ่าน มีวิชาการอย่างสูงเป็นที่พึ่งได้แล้ว ก็เลยยิ่งมั่นใจในตัวเองมาก ว่าจะสามารถทำทุกสิ่งด้วยตนเองได้หมด แต่อย่างไรก็ตามไม่ควรคิดว่าความเห็นหรือทัศนคติของท่านจะหยุดอยู่เพียงนี้ จะต้องพัฒนาต่อไปอีกอย่างแน่นอน เพราะสภาพการในภายหน้าจะปรุ่งแต่งให้เป็นอย่างอื่นไปได้ ต่อไปเมื่อท่านไปลงมือกระทำการงาน งานที่ท่านนั้นปรกติจะมีใช่งานที่จะทำคนเดียว หากเป็นงานส่วนรวม ซึ่งจะต้องจัดสรรกันทำตามความถนัดและความรู้ความสามารถ คนละส่วนละตอน เมื่อนำเอาส่วนงานที่แต่ละคนทำมารวมกันเข้าแล้ว จึงจะสำเร็จเป็นงานที่สมบูรณ์ได้ เหตุการณ์ดังนี้จะช่วยให้เกิดทัศนคติใหม่ว่า ท่านจะทำงานโดยลำพังตนเองไม่สำเร็จ ทุกคนที่ร่วมงานกัน จำเป็นต้องพึ่งกันอาศัยกันและกัน ทั้งผู้มีความรู้ความสามารถสูง ทั้งผู้มีความรู้ความสามารถด้อยกว่า ถ้าบัณฑิตมีความคิดเห็นต่อการงานของตนดังนี้ ก็จะสามารถดำเนินชีวิตและกิจการทุกอย่างให้ราบรื่นและมั่นคง จนบรรลุความสำเร็จพร้อมทั้งความเจริญก้าวหน้าได้ทุกอย่าง

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในความดีงาม ความรุ่งเรืองตามที่ปรารถนาทุกประการ และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความสวัสดีจงทั่วกัน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร และอนุปริญญาบัตร

ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๙

ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วันศุกร์ ที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๒๐



ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกวาระหนึ่ง และขอแสดงความชื่นชมกับผู้สำเร็จการศึกษาทุกคนที่ได้รับเกียรติและความสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาครั้งนี้

ข้าพเจ้าได้พูดกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เมื่อวันวานเป็นความว่า ความคิดเห็นหรือทัศนคติของคนในเรื่องต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงได้ เช่นตอนแรกเมื่อเป็นเด็ก จะเห็นว่าต้องฟังผู้ใหญ่ ต่อมาเมื่อเรียนสำเร็จแล้ว ก็เห็นว่าสามารถพึ่งตนเองได้ทุกอย่าง แต่วิวัฒนาการทางความคิดจะต้องมีอยู่เสมอ เพราะสภาพการต่าง ๆ ประดังประดังให้กันไป ดังนั้น ตอนหลังเมื่อได้ออกไปทำงานร่วมกับคนอื่น ๆ แล้ว จะกลับเห็นว่า ตนเองนั้นจะต้องพึ่งต้องอาศัยคนอื่นด้วย จึงจะสำเร็จผลในการงานได้

วันนี้ใครจะกล่าวเพิ่มเติมว่า บางครั้งเราอาจเกิดความรู้สึกว่า เรื่องที่เคยทำได้สบาย ๆ ในครั้งก่อน ๆ นั้น มาบัดนี้ทำได้ไม่คล่องตัว หรืออาจติดขัดจนทำไม่ได้เสียแล้วปัญหาอย่างนี้จำเป็นต้องคิดทบทวนให้เห็นว่า เหตุใดแต่ก่อนจึงทำได้ เหตุใดเดี๋ยวนี้จึงทำไม่ได้ เมื่อพิจารณาทบทวนดูแล้ว ก็จะเห็นว่า แต่ก่อนที่ทำได้นั้น เป็นเพราะมีแรงดันจากความตื่นตัว มีความกระตือรือร้นและความแคล่วคล่องว่องไว กล้าพูดกล้าทำ ไม่คิดลังเลสงสัยอะไรมาก แต่ก็มักมีข้อเสียว่า สิ่งที่ทำไปได้ด้วยแรงผลักดันนั้น อาจขาดความละเอียดรอบคอบ ทำให้ได้ผลไม่สมบูรณ์นัก หรือบกพร่องเสียหายไปเลย ในบัดนี้ มีความละเอียดรอบคอบระมัดระวังมากขึ้น อาจถึงมากเกินไปจนทำลายความคล่องแคล่วคล่องตัวให้หมดไป เกิดความไม่มั่นใจและกลัวจะผิดพลาด จึงลงมือทำไม่ได้สักที กรณีทั้งสองที่เกิดขึ้นแก่ตนเองแล้วนี้ ควรอย่างยิ่งที่จะต้องนำมาเทียบเคียงกัน และพิจารณาวินิจฉัยด้วยเหตุผลที่ถูกต้อง โดยไม่มีอคติและความยึดถือที่ผิด ๆ แล้วถ่วงถ่วงเอาส่วนที่เสียออก เหลือแต่ส่วนที่เป็นแก่นสารและเป็นประโยชน์ไว้ ตั้งเป็นหลักปฏิบัติขึ้นใหม่ว่า ในการจะทำสิ่งใดก็ตามประการแรกจำเป็นต้องรักษาแรงผลักดันในการทำงาน ที่เคยมีอยู่ให้ไวให้มั่นคงเสมอ เพื่อเป็นเครื่องกระตุ้นเตือน แล้วจึงนำเอาความละเอียดรอบคอบ ความระมัดระวัง กับทั้งเหตุผลอันถูกต้องที่เกิดขึ้นภายหลัง มาประกอบเข้าด้วย เพื่อช่วยให้สามารถตัดสินใจการกระทำทั้งปวงได้อย่างถูกต้อง เพียงตรง





และว่องไว ก็จะทำให้การกระทำทุกอย่างได้ผลสมบูรณ์เต็มเปี่ยม ถ้าทุกคนพยายามดำเนินตามหลักปฏิบัตินี้อย่าง
เคร่งครัดแล้วก็เป็นอันหวังได้ว่าจะได้ประสบความสำเร็จและความเจริญมั่นคงในชีวิตต่อไปอย่างแน่นอน

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่มีความสุข ความสวัสดิ และความก้าวหน้ารุ่งเรืองทุกประการ ตามที่มุ่งใจ
ปรารถนาจงทั่วกัน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร อนุปริญญาบัตร

ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๙

ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วันเสาร์ ที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๒๐



ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกวาระหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมด้วย ที่ทุกคนได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษาครั้งสำคัญครั้งนี้

เมื่อคราวก่อน ข้าพเจ้าได้พูดถึงความคิดเห็นหรือทัศนคติของบุคคลในสิ่งต่าง ๆ ว่าย่อมจะเปลี่ยนแปลงไปได้เสมอ เพราะมีสภาพการต่าง ๆ เป็นตัวปรุงแต่ง เมื่อความจริงเป็นดั่งนั้น จึงควรอย่างยิ่งที่จะถือเอาประโยชน์จากความคิดเห็นที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมออันให้ได้มากที่สุด เมื่อจะลงความเห็นหรือจะทำการสิ่งใด ควรจะย้อนไปดูว่า ได้เคยคิดเคยเห็นในสิ่งนั้นมาแล้วอย่างไรบ้าง แล้วนำมาพิจารณาเทียบเคียงกันดู ด้วยเหตุผลและความละเอียดรอบคอบ โดยปราศจากอคติ เพื่อเลือกสรรแต่ทัศนะที่ถูกต้อง มาเป็นหลักในการลงความเห็นและการกระทำของตน ผู้ใดถือปฏิบัติตามนัยนี้ได้โดยเคร่งครัด ผู้นั้นจะประสบความสำเร็จและความเจริญในชีวิตและกิจการทั้งปวง

ความเคร่งครัดหมายความว่าความระมัดระวังมั่นคง ที่จะปฏิบัติการให้เที่ยงตรงครบถ้วน ตามแบบแผน และหลักเกณฑ์ที่ได้วางไว้ แบบแผนและหลักเกณฑ์นั้น ย่อมต้องมีเหตุผลเป็นพื้นฐาน และเหตุผลที่จะทำให้พื้นฐานมั่นคงไม่สั่นสะเทือนได้ ก็ต้องเป็นเหตุผลตามความจริงแท้ ที่ได้พิสูจน์เห็นจริงแล้วด้วยความละเอียดรอบคอบ ปราศจากความลำเอียงและความหลงผิดตามอารมณ์ ผู้ที่เคร่งครัดตามแบบแผนที่อาศัยเหตุผลแท้และมั่นคง ย่อมสามารถติดตามกระบวนการของเหตุผล ซึ่งเชื่อมโยงกันตลอดทุกแง่มุมขั้นตอนได้อย่างสะดวกสบายมาก จึงปฏิบัติการทั้งปวงได้โดยกระฉ่งใจ เบาใจ มั่นใจ และมีประสิทธิภาพเปรียบเหมือนคนที่ยืนบนพื้นที่ยืนเรียบและแน่นหนา ย่อมทรงตัวให้ตรงอยู่ หรือขยับเขยื้อนตัวไปทางไหน ๆ ได้ตามความประสงค์ ไม่มีพลาดพลั้ง แต่ถ้าเหตุผลที่จะนำมาเป็นพื้นฐานมิใช่เหตุผลที่ถูกต้องแท้ หากเป็นแต่เหตุผลตามอารมณ์ ตามความลำเอียงและหลงผิดแล้วก็เป็นพื้นฐานที่หนักแน่นมั่นคงมิได้เลย ผู้ที่ปฏิบัติกรบนพื้นฐานอันคลอนแคลนเช่นนั้นย่อมไม่มีความมั่นใจสบายใจ เพราะไม่สามารถดำเนินตามกระบวนการของเหตุผล จำเป็นต้องตั้งเหตุตั้งผลใหม่ด้วยการบิดเบือนความจริง ต่อสู้ขัดขวางความจริงอยู่ร่ำไป เพื่อให้คล้อยตามอคติและอารมณ์ชั่วแค้นของตน แทนที่จะทำสิ่งใดได้อย่างคล่องใจและแนใจจะกลับมีแต่ความขัดข้อง กัดดัน คับแค้น และขี้โกรธ เพราะทำให้สำเร็จดังใจตัวไม่ได้กล่าวสั้น ก็คือมีความเครียด





หรือเครื่องเครียดยู่ตลอดเวลา เปรียบเหมือนคนที่ยืนอยู่บนพื้นดินเลน หรือในเรือที่โคลง ย่อมทรงตัวหรือขยับตัวอย่างเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า แสบลำบาก เพราะต้องคอยเลี้ยงตัวมิให้ล้มคว่ำอยู่ตลอดเวลา ข้าพเจ้าจึงใคร่จะขอให้บัณฑิตหยิบยกเอาเรื่องความเคร่งครัดกับความเคร่งเครียดดังกล่าว ขึ้นพิจารณาให้เข้าใจ ก่อนที่จะออกไปสร้างความเจริญก้าวหน้า เพื่ออนาคตของตนเองและชาติบ้านเมืองต่อไป

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบแต่ความสุข ความสำเร็จชีวิต มีความก้าวหน้ารุ่งเรืองในหน้าที่การงาน และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความสวัสดีจงทั่วกัน.





พระบรมราโชวาท

พระราชทานแก่สามัคคีสมาคม ในพระบรมราชูปถัมภ์

เพื่อเชิญไปอ่านในการประชุมสามัญประจำปี

ระหว่างวันที่ ๑๖ – ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๒๐



ข้าพเจ้าขอแสดงความยินดีต้อนรับ ที่สามัคคีสมาคมจัดการประชุมประจำปีขึ้นอีกวาระหนึ่ง เพื่อให้สมาชิกได้มีโอกาสมาพบปะสมาคมมิตรและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในเรื่องที่เป็นประโยชน์ ความปรองดองร่วมมือกันในทางที่ดีนี้ ย่อมบังเกิดผลสำเร็จอันงดงามให้ได้เสมอ ทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม

คนไทยเรานั้นจะไปอยู่แห่งหนใดก็ถือตัวว่าเป็นไทย ความถือตัวว่าเป็นคนไทยนี้เอง ที่ชักนำให้เรารวมกันได้ แม้จะมาอยู่ในประเทศไกล ก็พยายามหาโอกาสมาสมาคมกันและรวมอยู่ด้วยกันอย่างคนไทย แล้วยังอุตสาหะบอกกล่าวมาให้ทราบให้ยินดีด้วยทุกปีเสมอมา ปีนี้ ใครขอส่งความระลึกถึงทุกคนมาพร้อมกับข้อเตือนใจสักข้อหนึ่งว่า ความรู้สึกระลึกได้ว่าอะไรเป็นอะไร หรือเรียกสั้น ๆ ว่า “สติ” นั้น เป็นสิ่งสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งที่จะทำให้บุคคลหยุดคิดพิจารณาก่อนที่จะทำ จะพูด และแม้แต่จะคิดสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าสิ่งนั้นดีหรือชั่ว มีคุณมีประโยชน์หรือเสียหาย ควรกระทำหรือควรงดเว้นอย่างไร เมื่อยังคิดได้ ก็จะช่วยให้พิจารณาทุกสิ่งทุกอย่างอย่างละเอียดประณีต และสามารถถกถียงกรองเอาสิ่งที่ไม่เป็นสาระไม่เป็นประโยชน์ออกได้หมด คงเหลือแต่เนื้อแท้ที่ถูกต้องและเป็นธรรม ซึ่งเป็นของควรคิดควรพูดควรทำแท้ ๆ

ขออวยพรให้การประชุมใหญ่ของสมาคมครั้งนี้สำเร็จประโยชน์ที่มุ่งหมายทุกประการ ทั้งขอให้ทุก ๆ ท่านมีความสุข ความเจริญและความสวัสดิ์ถึงทั่วกัน.





พระราชดำรัส^(๑)

ในพิธีพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้าน

จังหวัดกาญจนบุรี^(๒)

ณ พลับพลาพิธีลูกเสือชาวบ้าน

วันจันทร์ ที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๒๐



พิธีมอบธงประจำรุ่นของลูกเสือชาวบ้านในวันนี้ นับว่าเป็นมงคลอย่างยิ่ง เพราะว่าเป็นการชุมนุมของลูกเสือชาวบ้านจำนวนมากและหลายรุ่น นับว่าเป็นโอกาสที่จะได้มาพบปะกันและแสดงความยินดีซึ่งกันและกัน และได้มีโอกาสได้ทวนคำปฏิญาณของลูกเสือที่มีความสำคัญอยู่ที่ว่าจะทำประโยชน์แก่ผู้อื่นทุกเมื่อ

ความสำคัญของคำปฏิญาณนี้ ก็สรุปได้ว่ามีความสำคัญอยู่ที่ข้อนี้ และแสดงว่าพวกเราทุกคนมีความสามัคคี ความสามัคคีนี้ก็เป็นจุดประสงค์ของการตั้งกิจการลูกเสือชาวบ้าน เพราะว่าคนเราถ้าอยู่ด้วยกันเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะเป็นชาติบ้านเมืองซึ่งถือกันว่าเป็นหมู่ชนที่อยู่ด้วยกันด้วยความหวังดีซึ่งกันและกัน ก็จะต้องมีความสามัคคี ความสามัคคีนี้ก็หมายความว่ามุ่งดีมุ่งเจริญต่อกัน แต่สิ่งที่สำคัญในความสามัคคีนี้ ซึ่งอาจจะไม่ค่อยได้คิดว่า ถ้าอยู่คนเดียวจะสามัคคีก็ยาก เพราะไม่รู้จะสามัคคีกับใคร ฉะนั้นความสามัคคีนี้ต้องหมายความว่าต้องมีคนมาก เช่นเดียวกับฝนที่ตกลงมาไม่ก็หยุดเมื่อตกก็จะเป็นประโยชน์ได้น้อยในการที่จะขังเอาไว้ในบ่อที่สร้างเอาไว้เพื่อเก็บน้ำฝนและเอามาใช้ เพราะว่าจะไม่เต็มบ่อ ถ้ามีคนมากและก็สามัคคีกัน ก็จะมีประโยชน์มาก เช่นเดียวกับฝนที่ตกลงมามากหยุดในบ่อ ทำให้บ่อเต็ม แล้วก็ได้ใช้เป็นประโยชน์ในการบริโภคได้ ความสำคัญของจำนวนของหยุดของฝนนี้ให้มากก็สำคัญส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งก็ต้องให้หยุดนั้นหนา ไม่ใช่หยุดบาง ๆ อย่างที่ลงมาเมื่อตกก็ จังหวะทำให้มีจำนวนมากเหมือนกัน ฉะนั้นถ้าการที่คนจำนวนมากมาสามัคคีกัน คือเห็นอกเห็นใจกันก็ต้องเห็นอกเห็นใจอย่างจริงจัง อย่างมีจิตใจที่เรียกว่าเต็มเปี่ยมด้วยความตั้งใจ ด้วยความเมตตาซึ่งกันและกัน จึงจะทำให้ความสามัคคีนี้เป็นประโยชน์ และทำให้เกิดแรงกำลังที่สูงที่จะปกป้องกันพวกเราได้ ถ้าแต่ละคนไม่มีความเมตตาที่เต็มเปี่ยมในใจ หรือไม่มีความรู้ ไม่มีความตั้งใจอย่างเต็มเปี่ยมจริง ๆ ความสามัคคีถ้ามีความสามัคคีก็จะมีกำลังมากนัก ฉะนั้นถึงได้ขอเตือนเรื่องหนึ่งว่า ลูกเสือชาวบ้านที่ตั้งขึ้นมา เพื่อประโยชน์ของความสามัคคี และเพื่อประโยชน์ของชาตินี้ จะต้องประกอบด้วยบุคคล คือตัวลูกเสือชาวบ้านเองจำนวนมาก และผู้ว่าราชการจังหวัดก็ได้

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุตา ไปทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ ศาลาการเปรียญ พระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้าน และทรงปลูกต้นไม้ ณ วัดรัชดาภิเษก อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี





รายงาน ว่า จังหวัดกาญจนบุรีนี้ก็มีโครงการที่จะฝึกลูกเสือชาวบ้านให้มากขึ้นทุกทีก็เป็นที่น่ายินดี จำนวนมากนี้ก็
เป็นความสำคัญ แต่คุณภาพของลูกเสือชาวบ้าน หมายถึงว่าแต่ละคนจะต้องเข้าใจ จะต้องตั้งใจ จะต้องมึจิตใจที่
แข็งแรง ที่เมตตา ที่ตั้งใจดีและเข้าใจอย่างแท้จริงในหน้าที่ของแต่ละคน จึงจะทำให้กิจการของลูกเสือชาวบ้านเป็น
ประโยชน์เหมือนกับน้ำที่อยู่ในบ่อที่ทำให้เต็มบ่อ และสามารถนำไปใช้บริโภคใช้งานได้

การที่จะฝึกลูกเสือชาวบ้านให้ดีขึ้นเริ่มอยู่ที่ตนเอง ถ้าแต่ละคนฝึกให้ดี ให้เข้าใจจริง ๆ ว่าแต่ละคนต้อง
ปฏิบัติตนให้ดี และเข้าใจว่าประเทศชาติของเราต้องการเรา สังคมต้องการเรา ทุกคนต้องการเรา และฝึกตนเองให้
เข้มแข็ง ก็เกิดประโยชน์ใหญ่ยิ่งและตนเองก็ได้รับประโยชน์ในเรื่องนั้นเหมือนกัน เพราะว่ากำลังสามัคคีนี้
รักษาให้ส่วนรวมอยู่ดี ก็นับว่าแต่ละคนก็จะอยู่ด้วยความผาสุก กิจการลูกเสือชาวบ้านจะก้าวหน้าได้ดี และประเทศชาติ
จะอยู่ได้อย่างมั่นคง เพื่อให้บุคคลคือพวกเราทุกคนอยู่เย็นเป็นสุขนั้น จึงสำคัญอยู่ที่ตัวบุคคล และเรามั่นใจได้ว่า
ประเทศชาติของเราอยู่ได้แน่นอน เพราะว่าทราบดีว่าแต่ละคนมีจิตใจที่คล้ายคลึงอยู่ คือความรักเอกราชเสรี ความ
รักแผ่นดินไทย ความที่ทุกคนรู้ว่าถ้าขาดแผ่นดินไทยแล้ว แต่ละคนอยู่ไม่ได้ อยู่ไม่ได้เพราะว่าไม่มีที่จะยืนจะอาศัย
จะไปไหน ถ้าไม่มีประเทศชาติของตน ฉะนั้นแต่ละคนมีความคิดอย่างนี้ เมื่อมาฝึกและตระหนักว่าเป็นเช่นนี้ มาอยู่
ร่วมเป็นรุ่นลูกเสือชาวบ้าน มาอยู่ร่วมเป็นสมาชิกของการลูกเสือชาวบ้าน และร่วมแรงกันเป็นคนไทยที่ดีที่รักชาติ
ที่เห็นประโยชน์ของส่วนรวมนั้นทุกคนมีความคิดเหมือนกัน ความสามัคคีนี้ก็มีพลังอย่างมาก และประเทศชาติก็มี
พลังอย่างมาก แต่ละคนก็วางใจได้ว่าจะมีที่พึ่งที่อาศัยแน่นอน ไม่ต้องกลัว เพราะฉะนั้นขอให้ท่านไปคิดถึงการฝึก
จิตใจตัวเองให้เข้มแข็ง แล้วนำจิตใจที่เข้มแข็งนี้มาสามัคคีกัน คือมาช่วยกัน ผู้ที่รู้จักกันในรุ่นก็หันหน้าพูดกัน คุย
กัน และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ให้ความรู้ซึ่งกันและกัน แต่ละรุ่นที่อยู่ต่างอำเภอต่างจังหวัดกันก็เข้าหา
กัน ไปเยี่ยมเยียนกันเมื่อมีโอกาส และถามหาทุกข์สุขกัน แลกเปลี่ยนความรู้ความคิด ถ้ามีข่าวอะไรก็ถามข่าวกัน
ถ้าจะช่วยกันได้อะไรช่วยกัน ดังนั้นทุกคนจะรับความสุข และทุกคนจะมีความภูมิใจว่าได้ทำหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ และ
เป็นที่ชื่นชมแต่ละคนชื่นชม และมาร่วมกันชื่นชม อันนี้เป็นความสุขสูงมากที่จะได้มีความสุขและร่วมสุขกันได้
ฉะนั้นก็ขอให้ลูกเสือทุกคนได้ตระหนักถึงข้อนี้ ฝึกตนให้ดี และรักษาความดีที่ได้ฝึกเอาไว้

ขอให้ทุกคนได้ประสบแต่ความเจริญรุ่งเรือง ความสำเร็จทุกประการ.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตร

แก่ผู้สอบไล่ได้ตามหลักสูตรของสำนักอบรมศึกษากฎหมาย

แห่งเนติบัณฑิตยสภา

ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร

วันอังคาร ที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบประกาศนียบัตรแก่เนติบัณฑิตในโอกาสนี้ และขอแสดงความชื่นชมด้วย ที่ทุกคนได้รับเกียรติและความสำเร็จครั้งสำคัญยิ่ง

ท่านทั้งหลายศึกษากฎหมายก้าวหน้ามาได้ถึงเพียงนี้ ย่อมเข้าใจได้ว่าต่างมีความตั้งใจที่จะประกอบการทำงานด้านกฎหมายเป็นหลักต่อไป กฎหมายไทยนั้นได้รับความเชื่อถือยกย่องทั่วไปในนานาประเทศ ว่าเป็นกฎหมายที่มีมาตรฐานสูง อำนาจความยุติธรรมและความเที่ยงตรงถูกต้องได้เป็นอย่างดีเยี่ยม ข้อนี้ นักกฎหมายไทยย่อมทราบและภาคภูมิใจอยู่ด้วยกันแล้ว แต่มีข้อเท็จจริงอยู่ข้อหนึ่งว่า กฎหมายทั้งปวงจะธำรงความยุติธรรมและถูกต้องเที่ยงตรง หรือจะธำรงความศักดิ์สิทธิ์และประสิทธิภาพเต็มเปี่ยมอยู่ได้หรือไม่เพียงไรนั้น ขึ้นอยู่กับการใช้ คือถ้าใช้ให้ได้ ญัตติอุปสรรคหรือเจตนารมณ์ของกฎหมายนั้น ๆ จริงแล้ว ก็ะทรงความศักดิ์สิทธิ์และประสิทธิภาพอันสมบูรณ์ไว้ได้ แต่ถ้าหากนำไปใช้ให้ผิดวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ โดยการพลิกแพลงบิดพลิ้วให้ผันผวนไปด้วยความหลงผิดด้วยอคติ หรือด้วยเจตนาอันไม่สุจริตต่าง ๆ กฎหมายก็เสื่อมความศักดิ์สิทธิ์และประสิทธิภาพลงทันที และกลับกลายเป็นพิษเป็นภัยแก่ประชาชนอย่างใหญ่หลวง ผู้ที่ต้องการจะใช้กฎหมายสร้างสรรค์ความผาสุกสงบและความเป็นปึกแผ่นก้าวหน้าของประชาชนและบ้านเมือง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรักษาวัตถุประสงค์อันจริงแท้ของกฎหมายแต่ละฉบับไว้ให้แน่นแฟ้นเสมอไป อย่างไม่มีข้อแม้ประการใด ๆ พร้อมทั้งต้องรักษาอุดมคติ จรรยา ความสุจริต และมโนธรรมของนักกฎหมายไว้โดยรอบคอบเคร่งครัด เสมอด้วยรักษาชีวิตของตนเอง กฎหมายไทยจึงจะทรงคุณค่าอันสมบูรณ์บริบูรณ์ เป็นที่เชื่อถือยกย่องอยู่โดยตลอดได้ไม่ต้องกลายเป็นกฎหมายโบราณล้ำสมัย ดังที่มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์เกิดขึ้นในบางครั้งบางคราว

ขออวยพรให้เนติบัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จ และความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตและการทำงาน ทั้งขอให้ทุกท่านที่มาร่วมประชุมในพิธีนี้ มีความสวัสดิ์ทุกเมื่อจงทั่วกัน.





พระราชดำรัส

พระราชทานแก่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ

ในโอกาสเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทและรับพระราชทานเหรียญลูกเสือสดุดี

ณ ศาลาดุสิดาลัย พระราชวังดุสิต

วันอังคาร ที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๒๐



วันนี้มีโอกาสดี ที่ได้พบกับคณะผู้บริหารงานลูกเสือและผู้มีศรัทธาอุปการะกิจการลูกเสืออย่างพร้อมหน้า ขอแสดงความยินดีด้วยที่ทุกคนได้รับเหรียญลูกเสือสดุดี ทั้งขอขอบใจในมิตรและความหวังดี ที่แสดงต่อข้าพเจ้าอีกคำรบหนึ่ง

เมื่องานวันคล้ายวันสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติปีนี้ ข้าพเจ้าได้กล่าวกับท่านไว้ว่า การที่ท่านทั้งหลาย เต็มใจและเสียสละเข้ามาบริหารงานและสนับสนุนกิจการลูกเสือ นั้น ก็ด้วยความเชื่อว่างานของลูกเสือเป็นประโยชน์จริง ๆ ในทางสร้างคนดี เพื่อให้คนดีทั้งนั้นได้เป็นกำลังและตัวจักรสำคัญที่จะรักษาชาติรักษาประเทศของเราให้ดำรงมั่นคงอยู่ ด้วยความผาสุกสงบและเจริญก้าวหน้าต่อไป และเมื่อได้เห็น ว่า ท่านร่วมมือกันทำงานให้ลูกเสือจนได้ผลที่น่าชื่นชมเพียงนี้แล้ว จึงได้ขอให้ช่วยกันทำต่อไปให้เต็มฝีมือ

ที่ได้ขอท่านดั่งนั้นเพราะเห็นว่า งานที่ใหญ่และต้องการความร่วมมือกันจริง ๆ ในระดับชาตินั้น ถ้าไม่มีบุคคลสำคัญ ๆ เป็นตัวตั้งตัวตี เป็นผู้นำทำงานให้เห็นประจักษ์เป็นตัวอย่างจนแน่ใจแล้ว ก็ยากที่คนทั่วไปจะตื่นตัวและคล้อยตามได้ ดังนั้น จึงขอย้ำกับท่านอีกครั้งหนึ่ง พร้อมกับขอฝากความหวังไว้กับท่านด้วย ในการที่จะใช้กิจการลูกเสือ ซึ่งมีอยู่แล้ว และมีประสิทธิภาพพอสมควรอยู่แล้ว เป็นปัจจัยสร้างเสถียรภาพของชาติอีกด้านหนึ่ง ขอท่านทั้งหลายจงได้ระลึกไว้เสมอว่า กำลังส่วนรวมอันยิ่งใหญ่ของเราจะเกิดขึ้นได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับฝีมือและความรับผิดชอบของท่านประการหนึ่งด้วย

ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งปวง จงคุ้มครองรักษาท่านทั้งหลายให้เจริญด้วยพรทั้งสี่ประการ สามารถประกอบกรณียกิจใหญ่น้อยให้บังเกิดความเจริญก้าวหน้าแก่กิจการลูกเสือยิ่ง ๆ ขึ้นไปได้ สมตามที่ปรารถนาปรารถนา.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๒๐



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ณ โอกาสนี้ และมีความพอใจที่ได้ทราบรายงานกิจการของมหาวิทยาลัยว่าดำเนินก้าวหน้ามาอีกด้วยดี ทั้งด้านวิชาการ ด้านบริหาร และด้านการเผยแพร่วิทยาการให้ถึงประชาชน

ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จทางการศึกษาครั้งสำคัญครั้งนี้

คำว่าเกษตรศาสตร์ อันเป็นชื่อของมหาวิทยาลัยนั้น ฟังดูมีความหมายจำกัดอยู่เพียงการทำนา แต่ความจริง เกษตรศาสตร์ ตามความหมายในปัจจุบัน ก็น่าจะกว้างขวางมาก คือรวมเอาวิชาหรือศาสตร์ทั้งปวงที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจิตใจของมนุษย์เข้าไว้เกือบทั้งหมดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จึงสอนวิชาการสาขาต่าง ๆ มากมาย หลายสาขา ทั้งฝ่ายวิทยาศาสตร์ทั้งฝ่ายศิลปศาสตร์ เรียกได้ว่าครบถ้วนที่จะเป็นมหาวิทยาลัยในความหมายสากลอย่างสมบูรณ์ ยิ่งกว่านั้น วิชาที่จัดสอน รวมทั้งความรู้ความสามารถของผู้สำเร็จการศึกษาออกมาก็มีมาตรฐานสูงเป็นที่รับรองยกย่องทั่วไปแม้นานาประเทศ บัณฑิตของมหาวิทยาลัยนี้ก็ออกไปปฏิบัติการในวงงานต่าง ๆ ได้มากหลาย ไม่เฉพาะแต่งานด้านการเกษตร ดังปรากฏผลเป็นที่น่าพอใจอยู่ในบัดนี้ ผู้สำเร็จการศึกษาจากที่นี่ควรจะภูมิใจและมั่นใจในตัวเองได้เต็มที่ว่าจะไม่มีปัญหาขัดข้องในการเริ่มชีวิตการทำงานของตน นอกจากสิ่งสำคัญอีกประการเดียว คือผู้เป็นบัณฑิตแต่ละคนจะต้องตั้งความคิด พร้อมทั้งความมุ่งมั่นปรารถนาที่แน่วแน่ ที่จะทำงานของตน ๆ ต่อไปให้ดีให้เข้มแข็งจริง ๆ จึงจะมีโอกาสได้ใช้วิชาความรู้และมีมือสร้างสรรค์ประโยชน์ กับทั้งความเจริญก้าวหน้าในการพัฒนาสถานภาพของสังคมและของชาติบ้านเมืองให้รุ่งเรืองถาวรรุ่ง ๆ ขึ้นไปได้

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบแต่ความสุขความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงาน และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความสวัสดิ์ดีจงทั่วกัน.





พระบรมราโชวาท

พระราชทานแก่ครูใหญ่โรงเรียนและนักเรียนที่สมควรได้รับพระราชทาน

รางวัลตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ

ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๘

ณ ศาลาดุสิดาลัย พระราชวังดุสิต

วันศุกร์ ที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๒๐



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มอบรางวัลประจำปีแก่โรงเรียนและนักเรียนอีกครั้งหนึ่งขอชมเชยโรงเรียนต่าง ๆ ที่พยายามจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ทั้งขอแสดงความชื่นชมกับนักเรียนแต่ละคน ที่ตั้งใจพากเพียรเล่าเรียนด้วยความขะมักเขม้นจนได้รับผลอันน่าภูมิใจยิ่ง

การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทศนคติ ค่านิยม และ คุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เมื่อบ้านเมืองประกอบไปด้วยพลเมืองที่มี คุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศชาติก็ย่อมทำได้โดยสะดวกราบรื่น ได้ผลที่แน่นอนและรวดเร็ว นอกจากนั้น ตามสภาพสังคมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ประเทศของเรายังกำลังต้องการความสามัคคีของคนในชาติเป็น พิเศษด้วย การที่กระทรวงศึกษาธิการมีหลักการที่จะให้การศึกษอบรมทุก ๆ อย่าง ที่จะทำให้นักศึกษาเป็นไทยร่วมกัน รู้จักใช้สิทธิเสรีภาพภายในกรอบแห่งกฎหมายตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบ ที่ต้องช่วยกัน รักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศชาติ ยึดมั่นในหลักธรรมของศาสนา ตลอดจนธำรงรักษาถ่ายทอดและพัฒนา มรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติให้มั่นคงยั่งยืนตลอดไปนั้น จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่ง ผู้มีหน้าที่ให้การศึกษาวรร ะลึกถึงอยู่เสมอ และถือเป็นภาระรับผิดชอบที่จะต้องอบรมสั่งสอนนักเรียนของตนให้วิวัฒนาการไปตามหลักการ ดังกล่าว ให้บรรลุผลโดยมีชัย

นักเรียนทั้งหลายที่ได้รับรางวัลเรียนดี ย่อมแสดงว่าได้พยายามเล่าเรียนพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นมาโดยตลอด แต่วิชาความรู้ต่าง ๆ มีมากมาย ดังนั้น นักเรียนแต่ละคนจำเป็นต้องชวนช่วยศึกษาเล่าเรียนให้กว้างขวาง ทั้ง วิชาตามหลักสูตรและความรู้รอบตัวทั่ว ๆ ไป เพื่อชีวิตจักได้เจริญก้าวหน้าเป็นพลเมืองดีของชาติ สามารถช่วย สร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ประเทศชาติได้ในวันข้างหน้า

ขออวยพรให้คณะครู นักเรียน และเจ้าหน้าที่ทุกคน มีความสุขสวัสดิ์และความเข้มแข็งสมบูรณ์ ทั้งด้วย กายและด้วยใจ สามารถกระทำหน้าที่ของตน ๆ ให้บังเกิดประโยชน์อันพึงประสงค์แก่ตนและชาติบ้านเมืองได้สม ความปรารถนา.





พระบรมราโชวาท^(๑)

พระราชทานแก่คณะบัณฑิตอาสาสมัคร

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รุ่น ๙^(๒)

ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร

วันศุกร์ ที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๒๐



โครงการบัณฑิตอาสาสมัครนี้ ได้ดำเนินมาเป็นเวลานานหลายปีแล้ว ได้มีผลดีหลายประการ พอมีข้อสังเกตอย่างหนึ่งว่า การที่ได้ตั้งสำนักบัณฑิตอาสาสมัครขึ้นเช่นนี้ก็นับว่าเป็นการตอบสนองความต้องการที่ธรรมชาติของประเทศชาติที่ว่าจะต้องให้ผู้ที่มีโอกาสศึกษาในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในแขนงวิชาต่าง ๆ ได้มีความชำนาญความรู้แล้ว ที่จะไปปฏิบัติงานที่จะต้องออกไปปฏิบัติงานนั้น เพราะวามหาวิทยาลัยต่าง ๆ นี้ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล หรืออาจจะเรียกได้ว่าจากประชาชนโดยตรง โดยแท้ ผู้ที่มีโอกาสเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยก็นับว่าเป็นผู้ที่มีโชคดี ได้สามารถฝึกฝนขัดเกลาความรู้ความสามารถของตน จึงมีความจำเป็นที่จะมีความรู้สึกว่าต้องไปช่วยตอบแทนประชาชน หรือรับใช้ประเทศชาติเป็นธรรมดาทุกคนไม่เว้นสักคนเดียว เพราะว่าได้รับเกื้อหนุนในการศึกษาดีแล้ว ก็ต้องกลับไปสนองความดีที่ส่วนรวมได้ให้แก่เรา อันนี้เป็นข้อสำคัญ แต่ว่าที่ตั้งเป็นองค์การพิเศษ และมีผู้ที่มารับอบรมเป็นพิเศษนั้นก็เป็นที่ดี เพราะว่าจะได้เป็นผู้ที่ได้เป็นตัวอย่างแก่ผู้สำเร็จการศึกษาทั้งหลาย ในคราวนี้มี ๑๙ คนก็นับว่าจำนวนไม่มากนัก เปรียบเทียบจำนวนหลายพัน เป็นหมื่น ที่ได้รับการศึกษาและสำเร็จการศึกษาชั้นมหาวิทยาลัย

การที่จะออกไปปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวมนั้น ย่อมต้องมีความรู้ หรือมีความสนใจถึงจะทำได้เรียบร้อย ฉะนั้นการอบรมของสำนักนี้ก็คงเป็นประโยชน์มาก แต่ก็ขอให้ระลึกถึงข้อที่กล่าวนี้ว่า ความจริงเป็นหน้าที่ธรรมดา ฉะนั้นเมื่อมีโอกาสพิเศษอีกขั้นหนึ่งที่ได้เข้าอบรม และเมื่อเข้าอบรมแล้ว และผ่านการอบรม ผ่านการฝึกที่ดีในสนาม กลับมาก็จะได้ประกาศนียบัตรชั้นสูงเป็นพิเศษ ประกาศนียบัตรชั้นสูงนี้ ถ้าพูดถึงตามประโยชน์แท้ ก็จะเป็นการแสดงว่า ท่านทั้งหลายมีความรู้เป็นพิเศษ แต่ว่าผลพลอยได้ที่ท่านจะได้รับก็อย่างที่ไ้รายงาน คือจะได้รับการเทียบคุณวุฒิสองชั้น ก็เท่ากับเป็นประโยชน์ที่ได้รับเป็นส่วนตัวอีกด้วย ทั้งนี้ก็เมื่อได้รับประโยชน์เช่นนี้ ก็ยังมีความสำคัญที่จะระลึกถึงมากขึ้นต่อไป เพราะว่าได้รับประโยชน์ ได้รับโอกาสดี ก็ต้องทำประโยชน์ให้มากยิ่งขึ้น

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายปรีดี เกษมทรัพย์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นำบัณฑิตอาสาสมัคร รุ่นที่ ๙ และคณะกรรมการประจำสำนักบัณฑิตอาสาสมัคร เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท เพื่อรับพระราชทานพระบรมราโชวาท





ประโยชน์นี้จะทำเมื่อใด เมื่อได้รับประกาศนียบัตรแล้วก็ต้องตั้งใจที่จะไปปฏิบัติงาน แต่ประโยชน์ที่จะทำ ประโยชน์นี้ทำได้ในปัจจุบันได้เลย คือให้ไปปฏิบัติดูแลที่ไปช่วยโรงเรียนหรือการพัฒนาอนามัยสาธารณสุขในชนบทที่เขาต้องการ อันนี้ก็เป็นที่หน้าที่จะต้องทำอยู่ดี ด้วยความตั้งใจดี ถูกต้องตามหลักวิชา เพื่อส่งเสริมความสามารถและประสิทธิภาพของการบริการประชาชน

ประโยชน์อีกอย่างหนึ่งที่จะได้ หรือหน้าที่อีกอย่างที่จะต้องทำ คือแสดงหรือปฏิบัติตน ทั้งในหน้าที่งานการวิชาการ ทั้งในส่วนตัว ให้เห็นว่า ผู้ที่มีความรู้สูง หรือมีการศึกษาดีนั้น มีการปฏิบัติตัวที่ดี เป็นตัวอย่าง อันนี้เป็นการปฏิบัติด้วยกาย วาจา ด้วยใจ คือทำตัวอย่างที่ดีว่า นักศึกษาที่ได้ปฏิบัติ ได้ศึกษาสำเร็จจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันชั้นสูงของประเทศ มีจิตใจที่สูง มีความคิดที่ดี มีความรู้ที่ดี ให้เป็นตัวอย่างให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนตลอดจนเจ้าหน้าที่ทั้งหลายของประเทศ เป็นกำลังใจ อันนี้เป็นหน้าที่ที่สำคัญมาก ซึ่งแสดงว่ามีความคิดที่ดี ที่มีเหตุผล ประกอบด้วยวิชาการและประกอบด้วยหลักศีลธรรมที่สูง หลักศีลธรรมหรือจิตใจที่สูงนี้เป็นสิ่งที่แต่ละคนต้องทำ ไม่ใช่เรียนมาจากไหน ไม่ใช่อยู่ในตำราไหน ต้องฝึกเอง คือฝึกว่าเรามีโอกาสดี เราก็ต้องช่วยเหลืออันนี้ยากเหมือนกัน เพราะว่าถ้าเราถือว่าเรามีความรู้สูง เราไปบอกคนนั้นต้องทำอย่างนั้น คนนี้ต้องทำอย่างนี้ จะให้เขาเชื่อก็ต้องแสดง ต้องทำให้ดู แล้วก็ต้องทำให้เห็นอย่างละมุนละม่อมด้วย และอย่างน่านับถือจริง คือให้เห็นว่าที่เราทำนี้มีประโยชน์สำหรับกอบโกย ไม่ใช่สำหรับชนะในทางจิตใจ ในทางสิทธิใด ๆ อันนี้เป็นสิ่งสำคัญมาก เอาชนะใจว่า ผู้ที่มาช่วยนี้มีจิตใจเต็มเปี่ยม มีความดีจริง ๆ และก็เห็นผลประโยชน์ที่ดีจริง ไม่ใช่ผลประโยชน์ที่จะได้มีความร่ำรวยบ้าง มีอำนาจบ้าง อันนี้ถือว่าสำคัญมาก เพราะว่าเรายังเห็นว่า การปกครองมีเจ้าหน้าที่เจ้าหน้าที่ก็ไปข่มเหงประชาชน เมื่อเป็นอย่างนี้แล้ว ก็หมายความว่าเราไม่ชอบการข่มเหงประชาชน เราก็จะต้องแสดงวิธีที่จะปฏิบัติให้ได้ผลโดยไม่ต้องข่มเหง คือชักจูงให้เข้าใจด้วยความดีแท้ ๆ ถ้าทำอย่างนี้ได้ โครงการนี้ก็จะเป็นประโยชน์อย่างใหญ่หลวงจริง ๆ เพราะว่าถ้าประชาชนและข้าราชการมีความหวัง เพราะท่านทั้งหลายก็ได้เป็นผู้ที่ได้สำเร็จการศึกษามา คือหมายความว่าเรียกว่าเป็นหนุ่มเป็นสาวที่เข้มแข็ง ที่มีความรู้แล้ว ถ้าข้าราชการและประชาชนเห็นว่าหนุ่มสาวสมัยนี้ที่มีความรู้ เขาดี เขาใจดี เขามีความรู้ดี มันเป็นกำลังใจอย่างยิ่ง เพราะว่าข้าราชการบางคนก็อายุนั้นเป็นข้าราชการชั้นตรีชั้นโทอยู่เป็นเวลานาน ไม่มีโอกาส ไม่มีตำแหน่งให้ขึ้น แต่เขาก็ทำงานอยู่ เขาก็ไม่หวังนักที่จะขึ้นมาเป็นใหญ่เป็นโต แต่อย่างนั้นทำให้เสียกำลังใจ เพราะว่ามันดู ถ้าอย่างเขาทำ





งานเกือบแยะไม่ได้มีความเจริญอะไรในทางส่วนตัว เขาไม่ว่า แต่ว่าเขาเป็นห่วงอนาคตของชาติ เพราะเขามีแต่วัยที่จะแก่ลง หมดไป แต่ถ้าเขาเห็นหนุ่มสาวที่มีความตั้งใจแน่วแน่จริง ๆ และมีความเสียสละจริง ๆ ก็ภูมิใจ เบาใจ เขาจะมีความสุขมาก เมื่อเขามีความสุขมากแล้ว ผู้ที่ย่าอยู่เพียงชั้นตรีชั้นโทเขาก็ทำงานได้ดี เพราะว่าเราต้องอาศัยเจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย ทุกชั้น ทุกตำแหน่ง และเจ้าหน้าที่ทั้งหลายก็ต้องมีกำลังใจ ถ้าเขามีกำลังใจ ก็หมายความว่างานจะดีขึ้นจะลุล่วงไป เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมแท้ ๆ

ท่านคงนึกขันในใจว่า ชอบที่จะย้าคำว่าแท้ ๆ ก็ไม่รู้จะพูดอย่างไร เพราะว่าแท้ ๆ นี่ถ้าไม่แท้ก็เก้ เก้นั้นมีหลายอย่าง เก้ก็มีแต่ประโยชน์ส่วนตัว ประโยชน์ส่วนตัวนั้นก็หมายความว่าเราอาจจะอยากได้นั่นอยากได้นี้ เราก็แสดงตนหรือพูดอะไรที่เก้นี้เพื่อประโยชน์ เพื่อที่จะหลอกลวง เราไม่รู้ของเราเอง บางทีก็เก้เพราะว่าเราไม่รู้ เรานึกว่าดี แต่ที่จริงเก้แม้แต่คนที่มีความรู้สูง แต่บางทีลืมนิดไป ก็ของแท้ก็มี ของเก้ก็มี ฉะนั้นท่านทั้งหลายที่มีความรู้ดี หยุดพิจารณาสักนิดหนึ่งว่าอะไรแท้ อะไรเก้ จะอธิบายให้ยาก แต่ละคนต้องอธิบายให้ตนเอง ว่าตัวเองมีความตั้งใจแท้หรือไม่ ถ้านึกว่าแท้ แต่สงสัยว่าเก้ ก็ขอให้มีความเพียรแท้ เพื่อจะได้เห็นว่าอะไรเก้ อะไรแท้

วันนี้ก็ขอพูดเพียงแค่นี้ เพราะว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับโครงการนี้ก็ได้อยู่ในรายงานของอธิการบดีอยู่แล้ว และก็อยู่ในรายงานที่ให้มา จึงเหลือแต่ว่า ทำใจให้มีความตั้งใจแท้ คั่นคว้านตัวเองว่าอะไรแท้ อะไรเก้ ในตัวเองด้วยแล้วก็ในตำราด้วย ในรายงานทุกสิ่งทุกอย่างนี้ก็บอกที่ดี ก็เชื่อแบบนี้เพราะว่าตั้งใจดี แต่ว่าบางทีคนเราก็ผิดพลาดได้ ก็ขอให้ผิดพลาดน้อยที่สุด ฉะนั้นก็ขอให้ทุกฝ่าย ทั้งคณาจารย์และผู้ที่ศึกษาและอบรม ฝึกอบรมเพื่อที่จะเป็นประโยชน์ให้ใหญ่หลวง ขอให้มีความตั้งใจเพียรปฏิบัติงานให้แข็งแรง และสำคัญคือกำลังใจที่เข้มแข็ง โดยเฉพาะกำลังใจที่จะมองตัวเองให้แท้ ให้เป็นคนแท้คนจริงจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในงานพัฒนาตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และจะทำให้บ้านเมืองของเรามีโอกาส แม้ท่านเป็นจำนวนน้อยมาก ก็มีโอกาที่จะรับใช้ชาติ และเป็นประโยชน์อย่างมากที่สุดแก่การพัฒนาประเทศ เพื่อความผาสุกของประชาชน

ก็ขอให้ผู้ที่ไปปฏิบัติงานประสบความสำเร็จทุกประการ ทั้งขอให้โครงการนี้ดำเนินไปด้วยดีตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้โดยแท้จริง.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ณ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

วันอังคาร ที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๒๐



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรและประกาศนียบัตรของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ในวาระนี้ และได้ทราบว่ากิจการต่าง ๆ ของสถาบันดำเนินมาได้ด้วยความสำเร็จ มีผลงานอันถือได้ว่าเป็น ประโยชน์สอดคล้องกับการพัฒนาบ้านเมืองตามที่มุ่งหมายไว้ แต่เป็นที่น่าเสียดายที่มีรายงานด้วยว่า มูลนิธิฟอร์ด และกลุ่มมหาวิทยาลัยภาคตะวันตกกลาง ซึ่งเคยได้ช่วยเหลือร่วมงานกับสถาบันมาเป็นเวลานานปี จะต้องจากไป เนื่องด้วยสิ้นสุดสัญญาที่ทำต่อกันไว้ ข้าพเจ้าขอถือโอกาสชมเชยและขอบใจไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความชื่นชมกับผู้สำเร็จการศึกษาที่ได้รับเกียรติและความสัมฤทธิ์ผลอย่างสำคัญในชีวิต

นักวิชาการผู้รู้หลักวิชาในศาสตร์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัจจัยในการพัฒนาความเจริญทุก ๆ ด้านนั้น มีอยู่ในบ้าน เมืองเรามากพอสมควร นักวิชาการเหล่านี้จึงเป็นที่หวังของประชาชนว่า จะเป็นผู้ที่รับเอาภาระเรื่องการพัฒนา ประเทศไปช่วยกันทำ ให้ประเทศไทยของเรานี้ “เป็นอยู่” พร้อมทั้ง “วิวัฒนาการ” ไปได้เป็นอย่างดี การพัฒนาเพื่อ วัตถุประสงค์ดังกล่าวจะสัมฤทธิ์ผลเพียงใดหรือไม่นั้น เห็นว่าขึ้นอยู่กับความคิดเห็นและวิธีการทำงานของนัก วิชาการเป็นสำคัญ ในทัศนะของคนทั่วไป คงจะวาดภาพและหวังกันว่า นักวิชาการจะทำงานด้วยความหวังดีและบริสุทธิ์ ใจต่องาน ต่อส่วนรวม ต่อชาติบ้านเมือง และต่อกันและกันด้วย ยิ่งกว่านั้น นอกจากมีความหวังดีและบริสุทธิ์ใจ ดังกล่าวแล้ว คงจะมีความสุขรอบคอบและระวังสังวรณ ในการที่จะไม่ปล่อยให้ติดอยู่กับทฤษฎีของตนเองมากเกินไป ด้วยอำนาจอคติ ความหลง ความเอาชนะ และความเห็นแก่ตัว จนมองข้ามความจริง ความถูกต้องไปหมด เพราะ การทำเช่นนั้นไม่อาจทำให้งานดำเนินไปในทางถูกต้องเจริญได้ ท่านทั้งหลายผู้ได้ชื่อว่าเตรียมตัวมาโดยตรงเพื่อการพัฒนาประเทศ คงจะเป็นนักวิชาการแท้ที่มีคุณลักษณะดังที่ทุกคนคาดหวัง และคงจะสามารถร่วมมือกันสร้างสรรค์ จรรโลงและนำพาประเทศให้เจริญรุ่งเรือง ทั้งมั่นคงปลอดภัยตลอดต่อไปได้เป็นแน่นอน

ขออวยพรให้ผู้สำเร็จการศึกษาทุกคน ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความสุขและความเจริญมั่นคง โดยทั่วกัน.





พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่คณะชาวยุทธ พญาไท เฝ้า ฯ ทูลเกล้า ฯ ถวายเงินโดยเสด็จ

พระราชกุศลและตั้งเทียนพรรษา^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันอังคาร ที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๒๐



เวลาใครมาถามว่า ไปทำบุญทำกุศล ไปไหว้พระ เอาดอกไม้ธูปเทียนไปมีประโยชน์อะไร บางทีเราก็จะชักได้ เกิดความสงสัยได้เหมือนกัน เพราะว่าพูดถึงเอาดอกไม้ไปวางที่พระแล้วได้บุญก็ไม่เห็น พระท่านก็เป็นรูปปั้น ทำด้วยปูนบ้าง ด้วยโลหะบ้าง ด้วยหินบ้าง บางทีก็เป็นพลาสติกก็มี เราก็เกิดความคิด เพราะเราเป็นคนสมัยใหม่ ถ้าหากว่าเราเป็นคนสมัยโบราณ ก็อาจจะเกิดมีปมด้อย แต่เราเป็นคนสมัยใหม่ เป็นคนในปัจจุบันนี้ เราเอาดอกไม้ไปวางไว้ที่พระก็เพราะว่าดอกไม้เป็นสิ่งที่สวยงาม แล้วทำให้สถานที่สักการะน่าดูน่าชม ผลที่ได้ในการวางดอกไม้ จัดดอกไม้ให้สวย ก็เป็นบุญกุศล แม้แต่ดูง่าย ๆ ที่สุด

บุญกุศลนี้ เราเห็นว่าดอกไม้สวย และคนอื่นได้เห็นที่เราทำดอกไม้สวย ก็ได้ผลแล้ว ได้ผลขั้นแรก เป็นผลจากที่เราอยากทำอะไรที่สวยงาม เราไม่อยากจะอะไรที่น่าเกลียด เห็นอะไรสวยงามแล้วเป็นสุข ถ้าเห็นอะไรที่น่าเกลียดแล้วเป็นทุกข์ ขั้นแรกนี้เราได้บุญแล้ว ที่เห็นของที่เราทำเป็นของสวยงาม น้อยอยู่ในชั้นธรรมดา คนอื่นมาเห็นบอกว่า นี่เอ ของใคร เขาเห็นคนอื่นมาวางก็บอกว่าคนนั้น ๆ เป็นคนทำ เราก็นึกว่าคนนั้นเขาคิดชมเชยเราในใจนี้ ก็เป็นความสุขเหมือนกัน ก็เป็นอันสงฆ์ ได้บุญได้กุศล แม้จะเป็นในขั้นที่เรียกว่าขั้นต่ำ เราก็ได้บุญแล้ว เพราะฉะนั้นถ้าทำบุญทำกุศล ลองคิดอย่างนี้ ทำอะไรเป็นบุญเป็นกุศลอย่างดอกไม้นี้เป็นสิ่งของเป็นวัตถุ เราตัดหรือตัดเอาดอกไม้มา มีผู้ชมว่าช่างสวยเหลือเกิน ทำเองหรือ เราบอกว่าทำเอง เขาก็ชมเชยด้วยคำชมก็เป็นความสุขแล้วเหมือนกัน แม้จะเป็นความสุขที่เรียกว่าความสุขโลกธรรม สิ่งที่เป็นของโลก เป็นเรื่องของโลก ก็เป็นความสุขอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้น

ที่นี้กุศลในรูปต่าง ๆ เช่น บริจาคเงินสำหรับทำการกุศล สำหรับช่วยศาสนาให้ยั่งยืน หรือช่วยคนอื่นให้พ้นทุกข์ นั้น การทำกุศลนั้น ถ้าเราดูอย่างง่าย ๆ ทำไมเป็นการกุศล ก็เพราะว่าเป็นความสุข คนถามถามว่า อย่างให้เงินหมื่นบาทให้คนอื่นไป เราก็จนลงไปที่หมื่นบาท ก็เป็นความทุกข์ จจริงเป็นความทุกข์ แต่เป็นความทุกข์ในวัตถุหรือใน

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้พระภิกษุเล็ก ญาณุตุโร กับคณะชาวยุทธ พญาไท เฝ้าถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศล และตั้งเทียนพรรษา





เงินหมื่นบาทนั้น เพราะไม่ได้ใช้ แต่เรารู้ว่าเงินหมื่นบาทนั้นไปช่วยคนที่กำลังตกทุกข์ได้ยาก ถ้าเราเห็นหน้าคนที่ต้องตกทุกข์ได้ยากนั้นนะ เขามีความสุขขึ้น เขากำลังแย เพราะว่าเขาถูกไฟไหม้ ส่งของไปให้เขา เอาของไปให้เขา เขาก็ยิ้มแย้มแจ่มใสขึ้นมา เพราะว่ามีหวังแล้ว เราเห็นหน้าที่เขายิ้มแย้มแจ่มใส ไม่เห็นเงินทองแต่เป็นความสุขว่าเราให้ความสุขข้อนี้ใครจะมาแย้งว่ามีความสุขหรือ หน้ายิ้มแย้มของคนนั้นกินไม่ได้ ไม่ใช่เป็นทรัพย์สินเงินทอง แต่นั่นเป็นความสุขของเขา ซึ่งทำให้เป็นความสุขของเรา เราเห็นหน้าเขายิ้ม เราก็นึกเบิกบานใจและอึ้งใจว่า เขาว่าเราทำอะไรให้เขามีความสุข พ้นจากทุกข์ ในข้อนี้ คนที่มาบอกว่าเราจน เขาถูก เพราะว่าเรารู้ว่าเรามีเงินที่อุทิศไปให้คนอื่นเป็นการบริจาค ก็เป็นทาน ให้ทานนี้เป็นสิ่งหนึ่งทำให้เรามีความสุข

ในปัจจุบันนี้ การสามารถที่จะให้ทานนี้เป็นสิ่งที่สำคัญมาก เขาถึงจัดว่าทานเป็นบารมีอย่างหนึ่ง ถ้าเราให้ ๆ ๆ เท่าที่เรามีทั้งทรัพย์สิน ทั้งของ ทั้งบริการ ทั้งความรู้ ทั้งความให้อภัย ซึ่งเป็นทานอย่างหนึ่ง ทานนั้นนะให้เป็นปกติ เป็นนิสัย ทำให้เบิกบานใจ ทำให้เราดี เราสบายขึ้น อย่างเช่นเรามีความไม่สบายใจ หงุดหงิด ถ้าเราทำบุญทำทานก็หายหงุดหงิด นี่ทั่ว ๆ ไปก็อาจจะไม่เข้าใจ แต่พวกเราทั้งหลายที่มีจิตใจที่เรียกว่าอัมมะธัมโม จะเข้าใจด้วยกัน เราทำทานทำให้หายหงุดหงิดหรือหายโกรธ เพราะว่าการให้ทานนี้เป็นการตัดเป็นการสละ หรือการบริจาค คนที่ศึกษาอัมมะกิริยารู้ดีว่าต้องทำหลายอย่าง แล้วก็สิ่งที่สูงสุดก็คือตัด ทุกคนก็อยากตัดเพื่อให้ได้ไปนิพพาน ตัดทุกข์ ตัดไม่ให้มีเหลือ ถ้าเราตัดทุกข์ได้ยาก ก็ต้องหัดตัดอะไร ๆ ที่ง่าย ก็ฝึกในการตัด ตัดนี้คือ สละ บริจาค เราบริจาคเงินเราก็บริจาคทำทาน ทางไม่เหมือนกัน ถ้าเรารู้จักทำทาน รู้จักให้ จะได้ผลมาแต่ต้น ที่เกิดเบิกบานใจ และจะได้ผลจนสุดท้าย ถึงที่สุดของเป้าหมายของพวกเราพุทธศาสนิกชน ด้วยการตัดความทุกข์ได้ ถ้าพูดถึงทาง ทางนี้ก็ไปถึงนิพพานได้

ฉะนั้น ให้พิจารณาดูว่า ในด้านต่าง ๆ ที่เราทำ มีเหตุผลทั้งนั้น ตั้งแต่ปฏิบัติที่เรียกว่าขั้นต่ำ ขั้นที่ได้ผลบัดนี้ ในปัจจุบัน จนกระทั่งถึงได้ผลถึงที่สุด แต่ละคนก็มีความสามารถต่าง ๆ กัน แต่วันหนึ่งก็จะหลุดพ้นจากความทุกข์ได้ด้วยการพิจารณา คนที่พิจารณามาก ๆ ก็จัดการความทุกข์ได้เร็วกว่า คนที่พิจารณาน้อยก็อาจจะวนเวียนอยู่แถวนี้ได้ นานกว่า นี่ก็แล้วแต่คน แต่ว่าเริ่มต้นด้วยการทำกุศลในรูปใดที่รู้ว่าเป็นกุศลก็เป็นการดี การที่บอกว่าให้รู้ว่าเป็น





กุศลนี้ ก็เป็นการกระทำที่ที่จะเป็นกุศลให้ตัวเรา เราทำกุศลเราสร้างความดีทำไม ลองคิดพิจารณาว่าทำไมเราทำสิ่งเป็นกุศลนั้น เพราะว่าเป็นการค้นคิดว่า อะไรดีอะไรไม่ดี เอาดอกไม้ไปบูชาพระก็เป็นกุศลแล้ว แล้วการพิจารณาว่าทำไมเรามาปักดอกไม้นี้ เป็นกุศลจริงหรือ ฉะนั้น ทุกสิ่งทุกอย่างที่ว่ากุศล ทำบุญมีเหตุผลทั้งนั้น ใครมาพูดอะไรมาแย้งอะไร เรามาคิดว่าทำไมเขามาแย้งว่า ความจริงนั้นถูกต้องหรือไม่ ถูกต้องที่เขาเข้ามาแย้ง ความคิดนี้ก็เป็ กุศล เราทำทุกวัน ทุกวันเราทำกุศลหลายครั้งนั้นหยุดคิดดี ๆ มีเหตุผล ถ้าเราคิดด้วยเหตุผล ก็ไม่ควรจะผิด

เหตุผลนี้ก็มีหลายอย่าง มีเหตุผลที่ดีและเหตุผลที่ไม่ดี ถ้าทำอะไรตามเหตุผลที่ดีก็เป็นกุศล ถ้าทำอะไรตาม เหตุผลที่ไม่ดีก็เป็นอกุศล เพราะว่ารากฐานของเหตุผลนั้นไม่ดี ถ้าเราบอกว่า การฆ่าคนหรือการฆ่าสัตว์เป็นของไม่ดี เราจึงไม่ทำ เราจึงไม่ฆ่าสัตว์ แต่ถ้าเราตั้งรากฐานไว้ว่าการฆ่าสัตว์นี้เป็นของดี เราฆ่าสัตว์จึงเป็นของดี นี่เป็น เหตุผลของเรา แต่เป็นเหตุผลที่ทำให้ไม่ดี รากฐานนี้ไม่ดี อันนี้เป็นโทษของเหตุผลเหมือนกัน ต้องดูถึงรากฐานที่ เราตั้งเหตุผลนี้ขึ้นมา แต่บางทีเหตุผลไม่ใช่ง่าย ๆ อย่างนี้ บางทีบอกว่าฆ่าสัตว์ไม่ดี แล้วก็เราเดินไปเดินมา ก็ต้องฆ่า สัตว์อยู่ตลอดเวลา เพราะว่าอาจจะมึมด มึยง มีอะไร ๆ เราไม่ระวัง เราจึงเป็นคนบาปอยู่ตลอดเวลา เรารับประทาน อาหารมีเนื้อสัตว์ เขาก็ต้องฆ่าสัตว์มากิน เป็นต้นเหตุให้ฆ่าสัตว์ ก็ไม่ดี อันนี้หมายความว่า ด้วยหลักของเหตุผลเรา กลายเป็นคนเลวทั้งนั้น ถ้าดูในแง่เหตุผลอย่างหนึ่ง ก็อาจจะเป็นจริง เราก็ยังเป็นคนเลว เรายังมีไม่ดีในตัวต้อง ชัดเกล้า แต่ว่าถ้าเราไปเครียด เราไปหนักใจมากเกินไปในข้อนี้จะทำบาปได้มากขึ้นอีก ก็อย่างพระพุทธเจ้า มีใคร มาคัดค้านท่าน ทำไมไม่สอนพระภิกษุเลิกบริโภคเนื้อสัตว์ อนุญาตให้บริโภคเนื้อสัตว์มีไข่บาปรี พระพุทธเจ้าท่านไม่ห้าม และแม้จะคัดค้านแล้ว ท่านก็ยังไม่ห้ามบริโภคเนื้อสัตว์เพราะเหตุอื่น เพราะเหตุว่าชาวบ้านเขาต้องบริโภคเนื้อสัตว์ ถ้าเราไปตีไหนที่เขาบริโภคเนื้อสัตว์ แล้วพระภิกษุไปบอกว่าฉันไม่ได้ จะต้องทำให้เป็นพิเศษ ยิ่งบาปใหญ่ ยิ่งเดือดร้อน ใหญ่ ต้องมีเหตุผล แต่ไม่ได้สนับสนุนการฆ่าสัตว์ ดังนั้นเป็นต้น ถ้าเราคิดพิจารณาอย่างละเอียดแล้วถึงเหตุผล จะ ทำให้เรามีความก้าวหน้าในจิตใจ คือหมายความว่า จะมีความฉลาดหรือมีปัญญา

ปัญญาของพุทธศาสนาคือความฉลาด ฉลาดรู้อะไรจริง อะไรไม่จริง ไม่ใช่ปัญญาที่ไปเข้าโรงเรียน ไปเข้า มหาวิทยาลัย ได้ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก แล้วแต่ที่เรียนมาจำมา หรือแม้จะสามารถนำมา อันนั้นก็ เป็นปัญญาอย่างหนึ่ง แต่ปัญญาที่จะเห็นว่ตรงไหนทุกข์ ตรงไหนเป็นเหตุแห่งทุกข์ นี่คือนิปัญญาแท้ ฉะนั้น ปัญญา





นี่ก็เริ่มมาจากการทำบุญ ถ้าทำบุญและรู้ว่าเป็นบุญด้วย รู้เหตุผลว่าเป็นบุญที่ไหน อย่างไรด้วย

ฉะนั้น ที่มีโอกาสได้พบกันปีละครั้ง ที่นำเอาเทียนพรรษามานี้ ก็เป็นโอกาสที่ได้พบคนที่มีความตั้งใจดี มีความมุ่งมั่นที่จะขัดเกลาร่างกาย แล้วก็มีความสามัคคีกลมเกลียวกันในอันที่จะทำความดี คิดดี ตั้งใจดี อันนี้ชื่นใจ ฉะนั้น การที่พบท่านทั้งหลาย จึงไม่ใช่ภาระ เพราะเป็นความชื่นใจ มีเหตุผลว่า ทำให้เกิดกำลังใจว่า คนเราในสมัยนี้ คนสมัยใหม่มีความตั้งใจดี ในความหมายของคำว่าตั้งใจดีที่แท้ และมีความฉลาดในความหมายของความฉลาดที่แท้ ไม่อยู่ในความมืด แล้วก็เชื่อว่าท่านทั้งหลายจะสามารถที่จะมีความสุขตามสภาพของแต่ละคน จะมีเงินมาก เงินน้อยก็แล้วแต่ มีความสุขได้ เพราะว่ามีใจกุศล มีใจที่ไม่คิดโกง มีใจที่แน่วแน่ อันนี้เป็นสิ่งที่ดี

ความจริงก็เข้าใจว่าท่านทั้งหลายก็ต้องการให้ให้ศีลให้พร ความจริงท่านทั้งหลายให้ศีลให้พรกับตัวเอง ทุกวัน ๆ เมื่อปฏิบัติดีชอบก็เป็นการให้ศีลให้พรอย่างดีที่สุด ทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นมา ทุกสิ่งทุกอย่างที่ปรารถนา จะเป็นจริงทั้งนั้น ถ้ามีความเพียร มีการทำกุศลที่แท้ พิจารณาว่าอะไรเป็นกุศลที่แท้ เมื่อรู้แล้วว่าเป็นกุศล เราก็สามารถปฏิบัตินั้นให้เป็นกุศล อันนี้ก็ป็นธรรมดา ถ้าทำทุกอย่างตามนัยนี้ ก็เป็นผลบุญ การทำที่ถูกต้องที่แท้ที่อยู่ในพระพุทธศาสนา เราเห็นอะไร เห็นโลกส่วนไหนเป็นกุศลธรรม เราก็พิจารณาให้เป็นกุศลธรรม และเราก็ต้องสกัดอกุศลกรรม อกุศลกรรมก็คือเป็นทุกข์ อะไรเป็นทุกข์ อะไรเป็นเหตุแห่งทุกข์ และอะไรจะทำให้เหตุแห่งทุกข์นั้นหมดไป เมื่อเห็นอย่างนั้นแล้ว ก็ไม่ต้องให้พรใคร ๆ แต่ว่าก็ขอให้ทุกคนสามารถที่จะเห็นความหมายของกุศล และตั้งหน้าตั้งใจที่จะปฏิบัติกุศลด้วยการปฏิบัติตนให้ดีที่สุด พูดถึงการบูชา การบูชาด้วยสิ่งของ ด้วยดอกไม้ ก็เป็นการบูชา การบูชาด้วยปฏิบัติเป็นการบูชาอีกอย่างหนึ่ง การปฏิบัตินี้แบ่งเป็น ๒ ประเภท การปฏิบัติราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริตไม่เบียดเบียนใคร นี่เป็นการปฏิบัติในโลก ทำให้ชาติบ้านเมืองเจริญรุ่งเรือง มีความสุข มีความสมบูรณ์ ปฏิบัติในทางด้านอัมมะ ก็คือการพิจารณา

ฉะนั้น ก็ขอแสดงความหวังว่า แต่ละคนจะสามารถปฏิบัติบูชาได้อย่างดีที่สุดในที่สุด แล้วก็จะได้ผลตามที่ต้องประสงค์ ขอให้ได้ประสบความสำเร็จ ความเจริญ.





พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสพระธรรมบัตินิต และคณะ^(๒)

เฝ้าถวายเหรียญหลวงปู่แหวน

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันศุกร์ ที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๒๐



(๓) ...ส่วนผู้ที่รับไปนี้ ก็จะต้องมีความสำนึกในความสำคัญว่า หลวงปู่ท่านได้เสกเหรียญเหล่านี้ไว้ด้วยกำลังจิตของท่าน ด้วยความตั้งใจที่จะให้มีความปลอดภัยและความสามารถที่จะปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม เพราะว่าพวกเราทุกคนที่มีหน้าที่ป้องกันประเทศนั้น ก็เป็นการ เป็นหน้าที่ที่สำคัญ เพราะว่าประเทศเป็นที่รวมของเผ่าไทย ซึ่งเป็นประเทศชาติมา นับถือพระพุทธศาสนา ถ้าเผ่าไทยอยู่ พระพุทธศาสนาซึ่งเป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าให้มวลมนุษยมีความก้าวหน้าได้ก็คงจะ^(๔) ...

อันนี้เป็นหน้าที่สำคัญของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร ที่จะต้องเสี่ยงชีวิต ฝ่าอันตรายด้วยความเหน็ดเหนื่อย ข้อสำคัญข้อนี้คือความปลอดภัยของประเทศ ก็จะเป็นความปลอดภัยของแต่ละคน จะเป็นความสามารถที่แต่ละคนจะอยู่เย็นเป็นสุขได้ มีชีวิตอยู่ได้ ฉะนั้นก็เป็นหน้าที่ที่สำคัญ และการที่หลวงปู่ท่านตั้งจิตอธิษฐานอย่างแรง เพื่อให้ป้องกัน เพื่อให้เหรียญนี้ปกป้องเจ้าหน้าที่ ก็เป็นเพราะว่าท่านเห็นความสำคัญของพวกที่มีหน้าที่ป้องกันประเทศชาติต่อไปนี้เป็นหน้าที่ของผู้ที่ป้องกันประเทศชาติแต่ละคน ๆ ทุกยศ ทุกชั้น ที่จะปฏิบัติงานให้สมกับที่หลวงปู่ท่านได้อธิษฐานไว้ เพราะว่าความศักดิ์สิทธิ์ใด ๆ จะมีอยู่ได้ อยู่ที่ผู้ที่ปลุกเสกส่วนหนึ่ง แต่ถ้าปลุกเสกแล้วไม่รับการปลุกเสก การปลุกเสกนั้นก็หมดไป แต่ละคนที่ได้รับ ถ้าไม่รับด้วยความเคารพก็เท่ากับไม่ได้รับ การรับก็ต้องรับด้วยความเคารพ เมื่อรับแล้วก็ต้องปฏิบัติด้วยความเคารพและด้วยความตั้งใจ เพื่อความปลอดภัยของตน และเพื่อความปลอดภัยของประเทศชาติ คือปฏิบัติหน้าที่อย่างดีที่สุด ด้วยความไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย ไม่เห็นแก่อันตราย อันนี้ก็ข้อที่สอง ถ้าปฏิบัติด้วยความกล้าหาญ ด้วยความวิริยะอุตสาหะนี้ ก็เชื่อว่าเหรียญนี้ก็เป็นสิ่งที่ศักดิ์สิทธิ์แน่ และข้อที่สามซึ่งเป็นข้อที่สำคัญมาก และเป็นเรื่องของงานราชการทหารนี้โดยตรง ทุกคนก็ทราบดีว่าการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคล คือจะเรียกว่าทหารแต่ละคนทำแต่คนเดียวไม่ได้ ที่ต้องตั้งเป็นหน่วย เป็นหมู่ เป็นหมวด เป็นกองร้อย เป็นกองพัน เป็นกองทัพนั้น ต้องทำ เพราะว่าต้องประกอบกัน ทำอยู่คนเดียวก็ตายแน่ ไม่มีใครทำงานได้คนเดียว ต้องร่วมกันทำงาน อันนี้ก็หมายความว่าแต่ละคนเมื่อได้รับเหรียญแล้ว ก็ต้องนึกถึงว่าเหรียญนี้ฝากเตือนให้ปรองดอง

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้พระธรรมบัตินิต เจ้าอาวาสวัดสัมพันธวงศและเจ้าอาวาสวัดดอยแม่ปิง พร้อมทั้งคณะกรรมการผู้จัดสร้างฝ่ายคุณุศล เฝ้าถวายเหรียญรูปเหมือนหลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ

(๓)(๔) บันทึกพระสุรเสียงไม่ผิด





กัน ความปรองดองนี้เป็นสิ่งสำคัญ ถ้าเราไม่อย่างที่จะเสียเอกราช ไม่อย่างที่จะเสียประเทศชาติ จะต้องรวมแรงกันจริง ๆ มีการขัดแย้งกันบ้างก็พูดกันได้ เพราะว่ามีจุดหมายอันเดียวกัน เมื่อมีจุดหมายอันเดียวกัน ไม่มีปัญหาว่าคำตอบต้องมีคำตอบค่าเดียว ตามชื่อของทฤษฎีนี้ที่เราสู้ เราสู้เพื่ออะไร เราสู้เพื่อความอยู่รอดของประเทศชาติ ฉะนั้นถ้ากำลังอันที่สามนี้ กำลังความสามัคคีปรองดองกัน เรารักษาไว้อย่างดี บางทีก็อาจจะมียางบางอย่างที่เรามีความคิด แล้วก็เห็นว่าคนอื่นเขาคิดผิด แต่บางทีก็จะต้องมีการอะลุ่มอล่วยกันบ้าง มิฉะนั้นก็ไม่เกิดกำลังของความสามัคคี ตั้งแต่หน่วยเล็กที่สุด จนกระทั่งหน่วยใหญ่ที่สุด ต้องรักษาความสามัคคีนี้ พูดกันมากเรื่องสามัคคี ใครต่อใครก็บอกว่าต้องสามัคคีกัน แต่ถ้าแต่ละคนที่ประกอบชาติบ้านเมืองไม่นึกถึงความหมายของคำว่าสามัคคีนี้ ความสามัคคีก็ไม่เกิดประโยชน์ ฉะนั้น แต่ละคนขอให้นึกถึงความหมายของสามัคคีคือการปรองดอง การอะลุ่มอล่วยกัน นึกถึงว่าส่วนรวมนี้สำคัญที่สุด ส่วนรวมนี้จะหมายถึงหมู่เล็ก ๆ ก็ต้องมีความสามัคคีในหมู่เล็ก ๆ ไม่งั้นตาย ถ้าหมู่ใหญ่ขึ้นมาก็ตายเหมือนกัน ถ้าถึงเป็นหมู่ เป็นชาติก็ตายเหมือนกัน ถ้าไม่มีสามัคคี ฉะนั้นสามัคคีนั้นจะต้องเริ่มด้วยส่วนบุคคลที่ดีดี คิดให้รอบคอบ ทฤษฎีนี้จึงจะช่วยได้ ทฤษฎีนี้จึงจะมีอำนาจ ถ้าทฤษฎีนี้ไม่ได้รับการรับรอง หมายถึงว่าเรารับรู้ด้วยความเคารพ ด้วยการปฏิบัติตนด้วยความสามัคคี ทฤษฎีนี้ก็จะได้เพียงเป็นทฤษฎีหนึ่งทฤษฎี ฉะนั้นก็ขอให้ทุกคนที่ได้รับนี้เอาไปมอบแก่ผู้ที่ได้รับมอบอย่างทั่วถึง นึกถึงพลังอันมหาศาลที่จะมีจากการรับด้วยความเคารพ ปฏิบัติด้วยความเคารพและเข้มแข็ง สร้างความสามัคคีอย่างแน่นแฟ้น เราทุกคนอยู่สบาย ทุกคนได้รับความสุขความปลอดภัย

ขอให้ผู้ที่ไปมอบต่อไป ได้พยายามที่จะอธิบายให้ผู้ได้บังคับบัญชา และผู้ที่ได้รับทุกคนว่า มีความสำคัญอย่างไรในการตั้งจิตตั้งใจ และก็ส่วนที่เหลือนี้ นอกจากสามกองทัพ ก็ยังมีเจ้าหน้าที่ทางฝ่ายตำรวจ ทางฝ่ายพลเรือน ก็จะพยายามแจกจ่ายไป ที่ต้องแจ้งให้ทราบว่าจะต้องให้ไปกับหน่วยอื่น คือตำรวจและพลเรือน เจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ที่ปฏิบัติ เพราะเหตุว่าทฤษฎีนี้มีกำลังขึ้นมา เป็นแต่ละแห่ง และมีกำลังขึ้นมาเพราะว่าเป็นทฤษฎีที่มาจากแหล่งเดียวกัน จากอาจารย์เดียวกัน อันนี้เป็นสิ่งสำคัญ ทุกคนต้องช่วยกัน ให้ความสามัคคีดีลึลึของทฤษฎีนี้ เพื่อเป็นการเคารพนับถือผู้ที่ปลูกเสก คือหลวงปู่ และยิ่งกว่านี้ คือหลวงปู่ท่านเป็นอริยสงฆ์ และอริยสงฆ์ก็เป็นผู้ที่ปฏิบัติตามพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า และคำสั่งสอนนั้นก็เป็นของพระพุทธเจ้า ฉะนั้นก็ทุกคนร่วมกันนมัสการพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ แล้วจึงจะเป็นทางที่จะสร้างพลัง พลังจริง ๆ ให้แก่ประเทศชาติ ก็ขอให้ทุกคนช่วยกันปฏิบัติดังนี้ นับเป็นการช่วยประเทศชาติอย่างดี.





อาจจะถูกรังแกได้ เมื่อไหร่ก็ได้ และกำลังถูกรังแกด้วย กำลังถูกคุกคามอยู่ด้วย แต่ความมุ่งมั่นของเราและความ
แนใจของเราจะไม่เสื่อมคลาย แต่ละคนก็นึกว่าเรามีกำลังใจดี และมาบอกกันไปคุณกันไป กำลังนี้จะเหนือกำลังที่จะ
มาล้มเรา อันนี้เป็นข้อสำคัญที่สุด

กิจการลูกเสือชาวบ้านนี้ ถ้าดูดี ๆ มีรากฐานอย่างไร ก็มีรากฐานอยู่ที่ตัวบุคคลและความดีดังกล่าว
นอกจากนี้ไม่มีอะไร ถึงทำให้คนดูกิจการลูกเสือชาวบ้านแล้วก็มีเครื่องหมายคำถามอยู่บนหัวทุกคน นอกจากพวกที่รู้
คือพวกเรา ทำไมอยู่ได้ มีแต่บุคคล และก็นอกจากนั้นก็ยังมีอีกนะ มีผ้าผูกคอ และก็น้ำเลือดที่เป็นเครื่องหมาย ไม่มี
เครื่องแบบ ไม่มีอะไรอื่น แม้แต่ที่ตั้งสโมสรอะไรใหญ่ ๆ ไต่ ๆ ไม่มี อีกอย่างหนึ่ง ก็มีธง ธงประจำรุ่น และที่เคยได้
พูดเสมอในที่ประชุมลูกเสือชาวบ้านว่าเรามีธงชาติ สำหรับเครื่องหมายที่เรามีอยู่นี้แล้วก็ธง แล้วบัตรประจำตัวนั้นก็
ไม่ได้เป็นของใหญ่โตอะไร แม้จะไม่ใช่ของใหญ่โตก็เป็นสิ่งที่จะต้องช่วยกันหา ช่วยกันสร้าง ถึงมีความยินดีอย่างยิ่งที่
เห็นท่านทั้งหลายได้มาช่วยกันหา ช่วยกันสร้าง เพื่อที่จะให้กิจการลูกเสือชาวบ้านก้าวหน้าได้ ฉะนั้น ถ้ามีใครมา
ถามว่า ลูกเสือชาวบ้านเป็นของใคร เราก็ตอบได้เต็มที่ว่า เป็นของเรา เราคือใคร เราคือบุคคลที่ประกอบขึ้นมาเป็น
ชาติไทย เราเกิดมาในประเทศไทย ร่วมเผ่าไทยกัน เป็นชาติที่มีเกียรติ เป็นชาติที่ได้รักษาตัวไว้ และอยู่รอดมาจนทุก
วันนี้ และจะอยู่รอดต่อไปอีกนาน ด้วยกำลังของแต่ละคนที่มีที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น และด้วยความฉลาดที่มี ที่ทราบว่
ถ้ามาแลกเปลี่ยนความรู้ ความดี ความฉลาดกัน จะอยู่ได้ ก็เป็นกำลังสูง และความรู้ที่ว่าจะต้องมาร่วมกัน ก็
เรียกกันว่าสามัคคี ถึงย้าอยู่เสมอว่า คำว่าสามัคคีนี้เป็นคำที่สำคัญ แต่ถ้าเพียงเป็นคำเท่านั้นเอง ก็เป็นสิ่งที่ไม่มี
ประโยชน์นัก เป็นคำเวลาพูดออกมาก็คือเสียง เวลาเขียนบนกระดานก็เป็นตัวหนังสือ ก็ทำอะไรไม่ได้ แต่คำนี้ถ้า
อยู่ในใจของแต่ละคน ก็เพียงแค่จำเอาไว้ว่า มีคำว่าสามัคคีก็ยังไม่เป็นประโยชน์นัก แต่ถ้าเข้าใจว่าสามัคคีคือการ
ร่วมกันสร้างความดีสร้างให้ผู้อื่นอยู่ดี มีความรู้ มีความแข็งแรงนั้น จะเป็นการเข้าใจ เพราะว่าได้ปฏิบัติจริง ถ้า
ปฏิบัติสามัคคีแล้ว สามัคคีเกิดมีความหมาย และพวกเราทุกคนก็จะได้รับประโยชน์





ที่นี้ อีกอย่างหนึ่งที่ได้รับ อย่างที่ได้ไปเยี่ยมลูกเสือชาวบ้านตามจังหวัดต่าง ๆ โดยมากก็สังเกตดูว่า ลูกเสือชาวบ้านนี้ประกอบด้วยคนทุกเพศทุกวัย มีเด็ก ๆ มีผู้ใหญ่ มีผู้ชรา ก็ชอบไปถามว่า ผู้ชราจะเป็นยังไงกัน เขาก็ บอกว่าสบายดี บางทีก็บอกว่าปวดเมื่อย มานั่งอยู่ก็เมื่อย แต่ถามว่า ร่างไรไหม บอกว่าไร แล้วก็เลยแสดงเลย แสดงอย่างแฉ่มซ้อย และอย่างขำขันเป็นทีพอใจของเหล่าลูกเสือชาวบ้านอื่น ๆ ทั้งหลาย และก็เมื่อเสร็จแล้วก็ถาม ว่าเป็นยังไง เหนื่อยไหม ก็บอกไม่เหนื่อย ทำไมไม่เหนื่อย คนที่ผู้ใหญ่ ๆ นี่ เวลาต้องออกกำลัง หรือแม้จะต้อง มานั่ง มายืนอยู่นาน ๆ ก็เหนื่อย ก็น่าเห็นใจ เพราะร่างกายอายุมาก ร่างกายก็ต้องจะต้องเหนื่อยเป็นของ ธรรมดา แต่ว่าถามว่าไม่เหนื่อย ก็ไม่เหนื่อยจริง ๆ ไม่ใช่ว่าไม่เหนื่อยเพราะว่าสนุกสนานในการรำวง โดยมากเวลา เราทำอะไรที่สนุกมันก็ไม่เหนื่อย เวลาทำอะไรที่ไม่สนุกมันก็เหนื่อย มันเบื่อ แต่ว่าถามพวกผู้เฒ่าว่าเป็นยังไง เขาก็ เล่าให้ฟังว่าแต่ก่อนนี้อยู่ที่บ้านมันปวดขาเรื่อย ไม่รู้จะทำยังไง แล้วมันก็เลยเบื่อ ทำให้จิตใจหม่นหมอง ลูกเต้าโดย มากก็ต้องไปทำงานทำการ ตัวเองก็อยู่ที่บ้าน แต่ว่ามาฝึกลูกเสือชาวบ้านเพื่อนฝูงเขาก็ดี เวลาวิทยากรบอกว่า รุ่ง ก็ลุกขึ้นรุ่ง บางทีก็วิ่งนิดหน่อย เพราะว่าเหนื่อยแล้วก็ก็ซอกพัก ก็พอแล้วก็พัก แต่นาน ๆ ไป ก็วิ่งกะเขา เขาบอก ว่าตั้งแต่มาเป็นลูกเสือชาวบ้านนั้น มันหายปวดขา เหนื่อยก็ยังมีความเหนื่อยตามสภาพ แต่ว่าหายปวดขา ทำไม ก็เพราะ ว่ามีจิตใจ มีกำลังใจ และกำลังใจของผู้อื่นเพื่อนฝูงที่เข้ามาคุยด้วย ที่เข้ามาเอาใจใส่ ก็มีกำลังใจลุกขึ้นรุ่ง รุ่งซ้ำ ๆ ก็ได้ออกกำลังกาย ทำให้เป็นการบริหารกายให้แข็งแรง ก็เลยแข็งแรงขึ้น ความเมื่อย ความเจ็บ ความเบื่อ มัน หหมดไป มันคลายไป อันนี้ก็เป็นอย่างหนึ่ง อาจจะเป็นเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ได้จากการฝึกเป็นลูกเสือชาวบ้าน และการที่ทุกคน ลูกเสือชาวบ้านทุกคนตั้งใจจริง ๆ ที่จะทำตามความคิดของลูกเสือชาวบ้านก็ทำให้ท่านผู้ใหญ่ ท่านที่ มีอายุมาก ได้มีความสุข ความหมดทุกข์ไปส่วนหนึ่ง ในทางตอบแทน พวกเด็ก ๆ ก็ไปถาม ไปคุยกับผู้ใหญ่ว่าเมื่อก่อนนี้ภูมิประเทศแถวนี้เป็นยังไง เพราะว่าเดี๋ยวนี้มีบ้านขึ้น มีถนนซูเปอร์ไฮเวย์ผ่านมา แต่ก่อนนี้เป็นยังไง แล้วก็ มีป่าหรือเปล่า ผู้เฒ่าก็อาจจะบอกว่า แต่ก่อนนี้มีป่า เดี่ยวนี้มีมันราบเรียบหมด ก็จะได้ทราบ ว่าทำไมแต่ก่อนนี้มัน ชุ่มชื้น ชุ่มชื้น มีน้ำ ไม่มีน้ำท่วม ก็เพราะมีป่า เขาก็ถาม ถามผู้ใหญ่เขาก็จำได้ว่าเคยมีป่า เคยมีน้ำอย่างไรแต่ไหน มาเดี๋ยวนี้มีมันซักจะแห้งแล้ง ถึงฝนลงน้ำมันก็ท่วม ผู้เยาว์ก็ได้เข้าใจได้ นอกจากฟังเรื่องผี เรื่องเก่า ๆ แก่ ๆ ที่





ผู้ใหญ่จะเล่าให้ฟังได้ ก็ะทราบถึงแม้จะเรื่องวิทยาการว่าทำไมเดี๋ยวนี้ความเดือดร้อนเกิดขึ้นมามาก บางอย่างเช่น เรื่องน้ำแล้งน้ำท่วม ผู้ที่มีความรู้ในทางวิทยาก็อาจจะเอะใจ และไปพยายามแก้ไข ลองดูที่ไหนควรจะทำอะไร มีการปลูกต้นไม้บ้าง ช่วยกันด้วยจิตใจเข้มแข็ง หรือติดต่อทางเจ้าหน้าที่ไปสำรวจช่วยกัน ร่วมกันไปสำรวจที่ไหนมี แหล่งน้ำบ้าง อันนี้ก็เป็นประโยชน์ที่มีขึ้นมากจากกิจการของลูกเสือชาวบ้าน กิจการนี้ ไม่ใช่ของเล่น เป็นของจริง ถ้าช่วยกันจะสามารถอยู่ดีกินดีกันจริง ๆ โดยที่จะเอาแรงกำลังของแต่ละคนขึ้นมา มาผูกด้วยสามัคคี และความอยู่ดี กินดีจะเกิดขึ้น

ฉะนั้น โดยมากที่ไปแจกธงในต่างจังหวัดหรือในพระนครก็ตาม ที่พูดกับลูกเสือชาวบ้านก็ไม่ได้พูดอย่างนี้ ก็เคยพูดถึงสามัคคีแหละ เพราะว่าพูดนานไม่ได้ หรือพูดอย่างที่จะเป็นเรื่องเป็นราวให้มากก็ไม่ได้ เพราะว่าเวลามัน น้อย โดยมากไปถึงแล้วก็ต้องมิงานโน้นงานนี้ เสร็จแล้วก็กลับมามืดทุกครั้งก่อนไปรับประทานอาหาร เสร็จแล้วก็วิ่ง ตลอด แล้วก็กลับมากับรับประทานอาหารในรถ แต่ว่าอย่างวันนี้ที่มา ท่านมาที่นี่ก็ต้องพูดมากหน่อย พูดถึง ประโยชน์ให้เข้าใจถึงแก่นทีเดียวว่าลูกเสือชาวบ้านทำประโยชน์ได้ตั้งแต่ประโยชน์ที่ดูเล็ก ๆ น้อย ๆ ความครึกครื้น แต่ว่าก็เป็นการให้เมตตาแก่ผู้ใหญ่ ให้ผู้ใหญ่มีกำลังใจแข็งแรงขึ้น จิตใจก็ร่าเริงขึ้น จนกระทั่งวิทยาการที่ลูกเสือ ชาวบ้านแต่ละคนอาจจะไม่มีความรู้ในทางวิศวกรรมหรือในทางชลประทาน หรือในทางกลไกมากนัก ก็สามารถ ที่จะช่วยกัน ร่วมแรงกัน สร้างความอยู่ดีกินดีได้ ในทางการทำมาหากิน อาจจะไม่น่าเชื่อ ถึงขั้นความปลอดภัย ถ้า แต่ละคนรู้จักกันในกลุ่ม และก็เคยถามอยู่เสมอว่ารุ่นนี้มีกี่คน ถ้ามีจำนวนสามร้อยสี่ร้อยคนก็ยังพอดี ใช้ได้ เพราะ รู้จักกันได้สะดวก และก็อยู่ในบ้านที่อยู่ใกล้เคียงกัน จะได้ว่าใครแปลกหน้าแปลกตาเข้ามา อาจจะตำหนิติร้ายก็ได้ ถ้าคนที่เข้ามาทำมิดีมิร้าย ลูกเสือชาวบ้านในกลุ่มเดียวกันก็รู้ตัว ก็ป้องกันตัวได้ ถ้าผู้ที่มาแปลกหน้าเป็นคนที่ดีที่จะมา ช่วย ก็ช่วยกันต้อนรับได้ แล้วก็ช่วยกันรับความดีหรือความรู้ที่ผู้ที่มาด้วยความหวังดีนั้น เราก็รับความรู้ ช่วยกันรับ แล้วเก็บเอาไว้ ความดีของผู้ที่มานั้นสำหรับท้องถิ่นนั้นก็เก็บไว้ได้เต็มที่ ไม่เป็นที่เสียเวลาของผู้ที่มา ก็เกิดประโยชน์ มากขึ้นทุกที ความปลอดภัยของกลุ่มของรุ่นก็เกิดขึ้น ความปลอดภัยของหลาย ๆ รุ่นก็เกิดขึ้นได้ โดยที่แต่ละรุ่น





ก็ไปเยี่ยมเยียน ไม่ใช่อยกพวกไปเยี่ยมทั้งหมด หรือคอยให้ทางอำเภอเขาจัดให้มีการเยี่ยมเยียน ไปกันเองก็ได้ ก็เราเป็นบุคคลนี้ แล้วเราก็ไม่ได้อยู่ในประเทศที่ควบคุม ที่ถูกควบคุมเดินทางไม่ได้ เมืองไทยเราจะเดินทางไปไหน ไม่เห็นมีใครห้ามปราม คนไหนที่มีเวลาหน่อยก็ไปเยี่ยมรุ่นใกล้เคียง แลกเปลี่ยนความคิดความเห็นที่เคยพูดไว้ว่ารุ่นก็ให้ทำความรู้จักกับรุ่น และก่อนที่จะทำความรู้จักกับรุ่นอื่น ๆ ก็ต้องทำความรู้จักภายในรุ่นเอง ที่ตะกี้พูดถึงว่า ถ้ามีจำนวนสามร้อยสี่ร้อยคนที่กำลังดี แต่ถ้ามีจำนวนถึงพันสองพันคนนั้นก็ออกจะเป็นท่ว เพราะว่ารู้จักกันยากหน่อย ถึงเคยบอกไว้ว่าเป็นนโยบายที่จะควรจะให้รุ่นแต่ละรุ่นมีจำนวนประมาณสามร้อยสี่ร้อยคนก็พอ ถ้ามากกว่านั้นรู้สึกจะลำบากในการให้รู้จักกันจริง ๆ แล้วก็ต้องเป็นคนที่อยู่ในละแวกเดียวกัน ไม่ใช่อยู่อะไรต่างกัน ก็หมดความหมาย

อันนี้เรื่องจำนวนและเรื่องที่ตั้งที่อยู่ของบุคคล อันนี้ความปลอดภัย ก็ถ้าทุกรุ่นในอำเภอเดียวกัน มีการเยี่ยมเยียนกันก็รู้จักกัน รุ่นต่าง ๆ ในอำเภอเดียวกันก็ไปรู้จักกับในอำเภออื่น ๆ ในจังหวัดเดียวกัน ก็ทำให้เกิดความรู้จักกัน มีความทุกข์อะไร มีความสุขอะไรก็แบ่งกัน ทำให้บรรเทาความทุกข์ได้ ทำให้เพิ่มความสุขได้ ตลอดจนลูกเสือชาวบ้านที่อยู่ทางเหนือก็ไปเยี่ยมลูกเสือชาวบ้านที่อยู่ทางใต้ ทางใต้ก็ไปเยี่ยมทางตะวันออกเฉียงเหนือ ทางตะวันออกเฉียงเหนือก็ไปทางตะวันออกหรือภาคกลาง ก็เยี่ยมไปเยี่ยมมา ก็จะได้เห็นกันว่าลูกเสือชาวบ้านทั่วประเทศก็เป็นบุคคล บุคคลที่ปรารถนาดีทั้งนั้นก็เพิ่มกำลังขึ้นมาอีก เกิดทำให้เห็นได้ว่า บ้านเมืองไทยนี้เราอยู่ด้วยความผาสุกได้ ช่วยกันได้ เป็นปึกเป็นแผ่นอันนี้ก็ประโยชน์ เพราะว่าลูกเสือชาวบ้าน ถ้านับบุคคลก็มีจำนวนเป็นล้านแล้ว ก็นับว่าไม่ใช่น้อย และยังอยู่ได้ดี อาศัยความดีของแต่ละคน และความเอื้อเฟื้อของวิทยากรซึ่งเป็นลูกเสือเหมือนกัน ส่วนมากแล้วก็ของประชาชนทั่ว ๆ ไป ที่ได้เห็นความดีของของกิจการลูกเสือชาวบ้าน ดังนั้นก็ไม่เกิดอันตราย เพราะว่าตามที่พูดกันและที่เกรงกันว่ากิจการลูกเสือชาวบ้านนี้อาจจะเกิดอันตราย เพราะใครจะมีอิทธิพลเหนือก็ได้ ก็จริง มีอิทธิพลเหนือได้ เพราะว่าผู้ที่เรียกว่าฉลาด วงเล็บแกมโกงมีอิทธิพลได้ ผู้ที่มีทรัพย์มากก็หว่านล้อมได้ ทำให้เกิดอิทธิพลเหนือบุคคล เป็นไปได้ แต่ว่ากิจการลูกเสือชาวบ้านนี้ จะเป็นเช่นนี้อาจจะยาก เพราะแต่ละคนเป็นบุคคลที่ประกอบขึ้นมาเป็นส่วนรวม และรู้ว่าเป็นบุคคล รู้ว่ามีเกียรติของตัวแต่ละคน ไม่ใช่ว่าคนไหนมีเงินมาก คนไหนมีโวหารดี คนไหนมีอิทธิพลสูงจะเหนืออาจจะเหนือกว่าบ้าง เพราะว่าเขามีแรงมากกว่า แต่ว่า





แต่ละคนก็เป็นบุคคลที่มีเกียรติ และการที่เป็นบุคคลที่มีเกียรตินั้นเอง ทำให้มีแรงมากและต่อต้านอิทธิพลได้ ฉะนั้น การที่มีคนกลัวว่าจะมีอิทธิพลมาครอบงำลูกเสือชาวบ้านนั้น ถ้าทุกคนเข้าใจดี ๆ ก็เป็นไปไม่ได้ แล้วถ้ามีการครอบงำลูกเสือชาวบ้านด้วยอิทธิพลนั้นก็เล็ก เล็กกันดีกว่า เพราะว่าไม่ใช่จุดประสงค์ของลูกเสือชาวบ้าน ฉะนั้นลูกเสือชาวบ้าน อวดกันในความดี ไม่ใช่อวดรวย อวดกันในความเข้มแข็ง ไม่ใช่อวดในอิทธิพล อันนี้ก็พูดมาก แต่ก็เป็นหลัก เป็นหลักของลูกเสือชาวบ้านว่า แต่ละคนทำตัวให้ดี ได้รับเครื่องหมายของความดีคือผ้าผูกคอมีสามัคคีในหมู่คณะ ของรุ่น จึงได้รับธงประจำรุ่น มีความรักชาติ มีความปรารถนาดีต่อส่วนรวม จึงมีธงชาติ ถ้าขาดสิ่งเหล่านี้ ถ้าไม่มีธงชาติ เราก็คไม่ใช่คนไทย เราก็คไม่ใช่ ถ้าไม่มีธงประจำรุ่นก็ไม่มีสามัคคีในรุ่น ถ้าไม่มีผ้าผูกคอประจำตัวก็ไม่มีเกียรติ ขาดสิ่งเหล่านี้เราก็คไม่ใช่หมดสภาพเป็นประเทศหรือหมดสภาพเป็นลูกเสือชาวบ้าน เราหมดสภาพเป็นคน

ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านทั้งหลายได้ไปพิจารณา แล้วก็อย่าได้เชื่อใครที่มาชักจูงในทางที่ไม่ดี เพราะเรารู้แล้วว่าอะไรดี อะไรไม่ดี พูดอย่างนี้ได้ ถ้าพูดกับคนที่ไม่รู้ว่าจะอะไรดีอะไรไม่ดีมาบอกว่า อย่าให้ถูกชักจูงไปในทางที่ไม่ดีก็ไม่มีประโยชน์ ก็ไม่ทราบว่าจะอะไรดีอะไรไม่ดี แต่ผู้ที่เป็นลูกเสือชาวบ้านต้องรู้ว่าอะไรดีอะไรไม่ดี อะไรที่เป็นสิ่งที่สร้างสรรค์ เป็นสิ่งที่ เป็นประโยชน์ ก็เป็นประโยชน์กับตัวเองนี่เอง เป็นประโยชน์คือทำให้ตัวอยู่ได้ ไม่ต้องเป็นเดรัจฉาน เป็นคน เป็นมนุษย์ ฉะนั้น การที่ทุกคนร่วมกับลูกเสือชาวบ้านทั้งหลายและผู้ที่ยกสนับสนุนลูกเสือชาวบ้าน ผู้ที่เห็นความดีของประเทศชาติร่วมกัน ทำงานร่วมกันด้วยความตั้งใจ ก็จะรักษาสิ่งที่เราต้องการไว้ตลอดกาล ความดีนี้ก็ขอเติมอีกนิดหนึ่งว่า ความลับ อยู่ที่ความเอื้อเฟื้อ ถ้าเอื้อเฟื้อแล้ว คุณล้าย ๆ กับว่าเราจะเป็นผู้แพ้ สมมุติว่าเรามีเงินสักร้อยบาท เราเห็นคนที่เขาลำบาก เขาเคราะห์ร้าย เขาหิว เราแบ่งให้เขาสักห้าสิบบาท เราก็คือเหลือห้าสิบบาท เราก็คือได้เหมือนกันนะ อยู่ดี ๆ เรามีเงินร้อยบาท แล้วเราเอาไปให้เขาห้าสิบบาท แต่ว่าการช่วยอย่างนี้ เรียกว่าเป็นทาน เป็นการให้เป็นกุศล ทำให้ผู้รับนั้นมีความเบิกบาน เราก็คือมีความเบิกบาน ถ้าหนักถึงจะเอาตอบแทนก็ได้ มี มีการอาจตอบแทนได้แน่เป็นวัตถุก็มีการตอบแทน ผู้ที่เราช่วยนั้นนะ ต่อไปวันหนึ่งเราลำบาก เขาอาจจะมาช่วยเราซึ่งมีเรื่องเกิดขึ้นหลายรายหลายอย่างแล้ว ก็จะเล่าให้ฟังในเรื่องอย่างหนึ่งที่ไม่ใช่เกิดในเมืองไทย ไม่ใช่คนไทย แล้วก็ไม่ใช่ในทวีปเอเชียด้วยซ้ำ ไม่ใช่เป็นพุทธศาสนิกชนด้วยซ้ำ เพราะเพิ่งอ่านว่าการทำบุญนี้หรือทำทานนี้ ไม่มีขอบเขต มีชาวฮิปปิตีฟีน้อง ใครจะเป็นพี่ ใครจะเป็นน้องก็ไม่ทราบ





เขาได้ตั้งหนังสือพิมพ์ แล้วก็ชอบทำกิจกรรมหนังสือพิมพ์ตั้งแต่เด็ก ๆ ต่อไปเขาก็ตั้งหนังสือพิมพ์ แต่หนังสือพิมพ์นั้นนะ ก็เป็นหนังสือพิมพ์ที่แปลกประหลาดจากคนอื่นคือเป็นหนังสือพิมพ์ที่ใจดี บางทีได้ทราบข่าวว่าคนจนที่ไหน คนลำบาก ที่ไหนก็ส่งคนไปบรรเทาทุกข์ให้ บรรเทาจริง ๆ โดยที่ไม่ได้เอาหน้าอะไรเลย ไม่ได้ลงหนังสือพิมพ์เลย ไม่เหมือนที่ทำกัน เคยมีคนหนึ่งที่ได้อื้อโคตัวหนึ่ง แล้วก็ไม่กี่วันที่หลังโคตัวนั้นก็ตายไป ก็ลำบาก เพราะว่าหมดเนื้อหมดตัว อุตส่าห์ไปซื้อมา ด้วยราคาแพงแล้วก็หมดไป ทางหนังสือพิมพ์ของทั้งสองพี่น้องแผ่นดินนี้ได้ทราบก็ส่งคนไป เอาเงินไปให้ เพื่อที่จะซื้อทดแทนให้ โดยหวังดีเฉย ๆ แล้วก็ป็นอันเรียกว่าจนเรื่อยไป หลายปีทีหลังสองพี่น้องแผ่นดินนี้ก็ตกอับในทางการเมือง ถูกกลั่นแกล้ง แล้วก็คนหนึ่งต้องหนีออกไปต่างประเทศ คนหนึ่งถูกจับใส่คุก ถูกรังแกต่าง ๆ ไม่ยอมให้อาหารบ้าง ไม่ให้น้ำบ้าง จนแย่ จนจะหาชีวิตไม่ได้ แต่ว่าวันหนึ่งผู้คุมก็เอาน้ำมาให้ น้ำเย็น ๆ มายื่นให้ เขาก็บอกว่านึกว่าเขาจะยื่นมา เยาะเย้ยเฉย ๆ อย่างนั้นนะ แต่เปล่า ยื่นมาให้จริง ๆ ให้ดื่ม ปรากฏว่าผู้คุมนั้นเป็นลูกชายของกสิกรที่หนังสือพิมพ์ได้ช่วย ทราบว่าติดคุกอยู่แล้วก็ได้มาทำหน้าที่อย่างนี้ ก็เลยเห็นบุญคุณ เอามาช่วย คือช่วยชีวิตเขาเมื่อหลายปี ก็กลับได้รับผลช่วยชีวิต เพราะว่าถ้าไม่ได้รับน้ำ โรคภัยไข้เจ็บเขามีอยู่ ถ้าไม่ได้รับน้ำจะตายแน่ ฉะนั้น การที่ทำบุญไม่ใช่ในพุทธศาสนา แต่ทำบุญอย่างใจจริงคือด้วยใจ มันก็ได้รับผลรอดตาย เพราะว่าได้ทำบุญมาในคราวครั้งกระโน้น อันนี้ก็ป็นเรื่องที่เพิ่งอ่านในหนังสือเมื่อวานนี้ ก็เลยมาเล่าให้ท่านทั้งหลายฟัง ไม่ทราบว่าจะอาจจะไม่ได้เคยอ่านก็ได้ แต่ก็ป็นเรื่องจริง และมีเรื่องอย่างนี้ที่เป็นเรื่องจริงอีกมากหลาย ฉะนั้น ทุกคนจะมีหน้าที่อะไรก็ตาม จะมีฐานะอย่างไรก็ตาม ถ้าทำทำบุญ หมายความว่าเอื้อเพื่อไม่ให้เขาจะต้องให้เงิน หรือจะต้องให้อะไรที่มีราคา แต่ว่าแม้จะมีความเอื้อเพื่อคือการแผ่เมตตา มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ได้รับตอบแทนแน่นอน การทำบุญนั้น ได้ผลตั้งแต่แรกที่ทำบุญ ตั้งแต่วาระแรกที่ทำ มีความเบิกบานใจ เมื่อเห็นความเบิกบานใจในผู้อื่น เราก็มีความเบิกบานใจเพิ่มขึ้นไปอีก เมื่อเราทำบุญเป็นนิสัยแล้ว ก็สบายมากในการทำ เพราะว่าทำดีเป็นนิสัยนั้น ทำได้ง่าย แล้วจิตใจก็ยิ่งเบิกบานมากขึ้นทุกที ฉะนั้นรากฐานของลูกเสือชาวบ้านนี้มาโยงกับความสุขของแต่ละคนที่ทำได้ด้วยการฝึก ถึงเรียกว่าฝึกลูกเสือชาวบ้าน ฝึกมา ๕ วันนะ แต่ละคน ฝึก ๕ วัน แต่ว่าเมื่อถือตัวว่าเป็นลูกเสือชาวบ้านไม่หยุดฝึก ฝึกกันทุกวัน ฝึกกันเรื่อย แล้วก็จะได้รับผลแน่นอนในตัวเอง ความสุขที่มีที่จะมีในตัวเอง จะมีขึ้นแน่นอน จะแสดงออกมาเป็นทางจิตใจก็มี ทางวัตถุก็มี





ฉะนั้น ที่ได้บอกว่าพูดอย่างนี้ ก็ขอพูดยืดยาวหน่อย ก็พูดยืดยาวถึง ถึงอย่างนี้แล้วก็ขอให้ท่านทั้งหลาย ช่วยกันไปคิดและช่วยกันไปปฏิบัติ ช่วยกันตักเตือนและไปดูอาจจะไปดูระเบียบการ ระเบียบการของลูกเสือชาวบ้านที่ รวบรวมไว้ แล้วก็ถ้าระเบียบการที่รวบรวมเอาไว้ขัดต่อคำหรือเจตนานี้ ก็หมายความว่าจะผิด มีเหมือนกันนะ เคยมี ปรากฏว่าจดผิด เข้าใจผิดก็มี หรือง่าย ๆ อาจจะไม่ใช่จดผิด ไม่ใช่จำผิด บางทีก็เปลี่ยนใจก็มี เพราะว่าคิดใหม่ แต่ว่าอันนี้เป็นความคิดที่คลุมหมด ลูกเสือชาวบ้านแต่ละคนทำจิตใจให้ดี มีความฉลาด มีความเอื้อเฟื้อ มีความเข้มแข็ง ในรุ่นให้รู้จักกัน และช่วยกัน สร้างเสริมความดีนี้ ขจัดความเลว แต่ละรุ่น ๆ มีการติดต่อกัน เสริมสร้างให้แต่ละรุ่น ที่อยู่ใ่อำเภอเดียวกันรู้จักกัน จังหวัดเดียวกันรู้จักกัน ชาติเดียวกันรู้จักกัน สร้างเสริมความดีนี้ให้ทั่วถึง โดยมีความเอื้อเฟื้อ ความเมตตาซึ่งกันและกัน ความซื่อสัตย์ สุจริต ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่เพ้อเจ้อ อันนี้เป็นหลักสร้างความดี ถ้ากฎเกณฑ์ใดที่ออกจากหลักนี้ ไม่ใช่กฎเกณฑ์ก็ขอให้ท่านทั้งหลายนำไปพิจารณาและไปดูว่ามีอะไรเป็นยังงี้ ทำอะไรได้ ขอให้ประสบความสำเร็จในการทำ ในการทำ ในการปฏิบัติ มีความสุข ในชีวิต ทุกประการ.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่คณะกรรมการมูลนิธิราชประชานุเคราะห์^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๒๐



ขอขอบใจทุกคนที่ได้สนับสนุนช่วยเหลือในกิจการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์และได้บริจาคทรัพย์ ทั้งได้ออกแรงเพื่อที่จะช่วยให้กิจการของโรงเรียนได้ประสบผลสำเร็จดังที่ได้เห็นประจักษ์จากผล คือนักเรียนที่ได้สำเร็จการศึกษา และได้ปฏิบัติงานหรือได้เรียนสูงขึ้นไป จนมีความสามารถที่จะปฏิบัติงานอย่างดี เป็นประโยชน์ต่อตนเองและต่อส่วนรวม ที่ได้มีความสำเร็จเป็นประจักษ์เช่นนี้ ก็อาศัยที่ทุกคนร่วมมือ

ท่านผู้ทรงคุณวุฒิได้ขอให้ให้อาวุธเป็นแนวทางสำหรับปฏิบัติของกรรมการใหม่ และได้ขอให้บอกเป็นแนวทาง ความจริงไม่จำเป็นที่จะต้องบอกแนวทาง เพราะเข้าใจว่าทุกคนได้ทราบดีแล้วว่า กิจการนี้มีประโยชน์อย่างไร และจะทำกันอย่างไร เพราะว่าเมื่อผลงานมาแล้ว แต่จะขอมีข้อสังเกตว่า งานที่ทำนี้ อันเป็นที่ประจักษ์เหมือนกัน เป็นตัวอย่าง ในงานที่ทุกคนได้มีส่วนทำด้วยกัน โดยเฉพาะทุกคนมีความเพียร มีความพยายาม มีความอดทน งานนี้ได้เริ่มต้นมาก็นับว่าเป็นเวลาพอสมควร ก็ประมาณเกือบ ๒๐ ปีแล้ว ที่ได้เริ่มงานในด้านนี้ เริ่มด้วยการตั้งสถาบันราชประชานุเคราะห์ ซึ่งมีจุดประสงค์ที่จะรักษาและช่วยผู้ที่เป็นโรคเรื้อนให้หายจากโรค และสามารถที่จะปฏิบัติงานเป็นพลเมืองดีที่เป็นประโยชน์ไม่ให้เป็นผู้ที่เคราะห์ร้าย ที่ประชาชนทั่วไปอาจจะรังเกียจ และทำให้เสียคนไป นอกจากนั้นนโยบายในการปราบปราม ปราบโรคนี้ก็เป็นนโยบายที่ทุกแห่งทุกประเทศต้องทำ โดยเฉพาะในเมืองไทยก็ได้ทำมานานแล้ว ที่จะรักษาคนโรคเรื้อน เพราะเป็นโรคที่ร้ายแรง เป็นโรคที่ทำให้เสียกำลังใจของประชาชนไปมาก ทำให้ตัดความสุขของคนที่เป็นโรคเรื้อน และแม้แต่คนที่ไม่เป็นก็ขาดความสุขเหมือนกัน ถ้าเห็นคนที่ประสบเคราะห์กรรมเช่นนี้ จะเป็นด้วยความเมตตาก็ตาม หรือด้วยความรังเกียจก็ตาม ก็ขาดความสุขลงไป ฉะนั้นกิจการโรงเรียนนี้ก็有一部分 และเป็นส่วนสำคัญของงานที่จะทำให้โรคเรื้อนน้อยในความควบคุม และทำให้คนไม่ต้องประสบเคราะห์กรรม ทั้งไม่ต้องให้คนอื่นที่ไม่ประสบเคราะห์กรรมเกิดความเดือดร้อนใจ

หลักแรกของการต่อสู้โรคเรื้อนนั่น ก็จะต้องรักษาในโรงพยาบาลพิเศษ เพื่อที่จะให้ได้มีการรักษาต่อเนื่อง และถูกต้องตามหลักวิชา ก็มีโรงพยาบาลโรคเรื้อนในประเทศไทยหลายแห่งอยู่ ขึ้นต่อไป ก็จะต้องช่วยให้ผู้ที่เป็น

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) ท่านผู้ทรงคุณวุฒิ มาลากุล ประธานมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ นำคณะกรรมการบริหารกรรมการหาทุน กรรมการฝ่ายต่าง ๆ และผู้มีจิตศรัทธา ฝ่านุเคราะห์ของมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลสมทบทุนมูลนิธิราชประชานุเคราะห์





โรคเรื้อนที่หายจากโรคแล้ว สามารถมีอาชีพ เพราะว่าส่วนมากเมื่อเป็นโรคแล้ว ไม่สามารถไปทำงานที่ไหน คนก็รังเกียจ นอกจากนั้นอาจจะพิการไปด้วย ขึ้นต่อไปก็ต้องช่วยเหลือโดยเฉพาะครอบครัวของผู้ที่เป็นโรคเรื้อน เพราะว่าครอบครัวนั้นก็เป็นที่รังเกียจของสังคมไปด้วย อันไม่เป็นความยุติธรรม จึงได้มีความดำริว่า ครอบครัวโดยเฉพาะบุตรหลานของผู้ที่เป็นโรคเรื้อนที่เข้ามารักษาในโรงพยาบาลนั้น ก็จะต้องได้รับโอกาสที่จะเล่าเรียน เพื่อมีความรู้ความสามารถในชีวิตต่อไป ผู้ที่เป็นบุตรหลานของผู้ป่วยนั้น ก็ไม่เป็นผู้ป่วย แต่ว่าปัญหามีอยู่ว่า โรงเรียนสามัญทั่วไปก็ถือว่าเป็นผู้ป่วย ความจริงไม่เป็นผู้ป่วย แต่โรงพยาบาลเองก็ไม่ถือว่าเป็นคนไข้ เพราะว่าไม่ได้ป่วย ก็เกิดปัญหาว่าไม่มีที่เรียน แล้วก็ลำบาก จึงมีความคิดที่มีผู้อื่นก็ได้ทำแล้วเหมือนกัน ที่จะตั้งโรงเรียนสำหรับให้นักเรียนมีโอกาสเรียนอย่างธรรมดา ไม่มีอะไรเป็นพิเศษเลย และโดยเฉพาะได้ตั้งโรงเรียนไว้ไม่ห่างไกลจากโรงพยาบาลโรคเรื้อนที่พระประแดง ก็เลยทำให้ความปกติธรรมดาของชีวิตเกิดขึ้น ถึงบัดนี้ก็ได้พิสูจน์แล้วว่า นักเรียนที่เข้าโรงเรียนนั้น ก็มีบุตรหลานของผู้ที่เป็นโรคเรื้อน และมีคนที่ไม่ได้เป็นบุตรหลานของคนที่เป็นโรคเรื้อนอย่างใดเลยก็ได้ไปเรียน และได้ผลดี เพราะว่าเข้าเรียนแล้วก็ตั้งใจเรียนดี มีผลออกมาว่า มีบางคนสอบไล่ได้อันดับสูงทีเดียว และโดยที่ไม่ได้มีอภิสิทธิ์ใด ๆ ก็กำหนดให้นักเรียนทั่วประเทศ ซึ่งนับว่าเป็นผลที่ดีเลิศ ผลที่ดีเลิศนี้มาจากที่ทุกคนได้เข้าใจนโยบายหรือแนวความคิดนี้อย่างดี ด้วยความขยันหมั่นเพียร ด้วยความเสียสละ ด้วยความตั้งใจที่จะให้แนวคิดนี้ ซึ่งเป็นแนวความคิดที่เมื่อได้ทราบแล้ว ได้รับทราบแล้ว แต่ละคนก็รับเป็นความคิดของตน จะต้องทำให้สำเร็จ เมื่อแต่ละคนรับความคิดแล้ว และถือว่าเป็นความคิดของตน ซึ่งจะต้องทำให้สำเร็จนั้น ผลสำเร็จจึงเกิดขึ้น

ผู้ที่ร่วมในงานนี้ นอกจากผู้ที่บริจาคเงิน นอกจากครูที่สอน และผู้ที่จัดงานในโรงเรียนนี้ ก็ยังมีผู้อื่นที่ได้กล่าวนามแล้วเหมือนกัน ซึ่งได้ช่วยเหลือ คือทางกระทรวงศึกษา ทางวิชาการต่าง ๆ ก็ได้ให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือในทางวิชา ในทางวัตถุด้านบ้านเมือง คือทางจังหวัด อำเภอ ทางตำรวจ และผู้ที่อยู่ในที่ใกล้ ๆ แลวนั้นก็ได้ร่วมมืออย่างดี ทั้งทางกำลังใจ กำลังความคิด กำลังงาน และผู้ที่ได้ร่วมมืออย่างดียิ่งอีกกลุ่มหนึ่งก็คือนักเรียนเอง นักเรียนนั้นเป็นกำลังสำคัญของความสำเร็จในงานของโรงเรียนราชประชาสถาสนี้ เพราะเหตุว่านักเรียนสำนึกในหน้าที่ของตนที่จะต้องเรียน รับความรู้จากครูอาจารย์ที่ได้ตั้งใจให้ความรู้ ฉะนั้นโรงเรียนนี้จึงเป็นตัวอย่างที่ดีว่า ถ้าครูมีจิตใจที่จะสอนด้วยความเอ็นดู อยากให้อนุชนรุ่นหลังมีความรู้ มีความสามารถ มีความดี เมตตานั้นก็ได้รับการตอบสนอง โดยที่นักเรียนเองเข้าใจในความเมตตาของครูอาจารย์ผู้ให้ความรู้รับความรู้ด้วยความเคารพ คำว่ารับความรู้ด้วยความเคารพมิได้หมายความว่าเราจะเป็นทาส หรือเราจะเป็นข้าของครู หรือเราจะเป็นผู้ที่เป็นคนสอพลอ ประจบ ไม่ใช่ออย่างนั้น





แต่เมื่อเราอยากได้ความรู้ เพื่อที่จะให้ได้ความรู้มากที่สุด เพราะความรู้เป็นสิ่งที่สูง เป็นสิ่งที่มีความยิ่งกว่าเงิน ยิ่งกว่าทรัพย์สินทุกอย่าง เป็นการประกันว่า ในชีวิตต่อไปจะมีความเจริญได้ เพราะติดตัวอยู่กับตัวตลอดไป คนไหนที่มีความรู้แล้ว ใครจะมาขโมยความรู้ไม่ได้ เพราะอยู่ในตัว แม้ร่างกายของตนอาจจะประสบอุบัติเหตุ ขาดไปบ้าง แต่ความรู้นั้นขาดไปไม่ได้ เพราะว่าใครก็เอาไปไม่ได้ ใครจะตัดเอาไปไม่ได้ ถ้าเราระมัดระวังดี ๆ ถ้าเราขยันหมั่นเพียรรักษาความรู้ และเพิ่มความรู้ไปตลอดเวลา เมื่อนักเรียนเป็นเช่นนี้และเห็นผลดีเช่นนี้ ก็จะทำให้ครูยังมีเมตตา ยังมีกำลังใจ ยิ่งมีความอยากที่จะให้ความรู้แก่นักเรียน ฉะนั้น ที่นักเรียนโรงเรียนนี้ได้สามารถเรียนดีจนเป็นที่ชมเชยและเป็นผู้ที่ได้คะแนนที่ดี เป็นการแสดงว่ามีผลนั้น ก็เนื่องมาจากว่าโรงเรียนนี้พร้อมสมบูรณ์ด้วยครูที่มีเมตตากรุณา และนักเรียนที่มีความตั้งใจที่จะนำความรู้ด้วยความเคารพ ไม่เสียไม่หายเลย ตรงข้าม เป็นสิ่งที่ประเสริฐยิ่ง อันเป็นสิ่งที่ได้ผลเพิ่มขึ้นมานอกจากผลที่กล่าวไว้ เป็นผลอีกอย่างหนึ่ง โรงเรียนนี้ได้ผลิตผลอย่างหนึ่ง คือเป็นตัวอย่างและข้อพิสูจน์ว่า การสอน การเรียนนั้น ถ้าประกอบด้วยความเมตตากรุณาและความเคารพจากทั้งสองฝ่าย คือครูกับลูกศิษย์ ผลออกมาดีเลิศ

ฉะนั้น โรงเรียนนี้ นอกจากเป็นกิจการตามจุดประสงค์แนวทางแนวความคิดที่ได้กล่าวไว้ตั้งแต่ต้น ก็เกิดผลเป็นตัวอย่างแก่โรงเรียนทั่วไปทุกแห่ง ว่าโรงเรียนที่ดีเป็นอย่างไร อันนี้เป็นผลที่เราไม่คาดคิด ไม่ได้นึกว่าจะมี จะเป็นไปได้ ที่มีผลเช่นนี้ก็เริ่มต้นด้วยความคิด แนวความคิดที่ได้พูดตั้งแต่ ๒๐ ปีมาแล้วนี้ แล้วก็ค่อย ๆ ดำเนินมาด้วยทุกคนร่วมมือด้วยดีจนปัจจุบันนี้ ที่มีกรรมการสาขาต่าง ๆ ที่ได้ร่วมกันด้วยใจจริง ด้วยใจเมตตา และด้วยใจที่ร่าเริงสนุกที่จะทำอะไรร่วมกันอย่างไม่ได้คิดถึงความเหน็ดเหนื่อย อันนี้ที่เรียกว่าความเสียสละ แต่ความจริงการเสียสละนี้ถ้ามาพูดอีกทางก็เป็นความร่าเริงของแต่ละคนที่จะมีงานที่ทำไว้ดี คือผลที่ดี หรือกำลังทำงานนั้นพิจารณาคิดถึงผลที่ดีที่จะได้ บัดนี้เราได้แล้วผล แต่ผลนี้จะต้องรักษาไว้เพื่อให้ได้ผลต่อไป ฉะนั้นก็ขอให้ท่านทุกคนทุกฝ่ายที่ได้กล่าวถึง ขอให้ได้รับความดีที่ได้สร้างไว้ จะเป็นความพอใจ จะเป็นความร่าเริงใจของแต่ละคนทุกคนที่เกี่ยวข้องรักษาเอาไว้เป็นกำไร แต่ละคนจะร่ายกำไรในความพอใจอย่างยิ่ง

ก็ขอให้ท่านทั้งหลายพิจารณาและสำนึกในความดีที่ได้ทำ และให้ความดีที่ได้ทำที่เห็นประจักษ์นี้เป็นกำลังใจต่อไป ใ้ปฏิบัติงานของตนในด้านนี้ และงานทุกอย่างที่มีอยู่ เพราะแต่ละคนก็มีงานของแต่ละคน ก็ขอให้ประสบความสำเร็จที่ดีเช่นเดียวกับที่เราได้เห็นความสำเร็จของกิจการโรงเรียนราชประชาสมาสัย ให้มีความสำเร็จในสิ่งที่ดีที่เจริญ





ในสิ่งที่ควร เพื่อให้เราสามารถที่จะรักษาความดีและความมั่นคงของประเทศ สร้างความเจริญร่วมกัน ซึ่งทุกคนเมื่อ
สร้างความเจริญแล้ว ก็จะได้รับผลเป็นส่วนตัวด้วย ขอให้ท่านทั้งหลายมีทั้งกำลังใจดังกล่าว ประสบแต่ความเจริญ
รุ่งเรือง.





พระราชดำรัส^(๑)

ในพิธีพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้าน จังหวัดปัตตานี^(๒)

ณ บริเวณที่ว่าการอำเภอสายบุรี

วันศุกร์ ที่ ๒ กันยายน ๒๕๒๐



พิธีมอบธงประจำรุ่นของลูกเสือชาวบ้านเป็นโอกาสที่ดี ที่ได้มาพบปะกัน ทั้งมีโอกาสรุ่นพี่ได้มาร่วมในการทำงานนี้ด้วย ซึ่งเป็นการดีสำหรับกิจการลูกเสือชาวบ้านทั้งหมดที่มีจุดประสงค์อย่างปัดจังหวัดได้กล่าวเมื่อตะกี้

การสร้างสามัคคีในบุคคลในชาติ เป็นจุดประสงค์สำคัญของลูกเสือชาวบ้าน การสร้างสามัคคีนี้จะสร้างขึ้นมาก็จะต้องมาพบปะกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น นอกจากนี้ การที่ได้ฝึกแต่ละรุ่น ๆ และแต่ละบุคคลได้ฝึกตนให้มีความสามารถมีความรู้นั้นก็ช่วยให้สร้างสามัคคีนี้ได้ เพราะเวลามาพบปะกันและเวลาฝึกมาแล้วก็เห็นว่าคนเราจะอยู่ได้ต่อเมื่อทุกคนตั้งใจที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ใช่ต่างคนต่างอยู่ ในพื้นที่จังหวัดปัตตานีนี้ดังที่ปัดจังหวัดได้กล่าว มีความแตกต่างในทางภาษาบ้าง ในชนบประเพณีบ้าง แต่ว่าถ้าได้พบกันแล้วจะเห็นกันได้ว่า คนทุกคนที่เป็นคนไทยต่างก็มีความคิดอย่างเดียวกัน คืออยากอยู่ดีกินดีด้วยความเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน ถ้ามีข้อนี้ข้อเดียวก็จะเป็นประโยชน์มากสำหรับกิจการลูกเสือชาวบ้าน และเป็นทางที่จะให้กิจการลูกเสือชาวบ้านได้ช่วยให้ประเทศชาติได้อยู่อย่างมั่นคงและเจริญ ทำให้ทุกคนที่อยู่ในชาติคือคนไทยทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในภาคใดของประเทศจะอยู่ได้ด้วยความร่วมมือ ข้อสำคัญนี้จึงเป็นสิ่งที่ต้องระลึกไว้อยู่เสมอ และที่ท่านทั้งหลายได้กล่าวคำปฏิญาณเมื่อตะกี้ว่า จะช่วยผู้อื่นทุกเมื่อ ก็หมายความว่าตั้งใจที่จะทำตนเป็นประโยชน์ ทำตนเพื่อเอื้อเฟื้อผู้อื่นเสมอ อันเป็นใจสำคัญของการเป็นลูกเสือชาวบ้าน เมื่อได้ฝึก เราก็ตัดฝึกในข้อนี้เป็นสำคัญ และเพื่อที่จะสามารถในข้อนี้ได้ฝึกความรู้ต่าง ๆ ที่จะช่วยกัน ถ้าผู้ใดมีความทุกข์ มีความไม่สบาย ก็ได้รับความช่วยเหลือจากผู้ที่ได้ฝึกมาและรู้ว่าควรจะทำอย่างไร สำหรับไม่ให้ทุกข์นั้นมาเบียดเบียน แต่ที่ได้ตั้งใจที่จะช่วยเหลือนี้เป็นสิ่งที่สำคัญมาก และทุกคนจะต้องรักษาเอาไว้ให้ดี ก็ขอให้รักษาคำปฏิญาณที่ได้เปล่งไว้เมื่อตะกี้ให้ดี ด้วยการปฏิบัติที่ดีที่ชอบ ก็ขอให้ลูกเสือชาวบ้านทุกคนที่ได้ฝึกมาโดยดี ได้สามารถรักษาความดีนี้ต่อไป เพื่อประโยชน์ของตน เพราะว่าถ้าใครทำประโยชน์ต่อผู้อื่นก็เป็นประโยชน์ของตน ทำให้มีความสุข ความสบาย เพื่อประโยชน์ของรุ่น คือหมายความว่ากลุ่มของแต่ละคน ให้ช่วยกันสร้างความมั่นคง ความปลอดภัย เพื่อประโยชน์ของแต่ละอำเภอ และแต่ละจังหวัด ให้อยู่เย็นเป็นสุข

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุตา จากพระตำหนักทักษิณราชินีเวศน์ ไปพระราชทานธงประจำรุ่นแก่ลูกเสือชาวบ้าน จังหวัดปัตตานี





มีความก้าวหน้า และเพื่อความอยู่รอดความมั่นคง ความก้าวหน้าของประเทศไทย ซึ่งเราทุกคนไม่มีวัน จะต้องอาศัยเพื่อที่จะสร้างความเจริญรุ่งเรืองของส่วนตัว

ก็ขอให้ท่านทั้งหลายรักษาความดีไว้ และมีกำลังทั้งกายทั้งใจที่เข้มแข็งแข็งแรง พร้อมไว้ตลอด เพื่อได้ประสบความสำเร็จ ความเจริญก้าวหน้าได้ทุกคน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๙ – ๒๕๒๐

ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา

วันจันทร์ ที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๒๐



ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา ณ โอกาสนี้ และได้ทราบรายงานว่ากิจการของมหาวิทยาลัยดำเนินมาด้วยความเรียบร้อย ก้าวหน้า ทั้งด้านวิชาการ ทั้งด้านบริการสังคม และบำรุงส่งเสริมวัฒนธรรม

ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติกับทั้งความสำเร็จในการศึกษา

ผู้ที่ได้ผ่านการศึกษาขั้นสูงเช่นท่านทั้งหลาย ตามปกติ ย่อมมีความกระตือรือร้น และมีความปรารถนา อันแรงกล้า ที่จะนำเอาความรู้ ความคิด และทฤษฎีตามหลักวิชาที่ได้ศึกษามา ออกใช้ให้เป็นผลดีต่อชาติบ้านเมือง แต่ก็เป็นธรรมดา ที่บางคนอาจประสบปัญหาเกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติงานบ้าง เกี่ยวกับผู้ร่วมงานบ้าง ซึ่งทำให้รู้สึก คิดขัด ถ้าประสบปัญหาแล้ว ไปถือเอาเป็นกำแพงกันเข้าก็จะทำให้งานชะงัก เสียเวลา เสียผลด้วยกันทั้งฝ่ายตนเอง ทั้งฝ่ายผู้ที่ปฏิบัติงานอยู่ก่อน ทางที่ดีที่สุดนั้น เมื่อเข้าทำงาน สมควรที่จะพยายามศึกษางาน กระบวนการปฏิบัติงาน ผู้ร่วมงาน อันเป็นที่เกิดของปัญหาต่าง ๆ เป็นเบื้องต้นก่อน พิจารณาวินิจฉัยสิ่งเหล่านั้นด้วยความสุขุม รอบคอบ ประกอบด้วยเหตุผลที่แท้จริง ยอมสละเวลาศึกษาพิจารณาสักเล็กน้อย ก็จะเห็นเหตุแห่งปัญหาว่าคืออะไร จุดใดควรแก้ไขผ่อนปรน จุดใดควรจะทำโดยหนักแน่น กล่าวสั้นก็คือ จะสามารถแลเห็นลู่ทางปฏิบัติงานอย่างถูกต้องได้โดยกระจ่างชัด และจะสามารถปฏิบัติงานโดยมีประสิทธิภาพเต็มเปี่ยมได้ในที่สุด

ขออวยพรให้บัณฑิตทุกคนมีความคิดจิตใจอันเข้มแข็งและรอบคอบสุขุม เพื่อสามารถนำเอาความคิด วิทยาการที่ได้อุตสาหกรรมมา ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้โดยสมบูรณ์บริบูรณ์ ขอให้ประสบความสำเร็จ พร้อมทั้งความเจริญในชีวิตและการงาน สมตามที่ปรารถนาจงทั่วกัน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา

จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๙

ณ วิทยาเขตหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๒๐



ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์อีกวาระหนึ่ง ทั้งได้ทราบรายงานว่า กิจกรรมของมหาวิทยาลัยในรอบปีที่แล้ว ดำเนินรุดหน้ามาอีกเป็นอันมากทุกด้าน ซึ่งนับว่าเป็นผลดีแก่ประเทศชาติโดยส่วนรวมด้วยอย่างยิ่ง

ขอแสดงความชื่นชมกับท่านผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้รับปริญญากิตติมศักดิ์ และกับผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรและสาขาวิชาต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยทั่วกันทุกคน

นักศึกษาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นผู้มีโอกาสดี ที่ได้รับการศึกษาและฝึกฝนอย่างเต็มที่ และยังได้ลงมือปฏิบัติงานในพื้นภูมิประเทศอันสมบูรณ์ จึงเชื่อได้ว่าแต่ละคนคงจะมีความรู้แน่นหนา และมีความสามารถเหมาะสม ที่จะออกไปเป็นกำลังสร้างสรรค์ประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง อนึ่งตามที่ปณิธานว่า จะรักษาศักดิ์และสิทธิ์แห่งปริญญาและอนุปริญญาโดยเคร่งครัดนั้นก็มีความหมายสำคัญอย่างเอก ในแง่หนึ่งสำหรับท่านทั้งหลายโดยตรง คำว่า “ศักดิ์” น่าจะตีความหมายว่า กำลังอำนาจทางวิชาการ ซึ่งเป็นสิ่งที่ท่านจะปล่อยปละละวางมิได้เป็นอันขาด หากแต่จะต้องรักษา ฝึกฝนเพิ่มพูนให้เต็มเปี่ยมอยู่เสมอ ส่วนคำว่า “สิทธิ์” นั้นแปลว่าความสำเร็จ หมายความว่าความสำเร็จที่ควรจะมีควรได้โดยชอบ การรักษาสีทธิ์ จึงหมายถึงการรักษาความสำเร็จโดยชอบของตน ด้วยการนำเอากำลังวิชาการที่มีอยู่ ไปสร้างสรรค์ประโยชน์ส่วนรวมต่าง ๆ ให้บังเกิดขึ้น และให้เพิ่มพูนยิ่ง ๆ ขึ้น บัณฑิตที่แท้มีคุณลักษณะและมีความรับผิดชอบต่อผู้อื่นดังกล่าวแล้ว ขอให้ทุกคนในที่นี้ได้นำไปคิดพิจารณา และปฏิบัติตน ปฏิบัติงานให้ตรงกับที่มีศักดิ์และสิทธิ์อยู่อย่างเต็มภาคภูมิ

ขออวยพรให้ท่านทั้งหลายมีกำลังสมบูรณ์ ทั้งในร่างกาย ในจิตใจ และในสติปัญญา สามารถประกอบกิจการงานทั้งปวงอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งให้ประสบความสำเร็จ และความเจริญก้าวหน้าในชีวิต จงครบถ้วนทุกประการ.





พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส นำคณะกรรมการอิสลาม

ประจำจังหวัดต่าง ๆ ภาคใต้

เข้าเฝ้า ฯ ถวายพระพรชัยมงคลเนื่องในวันอีดิลฟิตรี

ณ ศาลาเริง ทักษิณราชนิเวศน์

วันศุกร์ ที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๐



ขอขอบใจท่านทั้งหลายที่ให้การต้อนรับในโอกาสอันเป็นมงคลนี้ ซึ่งท่านทั้งหลายได้ปฏิบัติตามศาสนกิจที่สมควร และถือบวชมา เป็นการปฏิบัติที่ชอบทำให้เป็นมงคลแก่ตนเอง แก่ท่าน และแก่คณะ ทั้งเป็นนิมิตที่ดีว่าท่านทั้งหลาย มีความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะรักษาความดีและศาสนา ซึ่งอันนี้เป็นสิ่งที่จะทำให้ทุกคนมีความปลาบปลื้ม เพราะว่าผู้ที่ปฏิบัติดีชอบมีความเคร่งครัด มีความตั้งใจแน่วแน่ หมายความว่าเป็นคนดี และหมายความว่ามีความรู้สึกว่าจะต้องปฏิบัติทุกสิ่งทุกอย่าง เพื่อให้มีความเจริญมั่นคง ฉะนั้นการที่ท่านได้ถือทำศาสนกิจมาด้วยความอดทนตามที่มิระบู่ไว้ในกรณีนี้ มีความสำคัญ หมายถึงว่าประเทศชาติของเรามีคนที่สามารถที่จะรักษาประเพณีความดีของเราเอาไว้ อันนี้เป็นความหมายที่ลึกซึ้งในการมาในวันนี้ได้ทำให้มีความรู้สึกดีต้นต้น มีความปลาบปลื้มยินดีมาก

นอกจากนี้ ท่านทั้งหลายได้มาร่วมในงานจัดงานสำคัญ หมายความว่าท่านทั้งหลายร่วมกันในความดีใจกับเรา เป็นมงคล ก็ขอถือโอกาสนี้ ขอบใจที่ท่านได้ร่วมมือแสดงความสามัคคี แสดงจิตใจที่เต็มไปด้วยความเอื้ออารีต่อกันที่ท่านแสดงในโอกาส ณ งานสำคัญนั้น นอกเหนือจากนี้ก็เป็นการแสดงให้ทุกคนเห็นว่าประชาชนในจังหวัดนราธิวาส ทั้งปัตตานี และยะลา มีความปรองดองกันดี มีจิตใจที่พร้อมด้วยความเข้มแข็ง ที่จะรักษาความสามัคคีที่จะสร้างสรรค์ให้สังคมของเราอยู่เย็นเป็นสุข มีระเบียบวินัย ฉะนั้นก็ขอขอบใจทุกคน ที่ได้ปฏิบัติตนอย่างน่ายกย่องในชีวิตประจำวันของตน และที่ทุกคนมีหลักชัยที่จะยึดถือในการทำงาน ทุกคนจะมีความสำเร็จแน่นอนถ้ามีความตั้งใจแน่วแน่ ก็ขอขอบใจท่านที่ได้แสดงออกมาด้วยความสามัคคี คนเราแม้จะมีความดีเท่าไรในกายแล้ว ถ้าไม่แสดงความจริงออกมาคนก็ไม่เห็น การที่ใครเห็นนี่เป็นสิ่งสำคัญ เพราะว่าคนเห็นความดีก็ทำให้ผู้ที่จิตใจอาจจะหย่อนต้องทำให้จิตใจดีขึ้น นับว่าท่านทั้งหลายช่วยกันปฏิบัติบำเพ็ญตนที่ดี มีความเข้มแข็งแล้ว และแสดงตนออกมาว่าปรารถนาที่จะรักษาความดี จะทำให้ผู้ที่อาจจะหลงผิดหรือไม่เข้าใจในความสำคัญของความดี ของการปฏิบัติดีทราบด้วย และมาเข้าร่วมกันเป็นปึกแผ่นทำให้สังคมของพวกเราความยั่งยืนได้

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้





ฉะนั้น ก็ขอขอบใจท่านอย่างมีการแสดงความสามัคคี การแสดงความเข้มแข็ง การแสดงความซื่อสัตย์
ขอรับพรที่ได้ให้มาด้วยความจริงใจ เพราะว่าเป็นสิ่งที่ให้กำลังใจอย่างสูง และก็ขอให้ท่านได้รับพรที่ท่านได้ปฏิบัติมา
ให้เป็นผลเป็นประโยชน์ยิ่ง ๆ ขึ้น ได้สามารถที่จะปฏิบัติงานด้วยความเข้มแข็งขึ้น มีกำลังใจที่จะรักษาความดีงามต่อไป
และสามารถที่จะชักชวนทุกคนที่อาจจะยังไม่ปฏิบัติความดี ให้ปรารถนาความดี ก็ขอให้ทุกท่านประสบความสำเร็จ
ความเจริญรุ่งเรืองทุกประการ.





พระบรมราชาบาท

ในโอกาสที่คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดภาคใต้ ๑๓ จังหวัด

เฝ้า ฯ รับพระราชทานเข็มพระปรมากิไธย

และ

กระทรวงศึกษาธิการนำคณะครูโรงเรียนราชภัฏสอนศาสนาอิสลาม

เขตศึกษา ๒ จังหวัดยะลา เฝ้า ฯ รับพระราชทานรางวัล

ณ สนามโรงพิธีช้างเผือก จังหวัดยะลา

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๐



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มามอบเข็มเครื่องหมายกรรมการอิสลามแก่คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดภาคใต้ ที่จังหวัดยะลา ในวันที่ และได้มอบรางวัลประจำปีแก่โรงเรียนราชภัฏสอนศาสนาอิสลาม อย่างเช่นปีก่อน ๆ ในโอกาสเดียวกันด้วย ขอแสดงความชื่นชมกับทุกคนทุกหน่วยงานที่ได้รับเข็มแห่งเกียรติยศและรางวัลโดยทั่วกัน

การเป็นกรรมการอิสลามประจำจังหวัดนั้น นับได้ว่าเป็นการเสียสละและเป็นเกียรติอย่างสูง เพราะผู้ทำหน้าที่นี้ เป็นผู้ได้รับความยกย่องไว้วางใจจากอิสลามิกบริษัทในจังหวัดของท่าน ให้เป็นผู้นำทางศาสนา จึงต้องสละเวลาและประโยชน์ส่วนตัวเป็นอันมาก มาทำหน้าที่สั่งสอนศาสนธรรม และรักษาสันติสุขให้บังเกิดแก่ประชาชนในท้องถิ่น นอกจากจะมีหน้าที่ปฏิบัติงานในฐานะผู้นำทางศาสนาแล้ว ท่านยังมีหน้าที่ช่วยเหลือทางราชการ ให้สามารถดำเนินงานธำรงส่งเสริมความสงบเรียบร้อย ความอยู่ดีกินดี ความสามัคคี และความเข้าใจอันดีในกันและกัน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอีกด้วย ภารกิจของท่านทั้งสองด้าน ถึงจะมีความแตกต่างกันบ้างในวิธีการปฏิบัติ แต่ก็มีหลักการสำคัญทางปฏิบัติเช่นเดียวกัน คือ ต้องกระทำด้วยความตั้งใจจริง ซื่อตรง สุจริต และมุ่งต่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติเป็นที่ตั้ง ทุกคนได้รับตำแหน่งอันมีเกียรติแล้ว ควรอย่างยิ่งที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้ตรงตามหลักการนี้ด้วยความเข้มแข็งเสียสละ เพื่อความผาสุกและมั่นคงปลอดภัยของเราทุกคน

สำหรับผู้มีหน้าที่ให้การศึกษาในโรงเรียนทั้งหลายนั้น ใคร่ขอย้ำกับท่านอีกครั้งหนึ่งว่า การศึกษาทั้งด้านวิชาการ ทั้งด้านศาสนา เป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะเป็นปัจจัยที่จะช่วยให้บุคคลช่วยเหลือตัวเองได้อย่างแท้จริง กล่าวคือเมื่อบุคคลมีความรู้ทางวิชาการ มีธรรมะในศาสนาเป็นหลักทางความประพฤติและจิตใจ ให้เป็นคนที่มีสุจริตยุติธรรม และขยันขันแข็งด้วยแล้ว ย่อมสามารถประกอบการทำงานหาเลี้ยงชีพและดำรงชีวิตอยู่ได้โดยมั่นคงและสวัสดิ์ และผู้ที่ตั้งตัวได้มั่นคงเช่นนี้ ย่อมจะสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่ตัวและครอบครัวได้ยิ่งขึ้น ยิ่งกว่านั้นยังจะ





สามารถแผ่แผ่ความดีความเจริญของตัว ให้เป็นประโยชน์ถึงส่วนรวมได้อีกด้วย ท่านทั้งหลายจึงควรจะร่วมมือกันให้พร้อมทุกฝ่าย เพื่อดำเนินงานด้านการศึกษา ซึ่งมีความสำคัญยิ่งนี้ ต่อไปโดยเต็มความสามารถ เพื่อให้การพัฒนาบุคคลและบ้านเมือง อันเป็นการรักษาความปลอดภัยมั่นคงส่วนหนึ่งของประเทศของเรา ได้บรรลุจุดหมายโดยสมบูรณ์บริบูรณ์

ขอให้ทุกคนมีกำลังเข้มแข็งทั้งด้วยกายด้วยใจ สามารถปฏิบัติหน้าที่เพื่อประเทศชาติร่วมกันได้อย่างดี และของจงประสบแต่ความสุข ความสวัสดิ มีความเจริญก้าวหน้าในชีวิตรและหน้าที่การงานจงทุกเมื่อไป.





พระราชดำรัส^(๑)

ในพิธีพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้าน จังหวัดยะลา^(๒)

ณ สนามโรงพิธีช้างเผือก อำเภอเมืองยะลา

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๒๐



ขอแสดงความยินดีกับรุ่นลูกเสือชาวบ้าน ที่ได้รับธงในวันนี้ และขอชมเชยว่าท่านได้ปฏิบัติดีชอบตามกฎหมายของลูกเสือถูกต้องที่ได้ฝึกเอาไว้ว่ามีความเข้มแข็งแท้จริง

ในวันนี้ เป็นพิธีมอบรางวัลแก่โรงเรียนปอเนาะ และได้มอบเข็มกรรมการอิสลามของผู้ที่เป็นกรรมการอิสลามในภาคใต้ รวมทั้งได้มอบธงประจำรุ่น จึงเป็นพิธีที่พิเศษ การที่ให้การศึกษาและการที่มีกรรมการอิสลามที่เข้มแข็งนั้น ก็ย่อมทำให้มีความมั่นคง เพราะเหตุว่าความรู้และความดีนั้นทำให้คนเรามีความเข้มแข็ง สามารถปฏิบัติงานของตน การฝึกลูกเสือชาวบ้านนั้น ได้ฝึกให้มีความรู้ ให้มีจิตใจ ความจริงไม่ต้องชี้ว่ามีความจำเป็นอย่างไร เพราะว่าท่านได้ปฏิบัติแล้วด้วยความใจเย็น เข้มแข็ง รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รู้จักรักษาความเรียบร้อยในเมื่อมีโอกาสที่จำเป็น และในสถานการณ์ที่จะต้องความใจเย็นความจริงไม่ต้องมาชี้ว่ามีความจำเป็นอย่างไร เพราะว่าท่านได้ปฏิบัติแล้วด้วยความใจเย็นเข้มแข็ง และจะเห็นได้ว่ามีประโยชน์มาก เพราะว่าจะเกิดเหตุการณ์ใดก็ตาม ถ้าเรารู้จักรักษาความสงบในจิตใจก็สามารถรักษาสถานการณ์ทุกอย่างได้ จะมีความยุ่งยากอะไรก็ตามเราปรองดองกัน เราให้กำลังใจกัน เรามีความเข้มแข็งในใจและช่วยกันให้แต่ละคนมีขวัญดี ฉะนั้นการที่ท่านปฏิบัติและกำลังปฏิบัติอยู่เดี๋ยวนี้ เป็นสิ่งที่น่าชื่นชมและเป็นสิ่งที่เป็ข้อพิสูจน์ว่า การฝึกลูกเสือชาวบ้านนี้มีประโยชน์จริง ไม่ต้องอธิบายมาก ก็ขอให้ทุกท่านได้ปฏิบัติงานของลูกเสือชาวบ้านให้ดี งานที่สำคัญคือการให้กำลังใจซึ่งกันและกัน การช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามคำปฏิญาณซึ่งได้เปล่งอย่างเข้มแข็งเมื่อตะกี้ และรักษาจิตใจที่มีความใจเย็นมีความเข้มแข็งอยู่ตลอด ก็ขอให้ทุกท่านรักษาคุณสมบัติเหล่านี้ต่อไป และฝึกฝนให้ยิ่งแข็งแรงยิ่ง ๆ ขึ้นไป เป็นประโยชน์ต่อตัวท่านเอง เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและเป็นประโยชน์ต่อชาติบ้านเมือง เป็นศรีเป็นสง่าของคนไทยทั้งหมด ทั้งประเทศ เพราะว่าคนไทยทั่วประเทศนี้มีจิตใจเช่นนี้ เมื่อตะกี้ที่ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดบอกว่าในจังหวัดยะลาที่มีประเพณี มีภาษาพื้นเมืองที่แตกต่างกัน แต่ก็เข้ากันได้และพูดกันได้ เพราะเหตุว่าจิตใจของคนไทยไม่ว่าจะเป็นผู้ที่

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอทั้งสองพระองค์ จากพระตำหนักทักษิณราชโนวศน์ ไปพระราชทานโลรางวัลแก่โรงเรียนที่จัดการศึกษาดีเด่น ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้คัดเลือกแล้ว และพระราชทานรางวัลแก่คณะครูโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามภาคใต้ พระราชทานเข็มพระปรมากิโยยย่อ ภปร. แก่กรรมการอิสลามประจำจังหวัด ๑๓ จังหวัดภาคใต้ และพระราชทานธงประจำรุ่นแก่ลูกเสือชาวบ้าน จังหวัดยะลา





อยู่ในภาคไหน ก็มีจิตใจอย่างเดียวคือรักความสงบ ใครก่อความไม่สงบ เราก็ป้องกัน แต่ว่ารักษาความสงบนี้เป็นทุกจุดหวัง เป้าหมายของเราสำคัญที่สุด และด้วยจิตใจนี้เราก็รักษาสถานการณ์ได้ ก็ขอขอบใจชมเชยท่านทั้งหลายที่ปฏิบัติงาน คือชมเชยทั้งลูกเสือชาวบ้านที่รับการอบรมที่ดี วิทยากรที่เข้มแข็ง ขอให้อยู่ในความสงบ ไม่ต้องตื่นเต้นพร้อมเสมอ เรามีจิตใจพร้อมเพียงทำให้มีความปลอดภัยได้ ถ้าตื่นเต้นจะทำให้มีอันตรายเพิ่มขึ้นมาได้

ฉะนั้น ขอให้ท่านอยู่ในความสงบ ดู เปิดหูเปิดตาให้ดี จิตใจนิ่ง มีอะไรเกิดขึ้นเราเห็น ถ้าจิตใจไม่นิ่งเกิดอะไรขึ้นเราไม่เห็น อันตรายจะมาถึงเรา แต่ถ้าเราเปิดหูเปิดตาด้วยความสงบแล้ว เราจัดอันตรายได้ ก็ขอให้ท่านทุกคนได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่มี และเจ้าหน้าที่ทั้งหลายผู้ที่มีหน้าที่รักษาความสงบก็รักษาความสงบ ผู้ที่ไม่มีหน้าที่ราชการแต่ก็มาอยู่ในที่นี้ก็ทำหน้าที่ของตนเป็นพลเมืองดี รักษาความสงบเหมือนกัน ดูให้เหตุการณ์สงบลงไป แล้วก็ มีอะไรเกิดขึ้นเราจะทราบได้ ถ้าเกิดตื่นเต้นเราก็ไม่ทราบว่าอะไรบ้าง จะเกิดอันตรายก็ไม่เป็นประโยชน์ ก็ขอให้ปฏิบัติต่อไปตามปกติ

ขอให้พรให้ท่านทั้งหลายมีความเข้มแข็ง มีความปลอดภัย และมีความสำเร็จทุกประการในชีวิต.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ประกาศนียบัตร และอนุปริญญาบัตร

แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล

วันเสาร์ ที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๐



ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดลอีกวาระหนึ่ง และที่ได้ทราบว่ากิจการของมหาวิทยาลัยได้ดำเนินมาด้วยความก้าวหน้า มีการปรับปรุงและขยายงานให้กว้างขวาง สอดคล้องกับความต้องการของประเทศชาติ โดยเฉพาะเกี่ยวกับการพัฒนาชนบท เพื่อบัณฑิตที่สำเร็จใหม่จะออกไป ปฏิบัติงานในชนบทได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอแสดงความชื่นชมกับผู้สำเร็จการศึกษา และผู้ได้รับรางวัลครั้งนี้ทุกคน

บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาระดับสูง ย่อมมีความปรารถนาอันแรงกล้า ที่จะนำความรู้ความสามารถทาง วิชาการออกไปปฏิบัติตามหลักทฤษฎีที่ได้ศึกษามาให้สำเร็จผลโดยเร็ว จึงเข้าใจได้ว่าท่านทั้งหลายก็มีความตั้งใจอย่าง นั้นเหมือนกัน ในการปฏิบัติงานต่อไป ข้าพเจ้าใคร่ขอให้ท่านลองคิดพิจารณาดูว่า คนทุกคน ไม่ว่าชาวกรุงหรือ ชาวชนบท ไม่ว่ามีการศึกษามากหรือน้อยอย่างไร ย่อมมีจิตใจเป็นอิสระ มีความคิดเห็น มีความพอใจ มีรสนิยม เป็นของตนเอง ไม่ชอบการบังคับ นอกจากนั้น ยังมีขนบธรรมเนียม มีแบบแผนในความประพฤติปฏิบัติเฉพาะ เหล่าเฉพาะถิ่นอีกด้วย การที่ท่านจะนำสิ่งต่าง ๆ ไปมอบให้ หรือไปแนะนำสั่งสอนโดยรีบร้อนให้ได้ผลทันที บางที จะรู้สึกว่าคุณหลักติดขัดไม่น้อย อย่างเช่นจะนำหลักวิชาโภชนาการไปแนะนำคนในชนบทอาจยังไม่ยอมรับ ไม่ยอม บริโภคตามคำแนะนำของท่านทันทีทันใด ไม่ใช่เพราะไม่เชื่อฟังหรือขัดขืน แต่อาจเป็นการขัดกับความเคยชินและ ความนิยมของเขาที่มีอยู่ก่อน ท่านไม่ควรยอมปล่อยให้ปัญหานี้เป็นสาเหตุให้เกิดความไม่พอใจ ขัดใจ หรือ ท้อถอยขึ้น เพราะจะทำให้งานทุกอย่างหยุดชะงักและล้มเหลว ควรอย่างยิ่งที่จะต้องอดทนและพยายามทำหน้าที่ต่อไป ด้วยปัญญา ด้วยความปรารถนาดีและความรอบคอบสุขุม เมื่อได้ปฏิบัติอย่างเต็มที่ด้วยความหวังดีและบริสุทธิ์ใจ โดยถูกต้องแล้ว ถึงหากจะได้ผลน้อยไป ล่าช้าไปบ้าง ก็ควรจะพอใจแล้ว คนทุกคน ตามปรกติย่อมมีความจริงใจเชื่อ ใจในกันและกัน ถ้าท่านปฏิบัติงานปฏิบัติตนถูกต้องด้วยความบริสุทธิ์ใจและจริงใจต่อผู้อื่นแล้ว จะทำงานให้บรรลุ ความสำเร็จได้แน่นอน

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่มีกำลังสมบูรณ์พร้อมในกาย ใจ และความเพียรพยายามสามารถปฏิบัติงานของ ตนของส่วนรวมให้บรรลุผลเลิศได้ทุกอย่าง และให้มีความสุขความสวัสดิ์ทุกเมื่อ.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร วุฒิปัตร์ ประกาศนียบัตร และเข็มวิทยฐานะ
แก่ผู้ทรงคุณวุฒิ และแก่ผู้สำเร็จการศึกษา จากวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
วิทยาลัยการทัพบก วิทยาลัยการทัพเรือ วิทยาลัยการทัพอากาศ
โรงเรียนเสนาธิการทหาร โรงเรียนเสนาธิการทหารบก โรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ
และโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ
ณ หอประชุมวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

วันพฤหัสบดี ที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๒๐



ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มามอบปริญญาบัตร วุฒิปัตร์ ประกาศนียบัตร และเข็มวิทยฐานะ แก่ผู้ทรง
คุณวุฒิและผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร และสถาบันการศึกษาชั้นสูงของกองทัพทั้งสาม อีก
วาระหนึ่ง และขอแสดงความยินดีกับทุก ๆ ท่าน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในครั้งนี้

วิชาการทุกแขนง ที่ได้ศึกษาจากวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรและสถาบันการศึกษาชั้นสูงทางการทหาร
ล้วนเป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละคนอย่างยิ่ง ท่านทั้งหลายได้รับการอบรมมาเป็นอย่างดีแล้ว ควรที่
จะพิจารณาให้ทราบชัดด้วยว่า วิชาการทั้งนี้เป็นของสำหรับใช้ จะต้องนำไปปฏิบัติจริง ๆ จึงจะได้ผล และการที่ได้มี
โอกาสศึกษาวิชาการอย่างมากมายกว้างขวางทั้งที่เกี่ยวกับหน้าที่แท้ ๆ และไม่เกี่ยวกับหน้าที่โดยตรง ก็ควรจะช่วยให้
ท่านได้เรียนรู้แน่ชัดว่า งานส่วนรวมของชาตินั้นประกอบขึ้นด้วยงานสำคัญ ๆ หลายฝ่าย ซึ่งต่างก็มีความสำคัญอยู่
ด้วยกัน และต้องดำเนินพร้อมกันไปอย่างสอดคล้องกัน ท่านจะทำงานฝ่ายใดก็ตาม ควรที่สุดที่จะต้องทราบถึง
โครงสร้างของงานอื่น ๆ ทุกฝ่ายด้วย ทั้งต้องทราบด้วยว่า งานของแต่ละฝ่ายนั้นมีขอบเขตและความประสานสัมพันธ์
กันอย่างไร จักได้สามารถประสานงานและพึ่งพาอาศัยกันได้อย่างถูกต้องตรงจุดสำคัญที่สุดจักได้ทราบตระหนักว่า
ทุกคนทุกฝ่ายต้องทำงานร่วมกัน มิใช่ต่างฝ่ายต่างทำ และเมื่อสามารถปฏิบัติงานทุกด้านให้สัมพันธ์สอดคล้องกัน
โดยตลอดแล้ว ก็จะบรรลุถึงจุดประสงค์ที่คนไทยทุกคนต้องการคือความเจริญก้าวหน้า ความผาสุกปลอดภัย และ
ความมั่นคงเป็นอิสระ เทียบเท่าเทียมไต่ล้นกับนานาประเทศทั่วไปในโลก

ข้าพเจ้าขออวยพรให้ผู้สำเร็จการศึกษาและผู้ที่มีร่วมพิธีในวันนี้ มีความเข้มแข็งแน่วแน่ ทั้งในความคิด
จิตใจ และการกระทำทั้งปวง เพื่อสามารถคุ้มครองประเทศชาติไทยให้ตั้งมั่นอยู่ด้วยความเป็นอิสระตลอดไป ทั้งขอ
ให้ประสบความสำเร็จ ความสำเร็จ ความสวัสดิ์ จงทุกเมื่อทั่วกัน.





พระบรมราโชวาท

พระราชทานแก่คณะครูอาวุโส รุ่นที่ ๑๐ พุทธศักราช ๒๕๑๙
ในโอกาสเข้าเฝ้า ฯ รับพระราชทานเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ
และเงินช่วยเหลือของมูลนิธิช่วยครูอาวุโส ในพระบรมราชูปถัมภ์
ณ ศาลาดุสิดาลัย

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๒๐



ข้าพเจ้ายินดีมากที่ได้พบกับคณะครูอาวุโส พร้อมกับได้มอบเครื่องหมายเชิดชูเกียรติและเงินช่วยเหลือให้ในโอกาสนี้ ขอชมเชยและขอแสดงความพลอยชื่นชมกับทุก ๆ ท่านด้วยกัน

ผู้เป็นครูอย่างแท้จริง นับว่าเป็นบุคคลพิเศษ ผู้ต้องแผ่เมตตาและเสียสละเพื่อความสำเร็จ ความก้าวหน้า และความสุขความเจริญของผู้อื่นอยู่ตลอดชีวิต ที่กล่าวตัง้นั้นประการหนึ่งเพราะครูจำเป็นต้องมีความรักความสงสารศิษย์ เป็นพื้นฐานทางจิตใจอยู่อย่างหนักแน่น จึงจะสามารถทนลำบาก ทนตรากตรำกายใจ อบรมสั่งสอน และแม้ศิษย์จะผิดก็ให้ตลอดรอดฝังได้ อีกประการหนึ่ง จะต้องยอมเสียสละความสุขและประโยชน์ส่วนตัวเป็นอันมาก เพื่อมาทำหน้าที่เป็นครู ซึ่งทราบกันอยู่ดีแล้วว่าไม่ใช่ทางที่จะแสวงหาความร่ำรวย ยศศักดิ์ หรืออำนาจ ความเป็นใหญ่ แต่ประการหนึ่งประการใดให้แก้ตนได้เลย การที่ท่านทั้งหลายได้รับเลือกให้เป็นครูอาวุโส ได้ชื่อว่าได้บำเพ็ญคุณธรรมของผู้เป็นครูอย่างแน่วแน่และครบถ้วนแล้ว การบำเพ็ญความดีของท่านถึงหากจะมีได้รับประโยชน์ตอบแทนเหมือนผู้อื่นก็ตาม แต่ก็ได้รับความเย็นใจ ปลื้มใจ และความเคารพรักใคร่จากศิษย์ในทุกหนทุกแห่ง ทุกวงการ ซึ่งเป็นความสุขทางจิตใจอย่างพิเศษ ที่ผู้ใดที่มีได้เป็นครูจะหาอย่างท่านได้ยากยิ่ง ทั้งเป็นอาณิสย์ที่จะส่งเสริมท่านมิให้ตกต่ำลงได้ไม่ว่าในปัจจุบันหรืออนาคต หวังว่าท่านจะยินดีและภาคภูมิใจในความดีของท่าน และจะบำเพ็ญความดีของครูให้เป็นแบบฉบับของผู้มารับช่วงหน้าที่จากท่าน เพื่อรักษาสถาบันอันทรงเกียรติของครูตามแบบฉบับของไทยไว้ให้คงคุณค่าสถาพรตลอดสืบไป

ขออวยพรให้ท่านประสบความสำเร็จสมความปรารถนา มีความสุขร่มเย็นในกายใจทุกเมื่อโดยทั่วกัน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

ณ วิทยาเขตเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง

วันอังคาร ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๐



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มามอบปริญญาบัตรของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าอีกวาระหนึ่ง และได้ทราบจากรายงานของสถาบันว่า กิจกรรมทุกอย่างดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดี ได้รับการสนับสนุนอย่างกว้างขวาง น่าพอใจ

ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จทุกคน

เป็นที่น่าจะเชื่อได้ว่า ท่านทั้งหลายที่รับปริญญาแล้ว กำลังมีความปรารถนาที่จะได้นำเอาวิชาความรู้ ซึ่งได้ศึกษาและฝึกหัดมาเป็นอย่างดี ไปปฏิบัติพัฒนาประเทศให้ก้าวไกลไปโดยรวดเร็ว เพื่อความเจริญและความมั่นคงของชาติบ้านเมือง เมื่อพูดถึงการสร้างเสริมความเจริญก้าวหน้าของบ้านเมือง มักจะคิดกันถึงงานที่ใหญ่โตมาก ๆ เช่น การสร้างอุตสาหกรรมขนาดใหญ่เป็นต้น สำหรับประเทศของเรา ข้าพเจ้าใคร่ขอให้ นักวิชาการและปฏิบัติการทางเทคโนโลยี หันมาพิจารณาถึงการสร้างสรรค์อีกแบบหนึ่งด้วย คือการใช้หลักวิชาและความริเริ่มสร้างงานที่อาจดูไม่ใหญ่โตนัก แต่มีประสิทธิภาพสูง และอำนวยความสะดวกโดยตรงได้มาก โดยนำเอาทรัพยากรธรรมชาติ ความรู้ความสามารถ ตลอดจนแรงงานของคนส่วนใหญ่ให้ได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย และให้เกิดการเสียหาย หรือความสูญเสียให้น้อยที่สุด การสร้างเสริมความเจริญในลักษณะนี้ จะช่วยสร้างเสริมความเจริญของกิจการส่วนรวมได้แน่นอน เมื่อเราค่อย ๆ สร้างความเจริญมั่นคงให้เพิ่มทวีขึ้นแก่ทุกคนในชาติได้จริง ๆ แล้ว ความเจริญยิ่งใหญ่ที่ปรารถนาปรารถนา ก็เกิดตามมาเองในไม่ช้า

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ทุกคนมีพลังอันสมบูรณ์ สามารถประกอบกิจการต่าง ๆ ให้สัมฤทธิ์ผลอันสมบูรณ์บริบูรณ์ และให้ประสบความสุข ความสำเร็จในสิ่งที่พึงปรารถนาทุกประการ.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา

จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๒๐



ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในวาระนี้ และได้ทราบรายงานว่า มหาวิทยาลัยพยายามอย่างเต็มที่ในการดำเนินงานทุกด้านให้บรรลุผลดี จนเป็นที่น่าพึงพอใจ

ขอแสดงความชื่นชมกับท่านผู้ทรงคุณวุฒิ และกับผู้สำเร็จการศึกษาทุกคน ที่ได้รับเกียรติอย่างสูงในครั้งนี้

วิทยาการทุกสาขาที่ได้ศึกษาจากมหาวิทยาลัย มีประโยชน์ใหญ่หลวงสำหรับการสร้างสรรค์จริยธรรมและพัฒนาก้าวหน้า ท่านทั้งหลายได้รับการศึกษามาเป็นอย่างดีแล้ว ควรจะได้นำวิชาความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ให้ได้ประโยชน์ ดังกล่าวให้เต็มที่ แต่ตามความจริงที่ปรากฏ การจะนำวิชาการไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานให้ได้จริง ๆ นั้น ไม่ใช่ของง่าย จึงจำเป็นต้องทราบว่าจะแก้ไขได้อย่างไร วิธีการอย่างหนึ่งที่จะแก้ไขได้ก็คือ ก่อนจะทำงานอะไร ควรจะได้หยุดคิดสักหน่อยก่อนว่า งานนั้นตรงกับใจจริงที่ตั้งไว้ว่าจะทำหรือไม่ การหยุดคิดเพียงชั่วครู่นี้จะทำให้ทราบกระจ่างว่า เราจะทำได้หรือไม่ และจะสามารถนำเอาวิชาความรู้มาใช้เป็นประโยชน์ได้เพียงใด ถ้างานนั้นตรงกับความต้องการ ก็จะทำได้สำเร็จ ทั้งนี้เพราะความคิดความตั้งใจของเราเป็นตัวนำสำคัญ เป็นตัวต้นเหตุที่จะนำไปสู่การกระทำต่าง ๆ วิชาความรู้เป็นเพียงส่วนประกอบ หรืออุปกรณ์ที่เราจะนำมาใช้ปฏิบัติการทำงานทุกอย่าง ต้องอาศัยมีความตั้งใจก่อน จึงจะมองเห็นทางปฏิบัติ แล้วจะสามารถนำเอาวิชาการมาใช้โดยถูกต้อง เหมาะสม และมีประสิทธิภาพได้ เพราะฉะนั้น ในการที่ท่านจะออกไปประกอบกิจการงานต่อไป ขอให้ยึดการที่จะทำงานตามความตั้งใจจริงของตนเองไว้เป็นหลัก แล้วพยายามเลือกสรรนำเอาวิชาความรู้ที่มีอยู่ มาใช้ให้ตรงกับความต้องการนั้น ด้วยความวิริยะอุตสาหะ ความสุจริต และความละเอียดรอบคอบ ประกอบด้วยเหตุผลแต่ละคนก็จะประสบความสำเร็จ และความสำเร็จในชีวิตและกิจการงานทุกอย่างได้ตามที่ปรารถนา

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ พร้อมทั้งผู้ที่มาประชุมพร้อมกันในวันนี้ มีความเจริญก้าวหน้า และมีความสุข สวัสดิจงทุกเมื่อโดยทั่วกัน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา

จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วันศุกร์ ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๒๐



ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์อีกวาระหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับทุก ๆ คน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในครั้งนี้

เมื่อวันวาน ข้าพเจ้าได้พูดกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นใจความว่า วิชาการทั้งหลายที่ได้ศึกษามาแล้ว เป็นประโยชน์อย่างสำคัญในการทำงานของแต่ละคน แต่การที่จะนำวิชาการไปใช้ปฏิบัติงานให้ได้ผลดีจริง ๆ นั้น ทำได้ไม่ถนัดนัก วิธีที่จะช่วยได้ก็คือ เมื่อจะทำงานใดก็ตาม ให้หยุดคิดสักนิดหนึ่งก่อน ว่างานนั้นตรงกับความคิดความตั้งใจที่ตั้งเป้าหมายไว้หรือไม่ ถ้าตรง ก็ทำได้ เพราะเมื่อทำงานที่ตรงกับใจ ย่อมจะมองเห็นช่องทางที่จะทำและที่จะเลือกสรรเอาวิชาความรู้มาใช้ปฏิบัติงานนั้นอย่างถูกต้องจนสำเร็จได้

วันนี้ จะขอก้าวเพิ่มเติมกับท่านทั้งหลายว่า เมื่อเวลาศึกษาอยู่นั้น วิชาการเป็นทั้งตัวงาน ทั้งจุดหมายของทุกคน จึงมีความสำคัญเป็นเอก แต่เมื่อเวลาออกไปประกอบอาชีพการงานแล้ว จุดหมายสำคัญจะอยู่ที่ตัวงาน และผลสำเร็จของงาน วิชาการนั้นต้องถือเป็นปัจจัยหรืออุปกรณ์สำหรับที่จะใช้ปฏิบัติ แต่ละคนจึงควรจะเข้าใจให้ชัดว่า การที่ท่านได้อุตสาหกรรมศึกษาวิชาการต่าง ๆ มาเป็นอันมากตลอดเวลาแรมปีนั้น แท้จริงคือการสะสมรวบรวมอุปกรณ์ และสร้างความชำนาญในการใช้อุปกรณ์นานาชนิดนั้น ๆ ไว้ สำหรับนำออกใช้ในเมื่อศึกษาสำเร็จออกไปประกอบการทำงานแล้วนั่นเอง และเมื่อจะนำวิชาการหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ออกใช้ ก็จำเป็นจะต้องเลือกสรรก่อนเสมอไปด้วย คือต้องพิจารณานำเอาแต่ส่วนที่ถูกต้องเหมาะสมแก่งานนั้น ๆ มาใช้ ไม่ใช่นำมาใช้พร้อมกันทั้งหมดทั้งดุ้น จะกลายเป็นทาสของวิชาการ งานจะไม่สำเร็จ ขอให้ท่านทั้งหลายได้หดยกเอาความคิดนี้ไปคิดวินิจฉัยต่อไป ให้ได้ประโยชน์แก่การงานของตน ๆ

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในการงาน มีความเจริญก้าวหน้าและความรุ่งเรืองในชีวิต ทั้งมีความสุขความสวัสดิ์ตลอดกาลทุกเมื่อ.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ประกาศนียบัตรชั้นสูง และอนุปริญญาบัตร

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยศิลปากร

วันจันทร์ ที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๐



ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศิลปากรในโอกาสนี้ และได้ทราบรายงานว่ากิจการของมหาวิทยาลัยดำเนินมาด้วยความก้าวหน้า

ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา

มหาวิทยาลัยศิลปากรนี้ โดยชื่อและโดยประวัติ เป็นมหาวิทยาลัยที่สอนวิชาการด้านศิลปะแท้ๆ มาตั้งแต่แรกเริ่ม ต่อมาได้ปรับปรุงขยายวิชาการที่สอนให้กว้างขวางออกไปถึงศิลปศาสตร์แขนงอื่น ๆ ด้วย มีอักษรศาสตร์ ประวัติศาสตร์ โบราณคดี เป็นต้น จนบัดนี้ขยายไปถึงวิชาการด้านวิทยาศาสตร์ ซึ่งเปิดให้ศึกษาได้หลายแขนงแล้ว วิชาการอันได้เป็นมานี้ แสดงให้เห็นถึงเจตนาและความตระหนักแน่ ในความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาชั้นสูงในมหาวิทยาลัย พร้อมทั้งแสดงความจริงให้ประจักษ์ว่าวิชาการทั้งปวงนั้นเกี่ยวเนื่องและเกี่ยวพันกันและกันอยู่ทั้งหมด

บัณฑิตที่สำเร็จวิชาสาขาต่าง ๆ มากหลาย พร้อมกันอยู่ที่นี่แล้ว ขอให้พึงพิจารณาประวัติความเป็นมาของมหาวิทยาลัยของท่านให้ซาบซึ้ง ให้เกิดความคิด ความเข้าใจ ให้แลเห็นคติหรือแนวทางดำเนินชีวิตและการทำงานของตน เมื่อต่างได้ออกไปมีหน้าที่การงานแล้ว จักได้รู้ตัวว่าถึงแม้จะทำงานอยู่ต่างหากจากกัน ทุกคนก็ยังร่วมงานกันอยู่ในงานส่วนรวมของประเทศชาติ งานของชาตินี้จะต้องอาศัยวิชาการทั่วทุกแขนง ต้องสัมพันธ์กัน และต้องดำเนินพร้อมกันไปโดยสอดคล้อง จึงเป็นความจำเป็นที่แต่ละฝ่าย แต่ละคน จะต้องศึกษาเรียนรู้ถึงโครงการและความประสานสัมพันธ์ของงานส่วนรวมให้กระจ่างชัด เพื่อสามารถมองเห็นจุดรวมของงานทั้งหมด และสามารถประสานงานและส่งเสริมกันได้อย่างถูกต้องตรงจุด งานของชาติจักได้สัมฤทธิ์ผล ยิ่งความเจริญก้าวหน้า ความผาสุกปลอดภัย และความเป็นอิสระมั่นคง ให้บรรลู่แก่คนไทยทุกคนได้ตามที่มุ่งหมายไว้

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในการทำงาน มีความเจริญก้าวหน้าและความรุ่งเรืองในชีวิต ทั้งมีความสุขความสวัสดิ์ตลอดกาลทุกเมื่อ.





พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่นายอารมย์ รัตนพันธุ์ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท

รับพระราชทานเหรียญรัตนาภรณ์^(๒)

ณ ศาลาดุสิตาลัย

วันจันทร์ ที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๐



ก่อนอื่น ขอแสดงความยินดีแก่ ครูอารมย์ รัตนพันธุ์ ที่สามารถมารับเหรียญรัตนาภรณ์ ต่อหน้าพี่น้องลูกเสื่อชาวบ้านจำนวนหลายร้อยคนในวันนี้ และขอเพิ่มเติมเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ได้เกิดขึ้นเป็นลำดับในวันนั้น ที่ยะลา

ตอนแรก ได้มีพิธีมอบรางวัลแก่โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนา ซึ่งถือกันว่าเป็นพิธีการทำประจำปี สำหรับให้รางวัลแก่โรงเรียนที่ปฏิบัติที่ทำการสอนดีที่ทางกระทรวงศึกษาได้สนับสนุน คือ สอนความรู้ต่าง ๆ แก่นักเรียนไม่เฉพาะแต่เป็นการสอนศาสนา ภาคใต้มีโรงเรียนที่เรียกว่าปอเนาะหลายแห่ง และทางกระทรวงศึกษาได้สนับสนุนให้โรงเรียนเหล่านั้นสามารถสอนกุลบุตรให้มีความรู้ทางวิชาการต่าง ๆ นอกเหนือจากความรู้ทางศาสนา ซึ่งก็ได้หยุดการสอนทางศาสนา ก็ปฏิบัติมาหลายปีแล้วที่ให้รางวัลแก่โรงเรียนสอนศาสนาเหล่านี้ ที่ได้ร่วมมือและช่วยสอนวิชาต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนเป็นผลดี ทำให้นักเรียนที่เข้าโรงเรียนเหล่านั้นมีความรู้ทั้งศาสนา ทั้งวิชาการทั่ว ๆ ไป สามารถที่จะได้มีความรู้ที่จะต่อสู้ในชีวิตต่อไปได้ นอกจากนั้น ต่อไป ก็มีพิธีเกี่ยวข้องกับการมอบเข็มแก่กรรมการอิสลาม ซึ่งเป็นประเพณีว่า ผู้ที่ปฏิบัติในฐานะเป็นหัวหน้าของชาวอิสลามก็ได้รับเข็มเพื่อเป็นเครื่องหมาย เพราะว่าบุคคลเหล่านี้ได้ช่วยปฏิบัติการในการร่วมมือ และทำให้ประชาชนสามารถที่จะติดต่อกับทางราชการอย่างสะดวก รวมทั้งสนับสนุนการปฏิบัติทางศาสนาที่ถูกต้อง เพราะถือว่าการปฏิบัติทางศาสนาไม่ว่าศาสนาใด ในที่นี้ก็เป็นศาสนาอิสลาม ถ้าปฏิบัติดี ชอบ ตามกฎเกณฑ์ มีศีลมีธรรม ก็นับว่าทำให้เป็นคนดี ทำให้เป็นคนเข้มแข็ง ทำให้เป็นคนที่อยู่ร่วมกันโดยสงบ และมีความตั้งใจที่จะช่วยกันสร้างความเจริญ

งานที่สามในวันนั้น ก็คืองานมอบธงประจำรุ่นของลูกเสื่อชาวบ้าน ซึ่งท่านทั้งหลายที่เป็นลูกเสื่อชาวบ้านก็ทราบดีว่า ทำกันอย่างไร มีการมอบธงตามปกติ เสร็จแล้วก็มีการปฏิญาณตนตามความมุ่งหมายของลูกเสื่อชาวบ้านที่จะทำประโยชน์ ความสำคัญของลูกเสื่อชาวบ้านคือการกระทำตนให้มีประโยชน์แก่ส่วนรวม เพื่อความสงบสุข เพื่อ

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ นายอารมย์ รัตนพันธุ์ ครูช่วยราชการส่วนการศึกษาของศก.บริการส่วนจังหวัดยะลา เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท รับพระราชทานเหรียญรัตนาภรณ์ในโอกาสนี้ พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้คณะผู้แทนลูกเสื่อชาวบ้าน ร่วมเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทด้วย





ความก้าวหน้าของส่วนรวม จะเป็นลูกเสือชาวบ้านหรือเป็นคนทั่วไปก็เหมือนกัน ถ้ามีความสามัคคี ประองตอง เข้าใจกันดี ก็เกิดความก้าวหน้า ความปลอดภัยได้แน่นอน หลังจากมอบธงแล้ว เป็นธงที่ ๙ ผู้ที่ถือธงก็กำลังกลับไป เข้าที่ ก็เกิดเสียงระเบิดขึ้นมา เสียงระเบิดนั้น ในจิตใจของคนไม่ได้เห็นระเบิดก็เกิดการจ้องขึ้นมา ตอนแรกก็นึกว่า เป็นการจุดพลุ เพราะว่าบางทีก็นึกว่าถือว่า อาจจะต้อง การได้รับมอบแล้ว เสร็จสรรพเรียบร้อย ก็ถือว่าต้องมีการ ยิ่งสุด ในที่นี้ก็นึกว่าเป็นการยิงพลุ ซึ่งที่ว่าจ้องนั้นก็เพราะไม่มีอยู่ในกำหนดการ แต่ต่อมาไม่ช้าไม่นานก็เห็น คนที่อยู่ทางซ้ายมือ ร่วงจากปะรำที่เป็นที่เยี่ยมราษฎร ซึ่งเต็มไปด้วยคนนับแล้วเป็นคนหลายหมื่นคน ก็วิ่งมาถึง กลางสนามหลังแถวของลูกเสือชาวบ้านที่ตั้งอยู่ นอกจาก ๙ รุ่นนั้น ก็มีรุ่นที่อีกประมาณ ๒๐ รุ่น ทั้งหมด ก็เห็น คนที่วิ่งมาแล้วมานอนราบ ก็เห็นว่ามิอะไรผิดปกติแน่นอน และผู้ที่อยู่ทางปะรำทางซ้ายมือของเรา ก็ลงหมอบ เหมือนกัน ในเวลานั้น ทำให้ทุกคนก็ต้องตระหนกตกใจอยู่ไม่มากนักน้อย ทำให้งานซังกไปสักครู่หนึ่ง แต่ นายอารมย์ รัตนพันธุ์ ในฐานะวิทยากรก็ได้สั่งทางไมโครโฟนให้ตรง และให้แสดงรหัส ลูกเสือในแถวที่เริ่มจะอลเวง เล็กน้อย ต้องบอกความจริงว่าไม่ใช่ลูกเสือชาวบ้านอยู่โดยไม่ได้ตั้งใจ ก็ตกใจเหมือนกัน แต่โดยที่มีคำสั่งให้ยืนตรง และ ให้แสดงรหัส ทำสัถย์ปฏิญาณ แถวนั้นก็ตรง และเข้าระเบียบขึ้นโดยทันใด และการเปล่งเสียงปฏิญาณตนก็ หนักแน่นเป็นพิเศษ ทำให้จิตใจของลูกเสือชาวบ้านทุกคนมีความกล้า มีความมั่นใจ ฉะนั้น ข้อนี้เป็นข้อสำคัญ เพราะว่าไม่ได้เสียเวลา ปฏิบัติตามสิ่งที่ควรปฏิบัติตามที่สมควรที่จะปฏิบัติ และให้ผล หลังจากปฏิญาณตนก็ได้มี การร้องเพลงให้จิตใจเข้มแข็ง และไม่ใช่ว่าเพื่อปลุกใจเท่านั้นเอง แต่เพื่อที่จะให้เจ้าหน้าที่ทหารตำรวจรวมทั้งเจ้าหน้าที่ ลูกเสือชาวบ้านอื่น ๆ ออกไปปฏิบัติการไปช่วยให้ประชาชนที่กำลังแตกตื่นกลับคืนไปสู่ที่ ทหารออกไปทันที ไปตรวจดู ที่เกิดระเบิด ทางเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลก็ได้นำผู้ป่วยบาดเจ็บจำนวนหลายสิบคนไปโรงพยาบาลโดยเร็ว เข้าใจว่า การปฏิบัติโดยฉับพลัน โดยเร็ว และตั้งใจจริง ทำให้ผู้ที่บาดเจ็บสาหัสที่สุดไม่เสียชีวิต หลังจากที่ยืนร้องเพลงแล้วก็มี เวลาให้เจ้าหน้าที่ที่จะทำความเรียบร้อยขึ้นปลอบใจประชาชน ความจริง ประชาชนทั้งหลายนั้นเขาแตกตื่นเป็น ธรรมดา แต่เมื่อเขาเห็นลูกเสือชาวบ้านและเจ้าหน้าที่เข้มแข็ง ก็ทำให้มีความไว้วางใจ และมีความสงบขึ้น

ต่อจากนั้น ข้าพเจ้าก็ได้พบกับลูกเสือชาวบ้านในทำนองว่า พวกเราได้ฝึกมาดีแม้ว่าจะเป็นเวลาน้อย ไม่ มากมาย ก็เหมือนทุกท่านที่ฝึกลูกเสือชาวบ้านก็เพียง ๕ วัน แต่การฝึกนั้น มีจุดประสงค์ที่จะนำความดี ความ





เข้มแข็ง ความรู้ที่มีอยู่ในตัว ความสามารถที่มีอยู่ในตัวออกมาแสดงให้ประจักษ์ ทำให้ผู้ที่ เป็นเพื่อนในรุ่นเดียวกันมีกำลังใจ ทำให้ทุกคนไว้วางใจซึ่งกันและกัน เป็นผลให้ไว้วางใจตัวเองได้ว่า ตัวก็มีความสามารถ เพราะบางคนก็มีปมด้อย บางคนอยู่คนเดียวเกิดฟุ้งซ่านขึ้นมาว่า ตัวเราไม่มีอะไรเลย ทำให้เกิดปมด้อย หรือทำให้รู้สึก ว่าตัวเองไม่มีอะไร ต้องแสดงให้เชื่อง ๆ หน่อย ซึ่งไม่ดีทั้งนั้น แต่ถ้ามาฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านแล้ว ก็เห็นว่ามี ความรู้สึกเป็นพี่น้องกันจริง ๆ คนไหนมีความสามารถอะไรก็แสดงออกมาให้อีกคนที่อาจจะต้องการความรู้ ความสามารถนั้นทราบ จึงทำให้เป็นกำลังใจในแต่ละบุคคล ทำให้เกิดกำลังใจแก่ส่วนรวมของรุ่น และเมื่อมาประชุม กันหลาย ๆ รุ่นด้วยกัน ก็มาแลกเปลี่ยนความคิด ก็เห็นว่ามีความคิดเห็นเหมือนกันหมดทุกคน คือ ทุกคนต้องการ ความสุข ทุกคนต้องการความสงบสุขของตน ของรุ่น ของส่วนอำเภอ ของส่วนจังหวัด ของส่วนประเทศ ทุกคนมี ความคิดเห็นเหมือนกัน จะเป็นคนที่เรียกว่าคนดีหรือคนเลว มีความปรารถนาอย่างเดียวกัน คืออยากได้ความสุข อันนี้ เป็นจุดสำคัญของลูกเสือชาวบ้าน และในวันนั้นได้บอกกับลูกเสือชาวบ้านที่อยู่ในที่นั้นว่า วันนี้เราเจอของจริง ไม่ใช่ ของเล่น ๆ ไม่ใช่ของฝึก โดยมากเขารู้ว่ากัน ลูกเสือชาวบ้านชอบเล่น ชี้เล่น เอะอะก็ร้องว๊ว เอะอะก็มีการแสดง ล้อกัน ไปล้อกันมา วันนี้เป็นของจริง คือมีเหตุการณ์แต่เหตุการณ์นั้นเราต้องพิจารณาให้ดี พิจารณาโดยเฉียบพลัน ไม่ ใช่อ้อแอ้ ๆ ต้องพิจารณาว่า เมื่อก็มีอะไร ก็บอกเขาว่ามีระเบิดเกิดขึ้น ก็ได้ยินกันทุกคน มีความอลเวง ก็เห็นกัน ทุกคน แต่เรายังไม่ทราบว่า เหตุจากอะไร หรือมีความเสียหายอะไรมากนักไหน วิธีที่ดีที่แน่นอนที่จะทำให้ไม่ เกิดเสียงคือผลเสียยิ่งกว่าควรจะเป็นได้ ก็คือจะต้องมีความเข้มแข็งมีการเปิดหูเปิดตา อย่างให้เห็นอะไร ๆ แจ่มชัด ถ้าเกิดตกใจก็ตาม กลัวก็ตาม โกรธก็ตาม ก็ทำให้ไม่สามารถที่จะมีตาสว่าง ไม่สามารถที่จะคิดอะไรอย่างแจ่มแจ้ง เมื่อคิดอะไรไม่ออกเมื่อคิดอะไรไม่แจ่มแจ้ง อันตรายมาสู่เราทันที ถ้าเรามีความเข้มแข็งจริง ๆ เราจะเห็นทุกอย่าง เราจะเหมือนเป็นคนที่มีกำลังใจมากกว่าปกติ ถ้าเราพยายามที่จะมีความใจเย็น

เพราะฉะนั้น ตอนนั้นที่ร้องเพลงว่าเราสู้ ในที่นั้นก็เลยร้องเพลงว่าเราสู้ แล้วต่อไปเมื่อลงไปเยี่ยมลูกเสือ ชาวบ้าน เขาก็บอกว่าเราสู้ แต่ขอชี้แจงคำว่าเราสู้ว่าคืออะไร เพราะโดยมากเข้าใจผิด ในเพลงมีว่า เราสู้ เราสู้ที่นี้ ไม่ถอย คือสู้ที่นี้ แต่ว่าเราไม่ได้ถอย แต่เราไม่ได้รุกรานไปที่ไหน เราสู้ ในทางกายเราสู้อยู่ตรงนี้ หมายความว่า เราไม่ถอยไปทางไหน ใครจะมาไล่เราไม่ได้ เป็นสิทธิของเราที่อยู่ที่นี่ แต่ในทางใจนั้นสำคัญกว่า ในทางใจนั้น เราสู้





ที่นี่ สู้ตรงนี้ ไม่ได้หมายความว่า เราจะไปคว้าเอาปืนหรือลูกระเบิดมาขว้างใส่คนอื่น สู้ด้วยใจนี้สำคัญ คือสู้ด้วยความใจเย็น ใจที่หนักแน่น สู้ที่นี่ สู้ตรงนี้ ถ้ามีอะไรอันตรายเข้ามาถึงเรา เราจะตัดสินใจได้ถูก ก็ไม่นึกว่าครุฑอารมย์นี่ สู้ที่นี่ สู้ตรงนี้จริง ๆ เพราะว่าเห็นอะไรชัดเจน ถ้าเห็นอะไรที่ควรจะทำ ไม่ใช่ทำอะไรโดยหวัหวัเสีย อันนี้เป็นสิ่งสำคัญ ที่อยากจะอธิบายมานานแล้วว่า คำว่าสู้ที่นี่ สู้ตรงนี้ แปลว่าอะไร รวมทั้งคำว่าสู้จนตาย คำว่าสู้จนตายนี้ ดูท่าทางแล้วมันไม่ค่อยจะดี คล้าย ๆ ว่าเรารู้แล้ว ถ้าใครมาตีเราเราก็ตาย ขอให้ได้ชื่อว่าสู้จนตาย ความจริง ถ้าสู้ที่นี่ สู้ตรงนี้ ทั้งทางกาย ทั้งทางใจ เราไม่ต้องถามจุดมุ่งหมายของการสู้ คือสู้ที่นี่ สู้ตรงนี้ ตามลัทธิของเรา ทั้งทางกาย ทั้งทางใจ สู้จนเราตายเอง ใช่ใครมาฆ่าเรา เพราะเราเหนียว เราจะเหนียวได้ก็ด้วยใจสู้ เราใจสู้จริง ๆ ใจสู้ที่มันคง ใจสู้ที่มันคงนี้ก็คือสู้ทางใจนี้ หมายความว่ามีความกล้าที่เข้มแข็งที่รู้ดี อะไรดี อะไรไม่ดี รู้อะไรที่เป็นสาระ อะไรไม่เป็นสาระ ถ้าเราเห็นอะไรแล้ว ก็ไปสนใจในสิ่งที่เราเห็น อยากจะสนใจในสิ่งที่เราเห็นทุกอย่าง มันพุ่งชาน หมายความว่า เราจะไม่สามารถปฏิบัติอะไรได้เลย เพราะอันนี้ก็ดี อันนั้นก็ดี หรืออันนี้ก็เลว อันโน้นก็เลว เราไม่สามารถที่จะรับของดี และขจัดของเลว เพราะมันมากเกินไป ในโลกนี้มีทั้งดีทั้งเลวนั้นมากมาย ฉะนั้น ถ้าเราสามารถที่จะสู้ตรงนี้ สู้ที่นี่ เราสามารถที่จะเลือกอะไรที่ควรจะทำเวลานี้ ในเวลาที่ปฏิบัติงานใด หรือในระยะใด เราจะใช้อะไร เราสามารถที่จะเลือก ไม่ใช่พุ่งชานเอาหมดหรือต่อต้านหมด ตอนที่เราไปเยี่ยมลูกเสือ ก็ได้ทำการปฏิบัติตามที่ได้ปฏิบัติมาทุกครั้ง คือ ไปปลายแถวแล้วเดินมาทักทายปราศรัยผู้ที่เป็นประธานรุ่นหรือผู้ที่ถือธง ผู้ที่นั่งอยู่ ทักทั้งผู้ใหญ่ทั้งเด็กกว่าเป็นยังงัยบ้าง สบายดีหรือเปล่า ก็ไปเจอ ไปถามคุณยายว่า ยายนะกลัวไหม เขาบอกดิฉันไม่กลัว ดิฉันไม่กลัว แล้วก็พวกเราสู้ทั้งนั้น ก็ต้องบอกเขาว่าสู้กันอย่างที่สู้ตะกี้จะต้อง แล้วก็มีคนหนึ่งเขาถาม แล้วคุณละกลัวหรือเปล่า ก็เป็นคำถามที่ดีเหมือนกัน เพราะว่านี่เป็นของธรรมดา กลัวกันได้ เราถามเขาว่ากลัวไหม เขาก็ถามเราว่ากลัวไหม เป็นสิ่งที่น่ารัก เป็นสิ่งที่เขาเป็นห่วงเป็นใยว่าเรา จะกลัว จะตกใจ ก็ไม่ทราบว่าจะตอบเขาอย่างไร ก็บอกว่า ก็ดูเอาเอง เมื่อตะกี้ก็ยืนอยู่ข้างบน เราก็มองทุกคน ทุกคนก็เห็นเรา หมายความว่า เราให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ก็ไม่ต้องกลัว ไม่ต้องกลัวเลย ข้อนี้คือถ้าทุกคนรู้สึกว่าเป็นเพื่อนกัน เป็นมิตรกัน เหมือนกัน ไม่ต้องกลัวอะไร นี่คือสู้ที่นี่ สู้ตรงนี้ ทั้งทางกาย ทั้งทางใจ แล้วก็พูดถึงถ้าสู้อย่างไม่ถูกเรื่อง แต่ละคนก็จะบอกว่าสู้ละ แล้วก็เกิดออกท่าไขน แล้วก็ก็จะบุกไป บุกไปไหนไม่รู้ว่าจะบุกไปไหน ถ้าเผื่อว่า การบุกหรือการสู้ ต้องรู้ว่าบุกไปทางไหน ต้องรู้ว่าอันตราย





มาจากทางไหน ถึงจะสู้ได้แบบออกท่าโชน ถ้าไม่ทราบ เราต้องทราบเสียก่อน ถึงต้องอยู่ทางนี้ ทั้งกาย ทั้งใจ ให้รู้ว่าอะไรมา เมื่อทราบแล้ว เราจึงสู้ได้ ตามสิ่งที่จำเป็นที่ควร

อีกอย่าง ท่านทั้งหลายก็คงเกิดฮึดขึ้นมาเหมือนกัน เคยเหมือนกัน บางทีมีอะไรมาทำร้าย เราก็บอกสู้ เดินชบวน ชุมนุมกันประท้วง ประท้วงอะไร เดินที่ไหน ผลเป็นอย่างไร บางทีไม่ได้ผลเลย ตรงข้ามกลับได้ผลเสีย เพราะว่าเหนื่อย ล้มเปเลียง และไม่ได้ประโยชน์อะไรเลยก็เป็นได้ แต่ถ้าใจสู้ และจิตใจให้อยู่ตรงนี้ก่อน หมายความว่าถ้าอยู่ตรงไหนก็อยู่ตรงนั้น แล้วก็คิดดี ๆ ปรึกษาหารือกันดี ๆ ก็จะเห็นว่าอันตรายมาจากที่ไหน ถ้าใครมาแหย่หนิดหนึ่งแล้วกระตุกว่า เราสู้ ตามพระราชนิพนธ์โดยไม่คิดพิจารณาแล้วจะสู้อะไร แล้วถ้าไม่รู้ว่าจะสู้อะไร อาจจะตีหัวกันเอง คนอื่นที่มีผลประโยชน์ที่จะมาใช้เราก็คงท้อ เพราะเราไม่ได้อะไร เรากลายเป็นเครื่องมือเขา ที่ใช้คำว่า เขา เป็นเครื่องมือเขา ไม่เจาะจงใคร มี ในเวลานี้มีแน่ มีทั้งนอกประเทศ และในประเทศ ที่จะมาแหย่ให้เราบ้าจี้ นี่ใช้คำไม่สุภาพนะวันนี้ ถ้าเราบ้าจี้เราก็สู้ แล้วเราก็ตีหัวกันเอง ก็มีประโยชน์อะไร ไม่มีประโยชน์อะไร แต่ถ้าเราเห็นใครมาจี้เรา เราพิจารณา เราสู้ เรามีสมมตนี้ แต่ละคนก็มีสมมต อยู่ถูกต้องตัวเอง ความเฉลียวฉลาดมีทุกคน มีแต่ว่าเราไม่ระวัง เราถูกจี้คนเดียว ไปเลย นั่นละ สมมตที่เฉลียวฉลาดของเราไปทำงานผิด เท่ากับทำลายตัวเอง คือสมมตนี้เป็นกำลัง ก็เหมือนกับเราทุกคนที่อยู่ในที่นี้ก็กำลังทั้งนั้น มีกำลังมาก ทั้งกาย ทั้งใจ ถ้าใช้กำลังของตัวเองในทางที่ดีก็เป็นประโยชน์ ถ้าใช้ในทางที่ไม่ดี ก็ไม่เป็นประโยชน์ ใครเป็นช่างไม้ก็ต้องรู้ อย่างเราดอกตะปู ถ้าเราเอาส้อมที่เป็นเครื่องมือตอกไปบนหัวตะปูตรง ๆ อย่างถูกต้อง ตะปุนั้นก็เข้าไปในไม้ แล้วก็สำเร็จประสงค์ของเรา คือตอกตะปูเข้าไปในไม้ยึดไม้อีกชิ้นหนึ่ง ก็เป็นผลดี แต่ถ้าสมมติว่าเราตีลงไป แล้วก็ไปตีบนหัวหัวแม่มือของเรา มันก็ไม่ได้ผลดี ตะปูไม่ได้ไปยึดไม้ แต่ยิ่งกว่านั้น นิ้วของเรานั้นก็บวม บวมแล้วเลือดอาจจะออก เดือดร้อนต้องเสียเวลาไปทำแผล อันนี้ถ้าพูดอย่างใจเย็น ถ้าตอกตะปูแล้วมาปวดโดนนิ้วแล้วไม่ได้ใจเย็นอย่างนั้น จะต้องร้องไห้อีย หรือต้องด่าฟุ้งแค้นนอน ไม่ทราบว่าท่านทั้งหลายบางคนก็เคยตอกตะปูเหมือนกัน แล้วเคยพลาดเหมือนกัน ความรู้สึกเป็นอย่างนั้น มันล้มเปเลียงทั้งกำลังกาย ล้มเปเลียงทั้งสิ่งของ คือยา ที่จะต้องมาทา เอาผ้ามาพัน ล้มเปเลียงทั้งนั้น แล้วยังทำให้เราเป็นคนไม่ดี คือ เป็นคนที่อาจจะเปล่งวาจาที่ไม่เรียบร้อยนักก็ได้ เปเลียงทั้งนั้น ฉะนั้น ถ้าทำอะไรขอให้ออกกำลังกายให้ถูกทาง โดยพิจารณา ถ้าทุกคนหมั่นพิจารณา และปฏิบัติตนทั้งกายทั้งใจให้ดี นั่นจะเป็นเรื่องน่ายินดี และจะเป็นที่น่ายินดีของครูอารมณ์ด้วย เพราะว่าตั้งใจจะฝึกลูกเสือชาวบ้านให้เข้าใจในข้อนี้เอง คือให้





เข้าใจถึงจุดประสงค์ของลูกเสือชาวบ้าน ประโยชน์ของลูกเสือชาวบ้าน ฉะนั้น เวลานั้น ที่ชุมนุมลูกเสือชาวบ้านที่ ยะลา แล้วเกิดเหตุการณ์ขึ้นมา และได้แสดงว่าลูกเสือชาวบ้านได้ทำประโยชน์จริง ๆ เพื่อรักษาความเรียบร้อย ก็ ดีใจ ทำให้สามารถลงไปเยี่ยมลูกเสือชาวบ้านได้อย่างปกติ อย่างเป็นกันเอง และต่อไปได้เยี่ยมราษฎรซึ่งก็กลับมาใน ที่นั้นเกือบหมด ก็หมายความว่า ไม่ได้กลัว เพราะว่าทุกคนได้ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ทำให้กิจการทั้งหมดบรรลุผล ไม่เสียหาย ต่อไปก็มีโอกาสไปเยี่ยมผู้บาดเจ็บที่โรงพยาบาลยะลา ก็น่ากลัวเหมือนกัน เพราะว่าผู้หนึ่งที่ถูก สะเก็ดระเบิดเข้าไปในปอด และก็ทำให้ปอดข้างหนึ่งหายใจไม่ออก แต่ก็เคราะห์ดีที่แพทย์สามารถดูดเอาเลือดออก จากปอดและให้ออกซิเจน ก็อยู่ในขั้นปลอดภัยแล้ว แล้วมีเด็กอีกคนถูกทิ้งตัว ที่ขาที่ข้อเท้าก็โดนสะเก็ด เวลา ผ่าตัดออกมาแล้วก็เห็นตะปูยาวประมาณเซนตหนึ่ง แล้วก็พิเศษกระป๋อง แต่ที่ร้ายก็ไปโดนที่ตาด้วย ตาข้างหนึ่ง แก้วตาแตก แต่ก็เข้าใจว่าแพทย์ที่เชี่ยวชาญในปัจจุบันนี้ก็พยายามที่จะช่วย ก็เข้าใจว่าก็จะสามารถที่จะเห็นได้ต่อไป เพราะว่าได้แพทย์ที่รักษา หลังจากไปเยี่ยมโรงพยาบาลแล้ว และเยี่ยมคนเจ็บ ก็ได้ให้แพทย์ที่ไปกับเราได้ช่วยผ่าตัด ผู้บาดเจ็บด้วย แล้วเราก็กลับไปนราธิวาส ตลอดทางก็มีดี ก็ถึงประมาณ ๒๑ น. ที่นราธิวาส

ที่เล่าให้ฟังเพิ่มเติมอย่างนี้ ก็เพื่อที่จะให้ท่านทั้งหลายเห็นเหตุการณ์ด้วย แล้วก็ให้เห็นความดีที่ลูกเสือ ชาวบ้านจะมีได้ ไม่ใช่ว่าท่านทั้งหลายไม่มีความดี แต่ว่าความดีที่จะทำได้เต็มที่ เป็นอย่างไร แล้วก็ แนนอน ก็อยากจะ ยกย่องผู้ที่ควรยกย่อง เพราะเป็นผู้ที่ได้อุทิศตัวทุ่มเทกำลังในกิจการของลูกเสือชาวบ้านอย่างมาก ไม่เฉพาะแต่ว่าใน วันนั้น ได้ปฏิบัติงานในฐานะวิทยาการลูกเสือชาวบ้านมาอย่างดี เป็นเวลาช้านานและด้วยความฉลาดด้วยความอุทิศ ตัว ถึงที่ได้ให้รัตนภรณ์ในวันนี้ก็เป็นเพียงเครื่องหมาย ก็ขอยกย่องในวันนี้ต่อหน้าท่านทั้งหลายว่า คนอย่างนี้มี และก็คนอย่างนี้มีอยู่ในตัวเราทุกคน เพียงแต่ต้องพยายามฝึกฝนให้สามารถใช้ความดีที่มีอยู่ในตัวให้เป็นประโยชน์ ได้ จำเป็นประโยชน์แก่ตัวเอง เพราะตัวเองจะนับถือตัวเองได้เมื่อนับถือตัวเองได้ และเป็นประโยชน์ ก็เป็น ประโยชน์สำหรับกลุ่ม สำหรับลูกเสือชาวบ้านรุ่นของตนก็จะได้รับประโยชน์ ถ้าหลาย ๆ รุ่นรวมกันก็หมายความว่า กิจการลูกเสือชาวบ้านก็จะได้ประโยชน์ และเมื่อกิจการลูกเสือชาวบ้านมีจุดประสงค์ที่จะให้เป็นประโยชน์ต่อชาติ บ้านเมืองชาติบ้านเมืองจึงจะได้ประโยชน์ ฉะนั้น การปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีอย่างนี้ก็นับว่าได้ประโยชน์เต็มที่ และวันนี้ดีใจที่ได้เห็นลูกเสือชาวบ้านจำนวนมากได้มา เพื่อเป็นประจักษ์พยานของการยกย่องบุคคลที่ทำหน้าที่ได้ดี ขอให้ท่านทั้งหลายแต่ละคน ๆ พิจารณาให้ดี สำนึกว่าเราเป็นคนที่ดีเหมือนกัน และเป็นประโยชน์ได้ เป็นประโยชน์





รักษาประโยชน์ได้ ใครมาพูดอะไรกับเรา เราก็เข้าใจ และทำความเข้าใจ นั่นคือความคิดที่ได้รับมาจากผู้อื่น จะเป็นผู้อื่นที่หมายความว่าไม่ใช่ลูกเสือชาวบ้าน หรือเป็นผู้อื่นคือเพื่อนลูกเสือชาวบ้านนั้น ต้องพิจารณาทั้งนั้น ถ้าพิจารณาดี ๆ แล้วเห็นว่าดีก็ปฏิบัติ เห็นว่าไม่ค่อยดีก็อธิบาย บางทีถึงกับต่อต้านได้

ฉะนั้น วันนี้ก็เป็นโอกาสที่ดีอย่างยิ่งที่จะชักชวนให้ลูกเสือชาวบ้านทั้งหลาย วันนี้ไม่ได้พูดถึงวิทยากร แต่หมายถึงวิทยากรด้วย ถึงวิทยากรว่า ต้องเข้าใจจุดประสงค์ของลูกเสือชาวบ้านอย่างดี จะได้ถ่ายทอดให้ถูก ก็มีที่จะกล่าวเพียงแค่นี้ ก็ขอให้ทุกท่านได้พิจารณาและปฏิบัติถ้าเห็นชอบ ไม่ใช่ว่าฟังไปแล้วบอกว่ารับสั่งอย่างนั้น เราก็ทำอย่างนั้นไม่ถูก พิจารณาว่าถูกไหม ที่พูดแล้วนำไปปฏิบัติ ถ้าเห็นว่าถูกเพราะเหตุว่า นี่ขอเดิมอีกหน่อยเพราะเหตุว่าที่พูดนี้ บางส่วน บางตอน อาจจะฟังยาก ถ้าหากฟังยากแล้ว ก็อาจจะเข้าใจยาก เมื่อเข้าใจยากก็หมายความว่าอาจจะเข้าใจผิดก็ได้ ไปถามอีกคนที่เข้าใจถูกแล้วก็จะได้รับคำอธิบายว่า พูดอย่างนั้น ๆ อาจจะผิดไปได้ ฉะนั้นขอให้ระวังการฟังก็ต้องพิจารณาดูกันเอง เพราะว่าถ้าฟังแล้วก็ไปถามอีกคนหนึ่ง อีกคนหนึ่งอาจจะเข้าใจอีกอย่างหรืออยากให้อีกคนหนึ่งเข้าใจอีกอย่างก็ได้ ฉะนั้น อันนี้เป็นข้อชักชวนนิดหน่อย แต่ว่าเมื่อฟังไปแล้ว ไปพิจารณา เห็นว่าถูกก็ปฏิบัติ เห็นว่าผิดก็ระวัง อาจจะต่อว่ามาได้ว่า ทำไมพูดอย่างนั้น แต่ว่าต้องระวัง ข้อสำคัญต้องระวังในการที่จะมีคนมาบอกว่าในหลวงท่านว่าอย่างนั้นนะ อ้าวว่าพูดอย่างนั้น พูดอย่างนี้ บางทีก็ไม่ได้พูดเลยก็มี เราก็เพ่งทราบที่เราพูดอย่างนั้น ประหลาดที่สุด วันนี้ท่านทั้งหลายมา ก็คงคอยนานแล้ว แต่ว่าที่ลงมาประมาณบ่าย ๕ โมง ก็ให้ทราบ แล้วเวลานี้อีก ๕ นาที จะ...เขาไม่เรียกว่าบ่าย ๖ โมง เขาเรียกว่าย่ำค่ำ หรือจะเรียกว่าลงมาประมาณ ๑๗ น. บัดนี้ก็ ๑๗.๕๕ น. แล้วก็ได้พูดมาเกือบตลอดก็ได้ทราบว่า วันนี้ ลูกเสือชาวบ้านได้มากันประมาณ ๙๐๐ คน รวมทั้งมีวิทยากรมาเพื่อพลอยดีใจกับผู้ที่ได้รับยกย่อง นี้ เป็นสรุปความในงานนี้

ในที่สุด ก็ขออวยพรให้ทุกคนสามารถพิจารณา และได้รับผลสำเร็จในการพิจารณาเพื่อได้ประสบแต่ความเจริญรุ่งเรือง และขอยกย่องครูอารมย์ รัตนพันธุ์ ว่าเป็นวิทยากรที่ยอดเยี่ยม เป็นคนที่มีสติพร้อม เป็นคนที่กล้า และเป็นคนที่ว่องไว ขอขอบใจครูด้วยอีกครั้งหนึ่งที่ได้ปฏิบัติ เคยขอบใจมาหลายครั้งแล้ว แต่ไม่พอ จึงต้องขอบใจอีกครั้ง และขอให้ครูอารมย์ ประสบความสำเร็จในงานทุกอย่าง เพราะไว้วางใจงานทุกอย่างที่ท่านนั้นเป็นงานที่เกื้อกูล ไม่ใช่งานที่ส่งผลและทำลาย เพราะรู้ว่ามีความตั้งใจที่แน่วแน่ ก็ขอให้กำลังใจกำลังใจสมบูรณ์ เพื่อที่จะประสบความสำเร็จในจุดประสงค์ของงานของตน ประสบความสำเร็จรุ่งเรืองทุกประการ.





พระราชดำรัส^(๑)

ในพิธีพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้าน จังหวัดร้อยเอ็ด^(๒)

ณ พลับพลาพิธีลูกเสือชาวบ้าน

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๒๐



วันนี้ถือว่าเป็นวันมงคลอย่างยิ่ง เพราะเราได้มามอบธงประจำรุ่นของลูกเสือชาวบ้านจังหวัดร้อยเอ็ดนี้ นับว่าเป็นประวัติศาสตร์ คือได้มีจำนวนกว่าร้อยธง ซึ่งนับว่าเป็นประวัติศาสตร์ไม่เคยปรากฏมา ที่มีจำนวนมากนี้มีความสำคัญมาก เพราะแสดงว่ากิจการลูกเสือชาวบ้านนี้เป็นที่เข้าใจและนิยมในจังหวัดนี้ การมาฝึกเป็นลูกเสือชาวบ้านนั้น ท่านทั้งหลายได้ผ่านมาแล้ว และเห็นประโยชน์ ประโยชน์สำคัญของการฝึกลูกเสือชาวบ้านนี้ก็คือทำให้มารู้จักกัน และถ้ามีเหตุการณ์อะไรหรือความเดือดร้อนอะไร ก็สามารถจะช่วยกันบรรเทาให้เรียบร้อย การฝึกลูกเสือชาวบ้านนี้ฝึกกันไม่นาน เพราะเหตุว่าแต่ละคนมีความดีอยู่ในตัว และความดีนี้ถ้าออกมาแสดงให้ผู้อื่นเห็นทำให้ผู้อื่นมีกำลังใจ กำลังใจที่บอกกันมากขึ้นอย่างนี้ ทำให้ทุกคนสามารถที่จะแสดงความดีอย่างเต็มที่ ความดีที่ต้องการนี้คือการอยู่ดีกินดี ความสงบเรียบร้อย และยังมีคนมากที่เข้าใจในความคิดนี้ก็ยังดี

วันนี้ ลูกเสือชาวบ้านทุกคนได้แสดงรหัสและทวนคำปฏิญาณ คำปฏิญาณนี้สั้นแต่มีความหมายมาก โดยเฉพาะที่บอกว่าจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ คือหมายความว่าใครเห็นใครอื่นที่มีความเดือดร้อนก็ช่วย คนที่มีความเดือดร้อนนั้นวันหนึ่งอาจจะ เป็นเราเอง ฉะนั้นถ้ามีจิตใจที่จะช่วยเหลือคนอื่นทุกเมื่อ ก็หมายความว่า เป็นการช่วยตัวเองให้มีความสุขมั่นคง ข้อที่ว่าจะปฏิบัติตามกฎของลูกเสือสั้นที่สุด แต่กินความลึกที่สุดเหมือนกันหมายความว่าเรามีจิตใจที่บริสุทธิ์ เรารักหมู่คณะ เรารักประเทศชาติ โดยเฉพาะแผ่นดินนี้เรารักมาก เพราะว่าเป็นที่อยู่อาศัยของเรามาแต่โบราณกาล ฉะนั้นทุกคนได้เปล่งวาจา และพร้อมที่จะรักษาประเทศชาติให้คงอยู่ จะรักษาประเทศชาติให้คงอยู่อย่างไร ก็ด้วยความเข้าใจซึ่งกันและกันให้ดี และรู้ว่าประเทศชาติจะอยู่ได้เพราะทุกคนมีความตั้งใจอย่างเดียวกันคือรักษาความมั่นคง เวลามาร่วมกันเป็นจำนวนมากอย่างนี้ ก็มีประโยชน์อย่างที่ว่านี้ คือเป็นการแสดงว่าจำนวนมากมีความคิดเหมือนกัน มีความรักกัน มีความสามัคคีกัน การมาอยู่ร่วมกันจำนวนมาก บางทีมีความลำบาก เพราะว่าอย่างเช่น ตัวอย่างที่ง่าย ๆ เวลามีนคนมาก ๆ คนหนึ่งพูดอยากให้ผู้อื่นได้ยิน แต่คนอื่นก็อยากพูดเหมือนกัน คนหนึ่งที่พูดก็ต้องตะเบ็งเสียงให้ดังขึ้นหน่อย เพื่อให้คนอื่นได้ยิน แต่คนอื่นก็ต้องทำเสียงให้ดังขึ้นเพื่อ

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุตา จากภูพานราชนิเวศน์ ไปพระราชทานธงประจำรุ่นแก่ลูกเสือชาวบ้าน จังหวัดร้อยเอ็ด





ให้คนอื่นได้ยิน ยิ่งดังขึ้น ก็ยิ่งแข่งกัน แข่งในทางที่ไม่เกิดประโยชน์อะไร เพราะยิ่งตะเบ็งยิ่งทำเสียงดังมาก ก็ทำให้ ฟังไม่รู้เรื่อง ฉะนั้นการที่มาอยู่จำนวนมากนี้ บางทีควบคุมความเข้าใจกันลำบาก แต่แสดงให้เห็นแล้วว่าลูกเสือ ขาวบ้านเข้าใจว่าทุกคนมีสิทธิ์ที่จะแสดงความคิดเห็น และมีความสามัคคีกัน ต่างคนต่างฟังกัน คือคนไหนมี ความคิดที่ดีก็ฟังเขา ถึงคราวของเราเราก็จะได้รับออกความเห็นความคิดของเราได้ มีระเบียบ การที่ฝึกลูกเสือ ขาวบ้านก็ฝึกให้มีระเบียบนี้ ระเบียบนี้มีประโยชน์มาก เพราะว่าทำอะไรที่มีระเบียบย่อมมีความสำเร็จ เราต้องการ อะไร เราได้ เราต้องการความมั่นคง ความสุข ความเจริญ เราก็จะได้ ฉะนั้นก็ขอให้ลูกเสือขาวบ้านทุกคน ตลอด จนทุกคนที่มาชุมนุมในที่นี้เข้าใจความสำคัญของความสามัคคี ความเข้าใจอันดี และสำคัญที่สุด คือความตั้งใจดี ด้วยความบริสุทธิ์ใจคนไหนตั้งใจไม่ดีก็เห็นได้ และคนที่ส่วนมากที่ตั้งใจดีก็สามารถที่จะไปสั่งสอนเขาให้เข้าใจให้ถูก

ก็ขอให้ลูกเสือขาวบ้านทุกคน มีความสำเร็จในงานการ มีกำลังกายกำลังใจเข้มแข็ง แข็งแรงทั่วทุกคน เพื่อให้เกิดประโยชน์อันสำคัญ คือความมั่นคง ความผาสุกของส่วนรวมขอให้จงประสบแต่ความเจริญ.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่คณะรัฐมนตรีในโอกาสเข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณ

เข้ารับตำแหน่ง

ณ พระตำหนักภูพานราชนิเวศน์

วันเสาร์ ที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๒๐



ขอแสดงความยินดีและขอต้อนรับคณะรัฐมนตรีใหม่ที่จะเข้ารับภาระในการบริหารประเทศ และได้ให้คำปฏิญาณนั้น ก็ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญไม่น้อย เพราะว่าแสดงถึงเจตนาของแต่ละคน ที่จะปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ เพื่อความอยู่รอด ความมั่นคงของประเทศไทย

คำปฏิญาณทั้งหลายก็มีความสำคัญทั้งนั้น เพราะเป็นการเปล่งวาจาออกมา ที่จะนำสิ่งที่ดี ความรู้ที่มีอยู่ในตัวมาปฏิบัติงานและโดยเฉพาะในงานของคณะรัฐมนตรี ทุกคนมีงานที่สำคัญยิ่ง เพราะว่าจะต้องรับผิดชอบ และจะต้องตั้งใจที่จะทำหน้าที่เพื่อความเจริญมั่นคงของประเทศไทยเป็นเจตนา คำปฏิญาณนั้นสั้นและกินความลึกซึ้งมาก เพราะเหตุว่าการปฏิบัติงานของชาตินั้นจะต้องสอดคล้องกันทุกฝ่าย ซึ่งมีรัฐมนตรีกระทรวงต่าง ๆ มาพร้อมกัน ก็ขอให้ได้พยายามใช้ความสามารถที่มี และความตั้งใจโดยตรง ประกอบด้วยความบริสุทธิ์ใจของท่าน เพื่อให้หน้าที่ที่ได้กล่าวไว้สำเร็จเป็นผลดีต่อส่วนรวม ก็พอมีข้อสังเกตว่าคำปฏิญาณนี้ สำคัญอยู่ที่การเปล่งออกมา และสำคัญยิ่งในการตั้งใจที่จะทำตามคำปฏิญาณ และจะปฏิบัติที่ไหนก็ได้ เพราะว่าจิตใจของเรา มิใช่จะจับปฏิญาณต่อหน้าสิ่งใด ต่อหน้าผู้ใดจะเป็นผล การปฏิญาณอยู่ที่ตัว และถ้าปฏิญาณแล้ว และปฏิบัติตามคำปฏิญาณและความตั้งใจ แน่วแน่มั่นเป็นเจตนารมณ์ ย่อมทำให้งานนั้นสำเร็จได้ เพราะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่เคารพนับถือจะช่วยแน่นอน

ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านทั้งหลายยึดมั่นในคำปฏิญาณของตน และความตั้งใจของตนเชื่อได้แน่ว่า งานภาระที่ตั้งใจจะปฏิบัตินั้นจะมีความสำเร็จได้ และเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่งานจะดำเนินไปด้วยดี เพราะเหตุว่าประเทศไทยต้องการให้มีการปกครองที่มีประสิทธิภาพและมีความตั้งใจแน่วแน่ ถ้าท่านทั้งหลายปฏิบัติได้ดี เช่นนี้ ก็จะทำให้ประเทศไทยมีความมั่นคง ความก้าวหน้าได้ และประชาชนจะอยู่ดี ก็ขอให้ทุกท่านมีจิตใจมั่นคง มีความสามารถ แข็งแรง เพื่อปฏิบัติงานนี้

ในโอกาสนี้ ก็ขอให้ท่านประกอบด้วยจิตใจและร่างกายที่เข้มแข็ง สามารถที่จะทำให้การกิจนานาประการ ลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความสอดคล้อง ด้วยความมีประสิทธิภาพสูง เพื่อความมั่นคงเจริญ และก้าวหน้าของประเทศไทย ขอให้ท่านทั้งหลายจงประสบความสำเร็จ.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้





พระราชดำรัส^(๑)

ในพิธีพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้าน จังหวัดอุบลราชธานี^(๒)

ณ ค่ายลูกเสืออำเภอยะมราชู

วันพุธ ที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๒๐



ค่ายลูกเสือที่ได้สร้างขึ้นมาอย่างนี้ก็ได้ประโยชน์มากจริง ๆ เพราะว่าสามารถที่จะให้ลูกเสือชาวบ้าน ถึง ๓๔ รุ่น มาชุมนุมกันเพื่อรับธงประจำรุ่น ทำให้พวกเราทุกคนมีความเบิกบานที่ได้พบกันจำนวนมากมาอย่างนี้ ค่ายลูกเสือนี้ มีประโยชน์ได้อีกมากหลายถ้ารักษาไว้ดี ๆ และเพิ่มส่วนที่ควรที่จะเพิ่ม ค่ายลูกเสือนี้เป็นพื้นที่ที่ใหญ่และอุดมด้วยต้นไม้จะต้องรักษาต้นไม้ไว้เพื่อให้เป็นตัวอย่างสำหรับกิจการของลูกเสือธรรมดานั้น ต้นไม้ก็เป็นทรัพยากรอย่างหนึ่งของชาติซึ่งจะต้องรักษา และจะต้องบำรุงให้เติบโตได้ทั้งเพิ่มจำนวนอีกด้วย นอกจากนี้การเป็นอยู่ของส่วนรวมก็ต้องอาศัยการทำมาหากิน การทำงานทุกด้านค่ายลูกเสือนี้ก็จะเป็นที่ทดลอง จะเป็นสำหรับให้เยาวชนที่เป็นลูกเสือมีโอกาสได้มาฝึกตนมาฝึกความรู้ความสามารถ เพื่อที่จะเป็นพลเมืองที่ดีที่มีความรู้ ฉะนั้นค่ายลูกเสือนี้ก็เข้าใจว่าจะเกิดประโยชน์ได้อย่างมาก ถ้าเจ้าหน้าที่ทั้งหลายเอาใจใส่รักษาไว้ดีและเสริมสร้างให้ครบสมบูรณ์บริบูรณ์

ในส่วนของลูกเสือชาวบ้าน ก็เป็นลูกเสือเหมือนกัน แต่ที่เรียกว่าลูกเสือชาวบ้าน เพราะว่ามีการฝึกเป็นเวลาสั้น เป็นเวลา ๕ วัน ตามที่ทุกคนได้ฝึกมา และเมื่อฝึกเสร็จแล้วก็มีความรู้ความสามารถดี และจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เป็นประโยชน์ต่อตนเองได้มาก เหตุผลที่สามารถที่จะทำการฝึกในเวลาสั้นนี้ ก็เคยได้อธิบายไว้ที่อื่นหลายแห่งหลายครั้งแล้ว การฝึกลูกเสือชาวบ้านนี้ เป็นการเตือนสติของแต่ละคนว่า ในแต่ละคนมีความดีมีความสามารถ เพียงแต่ให้แต่ละคนรู้ว่ามีความสามารถและนำออกมาใช้แค่นี้ก็พอแล้ว เพราะทุกคนมีความดีอยู่ในตัว ถ้าแสดงความดีแล้วคนอื่นก็เห็น และเมื่อคนอื่นเห็นก็เกิดกำลังใจขึ้น เป็นกำลังใจของรุ่น ของหมู่ทั้งหมู่ ซึ่งเป็นกำลังใจสำคัญในการช่วยกันสร้างความสุข สร้างความดี สร้างความเจริญ ฉะนั้นการฝึกลูกเสือชาวบ้านนี้ ไม่มีอะไรเป็นพิเศษนัก และเป็นสิ่งที่ย่ายเพราะว่าทุกคนมีความตั้งใจดี จุดประสงค์ของการฝึกนั้นก็เห็นได้ง่ายเหมือนกัน จุดประสงค์คือความสุขของหมู่คณะ ซึ่งเราเรียกว่ารุ่น และอย่างวันนี้มาชุมนุมกัน ๔๐ รุ่น ก็ทำให้เห็นได้ชัดว่าแต่ละรุ่น ๆ มาชุมนุมกันก็เป็นจำนวนคนมาก ก็เป็นความสุขของหมู่คณะใหญ่ ถ้านึกถึงรุ่นอื่น ๆ ของอำเภอยะมราชู และ

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอทั้งสองพระองค์ จากภูพานราชินีเวสต์ ไปทรงเยี่ยมราษฎร ณ วันบ้านปากแซง พระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้าน จังหวัดอุบลราชธานี และทรงเยี่ยมทวดตำราจระเวนชายแดนที่ ๓๒๓





จังหวัดอื่น ๆ ทั่วราชอาณาจักรก็นับจำนวนลูกเสือไม่ใช่เป็นหมื่น ไม่ใช่เป็นแสน แต่เป็นล้าน จำนวนเป็นล้าน ที่ได้ฝึกเหมือนกัน ที่ได้ตั้งใจมีค่าดีและแสดงความคิดออกมา เพื่อความสุขของประเทศชาติอันนี้ก็สิ่งที่จะต้องคิดถึงในวันนี้ ขอให้ทุกคนคิดถึงว่าแต่ละคนไม่ได้อยู่คนเดียว มีเพื่อนฝูงที่ร่วมรุ่น มีเพื่อนฝูงที่ได้ร่วมกันมารับธงประจำรุ่นในวันนี้ ประมาณหมื่นคนและเพื่อนฝูงที่เป็นลูกเสือชาวบ้านทั่วประเทศจำนวนเป็นล้านคน นอกจากนี้เมื่อเห็นความดีในตัว เห็นความดีในผู้อื่น ความเข้มแข็งของตัวเอง ความเข้มแข็งของผู้อื่น ซึ่งเป็นร่วมรุ่น ร่วมจังหวัด ร่วมประเทศ ก็ทำให้เห็นว่าคนอื่นทุกคนไม่ว่าจะเป็นลูกเสือชาวบ้านหรือไม่เป็นลูกเสือชาวบ้าน แต่ที่ดีว่าตัวเป็นคนไทยมีความดีทั้งนั้น มีความสามารถทั้งนั้น และมีความปรารถนาดีทั้งนั้น ความตั้งใจดีทั้งนั้น ที่จะรักษาความสุขของส่วนตัวและส่วนรวม

ฉะนั้น วันนี้ที่เป็นวันที่น่าชื่นชมยินดี ที่ท่านทั้งหลายได้รับธงประจำรุ่น ก็ต้องขอให้ท่านระลึกถึงว่า ความดีที่มีอยู่ในตัวและแสดงให้ผู้อื่น ทำให้เกิดความรู้สึกว่าเป็นเพื่อนฝูงกัน ทำให้เป็นกำลังของสามัคคีนั้น จะต้องรักษาไว้ ต้องรักษาความสามัคคีนี้ไว้ให้ดี เพราะว่าสามัคคีของแต่ละคนที่มีต่อบุคคลอื่นในรุ่น และในจังหวัดในประเทศ เป็นกำลังสำคัญที่จะทำให้เราทุกคนมีความสุขได้ทั้งประเทศ อย่าลืม

ก็ขอให้ทุกคน มีความคิดที่ซื่อตรง มีความรู้ที่เฉียบแหลม มีกำลังกายและกำลังใจที่เข้มแข็ง ขอให้ทุกสิ่งทุกอย่างที่แต่ละคนตั้งใจจะทำ จงเป็นผลสำเร็จทุกประการ ขอให้ทุกท่านประสบแต่ความเจริญรุ่งเรือง.





พระราชดำรัส

ในพิธีเปิดประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ

วันพุธ ที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๒๐



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีเปิดประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งบัดนี้ท่านทั้งปวงได้รับมอบหมายให้เป็นสมาชิกร่วมบริหารงานแล้ว

ภาระหน้าที่ของสมาชิกแห่งสมานิติบัญญัติแห่งชาติมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความมั่นคงและความเจริญของประเทศ จำเป็นที่จะต้องใช้สติปัญญาความสามารถของท่านปฏิบัติโดยเต็มกำลัง ทั้งในการร่างรัฐธรรมนูญและการบัญญัติกฎหมาย การปรึกษาคถงกันในปัญหาใด ๆ ที่จะมีขึ้นในสภานี้ จะต้องกระทำไปอย่างมีเหตุผลและหลักการ ทั้งด้วยความสมานสามัคคี ร่วมมือกันด้วยความบริสุทธิ์ใจ เพื่อประโยชน์สุขของประเทศชาติและประชาชนอันเป็นเป้าหมายอันสูงสุด

บัดนี้ถึงเวลาอันเป็นมงคลแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย อันเป็นที่เคารพเลื่อมใสของชาวเรา จงดลบันดาลให้การดำเนินงานของสภานี้เป็นไปโดยเรียบร้อย บรรลุผลสำเร็จอันพึงประสงค์ อำนวยความเจริญผาสุกแก่อาณาประชาราษฎร และแก่ชาติบ้านเมืองยั่งยืนสืบไป ทั้งขอให้ท่านทั้งหลายมีความสุขความสวัสดิ์ทั่วหน้ากัน.





พระราชดำรัส^(๑)

ในพิธีประดับยศและพระราชทานสัญญาบัตรยศ

แก่นายทหารชั้นนายพล

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันเสาร์ ที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๒๐



พิธีประดับยศนายทหารชั้นนายพลนี้ นับว่าเป็นเกียรติแก่ผู้ได้รับประดับยศ แต่ถ้าเราพิจารณาดู เกียรตินี้ก็อยู่ที่ตัวท่าน ไม่ใช่อยู่ที่การประดับยศ และยิ่งกว่านั้นก็อยู่ที่ประเพณีของชาติไทยที่จะต้องถือว่า ทหารเป็นผู้ที่สำคัญ เพื่อความอยู่รอดของประเทศชาติ ไม่ใช่เฉพาะในด้านการป้องกันศัตรู แต่ว่าทหารได้เป็นผู้ที่อุ้มชูความมั่นคงในด้านทั่ว ๆ ไปของประเทศชาติมาตลอดตั้งแต่สมัยแต่ก่อนนี้ เพราะว่าคนไทยนี้ต้องต่อสู้เพื่อรักษาเอกราชมาตลอด เพราะฉะนั้นอาชีพหรือหน้าที่ของทหารจึงมีความสำคัญ และผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ทหารนี้จึงมีความสามารถ ความสามารถนี้ มีทั้งในด้านหน้าที่ทหารโดยตรงคือหน้าที่ป้องกันและมีหน้าที่ที่จะรักษา ท่านทั้งหลายก็พร้อมที่จะรับหน้าที่ใด ๆ เพื่อความมั่นคงเจริญของประเทศชาติ ฉะนั้นเกียรติที่ท่านได้รับนี้ก็นับว่าเป็นสิ่งที่สำคัญ แสดงถึงความสามารถของท่านที่จะปฏิบัติหน้าที่ต่อไป เมื่อมีเกียรตินี้ก็พึงมีความรับผิดชอบอย่างสูง รับผิดชอบที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่โดยตรง ที่จะปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่คนเขาเห็นว่าท่านควรจะปฏิบัติ และถือว่าเป็นหน้าที่ที่จะรักษาความดีของตนเองและของทหารเป็นส่วนรวม ฉะนั้นการที่ท่านได้รับเกียรติในวันนี้ก็นับว่าเป็นสิ่งที่น่าหนักใจ ถ้าไม่พยายามที่จะรักษาเอาไว้ แต่สำหรับผู้ที่มีความเพียรพยายาม ความอดทน ความกล้าหาญ และความดี ไม่เป็นสิ่งที่ยาก

ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านทั้งหลายได้ประสบความสำเร็จ ด้วยความสามารถ และสิ่งใดที่ดีที่งามให้ได้ผลตามที่ปรารถนาของท่าน ขอให้ท่านทั้งหลายประกอบด้วยกำลังทั้งกายทั้งใจที่เข้มแข็ง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้





พระบรมราโชวาท

พระราชทานแก่ทหารรักษาพระองค์

ในพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตน และสวนสนามของทหารรักษาพระองค์

วันเสาร์ ที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๒๐



ข้าพเจ้าและพระราชินียินดีมาก ที่ได้มาอยู่ในท่ามกลางเหล่าทหารรักษาพระองค์ และได้เห็นความพร้อมเพรียงเป็นสง่าของทหารทั้งหลาย ในพิธีตรวจพลสวนสนามวันนี้ ขอขอบใจในไมตรีจิตของทุกคน และขอสนองพรกับทั้งน้ำใจไมตรีนั้นด้วยใจจริงเช่นเดียวกัน

คำมั่นสัญญาที่ได้กล่าวปฏิญาณเมื่อครั้งนั้น ข้าพเจ้าถือว่าเป็นสัจวาจาที่มีความสำคัญลึกซึ้ง ซึ่งแสดงว่าทุกคนมีความจงรักภักดีอย่างแนบแน่นในชาติไทย และมีเจตนาอันแน่วแน่ ที่จะปฏิบัติหน้าที่รับใช้ประเทศชาติด้วยความสามารถ ด้วยความเสียสละ และด้วยชีวิตซึ่งเมื่อปฏิบัติตามแล้ว จะเป็นเกียรติแก่ตนอย่างสูง เพราะเท่าที่ได้ทำหน้าที่ของชายชาติทหารอย่างสมบูรณ์ ตามเยี่ยงอย่างที่บรรพชนได้ประพฤติสืบต่อกันมา ทั้งจะยังความเจริญสวัสดิ์ให้เกิดแก่ตัว แก่ผืนแผ่นดินไทยของเรายังยืนตลอดไปด้วย

สถานการณ์บ้านเมืองในทุกวันนี้ เป็นที่ทราบแน่แก่ใจของเราแล้วว่ายังไม่น่าปลอดภัยและวางใจ ยังมีการบุกรุกคุกคามชาติ ทั้งด้วยกำลังรบและการใช้กลอุบายทำลายความมั่นคงทุกด้าน รวมทั้งการแทรกแซงให้เกิดการแตกแยกกัน พูดได้ว่า ถ้าหากจิตใจของคนไทยขาดความสำนึกในชาติ ก็อาจแบ่งแยกแตกกันไปแล้วก็ได้ ทหารจึงต้องมีความสำนึกในชาติอย่างแนบแน่นลึกซึ้ง ต้องตั้งสติให้มั่น ต้องใช้ปัญญาพิจารณาปัญหาและเรื่องทั้งปวงที่เกิดขึ้น อย่างรอบคอบถี่ถ้วนเป็นพิเศษ ไม่ให้หลงกลของฝ่ายผู้ไม่มุ่งดีต่อส่วนรวม นอกจากการป้องกันประเทศตามหน้าที่โดยตรงแล้ว ทหารยังต้องถือเป็นหน้าที่สำคัญด้วย ที่จะต้องสร้างความมั่นคงเป็นปึกแผ่น โดยนำหลักยุทธการมาใช้ให้สอดคล้องกันไปกับการสร้างความมั่นคงทางด้านอื่น ๆ ที่เรากำลังต้องเร่งรีบดำเนินการอยู่ สำคัญที่สุดขอให้ทุกคนพยายามฝึกหัดใช้ความคิดพิจารณา ตัดสินใจให้ได้โดยถูกต้องรวดเร็ว กล้าหาญ และทำงานให้สอดคล้องปรองดองกับทุกฝ่ายด้วยความมั่นใจและความสามารถ ยึดถือเอาประโยชน์ส่วนใหญ่ เอกราช อธิปไตย และความเป็นไทยของเราเป็นเป้าหมายอันสูงสุด

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลพิภพ กับทั้งผลแห่งความภักดีโดยบริสุทธิ์ใจในชาติบ้านเมือง จงบันดาลให้ทหารทั้งหลายมีความปลอดภัยจากศัตรูหมู่ภัยและความชั่วร้ายทั้งปวง ให้มีความเข้มแข็งสมบูรณ์ด้วยกำลังกาย ใจและสติปัญญา สามารถทำหน้าที่น้อยใหญ่ทุกประการให้บรรลุผลเลิศ บังเกิดความมั่นคงปลอดภัยและความเจริญรุ่งเรืองแก่ประเทศชาติ ทั้งขอให้ประสบแต่ความสุข ความก้าวหน้า ความสวัสดิ์มีชัย และความสำเร็จในสิ่งพึงประสงค์จงทั่วหน้ากัน.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่คณะบุคคลที่เข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล

เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา^(๒)

ณ ศาลาดุสิดาลัย

วันอาทิตย์ ที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๒๐



ขอขอบใจท่านทั้งหลายที่มาในวันนี้ และในคำอำนวยพรซึ่งได้กล่าวในนามของทุกคนที่มา ขอขอบใจและรับความปรารถนาดีที่ได้แสดงมาดังนี้ และถือว่าความปรารถนาดีนี้จริง คือคำว่าปรารถนาดีนี้อาจจะไม่จริงก็ได้ แต่ว่าถือว่าจริง เพราะเหตุว่าท่านทั้งหลายได้มาด้วยความสมัครใจ และมาอย่างมิได้เชื่อเชิญ พูดอย่างนี้อาจจะไม่ค่อยสุภาพนัก แต่ก็ยินดีต้อนรับ และเมื่อพูดอย่างนี้ก็ต้องขออนุญาตและขอภัยต่อคุณหญิงที่ได้กล่าวคำอำนวยพรอันไพเราะ แต่ว่าก็มีข้อสังเกตหลายข้อ ในงานหรือในการมาพบปะกันในวันนี้ ตามที่คิดออกในฉบับพลัน คือต้องขออนุญาตเพราะว่าบางทีอาจจะพาดพิงถึงคำอำนวยพรเมื่อตะกี้ด้วย

อันแรกที่มาในวันนี้ก็มีข้อสังเกตได้ว่า มีจำนวนมาก และแต่ละคณะต่างก็มีความแตกต่างกันบ้าง คล้ายคลึงกันบ้าง ถ้าดูแล้วมีจำนวนคณะเป็นร้อย จำนวนบุคคลเป็นพัน แต่ละคณะก็ถือว่ามาอำนวยพรแก่ผู้ที่มีอายุยังไม่ถึง แต่ว่าจะมีอายุครบครึ่งศตวรรษพຽງนี้ถ้าพูดว่าครึ่งศตวรรษก็ดูรู้สึกว่่าน่ากลัว แต่ถ้าพูดว่าอายุ ๕๐ ปี ๕๐ ขวบ ก็ไม่น่ากลัว อันนี้ก็ป็นข้อสังเกตอันแรกว่า สิ่งเดียวกันถ้าพูดคนละอย่างกัน มันก็ดูแตกต่างกันได้ ฉะนั้นการพูดหรือการทำอะไรที่เหมือนกัน แต่ว่าพูดไปคนละอย่างเล็กน้อย แต่หมายถึงสิ่งอย่างเดียวกัน อาจจะทะเลาะกันโดยไม่มีสิ้นสุด และการทะเลาะแบบนี้เป็นการทะเลาะที่เสียแรงอย่างยิ่ง เสียทั้งแรงกายใจ ทั้งแรงอื่น ๆ ด้วยอย่างมาก ฉะนั้น ท่านทั้งหลายที่มาในวันนี้มาให้พร แสดงปรารถนาดีนี้ ก็ขออดทนอีกเล็กน้อยในการฟังข้อสังเกตต่าง ๆ

ที่จะพูดถึงความปรารถนาดีหรือไม่ดีนี้ แต่ละคนก็มีปรารถนา จะเรียกว่าดีหรือไม่ดีไม่ได้ ไม่ทราบว่าจะพูดอย่างไร เพราะว่าคนหนึ่งพูดมาอย่างหนึ่ง ก็ป็นของดี อีกคนหนึ่งพูดมาอีกอย่างหนึ่ง ก็ป็นของดีเหมือนกัน แต่มาทะเลาะกัน จึงบอกว่าปรารถนาดีหรือไม่ดี เพราะว่าแต่ละคนมีทัศนะของตัวเอง ขอใช้คำว่ามีจุดทัศนะของตัวเอง

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จลง ณ ศาลาดุสิดาลัย พร้อมด้วยสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุภา และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลีพระวรชายา พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ นิสิตนักศึกษา พ่อค้า ประชาชน ผู้แทนสมาคม มูลนิธิ และองค์กรต่าง ๆ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา





หมายความว่าจุดทัศนาศาหมายความว่าจุดที่ตัวยืนอยู่ ทั้งทางกายทั้งทางใจ และมองคนอื่น ตัวเองนะไม่เห็นแต่มองคนอื่น บางคนก็เห็นข้างหน้า บางคนก็เห็นข้าง ๆ บางคนก็เห็นข้างหลัง หมายความว่าจากจุดทัศนาศาหรือทัศนะของแต่ละคน จะเห็นคนอื่นหรือสิ่งอื่นไม่เหมือนกัน แต่ละคนจะมีความคิด แต่ละคนจะมีความเห็นแตกต่างกัน ข้อนี้เป็นสิ่งสำคัญ ไม่ทราบว่ามันทั้งหลายจะคิดหรือไม่คิด แต่ว่าถ้าฟังไปแล้วเอาไปคิดก็ได้ ถ้าไม่คิดก็ไม่เป็นไร อย่างนี้เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด เพราะว่า ตามที่ได้กล่าวเมื่อตะกี้ว่า แต่ละคนจะสามัคคีกัน จะตั้งอยู่ในความสามัคคี ช่วยรวมแรงกัน เพื่อที่จะปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ เป็นประโยชน์ต่ออะไร ตอนนี้ก็จะต้องบอกว่าเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมหรือต่อชาติบ้านเมือง ก็เชื่อ เพราะเชื่อว่าท่านทั้งหลายก็มีความปรารถนาดี โดยแท้ ไม่ใช่ดีบ้างไม่ดีบ้าง แต่ดีโดยทั่วๆไปที่จะตั้งใจที่จะเข้าหากัน ร่วมแรงกันปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวม เพื่อประเทศชาติ ฉะนั้นที่ว่าปรารถนาดีแท้ ก็หมายความว่าแต่ละคนมีความคิดความเห็นนั้นว่าทำดีสำหรับส่วนรวม แต่ข้อที่ลำบากในการทำดีเพื่อส่วนรวมนี้ เพราะว่าปรารถนาดีหรือไม่ดีนี่ คืออีกอย่างหนึ่งไม่ใช่แท้ ที่แล้วแต่จุดทัศนาศาหรือทัศนะของแต่ละคน ทำให้การปฏิบัติของแต่ละคนแตกต่างกัน อาจจะเกิดความไม่เข้าใจกันได้ และจะเกิดความเสียหายใหญ่หลวงต่อส่วนรวมได้ เพราะแต่ละคนจะปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวม เพื่อประเทศชาติ แต่จุดทัศนาศานี้ไม่เหมือนกัน เมื่อไม่เหมือนกันก็ต้องปะทะกัน ปะทะกับคนที่สมมุติว่ามองดู ๒ คน คนที่ ๓ ที่เป็นผู้มองดู จะเห็นทั้ง ๒ คนพร้อมกัน แต่ใน ๒ คนนั้นที่กำลังทะเลาะกันหรือเจรจากัน จะมองเห็นคนหนึ่งจะเห็นอีกคนหนึ่ง แต่คนที่ ๓ จะเห็นทั้ง ๒ คน ตรงนี้ถ้าดูในทัศนะของคนที่ ๓ นี้ เวลาเขาทะเลาะกัน ๒ คนนั้น อาจจะมีความเห็นเหมือนกัน ถึงความคิดเหมือนกัน แต่ความเห็นไม่เหมือนกันก็ทะเลาะกัน คนหนึ่งบอกว่าชาติอยู่ข้างซ้าย คนหนึ่งบอกว่าชาติอยู่ข้างขวา ก็ทะเลาะกันอยู่นั่นว่าซ้ายหรือขวา จะเอาอะไร ให้ประเทศชาติเป็นซ้ายหรือเป็นขวา ได้ทั้งนั้น เพราะประเทศชาติไม่ใช่ซ้ายไม่ใช่ขวา จะว่าเป็นกลางก็ไม่ใช่ ฉะนั้น ถ้าเอาคำพูดที่เป็นปริศนาเล็กน้อยไปพิจารณา ก็อาจจะเห็นได้ว่า การที่ได้กล่าวว่าทุกคนขอตั้งสัตย์ที่จะปฏิบัติงานเพื่อประเทศชาติ ไม่ใช่ประเทศชาติก็งานเพื่อฉลองพระเดชพระคุณ ว่าจะสามัคคีกันร่วมแรงกันนี้ หนักใจเพราะเหตุนี้เอง แต่ละคนตั้งใจดีแล้วมาตีหัวกัน มันเป็นเรื่องที่แก้ไขได้ โดยที่แต่ละคนตั้งใจดีแล้วพิจารณาตัวเองบ้าง อันนี้เป็นข้อสังเกตที่เมื่อเข้ามาในสถานที่นี้แล้ว และมาพบปะกับท่านทั้งหลายก็เกิดความคิดขึ้น





เกี่ยวข้องกับความคิดอื่น ๆ ก็คิดเหมือนกัน คิด มีความคิดอีกเยอะแยะว่า ที่เข้ามานี้ก็พูดถึงความสามัคคีอีก นั้นแหละ ท่านทั้งหลายได้สามัคคีกัน มอบให้บุคคลท่านหนึ่งเป็นผู้กล่าว และข้อนี้ก็ทำให้ปลาบปลื้ม เพราะว่าแสดงให้เห็นว่าท่านได้จัดอะไรให้เป็นเรื่องเป็นราว เพราะว่าถ้าทุกคนมาด้วยเจตนาที่จะมาถวายพระพร แต่ละคนก็ต้องตะเบ็งถวายพระพร ไม่รู้เรื่อง แต่ว่าได้มอบให้มีผู้แทนท่านหนึ่งเป็นผู้กล่าว ก็รู้เรื่อง ตอนนี้อาจจะทำให้แต่ละคนเห็นว่าคำกล่าวนี้ไม่ถูกใจ อาจจะไม่ถูกใจก็ได้ ก็เห็นใจผู้กล่าว เพราะว่าพยายามที่สุดแล้ว ตั้งใจที่สุด ที่จะกล่าวความรู้สึก หรือความตั้งใจของแต่ละคน แต่ลำบากมากเพราะแต่ละคนคิดต่างกัน อยู่ในตำแหน่ง อยู่ในที่ต่างกัน ฉะนั้นที่เข้ามาในนี้ ก็เกิดความรู้สึก ก่อนเข้ามาก็รู้สึกแล้วว่าผู้ที่นั่ง ไม่ได้นั่ง ผู้ที่ยืน ที่จริงน่าจะนั่งดีกว่า ไม่เมื่อย ผู้ที่ยืนอยู่ในนี้เป็นผู้ที่ได้มาอยู่ข้างหน้า ต่อหน้า หรืออย่างเลวที่สุดก็อยู่ข้าง ๆ แต่ผู้ที่อยู่ข้างนอกก็อยู่ข้างหลัง หมายความว่าข้างนอกเขาได้ยืน เพราะว่าเขินท้วงว่าพูดอย่างนี้ข้างนอกเขาจะไม่ได้ยิน บางที่ตั้งไมโครโฟน ตั้งเครื่องขยาย ไม่ได้ความ แต่ถ้าได้ยินก็ขอให้ฟังว่า ผู้ที่อยู่ข้างนอกก็มีโชคดีมากว่าคนที่อยู่ข้างใน เพราะว่าคนที่อยู่ข้างนอกนะ เขานั่งได้ ความจริงคนที่อยู่ข้างใน ใครอยากจะนั่งก็นั่งได้ ไม่ขัดข้อง แต่คนที่อยู่ข้างนอก เขานั่งได้ เขาเดินได้ คนที่อยู่ข้างในนี้ไม่ได้นั่ง ไม่ได้เดิน ความจริงนั่งได้ แต่ก็อาจจะนั่งทับกันเพราะว่าแน่นขนัด ถ้าเดินก็ชนกัน อันนี้ไปนอกเรื่องมากหน่อย ความจริงไม่มีเรื่องหรอกวันนี้ ฉะนั้นก็เดินนอกเรื่องก็ไม่เป็นไร แต่คนที่อยู่ข้างนอกนั้นก็ได้อาเจอก่อน แล่นรถมาแล้วเขาบอกให้หยุด มีตำรวจห้ามปรามไม่ให้เล่นต่อไป ก็หยุด หยุด มีผู้มาเปิดประตู เปิดประตูแล้วก็เดินไม่ได้ ประตูมันกัน เสร็จแล้วก็ผ่าน ก็พอเดินได้ แต่ดูไม่เห็นเพราะมันมืด ต่อไปก็เดิน ๆ ไปมองไม่เห็น เพราะมันสว่าง ถูกฉายไฟใส่หน้าเลยไม่เห็นใคร ต่อไปเมื่อปิดไฟก็ไม่เห็นอะไรเพราะว่าตาฟาง ก็ต้องขออภัยเหมือนกันต่อผู้ที่อยู่ข้างนอก ว่าเดินไปเดินมานะไม่เห็นอะไร ก็รู้ว่ามีคนจำนวนมากที่ปรารถนาดี ยิ้มแย้มแจ่มใส กระมัง แล้วก็เดินไปในที่สุดก็วกไปเวียนมา และเข้ามาในอาคาร ในเวลานั้นก็เกิดความรู้สึกความคิดที่จะบอกเป็นข้อสังเกตว่า ผู้ที่อยู่ข้างนอกนั้น กับอยู่ข้างใน ก็อยู่ในฐานะหรือที่ไม่เหมือนกันนี้อีก กลับมาเรื่องเดิม ไม่เหมือนกัน แล้วก็อาจจะมีความไม่พอใจก็ได้ เพราะว่าคนที่อยู่ข้างนอกก็อยากจะอยู่ข้างใน คนที่อยู่ข้างในนี้ก็อาจจะอยากไปอยู่ข้างนอกก็ได้ คนที่อยู่ข้างหน้า ก็อาจจะอยากอยู่ข้างหลัง คนที่อยู่ข้างหลังก็อาจจะอยากอยู่ข้างหน้า ไม่มีความพอใจสักนิดเดียว แต่ว่าก็ต้องจัดระเบียบอะไรอย่างที่จะทำให้ความปรารถนาของแต่ละคนได้ผลพอสมควร ถึงจัดอย่างนี้ ความจริงมาถึงแล้วก็มีการหยุดรถ ก็ไม่ทราบว่าเขาจัดอย่างไร ก็ต้องยอมรับว่าวันนี้ไม่ทราบว่าจะมาพบกันอย่างไร คือแบบไหนจะยืนหรือจะนั่ง จะมีจำนวนคนข้างนอกมากหรือน้อย ข้างในนี้มากหรือน้อยแค่ไหน





ไม่ทราบ ทราบว่ามีมาก ทราบว่ามีหลายคน และเมื่อมาถึงก็มีความรู้สึกนี้ว่าต้องมีความไม่พอใจเกิดขึ้นแน่นอน ความไม่พอใจนี้เป็นของไม่ดี ถ้ามีความไม่พอใจที่ไหน ความเดือดร้อนเกิดที่นั่น แต่ความไม่พอใจนี้เราจะต้องพิจารณาดูว่าไม่พอใจในเรื่องอะไร และจะแก้ไขอย่างไร ควรจะแก้ไขหรือไม่ ประการใด อันนี้คือความคิดที่เข้ามาในสมอง จึงแสดงออกมาเป็นข้อสังเกตว่า คนเรา ความพอใจแท้ๆ จะไม่ได้สักคนเดียว เพราะว่าถ้าคนไหนมีความพอใจแท้ๆ ผู้นั้นพูดซัด เพราะว่ามีใครที่มีความพอใจแท้ๆ แม้จะเป็นพระอรหันต์ จะเรียกว่าจะมีความพอใจแท้ๆ ก็ไม่ได้ เพราะว่าพระอรหันต์มีความสำเร็จไม่ใช่ความพอใจ มีความสำเร็จว่าไม่ต้องพอใจแล้ว ฉะนั้น คนที่มีความพอใจไม่พอใจนี้ ก็ลำบากที่จะให้พอใจจริง ๆ ทุกคน แม้แต่คนเดียวก็มีความพอใจลำบาก นี่ความคิดเกิดขึ้นอย่างนี้ จึงมาคิดว่าถ้าใครในที่นี้มีเกิดความไม่พอใจขึ้นมา ก็ขอบอกว่าขออภัย แต่ว่าแก้ยาก แล้ววิธีที่จะทำให้พอใจที่ดีที่สุด ก็คือระงับความไม่พอใจ ถ้าระงับความไม่พอใจของแต่ละคน คิดให้ดี ๆ ว่าเรามาวันนี้นำทำอะไรได้สำเร็จประโยชน์แล้ว คือได้มาและได้มากแล้วให้พรโดยวิธีการมีผู้รับมอบฉันทะเป็นผู้กล่าว อย่างนี้ก็ป็นวิธีอย่างหนึ่งจะทำให้ระงับความไม่พอใจ ถ้าระงับความไม่พอใจแล้ว ก็จะเกิดความพอใจพอสมควรแก้ตัว อันนี้เป็นข้อสังเกตอีกอย่างหนึ่ง

ข้อสังเกตต่อไปก็เหมือนคล้ายๆ ข้อสังเกตอันแรก ที่ว่าทำอะไรสำหรับให้บ้านเมืองเรามีความผาสุกเสียที มีความมั่นคงเสียที ทุกคนคิด แต่ว่าตามเรื่องต่างๆ ที่ได้กล่าวเป็นข้อสังเกตเป็นข้อๆ ไม่ทราบว่ามีข้อแล้ว เรื่องของการทำ วางตัวของแต่ละคนนี้ยากนักที่จะปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามหน้าที่และตามโอกาส ให้ถูกต้อง ให้เป็นประโยชน์อาจจะนึกว่าจะพูดว่าให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ใช่แล้ว เพื่อประโยชน์ส่วนรวม เพราะเหตุว่าประโยชน์ส่วนรวมนี้เป็นประโยชน์ส่วนตัว แต่ละคนต้องการให้ประโยชน์ส่วนตัวสำเร็จ คือมีความพอใจนี้เอง แต่ว่าถ้าไม่คิดถึงประโยชน์ส่วนรวม ก็ไม่ได้ประโยชน์ส่วนตัว เพราะว่าถ้าส่วนรวมไม่ได้รับประโยชน์ ส่วนตัวพังแน่ นี่เป็นข้อที่สำคัญ ฉะนั้นความรู้สึกหรือข้อสังเกตอันนี้ เป็นจุดสำคัญมาก ที่จะต้องทำความเข้าใจกับตัวเองว่าประโยชน์ส่วนตัว นั่นคือประโยชน์ส่วนรวม หรือจะว่าประโยชน์ส่วนรวมนั่นคือประโยชน์ส่วนตัว พูดได้ กลับได้บางคำกลับไม่ได้นะ แต่คำนี้กลับได้ ประโยชน์ส่วนรวมคือประโยชน์ส่วนตัว ประโยชน์ส่วนตัวคือประโยชน์ส่วนรวม อันนี้ก็ป็นข้อสังเกตอีกอย่างหนึ่ง





ที่ว่าการจัดงานในวันนี้อาจจะไม่เรียบร้อยนัก แต่ว่าทุกคนก็ทราบดี และได้รับฟังตามรายชื่อคณะของผู้ที่เข้ามา คณะต่าง ๆ นี่ก็มีหน้าที่การงานอาชีพแตกต่างกัน และมีส่วนใหญ่ที่มีอาชีพอย่าง แล้วก็ปฏิบัติหน้าที่อีกอย่างหนึ่ง คือหมายความว่าพวกสมาคม มูลนิธิต่าง ๆ ที่ได้ปฏิบัติงาน พวกอาสาสมัครต่าง ๆ ก็หมายความว่าในที่นี้มีความที่มึนงงการ มีฐานะต่าง ๆ กัน แต่พร้อมเพรียงกัน ก็เป็นการแสดงความสามัคคีปรองดองกัน จึงเป็นที่อุ่นใจและเป็นกำลังใจของผู้ที่อายุจะครึ่งศตวรรษ และข้อนี้เป็นข้อสุดท้ายที่จะกล่าว ก็เพราะว่ารู้สึกว่าจะออกจะนานไปหน่อยแล้วที่ท่านทั้งหลายมาในวันนี้ได้ให้กำลังใจจึงขอขอบใจ และขอให้ท่านทั้งหลายได้รับผลของการที่ท่านมาแสดงความปรารถนาดี เพราะบอกแล้วตั้งแต่ต้นว่าท่านนำความปรารถนามา ส่วนใหญ่ก็จะเป็นปรารถนาดี ส่วนน้อยหรือไม่มีเลยเป็นปรารถนาร้าย แต่ว่าปรารถนาดีหรือร้ายก็ตาม เมื่อปรารถนาดีหรือร้ายมันก็กระดอนไปกับตัว ถึงตัว เพราะว่าผู้ที่มึนงงใจที่ปรารถนาดีย่อมได้รับความปรารถนาดี ใครปรารถนาร้ายย่อมได้รับความปรารถนาร้าย ผู้ที่เป็นเป้าหมายไม่รู้สึกรู้สีก เพราะว่ารับแต่ปรารถนาดี ถ้าผู้ใดเป็นนักวิทยาศาสตร์ คือที่ทำไม่รับแต่ปรารถนาดี เพราะว่ามิได้ออดมีเครื่องรับเข้ามาทางเดียว รับแต่ปรารถนาดี ปรารถนาร้ายไม่รับ รู้เหมือนกันแต่ไม่รับเพราะไม่มีความจำเป็น ฉะนั้นก็ขอขอบใจท่านที่ท่านมาแสดงความปรารถนา จะดีจะร้ายไม่เป็นไร แต่แสดงความปรารถนาและทำให้มีกำลังใจที่จะปฏิบัติงานต่อไป และเมื่อบอกว่ามีกำลังใจที่จะปฏิบัติงานต่อไป ก็ขอให้ท่านทั้งหลายมีกำลังใจด้วยกัน เพราะว่าทำอยู่คนเดียวไม่ได้ ไม่ใช่ไอ้พูดว่าทำอยู่คนเดียว แต่เพราะว่าประเทศชาติของเรา ส่วนรวมของเรา ไม่ได้อยู่ที่คนเดียว สำหรับตัวเองไม่เคยนึกเลยว่าอยู่คนเดียว ประเทศชาติประกอบด้วยประชาชน ถ้าไม่มีประชาชนก็ไม่ใช่ประเทศ ฉะนั้นก็ขอให้ทุกท่านมีกำลังใจเช่นเดียวกัน ได้แสดงปรารถนาดีมาให้เป็นกำลังใจ ขอให้ปรารถนาดีของแต่ละคน แผลออกไปทั่วทุกทิศ ให้ทุกคนได้รับปรารถนาดี เกื้อหนุนกัน และเป็นกำลังใจใหญ่หลวง อย่างนี้ไม่ต้องเป็นห่วงอย่างไรเลย ไม่ต้องบอกว่าปรารถนาดีมาให้เป็นกำลังใจสำหรับทำงานอะไร ทุกคนทราบแล้ว

ฉะนั้น ก็ขอให้ทุกคนจงทำอะไรแล้วมีผลสำเร็จทุกประการ พร้อมด้วยกำลังใจ กำลังใจ ไม่มีเจ็บไม่มีไข้ ไม่มีอันตรายใด ๆ มากกล้ำกราย และขอขอบใจ.





พระราชดำรัส

ในการเสด็จออกมหาสมาคม

ในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา พุทธศักราช ๒๕๒๐

วันจันทร์ ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๐



ข้าพเจ้ามีความปิติชื่นชม ที่ท่านทั้งหลายพร้อมกันมาให้พรวันเกิด ขอขอบพระทัยพระบรมวงศานุวงศ์ ขอขอบใจนายกรัฐมนตรี ประธานสภานิติบัญญัติ ข้าราชการทหารและพลเรือน กับทั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติทั้งปวง ในคำอวยพรอันเต็มไปด้วยมิตรจิตและความหวังดี ข้าพเจ้าขอสนองพรและไมตรีทั้งนั้นด้วยใจจริงเช่นกัน

คนไทย แม้จะมีจิตใจรักความสงบสุข และมักทำตามใจตัวกันเป็นปรกติ แต่ก็มีความสำนึกมั่นในชาติ อยู่แทบทุกตัวตน ยามมีอันตรายเกิดขึ้นแก่บ้านเมือง เราก็รวมกันได้เหนียวแน่น และถือวินัยได้เคร่งครัด ดังนั้น เราจึงมีชาติมีประเทศอันตั้งมั่น โดยอิสระและเสรีมาช้านาน ทั้งยังสามารถสร้างสรรค์ความดีความเจริญต่าง ๆ ไว้ เป็นสมบัติของเราเองมากมาย ปัจจุบันนี้ สภาวการณ์หลายอย่างบ่งบอกว่า เป็นคราวที่เราจะต้องละวาง ความตามใจตัวกันแล้ว และจะต้องนึกถึงชาติประเทศกันให้หนักแน่น ทุกฝ่ายทุกคนควรจะได้เร่งรัดปฏิบัติ สรรพกิจการงานทุกด้านโดยซื่อสัตย์ ให้ประสานสอดคล้อง ประองตองและเกื้อกูลกัน ตั้งมั่นอยู่ในความสุจริต สามัคคี และความไม่ประมาท ใช้สติปัญญา ความสามารถให้เป็นประโยชน์ให้มากที่สุด ยึดเอาอิสรภาพ อธิปไตย และประโยชน์สุขของประชาชนคนไทยเป็นจุดหมายที่สูงสุด เพื่อรักษาชาติประเทศและความเป็นไทยของเราไว้ให้อำรง อยู่ตลอดไปสืบกาลนาน

ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโลก จงอภิบาลรักษาท่านทั้งปวงให้ปลอดภัยทุกเมื่อ เพื่อให้เกิดกำลังใจ กำลังใจ และกำลังปัญญา ที่จะปฏิบัติงานของแผ่นดิน และนำพาประเทศชาติให้ผ่านพ้น อุปสรรคและอันตรายนานาไปได้โดยสวัสดิ์ มีอิสรภาพยืนยง สมตามที่มีมุ่งประสงค์ไว้จงทุกประการ.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่คณะนายทหารและตำรวจชั้นผู้ใหญ่^(๒)

ที่เข้าเฝ้า ฯ ถวายพระพรชัยมงคล

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันอังคาร ที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๒๐



ขอขอบใจที่นายทหารชั้นผู้ใหญ่ทั้งสามเหล่าทัพ รวมทั้งตำรวจด้วย ซึ่งขอเรียกว่าเป็นสี่เหล่า ตามที่ว่า สามัคคีสี่เหล่า เพราะว่าทั้งสามเหล่าบวกกับตำรวจนี้ก็มีความที่ที่จะรักษาความปลอดภัยมั่นคงของประเทศทั้งนั้น จึงถือว่าเป็นสี่เหล่า สี่เหล่านี้น่าจะทำงานพร้อมกันที่จะรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศชาติ จึงต้องมีสามัคคีอย่างดี และในวันนี้ท่านก็แสดงความสามัคคีอย่างดี ทำให้เกิดความปลาบปลื้ม และถือว่าที่ได้ให้พรก็เป็นกำลังใจ ถ้ามีความสามัคคีดังนี้ตลอด ก็เชื่อว่าภารกิจที่ตั้งเอาไว้เพื่อรักษาความอยู่เย็นเป็นสุข รักษาอธิปไตย เสรีภาพ และความก้าวหน้ามั่นคงของประเทศชาติก็จะเป็นไปโดยง่าย

สามัคคีนี้จะต้องมีทั้งระหว่างเหล่า คือไม่ต้องถือว่าคณะนี้เหล่าโน้นเหล่านี เพราะทุกคนก็มีหน้าที่เดียวกัน ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว นอกจากนั้นก็มีความสามัคคีภายในเหล่าเองให้ดี เพราะแต่ละเหล่า ๆ ก็มีหลายส่วน ก็ให้ช่วยกันสร้างความมั่นคงของเหล่า เพื่อได้สามารถนำไปเป็นความมั่นคงของทั้งสี่เหล่า คือกองทัพบกหรือกองกำลังของชาติในแต่ละเหล่า นอกจากส่วนราชการในเหล่านี้นะจะมีมาก ก็ยังมีทั้งผู้ที่บังคับบัญชาชั้นสูง ชั้นกลาง ชั้นรองลงมา หมายความว่ายังประกอบด้วยกำลังพลไม่ใช่น้อย ก็จะต้องมีความเข้าใจกัน ให้ดีเหมือนกัน ถ้ามีความสามัคคีปรองดองกันในด้านเหล่าต่าง ๆ และภายในเหล่าต่าง ๆ ทั้งการบังคับบัญชาที่พร้อมด้วยความไว้วางใจ ก็จะไม่เป็นสิ่งยากที่จะรักษาเป้าหมายของการมีกำลังของชาติ ต้องระลึกอยู่เสมอว่าทุกคนได้ตั้งใจ ปกป้องที่จะทำหน้าที่ที่เชื่อได้ว่าแต่ละคนตั้งใจจริง ๆ บางทีอาจจะเกิดความคิดแตกต่างกันไปบ้าง ก็ขอให้ได้ปรึกษาหารือกันอย่างรอบคอบ เพราะว่าบางทีการถกเถียงกัน หรือการไม่ปรองดองกันจะเกิดมาจากความคิดที่ไม่แตกต่างกันเลย เพียงแต่คำพูดไม่เหมือนกัน บางทีก็เป็นอย่างนี้ หรือบางทีก็มีความแตกต่างในความคิดบ้าง ก็จะต้องมาทำให้ความแตกต่างแตกแยกนั้นให้ปรองดองเข้ามาได้ ซึ่งถ้าทำจริง ๆ ด้วยความบริสุทธิ์ใจแล้ว ก็ไม่เป็นสิ่งที่ยากนักเหมือนกัน เพียงแต่ต้องตั้งใจให้ดี และทำตามที่เป็นใจไว้ตั้งแต่ต้น โดยมากผู้ที่เคยเป็นโดยเจตนาโดยนายทหารชั้นผู้ใหญ่ ก็เคยเป็นนายทหารชั้นผู้น้อยมาแล้ว

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ คณะนายทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และคณะนายตำรวจ ฝ่าวุฒิสภาของวุฒิสภา ถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา





คำว่าทหารก็หมายถึงตำรวจด้วย และทุกคนก็ได้เคยปฏิญาณมาหลายครั้งว่าจะปฏิบัติหน้าที่เพื่อประเทศชาติ ก็เชื่อว่าประเทศชาติก็มีอันเดียวอันหนึ่ง ก็ไม่มีงานไม่มีความแตกต่างกันนัก การปักใจก็คงไม่ต่างกันนัก

ฉะนั้น ก็ขอให้ถ้ามีความสงสัยอะไรนิดหน่อยให้กลับไประลึกถึงคำว่าปักใจ และปักหลัก จะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ และถ้ามีกำลังสำคัญของประเทศชาตินี้ ประเทศชาติก็ปลอดภัย ซึ่งเป็นความต้องการของเรา ถ้าไม่ปฏิบัติตามนี้ก็ป่วยการที่จะเป็นทหาร โดยเฉพาะนายทหารชั้นผู้ใหญ่สำหรับประเทศชาติ คือทำงานให้ประเทศชาติ ยังไม่ได้ผล ฉะนั้นก็ขอให้ท่านระลึกการปักหลักตอนแรก และความตั้งใจที่ได้เคยเปล่งวาจาว่า ครั้งเดียวก็ยังมีดี แต่ว่าคงหลายครั้งแล้ว ตั้งแต่เริ่มเข้ารับราชการ คำปฏิญาณต่าง ๆ ก็มีบ่อยครั้ง และคำปฏิญาณก็ไม่แตกต่างกันทั้งนั้น มีอยู่อันหนึ่งก็คือรักษาความปักแผ่นของประชาชน ความอยู่เย็นเป็นสุขของราษฎร อาจจะแตกต่างกันในถ้อยคำบ้าง แต่เป้าหมายอันเดียวกัน ขอให้ท่านมีกำลังที่จะระลึกถึงคำปฏิญาณก็พอแล้ว

ขอให้ท่านทั้งหลายประสบความสำเร็จในหน้าที่งานการทั้งหลายทุกอย่าง มีกำลังกาย กำลังใจสมบูรณ์ และประสบความสำเร็จ.





พระบรมราโชวาท

พระราชทานลงพิมพ์ในหนังสือ “วันเด็ก”

ประจำปี ๒๕๒๑



เด็ก ๆ ทำอะไรต้องทำให้รู้ตัว การรู้ตัวอยู่เสมอจะทำให้เป็นคนมีระเบียบ และคนที่มีระเบียบดีแล้ว จะสามารถเล่าเรียนและทำการงานต่าง ๆ ได้ โดยถูกต้องรวดเร็ว จะเป็นคนที่
จะสร้างความสำเร็จและความเจริญให้แก่ตนเองแก่ส่วนรวมในอนาคตได้อย่างแน่นอน

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันที่ ๑๒ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๒๐





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่คณะชมรมผู้ค้าทราย^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันจันทร์ ที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๒๐



ขอขอบใจที่ชาวพ่อค้าค้าทรายได้มาในวันนี้ และได้มาบริจาคเงินเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานเป็นกุศลดังที่ได้กล่าวเมื่อตะกี้ว่า ไปในที่ต่าง ๆ เพื่อที่จะช่วยทุกคนจน ทั้งกลีกรทั้งประเทศชาติ ให้มีความมั่นคงนั้น ก็จะต้องมีค่าใช้จ่าย เช่นว่าไม่ว่าจะไปไหนก็มีการช่วยให้ผู้ที่ป่วยไข้ได้รับการรักษา บางทีผู้ที่เจ็บไข้ในทุรกันดาร ไม่สามารถที่จะออกมารักษา หรือบางทีก็ออกมารักษาได้แล้วก็ไม่ค่อยทราบว่าจะไปที่ไหน ไปอย่างไร เราจึงไปช่วยดู คนไหนที่ไม่สบายและถ้าจำเป็นก็นำไปที่โรงพยาบาล และนอกจากนี้ก็มีคณะแพทย์ที่ออกไปตรวจตามอำเภอต่าง ๆ ด้วย ทั้งหมดนี้ข้าพเจ้าต้องมีการสิ้นเปลือง และบางทีลำบากในการจัดสรรเงิน ข้าวของงบประมาณก็ต้องทำบัญชี บางทีการไปทำงานอย่างนี้จึงต้องใช้เงินที่เป็นเงินบริจาค เพราะว่าบางทีก็ให้ค่าพาหนะ หรือบางทีก็ไม่ได้ให้แต่ตามคนเหล่านั้นมาด้วยรถยนต์ของเราเอง

ฉะนั้น ที่ท่านทั้งหลายได้มาบริจาคร่วมก็เป็นการกุศลแท้ ๆ เพราะว่าได้สามารถให้ความช่วยเหลือคนที่จำเป็นที่ควรช่วย ทั้งนี้การช่วยคนที่ไม่สบาย ป่วย เป็นต้นนี้ ก็เป็นส่วนหนึ่งของการทำให้ประเทศชาติบ้านเมืองของเรามีความปึกแผ่น เพราะเหตุว่าคน ถ้ามีความสุข เข้มแข็ง แข็งแรง และมีขวัญดี เพราะรู้ว่าถ้ามีอันตราย มีที่พึ่ง นี่เป็นการสร้างให้มีความมั่นคง เพราะสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ฉะนั้นตามเจตนาที่ท่านได้บริจาคเงินก็เชื่อว่าจะได้บุญ ถ้าคนทั่วไปมีความไว้วางใจกัน ความมั่นคงของประเทศก็มีขึ้นได้ ถ้าประเทศชาติมีความมั่นคง แต่ละคนที่อยู่ในประเทศที่จะทำกิจการใด ๆ ก็ตาม ก็จะได้รับส่วนบุญของการกุศลนั้นด้วย หมายความว่า ท่านทั้งหลายที่มีเจตนาที่บริสุทธิ์ ก็จะได้รับผลของบุญที่ได้บำเพ็ญ

การสร้างบ้านเมืองให้ผาสุก ให้มั่นคงนั้นก็เป็นที่ของทุกคนในบ้านเมือง ในชาติ ฉะนั้น ท่านก็ได้ทำหน้าที่ส่วนหนึ่งแล้ว อีกส่วนหนึ่งก็อยู่ที่การปฏิบัติงานของท่านทั้งหลาย ให้สามารถที่จะทำงานเพื่อเป็นประโยชน์เพื่อให้ได้ผลตามอาชีพและในการนี้ทำโดยซื่อสัตย์สุจริต ก็หมายความว่าไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน ก็เป็นการทำหน้าที่ของตนแล้ว เป็นการบำเพ็ญบุญเหมือนกัน ถ้าทำงานด้วยความตั้งใจดี และด้วยความมีเมตตาซึ่งกันและกัน

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ นายเล็ก สิงห์สมบุญ บริษัทพรหมสุวรรณโยคจำกัด และคณะชมรมผู้ค้าทราย เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเงินเพื่อโดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย





ฉะนั้น การที่ท่านทั้งหลายมาในวันนี้ ก็ถือว่าเป็นนิมิตที่ดี เป็นโอกาสที่เป็นมงคล

ขอให้ทุกคนสามารถที่จะปฏิบัติงานการของตัวด้วยความก้าวหน้า และมีความเจริญรุ่งเรือง ขอให้ทุกท่านประสบความสำเร็จ ความเจริญ ความก้าวหน้าทุกด้าน และขอให้มิตทั้งกายตั้งใจเข้มแข็ง แข็งแรงด้วยกัน.





พระบรมราโชวาท

สำหรับเชิญไปอ่านเนื่องในการเปิดประชุมใหญ่
ของสมาคมพุทธศาสนาทั่วราชอาณาจักร ครั้งที่ ๕

ณ จังหวัดชุมพร

ระหว่างวันที่ ๑๖ – ๑๘ ธันวาคม ๒๕๒๐



ขอแสดงความชื่นชมยินดีด้วย ที่บรรดาสมาชิกของพุทธสมาคมและสมาคมพุทธศาสนาทั่วราชอาณาจักรมาประชุมพร้อมกันอีกครั้งหนึ่ง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในการปฏิบัติงานสำคัญคือการส่งเสริมทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาและศีลธรรมจรรยาของประชาชน และในการเสริมสร้างจริยธรรมแก่เยาวชน ซึ่งแต่ละท่านได้ร่วมมือกันกระทำต่อเนื่องกันมาเป็นเวลานานแล้ว

งานของท่านเป็นงานใหญ่ ที่จะต้องอาศัยเหตุปัจจัยหลายอย่างประกอบพร้อมกัน จึงจะช่วยให้สำเร็จผลได้ เหตุอย่างหนึ่งที่ข้าพเจ้าเห็นว่าสำคัญมาก ก็คือการสร้างและปลูกฝังศรัทธาที่ถูกต้องในพระพุทธศาสนาให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล เพราะถ้าบุคคลเชื่อผิดถือผิดจะส่งเสริมบำรุงพระศาสนาตลอดจนศีลธรรมจรรยาในพระศาสนาให้ถูกต้องไม่ได้ และการสร้างความเชื่อที่ถูกต้องนั้น คงจะไม่มีวิธีใดที่จะดียิ่งไปกว่าการที่ท่านทั้งหลายจะพยายามร่วมมือกันเผยแผร่หลักธรรมในพระศาสนา ให้ถูกต้องเที่ยงตรงและบริสุทธิ์ ทั้งด้วยการนำเอาธรรมะที่สมควรแก่บริษัทนั้น ๆ ไปแนะนำสั่งสอน และด้วยการนำมาประพฤติปฏิบัติด้วยตนเอง การสั่งสอนธรรมโดยบริสุทธิ์ พร้อมทั้งการแสดงตัวอย่างการปฏิบัติธรรมโดยประจักษ์ผลนี้ จะเป็นเหตุชักนำและช่วยให้คนทั่วไปสามารถศึกษาเข้าใจหลักธรรมได้กระจ่างชัด และเกิดศรัทธาความเชื่อในพระพุทธศาสนาอย่างถูกต้อง เป็นพุทธมามกชนที่แท้ ผู้จะเป็นกำลังส่งเสริมพระพุทธศาสนาและศีลธรรมจรรยาได้อย่างสำคัญต่อไป

ขออวยพรให้การประชุมใหญ่ของสมาคมพุทธศาสนาครั้งนี้ดำเนินไปโดยเรียบร้อยบรรลุประโยชน์ที่มุ่งหมายไว้ทุกประการ และขอให้ทุกท่านที่มาร่วมประชุมประสบแต่ความสุขความสวัสดิ์ทุกเมื่อไป.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร

วันจันทร์ ที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๒๐



ข้าพเจ้าและพระราชมารดาที่มีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในวันนี้ และที่ได้ทราบรายงานว่าการของมหาวิทยาลัยเจริญมาด้วยดีทุก ๆ ด้าน การที่มหาวิทยาลัยเปิดบรรยายวิชาต่าง ๆ ทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์นั้น นอกจากจะได้ประโยชน์แก่นักศึกษาแล้ว ย่อมได้ประโยชน์แก่ผู้สนใจอื่น ๆ ที่จะหาโอกาสศึกษาเพิ่มพูนความรู้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้นได้ด้วย

ขอแสดงความชื่นชมด้วย กับผู้ทรงคุณวุฒิและกับบัณฑิตทุก ๆ คน ที่ได้รับเกียรติจากมหาวิทยาลัย และได้รับความสำเร็จในการศึกษา นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงมีอิสระในการศึกษามาก เพราะมหาวิทยาลัยเปิดโอกาสให้เล่าเรียนด้วยตนเองได้ตามความสมัครใจ ไม่บังคับว่าจะต้องเข้าเรียนในชั้น การให้การศึกษาตามระบบนี้ ทำให้นักศึกษาต้องระมัดระวังควบคุมตัวเองเป็นพิเศษ ต้องเอาใจใส่ในการเรียน และต้องขยันหมั่นเพียรกันจริง ๆ มิฉะนั้นจะเรียนให้สำเร็จได้โดยยาก ข้อนี้ทำให้เกิดผลดีอย่างหนึ่งแก่บัณฑิตทุกคนที่ผ่านการศึกษามาโดยตลอด คือ ทำให้มีความอุตสาหะพยายาม และมีความเข้มแข็งในจิตใจ รู้จักข่มใจ รู้จักบังคับควบคุมตัวเองได้เป็นอย่างดี ต่อไปไม่ว่าจะประกอบการทำงานสิ่งใด ก็จะสามารถทำให้สำเร็จลุล่วงได้ไม่ยาก ทำให้มั่นใจได้ว่าจะประสบความสำเร็จและความรุ่งเรืองในชีวิตอย่างแน่นอน ในวันนี้ จึงใคร่ขอเตือนบัณฑิตทุกคน ให้ตั้งใจรักษาลักษณะนิสัยและจิตใจที่เข้มแข็งซึ่งมีอยู่แล้วนี้ไว้อย่าให้เสื่อมถอย เพื่อจักได้สามารถประกอบกรณียกิจที่สำคัญยิ่งกว่าการเล่าเรียน อันได้แก่ งานส่วนรวมของประเทศชาติ ให้สำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำพาชาติบ้านเมืองของเราให้ดำเนินก้าวหน้าไปได้อย่างความเจริญ ความมั่นคง และความผาสุก

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่มีความเข้มแข็งสมบูรณ์พร้อม ทั้งด้วยกำลังกาย กำลังใจและกำลังปัญญา สามารถฟันฝ่าอุปสรรคทั้งปวงไปสู่ความดีและความเจริญได้ทุกอย่างและขอให้ทุก ๆ ท่านที่มาประชุมพร้อมกันในที่นี้ ประสบแต่ความสุขสวัสดิ์ทุกเมื่อไป.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร

วันอังคาร ที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๒๐



ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหงอีกเป็นวาระที่สอง และขอแสดงความชื่นชมด้วย กับผู้สำเร็จการศึกษาทุกคน

เมื่อวันวาน ข้าพเจ้าได้กล่าวกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นใจความว่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยรามคำแหงได้นั้น จำเป็นจะต้องมีจิตใจเข้มแข็ง ในการระมัดระวังบังคับตนเอง และจะต้องมีความอดุสาหะพากเพียรเป็นอย่างมาก เมื่อบัณฑิตมีความเข้มแข็งและความเพียรพยายามอย่างสูงอยู่แล้ว จึงควรจะรักษาไว้สำหรับใช้ประกอบการงานที่ยิ่งใหญ่และสำคัญยิ่งขึ้นไปในภายหน้า เพื่อจักได้สามารถดำเนินงานส่วนรวมของชาติให้ลุล่วงไปด้วยดี

วันนี้ ใครจะขอให้ท่านทั้งหลายนำเอาประสบการณ์ที่ได้ผ่านพบมา มาคิดพิจารณาอีกครั้งว่า การที่แต่ละคนมีอิสระมากในการเล่าเรียนนั้น ทำให้พลดพลังเสียผลในการศึกษาและอื่น ๆ ได้ง่ายที่สุด ยิ่งมีอิสระมากขึ้นเท่าใด ก็ต้องมีการข่มใจ บังคับใจมากขึ้นเท่านั้น หากไม่แล้วจะเป็นบัณฑิตอย่างนี้ไม่ได้ การข่มใจบังคับตนเอง ให้ชะม็กเข้มนั้นเรียนอยู่ด้วยความหมั่นขยันนั้น ที่จริงก็คือการตั้งระเบียบข้อบังคับ หรือการกำหนดวินัยที่ดีให้แก่ตนเอง จึงเห็นได้ว่าอัสราภกับวินัยซึ่งคู่เคียงกัน เหมือนกับเป็นสิ่งที่ตรงข้ามกันนั้น แท้จริงเป็นของคู่กัน ทั้งจำเป็นจะต้องใช้ควบคู่กันเพื่อให้ควบคุมกันอยู่เสมอ มิฉะนั้น จะหวังผลที่ดีอันพึงประสงค์ไม่ได้ อย่างท่านทั้งหลายซึ่งมีความรู้ความคิด สติปัญญา สามารถที่จะสร้างประโยชน์ต่าง ๆ ได้พร้อมมูลอยู่นี้ ถ้าขาดวินัย ก็อาจปล่อยตัว ปล่อยใจให้เป็นไปตามความสะดักสะบายน ทำให้สูญเสียประโยชน์ที่พึงจะได้ไปเปล่า ๆ เท่ากับได้เบียดเบียนทำลายตนเองและทำลายผู้อื่นให้เสียหายด้วยอย่างน่าตำหนิที่สุด เพราะฉะนั้น จึงจำเป็นที่ทุกคนจะต้องใช้วินัยบังคับ คือบังคับให้ทำความดีความเจริญให้แก่ตน และเผื่อแผ่ความดีความเจริญนั้นแก่ผู้อื่นพร้อมกันไปด้วย ยิ่งฉลาดสามารถเพียงใด ก็ต้องปฏิบัติให้เคร่งครัดยิ่งขึ้นเพียงนั้น

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่มีความเข้มแข็งสมบูรณ์พร้อม ทั้งด้วยกำลังกาย กำลังใจและกำลังปัญญา สามารถฟันฝ่าอุปสรรคทั้งปวงไปสู่ความดี และความเจริญได้ทุกอย่าง และขอให้ทุก ๆ ท่านที่มาประชุมพร้อมกันในที่นี้ ประสบแต่ความสุขความสวัสดิ์ทุกเมื่อไป.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร

วันพุธ ที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๒๐



ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหงอีกวาระหนึ่ง และขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับความสำเร็จในการศึกษา

เมื่อวันก่อน ข้าพเจ้าได้กล่าวแก่ที่ประชุมบัณฑิต ณ ที่นี้เป็นใจความว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงมีอิสระมากทั้งในการเรียนและอื่น ๆ ผู้ที่เรียนสำเร็จได้ จึงต้องเป็นผู้ที่มีวินัยควบคุมบังคับตนเองอย่างเข้มงวด โดยความจริงดังนี้ ทำให้เห็นว่า อิศรภาพกับวินัยนั้นเป็นของที่จะต้องใช้ควบคู่กันเสมอ เพื่อควบคุมกัน มิฉะนั้น การทำตามใจตัวเองอย่างอิสระ จะทำให้เสียประโยชน์และเกิดความเสียหาย จึงได้ขอให้บัณฑิตรักษาความมีวินัยไว้ให้มั่นคง เพื่อนำมาใช้ในการทำงานสร้างประโยชน์ตนประโยชน์ผู้อื่นให้สำเร็จผลอันสมบูรณ์

วันนี้ ใครจะขอกล่าวเสริมแก่ท่านทั้งหลายว่า การที่ตัวท่านมีโอกาสได้เล่าเรียนจนสำเร็จ มีความรู้ความสามารถเหนือกว่าผู้อื่นอีกเป็นอันมากแล้วนั้น ย่อมทำให้เกิดภาระสำคัญขึ้นที่จะต้องทำตัวทำงานให้เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชน และการที่จะทำตนให้เป็นประโยชน์ได้ดังนั้น สำคัญอยู่ที่จะต้องรู้สำนึกให้ลึกซึ้งถึงประโยชน์ส่วนรวมต้องทำความคิดความเห็นให้กระจ่างถึงความสำคัญของส่วนรวม ว่าถ้าความมั่นคงและความเป็นปกติเรียบร้อยของส่วนรวมมิได้มีอยู่แล้ว ตนเองจะไปมีความสุขความเจริญอยู่ ณ ที่ใดได้ ทุกคนจึงจำเป็นต้องนึกถึงประโยชน์ส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตัว และยกประโยชน์ส่วนรวมไว้เหนือประโยชน์อย่างอื่น เมื่อจะทำการงานเพื่อสร้างเสริมประโยชน์อันใด จะต้องไม่ได้ขัดกับประโยชน์ส่วนรวม หรือเบียดเบียนประโยชน์ส่วนรวมให้เสียหาย เพราะจะทำให้ประโยชน์ส่วนตัวหรือส่วนเฉพาะนั้นเสียหายไปด้วย การทำงานทุกอย่างจำเป็นต้องให้ได้ประโยชน์ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม ประโยชน์นั้นจึงจะสมบูรณ์และมั่นคงถาวร เป็นผลดีแก่ชาติบ้านเมืองอย่างแท้จริง

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่มีความเข้มแข็งสมบูรณ์พร้อม ทั้งด้วยกำลังกาย กำลังใจและกำลังปัญญา สามารถฟันฝ่าอุปสรรคทั้งปวงไปสู่ความดีและความเจริญได้ทุกอย่าง และขอให้ทุก ๆ ท่านที่มาประชุมพร้อมกันในที่นี้ ประสพแต่ความสุขสวัสดิ์ทุกเมื่อไป.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่คณะกรรมการจัดงานนิตยรมงคลรำลึก^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพุธที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๒๐



ขอขอบใจท่านทั้งหลายที่จัดงาน และได้บริจาคเงินเพื่อการจัดทำสารานุกรมสำหรับเยาวชน ซึ่งสโมสรไลออนส์ได้สนับสนุนมาตั้งแต่ต้น และการสนับสนุนเช่นนี้ก็นับว่าเป็นการสนับสนุนในกิจการงานที่กำลังทำอยู่เป็นอย่างดี ทั้งทางตรง ทั้งทางอ้อม

ทางตรงก็คือจะได้สารานุกรมสำหรับเยาวชน ซึ่งเป็นหนังสือที่จะให้ความรู้แก่เยาวชน ตามที่ได้ตั้งใจเอาไว้หลายปีแล้วด้วยหลักการว่า เป็นความรู้ที่จะให้เด็ก ๆ ตั้งแต่อายุที่เริ่มอ่านหนังสือได้ จนกระทั่งผู้ใหญ่ได้ประโยชน์ทั้งนั้น และเป็นการช่วยให้ผู้ที่เรียกว่าผู้ใหญ่ ได้สามารถที่จะให้ความรู้แก่ผู้ที่เป็นเด็กได้โดยใช้หนังสือเล่มเดียวกันนี้ ตามที่ได้แสดงวิธีการและนโยบายแก่ชาวไลออนส์มาหลายปีแล้ว และได้ย้ำมาหลายครั้ง การสร้างนั้นที่แรกก็เข้าใจว่าจะสร้างหนังสือเป็น ๔ เล่ม จะพอ แต่มาบัดนี้ก็ออกจะขยายออกไปมาก เพราะว่าจะเป็นประโยชน์มาก และมีผู้ช่วยในกิจการนี้ คือ ผู้เป็นนักวิชาการก็ได้ช่วยกันอย่างเต็มที่ และได้ผลิตออกมาหลายเล่มแล้ว ซึ่งผู้ที่ได้เห็นได้อ่านก็บอกว่าได้ประโยชน์มาก ประโยชน์คือ เมื่อเปิดหนังสือเล่มนั้น จะมีความรู้ในสาขาต่าง ๆ ที่เขียนไว้อย่างค่อนข้างง่าย สำหรับให้ผู้ที่สนใจที่ไม่รู้เรื่องเลยในเรื่องนั้น ๆ จะได้เริ่มมีความรู้ขึ้นมา และต่อไปเมื่อมีความรู้มากขึ้นก็อ่านต่อไป สามารถที่จะสนใจให้ลึกซึ้งเข้าไปอีก จนกระทั่งเป็นวิชาการทีเดียวถ้าผู้ใดอ่านหนังสือเล่มนี้ในเรื่องนั้น ๆ ก็จะเป็นผู้ที่มีความรู้พอสมควรทีเดียว ฉะนั้นหนังสือนี้ เมื่อสำเร็จเป็นส่วน ๆ ก็เกิดเป็นประโยชน์เป็นส่วน ๆ ขึ้นไปสำหรับเยาวชนและผู้ใหญ่ที่ได้อ่าน เกิดความรู้ ความสนใจและเข้าใจในกิจการต่าง ๆ ในวิชาการต่าง ๆ เมื่ออ่านหลายวิชาการ หลายด้านแล้ว ก็จะเห็นว่าทุกวิชาการสอดคล้องกันหมด คือหมายถึงว่าจะเป็นผู้ที่สนใจในทางวิทยาศาสตร์ก็จะเห็นว่าวิทยาศาสตร์นี้จะต้องสนใจทางสังคมทางศิลปะ ทางอื่น ๆ มากหลาย ผู้ที่สนใจในทางศิลปะก็จะเห็นว่าศิลปะนี้จะต้องอาศัยวิศวกรรมหรืออื่น ๆ อีกมากมาย ฉะนั้นให้เห็นว่าวิชาการทั้งหลายมันสอดคล้องกัน และต้องพึ่งพาอาศัยกัน เช่นเดียวกันกับว่าประชาชนในประเทศหนึ่ง ๆ ก็จะต้องอาศัยซึ่งกันและกันเพื่อให้อยู่เย็นเป็นสุขได้ ไม่ใช่ต่างคนต่างอยู่ วิชาการก็เช่นเดียวกัน จะต้องสอดคล้องกัน

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ นายเปศลศักดิ์ ประกาศเกสซ์ ประธานคณะกรรมการจัดงานนิตยรมงคลรำลึก ๒๕๒๐ นำคณะกรรมการจัดงานประจำปี ๒๕๒๐ สมาชิกสโมสรไลออนส์ในประเทศไทย นายพนิต เศวตโยธิน ประธานจัดงานนิตยรมงคลรำลึกประจำปี ๒๕๑๘ และนายอวิช ทานสัมฤทธิ์ ประธานจัดงานนิตยรมงคลรำลึกประจำปี ๒๕๑๙ และคณะ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาททูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเงิน โดยเสด็จพระราชกุศลสมทบทุนโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน





ที่นี้มาถึงประโยชน์ทางอ้อม เมื่อสร้างสารานุกรมนี้ให้สำเร็จ และมีผู้อ่านแล้วก็จะทำให้มีผู้สนใจทั้งเด็กและผู้ใหญ่ว่าทุกสิ่งทุกอย่างต้องสอดคล้องกัน และจะเกิดตระหนักว่าทุกคนต้องช่วยกัน ก็เกิดความรัก ความเอ็นดูซึ่งกันและกัน เกิดความรู้สึกว่าทุกคนต้องช่วยกัน เกื้อหนุนกันอันนี้เป็นประโยชน์ทางอ้อม ที่เป็นประโยชน์สำคัญที่สุดสำหรับพวกเราทุกคน และโดยที่เป็นสารานุกรมสำหรับเยาวชนไทย เพราะเป็นภาษาไทย และพยายามใส่ความรู้ต่าง ๆ ที่จะต้องให้คนไทยได้ทราบนอกจากความรู้สากลแล้ว ก็จะเป็นการสร้างความมั่นคงของส่วนรวมและพวกเราทั้งหลาย ฉะนั้นการที่สโมสรไลออนส์และผู้บริจาค ได้สนับสนุนในกิจการนี้มาตลอด ก็เป็นการสนับสนุนความปึกแผ่นมั่นคงของส่วนรวมโดยแท้ ซึ่งก็เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดสำหรับเราทุกคน

อาจจะเห็นว่าการสร้างสารานุกรมนี้ใช้เวลานานไปมาก เพราะว่าหลายปีมาแล้วที่เริ่มกิจการนี้ แต่ถ้าดูก็คงเข้าใจ เพราะเหตุว่าการสร้างนี้ไม่ใช่ของง่าย และต้องระมัดระวังที่สุดทุกคนก็ทราบดีว่าข้อเขียนต่าง ๆ แม้จะเป็นข้อเขียนในทางที่เรียกว่าวิทยาศาสตร์ จะต้องเขียนอย่างระมัดระวังที่สุด เพราะว่าถ้าไม่ระมัดระวังการเขียนลงไปบนหนังสือแล้วผู้ที่อ่านเข้าใจผิดไปก็อาจจะทำให้เกิดผลร้ายตรงข้ามกับที่เราต้องการ เราต้องการให้ทุกคนสนใจ และเข้าใจว่าวิชาการสอดคล้องกัน และบุคคลก็สอดคล้องกัน ต้องรักกัน ต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ถ้าเขียนไม่ดีจะเป็นผลร้าย เพราะว่าจะทำให้เป็นการยุแหย่ให้แตกกันเป็นไปได้เหมือนกัน เพราะฉะนั้นต้องทำด้วยความระมัดระวังด้วยความตั้งใจแน่วแน่และต้องให้ไม่มีการลำเอียงใด ๆ ถึงต้องระมัดระวังที่สุด จึงใช้เวลานาน นอกจากนี้ก็ต้องมีความปราณีตให้สวยงาม ให้น่าอ่าน เพื่อจะได้ประโยชน์จากกิจการนี้ เพราะว่าถ้าเขียนอะไรไม่ได้ความก็จะทำให้คนเห็นว่าไม่ได้ความ เมื่อไม่ได้ความแล้วก็ไม่มีความสนใจ ก็ไม่ได้ประโยชน์ ฉะนั้นก็ขอให้เข้าใจว่า ที่ท่านบริจาคด้วยทรัพย์และกำลังนี้จะไปใช้เป็นประโยชน์แน่นอน ตอนหลังนี้ได้ทราบมาจากกรรมการว่า พอดีต้องการเงินสำหรับไปใช้ในการพิมพ์ฉบับใหม่ เล่มใหม่ ชุดใหม่ ก็เป็นอันว่าเป็นเวลาที่เหมาะสมที่สุดที่ท่านทั้งหลายจะมาบริจาคจึงขอขอบใจทุกคน และขอให้ท่านทั้งหลายได้รับที่จริงก็เป็นส่วนกุศล เพราะเป็นกุศล และตั้งใจจะรับแน่ เพราะว่าถ้ากิจการของเราสำเร็จเป็นกิจการของเราทุกคนที่ได้มาทั้งช่วยสนับสนุนทางการเงินและแรง ก็จะทำให้พวกเราทุกคนได้รับอานิสงส์

ขอให้ท่านทั้งหลายได้ประสบแต่ความเจริญรุ่งเรือง มีกายใจเข้มแข็ง แข็งแรง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ประสงค์ก็ขอให้เป็นอย่างผลสำเร็จ.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๒๐



ข้าพเจ้าและพระราชนิพนธ์มีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหงอีกวาระหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา

ข้าพเจ้าได้กล่าวกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เมื่อวันก่อน ๆ ถึงอิสรภาพกับวินัย ซึ่งจะต้องใช้ควบคู่กันไปในการกระทำทุกอย่าง เพื่อให้เกิดประโยชน์ และได้พูดถึงการทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติว่า การที่บุคคลจะทำได้ จำเป็นจะต้องเข้าใจถึงความสำคัญของประโยชน์ส่วนรวมแจ้งชัดก่อน จึงจะทราบชัดถึงวิถีทางที่จะสร้างสรรค์ประโยชน์ของชาติ ให้สำเร็จได้ตามจุดหมายที่มุ่งประสงค์

วันนี้ ขอก้าวเพิ่มเติมแก่ท่านทั้งหลายว่า การสร้างความสำเร็จในกิจการงานทุกอย่าง ทุกระดับ รวมทั้งความสำเร็จในชีวิตของแต่ละคนด้วยนั้น ต้องอาศัยปัจจัยสำคัญประกอบกันถึงสามส่วน ส่วนที่หนึ่ง คือความรู้และความชำนาญทางวิชาการ ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐาน หรือเป็นเครื่องมือปฏิบัติงานแท้ ๆ ส่วนที่สอง คือความละเอียดถี่ถ้วน ความตั้งใจ และความอดทนพยายาม ซึ่งเป็นเครื่องช่วยให้ทำการได้ไม่ผิดพลาดบกพร่องและสำเร็จลุล่วงได้ตลอด ไม่ทิ้งช่วงว่างเสียกลางคัน ส่วนที่สามนั้น ได้แก่สติความระลึกรู้ตัว และปัญญาความรู้ชัดหรือความเฉลียวฉลาดที่จะหยุดคิดพิจารณากิจที่จะทำคำที่จะพูดทุกอย่าง ให้เป็นไปโดยถูกต้องเที่ยงตรงตามกระบวนการของเหตุผล ซึ่งจะช่วยให้ดำเนินชีวิตและการงานไปในทางเจริญ และบรรลุความสำเร็จที่สมบูรณ์ได้ในการที่แต่ละคนจะออกไปประกอบกิจการงานสร้างความเจริญความสำเร็จแก่ตนแก่ส่วนรวมต่อไป จึงขอให้ตั้งใจพยายามใช้ปัจจัยทั้งสามส่วนให้ครบถ้วนทุกกรณีไป

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่มีความเข้มแข็งสมบูรณ์พร้อม ทั้งด้วยกำลังกาย กำลังใจและกำลังปัญญา สามารถฟันฝ่าอุปสรรคทั้งปวงไปสู่ความดีและความเจริญได้ทุกอย่าง และขอให้ทุก ๆ ท่านที่มาประชุมพร้อมกันในวันนี้ ประสบแต่ความสุขความสวัสดิ์ตลอดทุกเมื่อไป.





พระราชดำรัส

พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทย ในโอกาสขึ้นปีใหม่

พุทธศักราช ๒๕๒๑

วันเสาร์ ที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๒๐



ประชาชนชาวไทยทั้งหลาย

ในวาระที่จะขึ้นปีพุทธศักราช ๒๕๒๑ นี้ ข้าพเจ้าขอส่งความปรารถนาดีมาอวยพรปีใหม่แก่ท่านทุกท่าน

ขอขอบใจท่านอีกครั้งหนึ่ง ที่ได้แสดงน้ำใจไมตรีอวยพรวันเกิดแก่ข้าพเจ้าเป็นการพิเศษ ในโอกาสอายุครบ ๕๐ ในปีนี้ ข้าพเจ้าถือว่าเป็นการให้กำลังใจสนับสนุนอย่างดียิ่งทำให้ข้าพเจ้าและพระราชินีกับลูก ๆ ทุกคนปลาบปลื้มใจเป็นที่สุด

บ้านเมืองไทยของเราดำรงมั่นคงมาช้านานแล้ว เพราะความพร้อมเพรียงเข้มแข็งของคนในชาติ ถึงจะมีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นบ้าง ก็เป็นไปตามกาลสมัยเป็นลำดับมา ทั้งนี้ เพราะพวกเราทุกคนต่างก็มีความปรารถนาจะให้ประเทศชาติมีความมั่นคงอยู่ด้วยกันจึงสามารถแก้ไขสถานการณ์ให้ดีขึ้นได้ทุกครั้ง ในระยะหลัง ๆ นี้ เราทั้งหลายก็ได้แสดงความปรารถนาอย่างแรงกล้ากันอีก ที่จะปรับปรุงดำเนินกิจการบ้านเมืองให้ปรกติมั่นคงขึ้นทุก ๆ ด้าน อันการทํานุบำรุงบ้านเมืองนั้น เมื่อเป็นการกระทำของคนทั้งชาติ ก็ย่อมจะมีความขัดแย้งอันเกิดจากความคิดความเห็นที่ไม่ตรงกัน เกิดขึ้นได้ จะให้สอดคล้องต้องกันตลอดทุกเรื่อง ย่อมเป็นการผิตรีสัย เพราะฉะนั้น แต่ละฝ่าย แต่ละคน จึงควรจะคำนึงถึงจุดประสงค์สำคัญคือความเจริญพลูผลของชาติ เป็นใหญ่ ส่วนความคิดเห็นในวิธีการและข้อปฏิบัติ ซึ่งอาจมีแตกต่างกันได้นั้น ควรจะต้องถือเป็นเรื่องปลีกย่อย ที่มีความสำคัญรองลงมา ทุกฝ่าย ควรจะทำให้ยุติธรรมเที่ยงตรง นำความคิดของตนมาเทียบเคียงกับของผู้อื่นโดยปราศจากอคติ เมื่อต่างได้นำความคิดความเห็นมาเทียบเคียงกันโดยไม่ถือคติ ตามหลักของเหตุผลแล้วก็เชื่อแน่ว่าจะปรับปรุงให้เข้ากันได้

ในปีใหม่นี้ จึงใคร่ขอให้ทุกคนตั้งความปรารถนาดีต่อประเทศชาติให้แน่วแน่ พยายามทำความคิดความเห็นให้กระจ่างแจ่มใส ทำความเข้าใจอันดีในกันและกันให้เกิดขึ้นแล้วนำความคิดความเห็นของกันและกันมาเทียบเคียงปรับปรุงให้สอดคล้องเข้ารูปเข้ารอยเพื่อจักได้สามารถนำพาประเทศชาติให้ดำเนินไปจนบรรลุจุดหมายตามใจปรารถนาของเราได้สำเร็จและสามารถสร้างสรรค์รื่องประเทศไทยให้วัฒนาถาวรสืบไปได้ตลอดกาลนาน

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์อันเป็นที่เคารพเลื่อมใสของเรชาวไทย จงปกป้องรักษาท่านทั้งหลายให้ปราศจากภัยอันตราย และเหตุชั่วร้ายทุกสิ่งบันดาลให้แต่ละคนมีกำลังกาย กำลังใจ กำลัง





ปัญญา และกำลังสามัคคี อันแข็งแกร่ง พร้อมเพรียง สามารถที่จะประกอบกรณียกิจ นำชาติบ้านเมืองให้ดำเนิน
ต่อไปโดยสวัสดิ์ อารงอิสรภาพ อธิปไตย พร้อมทั้งความเจริญร่มเย็นของบ้านเมือง ให้ดำรงมั่นอยู่ตลอดไป

ขอทุกท่านจงประสบแต่ความสุขสิริสวัสดิ์ พพัฒน์มงคลและสิ่งที่พึงปรารถนาตลอดศกหน้านั้นจงทั่วกัน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
แก่ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี
ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ครั้งที่ ๑๒
ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
วันศุกร์ ที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๒๑



ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อีกวาระหนึ่ง และมีความพอใจที่ได้ทราบรายงานว่า กิจกรรมของมหาวิทยาลัยเจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ มาด้วยดี ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ และพร้อมที่จะออกไปประกอบการทำงาน เป็นกำลังของบ้านเมืองต่อไป

บัณฑิตซึ่งอยู่ในที่ประชุมนี้ นับว่ามีประสบการณ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะในด้านการศึกษา มาพอสมควร คงจะมองเห็นว่า การกระทำงานหรือการเล่าเรียนวิชาการใด ๆ ก็ตามมีความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติทีละขั้นละตอน ต่อตามกันมาเป็นลำดับ ตั้งแต่เบื้องต้นแล้วค่อยก้าวหน้าขึ้นมาจนสำเร็จ เช่น ต้องเรียนตั้งแต่ขั้นประถม มัธยม ขึ้นมาจนถึงอุดมศึกษาแต่ละประโยคหรือแต่ละระดับ ก็ยังต้องศึกษาวิชาหลาย ๆ อย่างพร้อมกันมาด้วย เมื่อได้ศึกษาตามขั้นตอน จนครบหลักสูตรที่กำหนด พร้อมกันหมดทุกวิชาแล้ว จึงจะสำเร็จการศึกษา ได้รับประกาศนียบัตร หรือปริญญาบัตรอย่างแต่ละคนได้รับในวันนี้

ในชีวิตส่วนตัว หรือชีวิตการทำงาน ที่กำลังเริ่มต้นต่อไปนี้ ก็เป็นเช่นเดียวกัน แต่ละคนจะต้องค่อย ๆ ปฏิบัติ ต่อตามขึ้นไปเป็นขั้น ๆ ให้สำเร็จเป็นอย่าง ๆ ไป เช่นในการทำงานตามตำแหน่งหน้าที่ การเก็บหอมรอมริบเพื่อสร้างฐานะ การสร้างครอบครัว การสร้างชื่อเสียงคุณงามความดี เมื่อใดได้ตั้งใจพากเพียรปฏิบัติได้สมบูรณ์ ครบตามลำดับ และครบถ้วนทุกด้านแล้ว เมื่อนั้นจึงจะประสบความสำเร็จที่แท้จริง ดังนั้น ทุกคนจึงควรเข้าใจถึงการสร้างความสำเร็จของตนเอง ให้กระจ่างชัดเสียตั้งแต่บัดนี้ แล้วพยายามสร้างความสำเร็จให้แก่ตน โดยอาศัยความตั้งใจอย่างมั่นคง ในจุดประสงค์อันใดอันหนึ่ง ที่พิจารณาไตร่ตรองแล้วว่าถูกต้องและเป็นความเจริญที่แท้จริง เป็นปัจจัย





ประการแรก อาศัยความสัตย์จริง ที่จะปฏิบัติตามความตั้งใจนั้น เป็นปัจจัยประการที่สอง และอาศัยความพากเพียร
เข้มแข็ง เป็นปัจจัยประการที่สาม ที่จะทำให้ดำเนินก้าวหน้าถึงจุดหมายได้ เชื่อว่าถ้ากระทำดังนี้ จะประสบความสำเร็จ
ได้โดยสวัสดิ์

ขออวยพรให้บัณฑิตทุกคนประสบความสำเร็จในชีวิต มีความสุข ความก้าวหน้าในชีวิตและหน้าที่การงาน
สมที่ตั้งใจปรารถนาทุกคน.





พระราชดำรัส^(๑)

ในพิธีพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้าน จังหวัดกำแพงเพชร^(๒)

ณ สนามหน้าศาลากลางจังหวัดกำแพงเพชร

วันอาทิตย์ ที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๒๑



ทุกคนที่ได้เข้ามาฝึกลูกเสือชาวบ้านทั้งชายหญิงก็นับว่ามีโชคดี และได้มีโอกาสที่ได้มาฝึกฝนหาความรู้ และฝึกตัวเองให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ความรู้นั้นก็เกี่ยวข้องกับวิชาต่าง ๆ ที่ได้มีการฝึกสอนกัน ความสามารถนั้น คือที่ได้ฝึกตัวให้ได้รับความรู้นั้น และเอามาปฏิบัติได้ จึงเป็นประโยชน์มากมายสำหรับผู้ที่ได้รับการฝึกลูกเสือชาวบ้าน

การฝึกลูกเสือชาวบ้านนั้น แต่ละคนได้ผ่านมาและเห็นแล้วว่าเป็นเวลาสั้นเพียงไม่กี่วัน แต่ก็ได้รับประโยชน์ อย่างมากมาย ประโยชน์นั้นที่ได้มากมายมีเหตุผลว่าได้ในเวลาสั้นก็เพราะว่าคนเราทุกคนมีคุณสมบัติอยู่แล้วในตัว เพียงแต่จะต้องเฟื่องพิจารณา และมาขัดเกลาเล็กน้อย เพื่อที่จะให้ใช้ประโยชน์ได้ ประโยชน์ที่มีอยู่ในตัวทุกคน จะเป็นลูกเสือชาวบ้าน จะเป็นผู้ที่ไม่ใช่ลูกเสือชาวบ้านก็ตาม และจะเป็นเด็กจะเป็นผู้ใหญ่จะเป็นหญิงจะเป็นชายมีทั้งนั้น แต่ถ้าไม่ได้มาเฟื่องพิจารณา คือคิดให้ดี ๆ ก็จะไม่เห็น เมื่อฝึกแล้วเห็นแล้วก็ต้องมาปฏิบัติ ปฏิบัติเพื่อใคร ก็ปฏิบัติ สำหรับตนเอง ตัวเองมีความเข้มแข็งมีความสามารถตัวเองก็จะได้รับประโยชน์ ได้รับความสุขได้ และจะเห็นว่าถ้า ตัวเองมีประโยชน์ ได้มีความสุข จะต้องให้คนอื่นมีความสุขความได้ประโยชน์เหมือนกัน ฉะนั้น การฝึกที่สำคัญของ ลูกเสือชาวบ้าน ก็ได้ผลอยู่ที่ได้เห็นว่า ทุกคนอยู่คนเดียวไม่ได้ ต้องช่วยกันถ้าพวกเราอยากอยู่เย็นเป็นสุขทุกคน พวกเราก็จะต้องเห็นว่าต้องช่วยกัน ในคำปณิธานที่ได้เปล่งเมื่อตะกี้นี้เอง ก็บอกว่าจะช่วยผู้อื่นทุกเมื่อ การช่วยผู้อื่น ทุกเมื่อนั้น เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน เพราะว่าการช่วยผู้อื่นทุกเมื่อก็แปลว่า แต่ละคนช่วยซึ่งกันและกัน ถ้าจะแปลอีกอย่างหนึ่งก็แปลว่าทุกคนต้องมีความสามัคคีกลมเกลียวช่วยซึ่งกันและกัน คำจูนซึ่งกันและกัน จึงทำให้ ส่วนรวมอยู่เย็นเป็นสุข

ลูกเสือชาวบ้านในวันนี้มีจำนวนมาก และมีหลายรุ่นกว่าร้อยรุ่น จำนวนร้อยนี้ดูว่ามาก แต่ถ้าเปรียบเทียบกับจำนวนลูกเสือชาวบ้านที่มีทั่วประเทศ ก็เป็นส่วนเดียว ฉะนั้น ขอให้ทุกคนเข้าใจว่ากิจการลูกเสือชาวบ้านนี้

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินจากภูพิงคราชนิเวศน์ไปพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้าน และทรงเยี่ยมราษฎรจังหวัดกำแพงเพชร





มีจำนวนมาก และมีความตั้งใจที่จะค้าจุนซึ่งกันและกันโดยแท้ ทั่วประเทศมีสมาชิกเดี๋ยวนีก็เข้าเป็นจำนวนเป็นล้านแล้ว และมีจิตใจที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างทันท่วงทีหลายทุกคนเช่นเดียวกัน

ความรู้ที่ได้มาจากการฝึกนั้น เป็นความรู้ที่ได้เรียนมา ได้ดูเขามา ได้จดจำเขามา ถ้าจดจำไว้ได้ดี ใครมาถามว่าลูกเสือชาวบ้านมีหน้าที่อะไร เราก็ตอบว่ามีหน้าที่ที่จะช่วยเหลือผู้อื่น มีหน้าที่ที่จะสร้างชีวิตที่รุ่งเรือง สร้างสามัคคีนั้นก็เป็นการดีมาก ถ้าตอบเขาได้อย่างนั้น และตอบเขาว่าลูกเสือชาวบ้านนี่คืออะไร มีประโยชน์อย่างไร ข้อนี้เป็นสิ่งที่ดีมาก สิ่งที่ดีกว่านี้อีก คือไม่ต้องมีใครมาถาม เราทำ เราปฏิบัติ เรามีความสามัคคีหมายความว่าเห็นที่ไหนมีความเดือดร้อนเราก็ไปช่วย เห็นที่ไหนทะเลาะกันก็ไปไกล่เกลี่ยไม่ให้ทะเลาะกัน ให้ปรองดองกัน อันนี้เป็นการปฏิบัติสิ่งที่ได้เรียนได้รู้ มีประโยชน์มากกว่าที่จะตอบปัญหาด้วยซ้ำ ฉะนั้น ก็ขอให้ทุกคนช่วยกันปฏิบัติตามที่ได้ฝึกมา และจะเห็นประโยชน์ที่แท้ ๆ ถ้าทุกคนได้พยายามปฏิบัติตามความสามารถของตัวเอง เชื่อได้ว่าทุกคนแต่ละคนจะได้รับประโยชน์จริง ๆ จากกิจการลูกเสือชาวบ้าน

ก็ขอเตือนอีกอย่างหนึ่งว่า กิจการลูกเสือชาวบ้านนี้ ไม่ใช่กิจการของผู้อื่นมาบังคับเรา เป็นกิจการของแต่ละคนที่มีจิตใจอยากจะทำ และกิจการลูกเสือชาวบ้านนี้ได้รับการสนับสนุนจากพี่น้องลูกเสือชาวบ้านด้วยกัน และพี่น้องประชาชนทั่วประเทศ ค่าใช้จ่ายที่มีอยู่บ้าง เช่น ผ้าพันคอที่มีกันทุกคน ทั้งองลูกเสือชาวบ้าน องประจำรุ่น และค่าใช้จ่ายในการฝึกซึ่งก็นับว่าเป็นค่าใช้จ่ายไม่มากนัก แต่ก็ถ้ามีเป็นจำนวนมากก็ถือว่ามาก ค่าใช้จ่ายเหล่านี้ส่วนใหญ่ได้สนับสนุนมาจากประชาชนเอง จากพี่น้องลูกเสือชาวบ้านเอง ฉะนั้น กิจการลูกเสือชาวบ้านเป็นของท่านทุกคน ของแต่ละคนที่จะต้องรักษา ทั้งจิตใจให้เข้มแข็ง ให้มีระเบียบ ให้มีความสามัคคีรักกันฉันพี่น้อง ช่วยกันรักษาความปึกแผ่นของส่วนรวมไม่เฉพาะของลูกเสือชาวบ้าน แต่ว่าของประเทศชาติเป็นส่วนรวม ชี้แจงให้ผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยการตอบคำถามที่เขาถามว่า ลูกเสือชาวบ้านนี้มีประโยชน์อย่างไร และตอบเขาด้วยการปฏิบัติตน แสดงตนว่าตนได้รับประโยชน์จากกิจการลูกเสือชาวบ้าน ตนได้รับประโยชน์จากการช่วยเหลือคนอื่นทุกเมื่อ และมีความสุขอย่างมาก ผู้ที่เข้าใจคืออย่างนี้แล้วนับว่าเป็นคนที่มีโชคดี เป็นคนดี และเป็นคนที่เจริญ ผู้อื่นเห็นแล้วก็จะทำตาม จะเจริญบ้าง และทำให้ส่วนรวมทั่วประเทศมีความสุข มีความเข้มแข็ง มีแผ่นดินอยู่ มีอนาคตที่แจ่มใส





กิจการลูกเสือชาวบ้านนั้นนอกจากการสนับสนุนทางการเงินซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญก็ได้การสนับสนุนทางความรู้จากวิทยากร และผู้ที่อาสาสมัครเข้ามาช่วยในงานทุกคน ซึ่งเราทุกคนก็รู้สึกในบุญคุณ และรู้สึกว่าคุณที่เกี่ยวข้องในงานของลูกเสือชาวบ้านนี้ ทำด้วยใจจริง ใจบริสุทธิ์ ใจรักส่วนรวม และใจรักความสงบ ฉะนั้นก็ขอขอบใจลูกเสือชาวบ้านทุกคน ที่รับความรู้และปฏิบัติตามความดี ทั้งผู้ที่ได้มาให้ออกาส ให้กิจการลูกเสือชาวบ้านก้าวหน้าเจริญเติบโตขึ้นมาถึงปานนี้ และขอให้ทุกคน หมายถึงผู้ที่เรียนรู้และผู้ที่รับความรู้ ทั้งผู้ที่นำความรู้มาให้ ซึ่งทุกคนก็จะเป็นคนชนิดนั้นได้ หมายความว่า จะเป็นคนที่เรียนรู้และให้ความรู้ในตัวเองได้ หมายความว่า แลกเปลี่ยนความคิดกันได้ ขอให้ทุกคนทำต่อไปด้วยความมั่นใจว่า การแลกเปลี่ยนความรู้ การสนับสนุนซึ่งกันและกัน เอื้อเพื่อซึ่งกันและกัน มีความสามัคคีเป็นปึกแผ่นนั้น เป็นทางแห่งความเจริญ แห่งความสุข.

ก็ขอให้ทุกคนได้ประสบความสำเร็จ ได้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ได้เป็นประโยชน์ต่อกิจการลูกเสือชาวบ้าน ได้เป็นประโยชน์ต่อประชาชนทั่วไป และเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ ให้อยู่เย็นเป็นสุขอย่างไม่มีที่ต่างไม่มีที่พรัยให้ประเทศไทยอยู่อย่างสมตามปรารถนาของเราทุกคน และขอให้ทุกคนในที่นี้ได้ประสบความสำเร็จรุ่งเรืองโดยทั่วกัน.





พระราชดำรัส^(๑)

ในพิธีพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้าน จังหวัดลำปาง^(๒)

ณ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

วันจันทร์ ที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑



วันนี้ยินดีมากที่ได้มีโอกาสพบกับชาวลำปางที่มาจากอำเภอต่าง ๆ ทั่วทั้งจังหวัด โดยเฉพาะได้มีโอกาส
มามอบธงของลูกเสือชาวบ้านถึง ๕๐ รุ่น ซึ่งนับว่าเป็นนิมิตที่ดีมาก

การที่แต่ละคนได้ฝึกเป็นลูกเสือชาวบ้าน ก็นับว่าเป็นประโยชน์มากสำหรับตนเองและสำหรับส่วนรวม เมื่อ
ได้ฝึกเป็นลูกเสือชาวบ้าน ก็ได้รับเครื่องหมายที่เป็นส่วนตัวมีผ้าพันคอลูกเสือชาวบ้านประจำตัว แสดงว่าได้ฝึกไว้
ดีแล้ว สามารถที่จะทำประโยชน์ต่อผู้อื่นตามคำสั่งตัญญูญาณที่ได้ให้ไว้ และเป็นนิมิตที่ดีสำหรับตนเอง สำหรับรุ่น
สำหรับอำเภอของตน ตลอดจนจังหวัดของตนและประเทศชาติเป็นส่วนรวม เพราะว่าแต่ละคนที่ได้ฝึกลูกเสือ
ชาวบ้าน ได้ตระหนักดีแล้วว่าตัวเองอยู่คนเดียวไม่ได้ จะต้องช่วยกัน คนไหนที่มีความรู้มากกว่าก็ให้ความรู้แก่ผู้อื่น
ผู้ที่มีความเดือดร้อนก็รู้ว่าในยามที่จะเดือดร้อน มีผู้อื่นเอาใจใส่ เพราะว่าทุกคนมีจิตใจเมตตา แต่เห็นความเดือดร้อน
ของผู้อื่นไม่ได้ ฉะนั้น การที่ทุกคนมาชุมนุมพร้อมกัน เป็นจำนวนมากในวันนี้ เป็นการแสดงว่าชาวลำปางและ
คนไทยทั้งมวลทั่วประเทศมีความรู้สึกที่เป็นพี่น้องกันโดยแท้ และเป็นพี่น้องที่รักกันด้วยบางทีพี่น้องแท้ ๆ อาจจะไม่
รักกันก็ได้ แต่ว่าคนไทยถือกันว่าเป็นพี่น้อง จะเป็นคนที่อยู่ในภาคเหนือ หรือภาคใต้ ภาคกลาง ภาคตะวันออก
เฉียงเหนือ ภาคตะวันออก ที่ไหนก็ตาม ถือว่าเป็นพี่น้องกันทั้งนั้น และกิจการลูกเสือชาวบ้านเป็นการแสดงให้เห็น
ชัดว่าเป็นเช่นนี้ เพราะว่าลูกเสือชาวบ้านทั่วประเทศที่ได้พบ มีความรู้สึกเหมือนท่านทั้งหลายทุกคน คือมีความรู้สึก
จะต้องทำประโยชน์ต่อผู้อื่น จะต้องพยายามหาความรู้ใส่ตัวเพื่อจะทำประโยชน์ได้ เพื่อสร้างความเจริญมั่นคง
แก่ตนและแก่ประเทศชาติได้

ฉะนั้น ที่ว่าตอนต้นว่า วันนี้ยินดีมากที่ได้พบกับท่านทั้งหลาย ก็ยินดีจริง ๆ.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ
เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ จากภูพิงคราชนิเวศน์ ไปทรงประกอบพิธีตัดลูกนิมิต วัดเคตึกเชียงใหม่ และพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือ
ชาวบ้าน ณ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่ผู้นำลูกเสือชาวบ้านกรุงเทพมหานคร^(๒)

ณ พระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์

วันเสาร์ ที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑



วันนี้เป็นโอกาสอันดีที่ได้พบลูกเสือชาวบ้านที่มาจากกรุงเทพมหานคร และก็ถือโอกาสต้อนรับที่เชียงใหม่ ซึ่งท่านทั้งหลายคงได้มีโอกาสมาทำความรู้และได้ชมภูมิประเทศของเชียงใหม่ ทำให้มีความเบิกบานใจทุกคน และได้มีโอกาสมาตากอากาศบนภูเขาซึ่งต่างกับอากาศในกรุงเทพมหานคร ทำให้ร่างกายสมบูรณ์ดีขึ้น และเมื่อร่างกายสมบูรณ์ดีขึ้นแล้ว จิตใจและสมองก็ปลอดโปร่ง เมื่อสมองปลอดโปร่งก็คงทำให้พิจารณาถึงตัวเองและส่วนรวมว่ามีปัญหาอะไรบ้าง เพราะแต่ละคนแต่ละบุคคลก็ต้องมีปัญหา แต่ละกลุ่มบุคคลตลอดจนประเทศชาติก็มีปัญหา ทั้งการลูกเสือชาวบ้านซึ่งได้ตั้งมาหลายปีแล้วและก้าวหน้าก็ต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และทบทวนมาตลอด จนกระทั่งทำให้ทุกคนได้เห็นกระจ่างขึ้นว่าลูกเสือชาวบ้านมีประโยชน์อย่างไร

การมาเชียงใหม่ก็รวมอยู่ในการแก้ปัญหาด้วยเหมือนกัน เพราะว่าท่านทั้งหลายจะได้เห็นผลงานของลูกเสือชาวบ้านเป็นส่วนรวมในเวลา ๖ ปีที่ผ่านมา ความคิดของลูกเสือชาวบ้าน แต่ละคนก็ควรจะรู้เรื่องและเข้าใจกันดี แต่บางทีก็มีความสงสัยบ้างเหมือนกันเพราะว่าการที่รวมกลุ่ม หรือรวมตั้งขึ้นมาเป็นกิจการ ที่ประกอบด้วยคนจำนวนมากที่อยู่ในที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศก็ย่อมต้องมีปัญหา เพราะแต่ละคนย่อมมีความคิดของตน เมื่อมีความคิดของตนแล้วก็นับว่าตามธรรมดา ความคิดของตนเป็นใหญ่เพราะว่ารู้จักหรืออยู่ใกล้ตัวเองมาตั้งแต่เกิด ได้พบคนอื่นก็ต่อเมื่อมีโอกาส และเมื่อตั้งคณะลูกเสือขึ้นมาและมีการฝึกจำนวนมากขึ้นก็ทำให้รู้จักคนมากขึ้น อันนี้ที่ทำให้หงน เพราะว่าคนเราจะเกิดเห็นขึ้นมาว่าแม้จะเป็นคนด้วยกันแล้วก็เป็นคนที่มีความคิด มีความคิดที่จะหาความสุข ความสบาย หาความเจริญรุ่งเรืองด้วยกันทั้งนั้น วิธีการหรือความคิดอาจจะมีแตกต่างกันแล้วแต่บุคคล ปัญหาที่มีอยู่ว่าความแตกต่างในความคิดที่จะทำให้ราบรื่นไปได้อย่างไร เราก็เห็นว่าการมาเป็นลูกเสือชาวบ้านนั้นเป็นการแก้ปัญหาอย่างหนึ่ง เพราะว่าการตั้งลูกเสือชาวบ้านนี้ก็ตั้งบนรากฐานของความสามัคคี อุดมการณ์ของลูกเสือทั่วไปตั้งอยู่บนรากฐานของการทำประโยชน์ซึ่งได้ตั้งมานานแล้ว และเป็นความคิดความปรารถนาของคนทุกคนในโลกที่จะได้รับ

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ พลตำรวจตรี เจริญฤทธิ์ จารัสโรมรัน ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้าน นำลูกเสือชาวบ้านกรุงเทพมหานคร ซึ่งเดินทางมาสมมนาประจำปีจังหวัดเชียงใหม่ เฝ้า ฯ ทูลเกล้า ฯ ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลในกิจการลูกเสือชาวบ้าน





ความเจริญความสุข และหาวิธีการที่จะหาความเจริญความสุขความอยู่เย็นเป็นสุขนี้มาตลอดเป็นเวลานานตั้งแต่เกิดมีคนขึ้นมาในโลกนี้ ซึ่งนับว่าเป็นเวลาหลายพันหลายหมื่นปีแต่ก็หายากจริง ซึ่งก็หาอยู่เรื่อย

อุดมการณ์ของลูกเสือที่ว่าสำคัญ คือ ทำประโยชน์แก่ผู้อื่น นี่เป็นวิธีอย่างหนึ่งที่เข้าใจว่าสำคัญยิ่ง เพราะการทำประโยชน์แก่ผู้อื่นนั้นสร้างความปรารถนาดี และเมื่อมีความปรารถนาดีต่อผู้อื่น ปรารถนาดีก็สนองตอบมา คนเรามองจากตัวเองออกไป เพราะว่าเรามีตามีหู เราก็มองว่าตาและหูเป็นของเรา เวลาเรามองใครเราฟังใคร เท่ากับฟังคนอื่นและก็ไม่เห็นว่าคนอื่นเขาเข้าใจเรา เห็นว่าตัวเองเข้าใจตัวเอง เห็นว่าคนอื่นเขาไม่ต้องการความสุขของเรา ต้องการความสุขของตัวเองเท่านั้นเอง ฉะนั้นการที่จะให้ได้ความสุขของตนเองก็จึงต้องมีปรารถนาดีต่อผู้อื่น จะเรียกว่าเมตตากรุณาต่อผู้อื่นก็ได้ เพราะว่าถ้าเราแผ่เมตตาให้คนอื่นหรือมีปรารถนาดีต่อผู้อื่น เข้าใจว่าคนอื่นหรือบุคคลอื่นจะรู้สึก ต้องรู้สึกว่ามีปรารถนาดีต่อผู้อื่นต่อบุคคลนั้นขึ้นในใจของเราก็คงรู้สึกว่ามีคนอื่นมาปรารถนาดีต่อเรา ฉะนั้นเป็นการยืนยันว่าการปรารถนาดีต่อผู้อื่นทำให้ผู้อื่นปรารถนาดีต่อเรา และปรารถนาดีต่อเราอันนี้เองที่เป็นความสุข เราตกทุกข์ได้ยากจะเป็นทางกายหรือทางใจ เมื่อเราได้ปรารถนาดีต่อผู้อื่นมาตลอดจนเป็นนิสัย เราก็มองว่าคนอื่นเขาก็ตั้งใจทำอย่างนั้นเหมือนกัน เราต้องการความปรารถนาดีจากคนอื่นเมื่อทราบว่าการปฏิบัติการปรารถนาดีต่อผู้อื่นทำให้คนอื่นปรารถนาดีต่อเรา เราก็มายืนขึ้นทั้งกายด้วยเพราะว่าถ้าเราประสบความเดือดร้อนในทางกายเขาก็มาช่วยเรา เพราะว่าเมตตาภิปรารถนาดี กรุณาภิปฏิบัติการปรารถนาดีนั่นเอง ฉะนั้นหลักนี้ที่เคยไปย้ำอยู่เสมอในท่ามกลางลูกเสือชาวบ้านทั่วประเทศ ซึ่งมาบัดนี้มีจำนวนมาก ก็ไปบอกอยู่เสมอว่าพวกเราทุกคนให้ปฏิญาณในข้อสำคัญว่า จะทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นทุกเมื่อ ข้อนี้ต้องคิดให้ดี ๆ และปฏิบัติที่ว่าอย่างนี้ จะแสดงให้เห็นว่าลูกเสือชาวบ้านทั่วประเทศ จะเป็นกรุงเทพมหานครหรือจะเป็นเชียงใหม่ จะเป็นภาคอื่น ๆ ก็ได้ ถ้าจะยกตัวอย่างก็ต้องยกตัวอย่างทุกจังหวัด เพราะเดี๋ยวนี้ลูกเสือชาวบ้านก็มีฝึกกันทุกจังหวัด จังหวัดละเป็นร้อยรุ่น เป็นจำนวนหลายหมื่นหลายแสนคน

ฉะนั้นเมื่อฝึกลูกเสือชาวบ้านด้วยจุดประสงค์นี้ ก็เชื่อได้ว่าลูกเสือชาวบ้านเป็นส่วนรวมและลูกเสือชาวบ้านแต่ละคนมีประโยชน์ต่อหมู่คณะ และเมื่อมีลูกเสือชาวบ้านจำนวนมาก และมีจิตใจอย่างที่ได้ตั้งใจไว้ก็เชื่อว่าหมู่ลูกเสือชาวบ้านนับจำนวนล้านคนจะมีความสุข และความสุขที่เราต้องการมากยิ่งขึ้นกว่าความสุขของบุคคลหรือของรุ่น





หรือของกิจการของลูกเสือชาวบ้าน ก็คือความสุขของประเทศไทย เพราะว่าประเทศไทยเป็นที่อยู่ที่ดีอาศัยเป็นความภูมิใจของคนเราทุกคน เพราะว่าประเทศไทยเรานี้ได้ตั้งมาเป็นเวลาช้านาน อันนี้อาจจะเป็นการอวดหรือทะนงตัว หรือจะว่าไปก็เป็นการแสดงความภูมิใจว่าประเทศไทยได้ตั้งมาเป็นเวลาหลายร้อยปี ถ้าพูดว่าหลายศตวรรษก็ยังทำให้รู้สึกว่าเมืองไทยเราเป็นประเทศที่น่าภูมิใจ ฉะนั้นทุกคนเมื่อมีความภูมิใจในสิ่งใดก็ต้องรักษาสิ่งนั้น

ปัญหามีอยู่มาก นอกจากที่ได้ค้นพบว่าจะทำอย่างไรสำหรับให้กิจการลูกเสือชาวบ้านดำเนินไปด้วยดี แต่ปัญหายังเหลืออยู่ เพราะว่าแม้เราจะมีเจตนาตั้งใจที่จะมีความปรารถนาดี แต่การตั้งใจมีความปรารถนาดีนั้น หรือการตั้งความปรารถนาดี หรือการตั้งความเมตตาดี ความกรุณานี้ แต่ละคนก็อาจจะมีวิธีการที่แตกต่างกันบ้าง แม้ในเรื่องนี้ซึ่งไม่น่าจะมี และนอกจากนี้ เมื่อจัดเป็นกิจการมีจำนวนบุคคลมาก ย่อมต้องมีการลำบากในวิธีติดต่อกัน อย่างอยู่ในที่นี้ซึ่งเป็นที่น่าว่าแคบจำกัด คนที่อยู่ทางซ้าย จะเป็นซ้ายของท่านหรือซ้ายของข้าพเจ้าก็แล้ว แต่จะพูดกับคนที่อยู่ทางขวาสุดก็ลำบาก จะตะโกนกันก็อาจจะได้ยิน แต่ว่าถ้าตะโกนกันก็ทำให้คนอื่นรำคาญ หรือไม่ก็อาจจะติดต่อกันเหมือนกัน ก็ต่างตะโกนกัน ต่างคนต่างที่จะเปล่งเสียงให้ดังขึ้น ลงท้ายเข้าใจกันหรือเปล่า ไม่มีทางเข้าใจกัน ฉะนั้นวิธีการที่จะให้ติดต่อกันนี้เป็นสิ่งลำบากที่สุด ให้เข้าใจกันเป็นสิ่งลำบากที่สุด จะต้องฝึกใจให้เห็นให้รู้ เวลาใดที่สมควรที่จะพูดกัน เวลาใดที่ควรที่จะฟังคนอื่น เพราะอันนี้เป็นข้อที่สำคัญ เวลาคุยกันถ้าแม้สองคนคุยกัน ต่างคนต่างบอกว่าขอพูดก่อนและอีกคนหนึ่งไม่ยอม จะขอพูดก่อนก็พูดกันไป พูดและฟังในเวลาเดียวกันออกจะลำบาก และแม้จะทำได้ก็พูดกันไม่รู้เรื่อง เพราะว่าการที่ไม่ตกลงกันที่จะให้คนไหนพูดก่อน คนไหนต่อ ๆ ไปนี่เองเป็นการขัดแย้ง เป็นการขัดแย้งที่แก้ไขไม่ได้ถ้าไม่ยอมกัน ฉะนั้น การอยู่เป็นหมู่คณะนี้ต้องมีการยอมกัน การยอมกันนี้บางทีก็บอกว่าไม่เป็นธรรม เพราะว่าตัวมีเรื่องสำคัญที่จะพูด แล้วถ้าฟังอีกคนพูดก็ไม่ได้พูดสิ่งสำคัญที่ตัวเองอยากจะพูด อันนี้ก็ปัญหายุ่งยากจึงต้องมีระเบียบการ

ระเบียบการนี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง ระเบียบการนี้ก็หมายถึงมีวินัย มีวินัยที่จะปฏิบัติ มีระเบียบการ มีกฎเกณฑ์ ซึ่งกฎเกณฑ์นี้ คำว่ากฎเกณฑ์ กฎนี้เขียนอย่างหนึ่งแต่กดย่าง กดหัว กดซี่ เขียนอีกอย่างหนึ่ง แต่ว่าโดยมากเวลาพูดถึงกฎเกณฑ์หรือกฎหมาย กฎบังคับ มักไม่ค่อยชอบ เพราะนึกว่ากดหัว แต่ต้องมี ต้องมีกฎหมาย กฎเกณฑ์ กฎบังคับ แต่ไม่ต้องกดหัวกัน เพราะว่าแต่ละคนมีความฉลาดพอที่จะเข้าใจว่าต้องมีกฎเกณฑ์ คำว่า





กฎบังคับนี้ก็ยิ่งร้าย บังคับนี้มันบีบ และแต่ละคนก็มีหัวใจ ไม่ชอบให้บีบหัวใจ แต่กฎบังคับ กฎเกณฑ์ กฎหมาย จะต้องมิเพื่อไม่ให้มีการบังคับ ไม่มีการบีบหัวใจ เพราะว่าถ้าทุกคนตั้งกฎเกณฑ์ให้ดีก็มีความสุข มีความสะดวก ในการติดต่อกัน มีความสะดวกในการสังสรรค์ มีความสะดวกในการพบปะ มีความสะดวกในการหาความสุข ความมั่นคง ความปลอดภัย ให้แก่ทุกคน ฉะนั้นจึงต้องมีกฎเกณฑ์ กฎเกณฑ์นี้ก็ให้ไว้ ความจริงไม่ได้บอกให้ แต่ก็แนะนำ ได้แนะนำเจ้าหน้าที่ผู้ที่ได้สร้างกิจการลูกเสือชาวบ้านมาตั้งแต่ครั้งแรก ซึ่งเป็นมาเป็นเวลาหลายปีแล้ว เราก็ได้ฉลอง ๖ ปี แต่ว่าการวางกฎเกณฑ์นั้นมันนานกว่านั้น เป็นเวลาอย่างน้อยที่สุด ๓ ปี ว่าเราจะตั้งอะไรดี สำหรับให้ทุกคนจะเป็นหญิงจะเป็นชาย จะเป็นหนุ่มเป็นสาว หรือเป็นคนแก่ รวมทั้งคนที่อยู่ระหว่างวัยเด็กกับวัยรุ่น จะไม่บอกว่าวัยเด็กอายุเท่าไร วัยชราอายุเท่าไร แล้วแต่ท่านว่าเถิดว่าท่านทั้งหลายอยู่ในวัยไหน ให้ทุกคนมีทาง ที่จะทำประโยชน์ได้อย่างมีระเบียบและมีประสิทธิภาพ โดยที่ทำให้ส่วนรวมของเรามีความปลอดภัย โดยที่พวกเราทุกคน สามารถที่จะปฏิบัติงานเป็นประโยชน์ ไม่ทำลาย เพราะว่าเดี๋ยวนี้ ไม่ใช่เดี๋ยวนี้เท่านั้นเอง มาแต่ไหนแต่ไรที่มีสังคม หมายความว่ามีคนเป็นจำนวนมากกว่าสองคนก็เริ่มเป็นสังคมแล้ว ก็ต้องมีความปรารถนาดี ต้องการมีกินมีอยู่ มีความสุขความเจริญ ความก้าวหน้า ยิ่งสังคมใหญ่โตขึ้นจนกระทั่งเป็นประเทศชาติ ก็ยิ่งมีคนมากยิ่งมีปัญหามาก และยิ่งมีการแก่งแย่งมาก และยิ่งมีวิธีการที่จะแก่งแย่งมาก ถ้าพูดถึงโลกก็ยิ่งโรคร้าย เพราะว่าคนที่ต้องการความสุข หรือความเจริญไม่ต้องการอย่างพอสมควร เพราะคำว่าพอสมควรของแต่ละคนนั้นมีความแตกต่างกันแล้วแต่คน เช่นเดียวกันที่ว่าท่านทั้งหลายก็แล้วแต่ท่านจะว่าอยู่ในวัยไหน จะอยู่ในวัยเด็ก หรืออยู่ในวัยชรา หรืออยู่ในวัยที่อยู่ในระหว่างกลาง แต่ละคนก็มีความคิดแตกต่างกัน ความสมควรนั้นก็เหมือนกัน บางคนบอกว่ามีเงิน ๑๐๐ บาท ก็สบายแล้ว ก็พออยู่พอกิน แต่บางคนบอกว่าไม่ไหว ไม่พอ บางคนก็ต้องมี ๑,๐๐๐ บาท ๑,๐๐๐ บาทก็ไม่อาจจะพอ จนกระทั่งมีเงินมากก็ยังไม่พอ เพราะว่ามีความต้องการมาก ความต้องการมากนี้บางทีไม่ได้จำเป็นเลย หรือไม่มี ประโยชน์เลย เพราะว่า ใช้อยู่ไม่ได้ อย่างเราจะอยู่ในความคิณนั้นอยากอยู่กรุงเทพ ฯ บัดนี้พวกท่านทั้งหลายมา อยู่เชียงใหม่ อยากอยู่กรุงเทพ ฯ เดี่ยวนี้ เป็นไปไม่ได้ ท่านอยู่เชียงใหม่ จะต้องอยู่กรุงเทพ ฯ และอยู่เชียงใหม่ พร้อมกันไม่ได้ มันจะต้องมีอะไรที่พอสมควร และสมเหตุผล เมื่อเดี๋ยวนี้ท่านมาขึ้นอยู่นั่งอยู่ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ท่านจะนั่งอยู่ ยืนอยู่ นอนอยู่ ในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานครไม่ได้ ความต้องการนี้เป็นสิ่งที่เกินสมควร สมควรนี้ ก็ต้องยอมรับว่าเราอยู่ที่ไหน เราทำอะไรอยู่เราก็ต้องทำสิ่งนั้น





วันนี้เป็นการพูดถึงคำว่าพอสมควร เมื่อคนไม่ค่อยเห็นว่พอสมควรเป็นอย่างไรจึงมีการแตกแยกกัน จึงมีการเบียดเบียน บางทีคนนึกว่ามีความคิดที่ดีมาก ที่จะทำให้ส่วนรวมมีความเป็นปึกแผ่นได้ มีความเจริญได้ แต่ก็ไปกระทบกับคนอื่น ผู้ที่มีความคิดอย่างนั้นก็บอกว่าก็ย่อมต้องมีการกระทบกระเทือนบ้าง ถึงจะทำให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุขได้ จริง เป็นความจริง เช่นเดียวกับที่ถ้าอยากอยู่เย็นเป็นสุขต้องมีกฎเกณฑ์ มีกฎบังคับ แต่ถ้ากฎบังคับนั้นกลายมาเป็นกดหัว มันใช้ไม่ได้ บางคนฉลาดมากก็บอกว่าการบังคับนั้น อยู่ในขอบเขตที่จะต้องบังคับ แล้วก็มาพูดจาด้วยวาจาที่แยบคาย ที่ทำให้เราเข้าใจว่า เอ๊ะ ... วิธีบังคับนั้นถูกต้องแล้วต้องบังคับ แต่โดยมากส่วนมากวงเล็บเอาไว้ว่า “อย่ามากดเรา อย่ามากดหัวเรา อย่ามาบังคับเรา อย่ามารังแกเรา ขอให้เรามีความสุข แล้ววงเล็บไว้ในวงเล็บ (มากกว่าคนอื่น)” วงเล็บปิดทั้งสองวงเล็บ อันนี้เป็นปัญหาสำคัญ และวันนี้จะไม่บอกจะไม่แนะนำวิธีแก้ปัญหา ที่ตั้งขึ้นเพราะว่าท่านทั้งหลายมาสัมมนา มาสัมมนาก็หมายความว่าพบปะ มีผู้แทนจากรุ่นต่างๆ ของกรุงเทพมหานคร มาพบปะกับรุ่นต่างๆ ของเชียงใหม่ ท่านทั้งหลายมีความคิดมีสมองมีความดี มีความเฉลียวฉลาดทุกคน และได้ตั้งวิธีการที่จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอยู่แล้ว ถ้าจะมาทับถมด้วยการให้คำแนะนำมากเกินไปอาจจะทำให้ขุ่นมวนและทำให้ปวดหัวจนกระทั่งสัมมนาไม่เป็นเรื่อง ฉะนั้นก็ไม่แนะนำอะไรมากกว่านี้ ที่ได้เล่าให้ฟังอย่างนี้ ก็เพียงแต่ทำให้เข้าใจว่าการลูกเสือชาวบ้านมีจุดประสงค์อย่างเดียวคือ ให้ปรองดองกัน อะลุ่มอล่วยเพื่อที่จะให้ทุกคนสามารถทำหน้าที่ของตนในขอบเขตของความสามารถของแต่ละคน และด้วยวิธีการที่พอสมควรแต่มีประสิทธิภาพ ออกจะพูดยากที่จะบอกว่าลูกเสือชาวบ้านจะต้องทำอะไร บางที่มาถาม มีหลายคนมาถามผู้เป็นลูกเสือชาวบ้าน ทั้งในจังหวัดพระนครทั้งต่างจังหวัดทุกภาค ว่าพวกเราเป็นลูกเสือชาวบ้านอยากทำประโยชน์ จะทำอย่างไร ตอบยาก แต่ว่าถ้าถือหลักว่าให้มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน และมีระเบียบที่ถูกต้อง มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีความซื่อสัตย์สุจริต กิจการลูกเสือชาวบ้านจะบรรลุผลแน่นอน

ที่ท่านมาเชียงใหม่ ก็ขอชี้ประโยชน์อีกนิดหนึ่งว่าลูกเสือชาวบ้านได้เริ่มต้นในต่างจังหวัด และเป็นกิจการที่จะทำให้แต่ละหมู่บ้านมีกลุ่มบุคคลที่เข้าใจกันและสามารถที่จะหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อที่จะนำความเจริญ ความปลอดภัยแก่ส่วนของหมู่บ้าน และต่อมาหมู่บ้านหรือรุ่นของตนก็สามารถที่จะไปติดต่อกับผู้อื่น จนกระทั่งขยายออกไปเป็นลูกเสือชาวบ้านทั่วทั้งอำเภอ ทั้งจังหวัด และจนที่สุดทั้งประเทศ ลูกเสือชาวบ้านนี้ตั้งขึ้นมากก็มีคนเขาคัดค้าน เหมือนกันว่าแปลก ทำไมในพระนครที่ไม่ได้เป็นหมู่บ้าน ทำไมมีลูกเสือชาวบ้าน ความจริงทุกคนก็ต้องเรียกตัวเอง





ว่าเป็นชาวบ้าน โดยมากสมัยนี้เวลาใช้คำว่าชาวบ้านออกจะเห็นว่าเป็นการดูหมิ่นหน่อย ความจริงเราก็เป็นชาวบ้านทุกคน เพราะว่าต้องมีบ้านอยู่ก็เป็นชาวบ้าน แม้ที่จะเรียกว่า ชาวนา ชาวไร่ ชาวสวน ก็เป็นชาวบ้านทั้งนั้น ชาวเขาก็เป็นชาวบ้าน ชาวเรือก็เป็นชาวบ้าน เพราะต้องมีบ้านอยู่ ชาวกรุงเทพ ฯ อยู่ตึกแต่ตึกนั้นก็เรียกว่าบ้าน บางคนไม่ได้อยู่ตึก บางคนก็อยู่บ้าน ฉะนั้นการที่ตั้งลูกเสือชาวบ้านในกรุงเทพ ฯ นั้นก็เป็นลูกเสือชาวบ้าน จะเรียกว่าลูกเสือชาวกรุงเทพหรือก็ไม่มีความหมายอะไรเลย ลูกเสือชาวบ้านนั้นก็ก็เป็นชาวบ้าน แล้วก็mithาที่เหมือนกันทั้งนั้น ลูกเสือชาวบ้านที่เป็นชาวนาเขาช่วยกัน เมื่อมีภัยธรรมชาติ เช่น น้ำจะท่วมเขาก็ช่วยกันไปเสริมทำนบ ทำให้ข้าวที่ปลูกไว้ไม่เสียหาย ดูเหมือนเคยเล่าให้ฟังแล้วว่า มีลูกเสือชาวบ้านอำเภอท่าวัง ที่ร่วมแรงกันไปสร้างทำนบ ตอนที่น้ำกำลังจะท่วม ที่บอกว่ากำลังจะท่วมก็เพราะว่าตอนนั้นยังไม่ท่วม แต่มีที่ท่าจะท่วมถ้าไม่ทำอะไรก็ท่วม เขาไปทำทำนบทำให้ข้าวที่จะมีน้ำท่วมออกผลได้ เขาจึงเรียกว่า “ข้าวลูกเสือชาวบ้าน” จะให้ลูกเสือชาวบ้านในกรุงไปช่วยกันสร้างทำนบช่วยให้ข้าวไม่เสียก็ใช่เหตุ เพราะว่าในกรุงไม่มีนา นอกจากที่สวนจิตร ฯ ที่มีนาทดลอง แล้วก็ลูกเสือชาวบ้านก็ยังไม่ได้มาช่วยทำทำนบ แต่ว่าไม่จำเป็นเพราะว่ายังเดชบุญยังไม่เกิดปัญหานี้ แต่ว่าลูกเสือชาวบ้านก็ควรที่จะช่วยกันอย่างที่ไปกวาดถนน ไปทำความสะอาดคลองนั้น ก็เคยบอกเหมือนกันอาจจะจำได้ เคยพูดครั้งหนึ่งว่า “การที่ลูกเสือชาวบ้านไปทำความสะอาดถนนหรือคลองนั้นเป็นของดี แต่ก็เป็นของที่ดีขึ้นที่ดียิ่งนอกจากทำความสะอาดคลองหรือถนน ก็คือทำความสะอาดแม้แต่เฉพาะหน้าบ้านของตัวเองก็ยังดี แต่ที่ดียิ่งกว่านั้นคือ ทำความสะอาดและทำทำนบป้องกันมิให้เกิดความวุ่นวายใจ” ถ้าทำทำนบไม่ให้เกิดความวุ่นวายใจ หมายความว่า ถ้าบอกว่าคนนั้นเลว คนนี้เลว คนนี้ทำโน่นทำนี่ไม่ดี กระซิบกระซาบกันไป แล้วก็บอกว่านี่ความลับนะ ก็ไม่ค่อยดี ก็ทำทำนบให้เข้าใจ แม้จะมีความลับที่กระซิบกระซาบอย่างดัง ๆ ที่เป็นเรื่องที่จะมาทำให้พวกเราปั่นป่วนหัวใจเปล่า ๆ เพราะว่าไม่ได้เกิดประโยชน์อะไรเลย นี่แหละเราทำทำนบ แต่ไม่จำเป็นต้องทำทำนบบอกว่าไม่ฟัง ๆ ฟังไว้ก็สนุกดี ประหยัด คือประหยัดการไปซื้อหนังสืออ่านเล่นเล่ม ๑๐ สตางค์ เดี่ยวนี้ ๑๐ สตางค์ซื้อหนังสือไม่ได้แล้ว หนังสือ ๑๐ สตางค์มีแต่ว่าราคาไม่ใช่ ๑๐ สตางค์ ราคาบางทีก็ ๓ บาท ๕ บาท นั้นแหละพวกนั้นแหละ หนังสือ ๑๐ สตางค์ ค่าพิมพ์ของหนังสือพวกนั้นประมาณ ๕ บาท เขาขาย ๓ บาท นี่แหละแม้แต่ ๓ บาทก็สิ้นเปลืองเกินไป บางทีหนังสืออ่านเล่นพวกนั้นเขาแจกฟรีก็มี แต่ว่าการทำทำนบ คือจะเรียกว่าทำเครื่องกรองดีกว่า ทำเครื่องกรองอ่านหนังสือ ๑๐ สตางค์ที่เขาให้ฟรีนั้น แล้วก็มาไตร่ตรอง มาคิดดี ๆ ด้วยความทรงจำของเรา เราก็คงทราบว่า เรื่องราวในบ้านเมือง





เป็นอย่างไร และด้วยความฉลาดของเรา เรารู้ว่าบ้านเมืองของเราเป็นอย่างไร มีอะไรบ้าง มีอะไรดี มีอะไรเลว เรามากลั่นกรอง ไตร่ตรอง ที่ใช้คำว่ากรองเพราะว่าเหมือนเครื่องกรองอาจจะทำท้านบ แล้วก็คิดเครื่องกรองแล้ว มาดู ทั้งสนุกด้วย ทั้งเป็นประโยชน์ด้วย เพราะว่ามีขยะเยะ ขยะนั้นเราก็กว้างไว้กองหนึ่ง น้ำโสเราก็กว้างไว้กองหนึ่ง ถ้าทำอย่างนั้นได้ก็เท่ากับลูกเสือชาวบ้านที่อยู่ในกรุง ที่ไม่สามารถที่จะทำประโยชน์ ทำท้านบป้องกันไม่ให้น้ำท่วม เราก็อำนาจประโยชน์นี้ได้เหมือนกัน ก็อาจจะไม่ค่อยดีเพราะแล้งมาก ต้องขอโทษว่าใช้การเปรียบเทียบที่อาจจะไม่ทันสมัย ออกจะโบราณไปหน่อย แต่ว่าท่านทั้งหลายก็คงจะเข้าใจ ว่าทุกคนมีอาชีพหน้าที่อย่างไร มาเป็นลูกเสือชาวบ้านมีหน้าที่ที่จะสร้างความสามัคคี ความสามัคคีนี้พูดกันมาจนเอือม แต่ว่าจำเป็น

ความสามัคคีนี้ก็หมายความว่า ความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกันแบบที่ได้พูดข้างต้น คือความปรารถนาดีต่อกัน มาบัดนี้ก็ต้องพูดอีกนิดหนึ่ง ต้องพูด เพราะไม่อย่างนั้นท่านทั้งหลายที่มาก็จะเคืองเพราะเหตุว่าที่ท่านมานี้ ก็ได้นำเงินที่ได้มาจากการบริจาคเพื่อกิจการลูกเสือชาวบ้านมา ยังไม่ได้ขอบใจ ก็ต้องขอบใจแต่ละคนที่ได้ สละเงินและสละเวลา สละกำลังกายทั้งใจเพื่อที่จะหาเงินมามอบให้ และได้มอบไปให้แก่ผู้มีหน้าที่ในการกิจการลูกเสือชาวบ้านแล้ว ดังที่ท่านทุกคนก็ได้เห็นแล้ว เงินนี้จะได้ไปช่วยเสริมสร้างกิจการลูกเสือชาวบ้านต่อไป ด้วยการไปทำ ฝัฟ้นคอปลูกเสือชาวบ้าน ไปทำธงประจำรุ่น และไปใช้ในการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านรุ่นต่อไป ซึ่งก็ขอแจ้งว่า ความจริงก็ไม่ได้สิ้นเปลืองมากมายนักแต่ก็มีความหมายมาก ทุกคนที่มีฝัฟ้นคอปประจำตัวนี้ก็ทราบดี เพราะว่า ฝัฟ้นคอปประจำตัวนี้จะเจาะจงว่าเป็นเครื่องหมายอันเดียว พวกเราทั้งหลายไม่ต้องใส่เครื่องแบบพิเศษให้สิ้นเปลือง แต่ว่ามีฝัฟ้นคอปนี้ไว้เป็นเครื่องหมายด้วย เป็นประโยชน์ด้วย เพราะใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง ไม่ต้องบอกว่าใช้ ประโยชน์อย่างไรมีประโยชน์มากโดยเฉพาะถ้าคลี่ดูก็จะเห็นว่าแผนที่ประเทศไทยอยู่ ข้อนี้เป็นข้อสำคัญยิ่ง ทุกคน ต้องรักษาด้วยชีวิตเงินที่ได้มานี้ก็ช่วยให้ขยายกิจการและส่งเสริมกิจการให้เป็นไปตามความต้องการของท่านทั้งหลาย และการฝึกนี้ได้รับเอื้อเฟื้อจากวิทยากร เจ้าหน้าที่ทั้งหลายที่ได้สละเวลาและสละความรู้ ที่จริงความรู้ถ้าสละแล้ว ไม่ได้สละอะไรเลย เพราะความรู้ถ้าสละความรู้หมายความว่าได้เพิ่มพูนความรู้ของตัว ที่จริงก็ได้กำไร ให้ความรู้กับ คนอื่น แต่หมายความว่าได้ตั้งใจเหน็ดเหนื่อยที่จะชี้แจงให้ผู้อื่นได้มีความรู้ ทั้งหมดนี้ทำด้วยความเต็มใจ สละเงิน ก็ด้วยความเต็มใจ สละแรงก็ด้วยความเต็มใจ และถ้าสรุปแล้ว พูดได้เต็มปากว่ากิจการลูกเสือชาวบ้านนี้เป็น ของประชาชนเพื่อพวกเราเอง ของชาวบ้าน โดยมากชอบแยกออกไปว่าประชาชนแล้วก็มีสังคม มี





และร้อยแปดแบ่งแยก ที่จริงแล้วเป็นประชาชนกันทุกคน หรือเป็นคนกันทุกคน และโดยเฉพาะเราเป็นคนไทยทุกคน ก็หมายความว่ากิจการลูกเสือชาวบ้านนี้เราสร้างขึ้นมาเอง เราดำเนินเอง เรารักษาเอง ที่ตั้งศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้านหรือมีการนำผู้ที่เรียกว่าผู้บังคับบัญชาลูกเสือมาเกี่ยวข้อง ก็เพราะว่าต้องมีวิธีการ มีระเบียบการ แต่ว่าการรักษาหน้าที่ รักษาความดีของลูกเสือชาวบ้าน ผลประโยชน์ของเราทุกคนตกอยู่ที่แต่ละคนทุกคน ฉะนั้นก็ขอให้ทุกคนได้นำไปพิจารณาอย่างดี จะมีเหตุการณ์ใด ๆ เกิดขึ้นเราใช้สมองพิจารณา และปรึกษาหารือกันอย่างสุขุม และอย่างฉลาดจะเกิดความมั่นคงและเจริญแก่ลูกเสือชาวบ้าน และถ้าดูไปในทางส่วนบุคคลก็แต่ละคน ถ้าดูไปในทางส่วนรวมก็แก่ประเทศชาติ

บัดนี้ก็สมควรแก่เวลา ก็ขอให้ทุกคนที่มาที่นี่ ได้ผลสมความปรารถนา ที่ได้มาชุมนุมสम्मมนาและได้เห็นภูมิประเทศ ได้เกิดความรู้และได้ความสามารถเข้าใจซึ่งกันและกันดียิ่งขึ้น ก็ขอให้สิ่งใดที่ท่านปรารถนา สิ่งใดที่ท่านตั้งใจจะทำที่ดีที่ชอบ ให้เป็นผลสำเร็จทุก ๆ อย่าง ไม่เว้นแต่ละอย่าง ถ้าเว้นก็เว้นแต่สิ่งที่ไม่ดี สิ่งไม่ดีนั้นอย่าให้สำเร็จ ห้ามสำเร็จ เพราะว่าสิ่งที่ไม่ดีนั้นจะทำให้สิ่งที่ดีไม่สำเร็จ ก็ขอให้ทุกท่านประสบความสำเร็จรุ่งเรืองร่วมกันทุกคน.





พระบรมราโชวาท

พระราชทานเพื่อเชิญลงพิมพ์ในหนังสือที่ระลึก
ในงานพระราชทานเพลิงศพเจ้าหน้าที่ผู้เสียชีวิต
ในการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์



อิสรภาพและความดำรงอยู่ของชาติไทยนั้น มีแต่ไทยเราเองเท่านั้นที่จะช่วยกัน
รักษาไว้ได้ ผู้กล้าหาญ ที่สละได้แม้ชีวิตเพื่อรักษาอิสรภาพและผืนแผ่นดินของเราไว้
เป็นตัวอย่างของคนไทยแท้ทั้งในกายและในจิตจิตใจ ซึ่งเราทุกคนควรพิจารณาให้เห็น
โดยถ่องแท้ และจดจำสำเหนียกไว้ให้แนแนใจเสมอ

ภูพิงคราชนิเวศน์

วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๒๑





พระบรมราชโองการ

ในพิธีพระราชทานกระบี่และปริญญาบัตร

แก่นักเรียนนายร้อย นักเรียนนายเรือ และนักเรียนนายเรืออากาศ

ณ บริเวณสนามในกระทรวงกลาโหม

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

—————

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มามอบกระบี่และปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ และโรงเรียนนายเรืออากาศ ในวาระนี้ ขอแสดงความชื่นชมกับทุก ๆ คน ที่ได้รับความสำเร็จในการศึกษา และได้รับเกียรติเป็นนายทหารแห่งกองทัพไทย

ผู้ที่เรียนสำเร็จจากสถาบันการศึกษาทางการทหารทั้งสามสถาบันนี้ ปรากฏว่ามีความรู้ดี มีความสามารถสูง สามารถปฏิบัติภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการงานและการบังคับบัญชา ไม่ว่าในราชการปกติหรือ ราชการสนาม แสดงว่าทุกคนได้ฝึกเพียรอดทน ที่จะฝึกฝนตนเองให้มีสมรรถภาพเต็มเปี่ยม และมีความตั้งใจ แน่วแน่ ที่จะปฏิบัติงานรับใช้ชาติบ้านเมืองโดยสุดกำลัง จิตใจที่มุ่งมั่นเข้มแข็งดังนี้ เป็นสมบัติของชายชาติทหารแท้ ทั้งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะบันดาลความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้าให้ได้ทุกประการขอให้นายทหารใหม่รักษาไว้ ให้มั่นคงเสมอไป

ในโอกาสสำคัญที่จะเข้ารับราชการนี้ ข้าพเจ้าใคร่จะเสนอแนะหลักการสำคัญบางประการในการปฏิบัติงาน ไว้เพื่อพิจารณา ประการแรก เมื่อได้รับมอบหมายหน้าที่การงานใดมา สมควรอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาขอบเขตความ มุ่งหมายของงานนั้น ตลอดจนสภาพการณ์แวดล้อมต่าง ๆ ให้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้งทั่วถึงตามเป็นจริงทุกกรณีไป เพื่อที่จะได้นำหลักวิชาและความสามารถมาใช้ได้ถูกต้องตรงกับวัตถุประสงค์ ทั้งประสานสอดคล้องกับสภาพการณ์ ต่าง ๆ อย่างพอเหมาะพอดี ประการที่สอง ไม่ว่าจะทำงานร่วมกับผู้ใด ควรจักได้ใช้ ได้แสดงความคิดเห็นกับ ผู้ร่วมงานนั้น อยู่เสมอ ๆ เพราะการใช้ความคิดเห็นและเหตุผลร่วมกัน เป็นสิ่งสำคัญที่จะก่อให้เกิดความกระจำจรัส ในวิถีทางที่จะทำงาน ซึ่งย่อมจะเป็นทางนำไปสู่ความก้าวหน้าและความเจริญ ประการที่สาม จะต้องมีความตั้งใจ อันแน่วแน่อยู่ตลอดเวลา ที่จะพยายามปรับปรุงตนเอง ปรับปรุงวิธีการและกลไกการปฏิบัติงานทุกอย่าง เพื่อให้ กิจการหรือโครงการที่ทำนั้นมีประสิทธิภาพสูงยิ่งขึ้นเป็นลำดับ ประการสำคัญที่สุด ควรจะได้สำนึกตระหนักว่า





กองทัพทั้งสามเป็น กองทัพของชาติด้วยกัน ทหารทั้งหมดก็เป็นคนไทยด้วยกัน ปฏิบัติการของกองทัพทั้งสามและของทหารทุกคน จึงต้องประสานกันด้วยความพร้อมเพรียง เข้มแข็งมั่นคง และสอดคล้องกันทุกเมื่อ ถ้าแต่ละคนมีความมั่นใจในตัวเอง พร้อมทั้งมีหลักปฏิบัติการทำงานอย่างครบถ้วน เชื่อว่าจะได้รับผลเลิศในหน้าที่และในการงานทุกอย่าง ทุกระดับ และจะทำให้ชาติไทยของเราดำรงมั่นคงอยู่โดยอิสระเสรีได้ตลอดไป

ขออวยพรให้นายทหารใหม่ทุกคนมีความสุขและความปลอดภัยในกาลทุกเมื่อ ให้ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน และมีความสมประสงค์ในสิ่งที่พึงปรารถนาทุกประการ.





พระราชดำรัส^(๑)

ในพิธีพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้าน จังหวัดเชียงใหม่^(๒)

ณ สนามกีฬาเทศบาลนครเชียงใหม่

วันอาทิตย์ ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑



พิธีมอบธงประจำรุ่นของลูกเสือชาวบ้านนี้เป็นโอกาสที่เป็นมงคลอย่างยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งวันนี้ มีจำนวนมาก ทำให้ลูกเสือชาวบ้านมีโอกาสได้มาพบปะกัน แลกเปลี่ยนความคิดและแสดงความคิดเห็นดี ยิ่ง แม้ว่าวันนี้จะและไปหน่อย แต่ว่าเป็นการแสดงอย่างดีมาก ลูกเสือชาวบ้านพร้อมอยู่เสมอ มีผู้ถามว่าทำไมต้องตั้งลูกเสือชาวบ้าน คำตอบมีว่าตั้งลูกเสือชาวบ้านก็เพื่อความสามัคคี เพื่อให้ทุกคนได้มีโอกาสได้มาแสดงว่า คนไทยเราไม่ว่าจะอยู่ในภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ใดก็ตาม มีความตั้งใจที่จะทำงานทำการร่วมกัน จะเป็นวันที่อากาศเย็น อากาศแจ่ม หรืออากาศร้อน ก็เหมือนกันทั้งนั้น เราจะต้องร่วมกันทำงาน

การร่วมทำงานนี้ ถ้าพูดอย่างนี้อาจจะฟังดูง่ายก็ง่าย ยากก็ยาก แต่ต้องคิดถึงว่าร่วมทำงานนี้ก็คือ แต่ละคนมีงานที่จะทำเพื่อให้มีความสุขของแต่ละคน เพื่อให้มีชีวิตที่รุ่งเรือง เพื่อให้มีความสุขสบาย แต่ว่าถ้าแต่ละคนทำตามลำพังของตน อาจจะมีการขัดแย้งกันได้ จึงต้องร่วมกันทำ และการร่วมกันทำนี้มีประโยชน์อีกอย่างหนึ่งก็คือทำให้หายเหนื่อยลงไป ถ้าทำตามลำพังของตัวเอง อาจจะมีเหนื่อยเหนื่อยเกินไป เพราะว่ามันเกินกำลังของตน ถ้าช่วยกันทำงานเดียวกันนั้นก็ง่ายขึ้น อันนี้เป็นประโยชน์อย่างหนึ่ง อีกประโยชน์หนึ่งก็คือถ้าสมมุติว่าคนหนึ่งทำงานอย่างหนึ่ง แล้วไปขัดแย้งกับงานของคนอื่น ก็ทำให้งานของตน และงานของคนอื่นไม่สำเร็จ ถ้าร่วมสามัคคีกัน มีความปรองดองและปรึกษาหารือกัน ก็สามารถที่จะปฏิบัติงานนั้นโดยการเห็นอกเห็นใจกันบ้าง อดุลมุล่วยกันบ้าง ทำให้งานนั้นสำเร็จลุล่วงไป เป็นประโยชน์แก่ทุกฝ่าย อันนี้ก็เป็นคำตอบ ทำไมจึงต้องตั้งลูกเสือชาวบ้าน ที่พูดเช่นนี้ ลูกเสือชาวบ้านทุกคนที่นี้และที่อื่นที่ได้ฝึกมาก็สามารถจะตอบได้เหมือนกัน แต่ต้องพูดอย่างนี้เพราะว่าเป็นการยืนยันว่า ความคิดของแต่ละคนที่สนใจ เข้ามาฝึกลูกเสือชาวบ้าน เพื่อความสามัคคี เพื่อความสุข ความสำเร็จของงานของตน ความอยู่เย็นเป็นสุขของตน และของส่วนรวมนั้น ยืนยันว่าเป็นความดี ความจริงของแต่ละคน และเป็นสิ่งที่สมควรทำ ฉะนั้นการที่ท่านทั้งหลายได้ฝึกลูกเสือชาวบ้านมา และได้ตระหนักถึงความสำคัญของความสามัคคี คือความร่วมมือกัน ซื่อสัตย์สุจริตซึ่งกันและกันนี้ เป็นสิ่งที่สำคัญ และทุกคนตระหนักแล้ว ก็ขอให้ถือว่า

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่ง พร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จากภูพิงคราชนิเวศน์ ไปพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้าน จังหวัดเชียงใหม่





เป็นคำตอบต่อคำถามที่มีอยู่ว่า ทำไมจึงตั้งลูกเสือชาวบ้าน ลูกเสือชาวบ้านทุกคนทราบดีแล้ว ถ้าใครมาถามก็ให้ตอบไปตามที่รู้แล้ว ที่พูดที่ต้องเล่าให้ฟังก็เพราะมีคนถาม และมีคนที่เขาไม่เข้าใจ ฉะนั้น ลูกเสือชาวบ้านจะทำประโยชน์ได้อีกทางหนึ่ง นอกเหนือจากร่วมแรงกัน คือชี้แจงให้ทราบว่า ชาดิบ้านเมืองนี้ ถ้าอยากอยู่เย็นเป็นสุข จะต้องร่วมงานกัน ร่วมสามัคคีกัน จะต้องพยายามที่จะปรองดองกันดี และทุกสิ่งทุกอย่างในชาติ ก็จะมีบรรลุผลไม่ใช่ว่างานของชาตินี้เป็นงานง่าย เป็นงานยาก แต่ถ้าร่วมแรงกันก็พอไปได้ และการพอไปได้นั้นก็หมายความว่าอยู่เย็นเป็นสุขได้

ก็ขอให้ทุกคนปฏิบัติเคร่งครัดตามคำปฏิญาณที่ได้ให้ไว้ โดยเฉพาะคำที่ว่าจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ เพราะเหตุว่าการช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ เท่ากับเป็นการช่วยเหลือตัวเองเหมือนกัน ถ้าทำตามคำปฏิญาณ และปฏิบัติตามที่ได้ฝึกมาโดยดี ก็จะสามารถประโยชน์ตามที่ต้องการ และทุกคนจะมีความร่มเย็นเป็นสุข ทำให้ชาตินี้บ้านเมืองมีความมั่นคง และมีความเจริญแน่นอน

ขอให้ทุกคนตั้งอกตั้งใจระลึกถึงคำปฏิญาณ ปฏิบัติตนตามคำปฏิญาณ และสามัคคีกัน ปรองดองกันดี ในการนี้ก็ขอให้ทุกคนมีกำลังทั้งกายทั้งใจ ที่เข้มแข็งสมบูรณ์ สิ่งใดที่ปรารถนาก็ขอให้ประสบความสำเร็จทั่วกัน ได้ประสบความสำเร็จโดยทั่วกัน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาต่าง ๆ ของ
สถาบันเทคโนโลยีการเกษตร แม่โจ้ เชียงใหม่ ครั้งที่ ๑

วันพฤหัสบดี ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๒๑



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของสถาบันเทคโนโลยีการเกษตร แม่โจ้ เชียงใหม่
ในโอกาสนี้ และมีความพอใจที่ได้ทราบจากรายงานของอธิการบดีว่า กิจกรรมต่าง ๆ ทั้งทางวิชาการและการปฏิบัติ
เจริญก้าวหน้ามาด้วยดีทุก ๆ ด้าน

ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ และพร้อมที่จะออกไปประกอบ
การงานเป็นกำลังของบ้านเมือง

สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแห่งนี้ ถึงจะได้ฐานะใหม่ และมีบัณฑิตสำเร็จใหม่เป็นรุ่นแรก แต่ก็ยังเป็น
สถาบันการศึกษาเก่าแก่มีชื่อเสียงมานาน ผู้เรียนสำเร็จออกไปจากแม่โจ้ ก็ได้ออกไปเป็นกำลังสำคัญ ทำการงาน
ให้เป็นผลดีแก่ชาติบ้านเมืองอย่างมากมาหลายรุ่นแล้ว จึงต้องถือว่ามีความเจริญประวัติอันน่าภาคภูมิใจ และมีผลงาน
คือการช่วยเหลือระดับประเทศของชาติ อันเป็นประโยชน์และเป็นกุศลอันน่าเต็มใจยิ่ง

การเกษตรนั้นนับว่าเป็นงานที่สำคัญมากสำหรับประเทศเรา เพราะเป็นงานที่สร้างเสริมความสุขสมบูรณ์
ให้แก่บ้านเมืองโดยส่วนรวม ผู้ที่มีอาชีพทางการเกษตร จึงควรต้องเป็นผู้ที่เพียบพร้อมด้วยความรู้ ความรู้จักสังเกต
พิจารณา ตลอดจนความขยันหมั่นเพียรและความบากบั่นอดทน ผู้ศึกษาสำเร็จแล้ว เป็นผู้ที่ได้รับการฝึกหัดอบรมมา
ให้สามารถพร้อม ทั้งที่จะออกไปประกอบอาชีพส่วนตัว ทั้งที่จะไปเป็นครูบาอาจารย์ จึงขอให้ตั้งใจปฏิบัติงาน
ตามความสามารถที่มีอยู่ให้เต็มกำลัง อีกประการหนึ่ง งานด้านการเกษตรนี้ ย่อมมีปัญหาที่จะต้องประสบอยู่เสมอ
อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทุกคนจึงควรจะใช้ความรู้ที่ได้ศึกษาและฝึกหัดมา ให้เป็นรากฐานเพื่อที่จะช่วยหาความรู้
อันก้าวหน้ามาเพิ่มเติมอยู่เสมอด้วย เพื่อช่วยให้กิจการเกษตรพัฒนายิ่ง ๆ ขึ้น และเพื่อให้ความรู้ความชำนาญ
ที่ค้นคว้าขึ้นใหม่ได้สืบทอดไปถึงเกษตรกรรุ่นหลัง ๆ ต่อไป

ขอให้ทุกคนตั้งปณิธานอันมั่นคงไว้แต่แรกเริ่ม ที่จะสร้างความดีความเจริญให้แก่ชาติบ้านเมือง และตั้งใจ
ให้มั่นคง ที่จะบำเพ็ญตนเป็นตัวอย่างให้เกษตรกรทั้งปวงได้ยึดถือเป็นแบบฉบับได้จริง ๆ

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความสุข ความสวัสดิ์ และความก้าวหน้าพร้อมทุก
ประการ สมตามที่แต่ละคนตั้งใจปรารถนาไว้.





พระราชดำรัส^(๑)

ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตรและรางวัลแก่นักเรียน

ในงานประจำปีโรงเรียนจิตรลดา

ณ ห้องประชุมโรงเรียนจิตรลดา

วันอาทิตย์ ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๒๑



วันนี้จะถือว่าเป็นวันพิเศษก็ได้ ถือว่าเป็นวันธรรมดาก็ได้ เพราะเมื่อเช้านี้พระอาทิตย์ขึ้น ฟ้ามืดแสงสว่างขึ้นมาเหมือนทุกวัน และคืนนี้พระอาทิตย์ก็ตกและจะมีदनอกจากจะมีแสงไฟที่ฉาย ทำไมถือว่าวันนี้เป็นวันพิเศษ ก็ด้วยเป็นวันที่มีงานโรงเรียนประกาศผลการเรียนประจำปี ผู้ที่ได้เรียนดีก็ได้มารับรางวัลและประกาศว่าได้สอบไล่ได้ชั้นชั้นได้ แต่ที่พิเศษยิ่งก็สำหรับนักเรียนชั้น ม.ศ. ๕ ที่จบหลักสูตรของโรงเรียน วันนี้ควรจะถือว่าเป็นวันพิเศษ เพราะแสดงว่าตนจบหลักสูตรแล้ว และดังที่ได้กล่าว จะออกไปสู่โลกต่อไป จะออกไปเรียนต่อก็ตาม หรือไปทำงานทำการอะไรก็ตาม ก็ถือว่าวาระนี้เป็นวาระสำคัญ ความจริงที่จบไม่ใช่วันนี้ ที่ถือว่าจบก็คือว่าวันที่สอบไล่ได้ แต่ถือเป็นพิธีการว่าจบและเป็นวาระที่จะออกไปเมื่อสักครู่นี้ เมื่อมาลาจะไป

ที่สำคัญ นักเรียนเวลาเป็นนักเรียนก็ถือว่าเป็นเด็ก เมื่อจบการศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาถือว่าเป็นผู้ใหญ่ เพราะว่าจะต้องไปต่อเอง ไม่มีการดูแลโดยใกล้ชิดเท่ากับเมื่ออยู่ในโรงเรียนและยังถือเป็นเด็กนักเรียน คำว่าเด็กนักเรียนนี้ บางคนอาจไม่ชอบให้ใช้คำว่า “เด็ก” เพราะว่ามันว่า “เด็ก” นี่เป็นการดูถูกเมื่อเปรียบเทียบกับ “ผู้ใหญ่” ผู้ใหญ่เหมือนเป็นผู้ที่โตแล้ว ไม่ต้องถูกดู ไม่ต้องถูกเตือน เมื่อเป็นเด็กก็ต้องถูกดูถูกเตือน ถูกสอน คำว่า “ถูก” นี่ ฟังดูไม่ค่อยดี เหมือนว่ามี การบังคับจิตใจ แต่หากว่าถ้าไม่มีการบังคับจิตใจพวกเราทุกคนจะเป็นผู้ใหญ่หรือเป็นเด็กอยู่ได้อย่างไร จะต้องมีการบังคับ มีแตกต่างอยู่ที่ว่า ถ้าผู้อื่นบังคับมันบังคับใจ แต่ว่าเมื่อพ้นจากสภาพเป็นทางการว่าเป็นเด็ก เป็นผู้ใหญ่แล้วก็ยังต้องถูกบังคับ ผู้อื่นบังคับก็มี แต่ที่สำคัญที่สุดก็คือตัวเองจะต้องบังคับตัวเอง ฉะนั้นการที่ออกไปจากโรงเรียนนี้ คือหมดสภาพเป็นนักเรียนในโรงเรียนจิตรลดาแล้ว ต่อไปนี้จะต้องบังคับตัวเองให้มาก จะต้องรู้จักการควบคุมจิตใจของตัวเองให้มาก เพราะถือว่าเป็นผู้ใหญ่แล้ว และถ้าใครมาบังคับอาจจะรู้สึกเสียใจหรือคับใจ คนอื่นที่จะมาบังคับก็อาจนึกว่าเรารู้สึกละอย่างนั้นจึงไม่บังคับ แต่ถ้าเราจะพิจารณาถึงคำว่า “บังคับ” หรือ คำว่า “เด็ก” และ “ผู้ใหญ่” ก็จะต้องนึกดูว่าการที่เป็นเด็กในโรงเรียนที่บังคับนั้นเรียกว่าบุญเท่าไร เพราะว่าคนเราไม่ใช่ในวันเดียวหรือในวันเดียวที่จะเปลี่ยนจากเด็กเป็นผู้ใหญ่ จึงถือเป็นวาระสำคัญ วาระสำคัญนั้น

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้





เป็นมาตลอดทุกวันที่พระอาทิตย์ขึ้น ทุกวันที่พระอาทิตย์ตก เป็นวันสำคัญทั้งนั้น เพราะว่าจะเป็นการสร้างกำลังใจของการบังคับตัวเองนั้นตลอดมาและเมื่อจบหลักสูตรก็ตลอดไป ก็หมายความว่าเมื่อจบหลักสูตรแล้วก็ไม่จบ จะต้องหัดการบังคับตัวอยู่ตลอดเวลา รู้ว่าต้องบังคับตัวเองตลอดเวลา ตลอดส่วนของชีวิตที่ได้ผ่านมาในโรงเรียน ข้อนี้ก็ไม่ใช่เฉพาะสำหรับนักเรียนที่ได้จบหลักสูตร

สำหรับนักเรียนที่เพิ่งเรียน หรือกำลังอยู่ในโรงเรียนนี้ ก็จะต้องถือว่าทุกวันนี้เป็นวันสำคัญ เพราะเป็นวันที่จะสร้างกำลังใจการบังคับตัวให้แข็งแรงขึ้นทุกที และวันหนึ่งก็จะได้บรรลุถึงวันเช่นวันนี้ ซึ่งถือขึ้นมาว่าเป็นวันสำคัญได้รับรางวัล ได้รับประกาศนียบัตรและได้มีความพอใจว่าได้ผ่านขึ้นจากเด็กไปเป็นผู้ใหญ่ การนี้จะต้องสร้างตลอดโรงเรียนนี้ได้ตั้งหลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตรอยู่ตลอดเวลา หากครูอาจารย์ หากเครื่องอุปกรณ์มาสำหรับให้นักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ได้มีโอกาสที่จะใส่ความรู้ในตัวและสร้างกำลังใจของการบังคับตัวให้แน่นแฟ้น เพื่อที่จะให้เป็นผู้เป็นคน คือเป็นผู้เป็นคนนี้หมายความว่า เป็นคนที่ยืนด้วยตนเองได้ ไม่เป็นที่ขวางตาของคนอื่น เป็นคนที่สุภาพเรียบร้อย และเป็นที่ยกย่องของผู้อื่น คือเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถแสดงออกมาได้ในงานการ

ฉะนั้นที่เริ่มต้นวันนี้ว่า วันนี้เป็นวันธรรมดาก็ได้ วันพิเศษก็ได้ ก็คงเข้าใจกันถ้าไม่เข้าใจกันก็ขอให้ใช้ความคิดวิธีคิดที่ได้ฝึกเอาไว้ และที่กำลังฝึกมาพิจารณา คำพูดที่พูดอยู่นี้ ว่าความสำคัญไม่ใช่อยู่ที่วันที่ตั้งเอาไว้เป็นวันแจกรางวัลหรือประกาศนียบัตร แต่ความสำคัญอยู่ที่ทุกวันที่สร้างตัวเอง และให้ระลึกถึงว่าการสร้างตัวเองในโรงเรียนนี้ได้รับความสะดวกสบายจากบริการของครู โรงเรียน แล้วก็ของเจ้าหน้าที่ทั้งหลายที่ได้อุทิศตัวและให้ไว้ในโรงเรียนนี้อย่างเต็มที่เต็มเปี่ยม ขอให้ถือและสำนึกว่าโอกาสนี้เป็นโอกาสที่ดีการเรียนนี้เรียนมาเป็นเวลานาน และเวลานานนี้จะต้องใช้ให้ดีเพราะไม่ใช่นาน คนเรามีโอกาสที่จะทำอะไรที่จะหาความรู้ หากำลัง จะต้องฉวยโอกาสนั้น ฉะนั้นขอให้นึกถึงอยู่เสมอว่าที่เคยพูดและคงเคยได้ยินจากผู้อื่นที่เตือนอยู่เสมอว่าคนเราทุกคนจะต้องมีความเพียร ความพยายามความอดทน และความมานะบากบั่นที่จะเรียน นอกจากเพียรที่จะเรียนที่จะหาความรู้ ก็ต้องเพียรที่จะบังคับตัวเองให้มีความสุขดี ทั้งนี้ไม่ใช่คำพูดที่จะบังคับใจ คือบีบหัวใจของแต่ละคน ขอให้แต่ละคนบังคับใจตัวเอง ไม่ใช่ให้คนอื่นบังคับ ถ้าไม่อยากไม่ชอบให้คนอื่นบังคับต้องบังคับตัวเอง อาจเกลียดชังหน้าตัวเองก็ได้ แต่ว่าเกลียดชังหน้า





ตัวเองไม่เป็นไร ถ้าบังคับตัวเอง ผลที่จะได้รับคือความสำเร็จเป็นขั้นเป็นตอน ในชั้นโรงเรียน ก็สำเร็จในการผ่าน
ชั้นชั้นได้ถึงชั้นปลายของโรงเรียน คือสามารถจบหลักสูตรของโรงเรียน เพื่อที่จะก้าวไปสู่หลักสูตรอื่น จะเป็นการเรียน
ในชั้นอุดมศึกษาหรือจะเป็นการเรียนในชั้นชีวิตจริง เพื่อความสำเร็จ ฉะนั้นคำพูดทั้งหลายที่ได้พูดนี้ขอให้ไป
พิจารณาให้ดี ทั้งนักเรียนปัจจุบัน นักเรียนที่กำลังออกไปฟันฝ่าอุปสรรคในชีวิต ทั้งครูอาจารย์ที่กำลังทำงานทำการ
อยู่เดี๋ยวนี้ ตลอดจนผู้ปกครองและทุกคนที่อยู่ ณ ที่นี้ ว่าให้ระลึกถึงว่าทุกวันนี้เป็นวันพิเศษ แต่ว่าในโอกาสวันนี้
ซึ่งเป็นวันที่แสดงผลงานของวันพิเศษต่าง ๆ ที่ผ่านมา และหวังว่าวันพิเศษที่จะมีต่อมาในอนาคต จะเป็นวันพิเศษ
จริง ๆ ก็ขอแสดงความยินดีของวันพิเศษวันนี้ และแสดงความยินดีกับผู้ที่ได้เรียนได้ผลดี ได้ผลสำเร็จเป็นที่ประจักษ์

ขอให้ทุกคนมีกำลังใจกำลังกาย กำลังความอดสาหัสบากบั่นอดทน และความเพียร เพื่อที่จะสร้างวันพิเศษ
ในอนาคตยิ่ง ๆ ขึ้นไปได้ ก็ขอให้ทุกคนได้ประสบความสำเร็จ ความดี ความงาม ทุกประการทั่วกัน.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่คณะอาสาสมัครบรรเทาสาธารณภัย^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพุธ ที่ ๕ เมษายน ๒๕๒๑



ขอขอบใจที่ท่านทั้งหลายมาในวันนี้ มาให้พร และได้นำเงินมาช่วย^(๓) อาสาสมัครบรรเทาสาธารณภัยนี้ ได้ประโยชน์อย่างยิ่ง และเห็นสมาชิกทั้งในพระนครและในต่างจังหวัดได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเข้มแข็ง และความเสียสละ หน้าที่ของท่านทั้งหลายเมื่อทำจากใจที่จะ^(๔) และรับหน้าที่ปฏิบัติการจากอุดมคติที่ได้ตั้งไว้นั้น มีถ้าจะแบ่งเป็น ๒ อย่างใหญ่ๆ ได้ดังนี้ว่า ภัยที่จะมาถึงพวกเรา จะมีได้ ๒ อย่าง ภัยธรรมชาติ ซึ่งเราไม่สามารถที่จะควบคุมได้ และภัยที่จะควบคุมได้

ภัยธรรมชาตินั้นก็ได้แก่พายุ น้ำท่วม เป็นต้น อัคคีภัยก็ไม่แน่ว่าอยู่ในสาธารณภัยธรรมชาติ แบ่งออกนับว่าเป็นครึ่ง ๆ เพราะว่าส่วนมากอัคคีภัยจะเกิดขึ้นมาได้ส่วนมากก็โดยความประมาท หรือความไม่เอาใจใส่หรือการไม่ระแวดระวังพอ จึงมีอัคคีภัย แม้ในภัยธรรมชาติอื่นๆ ก็อาจจะบรรเทาได้แต่เนิ่นๆ โดยที่จะปฏิบัติระมัดระวังไว้แต่ส่วนใหญ่วัยธรรมชาติเหล่านี้ ก็เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาตามชื่อของประเภทนี้ว่าเป็นธรรมชาติ เราก็ต้องไปบรรเทาทุกข์ของผู้ที่ประสบภัยเหล่านี้ ภัยอีกอย่างหนึ่งมาอย่างชัดเจนจากความประมาทหรือจากความไม่พร้อมเพียงของพวกเราทั้งหลาย เช่นการที่จะมีอุบัติเหตุก็มาจากการไม่ระมัดระวังของอุบัติเหตุในท้องถนน เป็นต้น ผู้ที่ประสบอุบัติเหตุส่วนมากก็เพราะว่าไม่ได้ระมัดระวัง อาจจะด้วยการปฏิบัติหรือการขับอย่างไม่ระมัดระวัง หรือจากการไม่บำรุงรักษาเครื่องมือคือพาหนะให้ดี เป็นต้น นอกจากนี้ภัยก็อาจจะมาจากความไม่ระวังในการป้องกันหลายด้าน และยังมีภัยอีกอย่างหนึ่งเกิดมาจากการกลั่นแกล้ง กลั่นแกล้งในรูปต่างๆ ฉะนั้นหน้าที่ที่ท่านมีก็ต้องไม่เปลี่ยนแปลง แต่จะต้องตระหนักในประเภทของภัยต่างๆ ที่เกิดขึ้น และจะต้องตระหนักว่า หน้าที่ที่ได้วางไว้ให้ตัวกว้างขวางมาก ที่ได้เห็นการปฏิบัติของสมาชิกอาสาสมัครบรรเทาสาธารณภัยนี้ ก็เห็นว่าได้ปฏิบัติอย่างมีความตั้งมั่นตั้งใจดี อาจจะเป็นเพราะว่า เราอาสาสมัครบรรเทาสาธารณภัยนี้ ก็มีการตั้งมาไม่นานนัก ก็ยังมีความกระตือรือร้น และยังมีความสดในความทรงจำของการฝึก แต่ถ้านานๆ ไปอาจจะคลายไปได้ ขอโทษ ที่จะเกือบว่า

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ พันตำรวจเอก อ่าง อุดินนิษฐ นำอาสาสมัครบรรเทาสาธารณภัย เฝ้า ฯ ทูลเกล้า ฯ ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย

(๓) (๔) บันทึกพระสุรเสียงไม่ติด





อาจจะมีการคลายความตึงมั่นก็ได้ ฉะนั้น สิ่งสำคัญของเรา อาสาสมัครบรรเทาสาธารณภัยนี้ อยู่กับการฝึกและรักษาความที่ฝึกฝนไว้ดีนี้ให้คงอยู่ ด้วยการตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้ฝากไว้ และจะเป็นประโยชน์มาก

ในด้านภัยธรรมชาตินั้น ก็สามารถที่จะออกไปช่วยเหลือผู้ประสบเหตุโดยฉับพลัน ข้อนี้ นอกจากจะเป็นการทำบุญ และทำการแผ่ความบรรเทาความทุกข์ บำรุงสุขของผู้ที่เดือดร้อนแล้วยังเป็นการป้องกันภัยสำหรับภายหน้าต่อไป เพราะว่าความฉับพลันนี้ทำให้เกิดกำลังใจแก่ผู้ที่ประสบภัย ถ้าผู้ที่ประสบภัยเกิดกำลังใจแล้ว ก็ทำให้ผู้ที่ประสบภัยและได้รับความช่วยเหลือเห็นอกเห็นใจ มีความประมาทน้อยลง และมีความเตรียมพร้อมมากกว่า อันนี้ก็จะบรรเทาสาธารณภัยต่อไปได้อีกมากทีเดียว นอกจากนี้ถ้าภัยนั้นมาจากความประมาท ก็จะทำให้ผู้ที่เป็นสมาชิกไม่ประมาท และเป็นตัวอย่างแก่ประชาชนทั่วไปให้ระมัดระวังไม่ประมาท ภัยต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นก็จะน้อยลงได้

อนึ่ง การปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครที่ปฏิบัติได้เข้มแข็ง จะทำให้ผู้ที่ตั้งใจไม่ดีมีความตั้งใจที่จะก่อภัยนั้นเอง ระมัดระวังและสำนึกไว้ จึงทำให้ป้องกันภัยที่จะเกิดขึ้นจากการเจาะจง ฉะนั้น หน้าที่ของท่านเมื่อได้ฝึกแล้วเมื่อได้ฝึกใจแล้วว่าจะทำหน้าที่ จึงมีความสำคัญมาก มีความสำคัญในการรักษาความตั้งใจนี้ และมีความสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ตามความชำนาญที่ได้ฝึก ถ้าวรรักษาความตั้งใจ เชื่อว่าประโยชน์ที่มีอยู่ในนี้ก็ทวีขึ้นเรื่อย ๆ เป็นลำดับ และท่านทั้งหลายก็จะทำประโยชน์ได้ดังที่ตั้งใจไว้

อีกข้อหนึ่งที่สำคัญ ในเมืองไทยนี้เมืองการค้าและอาสาสมัครอื่น ๆ ที่ตั้งใจทำหน้าที่คล้าย ๆ กัน คือการทำนุบำรุงให้บ้านเมืองมีความเจริญรุ่งเรือง ทั้งในด้านป้องกันสาธารณภัยทั้งในด้านแก้ไขปัญหาด้านต่าง ๆ อีกด้วย เช่น การสร้างความเจริญ ความมั่นคงของประเทศมีอีกหลายจะเรียกว่าองค์การหรือหน่วยหรือกลุ่มก็ได้ ส่วนมากก็มีความตั้งใจที่บริสุทธิ์ การที่มีหลายหน่วยอาจจะเป็นสิ่งที่เกิดความเสียหายได้ เพราะว่าแต่ละหน่วยก็ทะนงตัวว่าตัวทำได้ผลมากที่สุด ความจริงไม่เป็นเช่นนั้น หรือเป็นเช่นนั้นก็ได้ ที่จริงแต่ละคนถ้าตั้งใจดีแล้วก็ทำประโยชน์มากที่สุด แต่ว่าถ้าอยากให้ได้ประโยชน์มากที่สุดอย่างยอดเยี่ยม ก็จะต้องประสานความตั้งใจบริสุทธิ์และความดียอดเยี่ยมของแต่ละหน่วยทุกหน่วยให้เข้ากัน ให้ประสานกัน ท่านคงได้เห็นแล้วว่า เมื่อมีการปฏิบัติงานเมื่อไร ก็มีผู้อื่นเข้ามาการประสานงานนี้เป็นสิ่งสำคัญ เราไม่แย่งกันทำความดี เพราะว่าความดีนี้ไม่ต้องแย่งกัน ความดีนี้ทุกคนทำได้ เพราะความดีนี้ทำแล้วก็ดี ตามคำว่าดีนี้ ดีทั้งนั้น ฉะนั้นถ้าช่วยกันทำดี ความดีนั้นก็จะใหญ่โต จะดียิ่งดีเยี่ยม





ฉะนั้น ในวันนี้เมื่อท่านมาก็ถือโอกาสที่จะแสดงข้อคิดต่าง ๆ เหล่านี้ไว้กับท่านทั้งหลาย ขออย่าให้ถือว่าเป็นการตำหนิติเตียน แต่ว่าถือว่าเป็นข้อเตือนใจสำหรับทุกคนที่รู้สึกว่าร่วมนเราต้องการที่จะมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และถ้าช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างถูกต้อง อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยความรู้ ด้วยความตั้งใจ เราจะได้ความอยู่เย็นเป็นสุขเป็นส่วนรวม ซึ่งเราปรารถนาทุกคน ชื่อเสียงหรือคำสรรเสริญก็จะมาถึงท่านแน่นอน ชาติต้องการ เพราะแต่ละคนก็ไม่ใช่ว่าทำงานเพื่อชื่อเสียง แต่แต่ละคนทำงานได้ดีขึ้น ถ้าเราได้รับคำชมเชย คำรับรู้ สบายใจ เป็นของธรรมดา ถูกต้อง ฉะนั้นถ้าอยากมีความสุขสบายใจว่าทำงานได้ดีและมีคนสรรเสริญ ก็ขอให้รักษากิจใจให้เข้มแข็งและเจตนาที่จะทำให้เป็นประโยชน์นี้ไว้ต่อไป ด้วยการอบรมจิตใจของตัวเอง ฝึกกายตัวเองให้พร้อมเพรียง อยู่เสมอ และประสานสอดคล้องกับผู้อื่น ที่ทำงานในแนวเดียวกัน เมื่อความดีเกิดขึ้น ประสิทธิภาพก็เกิดขึ้น ความมั่นคงก็เกิดขึ้น พวกเราทุกคนทั้งประเทศก็อยู่ดีกินดี สิ่งใดที่เป็นสิ่งที่บกพร่องก็จะได้รับการแก้ไขได้ในกาลเวลาที่สมควร ตามกำลังที่เรามี

ก็ขอขอบใจท่านทั้งหลายที่ได้ตั้งใจอย่างแน่วแน่ และขอให้รักษาความดีไว้ เพื่อที่จะได้ประสบความสำเร็จ ความสุขใจ ความสบายใจ และความเจริญ ขอท่านทั้งหลายมีทั้งกายใจเข้มแข็ง แข็งแรง เพื่อที่จะปฏิบัติตามวัตถุประสงค์นี้โดยทั่วกัน.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่คณะกรรมการจัดงาน “๕ ธันวาคมหาราช”^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพุธ ที่ ๕ เมษายน ๒๕๒๑



ขอขอบใจท่านทั้งหลายที่ได้จัดงาน และงานที่คณะกรรมการได้จัดนี้ ได้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่รายงานมา ซึ่งก็นับว่าเป็นการแสดงความพร้อมเพียงของทุกฝ่าย รวมทั้งทางราชการในการร่วมมือด้วย ข้อนี้เป็นข้อสำคัญ

ปัญหาที่ว่าไม่ทราบจะปฏิบัติอย่างไร ก็ได้แก้ไขแล้ว ข้อสำคัญการแสดงหรือการทำอะไรเพื่อประโยชน์ส่วนรวมนั้น บางทีแสดงออกมาเป็นส่วนที่จะให้ดูได้ อย่างที่ได้นำเงินบริจาคมาก็เห็นตัวเลข การแสดงตัวเลขของเงินมาแสดงในสาขาต่าง ๆ ก็เป็นตัวเลข แต่ผลที่เห็นไม่ได้เห็นกลับได้เห็นด้วยการนี้เอง อันนี้ขอยกย่องที่พูดเป็นปริศนา ผลที่ไม่เห็นที่ออกมาอย่างไม่เห็นนั้นคือข่าว ตามธรรมดาทุกวันได้รับข่าวประจำวันเกี่ยวข้องกับคดีอาชญากรรม ในเฉพาะกรุงเทพมหานคร เขาสรุปกิจการการทำงานของเจ้าหน้าที่ว่ามีเหตุการณ์อะไรบ้างในวันนั้น โดยมากก็เป็นหัวข้อสัก ๑๐ หัวข้อ เรียกว่าถ้าพิมพ์เป็นกระดาษฟูลสเก็ปซึ่งสรุปหัวข้อนั้นใช้ประมาณ ๒ หน้า ฟูลสเก็ป ส่วนในวันที่ ๕ ธันวาคมนั้น รายงานที่ส่งมามีเพียง ๔ – ๕ บรรทัด ฉะนั้นก็เป็นการแก้ปริศนาอันนี้ที่ว่า ผลงานของท่านที่ตั้งใจมา ก็หมายความว่าออกมาเป็นสิ่งที่ไม่เห็นคือไม่เห็นมีอาชญากรรม ไม่มี ที่แรกก็สงสัย เพราะว่ามีกรว่ากันว่าวันนั้นไม่มีอาชญากรรม ทียบจวอะไรสักเล็กน้อยก็ไม่มีในงานที่ที่สนามหลวงและบริเวณใกล้เคียงก็มีความเรียบร้อยเป็นพิเศษ อันนี้เป็นผล ผลนี้อาจจะบอกว่าเป็นผลทางลบเพราะเรื่องไม่มีเรื่อง แต่ผลทางลบเพราะไม่มีเหตุ กลับมีผลทางบวก เพราะว่าถ้าดูกระดาษรายงานที่รายงานมา เป็นเพียง ๔ บรรทัด เป็นการประหยัดอย่างยิ่ง อย่างน้อยที่สุดกระดาษที่รายงาน แทนที่จะเป็น ๒ หน้าใหญ่ ๆ ก็ใช้เพียงกระดาษ ๔ บรรทัด โดยที่รับรายงานนั้นเป็นโทรพิมพ์ ไม่ใช่ว่าต้องใช้กระดาษทั้งแผ่นสำหรับส่งมาเพียง ๔ บรรทัด ก็เป็นการประหยัดกระดาษโทรพิมพ์ ไม่ต้องม้วนออกมาทำให้เสียไป ก็เป็นผลที่ดีมากของการจัดงานเพื่อความสามัคคีเพื่อความดี เพื่อเตือนให้คนมีความประพฤติตัวให้ดี คือการประหยัดเวลาที่ไม่ต้องใช้การ อาจจะว่าพูดถึงแผ่นกระดาษนี้ก็ไม่แพงอะไร แต่มาก ๆ ไปก็แพง แต่ข้อสำคัญรายงานนี้ก็ได้อิสบ สงสัยก็เลยสืบไปว่ามีหรือไม่มี

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชโองการให้คุณหญิงนงนุช จิระพงศ์ นำคณะกรรมการจัดงาน “๕ ธันวาคมหาราช” เฝ้า ฯ ทูลเกล้า ฯ ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย





ฟังรายงานก็ไม่มีจริง ๆ ก็สบายใจ ความสบายใจอันนั้นก็เกิดขึ้น ก็เป็นผลเหมือนกัน ความสบายใจของคนเป็นของที่หายาก คนเราต้องมีความสบายใจจึงจะมีชีวิตที่ราบรื่นได้ ก็เพราะมีความสบายใจก็มีเหตุผล ผลในทางลบที่เป็นบวกก็มีอยู่ว่า เมื่อไม่มีอาชญากรรม เจ้าหน้าที่ก็ไม่ต้องเดือดร้อน ไม่ต้องเสียเวลากวดผู้ร้าย ไม่ต้องเกิดโทษที่จะต้องไปจับผู้ร้าย หรือทำผู้ร้ายให้หนีไปได้เกิดผู้บังคับบัญชาเล่นงานเอา ทั้งนี้ก็เป็นการประหยัดทั้งนั้น การประหยัดนำมาสู่ความสบายใจ เพราะว่าไม่ต้องไปเที่ยวหาอุปกรณ์ ไม่ต้องไปเที่ยวเสียสิ้นเปลือง ไม่ต้องไปเก็บภาษีเพิ่มเติมอีก

ฉะนั้น การที่มีผลดังกล่าวนี้ ก็เป็นสัญลักษณ์และเป็นกฎที่น่าสนใจ เป็นเรื่องที่น่าสนใจที่สุด เป็นที่น่าเสียใจอย่างหนึ่งว่า ผลนั้นยังไม่อยากยืนยัน ถึงวันที่ ๖ รายงานมาก็สิ้นเปลืองไปอีก ๒ หน้ากระดาษตามเดิมหมายความว่างานของท่านก็มีผลดีมาก แต่ว่าอาจจะยังไม่ยั่งยืนนัก ก็เกิดปัญหาขึ้นมาใหม่ว่าทำอะไรถึงจะให้ผลงานที่ท่านทั้งหลายตั้งใจที่จะทำยั่งยืนขึ้นมา คือหมายความว่า ใ้งานที่ตั้งใจทำด้วยดี ด้วยความเสียสละ ด้วยความตั้งใจ ด้วยความเหน็ดเหนื่อย และด้วยผลสำเร็จที่ดี ให้ผลนี้ยั่งยืน ทำอย่างไร แต่ถ้าจะมาอธิบายหรือจะมาแนะนำว่าจะทำอย่างไร สำหรับให้ผลสำเร็จยั่งยืนนั้น ก็คงจะยากยิ่งและอาจจะเป็นสิ่งที่ทำไม่ได้ เพราะว่าโลกเราต้องมีเดือดร้อนอยู่เสมอ แต่ว่าขอตั้งข้อสังเกตว่า ถ้าหากว่าตั้งจิตตั้งความตั้งใจแบบที่ได้ตั้งใจทำในวันก่อนทุกวัน เอาให้เป็นปกติทุกวันจะเกิดผล อาจจะเกิดผลไม่มากเท่ากับเตรียมงานมาหลายวันแล้วก็มาปฏิบัติงานในวันเดียวแล้ววันนั้นได้ผล แต่ว่าอาจจะช่วยได้บ้าง

ก็สรุปอยู่ในคำว่า พูดอยู่เสมอคำว่าสามัคคี คือถ้าทุกคนจะมีอาชีพอิด จะเป็นมีฐานะอย่างใดก็ตาม ตั้งใจสละสักนิตหนึ่งทุกวัน และเห็นใจผู้อื่น ตั้งใจทำเพื่อส่วนรวมและตั้งใจเป็นพิเศษทุกวัน การตั้งใจเป็นพิเศษทุกวันนี้ ก็จะเป็นปกติ อย่าเสียใจว่ากลายเป็นปกติไป เราแหกตั้งใจอย่างหนักแล้วกลายเป็นของธรรมดา แต่ถ้าของธรรมดานั้นเป็นพิเศษทุกวัน คือพิเศษนั้นเป็นธรรมดาทุกวัน ระดับความเป็นอยู่ของส่วนรวมก็จะยกขึ้นระดับความเป็นอยู่ธรรมดา ๆ ทุกวันของเราก็ยกขึ้นสูง ดี สบาย อันนี้ก็เป็เป้าหมายที่เราทุกคนต้องการ คือให้บ้านเมืองผืนแผ่นดินนี้ ซึ่งก็ถือว่ายังร่มเย็น อย่างบ่นมากเกินไป ยังร่มเย็นพอดู ในที่อื่นร้อน ของเรายังร่มเย็น ให้ยังร่มเย็นต่อไป ด้วยการทำงาน ด้วยความสามัคคี ด้วยความตั้งใจเสียสละ ด้วยความขยันหมั่นเพียร ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ด้วยความสุจริตใจทุกวัน จนกระทั่งเป็นธรรมดาและไม่รู้สึกเสียใจว่า งานที่เราทำหรือความตั้งใจดี ซึ่งเราตั้งใจทำเป็นพิเศษ





ทุกวันกลายเป็นของธรรมดา มีผลเหมือนกัน ทำไมเมืองไทยทุกวันนี้จึงยังอยู่ดีกินดี ก็เพราะบรรพบุรุษของเราได้ปฏิบัติเรียกว่าเข้มแข็งทุกวัน จนกระทั่งกลายเป็นธรรมดาไป ไม่เป็นพิเศษ ไม่มีใครชมเชย ไม่มีใครนึกถึงมากนัก แต่ว่าถ้าทุกคนในชาติ หรือจะว่าทุกคนที่มาอาศัยอยู่ในแผ่นดินนี้ ตั้งใจสร้างความสามัคคี ความเห็นอกเห็นใจ จะบรรเทาความเดือดร้อน และจะกลายเป็นประเทศที่อยู่ดีกินดี สบายสำหรับเราซึ่งเป็นของธรรมดา แต่ว่าถ้าคนที่ไม่เคยเห็นประเทศอย่างของเราจะรู้สึกว่าเป็นพิเศษ พิเศษจริง ๆ ในระยะเวลาที่ผ่านมาก็ได้พบชาวต่างประเทศหลายท่าน ทั้งที่เคยมาอยู่ ทั้งที่อยู่มานานมาแล้ว และทั้งที่เคยมาในครั้งแรก ก็พูดอย่างนั้นว่า เมืองไทยนี่อยู่ ๆ ไปร่มเย็น น่าชื่นชม และเป็นประเทศที่ดีเป็นพิเศษ ทั้งนี้เพราะการที่ทุกคนตั้งใจที่จะปฏิบัติตนดีเป็นพิเศษจนเป็นธรรมดา

ขอให้ไปคิดพิจารณา และถือเป็นกำลังใจเหมือนกันว่า ถ้าเราทำอะไรแล้วกลายเป็นธรรมดา ไม่มีใครชมออกนอกลี เพราะนาน ๆ ที่เราเจอคนที่เขาไม่เคยเห็นเมืองไทย เขาถามเมืองไทยเป็นอย่างไร เขาอาจจะบอกว่า ไทยแลนด์แย่ เพราะเขาอ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสารหรือสิ่งพิมพ์โฆษณาชวนเชื่อว่าไทยแลนด์นี้จะล้มแล้ว ไทยแลนด์นี้มีแต่ฝรั่งเข้า ไทยแลนด์นี้มีแต่ก่อการร้าย ไทยแลนด์นี้มีแต่โกง มีแต่ของไม่ดี มีคนจนมาก มีการกดขี่อาจจะเป็นไปได้ แต่ว่าถ้าผู้ที่มีความเป็นธรรมบ้าง มาเห็นเมืองไทย เขาบอกไทยแลนด์เวอร์กิดูดี ขอพูดภาษาฝรั่งเศสหน่อย ภาษาฝรั่งเศสอาจจะไม่ใช่เวอร์กิดูดี อาจจะไม่ใช่แอมกิดูดีได้อะไรก็ได้ อาจจะเป็นอย่างอื่นก็ได้ เป็นอะไร ๆ แต่ความหมายก็หมายถึงเป็นที่น่าชื่นชมเขาจำต้องชื่นชมเพราะเขาได้เห็นจริง

เพราะฉะนั้น การที่ท่านทั้งหลายได้ทำในวันนั้นก็ได้อผลดีแล้ว เป็นที่ประจักษ์ ก็ขอรับรองต่อไปว่าไม่ต้องถือว่าเป็นวันไหน เดือนใด จะต้องแสดงออกมา ถ้าทำทุกวันแล้วทำดีเป็นพิเศษทุกวัน แต่ถ้าทำดีเป็นพิเศษทุกวันกลายเป็นธรรมดา แต่ถ้าทำดีทุกวันโดยทำให้กำลังใจของเราแข็งขึ้น ก็เหมือนกัน จิตใจกับร่างกายไม่เหมือนกัน ร่างกายเราถ้าหากเราบอกว่า เราเหนื่อยเหนื่อยแล้ว เราอ่อนเพลีย หายเหนื่อย ยิ่งสบาย แต่ว่าช่วงติดนอนนอนพักไม่พอ ขอนอนอีก นอนเลยนอนตลอดวันและตลอดคืน วันรุ่งขึ้นยังไม่ได้นอนกินนอนอีก โดยจำใจนอนอยู่ ๑๐ วัน เพราะว่าบังคับให้นอน ๑๐ วัน บอกว่าไม่สบายต้องนอน ๑๐ วัน ลุกขึ้นมาได้ขำขันไม่มีแรง พักผ่อนให้หายเหนื่อย ให้หายป่วย ลุกขึ้นมาป่วยหนัก เดินไม่ได้ อันนี้ไม่ทราบ เพราะว่าแพทย์สมัยใหม่เดี๋ยวนี้เขาให้ลุกขึ้นทันที แม้จะผ่าตัดใหญ่ ๆ วันรุ่งขึ้นเขาให้ลุกขึ้น แต่ว่าคนโบราณก็รู้สึกว่าการไปเจอของโบราณ แพทย์ให้นอนอยู่ ๑๐ วัน





ไม่ให้ลุกขึ้น เพราะฉะนั้นพอลุกขึ้นก็ไม่มีแรง ฉะนั้น การนอนพักกลับทำให้ป้อแป้ไม่มีแรง แต่ว่าถ้าเราวันไหน พักผ่อนพอสมควร และออกกำลัง ออกกำลังวันแรก ก็ขอยกตัวอย่างตัวเองว่าเคยป่วยแล้วแพทย์ก็บอกว่าอย่าออก กำลังมาก เดี่ยวหัวใจจะวาย เดี่ยวไอ้โน่นไอ้โน่นจะซำรุดอะไร เราก็ค่อย ๆ เพิ่มกำลังขึ้นไปเดินไปเดินมามีกำลังขึ้น ก็ทำให้สามารถที่จะสร้างกำลังกายให้ดี และรู้สึกเป็นธรรมดาที่จะออกกำลังกาย อย่างเช่นเคยเริ่มวิ่งรอบเดียว ก็เหนื่อยแล้ว วันรุ่งขึ้น ๒ รอบ เพิ่มขึ้นไป ๓ รอบ เพิ่มขึ้นไปเรื่อย ๆ เมื่อวานวิ่ง ๑๐ รอบ แต่ว่าเพียงรอบเดียว เดี่ยวนี้ก็เรื่องเล็ก ซึ่งแต่ก่อนนี้มันแย่ ฉะนั้น การที่ท่านทำรอบเดียว ขอลองทำสัก ๒ รอบ แล้วสัก ๓ รอบ ๔ รอบ จนกระทั่งทำตลอดรอบปี แล้วก็จะเห็นประโยชน์ จะเห็นว่าเมืองไทยเรานี้ยังมีความสุข ยิ่งหนักแน่นขึ้น ก็ขอให้ทำตามคำแนะนำ ถ้าทำไม่ได้ก็ขอให้ไปตามคำแนะนำนี้ หรืออย่างน้อยที่สุดก็ขอให้พิจารณาว่า คำแนะนำนี้มีความดี อยู่แค่ไหน

ขอให้ท่านทั้งหลายประสบความสำเร็จในการทำงาน และมีร่างกายใจครบถ้วน เพื่อที่จะให้ปฏิบัติงานได้ตามเจตนาที่ตั้งไว้ ขอให้ประสบความสำเร็จความสุขความเจริญทั่วกัน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานกระบี่และถ้วยรางวัลแก่นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาชั้นสูงสุด

จากโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ประจำปีการศึกษา ๒๕๒๐

ณ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

วันจันทร์ ที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๒๑

—————

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มามอบกระบี่และปริญญาบัตรแก่นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาชั้นสูงสุดจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจอีกราวหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับทุกคน ที่ได้รับความสำเร็จในการศึกษา และได้รับเกียรติเป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรในครั้งนี้

การรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมและบ้านเมือง อันเป็นหน้าที่สำคัญของตำรวจนั้น ปัจจุบันนี้มีปัญหามาก ทั้งดูเหมือนมีท่าทีว่าจะยังยุ่งยากซับซ้อนต่อไปอีก ทั้งนี้เพราะบ้านเมืองของเราถูกกระทบกระเทือนจากความผันผวนและเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของโลก เป็นเหตุทำให้คนส่วนหนึ่งปรับตัวไม่ทัน กลับกลายเป็นคนที่คิดเห็นแต่แก่ความอยู่รอดและประโยชน์เฉพาะตนเอง โดยไม่คำนึงถึงความ เป็นธรรมและประโยชน์ของผู้อื่น จึงพากันก่ออาชญากรรมและความไม่สงบรวมทั้งการละเมิดและเบียดบังผู้อื่น ด้วยอาการและวิธีการต่าง ๆ อย่างคาดคิดไม่ถึง แต่ถึงอย่างไรก็ตาม การระงับปราบปรามเรื่องเหล่านี้ก็เป็นหน้าที่โดยตรงของตำรวจ ไม่มีผู้ใดจะหลีกเลี่ยงหรือขอผ่อนปรนอย่างไรได้ เพราะฉะนั้น ทุกคนจะต้องกระทำหน้าที่ ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ต่อไปให้สำเร็จ ขอให้พยายามตั้งใจนำวิชาความรู้ที่มีอยู่ พร้อมทั้งความฉลาดรอบคอบ ความมานะอดทน และความสุจริตเที่ยงตรง เข้าระงับ ปราบปราม และบรรเทาปัญหาและเหตุร้ายดังกล่าวจนสุด ความสามารถ เพื่อให้สภาพการณ์บ้านเมืองคลี่คลายดีขึ้นให้จงได้ ในการนี้ จะต้องสำนึกตระหนักไว้เสมอว่า ทุกข์ร้อนของประชาชนนั้น ก็เป็นความทุกข์ร้อนของตนเองด้วย และการขจัดความเดือดร้อนของผู้อื่น แท้จริงคือการขจัดความเดือดร้อนของตนเองนั่นเอง

ขออำนาจแห่งเจตนาดี ที่ตั้งใจจะออกไปปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์สุขส่วนรวมของประเทศและประชาชน จงบันดาลให้ทุกคนประสบความสำเร็จและความรุ่งเรือง ทั้งในชีวิตทั้งในหน้าที่การงาน มีความสุขความสวัสดิ์ในที่ทุกสถาน มีพลังกาย พลั่งใจ พลั่งสติปัญญาอันเข้มแข็งสมบูรณ์ สามารถสร้างเกียรติคุณแก่ตนแก่สถาบันตำรวจไทยให้ยั่งยืนมั่นคงสืบไป สมตามความมุ่งประสงค์ทุกประการ.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๒๑



ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่นอีกวาระหนึ่ง และได้ทราบรายงานความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยด้วยว่า มหาวิทยาลัยพยายามดำเนินโครงการศึกษาวิจัยทางวิชาการหลายอย่าง อย่างขะมักเขม้น เกี่ยวกับการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือนี้ทุก ๆ ด้าน สำหรับที่จะนำไปปฏิบัติให้ได้ผลทันที

ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้ และที่จะได้มีโอกาสได้ใช้วิชาการให้เป็นประโยชน์ต่อไป

ถ้าเรากล่าวบุคคลทุกคนเป็นผู้ที่ต้องเรียนรู้อยู่เสมอแล้ว การศึกษาที่ท่านทั้งหลาย ได้ผ่านมา ก็นับว่าเป็นขั้นหนึ่งตอนหนึ่งของการศึกษาในชีวิต ซึ่งจะต้องดำเนินต่อไปอีกมาก และการที่ทุกคนจะนำวิชาความรู้ไปปฏิบัติงานนั้น ก็คือการเรียนรู้ขั้นต่อไป นั่นเองในเรื่องนี้ ท่านจำเป็นจะต้องทราบตระหนักตั้งแต่ต้นว่า การที่จะศึกษาหรือเรียนรู้ ได้ลึกซึ้งมากน้อย อย่างไร ซึ่งจะนำไปทำประโยชน์ต่อไปอีกได้กว้างขวาง ดีชั่ว เพียงไหน ย่อมขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติงาน ปฏิบัติตัวของท่านเองเป็นสำคัญ เพราะฉะนั้น เมื่อทุกคนได้รับการศึกษาที่ดี ที่สูง เป็นรากฐานอันมั่นคงอยู่แล้ว จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะได้ตั้งใจให้แน่วแน่ และอุตสาหะพยายามให้เต็มกำลัง ที่จะนำเอาวิชาการ พร้อมทั้งสติปัญญา ความสามารถที่มีอยู่ ไปใช้ในทางที่เป็นประโยชน์สร้างสรรค์ให้มากที่สุด อย่าปล่อยตัว อย่าปล่อยทุกสิ่งทุกอย่าง ให้เสียไปโดยเปล่าประโยชน์ ท่านทั้งหลายจักได้มีความเจริญก้าวหน้า จักได้เรียนรู้แต่สิ่งที่มีค่า และมีชีวิตที่เต็มไปด้วยความสุขความสวัสดิ์ ทั้งจักได้ร่วมกันเป็นกำลังจรรโลงชาติบ้านเมืองของเรา ให้ดำรงวัฒนาตลอดสืบไป

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จ และความเจริญในชีวิต สมบูรณ์ด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา ที่จะสร้างความดีงามและความก้าวหน้ารุ่งเรือง จงทั่วกันทุกคน.





พระบรมราโชวาท^(๑)

พระราชทานแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น^(๒)

ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๒๑



มหาวิทยาลัยนี้ประกอบด้วย ดูจะมีนักศึกษาในมหาวิทยาลัยนี้จำนวนหนึ่ง และจำนวนหนึ่งมานั่งอยู่ข้างหน้านี้ ได้คำนวณในใจแล้วว่า มีจำนวนกี่เปอร์เซ็นต์จากจำนวนนักศึกษาทั้งหมด ได้คิดไว้ในใจแล้ว และได้คิดไว้ในใจถึงจำนวนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในปีนี้ รับปริญญาบัตรในวันนี้ ถ้าดูตามตัวเลขที่อยู่ในสมอง ยังไม่เปล่งออกมาเป็นคำพูดได้ว่ามหาวิทยาลัยนี้มีกิจการที่นับว่าก้าวหน้าขึ้น เป็นที่น่าชื่นชม ผลของการศึกษาและงานต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยนี้ ทั้งในด้านนักศึกษา ทั้งในด้านครูบาอาจารย์ และวัดดูสิ่งของต่าง ๆ ที่ประกอบขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย ก็นับว่าได้ผลดีขึ้น ซึ่งจะเป็นที่ชื่นชมสำหรับทุกฝ่าย ฝ่ายครูบาอาจารย์ก็ปลื้มใจ ฝ่ายผู้ที่สำเร็จการศึกษา ก็พอใจ และฝ่ายที่กำลังเรียนก็มีหวัง

ที่พูดเมื่อตะกี้นี้ต่อผู้ที่สำเร็จการศึกษาว่า การศึกษานั้นเป็นเรื่องของทุกคน และไม่ใช่ว่าเฉพาะในระยะหนึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงในระยะเดียว ไม่ใช่อย่างนั้น ตั้งแต่เกิดมาก็ต้องศึกษา เติบโตขึ้นมาก็ต้องศึกษาจนกระทั่งถึงขั้นที่เรียกว่าอุดมศึกษา อย่างที่ท่านทั้งหลายกำลังศึกษาอยู่ หมายความว่า การศึกษาที่ครบถ้วน ที่อุดม ที่ปริญญา แต่ต่อไปเมื่อออกไปทำหน้าที่ยานการ ก็ต้องศึกษาต่อไปเหมือนกัน มิฉะนั้นคนเราก็อยู่ไม่ได้ การที่เห็นการศึกษาเมื่อเราออกจากมหาวิทยาลัยแล้ว ได้รับปริญญาตรีแล้ว นั้นเห็นได้ชัดที่สุดต่อเมื่อไปเรียนปริญญาโท เพื่อปริญญาโท ซึ่งก็เรียกว่าศึกษา เพื่อปริญญาเอก นั้นก็เพื่อศึกษาเหมือนกัน แต่ปัญหามีว่า เมื่อได้ปริญญาเอก หมายถึงเอกอยู่แล้ว สูงที่สุดแล้ว จะไม่มีสิทธิศึกษาหรือ ความจริง เมื่อถึงปริญญาแม้จะปริญญาเอกแล้วก็ต้องศึกษาต่อไปตลอด หมายความว่าการศึกษาไม่มีสิ้นสุด ขั้นอุดมศึกษาอย่างที่สอนกันในมหาวิทยาลัยเพื่อปริญญาตรีก็เป็นขั้นหนึ่งของการศึกษาทั้งหมด จึงเกิดปัญหาว่าทำไมต้องใช้คำว่าศึกษา เวลาเราเกิดมาก็ต้องเรียน เพราะว่าเกิดมาไม่รู้ ก็ต้องพยายามรู้ ต้องรู้ว่าคนเราต้องหาสิ่งที่จะมาเป็นอุปกรณ์เพื่อที่จะมีชีวิตอยู่ได้ แม้ว่าจะไม่ใช่เป็นการศึกษาตัวหนังสือ เมื่อเด็ก ๆ เราก็ต้องเรียน ขั้นแรกก็ต้องเรียนร้องแสดงตนว่าทิว ว่าพอใจไม่พอใจ เสร็จแล้วก็ต้องเรียน

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินจากพระตำหนักเปี่ยมสุข พระราชวังไกลกังวล ไปพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น และพระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายทูลละอองธุลีพระบาทเป็นการส่วนพระองค์





ในการเดิน ไม่ยั้งงั้นต้องถูกอุ้มอยู่ตลอดเวลา ก็ต้องเรียนทั้งนั้น เพื่อประโยชน์ของตัวต่อไปก็ต้องเข้าโรงเรียน สมัยนี้มีโรงเรียนอนุบาลตั้งแต่เด็กเล็ก ๆ ก็เข้าไปโรงเรียนอนุบาลก็มีครูที่สอน ครูนั้นก็สอนให้เด็กมีความสามารถมากขึ้น หมายความว่าให้อุปกรณ์แก่เด็ก ต่อไปก็ขึ้นประถม เรียนรู้วิธีที่จะพูด ที่จะอ่านหนังสือ ที่จะเขียนหนังสือ ที่จะคำนวณ เป็นรากฐานสำหรับเรียนต่อไป ขึ้นต่อไปก็ขึ้นมัธยมจนกระทั่งถึงชั้นอุดม ก็ต้องเรียนอยู่เรื่อยเพื่ออะไร เพื่อมีความรู้ คือเพื่อมีอุปกรณ์สำหรับเลี้ยงชีพ สำหรับมีชีวิตได้ หมายความว่า ผู้ที่ศึกษานั้นเป็นฝ่ายรับ เป็นผู้ที่ได้ ได้รับมาก โดยเฉพาะชั้นอุดมนี้ ท่านทั้งหลายที่มานั่งอยู่ที่นี่ และผู้ที่ไม่ได้มานั่งอยู่ที่นี่ที่ศึกษา ที่มีโอกาสศึกษา ก็อยู่ในบรรยากาศที่เกื้อกูลต่อการศึกษาดังที่กล่าวมาเมื่อตะกี้นี้

ในมหาวิทยาลัยขอนแก่นก็มีที่กว้างขวาง มีบรรยากาศที่ดีจริง ๆ เพราะนอกจากตึกกรมที่มี หอพักที่มี เครื่องมือเครื่องใช้ที่มี ก็มีต้นไม้ที่ดกกว้างขวาง สามารถที่จะทำการทดลองครบถ้วนตามที่เราต้องการ คือความรู้ ในการสร้างสรรค์ให้ดินของเราเจริญสมบูรณ์ขึ้น ทดลองได้ ได้มีความรู้ที่แท้จริง ทั้งหมดนี้ก็ได้สร้างขึ้นมาด้วยความลำบากยากเย็น เพราะฉะนั้น ท่านทั้งหลายก็นับว่าโชคดี ที่ได้มีสถานศึกษาที่ครบถ้วนพอดู และจะมีโอกาสได้ มีทางที่จะเลี้ยงชีพตนเอง เมื่อเป็นเช่นนี้ โอกาสดีมาถึงเรา คนเราจะเอาแต่ได้ไม่ได้ คนเราจะต้องรับและจะต้องให้ หมายความว่าต่อไป และเดี๋ยวนี้ด้วย เมื่อรับสิ่งของได้มาก ก็จะต้องพยายามให้ ในการให้ นั้น ให้ได้โดยพยายามที่จะสร้างความสามัคคีในหมู่คณะและในชาติ ทำให้หมู่คณะและชาติประชาชนทั้งหลายมีความไว้อภัยซึ่งกันและกันได้ ช่วยที่ไหนได้ก็ช่วย ด้วยจิตใจที่เผื่อแผ่โดยแท้ แต่ในการช่วยนี้ จะต้องรู้จักการช่วย คือจะต้องรู้จักว่าบ้านเมืองของเราต้องการอะไร การรู้จักว่าบ้านเมืองของเราต้องการอะไรก็ได้เห็นจากสถานที่นี้ เช่นดูว่าที่นี่จะต้องมีต้นไม้ เพื่อให้ร่มรื่น ถ้าดูแล้วประเทศชาติก็ต้องร่มรื่นด้วยต้นไม้เหมือนกัน ต้นไม้ที่เป็นต้น ๆ นี้ก็มีความจำเป็น และนอกจากต้นไม้ที่เป็นต้น ๆ จะต้องมีต้นไม้ที่ไม่เห็น คือความเมตตา และความรู้ในวิธีที่จะให้ รู้ในเหตุการณ์ทั่ว ๆ ไป ของบ้านเมือง คือรู้จักจริง ไม่ใช่ว่าคิดเอาเองและทำเอง จะต้องทราบที่บ้านเมืองของเราเป็นอย่างไร ต้องการอะไร





ประชาชนต้องการอะไร บ้านเมืองต้องการอะไร จึงปฏิบัติ ไม่ใช่เพราะว่าเราได้เห็น ได้เรียนว่ามีวิชาการอย่างนี้ๆ จากตำรา แล้วก็จะไปยึดเยียดให้แผ่นดินและให้แก่ประชาชน ในตำราที่อาจจะไม่ถูกต้องก็ได้ ฉะนั้นก็ขอพูดเพียงแค่นี้ เพราะว่าถือว่าทุกคนกำลังศึกษา และถ้าชนชนวนที่จะมีความรู้ ขอฝากคำพูดเพียงแค่นี้เอาไปคิดต่อไป

ขอให้ทุกคนที่ตั้งใจศึกษาเพื่อได้ความสำเร็จ จงประสบความสำเร็จดังที่ปรารถนาด้วยความอุตสาหะ พากเพียร ด้วยความตั้งใจดี ก็ขอให้ได้ประสบความสำเร็จความงามตลอดไป.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่สมาชิกสหกรณ์โคนมราชบุรี

สมาชิกกลุ่มเกษตรกรราชบุรี และ

สมาชิกกลุ่มปศุสัตว์ราชบุรี^(๒)

ณ บริเวณโครงการส่วนพระองค์ สวนจิตรลดา

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๒๑



วันนี้เป็นโอกาสตามที่เคยมีโอกาสติดต่อกันมาหลายปีแล้ว ที่ได้พบกับสมาชิกของสหกรณ์โคนม และกับผู้ที่สนใจในกิจการด้านเกษตร มาชุมนุมกันในวันพืชมงคล ซึ่งตามชื่อของคำของพืชมงคลนี้ ก็ถือว่าเป็นมงคลสำหรับพืชมงคลสำหรับพืชนี้ก็หมายความว่าในวันหนึ่งที่เราระลึกถึงว่า ทุกสิ่งทุกอย่างที่เราได้ ทุกสิ่งทุกอย่างที่ทำให้เราอยู่ได้ก็มาจากพืชม มาจากการเพาะปลูก หรือถ้าพูดอีกอย่างก็เป็นงานของชาวไร่ชาวนากสิกรทั้งหลาย ตลอดจนนักวิชาการที่ให้การกสิกรรมและสัตวบาลได้ก้าวหน้า เพื่อที่จะให้พวกเราทั้งหลายมีกินมีอยู่ และมีความก้าวหน้า

กิจการโคนมและกิจการผสมเทียมเริ่มต้นมาหลายปีแล้ว ตอนแรกก็มีความหนักใจมาก เพราะว่าความเข้าใจและเครื่องอุปกรณ์ ทั้งด้านการสนับสนุน ทั้งด้านการเงิน ด้านการวิชาการก็น้อยเต็มที แต่ก็ด้วยอาศัยความตั้งใจของผู้ที่มีความรู้และเสียสละเวลาและกายที่จะไปปฏิบัติเพื่อให้กิจการนี้ก้าวหน้า ด้วยจุดประสงค์ที่จะให้ผู้สนใจได้ก้าวหน้าได้ และทำให้ผู้อื่นสนใจเพิ่มขึ้น เป็นการดีสำหรับประเทศชาติ เพราะว่าทำให้เกิดผลผลิตมากขึ้น ในสิ่งที่ไม่ต้องสั่งมาจากต่างประเทศ ซึ่งเป็นการฟุ่มเฟือย มาบัดนี้จะเห็นได้ว่าเรามาชุมนุมกันมีใจเฉพาะผู้ที่สนใจเรื่องโคนม เพราะว่าดังที่กล่าว เมื่อมีผลผลิตโคนมแล้วก็ต้องหาทางที่จะจำหน่าย ก็จะต้องเกิดเป็นที่เรียกได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมในด้านเกษตร เช่น ที่ได้สร้างโรงงานนมผงทดลอง ณ ที่นี้ และต่อไปก็ไปทำที่หนองโพธิ์ นอกจากนี้ก็ยังมียุติเกี่ยวกับเรื่องความเป็นอยู่ ในที่นี้ก็มิโรงสี มีแปลงทดลองทั้งพืชต่าง ๆ เช่น ข้าว และทางป่าไม้ก็มี ที่อยู่ทางด้านนี้ก็เป็นการทดลองป่าไม้ ตลอดจนในวันนี้ก็เป็นการเปิดกิจการอย่างหนึ่งที่ต่อเนื่องจากการเลี้ยงสัตว์ คือทำปุ๋ยพร้อมกับทำแก๊ส เป็นการทดลองให้ดูว่ามูลสัตว์นี้นำมาใช้เป็นประโยชน์ได้ ทราบโดยทั่วกันแล้วว่ามูลสัตว์นี้นำมาใช้เป็นปุ๋ยคอกได้ คือมาใส่พืชทำให้พืชเติบโตดี แต่บางทีก็เกิดผลร้ายได้ จึงมีวิธีอื่น เช่นทำปุ๋ย มาผสมกับใบไม้กับสิ่งอื่น

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้สมาชิกสหกรณ์โคนมราชบุรี สมาชิกกลุ่มเกษตรกรราชบุรี และสมาชิกกลุ่มปศุสัตว์ราชบุรี เฝ้า ฯ ทูลเกล้า ฯ ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย





และหมักเอาไว้ เพื่อที่จะให้ปุ๋ยนั้นมีคุณภาพดีขึ้น ไม่ให้มันร้อนเกินไป วิธีที่สาม ก็คือมาใส่ในถังทำไบโอแก๊ส คือเป็นแก๊สอินทรีย์ เป็นแก๊สที่ออกมาแล้วมาใช้ในการสำหรับการหุงต้มได้ ก็เป็นการประหยัดเชื้อเพลิง ต่อจากนั้นก็เอาสิ่งที่เหลือจากนั้นเป็นปุ๋ย ก็เป็นปุ๋ยที่มีคุณภาพดีและเท่ากับเป็นปุ๋ยหมักที่ไม่เป็นอันตรายต่อพืช และไม่เป็นอันตรายในด้านมีเชื้อโรค ฉะนั้นในที่นี้ก็จะเห็นได้ว่ามีของใหม่ ๆ ขึ้นทุกปี และการที่สมาชิกกลุ่มโคนมและสหกรณ์โคนมเจ้าหน้าที่ผสมเทียมมาเป็นเวลาหลายปีมาแล้ว ก็จะทำให้เห็นความก้าวหน้า นอกจากนี้ก็มีผู้ที่สนใจและเกี่ยวข้องกับงานเกษตรกรรมก็มาชุมนุมด้วย ก็ได้แลกเปลี่ยนความคิดความเห็น จะได้เห็นได้ชัดว่ากิจการใด ๆ ต้องสอดคล้องกันทั้งนั้น มีเหตุผลทั้งนั้น ไม่ใช่เราทำงานด้านหนึ่งจะไม่เกี่ยวข้องกับด้านอื่น เกี่ยวข้องทั้งนั้น

ขออย่าอีกทีว่า วันนี้เป็นวันพืชมงคล มีบางคนบอกว่าการที่จัดงานพืชมงคลนี้สิ้นเปลืองเปล่า ๆ ไม่เห็นมีประโยชน์อะไร ความจริงมี มีประโยชน์มาก ไม่ใช่ประโยชน์ในทางที่จะเป็นการแสดงละคร แต่เป็นการเตือน อันนี้ก็เป็นการเตือน ยกตัวอย่างอย่างหนึ่ง เป็นการเตือนชาวกรุงที่ไม่ค่อยมีโอกาสจะระลึกถึงว่าชาวนานี้มาจากไหน ได้เห็นได้เห็นการแสดงให้เห็นว่า ชาวนานี้จะต้องมีการเตรียมดิน จะต้องมีการหว่าน จะต้องมีการให้น้ำ และที่มีการแต่งตัวเพื่อให้สวยงามก็เพื่อที่จะให้เป็นสิ่งที่ตรงใจว่า การทำนานี้เป็นสิ่งที่สำคัญมากนอกจากนี้ก็ยังมีผลพลอยได้อีกอย่างหนึ่งที่ชาวต่างประเทศเขาสนใจ เราอย่าไปนึกว่าชาวต่างประเทศเขาไม่สนใจ เขาสนใจว่าเมืองไทยนี้เป็นประเทศสิทธกรรมขึ้นชมมาก เพราะว่าเศรษฐกิจของโลกในปัจจุบันนี้กำลังปั่นป่วน ทุกคนก็ทราบเวลาเราทำงานใช้เครื่องจักรเครื่องแทรกเตอร์เป็นต้น เราก็ต้องไปซื้อน้ำมันหรือแม้จะไม่ไปซื้อน้ำมัน ก็ไม่ใช่แทรกเตอร์ของเรา แต่บางทีก็มีเจ้าหน้าที่ หรือเราไปเช่าเขา เราจะทราบได้ว่าราคามันแพงขึ้น ถ้าราคาน้ำมันแพงขึ้นเรื่อย ๆ อย่างนี้แล้วก็จะแพงขึ้นแน่ อุตสาหกรรมทั่วโลกจะทรุดลง ซึ่งทรุดลงไปแล้ว แต่การกลีกรรรมถ้าเราทำด้วยกำลังของเรา ช่วยกันทำไม่มีทรุด เพราะว่าทุกคนต้องใช้ผลผลิตจากกลีกรรรม นอกจากเป็นการบริโภคโดยตรง คือหมายถึงเป็นอาหาร พืชง่าย ๆ เป็นอาหารสำหรับเราใช้ เราบริโภค เรากิน ก็ยังเป็นสิ่งมาประกอบสิ่งที่จำเป็น เช่น เสื้อผ้าก็ต้องมาจากกลีกรรรม ไม่ได้มาจากไหน สิ่งของต่าง ๆ ที่ใช้ทั้งหลายก็มาจากกลีกรรรม ฉะนั้นประเทศไทยเราเป็นประเทศสิทธกรรม เราน่าภูมิใจ





แล้วเราจะต้องช่วยกันทำ กลไกการนี้ช่วยกันถึงต้องตั้งเป็นสหกรณ์ สหกรณ์ก็แปลว่าการทำงานการด้วยกัน “สห”
ด้วยกัน การทำงานด้วยกันนั้นก็ต้องเข้าใจซึ่งกันและกัน ไม่ใช่เฉพาะในหมู่กลุ่มสมาชิกสหกรณ์เท่านั้นเอง หรือใน
สหกรณ์ที่ทำงานเหมือน ๆ กัน ที่จะต้องเข้าใจกัน จะต้องเข้าใจกันทุกฝ่ายอย่างที่ยกตัวอย่างเมื่อตะกี้ เรื่องไบโอแก๊ส
ที่มาตั้งวันนี้ก็ใช้มูลสัตว์ โคนมที่ได้ยินเสียงร้องอยู่ในนี้ก็มิมูล แล้วก็นำมาทำเป็นไบโอแก๊ส แล้วก็ทำเป็นปุ๋ย ปุ๋ยนั้น
ก็นำไปใส่กับพืชอื่น ๆ นี่ก็ต่อโยงกันทั้งนั้น ให้เข้าใจ

ฉะนั้น วันนี้ที่มีสมาชิกสหกรณ์โคนมและผู้ที่เกี่ยวข้องและสนใจในกิจการมาชุมนุมกันพร้อมจำนวนมาก
ก็เป็นที่น่ายินดี ขอให้ถือโอกาสแลกเปลี่ยนความคิด หรือถ้าไม่ได้แลกเปลี่ยนความคิด อย่างน้อยที่สุดคิดเองว่า
ชีวิตของคนเราจะต้องอาศัยทุกสาขา ทุกด้าน และถ้าคิดดี ๆ และก็มี ความตั้งใจที่จะเข้าใจซึ่งกันและกันทุกคน แต่ละคน
จะมีความรุ่งเรืองได้ โดยเฉพาะอย่างที่ได้เล่าให้ฟังว่า ประเทศทั่วโลกเดี๋ยวนี้ ประเทศที่เป็นอุตสาหกรรม เขามี
ความเดือดร้อน ประเทศที่เป็นกลไกการจะมีความรุ่งเรือง อาจจะไม่เหมือนกันเพราะว่าประเทศอุตสาหกรรมดูรู้สึก
ว่าทุหฺรหฺร มีโรงงานใหญ่ ๆ มีอาคารใหญ่ ๆ แล้วก็สร้างอะไรใหญ่ ๆ ส่วนเราทำการกลไกการไม่ได้ใหญ่เท่า เพราะว่า
ข้าวแต่ละรวงก็เล็ก ๆ โดยเฉพาะข้าวแต่ละเม็ดก็เล็ก ๆ แต่มีความสำคัญมาก ฉะนั้นขอให้ทุกคนที่มาอยู่ ณ ที่นี้ทุกคน
ให้ระลึกถึงว่าต้องเห็นใจซึ่งกันและกัน และช่วยกันจริง ๆ แล้วประเทศไทยเราจะอยู่เย็นเป็นสุขยิ่งกว่าทุกประเทศ
ในโลก ขอให้รักษาความที่เราเรียกว่าสามัคคีนี้ไว้ สามัคคีคือหมายความว่าเห็นอกเห็นใจกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
หวังดีต่อกัน

ขอให้ทุกคนประสบความสำเร็จในงานการของตน มีความเจริญรุ่งเรือง ประสบความสุขความเจริญ
โดยทั่วกัน.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่คณะผู้นำสหกรณ์การเกษตร และสหกรณ์นิคม^(๒)

ณ ศาลาดุสิดาลัย

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๒๑



ข้าพเจ้ายินดีต้อนรับผู้แทนต่าง ๆ ของสหกรณ์การเกษตร และสหกรณ์นิคมที่มาชุมนุมสัมมนากันในโอกาสวันพืชมงคล

การสหกรณ์นี้เป็นวิธีอย่างหนึ่ง และเข้าใจว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุด สำหรับให้เกษตรกรทั้งหลายในสาขาต่าง ๆ ได้สามารถได้ตั้งตัว ได้ก้าวหน้าโดยปลอดภัยที่สุด เพราะเหตุว่าคำว่าสหกรณ์นี้ก็อธิบายง่าย ๆ ก็เป็นการร่วมกลุ่มกันช่วยกันให้มีชีวิตรุ่งเรืองขึ้น ถึงมีความสำคัญมาก และที่ว่าเป็นสหกรณ์อันหนึ่งก็หมายความว่าสหกรณ์นี้เป็นกิจการที่มีความประสงค์มากกว่าหนึ่ง ไม่ใช่เพียงแต่ว่าเรามาร่วมมือกันปลูกข้าว แล้วก็ไม่ได้สีข้าว ถ้าเป็นสหกรณ์การผลิตข้าวเท่านั้นเอง ก็หมายความว่าเราผลิต แต่อย่างอื่นไม่ได้ช่วยกัน จุดประสงค์ของสหกรณ์นี้ก็หมายความว่า ช่วยกันทุกอย่างในชีวิต คนเราต้องมีอาชีพ ก็มีอาชีพสำหรับอะไร มีอาชีพสำหรับเลี้ยงตัวให้มีอาหารบริโภค ให้มีเสื้อผ้า ให้มีที่อยู่ ให้มียารักษาโรค อันนี้เป็นจุดประสงค์ของชีวิต ถ้าเราช่วยกันก็มีแรงดีขึ้น คนไหนอาจจะเดือดร้อนบ้างก็มีคนมาช่วย จึงเป็นการดีที่จะรวมกลุ่มเข้ามาเพื่อเกื้อกูลกัน บางคนก็มีความสามารถด้านหนึ่ง ไม่มีความสามารถเหมือนกัน ก็ช่วยกัน

นอกจากนี้ ในการทำมาหากินก็ต้องมีความรู้ในวิชาการ อย่างที่ได้รายงานว่ามีสมาคมนักมาหาความรู้ แลกเปลี่ยนความคิด ก็ต้องมีเจ้าหน้าที่ของฝ่ายทางราชการซึ่งยินดีที่จะให้ความรู้ ถ้าพูดถึงข้าราชการที่มีหน้าที่จะเกื้อหนุนพี่น้องเกษตรกร จะมีกำลัง กำลังใจที่จะทำ สำคัญอยู่ที่กำลังใจ กำลังความรู้เขามี แต่ถ้าสมมุติว่าเขาอธิบายชี้แจงวิธีทำแล้วก็มีผู้ที่จะรับความรู้นั้นไม่เอาใจใส่ ผู้ที่จะชี้แจงนั้นเขาก็หมดกำลังใจเหมือนกัน ลงท้ายก็ไม่ได้ประโยชน์ที่จะมีความรู้ เพราะว่าผู้ที่จะรับการถ่ายทอดความรู้นั้นไม่ยอมรับ เพราะฉะนั้นก็ยินดีที่ท่านทั้งหลายมา แล้วก็มีความซื่อสัตย์ อยากที่จะหาความรู้ ทำให้เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้เต็มใจที่จะให้ด้วยความเต็มใจที่สุด และด้วยความร่าเริง เพราะว่าเขาจะยินดีเพราะจะมีความสุขที่จะให้ความรู้ผู้ที่อยากได้ความรู้ และรู้ว่าความรู้ที่จ่ายไปนี้ ที่ให้ไปนี้

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ผู้นำสหกรณ์การเกษตรและสหกรณ์นิคมที่เข้าร่วมสัมมนาในกรุงเทพมหานคร เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทเป็นการส่วนพระองค์





จะเกิดเป็นประโยชน์ต่อไป เพราะว่าจะไปจัดการกิจการในสหกรณ์ของตน ฉะนั้นความขยันหมั่นเพียรก็เป็นศูนย์กลางอย่างหนึ่ง เรียกว่าเป็นกุญแจอย่างหนึ่งของความสำเร็จของสหกรณ์

กุญแจอีกอย่างหนึ่งของสหกรณ์ที่จะสำเร็จได้ และถ้าขาดจะไม่สำเร็จ คือความซื่อสัตย์สุจริต คล้าย ๆ กับความขยันหมั่นเพียรนี้เอง คือถ้าเราได้ความรู้ไป และไปปฏิบัติงาน คนไหนฉลาดก็อาจจะดูได้เปรียบคนที่ยังไม่รู้ไปเอาเปรียบเขา มันเกิดเป็นความไม่ซื่อสัตย์แล้ว เพราะว่สหกรณ์ที่รวมกลุ่มกันมา ทุกคนมีความสำคัญเท่า ๆ กัน บางคนมีความสามารถต่างกันเป็นความจริง แต่ว่าถ้ามีความซื่อสัตย์สุจริต หมายความว่าคนไหนมีโอกาส อย่างท่านทั้งหลายที่เดินทางมากรุงเทพฯ ๙ จากที่ต่าง ๆ ท่านเดินทางมาอย่างไร ท่านมารถบ้าง มารถไฟบ้าง ก็ต้องใช้เงิน และส่วนมากก็เป็นเงินของส่วนรวมของสหกรณ์ ไม่ใช่เงินของส่วนตัว เป็นเงินของส่วนรวม ก็หมายความว่าได้ประโยชน์เป็นพิเศษที่ได้มาเห็นเมืองหลวง ที่ได้มีโอกาสมาพบปะกับเพื่อนฝูง มาพบปะกับผู้ที่มีความรู้ มาเห็นสิ่งที่ไม่เคยเห็น ถ้ากลับไปแล้วก็ไม่แจ่มง่าย คือไม่ถ่ายทอดความรู้ที่ได้มา กินับว่าเป็นคนใจดำอยู่ เพราะว่าได้ใช้เงินของเขามาหาความรู้หาความบันเทิง อันนี้เปรียบเทียบดูแล้ว ขอให้ไปคิดไม่ใช่ตำหนิตัวคนเดียวท่าน เพราะว่าเชื่อว่าท่านทั้งหลายมีความตั้งใจโดยสุจริตแท้ ถึงได้มาในงานในการสัมมนา แล้วก็ถึงทำให้สหกรณ์ยังอยู่ได้และก้าวหน้าได้ เพราะว่สหกรณ์ในเมืองไทยนี้ก้าวหน้ามามาก ด้วยความเข้าใจของกลีกร แต่ว่าที่พูดอย่างนี้ก็เพื่อให้เข้าใจว่าจุดสำคัญของสหกรณ์คือความซื่อสัตย์สุจริตซึ่งกันและกัน ไว้วางใจช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ถ้าสรุปก็ชอบสรุปในคำที่พูดกันมาก ชอบพูดกันว่า ผู้ที่จะอยู่ได้เป็นกลุ่มเป็นก้อนก็ต้องสามัคคี คำนี้มาเสมอคำว่าสามัคคี สามัคคีก็แปลว่าพร้อมเพรียง ถ้าไม่พร้อมเพรียงกัน กิจการก็ไม่ก้าวหน้า คือกิจการไม่เป็นไปตามที่เราต้องการ แล้วก็ถ้ากิจการไม่เป็นไปตามที่ต้องการกิจการล้มเราเป็นส่วนหนึ่งของกิจการ เราก็ล้มเหมือนกัน ฉะนั้น คำว่าสามัคคีคือความพร้อมเพรียง เป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินสหกรณ์

ทุกอย่างที่สรุปอยู่ที่ตรงนี้ ก็จะเรียกว่าเป็นกุญแจสำคัญก็ได้ แต่ว่าความรู้วิชาการก็เป็นกุญแจ ความซื่อสัตย์สุจริตก็เป็นกุญแจ ถ้ามาใช้ดี ๆ แล้วก็เป็กุญแจ ถ้ารักใคร่กันเกื้อกูลกันก็เป็นกุญแจ แต่คำว่าสามัคคีหมายความว่าทุกอย่างที่กล่าวนี้ได้กระทำแล้ว ฉะนั้น ในด้านความเข้าใจในเรื่องสหกรณ์นี้ก็สรุปอยู่ที่ตรงนี้ แน่แน่นอนว่าถ้ามีความรู้ความสามารถก็ยิ่งรุ่งเรือง แต่ถ้าขาดความสามัคคีหรือความสุจริตจะมีความรู้เท่าไร ๆ สหกรณ์ไม่มีทาง ไม่มีวันที่





จะตั้งได้ และจะเกิดความเดือดร้อน จะเกิดการทะเลาะเบาะแว้ง อาจจะต้องตายกันได้ไม่มีประโยชน์เลย เพราะฉะนั้น ขอให้พิจารณากันในข้อนี้ให้ดี

อย่างอื่นก็มีเหมือนกัน เช่นถ้าพูดถึงวันนี้เป็นวันพืชมงคล มีพิธีแรกนาขวัญที่ท่านทั้งหลายได้เห็น บางคนบอกว่าไม่เห็นเป็นประโยชน์เลย มาไถนา แต่งเป็นเทวดามาไถนากลางกรุงที่สนามหลวงแล้วก็มาทวนข้าว ไม่เห็นเป็นประโยชน์ แต่ว่าอันนี้ขอให้ท่านทั้งหลายไปคิดดี ๆ ว่า คนที่อยู่ในกรุงเขาคงไม่ค่อยได้เห็น การทำนา เขาไม่เข้าใจว่าการทำนานี้มันเหน็ดเหนื่อยแค่ไหน ก็ต้องมีการแสดงบ้างให้ดู ให้เห็นว่าการทำนา หรือถ้าไม่ใช่การทำนาก็การปลูกพืช ทำกิจกรรมนี้เป็นสิ่งที่สำคัญมาก สำคัญยิ่งสำหรับประเทศชาติ ถ้าไม่มีใครทำนา ถ้าไม่มีใครทำการเพาะปลูก จะเป็นการเพาะปลูกในสิ่งที่รับประทานได้ หรือเพาะปลูกในสิ่งที่จะเป็นวัตถุดิบ สำหรับจะไปสร้างอะไรต่ออะไร หรือไปผลิตสิ่งอื่น ๆ ประเทศชาติก็ไม่มีทางจะอยู่ได้ โดยเฉพาะในสมัยปัจจุบัน การอาชีพเพาะปลูกนี้มีความสำคัญมาก เพราะการเพาะปลูกนี้เป็นจุดเริ่มต้นของชีวิตของมนุษย์ ถ้าเราไม่มีการเพาะปลูกก็ไม่มีวัตถุดิบที่จะมาเป็นอาหาร หรือเป็นเครื่องนุ่งห่ม หรือเป็นสิ่งก่อสร้าง ฉะนั้นต้องทำการกสิกรรม ทั่วโลกเดี๋ยวนี้มีความเดือดร้อน ประเทศต่าง ๆ ที่มาเล่าให้ฟังว่าประเทศไหนเจริญร่ำรวย เขามีอุตสาหกรรม หมายความว่า มีโรงงานใหญ่ ๆ สร้างอะไรต่ออะไร มาขายเรา เดี๋ยวนี้เขากำลังเดือดร้อนเพราะว่าวัตถุดิบเขาไม่มี ทำให้ถึงอาจจะอดก็ได้ เขาเดือดร้อนจริง ๆ เขาเห็นประเทศอย่างประเทศไทยที่ดูมีอุตสาหกรรมไม่มากนัก แต่มีการกสิกรรมที่ดีและพวกเราก็เป็นกสิกรที่ดี เขาจึงว่าเราเป็นประเทศที่ดีแล้วก็ประเทศที่เลี้ยงตัวได้ ถ้าช่วยกันก็เลี้ยงตัวได้ อยู่เย็นเป็นสุขได้ ในระหว่างที่ประเทศอื่น ๆ อาจจะเดือดร้อน ฉะนั้น การที่แสดงด้วยวิธีแรกนาขวัญในวันพืชมงคลนี้ จึงเป็นการแสดงให้ทั้งชาวกรุงสำนึกว่าการเกษตรนี้สำคัญและเหน็ดเหนื่อย ทั้งทำให้ชาวต่างประเทศ วันนั้นก็มีความหลายคนที่มา มาดูเขาชื่นชม เขามาดูเขารู้สึกว่าสนใจมาก ก็ทำให้ชาวนาชาวสวนชาวไร่ได้เป็นที่รู้จักมากขึ้น ก็มีประโยชน์ คนอาจจะติเตียนว่า ข้าวที่เอาไปทวนนะมันก็ไม่น่าชื่นแต่ถ้าดูเมื่อทวนเสร็จแล้ว พิธีเสร็จแล้ว เมื่อเขาอนุญาตให้คนเข้ามา ประชาชนก็เข้ามาเก็บข้าว เก็บไม่ใช่เป็นเพียงที่ระลึก แต่เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เพราะข้าวเป็นของศักดิ์สิทธิ์ ข้าวเป็นของแปลกจริง ๆ ศักดิ์สิทธิ์คุ้มครองได้ เพราะว่าข้าวนี้เป็นสิ่งสำคัญสำหรับชีวิตของเรา จะเห็นคนทั้งเด็ก ทั้งผู้ใหญ่วิ่งเข้าไป ไปเก็บข้าวที่พระยาแรกนาทวนเอาเก็บไปเป็นสิริมงคล จะว่าศักดิ์สิทธิ์ก็ศักดิ์สิทธิ์และเป็นสิริมงคล หมายความว่าทำให้ใจสบาย เขาก็เอาไปเก็บไว้บูชาไว้





ฉะนั้น พิธีแรกนาขวัญนี้ก็มีความหมายหลายอย่าง แล้วก็เป็นที่ภูมิใจของผู้ที่เป็นกสิกรว่า นี่เป็นเครื่องหมายของการกสิกรรมของประเทศไทย ถ้ามาบอกว่าการทำพิธีนี้มันไม่เหมือนของจริง เดียวนี้เขาไม่ใช่แล้ว ไถอย่างนี้ จริงไม่ใช่แล้ว เขาไม่ใช่เครื่องแต่งตัวอย่างนี้สำหรับไปไถนา จริง เขาไม่ใช่ แต่ว่าทุกสิ่งทุกอย่างก็ต้องตกแต่งให้มีความหมายสวยงาม อย่างเดียวกันกับเครื่องหมายที่อยู่ที่กระเป๋าน้าอกของท่านทุกคน รูปที่เขียนไว้ตรงนั้นเหมือนของจริงหรือเปล่า มันก็ไม่เหมือนของจริง แต่ว่าเป็นเครื่องหมาย ทำให้เห็นว่าเป็นผู้ที่เป็ฝ่ายหัวหน้าทางสหกรณ์ คนก็เข้าใจ คนก็ยกย่อง แต่ถ้าสมมุติว่าเราบอกว่าเราเป็นกสิกร ทุกคนจะเอาเครื่องหมายมาแสดงว่าตัวเป็นกสิกร แบกไถมาบนหลังของแต่ละคน แต่ละคนแบกไถมาหรือจะแบกแทรกเตอร์มาทั้งคันก็ได้ ก็ต้องมีเครื่องหมายที่สื่อเป็นเครื่องหมาย พิธีแรกนาขวัญนี้ก็เท่ากับเป็นเครื่องหมายของกสิกรทั่วประเทศ เป็นการยกย่อง เป็นการเตือนใจให้เห็นว่ามีความสำคัญ และก็น่าภูมิใจ

วันนี้ขอพูดเพียงแค่นี้ อีกครั้งหนึ่งก็ขอแสดงความยินดีที่ท่านทั้งหลายได้มาประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเป็นผลดี ขอให้กิจการสหกรณ์ที่กำลังดำเนินอยู่ ให้เป็นผลสำเร็จตามปรารถนา ด้วยความขยันหมั่นเพียรของสมาชิกทุกคน และขอฝากความระลึกถึงสมาชิกสหกรณ์ทั่วประเทศ ขอให้ขยันหมั่นเพียร ขอให้รักกัน ขอให้พยายามใช้ความรู้ ความคิดความเห็นที่เหมาะสมกับที่ถูกต้อง และขอให้ผู้ที่เป็เจ้าหน้าที่ช่วยแนะนำให้ดี เพราะว่าถ้าแนะนำให้ดีแล้วก็แนะนำในวิชาชีพ.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรหุบกะพง จำกัด^(๒)

ณ สำนักงานสหกรณ์การเกษตรหุบกะพง จำกัด

วันเสาร์ ที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๒๑



การมาเยี่ยมหมู่บ้านสหกรณ์หุบกะพงนี้ เป็นโอกาสที่ได้มาตรวจดูความก้าวหน้าและได้ฟังรายงาน มีรายงาน ๓ ฝ่าย คือฝ่ายของกรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งว่าด้วยการพัฒนาที่ทางราชการได้ช่วย ของประธาน กรรมการสหกรณ์การเกษตร ซึ่งมีหน้าที่ที่จะทำให้หมู่บ้านสหกรณ์นี้มีความอยู่เย็นเป็นสุข และของฝ่ายอาสาสมัคร รักษาหมู่บ้าน ซึ่งมีหน้าที่รักษาความเรียบร้อยของบริเวณนี้ ทั้งสามฝ่ายได้ทำหน้าที่โดยดี และถ้าสรุปดู ก็ทำหน้าที่ สำหรับความอยู่เย็นเป็นสุขของพวกเราทุกคน แม้จะเป็นสามฝ่ายก็นับว่าเป็นฝ่ายเดียว

การอยู่เป็นสหกรณ์นี้ เคยพูดมาแล้วนานแล้วหลายครั้งแล้วว่า แปลว่าร่วมกัน อยู่ร่วมกัน ทำงานด้วยกัน คือ “สห” ก็ “ด้วยกัน” “กรณ์” ก็ “ทำงาน” ทำงานด้วยกันทำงานด้วยกันสำหรับอะไร ก็สำหรับให้มีความสุข คือมีกินมีอยู่ อันนี้ก็เท่ากับช่วยตนเองถ้าอยากให้มีผลดี ทุกคนที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ หมายถึงทั้งผู้ใหญ่ทั้งเด็ก ทั้งผู้หญิงทั้งผู้ชาย จะต้องคิดว่า เรามีชีวิตทำไม เราอยากได้อะไร และจะอย่างไร สหกรณ์นี้ก็เท่ากับเป็นหนึ่ง จะต้องทำทุกอย่าง จะต้องทำมาหากิน เพาะปลูก แล้วก็เมื่อเพาะปลูกแล้วก็ต้องขายได้ เมื่อมีชีวิตอยู่ก็อาจจะมีความ ไม่สบาย ป่วยไข้ เบียดเบียนได้บ้างก็ต้องรักษานอกจากนี้ก็ต้องรักษาความเรียบร้อย ป้องกันอันตรายที่จะมีมา เพราะว่าอาจจะมีผู้ร้ายเข้ามาได้ ทั้งหมดนี้เป็นงานของสหกรณ์ ถ้าคิดดี ๆ ทุกคนต้องคิดดี ๆ มีหน้าที่ที่จะคิดดี ๆ ว่า ตัวจะต้องทำอะไร เน้นถึงตัวเอง แต่ละคนมาถึงถึงตัวเอง ตัวเองมีร่างกาย ถ้าดูแลแต่ละคนแต่ละคน ถ้าดูแลเห็น ๆ เราก็ เห็นได้ แต่ละคนก็มีหัว แต่ละคนก็มีลำตัว มีแขน ๒ ข้าง มีขา ๒ ข้าง ดูเป็น ๕ อย่าง ๖ อย่าง ถ้าดูแลหัว ก็มีหน้าที่ มีหน้าที่เพราะว่าถ้าเราไม่มีหัว เราก็จะทำอะไรไม่ได้ แขนขาก็จะใช้การไม่ได้ ต้องมีหัว ที่หัวเองก็มีแบ่ง คิดดูเถอะว่าแบ่งเป็นหน้าที่ต่าง ๆ มีตาสำหรับเห็น มีหูสำหรับฟัง เป็นต้น ทุกส่วนของร่างกายเรามีหน้าที่ที่แตกต่างกัน แล้วก็ถ้าเกี่ยวกัน บอกว่าทำไมปากได้แต่พูด ได้แต่เอาอาหารใส่เข้าไป มือไม่มีสิทธิ์พูด มือมีแต่จะต้องทำงานทำงาน ทำงาน สำหรับเอาอาหารมาใส่ในปาก แต่ว่าถ้าไม่มีปากสำหรับเป็นทางที่จะเอาอาหารใส่ตัวแล้ว จะทำอะไร สมัยใหม่นี้เขาก็ใส่อาหารอย่างอื่นเหมือนกัน ลองถามหมอสิ แล้วก็ถามบางคนที่ต้องไปเข้าโรงพยาบาล เขาอาจจะ

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่ง พร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ จากพระตำหนักเปี่ยมสุข พระราชวังไกลกังวล ไปทรงเยี่ยมสหกรณ์การเกษตรหุบกะพง จำกัด จังหวัดเพชรบุรี





ใส่อาหารทางเส้นเลือดก็ได้ แต่ก็ไม่ค่อยถูกต้องและไม่สบาย ฉะนั้นแต่ละส่วนของร่างกายมีหน้าที่ ก็มีนิทานว่า ร่างกายทุกส่วนเกิดจะต่อว่าท้อง ท้องของเขารับแต่อาหาร ไม่มีหน้าที่ทำอะไร แขนขาต้องทำงานมาก หัวต้องทำงานมาก ท้องได้แต่กินส่วนต่างๆ ของร่างกายเขาก็ต่อว่าท้อง แล้วก็บอกว่าไม่เอาแล้ว ไม่ทำงานให้ท้อง ก็เลยทำให้ท้องไม่ได้รับอาหาร แต่เมื่อท้องไม่ได้รับอาหาร ไม่มีอาหารเข้ามาในร่างกายไม่มีการย่อย แขนขาก็เปลี่ยน เดินไม่ได้ หยิบอะไรก็ไม่ไหว คิดอะไรก็ไม่ออก ลงท้ายแขนขาก็ต้องเริ่มทำงาน หัวก็ต้องเริ่มทำงานใหม่ สำหรับหาอาหารมาใส่ท้อง ท้องนี้ก็มีหน้าที่ แต่ว่าไม่เหมือนกันแขนขา กับหัว ฉะนั้น ในการอยู่เป็นสหกรณ์ ซึ่งคล้ายๆ เป็นร่างกายใหญ่ ทุกคนต้องทำหน้าที่ ไม่เหมือนกัน ถ้าทำหน้าที่โดยไม่เกี่ยง โดยคิดดีๆ แต่ละคนแต่ละคน อย่างที่ว่า ทั้งผู้ใหญ่ทั้งเด็ก ทั้งผู้หญิงทั้งผู้ชาย จะต้องทำหน้าที่ ทำหน้าที่ของตัวเองและต้องคิดว่ามีหน้าที่

เมื่อตะกี้หนูพูดถึงว่ามีสิทธิและหน้าที่ สิทธิ คือสิ่งที่ตัวจะได้ อยู่เป็นสหกรณ์นี้ตัวจะได้เหมือนกัน ได้มาก อย่างที่ทางราชการได้มาช่วยให้พวกเราใช้น้ำใช้ เป็นต้น ก็นับว่าดีมาก เพราะว่าแต่ละคนแต่ละคน ก็ทราบดีว่าเดือดร้อนเรื่องน้ำ ถ้าทางราชการไม่มาช่วยเราไม่สามารถที่จะอยู่ได้ ฉะนั้น ทุกคนก็ต้องช่วยกัน ถ้าส่วนใดไม่ช่วยส่วนอื่นก็เสียอันนี้ที่ขอร้องให้ทุกคนคิดถึงหน้าที่ของตัวเองที่มี ถ้าคิดดีๆ และปฏิบัติดีๆ ทำดีๆ จะผ่านพ้นอุปสรรคปัญหาอย่างที่ประธานกรรมการสหกรณ์ได้กล่าวถึง มีปัญหาจริง ๆ แต่ว่าถ้าทุกคนตั้งใจจะคิดให้ดีกว่า มีหน้าที่และช่วยกันทำ ก็จะผ่านพ้นอุปสรรคเหล่านั้นได้ ถ้าทุกคนทำหน้าที่ อย่างเช่นอาสาสมัครทำหน้าที่ดี ความอยู่เย็นเป็นสุขก็มีขึ้น ความปลอดภัยก็มีขึ้นถึงดีใจมากที่กิจการของอาสาสมัครได้ก้าวหน้ามาเป็นอย่างดี ในรอบปีที่ผ่านมา

ส่วนที่สำคัญก็ขอย้ำ และถ้าทุกคนทำ การเปรียบเทียบสหกรณ์กับร่างกายของตัว แต่ละคนมีความต้องการ มีความจำเป็นที่จะให้ส่วนต่างๆ ของร่างกายของตัวช่วยกันทำ เห็นได้ชัด รู้ได้ดีว่าถ้าส่วนใดของร่างกายเดือดร้อนทั้งร่างก็เดือดร้อน ถ้าขาไม่เดินไปไหนไม่ได้ งานก็ทำไม่ได้ แม้แขนจะแข็งแรงก็ทำยาก ฉะนั้น ก็ขอให้ทุกคนในสหกรณ์พยายาม ถ้าสงสัยเมื่อไรก็ดูที่ร่างกายของตัว ให้ทุกคนพยายามทำหน้าที่ของตัวเองให้ปรองดองกัน ไปพูดมาบ่อยแล้วว่าต้องปรองดองกัน ความปรองดองกันนี้บางทีก็ยาก เพราะว่าตัวมีความคิดอย่างหนึ่ง อีกคนมีความคิดอีกอย่างหนึ่ง ก็ทะเลาะกัน แต่ว่าถ้าปรองดองกัน ก็คือ ตัวมีความคิดอย่างหนึ่ง ก็บอกความคิดของตัวเอง และยอมฟังความคิดของอีกคนหนึ่ง ถ้าไม่สามารถที่จะปรองดองกันระหว่าง ๒ คน ก็หาอีกคนหนึ่งมา ให้ฟังข้อคิดของแต่ละคน และอธิบายกันว่าทำไมมีความคิดอย่างนั้น ถ้าขัดกันจริงๆ ก็ต้องหาทางที่จะให้ปรองดองกันได้ ไม่ใช่ว่าคนหนึ่งจะชนะ





หรือคนหนึ่งจะแพ้ ต่างคนต่างชนะ ถ้าปรองดองกัน ถ้าไม่ปรองดองกันต่างคนต่างจะแพ้ ความแพ้ความชนะนี้ ถ้าเราจะเอาแต่ชนะ มันก็ต้องมีแพ้ แต่ถ้าเราปรองดองกัน มีแต่ชนะไม่มีแพ้ ถ้าเราทะเลาะกันมีแต่แพ้ ฉะนั้น ที่พูดมานี้ก็มีเพียงเท่านั้นว่า ถ้าเกิดปัญหาอะไรในสหกรณ์ ให้ปรองดองกัน และเพื่อการปรองดองนี้ ดูตัวอย่างที่ดี ที่อยู่ติดกับตัว คือตัวเอง รู้ดีว่าทุกคนก็เคยเดือดร้อนมาเคยไม่สบาย เป็นไข้ก็คงต้องเคยด้วยกันทุกคน เวลาเป็นไข้ นั้น ร่างกายมันไม่ปรองดองกันก็ต้องจัดให้ปรองดองให้ดี ถ้าสหกรณ์ดำเนินไปโดยดี ก็หมายความว่าร่างกายแข็งแรง ถ้าสหกรณ์มีปัญหา ก็หมายความว่าอาจจะเป็นไข้ได้บ้าง ก็จะต้องดูว่าจะแก้ไขกันอย่างไร ทางราชการพร้อมที่จะช่วย ทางราชการทั้งทางจังหวัด ทั้งทางราชการทางกรมกองต่าง ๆ พร้อมที่จะช่วย เพราะเหตุว่าทางราชการเป็นผู้ที่ สนับสนุนมาตั้งแต่ต้น ตั้งแต่ก่อน ๒๕๑๔ เป็นเวลาช้านาน ได้ใช้งบประมาณมามากเพื่อให้พวกเราอยู่ได้ ฉะนั้น ถ้ามีปัญหาอะไรก็เชื่อได้แน่ว่าจะแก้ไขได้ และถ้าดูตัวอย่างอีกอย่างคือ ตัวเราเอง ในฐานะเป็นสหกรณ์ ผู้ที่มีความจำดี และทุกคนก็ต้องมีความจำว่า เมื่อ ๒๐ ปีก่อนนี้เราเป็นอย่างไร เมื่อ ๑๐ ปีก่อนนี้เราเป็นอย่างไร และวันนี้เราเป็นอย่างไร ก็พบว่าก้าวหน้าอยู่ดีกินดีวก่อน มีเสื้อผ้าใส่ มีอาหารใส่ปาก แต่ก่อนนี้ไม่มี หลายคนอด ไม่มีอาหาร มาเดี๋ยวนี้ส่วนใหญ่ก็มีอาหารใส่ปาก ไม่ได้อยู่เดือดร้อน อันนี้เราต้องคิดว่าเราอยู่ดีขึ้น ดีขึ้นอย่างมากทีเดียว ตั้งแต่อยู่บ้านมีพื้นเป็นดิน แล้วก็ทำด้วยไม้ไผ่ จนกระทั่งทำด้วยไม้กระดาน และปูด้วยซีเมนต์ ปูพื้นเป็นซีเมนต์ เดียวนี้ก็มิเป็นที่เรียกว่าเป็นตึก คือก่อขึ้นมา อย่างเช่นอาคารนี้ก็เป็นที่ตึกแล้ว ฉะนั้น มีความก้าวหน้า ต้องมีกำลังใจ

ก็ขอให้ทุกคน เมื่อมีปัญหาอะไร กลับมาดูที่กายของตัวเองว่า ต้องปรองดองอย่างไร สำหรับให้แข็งแรง ให้มีความสุข แล้วนึกถึงสหกรณ์ว่า จะต้องปรองดองกัน ช่วยกันสร้างทำให้สหกรณ์แข็งแรง มีความก้าวหน้า เมื่อสหกรณ์ก้าวหน้าแข็งแรง แต่ละคนที่เป็นสมาชิกก็มีความสุข มีความภูมิใจได้ว่าสร้างตัวเองขึ้นมา เพราะฉะนั้น ก็ขอให้ทุกคนจงอย่าลืมนะละเลืกอยู่เสมอ คิดอยู่เสมอในความสำเร็จของการมีความสามัคคี มีความขยันหมั่นเพียร มีความปรองดองกันดี

ขอให้ทุกคน มีกำลังใจกายเข้มแข็ง แข็งแรง เพื่อปฏิบัติกิจการงาน ซึ่งเป็นช่องทางของความเจริญ ขอให้ประสบความสำเร็จทุกประการ.





พระบรมราโชวาท

พระราชทานแก่คณะครู นักเรียน โรงเรียนวังไกลกังวล

ในโอกาสเข้าเฝ้า ฯ รับพระราชทานรางวัล

ณ พระราชวังไกลกังวล

วันพุธ ที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๒๑



เคยพูดกับครูและนักเรียนมาเสมอว่า วันนี้เป็นวันสำคัญ เพราะเป็นวันที่จะได้ชื่นชมกับผลงานที่ได้ปฏิบัติเมื่อปีที่แล้ว. เท่าที่รายงานมาให้ทราบ ก็นับว่าได้ผลดีพอสมควร พอที่จะยินดีได้. แสดงว่าส่วนรวมปฏิบัติหน้าที่ดีใช้ได้แล้ว แต่ก็ยังมีอีกส่วนหนึ่งคือบางคน ยังย่อหย่อนอยู่ เพราะยังมีสอพลอบ้าง. ก็จำเป็นที่เดียวที่จะต้องทำหน้าที่ให้ครบถ้วน เข้มแข็ง และจริงจังยิ่งขึ้น.

หน้าที่สำคัญของนักเรียนอยู่ที่เรียนให้เต็มกำลัง และให้สำเร็จ, การจะเรียนให้ได้เช่นนั้น จะทำอย่างไร. ก็ต้องเข้าใจว่า เราจะต้องมีวิชาสำหรับสร้างตัวให้มีความสุขความเจริญต่อไปข้างหน้า. ถ้าไม่ชวนชวยศึกษาเสียแต่ต้น จะไม่มีโอกาส จะทำให้ชีวิตอันเป็นประโยชน์ เพราะไม่มีความรู้ติดตัว. เมื่อเข้าใจแล้วอย่างนี้ จะได้รักเรียนขยันเรียนด้วยความบากบั่นอดทน เพราะรู้ซึ่งถึงประโยชน์และคุณค่าของวิชาความรู้. การที่จะเรียนให้ดี ให้รู้วิชาแจ่มแจ้งลึกซึ้งได้นั้น นอกจากจะอยู่ที่ความตั้งใจและความหมั่นเพียรแล้ว ยังอยู่ที่ความมีสัมมาคารวะความฉลาดที่จะทำตัวให้เป็นที่ยอมรับของครูด้วย. ถ้าทำตัวดีมีความอ่อนน้อมเคารพเชื่อฟังครู เอาใจใส่ช่วยเหลือครูในกิจต่าง ๆ แม้เล็กน้อยก็ไม่นิ่งดูดายหรือเฉยเมย ครูย่อมมองเห็นความดีในกายใจของตัว จะรักใคร่เหมือนเป็นทั้งลูกทั้งศิษย์ จะยินดีสั่งสอนอบรมความรู้ความดีทุกอย่างให้โดยเต็มใจและจริงใจ ให้เล่าเรียนสำเร็จผลได้เต็มเปี่ยม. จึงขอให้จำไว้ และพยายามปฏิบัติให้ได้ทุกคน.

สำหรับครูนั้น ก็จะต้องทำตัวให้เป็นที่รัก เป็นที่เคารพ เป็นที่เชื่อใจของนักเรียนเหมือนกัน. ข้อแรกต้องฝึกฝนตนเองให้แตกฉานและแม่นยำชำนาญ ทั้งในวิชาความรู้และวิธีสอน เพื่อสามารถสอนวิชาทั้งปวงได้โดยถูกต้อง กระฉับกระชวย และครบถ้วนสมบูรณ์. อีกข้อหนึ่ง ต้องทำตัวให้ดี คือต้องมีและต้องแสดงความเมตตากรุณา ความซื่อสัตย์สุจริตความสุภาพ ความเข้มแข็งและอดทน ให้ปรากฏชัดแจ้งเคยชินเป็นปกติวิสัย. เด็ก ๆ จะได้เห็นได้เข้าใจในคุณค่าของความรู้ ในความดี และในตัวครูเองอย่างซาบซึ้ง และยึดถือเอาเป็นแบบอย่าง. ภารกิจของครูคือการให้การศึกษาก็จะได้บรรลุตามที่มุ่งหวังกันอยู่.





ขอชมเชยนักเรียนที่อุตสาหะเล่าเรียนดีจนได้รับรางวัล และขออวยพรให้ทุก ๆ คนทั้งครู ทั้งนักเรียน
ทั้งผู้มีส่วนช่วยเหลืองานของโรงเรียนวังไกลกังวล มีความสุขความสวัสดิ์ มีความสมบูรณ์พร้อมด้วยกำลังกายใจ
เพื่อที่จะได้ทำหน้าที่ของตน ๆ ไปได้ผลที่น่าชื่นชมยิ่งขึ้นไป.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา

จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ณ สวนอัมพร

วันพุธ ที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๒๑



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในโอกาสนี้ และที่ได้ทราบรายงานว่ามหาวิทยาลัยสามารถดำเนินการมาได้ด้วยดี ทั้งในการให้การศึกษาและการค้นคว้าวิจัยเพื่อประโยชน์ของบ้านเมือง

ขอแสดงความชื่นชมด้วยกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับความสำเร็จในการศึกษา และได้ออกไปร่วมมือกันปฏิบัติงานสำคัญของชาติ

มีความเข้าใจอย่างหนึ่งเกิดขึ้นในเวลานี้ว่า การทำงานโดยมากมีปัญหาและอุปสรรคมากมาย จะทำกันตรงไปตรงมามากไม่สำเร็จ ต้องใช้วิธีการพลิกแพลงนอกระบบต่าง ๆ เข้าแทนที่ กระนั้นแล้ว ผลงานที่แท้จริงควรประสพก็ยิ่งบกพร่องล้มเหลว ใครก็ตามที่เป็นคนสุจริตเที่ยงตรง ย่อมไม่ต้องการให้เป็นดังนั้น และคงจะปรารถนาจะช่วยเหลือกันแก้ไข การที่จะร่วมมือกันทำงานราบรื่น สำเร็จ และดำเนินก้าวหน้าต่อเนื่องกันไปได้นั้น นักปฏิบัติงานทุกคนจะต้องมีวินัยสำหรับใช้กับตนเอง คือ ต้องไม่ประมาทปัญญา ต้องรักษาความจริงใจ ต้องสลัดทิ้งความคิดจิตใจที่ต่ำทรามอ่อนแอ และต้องทราบตระหนักในความสำรวม ไม่ฟุ้งเฟ้อ ซึ่งเป็นข้อปฏิบัติที่จะช่วยให้งานเป็นงาน และให้ชีวิตมั่นคงเป็นสุข

ประการแรกที่ว่าต้องไม่ประมาทปัญญานั้น ขอให้เข้าใจว่า ปัญญา อันได้แก่ ความรู้ความฉลาดที่เกิดขึ้นได้ด้วยความคิดพิจารณาตามเหตุผลอันถูกต้องเหมาะสม เป็นทั้งรากฐานและปัจจัยสำคัญแท้จริงของงานทั้งปวง ถ้าประมาทปัญญา ไม่ใช้ปัญญาเป็นหลักทำงาน เพราะละเลยหรือเพราะนึกดูหมิ่นตัวเองว่าโอ้อวดแล้ว อดคิดความลุ่มหลง ความเพ้อฝันก็จะเข้ามาแทนที่ แล้วจะหวังอะไรได้จากสิ่งเหล่านั้น นอกจากความวิบัติเสียหาย ทุกคนจึงจำเป็นต้องใช้ปัญญาตลอดเวลาและตลอดชีวิต การพยายามคิดพิจารณาใคร่ครวญตามเหตุผลและหลักวิชา อยู่เสมอ จะทำให้ฉลาด สามารถ และได้รับความสำเร็จเพิ่มพูนขึ้นเสมอ และคนเรานั้น เมื่อทำอะไรได้สำเร็จ ก็ย่อมเกิดกำลังใจที่จะทำให้ได้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป





นอกจากไม่ประมาทปัญหาตนเองแล้ว ยังประมาทปัญหาคนอื่นไม่ได้ด้วย เพราะการประมาทหมิ่นปัญหาคนอื่น ไม่ยอมทำตามความคิดและความรู้ของคนอื่นนี่แหละ เป็นเหตุสำคัญที่ทำให้งานต่าง ๆ ต้องหยุดชะงัก ต้องเริ่มต้นใหม่อยู่ร่ำไป และต้องล้มเหลวมากกว่ามากแล้ว ผู้มีความคิดควรจะต้องเข้าใจว่า ปัญหาของผู้อื่นที่เขาคิดมาดีแล้ว ได้ใช้มาดีแล้วในการทำงานนั้น ย่อมเป็นพื้นฐานอย่างดีสำหรับเรา ที่จะก่อตั้งสร้างเสริมความเจริญให้กองงามมั่นคงต่อไป การประมาทปัญหาผู้อื่นจึงเท่ากับไม่ได้ใช้พื้นฐานที่มีอยู่แล้วให้เป็นประโยชน์ ช้ำยังรู้ถอนออกเสียอีกด้วย ด้วยความโง่เขลา จึงจำเป็นที่จะต้องหัดนับถือปัญหาผู้อื่นกันให้เป็น เพื่องานที่ทำจักได้ดำเนินต่อเนื่องกันไปได้ไม่ติดขัด ปฏิบัติง่าย และสำเร็จประโยชน์อันสมบูรณ์ตรงตามความมุ่งประสงค์ได้โดยสะดวกรวดเร็วทันเหตุการณ์

ขออวยพรให้บรรดาบัณฑิตมีความเจริญก้าวหน้าดังประดิธานอันตั้งไว้โดยธรรมทุกประการ.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร

แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ณ สวนอัมพร

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๑



ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มามอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอีกรวาระหนึ่ง และขอแสดงความชื่นชมกับผู้สำเร็จการศึกษาทุกคนทั่วกัน

เมื่อวานนี้ ได้พูดถึงการไม่ประมาทปัญหาและการใช้ปัญญาให้เป็นหลักเป็นปัจจัยในการทำงาน อันเป็นวินัยข้อแรกที่จะช่วยให้งานทุกอย่างดำเนินไปได้โดยราบรื่น และสำเร็จประโยชน์ได้โดยสมบูรณ์แท้จริง วันนี้จะขอพูดถึงวินัยข้อที่สอง คือการรักษาความจริงใจ

ความจริงใจเป็นอย่างไรเป็นเรื่องไม่ต้องอธิบายและไม่เป็นปัญหา เพราะทราบกันอยู่และมีกันอยู่ทั่วทุกคน ปัญหาอยู่ตรงที่ว่า ความจริงใจนั้น เรามักมีกันไม่ตลอด ไม่ช้าไม่นานก็หลงลืมละทิ้งกันเสียแล้ว เป็นเหตุให้เกิดปัญหาได้มากมาย เนื่องมาจากความระแวงสงสัยเข้าใจผิดกันในงานทั้งปวง จึงต้องสอนกันให้ติดตามรักษาความจริงใจ และให้ถือเป็นวินัยในชีวิต

ความมีใจจริงที่ขาดไม่ได้ในการทำงานมีสองประการ ประการที่หนึ่งคือความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน ซึ่งมีลักษณะประกอบด้วยความซื่อตรง เมตตา ห่วงดี พร้อมเสมอที่จะร่วมมือช่วยเหลือและส่งเสริมกันทุกขณะ ทั้งในฐานะผู้จุดประสงค์ที่ตรงร่วมกัน และในฐานะที่เป็นเพื่อนมนุษย์ร่วมชาติร่วมโลกกัน ประการที่สองได้แก่ความจริงใจต่องาน มีลักษณะเป็นการตั้งสัตย์อธิษฐานหรือการตั้งใจจริงที่จะทำงานให้เต็มกำลัง กล่าวคือ เมื่อได้พิจารณาด้วยปัญญาเป็นที่แน่ชัดแล้ว ว่าจะงานที่จะทำนั้นเป็นประโยชน์จริง ก็ตั้งสัตย์สัญญาแก่ตัวเอง ผูกพันบังคับตัวเองให้กระทำงานเต็มกำลังความรู้ความสามารถ ให้ได้ผลดีที่สุด ความจริงใจสองประการนี้ พิจารณาดูแล้ว จะเห็นว่า เป็นปัจจัยสำคัญที่จะป้องกันกำจัดปัญหาขัดแย้งและความย่อหย่อนล่าช้าได้สิ้นเชิง งานใดมีผู้ร่วมงานที่รักษาความจริงใจไว้ได้มั่นคง ก็เป็นอันเชื่อได้ว่าจะได้รับผลสำเร็จที่สมบูรณ์เต็มเปี่ยมทุกเมื่อ

ขออวยพรให้ทุกคนมีความเข้มแข็ง ที่จะติดตามรักษาความจริงใจของตน ๆ ไว้ได้ทุกเมื่อ ไม่ว่าจะตกอยู่ในสภาพการณ์และสถานที่ไหน ๆ เพื่อจักได้เป็นผู้สามารถในการปฏิบัติงาน และสามารถนำพาตัวให้ประสบกับความสุข สวัสดิ์ ความสำเร็จ และความเจริญก้าวหน้าทุกประการได้ สมตามที่มุ่งปรารถนาไว้.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร

แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ณ สวนอัมพร

วันศุกร์ ที่ ๒๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๑



ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอีกวาระหนึ่ง และขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทั้งหลายที่ได้รับความสำเร็จในการศึกษา

วันก่อน ข้าพเจ้าได้พูดถึงการไม่ประมาทปัญญาและการรักษาความจริงใจ ซึ่งถือได้ว่าเป็นวินัยสำคัญในชีวิตและในการทำงาน วันนี้จะพูดถึงวินัยข้อต่อไป คือการสลัดทิ้งความคิดจิตใจอันต่ำทราม

จิตใจอันต่ำทรามนั้นคือจิตใจที่อ่อนแอ ไม่กล้าและไม่อดทนที่จะประกอบความเพียรพยายามเพื่อความสำเร็จในทางที่ถูกต้องเป็นธรรม หากแต่เห็นแก่ความสะดวก เอาแต่ง่ายเข้าว่า โดยไม่คำนึงถึงคุณความดี จิตใจเช่นนี้จึงทำให้บุคคลเป็นคนมักง่าย ยอมเกลือกกลัวยู่กับสิ่งเลวทรามและทุจริต ไม่ว่าจะทำการสิ่งใดก็หาแต่ทางที่ง่ายที่ต่ำ เพราะเห็นไปว่าจะได้ผลโดยสะดวกรวดเร็วด้วยวิธีการอย่างนั้น ซึ่งความจริงหาเป็นเช่นนั้นไม่ คนมักง่าย ผู้เห็นแต่กับความสะดวกนี้ ยิ่งทำงานไปก็ยิ่งก่อปัญหา เพราะไม่เคยชินกับงานที่ยากลำบาก ไม่เคยฝึกเผชิญกับความอดทน กับความจริง และการแก้ปัญหาในทางที่ถูก ผลที่สุดจะเอาตัวไม่รอด จะต้องจมอยู่ในตม คือความต่ำทรามนั่นเองงานที่ตนทำก็ต้องพลอยทรุดต่ำลงไปด้วย จึงใคร่จะให้ทุกคนลองคิดพิจารณาดู หากผู้ใดมีความคิดจิตใจดังกล่าวอยู่ จะได้ละทิ้งเสียแต่ต้นมือ

ขออวยพรให้บรรดาบัณฑิตมีความคิดจิตใจที่เข้มแข็ง สมบูรณ์บริบูรณ์ด้วยปัญญาความฉลาดรู้คิดโดยถูกต้อง เพื่อให้สามารถเอาชนะความมักง่ายได้ต่ำ และสามารถปฏิบัติงานปฏิบัติตนไปในทางที่ถูกที่ดี และได้รับความสุข ความสำเร็จ และความเจริญรุ่งเรืองตามที่ตั้งใจปรารถนา.





พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่นายกสมาคมนักเรียนเก๋าราชนี ในพระบรมราชินูปถัมภ์^(๒)

นำคณะกรรมการของสมาคม คณะครู และนักเรียน เข้าเฝ้า ฯ

ทูลเกล้า ฯ ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันจันทร์ ที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๒๑



ขอขอบใจท่านทั้งหลาย ที่นำเงินมาบริจาคเพื่อการกุศล และเป็นที่ยินยอมยินดีอย่างยิ่งที่เห็นสมาคมนักเรียนเก๋าร่วมกับคณะครูและนักเรียนได้พร้อมเพรียงกัน มีกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ได้ประโยชน์ในด้านได้สร้างสรรค์กัน ได้พบปะกัน และตั้งใจที่จะปฏิบัติอะไรที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมร่วมกัน

ข้อนี้ก็เป็นสิ่งที่สำคัญมาก ที่ผู้ที่ได้ผ่านการเรียนในสถาบันการศึกษาคือโรงเรียนเดียวกัน ควรจะได้พบปะกันต่อไป เพราะว่าเมื่อเป็นนักเรียนก็ย่อมมีความคิดที่กำลังเติบโตขึ้น แล้วก็อยากจะทำอะไรบางอย่างเป็นการวางแผนการในชีวิตของตัวเอง เมื่อเติบโตขึ้นสำเร็จการศึกษาแล้ว และออกไปมีชีวิตเป็นผู้ใหญ่ก็คงได้เห็นว่ามีความสำเร็จบ้าง มีความล้มเหลวบ้าง ในแผนการที่ได้วางเอาไว้ ที่ได้ถกเถียงและปรึกษาหารือกัน จึงเป็นสิ่งที่ดีที่ได้พบปะกันตลอด สำหรับชีวิตของคนนั้น ก็เริ่มตั้งแต่เด็กจนก้าวไปสู่วัยรุ่นผู้ใหญ่ และมีงานการของแต่ละคนซึ่งแตกต่างกันแล้วแต่วัย แล้วแต่อายุ แต่ว่าถ้าได้พบปะกันและทำงานร่วมกัน ก็ทำให้การวางแผนต่าง ๆ มีทางที่จะวางแผนได้ถูกต้องมากขึ้น และการปฏิบัติแผนชีวิตก็จะมีความสำเร็จได้มากขึ้น ฉะนั้น การที่โรงเรียนได้มีการปฏิบัติงานประจำของโรงเรียน และของผู้ที่ประกอบเป็นโรงเรียน คือ คณะผู้บริหาร คณะครู คณะนักเรียน และคณะนักเรียนเก่าได้เข้ากัน เพื่อที่จะสร้างสรรค์กันก็เป็นการดี

ชีวิตนี้ต้องสร้างขึ้นมาตั้งแต่เล็ก แล้วก็การสร้างนั้นเป็นสิ่งที่ง่ายก็ยาก หรือยากก็ง่าย จะว่าถึงความง่ายของการสร้าง ง่ายเพราะว่าเด็กที่เกิดมาได้รับการอุปการะจากผู้ใหญ่ และความรู้ที่ได้รับมาก็ได้รับถ่ายทอดมาตั้งแต่สมัยก่อนนี้ เพราะว่าคนก็ได้ค้นคว้ามาตลอดเวลา สำหรับเด็กที่ได้รับความรู้ก็ได้รับมาจากผู้ที่ค้นคว้ามาแล้ว ขณะเติบโตขึ้นจากเด็กไปเป็นวัยรุ่นก็มีผู้ที่มีความรู้มากกว่าเรานำความรู้มาให้ได้ แม้จะสำเร็จการศึกษาตลอดจนขั้นสูงขึ้นไปชั้นอุดมศึกษาก็ตาม ก็มีผู้ที่มีความรู้ที่ได้ค้นคว้ามา มาแบ่งความรู้ให้เรื่อย ๆ ถึงขั้นที่สำเร็จการศึกษา

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นางกึ่งแก้ว จารุวัตร





ชั้นอุดมศึกษา ตัวเองมีความรู้พอที่จะคิดที่จะค้นคว้าต่อไปก็ร่วมกับเพื่อนร่วมชั้นหรือร่วมกับผู้ที่มีความรู้มาก่อนที่จะสร้างความคิด และตั้งที่เรียกว่าแผนในชีวิตได้ ต่อไปก็เมื่อมีความรู้และความชำนาญมากขึ้นก็ต้องร่วมกันต่อไปที่จะสร้างความคิด สร้างความก้าวหน้า จะเป็นรุ่นพี่หรือรุ่นน้องก็ตาม ก็ต้องรวมกัน ฉะนั้นการที่ท่านทั้งหลายตั้งวิธีทำงานด้วยการถือความร่วมมือซึ่งกันและกันเป็นสำคัญนี้ ก็เป็นสิ่งที่เหมาะสม และเป็นสิ่งที่จะนำความเจริญมาให้แก่ท่านทั้งหลาย ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ และเมื่อท่านทั้งหลายมีความสำเร็จในงานการต่าง ๆ ในชีวิตที่มีอยู่ ก็ทำให้ส่วนรวมทั้งหมดหรือทั้งประเทศ มีความก้าวหน้าได้ มีความเป็นปึกแผ่นได้ เพราะว่าประกอบด้วยผู้ที่มีความรู้และประกอบด้วยคนที่มีความคิดที่ถูกต้อง

ฉะนั้นก็ขอขอบใจท่านทั้งหลาย ในการที่ท่านได้นำเงินมาสมทบในการทำบุญกุศลนี้ก็เป็นบุญกุศลอย่างหนึ่งแล้วก็ได้กุศลแน่ แต่ที่ปฏิบัติตนด้วยตนเอง ตั้งใจทำดี ตั้งใจสร้างชีวิตที่ดีที่งามนี้ ก็เป็นบุญกุศลอีกส่วนหนึ่งที่สำคัญ อาจจะยิ่งกว่าด้วยซ้ำ ขอให้ทุกคนมีความสำเร็จในงานการที่ตั้งเอาไว้ มีกำลังกายกำลังใจเข้มแข็ง เพื่อที่จะปฏิบัติให้บรรลุผล คือความดีความงามความเจริญ และความมั่นคง.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร

แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ณ สวนอัมพร

วันอังคาร ที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๒๑



ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอีกคำรบหนึ่ง และที่ได้ทราบรายงานผลงานของมหาวิทยาลัยในรอบปีการศึกษาที่ล่วงแล้ว ซึ่งน่าพอใจอนุโมทนา ขอแสดงความชื่นชมกับผู้สำเร็จการศึกษาทุกคน

สามคราวที่แล้ว ข้าพเจ้าได้พูดถึงวินัยสำคัญของชีวิต ซึ่งจะช่วยให้แต่ละคนสามารถทำงานให้สำเร็จราบรื่น และเจริญก้าวหน้าได้โดยแท้จริง วินัยดังกล่าวได้แก่การไม่ประมาทปัญญา การตามรักษาความจริงใจ และการสลัดทิ้งความคิดจิตใจที่ต่ำทรามวันนี้จะได้พูดถึงวินัยอีกข้อหนึ่ง คือความสำเหนียกตระหนักในความสงบสำรวม

ความสงบสำรวมในที่นี้ หมายถึงความเรียบร้อยเป็นปกติ ทั้งในจิตใจและการกระทำ อันประกอบด้วย ความไม่ตื่นเต้นหัวโผน ความหนักแน่นเป็นกลาง ความมีสติและความรู้ตัว การรู้จักสำรวมระวังกายใจให้สงบเป็นปกตินั้น จะช่วยให้มีการยั้งคิด ก่อนหน้าที่จะลงมือกระทำการทุกอย่างเมื่อยั้งคิดได้ ก็จะมีโอกาสอันประเสริฐที่จะใช้ปัญญาพิจารณางานที่ทำโดยกระฉ่งชัด ให้เห็นทางและวิธีการที่จะปฏิบัติได้โดยถูกต้องเที่ยงตรงพอเหมาะพอดี ให้เกิดประโยชน์อันสมบูรณ์แก่งาน ในทางตรงข้าม งานใดๆ ก็ตาม ถ้าไม่ทำด้วยใจและด้วยอาการที่สงบสำรวม ความรีบร้อน ฟุ้งซ่าน หลงผิด และอคติต่างๆ อย่าง ก็จะเข้าปิดบังหนทางที่จะนำปัญญามาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพจนหมดสิ้น และเมื่อนำปัญญามาใช้ไม่ได้ ก็ยากที่จะทำงานให้ถูกต้องได้ ความผิดพลาดและความเสียหายนานาประการก็อยู่ในวิสัยที่จะเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อ จึงใคร่จะให้บัณฑิตแต่ละคนศึกษาพิจารณาความสงบสำรวมนี้ ให้เห็นถึงประโยชน์และความสำคัญโดยถ่องแท้

ขออวยพรให้ทุกคนมีจิตใจสงบหนักแน่น เพื่อสามารถสร้างสรรค์ความสำเร็จความมั่นคง ความสุขสวัสดิ์ และความเจริญก้าวหน้าให้แก่ตนแก่ประเทศชาติได้ สมตามที่มีปณิธานปรารถนา.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่คณะกรรมการมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ฯ

ประจำจังหวัดลพบุรี และจังหวัดศรีสะเกษ^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันอังคาร ที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๒๑

—————

การที่ท่านทั้งหลายได้ช่วยกันในงานของมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ในส่วนของจังหวัดลพบุรีและศรีสะเกษนี้ ก็เป็นสิ่งที่น่าชื่นชม แสดงให้เห็นว่ามูลนิธิราชประชานุเคราะห์ที่ได้ตั้งมาเป็นส่วนกลางเป็นเวลาหลายปีแล้วก็ได้ขยายงานออกไป และเป็นที่สนใจของทุกคน

มูลนิธิราชประชานุเคราะห์นี้ได้ตั้งขึ้นมาด้วยจุดประสงค์ที่จะช่วยเหลือผู้ที่ประสบภัย จะเป็นภัยทางไหนก็ตามส่วนมากก็เป็นภัยธรรมชาติ และหลักการมีอยู่ว่าผู้ที่ประสบภัยธรรมชาติเหล่านี้มีความทุกข์มาก และไม่ทราบว่าจะมีใครจะมาช่วย แล้วก็ทำให้ไม่ได้เตรียมกายเตรียมใจพอ ฉะนั้น เมื่อประสบภัยเหล่านั้นก็เป็นทุกข์ที่หนัก การที่มีผู้ประสบทุกข์ในประเทศเป็นระยะดังนี้ ก็เป็นสิ่งที่ทำให้บั่นทอนกำลังของส่วนรวม การตั้งมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ก็เพื่อจัดความทุกข์นี้ เป็นจุดประสงค์สำคัญและมีหลักการอยู่ว่า ผู้ที่ยังไม่ได้ประสบทุกข์ภัยอะไร ก็นึกถึงว่าต่อไปถ้าสมมุติประสบทุกข์ภัยก็อยากที่จะพ้นทุกข์โดยเร็ว จึงช่วยกันระดมกองทุน เงินทุน และช่วยกันเตรียมวิธีที่จะช่วยผู้ประสบทุกข์ อันนี้เป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะว่าผู้ที่ประสบทุกข์นั้น เมื่อเขาเสียหายไป เขาเสียหายทรัพย์สินสิ่งของไป ก็ทำให้เดือดร้อน แต่สิ่งที่เดือดร้อนที่สุดก็คือจิตใจ ใจเสีย ก็เคยมีผู้ที่ประสบภัย แล้วก็ได้ได้รับความช่วยเหลือจากมูลนิธิ และจากเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ของมูลนิธิอื่น ๆ เขาเคยมาบอกว่า เมื่อประสบทุกข์นั้น ใจมันเสียไปหมด วุ่นไปหมดรู้สึกเหมือนโลกจะแตก แต่เมื่อมีการมาช่วยเหลือโดยด่วน โดยเร็ว ทำให้ชุ่มชื้น เขาก็พูดตรง ๆ ว่า สิ่งที่เขาได้รับเป็นการช่วยเหลือนั้น จะเป็นสิ่งของหรือจะเป็นเงินทองก็ไม่คุ้มที่เสียหายไปเลย แต่คุ้มในทางจิตใจ เพราะว่ารู้สึกว่ามีคนเห็นใจ อันนี้ทำให้เกิดกำลังใจทันที ไม่มีการท้อใจไม่มีการไว้วาง ทำให้เขาสามารถที่จะสร้างตัวกลับคืนมา มีฐานะที่ดี มีความสุขความสบายได้โดยเร็วที่สุด ที่เขาพูดอย่างนี้ก็เป็นจุดสำคัญของมูลนิธิราชประชานุเคราะห์

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชโองการให้ นายพ่วง สุวรรณรัฐ ประธานกรรมการบริหารมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ฯ นำคณะกรรมการมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ฯ ประจำจังหวัดลพบุรี และจังหวัดศรีสะเกษ เฝ้า ฯ ทูลเกล้า ฯ ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลสมทบทุนมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ฯ และตั้งเป็นทุนมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ฯ ประจำจังหวัดศรีสะเกษ





คือเอาของไปช่วยเหลือในส่วนหนึ่ง แต่ที่สำคัญมากคือเอาใจไปช่วย แล้วก็ถ้ามีความเดือดร้อนอะไรเขาก็รู้ว่าผู้ที่จะพึ่งได้ หน้าที่ของมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ก็ช่วยในทางกาย คือเป็นสิ่งของและช่วยในทางใจ กำลังใจ

ฉะนั้น การที่ได้มีการตั้งมูลนิธิส่วนจังหวัดนี้ ก็เป็นสิ่งที่ดี เพราะว่าจังหวัดใดประสบภัยก็ทำให้สามารถไปช่วยตามหลักการของมูลนิธิได้ทันทั่วถึง ถ้าคอยแต่มีแต่ส่วนกลางก็ทำให้ช้าไป และส่วนที่จะได้ในทางให้กำลังใจนั้นก็ค่อยลงไป อีกข้อหนึ่งของความดีตามวิธีของมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ก็คือ ทุกคนได้ร่วมมือ มีทั้งพ่อค้า ประชาชน ประชาชนทั่ว ๆ ไป และผู้ที่เป็นข้าราชการทั้งทหารพลเรือน ร่วมมือกันในห้องที่ เพื่อที่จะให้สำเร็จในกิจการตามวัตถุประสงค์ เพราะฉะนั้นมูลนิธินี้ก็จะได้เป็นประโยชน์ทั้งในยามที่เกิดทุกข์ ทั้งในยามที่ปกติ คือทำให้พวกเราทุกคน ร่วมมือร่วมแรงกันในกิจการที่เป็นกุศลทำให้เกิดสิ่งที่ดีอย่างใหญ่หลวงก็คือความร่วมมือระหว่างทุกคนในชาติ ซึ่งเป็นผลจะเรียกว่าพลอยได้ก็ได้ สำหรับที่ได้จากมูลนิธิ ฉะนั้น การที่ท่านทั้งหลายตระหนักใน ความสำคัญของมูลนิธิ และได้ร่วมมือทั้งด้วยปัจจัย ทั้งด้วยแรง ทั้งด้วยใจนี้ก็เป็นสิ่งที่ชื่นชม

ขอขอบใจท่านทั้งหลาย ที่ได้มาแสดงจิตใจที่เอื้อเฟื้อ ก็ขอให้จิตใจที่เอื้อเฟื้อนี้ก็เรียกว่าเมตตากรุณา ที่มีอยู่ในใจ ทำให้ท่านทั้งหลายประสบแต่ความเจริญรุ่งเรือง ความปลอดภัย และสิ่งใดที่ปรารถนา ก็ขอให้ได้ มีความสำเร็จด้วยกัน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร

แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ณ สวนอัมพร

วันพุธ ที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๒๑



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นคำรบที่ห้า และขอแสดงความชื่นชมกับบรรดาบัณฑิตผู้ได้รับความสำเร็จในการศึกษาทั่วทุกคน

ในคราวก่อน ข้าพเจ้าได้พูดถึงข้อปฏิบัติอันเป็นวินัยของบัณฑิตในการปฏิบัติตัว ปฏิบัติงานไปแล้วรวมสี่ข้อ คือ การไม่ประมาทปัญญา การตามรักษาความจริงใจ การสลัดทิ้งความคิดจิตใจที่ต่ำทราม และการสำเหนียกตระหนักในความสงบสำรวม วันนี้ จะพูดถึงผลของการที่ได้อบรมวินัยทั้งนั้นให้เกิดมีขึ้นในตัว ที่จะส่งเสริมให้เกิดความสามารถพิเศษขึ้นสองประการ

ประการแรก ผู้ที่ใช้ความรู้ความฉลาดเป็นหลักในการทำงาน มีความจริงใจทั้งต่องานและต่อผู้ร่วมงาน โดยปราศจากความคิดจิตใจที่มักง่ายไฉด่า ทั้งรู้จักสำรวมกายใจให้ยังคิดด้วยปัญญาอยู่เสมอเป็นปกติ ก่อนที่จะทำการทั้งปวงนั้น จะสามารถมองเห็นประโยชน์ที่แท้จริงพึงประสงค์ของงานได้อย่างกระจ่างแจ้ง ไม่สับสน สงสัย และสำคัญผิดในประโยชน์ คือไม่เห็นว่าการได้บางอย่างอื่นจะสำคัญควรมุ่งหมายยิ่งไปกว่าประโยชน์โดยตรงแท้ของงานนั้น ประการต่อไป เมื่อลงมือกระทำโดยเพ่งเล็งประโยชน์เป็นสำคัญ ก็จะสามารถปฏิบัติงานทุกอย่างได้ถูกต้องตรงกับจุดมุ่งหมาย ไม่ต้องล่าช้าเสียประโยชน์ไปกับความหลงผิดและกระบวนการปฏิบัติที่ผิดนอกระบบต่าง ๆ อันจะทำให้ต้องเปลืองเปล่า ทั้งความคิด กำลังแรง หุนรอน และโอกาสอันมีค่า อย่างน่าเสียดาย

ขออวยพรให้ทุกคนมีกำลังเข้มแข็งมั่นคงทั้งในกายในจิตใจ เพื่อสามารถคิดอ่านและกระทำการงานทุกอย่างให้สัมฤทธิ์ผลอันเลิศ จักได้ประสบความสำเร็จและความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตตามที่มุ่งประสงค์.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร

แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ณ สวนอัมพร

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๒๑



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อีกวาระหนึ่ง เป็นคำรบที่หกในปีนี้ ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ได้รับความสำเร็จการศึกษาทั่วกันทุกคน

เมื่อวันก่อน ๆ ข้าพเจ้าได้พูดกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นใจความว่า การทำงานในเวลามีปัญหามาก มักจะต้องใช้วิธีการนอกระบบต่าง ๆ แทนการทำตรงไปตรงมา แม้กระนั้นผลที่ได้ก็ยิ่งบกพร่องล้มเหลว สิ้นเปลืองทุนรอน และประโยชน์ไปอย่างน่าเสียดาย ข้าพเจ้าจึงได้นำข้อปฏิบัติอันเป็นวินัยของการทำงานมาพูดให้ฟัง และได้กล่าวอธิบายว่าการทำงานด้วยวินัยสี่ข้อ คือ ใช้ปัญญาความฉลาดเป็นหลักปฏิบัติ รักษาความจริงใจให้หนักแน่นมั่นคง ละทิ้งความคิดจิตใจที่ต่ำทราม และสำนึกตระหนักในความสงบสำรวมอยู่เสมอ จะนำไปบังเกิดผลดีแก่ผู้ปฏิบัติ สองประการ คือทำให้สามารถแลเห็นประโยชน์อันเป็นวัตถุประสงค์แท้จริงของงานโดยกระจ่างชัด ประการหนึ่ง อีกประการหนึ่ง เมื่อทำงานโดยเพ่งเล็งถึงประโยชน์เป็นสำคัญแล้ว ก็จะสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องตรงตามจุดหมาย ไม่ต้องเสียเวลาเสียประโยชน์ไปกับความสับสน หลงผิด และความเปลี่ยนแปลงทั้งปวง

ผลทั้งสองประการ จากการปฏิบัติตามวินัยดังกล่าวแล้ว ยังจะบังเกิดผลรวบยอดให้อีกชั้นหนึ่ง คือทำให้งานทุกอย่างมีประสิทธิภาพเต็มเปี่ยม และสำเร็จผลเลิศโดยราบรื่นพร้อมทั้งอำนวยประโยชน์สุขและความเจริญรุ่งเรือง อันเป็นสิ่งปรารถนา ให้แก่บุคคลและชาติบ้านเมืองโดยส่วนรวมสมบูรณ์บริบูรณ์ทุกประการ

ขออวยพรให้ทุกคนมีความสุขความสวัสดิ์ พร้อมด้วยความสำเร็จและความเจริญรุ่งเรืองทุกอย่าง ทั้งในชีวิตและการทำงานทุกเมื่อ.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีปฏิญาณตนและสวนสนามเนื่องในวันคล้าย

วันสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติ

วันเสาร์ ที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีปฏิญาณตนสวนสนาม ทั้งได้เห็นความพร้อมเพรียงและความเข้มแข็งสามารถของลูกเสือ ในวันที่ระลึกแห่งการสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติครั้งนี้ รายงานที่แจ้งให้ทราบ แสดงว่ากิจการลูกเสือนี้น่าชื่นชมได้ด้วยดี ด้วยความอุปการะของทางราชการและทุก ๆ ฝ่าย เป็นที่หวังได้ว่าจะเป็นผลดีแก่ประเทศชาติโดยส่วนรวมต่อไปไม่น้อย จึงขอถือโอกาสชมเชยผู้มีส่วนร่วมร่วมกันสนับสนุนกิจการลูกเสือไว้ ณ โอกาสเดียวกันนี้ด้วย

การที่ลูกเสือมีโอกาสเข้ามารับการฝึกหัดอบรมให้มีความรู้ความสามารถพิเศษ ให้มีระเบียบวินัย และให้รู้จักเห็นใจจริงใจต่อผู้อื่น พร้อมทั้งถือเอาเป็นหน้าที่ที่จะช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเมตตาเผื่อแผ่ โดยไม่เลือกชาติชั้นวรรณะนี้ นับเป็นการที่เป็นคุณประโยชน์อย่างยิ่ง วินัยกับหน้าที่ดังกล่าวนี้ หากแต่ละคนจะได้ศึกษาพิจารณากันให้ดี คือให้ละเอียดรอบคอบด้วยเหตุผลอันถูกต้องพอเหมาะพอสมด้วยแล้ว ก็จะทำให้เกิดปัญญายิ่งทราบได้แน่ชัดว่าวินัยที่ดี ที่ถูกต้องเป็นธรรมพึงยึดถือ เป็นอย่างไร และทราบว่า คนที่ควรเห็นใจช่วยเหลือคือคนอย่างไร ไม่หลงยึดหลงถือวินัยที่ปราศจากประโยชน์หรือที่เป็นโทษ และไม่หลงช่วยเหลือเกื้อกูลคนทุจริต ซึ่งเท่ากับเป็นการส่งเสริมให้คนชั่วและความชั่วเจริญงอกงามเกาะกินทำลายบ้านเมือง ดังนั้น วินัยและความเมตตาเผื่อแผ่ ที่ได้ศึกษาพิจารณาเป็นอย่างดีแล้วจึงเป็นสิ่งที่บ้านเมืองต้องการ และเป็นองค์คุณสำคัญส่วนหนึ่ง ซึ่งจะช่วยให้ลูกเสือสามารถรักษาสร้างเสริมความเป็นปึกแผ่นของคนไทยไว้ได้ในวันข้างหน้า และสามารถจรรโลงประเทศไทยให้เจริญมั่นคงตลอดไปได้ ด้วยความสำนึกตระหนักในระเบียบปฏิบัติที่ดีงาม และความปรองดองพร้อมเพรียงกันไม่ว่าในอันที่จะประกอบกรณียกิจอยู่กันและกัน ข้าพเจ้าจึงใคร่จะเตือนพร้อมทั้งขอให้ลูกเสือ ตลอดจนผู้บังคับบัญชาทุกคน ตั้งใจทบทวนศึกษาวินัยและหน้าที่ของตน ๆ ให้ทราบกระจ่าง ด้วยสติรู้ตัว และด้วยปัญญาพิจารณาคัดเลือกเหตุผล เพื่อให้การปฏิบัติตนปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละคนสัมฤทธิ์ประโยชน์อันเป็นคุณแก่ชาติบ้านเมืองอย่างแท้จริง

ขออวยพรให้ทุกคนประสบแต่ความสุข ความสวัสดิ์ มีความฉลาดสามารถในทางที่เป็นความดีและเป็นคุณประโยชน์ทุกเมื่อไป.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่คณะกรรมการจัดงานพัทลุงสามัคคี ครั้งที่ ๑๙ ปี ๒๕๒๐^(๒)

ในโอกาสเข้าเฝ้า ฯ ทูลเกล้า ฯ ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศล

ตามพระราชอัธยาศัย

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพุธ ที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๒๑



ขอขอบใจท่านทั้งหลายทุกคน ที่ได้ร่วมกันจัดงานเพื่อการกุศล และขอถือโอกาสนี้แสดงความยินดีกับชาวพัทลุง ที่ได้มีความสามัคคีอย่างดี จัดงานพบปะกันทุกปี นับว่ามีประโยชน์มากเพราะว่าผู้ที่มาจากแห่งเดียวกันก็สมควรที่จะได้พบปะกัน เพื่อที่จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยเฉพาะมาพบกัน นอกจากความร่าเริงที่จะได้ก็จะได้ประโยชน์ในด้านที่ว่า ใครมีความเดือดร้อนเป็นส่วนตัว มีปัญหาเป็นส่วนตัวก็จะได้ปรึกษาหารือปรึกษากันได้ และนอกจากนั้น ถ้าจะรวบรวมกำลังกันที่จะช่วยกันสร้างสรรค์ให้แหล่งเกิดของตนมีความเจริญขึ้นก็เป็นกุศล อย่างยิ่ง

ชาวพัทลุงมีชื่อเสียงว่า เป็นคนที่มีความเข้มแข็งจะว่าได้ที่ดุเดือด และถ้าความเข้มแข็งดุเดือดนี้มาใช้เป็นประโยชน์ก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับตน สำหรับจังหวัดของตน เพราะว่าทุกคนก็ต้องการความเข้มแข็งและการทำงานที่รุดหน้า เมื่อจังหวัดของตนมีความเข้มแข็งและมีความก้าวหน้า ก็เท่ากับได้ช่วยให้ประเทศชาติมีความปลอดภัยมั่นคงได้ ฉะนั้น ทุกสิ่งทุกอย่างที่ทำด้วยความตั้งใจที่แน่วแน่นี้ก็นับว่าเป็นสิ่งที่น่าอนุโมทนาเป็นอย่างยิ่ง และเป็นการแสดงความตั้งใจอันแน่วแน่ที่จะช่วยให้ไทยทั้งประเทศอยู่เย็นเป็นสุข

การที่ท่านมาในวันนี้ก็นับเป็นมงคลดี เพราะว่าเป็นการยืนยันความสามัคคีดังกล่าวนี้นี้ จึงขอให้นำความรู้สึกถึงสมาชิกทุกคนที่ได้ร่วมกันจัดงาน และได้พบปะกัน ผู้ที่ได้มาอยู่ในกรุงเทพฯ ฯ นี้ก็นับว่าเป็นผู้แทนของประชาชนทั้งหมดของพัทลุง ก็ขอฝากความรู้สึกถึงพี่น้องชาวพัทลุงทุกคน

ขอให้ทุกคนมีกำลังใจ กำลังกายเข้มแข็ง แข็งแรง เพื่อที่จะนำความเจริญรุ่งเรืองแก่แหล่งเกิดของตน ถ้าทุกคนตั้งอกตั้งใจสามัคคีกันแล้ว ความอยู่เย็นเป็นสุขก็จะมาถึงและจะทำให้ทุกคนมีชีวิตที่มีความรุ่งเรืองเจริญนาน ขอให้ท่านได้ประสบความสำเร็จ ความเจริญ ความสำเร็จทุกประการ.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชโองการให้ นายเกษียร จันทรากร นำคณะกรรมการจัดงานพัทลุงสามัคคี ครั้งที่ ๑๙ ปี ๒๕๒๐ เฝ้า ฯ ทูลเกล้า ฯ ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย





พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่คณะชาวยุทธ พญาไท เฝ้า ฯ ทูลเกล้า ฯ ถวายเงิน

โดยเสด็จพระราชกุศล และตั้งเทียนพรรษา^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพุธ ที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๒๑



โอกาสนี้ก็นับว่าเป็นโอกาสที่น่ายินดี ที่คณะได้มาเหมือนกันทุกปี ทำให้เกิดความปลาบปลื้ม และที่เห็นท่านทั้งหลายมีความเจริญรุ่งเรืองขึ้นทุกปี ตั้งแต่ครั้งแรก ๆ ที่ได้พบกัน เราก็เห็นได้ว่ามีความก้าวหน้าขึ้นมา ก็เข้าใจว่า เพราะว่าแต่ละคนได้ตั้งใจที่จะปฏิบัติตน ปฏิบัติงาน ให้เป็นไปในทางที่ถูก

อย่างนี้ที่แล้วก็ได้มาพบกัน ก็คงจำได้ว่าพูดถึงบุญที่ทำ บุญที่ทำนี้มีหลายอย่างและได้ยกตัวอย่างในการตั้งใจที่จะจัด เช่นดอกไม้ หรืออย่างที่ตั้งเทียนพรรษานี้ให้สวยงามก็เป็นสิ่งที่ทำให้เบิกบาน ได้รับผลของบุญในทันทีที่ทำแล้ว เห็นว่าดี เห็นว่าน่าดู แล้วก็เมื่อไปวางไว้สวยงาม ก็เกิดความปิติขึ้นมา คนที่กล่าวพูดถึงความปิติหรือความสุขนั้นภายนอกก็ปิติ การที่คนมาเห็นแล้วบอกว่าจัดสวยดี เราก็ปิติ เพราะเราเป็นคนจัด สำคัญที่สุด เพราะว่าเราจัดด้วยความตั้งใจ ความตั้งใจนั้นตั้งใจที่จะทำให้สวยงาม ให้น่าดู แล้วก็คนเขาก็เห็นว่ามันน่าดู ก็หมายความว่าเราได้ผลที่ไม่เห็นก็มี แต่ตัวเองเห็น เพราะว่าเราจัดดอกไม้ให้สวย เราไม่รีบจัด จิตใจเราเห็นเพราะว่าเรารอเฝ้า มีความสุข อันนี้เป็นเรื่องของการทำงานอย่างง่าย ๆ เราอาจจะเห็นว่าเป็นบุญ สำหรับคนอื่นบางคนที่ไม่เข้าใจเราอาจจะเห็นว่าเขา ... ทำไม ทำไมเราจะไปจัดอะไรให้พระ พระในโบสถ์ พระในโบสถ์ก็เป็นรูปพระ ที่เป็นปูนก็ได้ หรืออาจจะจะเป็นโลหะซึ่งเป็นสิ่งของท่านไม่เห็น แต่เราเห็น เราได้ความเบิกบานมา คนอื่นไม่เห็นนั้นก็เป็นเรื่องของเขา แม้จะทำสิ่งที่สวยงามไปบูชาพระ พระสงฆ์ เราก็จะบอกได้ว่าพระสงฆ์ไม่ใช่เรื่องของท่าน ที่จะดูอะไรสวย อะไรไม่สวยดอกไม้ดอกไม้ที่เอาไปวางไว้ให้สวยให้งามนั้น พระท่านบวชเพื่อความหลุดพ้นจากสิ่งที่เป็น ราคะ สิ่งที่เป็นสิ่งที่น่ายินดี แต่ว่าเราทำความสวยงามเหล่านั้น ก็เพื่อที่จะให้จิตใจเราเบิกบาน เราทำให้ถูกต้องเป็นการเคารพ เอาดอกไม้ไปบูชาพระ พระพุทธรูป เป็นการบูชาพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ หมายถึงพระพุทธรูปเจ้าผู้ได้เป็นครูของเรา ท่านสอนเราให้ทำตนดี เพื่อให้ได้ความสุข และพระธรรมคือคำสั่งสอนของท่าน พระสงฆ์เป็นตัวอย่างว่าผู้ที่ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ได้รับผลจริง เท่ากับเป็นตัวอย่าง หรือเป็นข้อพิสูจน์ เพราะฉะนั้น เราจึงทำบุญ เราก็บูชา

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ พระภิกษุเล็ก ญาณุตโร และคณะชาวยุทธ พญาไท เฝ้าถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศล และตั้งเทียนพรรษา





พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ อย่างนี้เราเข้าใจ เพราะว่าเขาเกิดความปิติ อย่างนี้ก็พูดถึงการจัดดอกไม้ ซึ่งเป็นสิ่งที่เล็กน้อย เป็นการกระทำด้วยเจตนาดี เจตนาบริสุทธิ์ แต่เป็นสิ่งที่เล็กน้อย ได้บุญอย่างไร

ถ้าเราอยากทำบุญเพิ่มขึ้นไปอีก เราก็ปฏิบัติในสิ่งที่เรียกว่าดีงาม ทำบุญโดยใช้กำลังกายของเรา กำลังความคิดของเรา สร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์ ถ้าจะทำบุญกับวัดก็สร้างสิ่งที่เป็นประโยชน์ ถาวรวัตถุต่าง ๆ หรืออุปถัมภ์พระสงฆ์ นี่ก็เป็นการทำบุญ เพราะเหตุที่เราตั้งใจ ให้มีความเจริญรุ่งเรือง ให้เกิดความสวยงาม ให้เกิดความดีงาม เป็นการทำบุญอีกอย่างหนึ่ง ก็เช่นเดียวกัน คนอื่นอาจจะไม่เห็น คนอื่นอาจจะบอกว่าสร้างวัดมากมายทำไม ทำไมเลี้ยงพระที่ดูก็เหมือนว่าไม่ได้ทำอะไร ถ้าเขาว่าอย่างนั้นก็เป็นเรื่องของเขาไม่ใช่เรื่องของเรา เพราะเรื่องของเราเรารู้ดีว่าที่ทำนั้น เป็นการทำบุญ เพราะเราอึดใจโดยบริสุทธิ์ใจ

ถ้าจะทำบุญเพิ่มเติมยิ่งขึ้นไป เราก็เป็นสิ่งที่สูงขึ้นไปอีก เราทำอะไรทุกอย่างในการพูดจา ในการกระทำ ในการคิด เราทำในสิ่งที่เรียกว่าสุจริต หมายความว่าทำในสิ่งที่ไม่ทำให้เกิดความเดือดร้อนต่อผู้อื่น ตรงข้ามบรรเทาความเดือดร้อนต่อผู้อื่น อันนี้ก็เป็นการทำบุญอีกขั้นหนึ่ง ซึ่งสูงยิ่งขึ้นไปอีก แต่คนอื่นก็อาจจะบอกเหมือนกันว่า ทำทำไม เช่น ถ้าสมมุติว่า เรามีเงินอยู่ แล้วเราก็ไปเห็นคนที่ไม่สบาย เราอุปถัมภ์ เราเอาเงินไปซื้อสิ่งของเขาอาจจะหิวก็เอาอาหารไปให้เขา หรือเขาไม่สบายก็นำเขาเข้าโรงพยาบาล อันนี้เป็นการทำบุญ เมตตากรุณา อันนี้ต้นบุญที่ลงแล้ว ก็จะพลอยให้ขึ้น ว่าเราทำอย่างนั้นเป็นประโยชน์ แต่บางคนก็อาจจะค้านเหมือนกันว่าไม่เป็นประโยชน์ เพราะว่าคนนั้นที่เขาไม่สบายก็เป็นความผิดของเขา ไม่ใช่เรา แต่เราทำด้วยจิตใจบริสุทธิ์แล้ว ก็เป็น เพราะว่าเราปิติว่าเราได้ช่วยคนที่เขาเดือดร้อน การทำบุญนี้ ทำไมเราจึงยินดี และทำไมเป็นประโยชน์ไม่ใช่หนักถึงประโยชน์ของผู้อื่น นึกถึงประโยชน์ของตัวเอง สำคัญอยู่ที่ปิติ เรายินดี เราเอิบอิ่ม เราได้ประโยชน์

ถ้าทำต่อไปในขั้นต่อไปที่เรียกว่าสูงขึ้นไป ทุกคนต้องการความสุข ทุกคนต้องการแสวงหาความสุข ที่ว่าความสุขที่มีอยู่ก็เป็นความรู้สึกมีความสุข แต่ว่าบางทีก็มีความรู้สึกมีความสุข เราก็อยากขจัดความทุกข์ การที่ทำบุญนี้เป็นเตรียมตัว ที่จะขจัดความทุกข์ที่จะเกิดขึ้นมาได้ เพราะว่าถ้าเราสร้างสภาพจิต อันนี้ก็พูดอย่างสมัยใหม่สภาพจิตของเราให้มีความสุข เราก็จะมีความสุข ถ้าพูดแบบที่จะเข้าใจหลักธรรมะ คือเราไม่สร้างเราไม่ยอมให้





เหตุของทุกข์เกิดขึ้น เมื่อไม่ยอมให้เหตุของทุกข์เกิดขึ้น เราก็คงไม่ต้องเป็นทุกข์แล้วก็ทุกข์อยู่ที่ไหน ไม่ได้อยู่ที่ความทุกข์ ที่อดอยากเท่านั้นเอง ทุกข์ของคนที่มีเงินมาก ร่ำรวยก็มีความทุกข์มากเหมือนกัน บางคนนะร่ำรวยมากก็มี ความทุกข์มากกว่าคนที่ไม่มีเงิน ต้นเหตุของความทุกข์อยู่ที่ใจ อยู่ที่ใจ เราสามารถที่จะสร้างความทุกข์ขึ้นมาได้ ให้มันเกิดเหมือนว่าเราเท่ากับสามารถที่จะเลือกที่จะเอาทุกข์หรือเอาสุข ฉะนั้น การทำบุญเป็นขั้นๆ ตั้งแต่ต้น อย่างเล็กๆ น้อยๆ คนอื่นไม่ทราบไม่เป็นไร ตัวเราทราบ และผู้ที่ฉลาดก็จะเห็นว่าเราสร้างทุกข์ของเราเอง เพื่อที่จะไม่ให้มีทุกข์ เราก็คงไม่ต้องสร้าง ข้อสำคัญอยู่ตรงนี้ให้เข้าใจให้ดีคนโดยมากมีความทุกข์แล้วจะทำลายความทุกข์ คือขจัดความทุกข์ มันทำไม่ได้ ทุกข์มันมีแล้ว แต่ว่าทุกข์ที่ยังไม่มีอย่าให้เกิด ถ้าเราไม่ยอมให้เกิดขึ้น หมายความว่า ทำจิตใจให้ผ่องใสตลอดเวลา ทำอะไรที่สุจริตตลอดเวลา ความทุกข์เกิดยาก เมื่อเกิดยากแล้ว ทุกข์เก่าที่มีอยู่มันก็ค่อยๆ หายไป ก็ตามที่พระท่านบอกว่าทุกสิ่งเป็นอนิจจัง ทุกข์ก็เป็นอนิจจัง คือทุกข์ความรู้สึกเป็นทุกข์เป็นอนิจจัง ตอนนี้อย่ารู้สึกเป็นทุกข์ไม่สบายหนึ่งให้สบายเดี๋ยวก็หาย บางทีหายเพราะว่าเราไม่นึกก็มี ทีหลังเวลานึกถึงมันก็เมื่อย มันก็อาจจะซาไปได้ แต่นั่นแหละ ต่อไปเมื่อขยับใหม่ มันก็หายทุกข์ เปลี่ยนอิริยาบถไปมันก็หายทุกข์ ก็สบาย ก็หมายความว่าหมดทุกข์ไป หมดทุกข์นั้นไป แต่ถ้าเราพยายามที่จะไม่ให้เกิดทุกข์ ที่ไม่มีความจำเป็นเลย ทุกข์ใหญ่ หรือทุกข์ใจจะไม่^(๑)พูดอย่างนี้ก็เหมือนที่พูดปีที่แล้ว มันก็ไปสูงเหมือนกัน ก็ไปถึงการฟังเสียงดูว่าไม่ให้เกิดทุกข์ หมายความว่าไม่ให้ทำอะไรที่จะเกิดทุกข์

พระพุทธเจ้าท่านได้สอนว่า สิ่งที่สำคัญที่สุด ถึงเรียกว่าเป็นอริยสัจ ๔ อย่าง ที่เป็นสิ่งที่สำคัญ ถ้าเราทำบุญ ด้วยประการทั้งปวง คือทำดีด้วยความตั้งใจดี แล้วก็บิณฑบาตขึ้นมาได้รับผลของบุญแล้ว เราทำสูงขึ้นไป ทำต่อไป คิดให้ดี ๆ จะเกิดที่เรียกว่าปัญญาหรือความรู้ ปัญญาไม่ได้หมายความว่า ใครไปเรียนกลับมาได้ ดอคตาร์ดอคเตอร์ ไม่ใช่ นั่นก็เป็นปัญญาอย่างหนึ่ง เป็นความรู้ ความรู้ที่ทางโลกเขาใช้ แต่ปัญญาจริง ๆ เห็นอะไรจริง ๆ ที่ใจจริง ๆ ถ้าเราทำบุญไปก็จะค่อย ๆ เห็นความจริง เป็นปัญญา เราจะสามารถที่จะควบคุมการเกิดของทุกข์ที่ใจ เพราะฉะนั้น

(๑) บันทึกพระสุรเสียงไม่ติด





การทำบุญนั้นะมีประโยชน์ ตั้งแต่ทำบุญเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่คนอื่นเขาว่า อู๊ยทำไมทำ จนกระทั่งทำบุญที่ใหญ่ จนกระทั่งสามารถที่จะตัด สามารถที่จะตัดต้นเหตุแห่งทุกข์ที่เรา มี ส่วนทุกข์ธรรมดาที่มีอยู่นั้นก็มีไป เดียวก็มาเดี๋ยวก็ไป แต่ว่าทุกข์ที่เราสร้างขึ้น เราสามารถที่จะควบคุมได้ ถึงได้เรียกว่าตัดทุกข์ เพราะว่าทุกข์นั้นไม่เกิด ไม่เกิดบุญที่เราทำ ด้วยความเพียรความพยายาม ด้วยความอดทนจะกลายเป็นกุศล กุศลก็แปลว่าตัด ตัดสิ่งที่กรงรังออก เพราะตัดสิ่งที่กรงรังมันก็หมดจด มันก็สวยงาม มันก็สุข ตัดตั้งแต่ต้น จิตใจที่เป็นทุกข์ ก็เพราะรู้สึกว่าเป็นทุกข์ ถ้าเราดู ติดตามว่าความรู้สึกว่าเป็นทุกข์เป็นอย่างไร แล้วก็ต่างกันนะ คือทุกข์ทุกข์ เดียวก็หายทุกข์ มันจะทำให้ความทุกข์ในใจมันลดลงไปเสียบ้าง สบายเข้า หรือว่าที่เห็นท่านทั้งหลายมา แล้วก็นำสิ่งของคือเทียนพรรษานี้ทำอย่างสวยงาม ด้วยความตั้งใจ ฉะนั้น เป็นต้นทางของการทำบุญ และเป็นการทำบุญที่จะนำไปสู่ความดับสูญสูงสุด ซึ่งเป็นการดับ ตัดต้นตอของทุกข์เท่ากับจะได้เห็นความจริงที่ประเสริฐ คืออริยสัจ จะเห็นทุกข์ของอริยสัจว่าเป็นอย่างไร แล้วในเวลาเดียวกันก็เริ่มเห็นอริยสัจที่ ๒ คือ สมุทัย สมุทัยคือต้นเหตุของทุกข์ เพราะว่าแล้วว่าต้นเหตุของทุกข์ เราต้องดูอะไร เราต้องดูใจ ที่ใจเราเป็นอย่างไร จิตใจเราเป็นทุกข์เป็นสุข เมื่อเห็นแล้วโดยมากจะสมมุติว่าเรา เรากำลังหิว เราเห็นอาหารที่น่ารับประทานเห็นเฉย ๆ ก็มีความรู้สึกแล้ว ก็เป็นสุข เมื่อเห็นเป็นสุข เห็นนะเป็นสุข มันก็เกิดอยากแล้ว เราหิวเราก็ควรจะรับประทานเพื่อประทัง เพื่อแก้ความหิว นั้นเป็นของธรรมดาของโลก แล้วร่างกายเราทุกคนถ้าไม่มีอาหารละก็ จะรักษาร่างกายเอาไว้ไม่ได้ จำเป็นต้องมีอาหารบริโภค แต่ว่าถ้าเห็นแล้วก็เกิดความอยากรับประทาน เพื่อที่จะพอประทังชีวิตก็ยังไม่เป็นทุกข์ แต่ว่าถ้าเห็นว่ามันน่ารับประทาน แล้วก็เกิดลงมือรับประทาน จนมากเกินไป เกินความจำเป็นเพราะมันอยาก นี่เกิดเป็นทุกข์แล้ว เป็นทุกข์ได้เพราะเรารับประทานมากเกินไป มันก็ไม่ดี ทำให้ร่างกายเราเสียได้เหมือนกัน อาจจะท้องเสียก็ได้ อาจจะไม่ถูกกับร่างกาย หรือแม้แต่เรารู้ว่าเรารับประทานมากเกินไปเฉย ๆ ก็อาจจะจุกก็ได้ ก็อาจจะไม่สบาย อันนี้พูดอย่างง่าย ๆ เฉพาะเรื่องที่ว่า ถ้ารับประทานมากเกินไปอาจจะไม่สบาย เราก็ชอบของอย่างนี้ แต่ว่าร่างกายเราไม่ชอบ หมายความว่าร่างกายเราไม่ถูกกับอาหารอย่างนี้ก็ทำให้เป็นทุกข์ มันก็เกิดทุกข์ แล้วเราไปบ่นได้อย่างไรว่า ทำไมมันปวดท้อง ทำไมถึงปวดท้อง มันเป็นทุกข์ ทำไม ก็เพราะว่าเราปล่อยตามความอยากของเรา ที่รับประทานได้มากเกินไป ไม่ได้สำรวมจิตใจ คือไม่ได้ระวัง ไม่ได้รู้ว่าอะไรเป็นอะไร อันนี้ก็เป็นอย่างที่พูดโดยเฉพาะเป็นอย่าง ๆ แต่ความจริงการเกิดทุกข์หรือ





เกิดอยากนี้ สลับซับซ้อนกว่ามาก แต่ว่า ถ้าเราอยากที่จะทราบด้วยปัญญา จะต้องดู จะต้องแยกธาตุออกมา ต้องศึกษาทุกสิ่งทุกอย่าง แล้วอย่างนี้ก็จะไปสู่สิ่งที่ดี

ที่ว่าทำบุญนั้นนะ ก็อยู่ในข้อที่เรียกว่าทำทาน แล้วก็ที่ถูกทำบุญแล้วก็พยายามทำอะไรที่ดีที่ถูกต้องที่สวຍ ที่งามที่สุจริต ที่ไม่ทำให้เดือดร้อนก็เป็นศีล แล้วก็เมื่อมีศีลแล้วเราก็สามารถที่จะทำพิจารณาอะไร ก็เป็นการภาวนา การภาวนาทำไปทำมาก็เป็นสมาธิ เมื่อมีสมาธิแล้วก็ภาวนาอยู่ตลอดเวลาติดต่อไป มันก็เกิดปัญญา พระท่านสรุป เสมอว่าศีล สมาธิ ปัญญา นี่ก็คือการสรุปของมรรครวมกัน เราก็ได้อริยสัจที่ ๔ เมื่อเราได้อริยสัจที่ ๔ แล้ว เราก็จะได้ อริยสัจที่ ๓ เพราะว่าถ้ามีปัญญาแล้วก็หลุดพ้น หมายความว่าเข้าใจอันนี้แล้ว ก็ไปเข้าใจถึงขั้นสูง คืออริยสัจ ๔ ก็ไม่ใช่เล่น ถ้าเริ่มด้วยการทำบุญเล็กๆ น้อยๆ คือทำด้วยพยายามทำดอกไม้ จัดดอกไม้ให้สวยงามไว้หน้า พระประธาน ไปถึงอริยสัจ ๔ อย่างนี้ ถ้าไปพิจารณาด้วยความสุจริตใจ เชื่อใจได้ว่าท่านทั้งหลายก็จะได้รับความเจริญ รุ่งเรือง เป็นขั้นๆ ไป นอกจากจะได้ความเจริญในทางด้านจิตใจแล้ว ในทางกายก็จะเจริญเหมือนกัน ไม่ได้ หมายความว่าผู้ที่ปฏิบัติทางธรรมจะต้องเป็นคนที่ครี จะต้องเป็นคนที่ไม่ทำอะไรเลย มีแต่มานั่งภาวนา ภาวนาทำได้ ทั้งวันทั้งคืน ทำอยู่ตลอดไม่หยุดยั้ง แล้วก็ทำงานได้ดีขึ้น ทำมาหากินได้ดีขึ้น เป็นคนดีขึ้น เป็นคนที่น่ารัก เป็นคน ที่เป็นที่รัก น่าคบ ความสุขความรู้สึกเป็นสุขก็จะมีขึ้นมากกว่า เราปรารถนาความสุข ที่ใช้คำว่าความรู้สึกเป็นสุข มีความสุขนี้ทุกคน ต้องพูดอย่างนี้เพราะว่าต้องแยก ๒ อย่าง ความรู้สึกเป็นสุขหรือเป็นทุกข์ และความสุขของ ความหลุดพ้น กับความทุกข์ที่เป็นธรรมดาของโลกต่างกัน แต่ก็แก้ปัญหาก็ได้ทุกอย่างแล้ว แต่ขั้นของแต่ละคนที่พูดอย่างนี้ก็เพราะเห็นว่าท่านทั้งหลายมีความเพียร ความเพียรนี้ ถ้ารักษาไว้จะนำมาสู่ความเจริญแน่นอน เพราะว่า เป็นบารมีอย่างหนึ่ง และบารมีอย่างหนึ่งที่ปฏิบัติดีแล้ว จะสามารถนำมาสู่บารมีทั้ง ๑๐ ท่านเรียกว่าบารมี ๑๐ แต่ถ้าพูดถึงบารมีก็เรียก ๓๐ อย่างก็ได้เหมือนกันแล้วแต่จะแยกอย่างไร หมายความว่าบารมีที่เราทำ อยู่ธรรมดา บารมีที่เราทำที่เป็นบารมีถึงขั้นอุตมบารมี แล้วบารมีถึงขั้นปรมัตตบารมีนี่ก็แยกเป็นเรื่องที่เรายังไม่ควรที่จะไป คิดมากเกินไป เราทำบารมี เราสร้างบารมี แนะนำเฉพาะความเพียร วิริยบารมีอย่างเดียวกันนับเป็นบุญบารมี นักหนาแล้ว และต่อไปก็นำไปสู่ในที่สุดก็ไปสู่ปรมัตตบารมี นี่ก็ขอพูดอย่างนี้ด้วยความปลอบปล้ำที่ท่านทั้งหลายมา





รวมทั้งท่านที่เป็นผู้นำของท่านทั้งหลาย ได้อุปสมบทมาเป็นเวลากี่ปีแล้ว ก็ยินดีมากที่รู้สึกว่าได้ความสงบ
และประโยชน์ของพุทธศาสนา ก็ขออนุโมทนาด้วย

ขอให้ท่านทั้งหลายจงประสบความสุขความสบายทุกประการ ไม่ละความเพียรในการปฏิบัติที่ชอบ
เพื่ออนาคตที่แจ่มใส และเป็นประโยชน์ต่อครอบครัว ตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ ทำให้ทุกคนอยู่เย็นเป็นสุข
ก็ขอให้ได้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ทำมาหากินในชีวิตรประจำวันทุกอย่าง ในการชวนช่วยความดี
ความงาม ให้ได้ประสบความสำเร็จทุกประการ.





พระราชดำรัส

พระราชทานแก่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ
ในโอกาสเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทและ
รับพระราชทานเหรียญลูกเสือสดุดี
ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา
วันพฤหัสบดี ที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๒๑



ขอแสดงความยินดีด้วยกับท่านทั้งหลาย ที่ได้รับเหรียญลูกเสือสดุดีเป็นเครื่องหมายแห่งคุณความดีที่ต่างได้บำเพ็ญคุณงามความดีก่อคุณประโยชน์แก่ชาติด้วยประการต่าง ๆ อย่างเต็มความสามารถ ข้าพเจ้าถือว่าวันนี้เป็นโอกาสดียิ่งในรอบปี ที่ได้พบกับผู้บริหารรวมทั้งผู้ปฏิบัติงานของลูกเสืออย่างใกล้ชิดเป็นกันเอง และได้พุดจាកันอย่างตรงไปตรงมาด้วยใจจริง

ทุกวันนี้ อาจกล่าวได้ว่า ผู้ใหญ่เรามักพากันละทิ้งวิธีการเก่า ๆ ในการอบรมฝึกฝนคุณธรรมและความสุภาพเรียบร้อยในกายวาจาใจของเยาวชน โดยมีได้หาวิธีการที่เหมาะสมมาทดแทนให้เพียงพอ ทั้งนี้เห็นจะเป็นเพราะโดยมากเราไม่ค่อยจะคิดถึงเรื่องนี้กันนักด้วยเหตุที่มัวสนใจและตื่นเต้นกับวิชาการอย่างใหม่กันหมด ประการหนึ่งและด้วยเหตุที่ผลเสียหยาบได้เกิดขึ้นฉับพลันทันที หากแต่ค่อย ๆ เกิดขึ้นทีละเล็กละน้อย อีกประการหนึ่ง จึงปล่อยกันมาเรื่อย ๆ จนบัดนี้ผลเสียหยาบที่เกิดขึ้นนั้นได้กลายเป็นปัญหาที่เกือบจะแก้กันไม่ตก ตามที่ท่านเห็นกับตาและทราบแก่ใจอยู่แล้ว ไม่จำเป็นจะต้องพูดให้ยาวความไปความจริง เยาวชนที่มีพื้นจิตใจดีอยู่แล้ว และปรารถนาจะทำตัวให้ดีให้เป็นประโยชน์นั้นมีอยู่เป็นอันมาก แต่การทำความคิดโดยลำพังตนเองเป็นของยาก จำเป็นต้องอาศัยหลักเกณฑ์และแบบฉบับที่ดีอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นที่ยึดเหนี่ยว จึงจะกระทำได้โดยถูกต้องเหมาะสมและไม่เปลืองเวลา พุดง่าย ๆ ก็คือต้องอาศัยผู้ใหญ่เป็นที่พึ่งหรือเป็นผู้นำนั่นเอง ผู้ใหญ่จึงต้องถือเป็นหน้าที่และความจำเป็นที่จะต้องช่วยเหลือเขา

เคราะห์ดีอย่างหนึ่ง ที่เราได้รับเอากิจกรรมอย่างใหม่ ที่มีประสิทธิภาพสูงในการขัดเกลาและปลูกฝังความดีความสามารถในเยาวชน เข้ามา คือกิจการลูกเสือ ซึ่งก็เคราะห์ดีอีกอย่าง ที่ริเริ่มขึ้นทันท่วงที และยังคงทนมาได้นานจนถึงบัดนี้ มิได้ถูกลืมเลือน จึงได้อาศัยเป็นปัจจัยฝึกหัดความดีให้แก่คนของเราได้ส่วนหนึ่ง ซึ่งนับว่าเป็นส่วนใหญ่ พอที่จะช่วยมิให้เราหมดหวังเสียทีเดียว





ท่านทั้งหลายทุกคนได้ชื่อว่ามีศรัทธาในกิจการลูกเสือ และได้ช่วยกันอุทิศภักดีอย่างจริงใจมาจนเห็นผล
อันน่าชื่นชมถึงเพียงนี้แล้ว ขอให้หนักถึงเด็ก ๆ กันให้มาก และขอให้ร่วมแรงร่วมใจกันต่อไปทั้งฝ่ายราชการและ
มิใช่ราชการ ในอันที่จะส่งเสริมดำเนินงานลูกเสือต่อไป ด้วยศรัทธา ปัญญา ความเมตตากรุณา ให้เต็มกำลัง
ความสามารถ เพื่อให้กิจการอันทรงคุณค่านี้มีประสิทธิผลยิ่งขึ้น และให้เจริญงอกงามและยั่งยืนมั่นคงอยู่ใน
บ้านเมืองของเราตลอดไป เพื่อประโยชน์อันยิ่งใหญ่ของเยาวชนและของชาติไทยของเรา

ขออนุโมทนาและขอบใจในการปฏิบัติดีปฏิบัติชอบของท่าน และขออวยพรให้มีความสุขความสวัสดิ์ พร้อมทั้ง
ความสำเร็จประสงฆ์ในสิ่งพึงปรารถนาทุกประการ ทว้หน้ากัน.





พระราชดำรัส^(๑)

ในพิธีประดับยศและพระราชทานสัญญาบัตรยศ

แก่นายทหารชั้นนายพล

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพฤหัสบดี ที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๒๑



ขอแสดงความยินดีกับท่านทั้งหลาย ที่ได้รับการเลื่อนยศเป็นนายพลในครั้งนี้ และก็ต้องถือว่าเป็นเกียรติสำหรับผู้ที่ได้รับการเลื่อนยศชั้นนายพล ซึ่งหมายความว่า ท่านก็จะมีคามรับผิดชอบยิ่งขึ้น สิ่งที่สำคัญที่สุดคือผู้ที่เป็นนายทหารชั้นผู้ใหญ่ ย่อมได้ผ่านชีวิตนายทหารชั้นผู้น้อยมาแล้ว ได้รับงาน แม้จะปฏิบัติงานมาตามลำดับ ถึงได้ขึ้นมาได้รับยศเป็นนายพล ข้อนี้เป็นข้อสำคัญ เพราะว่าเป็นข้อที่ต้องไม่ลืมว่าเคยผ่านงานต่าง ๆ ในราชการทหารมาหลายด้าน และคราวนี้จะต้องถือเป็นประโยชน์ เพราะว่าเมื่อเป็นนายทหารชั้นนายพลย่อมจะต้องรู้จักจิตใจของผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาทุกชั้นให้ดี เพื่อที่จะได้ปฏิบัติงานเป็นที่นับถือของผู้ใต้บังคับบัญชาได้

ที่ขออย่าให้ลืมชีวิตนายทหารตั้งแต่ชั้นผู้น้อยมาแต่ละคน ก็เพราะว่าจะได้สามารถบังคับบัญชาได้อย่างดี และได้รับความนับถือจากผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นข้อที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในการทำงานของนายทหารชั้นผู้ใหญ่ และโดยที่นายทหารชั้นผู้ใหญ่เด่นเป็นที่เรียกได้ว่าเพ่งเล็งของนายทหารชั้นผู้น้อย ตลอดจนข้าราชการพลเรือน และประชาชนทั่วไป จึงต้องระลึกถึงปัจจัยนี้ การที่ระลึกถึงชีวิตเมื่อเป็นผู้น้อยไม่ลืม ก็จะทำให้สามารถเข้าใจจิตใจของผู้อื่นได้ดี และเป็นการเตือนให้ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างดี อย่างเข้มแข็งที่สุด อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างซื่อสัตย์สุจริต ดังนั้นจะทำให้ชีวิตของท่าน การงานของท่านประสบความสำเร็จได้เต็มเปี่ยม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อกองทัพ ต่อความมั่นคงของประเทศชาติ และต่อความเจริญรุ่งเรืองทั่วไปของประชาชน อันนี้ก็ขอให้ท่านทั้งหลายมีเวลาที่จะระลึกถึงสิ่งที่ดีงาม และใช้ความรู้ความคิด มาประกอบความซื่อสัตย์สุจริตปฏิบัติงานด้วยความเข้มแข็งที่สุด เพื่อประโยชน์สุขของประเทศไทย และความมั่นคง

ขอให้ท่านทั้งหลายประสบความสำเร็จรุ่งเรืองต่อไป ความสำเร็จทุกประการในงานการน้อยใหญ่ สิ่งใดที่มีอยู่ และเกิดเป็นความพอใจของท่าน ซึ่งจะทำให้พวกเราทุกคนได้มีความมั่นคงปลอดภัย ขอให้ประสบความสำเร็จ ความเจริญรุ่งเรืองทุกประการ.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้





พระราชดำรัส^(๑)

ในพิธีเปิดอาคารเรียนฝ่ายมัธยมรัชดาภิเษก

โรงเรียนราชประชาสมาสัย

ณ โรงเรียนราชประชาสมาสัย

วันศุกร์ ที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๒๑



ข้าพเจ้ายินดียิ่ง ที่ได้มีโอกาสมาประกอบพิธีเปิดอาคารเรียนมัธยมศึกษาของโรงเรียนราชประชาสมาสัยในวันนี้ และมาร่วมฉลองการที่โรงเรียนราชประชาสมาสัยได้เจริญก้าวหน้ามาเป็นลำดับมาอย่างดียิ่ง

ความเป็นมาของโรงเรียนราชประชาสมาสัยตั้งแต่ก่อตั้งขึ้นมาจนบัดนี้ ก็เป็นที่ทราบของท่านทั้งหลายทุกคน เพราะว่าได้มีรายงานมาแล้ว ถ้าท่านทั้งหลายสนใจ ยังสงสัยอะไรและอยากทราบอะไร ท่านก็จะได้ตามข้อมูลได้จากทุกคนที่เกี่ยวข้องอย่างสะดวก ผู้ที่เกี่ยวข้องในงานก็ทราบดี ผู้ที่สนับสนุนงานนี้ทุกคนก็ทราบดี ตลอดจนนักเรียนทุกคนที่ได้เข้ามาเรียนวิชาการและฝึกฝนตนในโรงเรียนนี้ก็ทราบดี ตลอดจนประชาชนทั้งหลายที่มาอยู่ในที่นี้ก็เป็นผู้ได้สนับสนุน จึงทราบว่าโรงเรียนนี้มีความเป็นมาอย่างไร

ขอแสดงข้อสังเกตอยู่ ๒ ประการ ว่าโรงเรียนนี้เจริญเติบโตขึ้นมาได้ด้วยดีก็ต้องอาศัยปัจจัย ๒ ประการที่สำคัญ ปัจจัยแรก จะว่าสามก็ถูกต้องกว่า ปัจจัยแรกก็คือสัจจะในความหมายว่าตั้งใจจริง ตั้งใจจะทำอะไรแล้วไม่ลดละจากความตั้งใจนั้น จะมีอุปสรรคใด ๆ ก็ต้องทำให้สำเร็จ เพราะได้พิจารณาแล้วว่าถูกต้อง จะเรียกว่าอธิฐานก็ได้ ข้อนี้ใครมีสัจจะ ใครอธิฐานในใจก็นับว่าเป็นผู้มีบารมี ถ้ารักษาและส่งเสริมบารมีนี้ งานใด ๆ จะเป็นงานการทำบุญทำทานหรืองานทำมาหาเลี้ยงชีพ ก็สำเร็จแน่ ไม่เป็นปัญหา และในที่สุดก็จะนำความโชคดีและเจริญรุ่งเรืองแก่ตน ข้อที่ ๒ การทำงาน การทำงานจะต้องทำเป็นลำดับไป ไม่ใช่ว่าเริ่มต้นแล้วเสร็จ ต้องเริ่มต้นอย่างตามกำลังที่จะมี ทั้งกำลังกายกำลังทรัพย์ ทั้งกำลังใจ กำลังความรู้ ความคิด ต้องปฏิบัติเริ่มต้นอย่างง่ายไปหายากอย่างเล็กน้อยไปหาใหญ่โต ไม่ใช่เรามีตาโตแล้วก็จะตักมากมากเกินไป หมายถึงตักงาน ทำงานที่เกินกำลังของตัวเองไม่มีวันสำเร็จ แต่ว่าถ้าเริ่มงานเล็ก ๆ น้อย ๆ ก่อนตามกำลังที่มีและค่อย ๆ เสริมสร้างขึ้นไป เพราะว่าถ้าออกกำลังเล็ก ๆ น้อย ๆ ตอนแรก และค่อย ๆ พยายามสร้างงานนั้นให้มากขึ้นด้วยความเพียร ด้วยความตั้งใจงานนั้นก็ขยายขึ้น และกำลังของเราก็ขยายขึ้น ก็เป็นกำลัง นับว่าเป็นบารมีอีกเหมือนกัน เพราะว่าความเพียรนั้นก็เป็นบารมี ความเพียรคือวิริยบารมี ก็ต้องประกอบด้วยความอดทน อดทนในความหนักของงาน ก็เป็นขันติ

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้





วิริยบารมีและขันติบารมีสองอย่างนี้ก็เพิ่มขึ้นไปอีก เป็นกำลังของเรา เราสร้างก็ยิ่งแข็งแรง ในข้อที่ ๒ นี้ก็ได้อีก ๒ บารมี ในข้อที่ ๓ ที่สำคัญก็คือความพร้อมเพรียงความพร้อมเพรียงของทุกคนที่มีสัจจะ อธิษฐาน วิริยะ ขันติ ที่จะมาทำงานด้วยกันตั้งแต่ต้น เรียกว่าสามัคคี ถ้าทุกคนมีความสามัคคีในความหมายนี้ คือร่วมกันสร้างงาน ให้ดี แล้วแต่กำลังของตน แล้วแต่ความสามารถของตน ให้เข้ากันเป็นสามัคคี แล้วแต่หน้าที่ของแต่ละคนนั้นก็หมายความว่าคนที่มีความรู้อย่างไหน ก็นำความรู้นั้นมาสมทบ มีกำลังกายแค่ไหนก็มาสมทบ มีกำลังทรัพย์แค่ไหนก็มาสมทบ มีกำลังปัญญาแค่ไหนก็มาสมทบ และพร้อมเพรียงกันทำ คือเข้าใจกัน ทำพร้อมกันหมด ก็เกิดสามัคคี ในข้อที่ ๓ นี้จะเรียกว่าเป็นบารมีก็ได้แล้ว เพราะว่าพร้อม ก็เกิดความสำเร็จ

ที่ยก ๓ อย่างนี้มาพูดก็เพราะว่า ไม่ใช่โรงเรียนนี้สำเร็จเรียบร้อยแล้ว ไม่ต้องทำอะไร ต้องทำต่อไป แต่ว่าสำเร็จถึงขั้นหนึ่งที่พอใจได้ แสดงเป็นตัวอย่างของกิจการที่เราตั้งใจดีกัน พร้อมเพรียงกัน และควรจะนำไปเป็นตัวอย่างสำหรับงานอื่นๆ ด้วย นอกจากงานที่เราทำอยู่ คือการศึกษา ถึงแสดงความปลานปลื้มตั้งแต่ต้นเมื่อตะกี้ในงานนี้ เพราะว่างานของโรงเรียนราชประชาสถาสนี้ ต่อเนื่องจากงานอื่นด้วย ซึ่งถ้าจะกล่าวยาวจะเกินไปและต่อเนื่อง คือต่อเนื่องมา และจะต่อเนื่องไปอย่างอื่น สรุปว่าเริ่มต้นด้วยความคิดที่จะช่วยผู้ที่เด็กนักเรียน เด็กที่อยู่ในวัยเรียน ที่ควรจะได้รับการศึกษา ที่ยากที่จะหาที่เรียนเพราะว่าตั้งแต่ต้น เป็นบุคคลที่ทางกระทรวงศึกษาก็บอกว่าไม่ใช่ฐานะ ทางกระทรวงสาธารณสุขก็บอกว่าไม่ใช่ฐานะ แต่ความจริงก็เป็นฐานะของทั้งสองกระทรวงร่วมกัน เมื่อทั้งสองกระทรวงร่วมกัน ก็เกิดความสำเร็จ ที่จริงไม่ใช่สองกระทรวงเท่านั้นเอง ยังมีกระทรวงมหาดไทยกระทรวงอื่น ๆ และกรมกองต่าง ๆ และเอกชนทั้งหมดที่ต้องมาร่วมกัน แต่ยกตัวอย่างสองกระทรวงนี้เพื่อมาแสดงให้เห็นได้ชัด ๆ ก็ได้ผลดีด้วยการร่วมมือของทั้งสองกระทรวงในที่สุดกระทรวงทั้งสองกระทรวงก็ได้ทำหน้าที่เต็มเปี่ยมและเป็นผลที่ดี ฉะนั้นตัวอย่างของโรงเรียนนี้ก็ให้เห็นว่า เริ่มต้นมาจากอะไร แล้วก็ที่จะต่อเนื่องไป หมายความว่าในอนาคตก็ให้เห็นอนาคตที่ตอนที่เข้ามานี้ ๒ คนแล้ว คือผู้ที่เป็นท่านผู้หญิงเรียกว่า “เด็กของเรา” ทำงานแล้ว ทำงานทำการด้วยความสนับสนุนของพวกเราทุกคน ได้สำเร็จการศึกษา ได้ทำงานเพื่อส่วนรวม การต่อเนื่องไปจึงกว้างขวางออกไป ไม่ใช่งานของโรงเรียนหรือการศึกษาเท่านั้นเอง เป็นการสร้างชาติบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรือง





ฉะนั้น โอกาสนี้ที่จะมาสํารวจ จะมาสรุปลงานของกิจการของโรงเรียนราชประชาสถาสัย เราก็เห็นได้ว่า มาจากสิ่งทีกระจ่ายและจะออกกระจ่ายไปทั่วทั้งประเทศ สิ่งทีกระจ่ายก่อนนี้เป็นสิ่งทีไม่ดีคือโรค โรคกระจ่ายอยู่ในประเทศ เราก็พยายามทีจะกํจัดโรคไม่ให้เกิดขึ้น ไม่ให้แพร่ออกไป และสิ่งทีกระจ่ายต่อไปก็คือความดี ความมั่นคง ความเจริญ ความสุข ทีจะกระจ่ายไปทั่วประเทศ ฉะนั้นเราทั้งหลายทุกคนทีเกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม กิจงปลาบปล้มใจ ทีดีวันนี้ก็เพราะต้องเลือกวันหนึ่งทีจะมาปลาบปล้มใจกัน แต่ว่าถ้าทำงานดีทุกวันจะปลาบปล้มใจได้ ได้ปฏิบัติแล้วทีหยุดคิดปล้มใจสํกนิตทีดีเหมือนกัน ก็ขอให้อย่าหยุดยั้งนานเกินไปในการปล้มใจ เพราะว่าจะมี ความปล้มใจยิ่งต่อไปได้ ต้องพยายามทีจะปฏิบัติต่อไป ฉะนั้นนอกจากจะให้พรให้ท่านทั้งหลายทุกคนมีกําลังใจ กายเข้มแข็ง แข็งแรง ก็ขอไปปฏิบัติงานต่อไป คือการเปิดอาคารเรียนมัธยมศึกษาของโรงเรียนราชประชาสถาสัย เปิดเป็นทางการและขอให้อาคารนี้ได้มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อไป เป็นการปฏิบัติซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จยิ่ง ๆ และจะทำให้สามารถทีจะหยุดพักปล้มใจเป็นระยะ ๆ

บัดนี้ จะบอกว่าเป็นฤกษ์ดีแล้ว ก็ไม่ทราบว่าฤกษ์ดีหรือไม่ดี แต่ขอเปิด และเชื่อว่าเป็นฤกษ์ดีถ้าท่านทั้งหลายทุกคนตั้งจิตอธิษฐาน พร้อมเพรียงกันทีจะทำความดีต่อไปก็ขอให้ช่วยกันเอากําลังใจช่วยในเวลานี้เพื่ออนาคต.





พระบรมราโชวาท^(๑)

พระราชทานแก่บัณฑิตอาสาสมัครมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันจันทร์ ที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๒๑



ตามที่รายงาน เกี่ยวข้องกับโครงการของสำนักบัณฑิตอาสาสมัครนี้ และผลงานที่ได้ผ่านมามาก่อน ๆ ก็นับว่าเป็นโครงการที่มีประโยชน์และเหมาะสม สำหรับผู้ที่ได้ศึกษามาแล้วจากสถาบันการศึกษาอุดมต่าง ๆ เพื่อที่จะนำความรู้ของตนไปเป็นประโยชน์ต่อบ้านเมือง ต่อประชาชน ในท้องที่ชนบทที่ห่างไกล

โครงการหรือหลักการนั้นก็นับว่าถูกต้อง ที่น่าสังเกตอยู่ว่า งานที่จะไปทำนั้นก็เกี่ยวข้องกับกระทรวงหลาย กระทรวง เช่นกระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นกระทรวงสำคัญ ๆ ในความพัฒนาก้าวหน้าของประชาชน เพราะฉะนั้นงานที่จะออกไปทำนั้นก็จะต้องไปประยุกต์งานของกระทรวงต่าง ๆ เหล่านี้ให้เข้ากันดี ผู้ที่เรียนมาในสาขาวิชาการเกษตรทางใด ก็จะต้องรู้ว่าสาขาของตนวิชาของตนจะทำไปฝ่ายเดียวไม่ได้ จะต้องไปร่วมมือร่วมแรงกับวิชาอื่นด้วย อันนี้เป็นหลักสำคัญ และที่ได้กล่าวว่า โครงการต่อไปจะพยายามทำการพัฒนาเป็นตัวอย่าง ในท้องที่ที่ไม่ห่างไกลจากสถาบันการศึกษาเพื่อที่จะให้เป็นตัวอย่าง ฟังดูเป็นโครงการที่น่าจะเหมาะสม เพราะว่าสิ่งที่สำคัญที่สุด วิชาการชั้นสูงที่จะเป็นประโยชน์ได้ก็จะต้องปฏิบัติ ปฏิบัติได้ ๒ อย่างใหญ่ ๆ ปฏิบัติในด้านเมื่อเรียนแล้วก็ถ่ายทอดวิชานั้นให้ผู้อื่น หมายความว่า เป็นครูเป็นอาจารย์ในสถาบันต่าง ๆ อีกอย่างหนึ่งก็คือไปปฏิบัติในสนาม ถ้าไม่นับการไปปฏิบัติตามหน่วยราชการหรือตามบริษัท ห้างร้าน ก็ต้องถือว่าไปปฏิบัติให้ถึงส่วนรวม แล้วส่วนรวมอยู่ที่ไหน ส่วนรวมก็อยู่ที่ประชาชน ซึ่งอยู่ในต่างจังหวัด เพื่อที่จะให้ประชากรของประเทศไทยได้รับการของความรู้ทางวิชาการ เพื่อดำรงชีวิตให้ดีขึ้น อันนี้ การที่จะนำความรู้ไปให้กับบุคคลนั้นย่อมต้องนำความรู้ที่ประยุกต์แล้วไปให้ ถ้าให้แต่ความรู้พิเศษ หรือเฉพาะวิชา จะเป็นประโยชน์ได้น้อย เพราะว่าจะไม่สมส่วน

ฉะนั้น การที่ตั้งโครงการนี้ไว้เพื่อที่จะให้ผู้ที่มีสมัครออกไปพัฒนานี้ให้ได้ผลเต็มที่ ก็เป็นการดี และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับตนเอง เพราะว่าไปเรียนอะไรมาก็อาจจะค่อยพัฒนาในทาง ขอบเขตที่ใช้คำว่าค่อยพัฒนา เพราะอาจจะไม่ชอบ แต่ว่าเป็นความจริง เพราะอาจจะค่อยพัฒนาในวิชาซึ่งเป็นความแน่นอน เพราะว่าทุกคน

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้นายประภาศน์ อวยชัย อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นำบัณฑิตอาสาสมัครเฝ้า ฯ ก่อนที่จะออกไปฝึกงานและปฏิบัติงานภาคสนามในเขตชนบทของจังหวัดต่าง ๆ รวม ๑๐ จังหวัด





จะเรียนทุกอย่างพร้อมกันก็ย่อมยาก แต่ว่าทุกคนแต่ละคนคือผู้ที่ตั้งใจออกไปทำงาน และผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเป็นคน ในตัวคนเราก็ประกอบไปด้วยทุกอย่างซึ่งมีความต้องการความจำเป็น ในด้านความเป็นอยู่ขั้นพื้นฐาน ก็มีว่าต้องมีสิ่งที่จะพยุงชีวิตเอาไว้ คืออาหาร ที่อยู่อาศัย เสื้อผ้า ซึ่งเราเรียกว่าปัจจัย ปัจจัยที่ ๔ คือยารักษาโรค ก็เรียกว่าปัจจัย ๔ นี่เป็นขั้นมูลฐานขั้นพื้นฐานแท้ๆ ที่คนเราทุกคนจะต้องมีถ้าไม่มีอยู่ยาก และนอกจากนั้นก็ยังมีวิชาอื่นๆ ด้วยมีสิ่งที่จะช่วยให้อยู่สบายขึ้น ไม่ต้องลำบากกาย ลำบากใจ สิ่งที่จะทำให้ไม่ลำบากกาย ลำบากใจก็คือความรู้ วิชาการชั้นสูง ไปปฏิบัติ

วันนี้ ก็เป็นการสรุปงานที่ท่านทั้งหลายได้ตั้งใจจะทำ และถ้าทำได้ก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับชีวิตของตนต่อไป เพราะสามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ในเวลาเดียวกันก็เป็นประโยชน์สำหรับประเทศชาติ เพราะว่าผู้ที่มีความสามารถในการปฏิบัติงาน ประโยชน์ที่ตนจะไปทำในขณะนี้ก็เป็นประโยชน์อยู่แล้ว แต่มีคำว่าแต่นิดหน่อย คือเราออกไป เราออกไปชั่วคราว ไม่ใช่ออกไปปฏิบัติงานประจำ เพราะฉะนั้น ผลที่จะได้จากการพิจารณา ก็อาจจะไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย เพราะเราไปเรียน เราไปฝึก เราไปหาความรู้ โอกาสนี้เอง ที่จะต้องคิด และพิจารณาตั้งแต่นั้น ว่าเราไปฝึก เราไปเรียน ผลที่ได้จากสิ่งที่เรานึกจะไปทำก็อาจจะไม่ได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย เพราะว่ายังไม่รู้ เป็นขั้นแรกของการทำให้ตัวมีประโยชน์ และสร้างอนาคตที่แจ่มใส ฉะนั้นการที่ไปปฏิบัติงานในครั้งนี้ ไปในครั้งนี้ตามหลักสูตร ตามโครงการของสำนักบัณฑิตอาสาสมัคร จะไปทำเพื่อหาความรู้ จะไปทำเพื่อที่จะพร้อมต่อไป ถ้าเราบอกว่า โอกาสนี้ได้ไปพัฒนาอย่างโน้นอย่างนี้มา ก็อาจจะไม่เชื่อนักแต่ว่าเชื่อว่า เมื่ออบรมดีเมื่อฝึกดี ไปดูงาน ไปศึกษางานจริง ๆ อย่างนี้แล้ว เชื่อว่าต่อไปจะเข้าใจ และจะทำหน้าที่ได้ ข้อนี้ก็เป็นข้อที่จะต้องรอหน่อย แต่อาจจะไม่ค่อยชอบฟังนัก เพราะว่านึกว่าการออกไปนี้จะกลับมาทำงาน เป็นการพัฒนา ส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาตัวเอง และการพัฒนาตัวเองจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ก็ได้กล่าวอย่างนี้ โครงการนี้จะมีประโยชน์โครงการนี้จะมีผลดีก็ต่อเมื่อได้ไปพัฒนาแล้ว คือหมายความว่าได้ไปฝึกพัฒนาแล้ว กลับมาทำวิทยานิพนธ์ และมาฟังตามทฤษฎีอีกทีว่าถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง ทางคณะที่บริหารโครงการนี้ก็จะมีผลว่า เข้าใจดีได้รับความรู้ดีหรือเปล่า และจะได้ประกาศปฏิบัติต่อไป ถ้าโครงการในแบบนี้มีผลดี ก็จะต้องดูตอนปฏิบัติต่อไป แต่เท่าที่ได้ปฏิบัติมา และด้วยเจตนาที่ได้ตั้งไว้ตั้งแต่ต้น ก็รู้สึกว่ามีหวังที่จะเป็นผลสำเร็จด้วยดี ข้อสำคัญก็อยู่ที่กำลังใจ และความตั้งใจของแต่ละคนที่จะปฏิบัติ ความตั้งใจนั้นก็ต้องมีความตรงไปตรงมา มีความสุจริตใจที่จะไปทำงาน มีความตั้งใจ





และความอดทน เพราะว่าออกไปงานอย่างนี้ ไม่ใช่เป็นงานที่ง่าย ทั้งในด้านกาย ทั้งในด้านใจ บางทีเราเรียนมา อยากที่จะให้ทุกคนเข้าใจและเชื่อตามที่เรารเรียนมา เพราะเราเชื่อ บางทีไปถึง เขาเกิดไม่เชื่อ ก็ทำให้เหนื่อยใจเราจะต้องใจเย็นที่จะต้องดูว่าที่เขาไม่เชื่อนั้น เพราะเหตุใด อาจจะเป็นเพราะเหตุว่า เขาเองหมายถึงผู้ที่ได้รับการพัฒนานั้น เขามีความรู้สูงกว่าเรา ฉะนั้น เราจะต้องใจเย็น และจะต้องอดทน ต้องรู้จักฟังเขาว่า ความรู้ที่เขาไม่นั้น ที่เขาอาจจะไม่ได้แสดงออกมา เป็นความรู้ที่ถ่ายทอดมาหลายชั่วคนแล้วเหมือนกัน และเขาก็เป็นคนเหมือนกัน หมายความว่า คนเราก็มีความคิดเห็น และอาจจะเป็นความคิดความเห็นที่เป็นวิชาสูงมาก เราอย่าไปดูถูก และถ้าเราไม่ดูถูกเขา เราจะได้รับประโยชน์ จะพร้อมที่จะปฏิบัติต่อไป ในกรณีที่เราจะไปเจอคนที่เขาไม่รู้

การที่ได้มีการอบรมทั้งในด้านปกครองด้วย ทั้งในด้านความมั่นคงด้วยในครั้งนี้ ก็เพราะว่าเป็นปัญหาทั้งนั้นของประเทศชาติ ในประเทศชาตินี้เรามีปัญหาต่าง ๆ ซึ่งแยกกันไม่ออก เพราะอย่างที่เราว่าเมื่อกล่าว แต่ละคน ก็เป็นคน ที่จะต้องรวมทุกอย่างอยู่ในกลุ่มปัจจัย ๔ ก็จะต้องมี และความรู้สึกทุกอย่างในโลกก็อยู่ในตัวของตน ไม่ใช่จะแนะนำวิชาด้านหนึ่งด้านใดไปยัดให้ เพราะว่าคนเรามีชีวิตอยู่ต้องอาศัยทุกวิชา บางทีเป็นส่วนที่ต่างกันหน่อย แต่ว่าทุกคนต้องรับทุกวิชา ฉะนั้น ข้อนี้จะเป็นข้อที่จะได้เรียนรู้ที่ดีที่สุด ในการปฏิบัติ ในการออกไปฝึกงาน ในชนบท และถ้าฝึกงานสำเร็จแล้ว ได้ผลสำเร็จ ในที่นี้หมายความว่าได้ผลดี ไม่ใช่สำเร็จ แต่ว่าเสร็จสิ้นเฉยๆ ถ้าสำเร็จคือเกิดผลดี ท่านทั้งหลายจะมีคุณค่ามากสำหรับประเทศชาติ และสำหรับตัวเองจะมีความภาคภูมิใจได้ว่า รู้จักตนและรู้จักชีวิตของประเทศชาติดี ฉะนั้น ก็ขอให้ออกไปด้วยความตั้งใจที่มั่น ด้วยความรู้สึกว่าจะได้ใช้ความรู้ ถ้าออกไปด้วยจิตใจที่มั่นแล้ว และตั้งใจดังนี้ ก็เชื่อว่าจะได้ผลตามที่ทางโครงการของสำนักบัณฑิตอาสาสมัครนี้ได้ตั้งไว้ และสิ่งที่สำคัญที่รายงานเมื่อมาก็คือ ที่บอกว่าการพัฒนาประยุกต์นั้น เป็นโครงการ หมายความว่าในอนาคต ความจริงเป็นจุดตัวสำคัญ จะปฏิบัติอย่างไร จะดีหรือไม่ดีก็อย่างที่ทราบก็ไม่มีอะไรมาก แต่ว่าแนวความคิดที่จะต้องประยุกต์ทุกอย่างให้ได้เป็นหลักที่สำคัญ แต่อย่างท้อใจว่ายังไม่ได้ตั้ง เพราะว่าถ้าเอาไปปฏิบัติดี ถูกต้องตามเจตนา นี้ก็เท่ากับได้ตั้งแล้ว

ขอให้ผู้ที่ออกไปปฏิบัติงานนี้ได้ประสบความสำเร็จ ได้ประสบความสำเร็จ ได้ประสบความสำเร็จ และได้รับความเจริญรุ่งเรืองสำหรับตน สำหรับชาติบ้านเมือง เพราะฉะนั้น ขอให้มีความตั้งใจร่างกายแข็งแรง เข้มแข็ง เพื่อให้ได้ไปทำงานตามที่ได้ตั้งใจ ตั้งใจปฏิบัติ ก็ขอให้ประสบความสำเร็จ ความรุ่งเรืองทุกประการ.





พระบรมราชาชาต

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๒๑



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มามอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในโอกาสนี้ รายงานกิจการในรอบปีของมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะการปรับปรุงต่าง ๆ ทั้งในด้าน บุคลากร วิชาการ การบริหารและบริการ ซึ่งตั้งใจทำอย่างจริงจังนั้น เป็นที่น่าพอใจอย่างยิ่ง

ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีอุปการคุณ พร้อมทั้งผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับ ที่ได้รับเกียรติและความประสงค์ในสิ่งที่มุ่งหมายไว้

ผู้ที่เรียนสำเร็จปริญญาแล้ว คนทั่วไปจะยกย่องนับถือว่ามีสติปัญญา ซึ่งหมายความว่า เป็นผู้มีความรู้สูง อันคำที่พูดกันว่า “สติปัญญา” นี้ ถ้าพิจารณาให้ละเอียดลงไปก็จะมีสองส่วน คือ “สติ” ส่วนหนึ่ง “ปัญญา” อีกส่วนหนึ่ง แต่ละส่วนยังมีความหมายต่างกันไปอีก แล้วแต่จะใช้ในที่ใด กับคำใด เช่นพูดว่า สติปัญญาน สติสัมปชัญญะ สติวินัย สติสมประดี สิ้นสติ หมดสติ ไม่ได้สติ สามคำแรก ใช้ในภาษาศาสนา “สติ” ในคำว่า “สติปัญญาน” หมายความว่าความระลึกได้ในสภาพของตนเอง “สติ” ในคำว่า “สติสัมปชัญญะ” หมายความว่าความระลึกได้ในทางรู้ตัว เพราะใช้ควบกับ “สัมปชัญญะ” ซึ่งแปลว่าความรู้ตัวในทุกอิริยาธรรมตาบทุกขณะ “สติ” ในคำว่า “สติวินัย” หมายความว่าความรู้จักผิดชอบชั่วดี อีกสี่คำข้างหลังใช้ในภาษาพุทธธรรมดา “สติ” ในคำว่า “สติสมประดี” เป็นคำซ้อนกัน คือคำ “สติ” เป็นไทยมคอ “สมประดี” เป็นไทยสันสกฤต แปลว่าความรู้สึกตัว ในความหมายว่ารู้สึกตัว เพราะมิได้สลับสไลไป ด้วยกันทั้งคู่ “สติ” ในคำว่า “สิ้นสติ” ก็มีความหมายว่าความรู้สึกตัวเพราะมิได้สลับสไลเหมือนกัน พอถึง “เสียสติ” คำว่า “สติ” กลายเป็นความรู้ตัวเพราะมิได้พินเพื่อนในความคิดอ่านหรือเป็นบ้าเป็นหลัง ไปเสียแล้ว ยิ่งพูดว่า “ไม่ได้สติ” ในสำนวนปัจจุบันที่ใช้เป็นคำคะนองด้วย คำว่า “สติ” ก็ยังมีความหมายแปลกไปค่อนข้างกว้างขวาง ซึ่งคิดว่าทุกคนพอจะนึกออกเองได้ จึงไม่ขอแปลให้ฟัง สรุปแล้ว “สติ” นี้เป็นสิ่งที่ดีทั้งนั้น ไม่ว่าจะใช้ในความหมายอย่างไร และถ้าขาดสติไป ก็จะยุ่งกันยกใหญ่ทีเดียว





วันนี้จึงอยากจะแนะนำผู้ที่ตั้งใจไว้ดี ที่จะทำตัวทำงานให้เกิดประโยชน์ ทั้งแก่ตัวทั้งแก่ส่วนรวมว่า เมื่อคนทั้งหลายเขายกย่องให้เป็นผู้มีสติแล้ว ก็ขอให้มีสติให้ครบทุกลักษณะตามที่ได้ยกตัวอย่างให้เห็นเพื่อสามารถ สร้างสรรค์ประโยชน์อันพึงประสงค์ ให้สำเร็จได้โดยสมบูรณ์บริบูรณ์

ขออวยพรให้ทุกท่านประสบแต่ความสุขความสวัสดิ์ พร้อมทั้งความสำเร็จ และความเจริญรุ่งเรือง ทุกประการ ทั้งในชีวิตและในหน้าที่การงาน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วันศุกร์ ที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๒๑



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มามอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นวาระที่สอง ขอถือโอกาสอันเป็นมงคลนี้แสดงความชื่นชมกับผู้สำเร็จการศึกษาทุก ๆ คน

เมื่อวันวาน ได้กล่าวกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นใจความว่า ผู้ที่เรียนสำเร็จอุดมศึกษาแล้ว คนทั่วไปจะยกย่องว่าเป็นผู้มีสติปัญญา ซึ่งหมายความว่ามีความรู้สูงในด้านวิชาการ ที่จริงคำว่า “สติปัญญา” นั้นประกอบด้วย “สติ” ส่วนหนึ่ง “ปัญญา” อีกส่วนหนึ่งซึ่งแต่ละส่วนแต่ละคำยังมีความหมายแยกออกไปอีก ได้อธิบายถึงความหมายของ “สติ” ไปแล้ว วันนี้จึงจะพูดถึงปัญญาต่อไป

“ปัญญา” แปลตามพจนานุกรมว่าความรู้ทั่ว ตามอรรถาธิบายความได้หลายอย่าง อย่างหนึ่ง คือความรู้ทุกอย่าง ทั้งที่เล่าเรียนจดจำมา ที่พิจารณาใคร่ครวญคิดเห็นขึ้นมาและที่ได้ฝึกฝนอบรมให้คล่องแคล่วชำนาญขึ้นมาในตัวเอง อีกอย่างหนึ่ง เมื่อมีความรู้ความจำเจนชำนาญในวิชาต่าง ๆ ดังว่า จะยังผลให้เกิดเป็นความเฉลียวฉลาดขึ้นในตัวบุคคล แต่ประการสำคัญคือความรู้ที่ผนวกกับความเฉลียวฉลาดนั้น จะรวมกันเป็นความสามารถพิเศษขึ้น คือความรู้จริงรู้แจ้งชัด รู้ตลอดในสิ่งที่มีโอกาสศึกษา ซึ่งจะให้ผลต่อไปเป็นความรู้เท่ากัน เป็นต้นว่ารู้เท่าทันความคิด จริต ทฤษฎี และเจตนาของคนทั้งปวงที่สมาคมด้วย รู้เท่าทันเหตุการณ์ สภาพการณ์ทั้งหลายที่ผ่านพบ เมื่อรู้เท่าทันแล้ว ก็จะมีแนวทางและวิธีการ ที่จะหลีกเลี่ยงอุปสรรคปัญหา และความเสื่อม ความล้มเหลวทั้งปวงได้ แล้วดำเนินไปตามทางที่ถูกต้องเหมาะสม จนบรรลุความสำเร็จและความเจริญวัฒนาที่มุ่งหมายไว้ ข้าพเจ้าใคร่ขอให้บัณฑิตแต่ละคนได้ศึกษาคือสำเนียงตระหนักใน “ปัญญา” ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไปจนตลอดชีวิต เพื่อประโยชน์ของตนของส่วนรวมตามที่ปรารถนา

ขออวยพรให้ทุกคนประสบแต่ความสุขความสวัสดิ์ พร้อมด้วยความสำเร็จและความเจริญรุ่งเรืองทั้งในชีวิตและในหน้าที่การงานตลอดไปทุกเมื่อ.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วันเสาร์ ที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๒๑



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มามอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกวาระหนึ่ง เป็นคำรับสาม
ขอแสดงความชื่นชมกับผู้สำเร็จการศึกษาและผู้ได้รับรางวัลกับทุนประเภทต่าง ๆ ทุกคน

สองวันก่อน ข้าพเจ้าได้พูดกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นใจความว่า ผู้เรียนจบชั้นอุดมศึกษา ย่อมได้รับ
ความยกย่องนับถือว่าเป็นผู้มีสติปัญญา คือมีวิชาความรู้สูง แต่ที่จริงคำว่า “สติปัญญา” มีความหมายกว้างขวาง
กว่านั้นมาก สติ หมายความว่า ความระลึกได้ก็ได้ ความรู้สึกตัวก็ได้ ความไม่วิปลาสก็ได้ ความรู้จักผิดชอบก็ได้ ปัญญา
ก็หมายถึง ความมีวิชาความรู้ ความรู้ทั่วหรือความรอบรู้ ความรู้จริงรู้ตลอด หรือจะหมายถึง ความเฉลียวฉลาด
และสามารถ ซึ่งเกิดขึ้นจากการศึกษาและความคิดพิจารณาก็ได้ ผู้ที่มี “สติปัญญา” จึงควรมีทั้ง “สติ” และ “ปัญญา”
โดยครบถ้วนทุกลักษณะ เพื่อให้สามารถรู้เท่าทันและรู้แจ้งจริงในสิ่งต่าง ๆ และสามารถพิจารณาหาเส้นทางกับทั้ง
วิธีการที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติตัวปฏิบัติงานได้อย่างสมบูรณ์บริบูรณ์

นอกจากสติปัญญาแล้ว ทุกคนสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องมีสัจจจริยฐาน หรือมีใจจริงอย่างหนักแน่นต่อภาระ
หน้าที่และกิจทั้งปวงของตนที่มีอยู่ วิธีตั้งความตั้งใจที่ถูกต้องนั้น คือต้องใช้สติปัญญาพิจารณาให้เห็นว่าสิ่งนั้น ๆ
เป็นประโยชน์และเป็นธรรมแท้จริงโดยแน่ชัดก่อน จึงตั้งสัจจะที่จะปฏิบัติโดยเต็มกำลัง ถ้ามิได้พิจารณาจนเห็น
ประโยชน์เห็นความถูกต้องเป็นธรรมแน่ชัดก่อนแล้ว ก็ไม่สมควรอย่างยิ่งที่จะปลงใจตั้งสัจจะอย่างใดลงไปในเรื่องใด ๆ
ทั้งสิ้น เพราะอาจเกิดโทษทุกข์และความเสียหายอันประมาณมิได้ขึ้นในภายหลัง ข้าพเจ้าใคร่ขอให้บัณฑิตแต่ละคน
มีทั้งสติ ทั้งปัญญา ทั้งความตั้งใจจริงโดยพร้อมมูล เพื่อจักได้สามารถนำพาตนเอง ตลอดจนถึงประเทศชาติ
ก้าวหน้าไปสู่ความสุขสมบูรณ์และความปลอดภัยมั่นคงได้สำเร็จ ตามที่ไทยทุกคนที่เป็นไทปรารถนาอยู่

ขออวยพรให้ท่านทั้งหลายในที่นี้ประสบแต่ความสุขสวัสดิ์ มีความสำเร็จและความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตและ
หน้าที่การงานครบถ้วนทุกประการ.





พระราชดำรัส^(๑)

ในพิธีพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้าน จังหวัดอ่างทอง^(๒)

ณ วัดศีลขันธาราม อำเภอโพธิ์ทอง

วันอาทิตย์ ที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๒๑



พิธีมอบธงประจำรุ่นของลูกเสือชาวบ้านทุกครั้งเป็นโอกาสที่ดี ที่จะแสดงยืนยันความตั้งใจของลูกเสือชาวบ้านทั้งหลายที่จะรักษาคำสัตย์ปฏิญาณ และที่จะปฏิบัติตนเพื่อเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม อันมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทย เพราะว่าถ้าคนไทยด้วยกัน เราไม่มีความสามัคคี เราไม่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ก็จะทำให้ประเทศไทยอยู่ไม่ได้ และประชาชนทั้งหลายก็จะมีความสุขลำบาก

ลูกเสือชาวบ้านนี้มีประโยชน์มาก และขอให้ระลึกว่าลูกเสือชาวบ้านนี้แบ่งออกเป็น “ลูกเสือ” และ “ชาวบ้าน” สองคำนี้มารวมกันก็เป็น “ลูกเสือชาวบ้าน” คำว่า “ลูกเสือ” นั้น เป็นกิจการที่มีอุดมคติ ที่มีความคิดที่จะสร้าง ความดี เป็นความคิดที่มีทั่วโลก ผู้ที่เป็นลูกเสือ มีความตั้งใจที่จะช่วยผู้อื่นสร้างความสามัคคี และสร้างความก้าวหน้าแก่ตนดังที่ได้ปฏิญาณเมื่อตะกี้ โดยเฉพาะที่สำคัญมากก็คือ จะทำประโยชน์ทุกเมื่อ คำว่าจะทำประโยชน์ทุกเมื่อ ก็สรุปทุกอย่าง เพราะว่าคนเราเกิดมาสำหรับทำประโยชน์ ทำประโยชน์อันดับแรกก็ดูจะเป็นประโยชน์แก่ตัว แต่ถ้าคิดดี ๆ ถ้าไม่ทำประโยชน์แก่ผู้อื่นด้วย การทำประโยชน์แก่ตัวจะไม่สำเร็จ ไม่มีทาง ฉะนั้นการที่ได้เปล่งวาจาที่จะทำประโยชน์ทุกเมื่อก็หมายความว่า ทำประโยชน์แก่ตัว ทำประโยชน์แก่ส่วนรวม แก่เพื่อนบ้าน แก่ผู้ที่อยู่ในรุ่น ในหมู่บ้านเดียวกัน ในอำเภอเดียวกัน ในจังหวัดเดียวกัน ในประเทศเดียวกัน เพื่อรักษาความมั่นคงของส่วนรวม และตัวเราก็จะอยู่ด้วยความสุข ส่วนคำว่า “ชาวบ้าน” ชาวบ้านนี้ฟังดูแล้วก็เป็นอย่างง่าย ๆ คือคนที่อยู่ในบ้าน คนที่อยู่ตามบ้านก็คนทั่วไปก็พวกเราทั้งหลายนี้แหละ แต่ชาวบ้านในประเทศไทย ก็เรียกว่าชาวบ้าน ถ้าในต่างประเทศก็เป็นชาวบ้านเหมือนกัน แต่แปลเป็นภาษาต่างประเทศ แต่ถ้าพูดถึงชาวบ้าน ชาวบ้านในเมืองไทยนี้ออกจะพิเศษกว่าชาวบ้านในต่างประเทศหลายประเทศ เพราะว่าชาวบ้านนี้แหละที่ได้รับการรักษาความเป็นไทยมาตลอด เป็นเวลาหลายศตวรรษ จึงเป็นประเทศไทยมาอยู่ได้ถึงทุกวันนี้ คือชาวบ้าน เพราะว่าชาวบ้านคือพวกเราทั้งหลาย ได้สำนึกดีว่าแต่ละคนอยู่ไม่ได้ ถ้าไม่ช่วยกัน อย่างตามประเพณีในหมู่บ้านก็มีความสามัคคี มีความเดือดร้อนอะไรก็ช่วยกัน

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่ง พร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ จากพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ไปทรงเททองหล่อพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระรูปสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส และพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้าน





หาทางปิดเป้าความเดือดร้อนนั้น ฉะนั้นลูกเสือชาวบ้านที่ประกอบด้วยชาวบ้าน ก็สามารถที่จะปิดเป้าความเดือดร้อนที่จะเกิดขึ้น เมื่อมารวมเป็นลูกเสือชาวบ้าน มีความคิดมีความตั้งใจที่ดีทั้ง ๒ คำ คือ “ลูกเสือ” และ “ชาวบ้าน” เราก็สร้างความสำเร็จสำหรับส่วนรวม เป็นประโยชน์แก่ตน เป็นประโยชน์แก่ลูกเสือชาวบ้านทั้งหลาย และเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นที่ไม่ใช่ลูกเสือชาวบ้านด้วยซ้ำ ก็พิสูจน์ว่าการลูกเสือชาวบ้านนี้เป็นการดี เห็นได้ว่าทั้งผู้ที่เป็นลูกเสือชาวบ้าน และไม่เป็นลูกเสือชาวบ้านก็ให้ความสนับสนุนแก่กิจการ และชื่นชมในกิจการ กิจการนี้มีค่าใช้จ่ายบ้าง และส่วนมากค่าใช้จ่ายก็อยู่ที่ผ้าพันคอที่เป็นเครื่องหมายประจำตัวของลูกเสือชาวบ้านทุกคน ประกาศเกียรติบัตรที่ได้รับ งบประมาณที่ได้รับ และการฝึกอบรมมีค่าใช้จ่ายเล็ก ๆ น้อย ๆ ค่าใช้จ่ายทั้งหลายนี้มาจากการบริจาคทั้งนั้น ไม่ใช่เงินงบประมาณแผ่นดิน ไม่ได้ไปรีดไถมาจากไหน เป็นการบริจาคด้วยความเต็มใจของทุกคนจึงสามารถได้ดำเนินกิจการอย่างนี้ได้อย่างกว้างขวาง และขยายตัวขึ้นมา เพื่อประโยชน์ของพวกเราทั้งหลาย

ที่ได้กล่าวถึงคำว่า “ลูกเสือ” และ “ชาวบ้าน” และคำว่า “ลูกเสือชาวบ้าน” อย่างนี้ก็เพื่อให้ท่านทั้งหลายทั้งที่เป็นลูกเสือชาวบ้าน ทั้งที่เป็นลูกเสือ ทั้งที่เป็นชาวบ้านทั่วไป ตลอดจนทุกคนที่ไม่ถือตัวว่าอยู่ในประเภททั้ง ๒ นี้ สำนึกถึงความดีและประโยชน์ของกิจการที่ทำด้วยจิตใจของลูกเสือชาวบ้าน จะเป็นลูกเสือชาวบ้านหรือไม่เป็นก็ต้องมีจิตใจของลูกเสือชาวบ้าน บ้านเมืองมั่นคง ส่วนรวมเจริญ แต่ละคนมีความสุข

ขอให้ท่านทั้งหลายประสบแต่ความดี สิ่งใดที่สมควร สิ่งใดที่สร้างสรรค์ สิ่งใดที่นำซึ่งความเจริญ ขอให้ปฏิบัติสำเร็จทุกประการ ขอให้ท่านทั้งหลาย มีความสุขความสบาย มีความแข็งแรงทั้งกายทั้งใจ และประสบความสำเร็จทุกประการ.





พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานกรรมการ^(๒) สมาคมครูโรงเรียนราษฎร์แห่งประเทศไทย
นำคณะครูโรงเรียนราษฎร์เข้าเฝ้า ฯ ทูลเกล้า ฯ ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศล
สมทบทุนมูลนิธิสายใจไทย
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพุธ ที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๒๑



ขอขอบใจคณะครูโรงเรียนราษฎร์ ที่ได้นำเงินมาบริจาคเพื่อช่วยเหลือผู้ที่ปฏิบัติงานอยู่ตามชายแดน เพื่อป้องกันประเทศ ซึ่งนับว่าเป็นกำลังใจอย่างยิ่งสำหรับเขาเหล่านั้น ซึ่งจะต้องเหน็ดเหนื่อยเสียสละ การที่เขาเหล่านั้นทราบว่าผู้อื่นที่มีอาชีพอื่นได้นำใจช่วยเหลือด้วยทรัพย์ และช่วยเหลือในทางจิตใจ ทำให้เขาเหล่านั้นปฏิบัติหน้าที่ได้ดียิ่งขึ้น เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นอย่างยิ่ง

ความจริง ครูมีบทบาทสำคัญสำหรับให้ประเทศชาติมีความมั่นคง เพราะว่าเป็นผู้ที่สั่งสอนอนุชน คืออนาคตของชาติให้มีความเข้มแข็ง และมีความเข้าใจในหน้าที่ของตนเพื่อให้มีความเข้าใจในหน้าที่ของตน จำต้องมีความรู้ หมายถึงวิชาการทั้งหลาย และสำคัญมากเพราะเป็นหน้าที่ของครูที่จะสั่งสอน ที่จะอบรม ที่จะถ้าใช้คำว่าสั่งสอน หรืออบรมคนดูจะไม่ค่อยชอบนัก แต่ชักชวน ควรจะชักชวนให้เด็ก ๆ และเพื่อนครูด้วยกันเข้าใจว่าจิตใจเหมือนกัน ถ้ามีจิตใจบริสุทธิ์มีจิตใจสุจริต จะทำให้ข้ามอุปสรรคทั้งหลายไป ชีวิตมีอุปสรรคตั้งแต่เกิดมาจนกระทั่งโตเป็นหนุ่ม เป็นสาว นักเรียนได้ประสบอุปสรรคแล้ว และต่อไปเมื่อเป็นผู้ใหญ่ก็ต้องประสบอุปสรรคมาก ถ้าไม่มีเครื่องมือเครื่องใช้ หมายความว่าความรู้และจิตใจที่มั่นคง จิตใจที่ผ่องแผ้ว และเมตตา ทั้งมีความซื่อสัตย์สุจริตอยู่ในใจแล้ว ก็ไม่สามารถที่จะผ่านพ้นอุปสรรคเหล่านั้น และจะเกิดความทุกข์ โดยมากไม่เห็นว่าเป็นทำไมจึงเดือดร้อน เพราะว่าไม่ได้พิจารณาว่ารากฐานของความเดือดร้อนอยู่ที่ไหน รากฐานของความเดือดร้อนนั้นอยู่ที่ความไม่รู้ ความไม่รู้นั้นมีหลายชั้น ถ้าเป็นชั้นที่สอนกันในห้องเรียนก็เป็นชั้นที่สูงกว่านี้ แต่ว่าความทุกข์ธรรมดา ความเดือดร้อนธรรมดาจะรู้สึกมากกว่า และจะเห็นมากกว่า แต่โดยมากเห็นแต่ความทุกข์ ไม่เห็นรากฐานของความทุกข์ ถ้ามีความรู้ทั้งในทางวิชาการ และมีความรู้ในทางศีลธรรมจรรยา คือความเป็นคนดี ซื่อสัตย์สุจริต คิดดี คิดมีเหตุผล จะทำให้เห็นรากฐานของความทุกข์ และนอกจากนี้ก็เห็นความสุขได้ ความทุกข์ร้อนต่าง ๆ นี้ ตัดได้ที่รากฐาน ไม่ใช่มีความทุกข์แล้วก็ยิ่งเพิ่มความทุกข์ สิ่งเหล่านี้เป็นหน้าที่ของครูส่วนหนึ่ง และเป็นส่วนสำคัญของครูที่จะปฏิบัติ เพื่อให้อนุชน

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายเชาว์ ประมูลผล





รุ่นหลังมีจิตใจที่เข้มแข็งแน่นแน่ว มีจิตใจที่สามารถที่จะปฏิบัติตนให้เผชิญกับความทุกข์ ด้วยความร่าเริง และมีความสว่าง ฉะนั้น การที่ท่านทั้งหลายได้นำเงินจากงานที่ได้จัดขึ้นมาเพื่อส่งใจนำไปสู่ชายแดนนั้น ก็เป็นผลดีอย่างหนึ่ง แต่ผลที่ดีและถาวรที่สุดก็คือ งานด้านที่พูดถึง ทำให้ดี ด้วยจิตใจเผื่อแผ่เมตตา จะเป็นการประหยัชีวิตของเจ้าหน้าที่ประหยัดงบประมาณของแผ่นดินอีกด้วย ประหยัดกำลังที่จะป้องกันประเทศ เพราะว่าคนไทยทั้งหลายจะสามารถยืนตัวเป็นป้อมปราการแต่ละคน และรวมกันเป็นป้อมใหญ่ เพื่อที่จะป้องกันอันตรายจากสิ่งที่ไม่ดี ไม่ใช่มาแต่ในรูปลูกปืนเท่านั้นเอง มาในรูปการปั่นหัว มาในรูปการก่อวินาศกรรม ซึ่งไม่จำเป็นที่จะมีถ้าเราสร้างความแข็งแกร่งให้แก่แต่ละคน และในสังคม

ฉะนั้น ก็ขอขอบใจต่อครูโรงเรียนราษฎร์ที่ปฏิบัติดีมาโดยตลอด พยายามที่จะปฏิบัติงานที่จะเป็นประโยชน์ ด้วยความสามารถ และด้วยความอดทน ขอให้อดทนต่อไปบางทีเวลานี้อาจจะรู้สึกว่ายอดทนไม่ไหวแล้ว แต่ถ้าอดทนไม่ไหวแล้วจะพัง ฉะนั้น ถ้าอดทนไม่ไหวเดี๋ยวนี้ ต่อไปจะอดทนได้อย่างไร เพราะมันจะพัง ฉะนั้นก็ขอให้รักษาความดีและรักษาความเข้มแข็งต่อไป การที่ได้นำคณะครูใหญ่ต่างประเทศมาด้วยในวันนี้ก็ยินดีเพราะแสดงให้เห็นว่ามีการแลกเปลี่ยนความคิดกับต่างประเทศ และขอแสดงความชื่นชมต่อผู้ที่มาช่วยในงานของครู ขอให้ความร่วมมือนี้ยั่งยืน เพื่อให้นานาชาติเข้าใจกัน เห็นสถานการณ์ที่แท้จริงของประเทศไทย และสถานการณ์ที่แท้จริงของโลก เพื่อที่จะให้ร่วมกันระหว่างประเทศด้วย ที่จะรักษาความมีจิตใจที่เสรี จิตใจที่สามารถเลือกทางเดินของตัวเกี่ยวข้องกับเรื่องคำว่าเสรีภาพนี้ บางทีเมื่อก็ทีพูดว่าให้สั่งสอนอบรม ก็ดูเหมือนการจำกัดเสรีภาพของเด็ก แต่ว่าข้อสำคัญของการพิจารณาการอบรมสั่งสอนก็ เพราะว่าบางคนยังไม่เห็นดีว่าตรงไหนเป็นเสรีภาพ ตรงไหนเป็นการเกินขอบเขตของเสรีภาพ หมายความว่า เป็นการจำกัดเสรีภาพของคนอื่น ฉะนั้นก็ต้องให้เข้าใจดี ๆ ในการอบรมสั่งสอน คืออย่างไรและที่บอกว่าไม่ควรจะใช้คำว่าอบรมสั่งสอนมากเกินไปก็ เพราะว่า เพื่อที่จะชักชวนนั่นเอง เพื่อที่จะให้นำทางให้ผู้อื่นร่วมมือด้วยความยินดี ไม่ใช่ร่วมมือด้วยความรู้สึกว่าคุณบังคับด้วยกำลัง จะเป็นด้วยกำลังของลูกปืน หรือเป็นด้วยการกำลังโฆษณาชวนเชื่อ หรือกำลังของการตวาดธรรมดา ฉะนั้นหน้าที่ของครูนี้มีมาก ความเดือดร้อนของครูมีมาก เราต้องมีความอดทน เพื่อไม่ให้มีความเดือดร้อนทั่วไปซึ่งเราจะทนไม่ได้





ขอขอบใจท่านทั้งหลายที่ปฏิบัติงานที่มีความเพียร และคิดว่าตั้งใจแน่วแน่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ขอให้
ความดีเหล่านี้นำอัมชูท่านให้ประสบผลสำเร็จที่ชื่นใจ และทำให้มีกำลังกายกำลังใจเข้มแข็งเพื่อทำงาน เพื่อให้
พวกเราทุกคนอยู่เย็นเป็นสุข อันนี้ที่ใช้คำว่าพวกเราทุกคนก็เพราะว่า อยากจะให้พรของตัวเอง ฉะนั้นขอให้ทุกคน
มีความอยู่เย็นเป็นสุขด้วยความบากบั่นเพียรพยายาม.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๒๑



ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และได้ทราบรายงานว่ากิจการด้านต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยเจริญก้าวหน้ามาด้วยดี ขอขอบใจที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มอบปริญญาคุณวุฒิปันธิตกิตติมศักดิ์ทางวิศวกรรมชลประทานให้ข้าพเจ้า ทั้งขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและกับผู้สำเร็จการศึกษาทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

เป็นที่เข้าใจกันอยู่ว่า การศึกษาในมหาวิทยาลัยมิใช่การศึกษาทางวิชาการอย่างเดียว หากรวมถึงการศึกษาหาประสบการณ์ทางด้านอื่นด้วยเช่นด้านสังคมเป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามการศึกษาในมหาวิทยาลัย หรือการศึกษาวิชาการขั้นสูงนี้ จะต้องมุ่งหมายถึง “วิชาการ” และต้องถือเอา “วิชาการ” เป็นหัวใจหรือเป็นแกนกลางก่อน และให้ประสบการณ์ด้านอื่นเจริญงอกงามออกจากแกนวิชานั้น ซึ่งจะช่วยให้เกิดความรู้รอบและความเฉลียวฉลาดรู้เท่าทันสิ่งต่าง ๆ อันจะส่งเสริมให้สามารถนำเอาวิชาการที่มีอยู่ออกใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและเป็นประโยชน์แท้จริง ถ้ามหาวิทยาลัยเกิดเห็นว่ากิจกรรมอื่น ๆ สำคัญไปกว่าวิชาการแล้ว ความหมายของคำว่า “มหาวิทยาลัย” ก็เปลี่ยนแปลงไป คือมิใช่แหล่งความรู้ แหล่งวิทยาการที่แท้จริง นักศึกษาก็ดี บัณฑิตก็ดี ครูบาอาจารย์และผู้บริหารงานของมหาวิทยาลัยก็ดี จึงควรอย่างยิ่งที่จะรักษาความหมายที่แท้จริงไว้ อย่าให้กลายเป็นอื่น

มหาวิทยาลัยมีหน้าที่สำคัญประการแรก ที่จะส่งเสริมกิจการด้านวิชาการให้เจริญก้าวหน้าและกว้างขวางลึกซึ้ง แล้วจัดการให้นักศึกษาได้เล่าเรียนอย่างดี ให้แต่ละคนได้รับวิชาความรู้ตามที่ตั้งใจจะเรียนอย่างเต็มที่ โดยถือหลักว่าการเรียนจากครูบาอาจารย์และตำรับนั้นเป็นทางลัด ทำให้เรียนรู้ได้รวดเร็วกว่าการค้นคว้าด้วยตนเอง หากจะให้ค้นคว้า ก็ต้องสอนวิธีให้ มิใช่ปล่อยให้ค้นกันตามยถากรรมแบบงมเข็มในมหาสมุทร ซึ่งออกจะน่าเบื่อหน่ายและสิ้นเปลืองอย่างยิ่งไปทุกสิ่งทุกอย่าง อีกประการหนึ่ง สิ่งทั้งหลายอันเกี่ยวกับการแสดงผลการเรียน เช่น ระบบคะแนน เกียรตินิยม รางวัลการศึกษา ล้วนมีความสำคัญมีอุปการะส่งเสริมการศึกษาทั้งสิ้น เพราะสิ่งเหล่านั้นนอกจากจะช่วยให้เกิดความหวังและกำลังใจให้ขะมักเขม้นในการเล่าเรียนแล้วยังเป็นเหมือนเข็มทิศหรือมาตรที่นักศึกษาจะใช้วัดความรู้ ความสามารถ และความถนัดของตัวให้ทราบได้เป็นอย่างดี ว่าตนเองมีภูมิปัญญาและ





ความสามารถเพียงไหน ควรที่จะศึกษาต่อไปในแนวทางใด ชั้นใด มหาวิทยาลัยจึงไม่ควรมองข้ามสิ่งดังกล่าว
ไม่ว่าด้วยเหตุใด หากแต่ควรจัดทำให้เป็นปัจจัยวัดผลที่เป็นมาตรฐานเชื่อถือได้

ส่วนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว ก็ไม่ควรทอดทิ้งวิชาการ ตรงข้าม ควรจะต้องทำตัวให้สว่างไสว
และก้าวหน้าทางวิชาการเสมอ เพื่อให้เป็นรากฐานของการปฏิบัติงานจักได้ภูมิใจในตัวเองได้เต็มที่

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จ และความเจริญก้าวหน้าทั้งในชีวิตและในกิจการงาน
ทั้งขอให้ทุกท่านที่มาชุมนุมพร้อมในพิธีนี้ มีความสวัสดีจงทุกเมื่อทั่วกัน.





พระราชดำรัส

พระราชทานแก่สามัคคีสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์
ในการเปิดการประชุมใหญ่ประจำปี ๒๕๒๑



ข้าพเจ้าขอแสดงความชื่นชมยินดีด้วย ที่สมาชิกสามัคคีสมาคมประชุมพร้อมกันอีกวาระหนึ่งในการประชุมใหญ่ประจำปี เพื่อสืบทอดและแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นสร้างสรรค์สามัคคีธรรมและความรู้ความฉลาดของผู้เป็นปัญญาชนให้เจริญงอกงามยิ่งขึ้น

คำว่า“ปัญญาชน”ที่ใช้กันในทุกวันนี้ รู้สึกว่าจะมีความหมายหายไปจากเดิม คือแทนที่จะใช้หมายถึงคนมีปัญญา กลับไปใช้หมายถึงคนที่กำลังแสวงหาปัญญา ซึ่งส่วนมากมักจะเป็นผู้ที่ตกหลุมพรางหลงสำคัญผิดตามความคิดของคนอื่นไปง่าย ๆ ด้วย. “ปัญญาชน” นี้แท้จริงควรจะเป็นคนที่มีความรอบรู้ และมีความฉลาดอันเกิดจากความรอบรู้หรือการได้ศึกษามากนั้น. และโดยเหตุที่ปัญญาชนเป็นผู้มีความรู้ด้วยฉลาดด้วย จึงควรจะเป็นผู้สามารถรู้เท่าทันสิ่งทั้งปวง กล่าวโดยเฉพาะที่สำคัญ ควรจะรู้เท่าทันคนและรู้เท่าทันเหตุการณ์ หมายความว่า เมื่อได้พบปะพูดจากับใคร ก็สามารถมองตามความคิดและคำพูดของเขาเข้าไปด้วยปัญญาให้แลเห็นทะลุปรุโปร่งเข้าไปจนถึงความคิดและเจตนาที่แท้ของเขา. ทำนองเดียวกัน เมื่อเผชิญกับเหตุการณ์อันใดเข้า ก็พิจารณาเหตุการณ์นั้นด้วยความรู้ ความฉลาดและด้วยจิตใจที่มั่นคงและหนักแน่นเป็นกลาง จนมองเห็นความจริงอันแน่ชัด ไม่ต้องแพ้รู้ใครและตกหลุมพรางใด ๆ ทั้งสิ้น. ในโอกาสอันเหมาะสมนี้ จึงใคร่ขอมอบเรื่องนี้ให้ไปคิดกัน ในฐานะที่แต่ละคนก็เป็นผู้มีการศึกษาสูง และจะเป็นกำลังสำคัญของชาติบ้านเมืองต่อไปในวันหน้า.

ขออวยพรให้การประชุมครั้งนี้สำเร็จผลเลิศตามความมุ่งหมาย และให้ทุกคนที่มาร่วมงานมีความสุขสวัสดิ์พร้อมทั้งความเจริญงอกงามในประโยชน์ที่พึงประสงค์จงทุกประการ.





พระบรมราโชวาท

พระราชทานแก่สภาคมนักเรียนไทยในรัฐเยอรมัน ในพระบรมราชูปถัมภ์
เพื่อเชิญลงพิมพ์ในหนังสือ “เพื่อนไทย”

สิงหาคม ๒๕๒๑



ยินดีด้วยอย่างยิ่งที่นักเรียนไทยในรัฐเยอรมันมีความปรองดองกันและสามัคคี
รวมกลุ่มกันได้นั่นเป็น.

อันความสามัคคีพร้อมเพรียงแห่งหมู่คณะนั้น ที่จะเกิดขึ้นได้ ย่อมจะเนื่องมาจาก
ความคิดความเห็นและใจจริงที่มุ่งหมายและยึดมั่นในสิ่งหนึ่งสิ่งใดร่วมกัน. อุดมคติหรือสิ่งที่
ตั้งใจจริงร่วมกันนี้สำคัญอย่างยิ่ง เพราะอาจชักนำให้ร่วมกันกระทำการที่เป็นคุณก็ได้หรือที่
เป็นโทษมหันต์ก็ได้ไม่เลือกที่เลือกกาล. ก่อนที่จะตั้งสัจจะลงในสิ่งใด ผู้ใดจึงจำเป็นที่สุดที่จะ
ต้องพิจารณาด้วยสติและปัญญาอันรอบคอบก่อนทุกครั้ง ให้เห็นว่าสิ่งนั้นเป็นประโยชน์จริง
ทั้งเป็นธรรมถูกต้องจริงตามเหตุผลที่แท้และเที่ยงตรง จนกระทั่งปราศจากความเคลือบ
แคลงสงสัย แล้วจึงค่อยตั้งสัจจะลงไป. มิฉะนั้นอาจต้องพลั้งพลาดและต้องเสียใจในการใช้
พลังความสามัคคีที่ขาดความพินิจพิจารณาได้ง่าย ๆ.

ขออวยพรให้การชุมนุมครั้งนี้สำเร็จประโยชน์ที่มุ่งหมายทุกประการ และให้ทุกคนมี
ความสุข ความสวัสดิ และความสมบูรณ์พร้อมด้วยกำลัง ๕ ประการ คือ กำลังความศรัทธา
ความเพียร ความมีสติ ความตั้งใจมั่นคง และความรู้ความฉลาด จักได้สามารถศึกษา
สรรพวิทยาการที่เป็นประโยชน์แท้ได้หมดจดทั่วถ้วน สำหรับนำมาสร้างสรรคประโยชน์
อันพึงประสงค์ในบ้านเมืองของเรา.

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันที่ ๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๒๑





พระบรมราโชวาท

พระราชทานแก่ครูใหญ่โรงเรียนและนักเรียนที่สมควรได้รับพระราชทานรางวัล

ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๙

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต

วันพฤหัสบดี ที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๒๑



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มอบรางวัลประจำปีแก่โรงเรียนและนักเรียนอีกครั้งหนึ่ง ขอชมเชยโรงเรียนต่าง ๆ ที่พยายามจัดการเรียนการสอนให้เด็กได้เรียนดี ทั้งขอแสดงความชื่นชมกับนักเรียนแต่ละคน ที่ตั้งใจพากเพียรเล่าเรียนด้วยความหมั่นขยัน จนได้รับผลอันน่าภูมิใจยิ่ง

เป็นที่ทราบตระหนักกันในทุกวันนี้แล้วว่า นักเรียนจำเป็นต้องเรียนรู้วิชาการต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง มิฉะนั้นจะเพียงพอสำหรับการปฏิบัติหน้าที่การทำงานและการดำรงชีวิตในสมัยปัจจุบัน เพราะปัจจุบันนี้ โลกเรากำลังเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี อีกเหตุหนึ่งที่น่าจะสำคัญ คือวิชาการทั้งปวงนั้น ถึงแม้จะมีประเภทมากมายเพียงใดก็ตาม แต่เมื่อนำมาใช้สร้างสรรค์สิ่งใด ก็ต้องใช้ด้วยกัน หรือต้องนำมาประยุกต์เข้าด้วยกันเสมอ อย่างกับอาหารที่เรารับประทาน กว่าที่จะสำเร็จรูปขึ้นมาให้รับประทานได้ ต้องอาศัยวิชาประสมประสานกันหลายอย่าง และต้องผ่านการปฏิบัติมากมายหลายอย่างหลายตอน ดังนั้นผู้จัดการศึกษาจึงต้องถือเป็นกิจสำคัญ ที่จะสอนให้นักเรียนได้เห็นได้เข้าใจซึมซาบว่า วิชาต่าง ๆ มีความสัมพันธ์ถึงกันและมีอุปการะแก่กัน ทั้งฝ่ายวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ ไม่มีวิชาใดที่นำมาใช้โดยลำพังตัวหรือเฉพาะอย่างได้เลย ครูทุกคนจะต้องสามารถนำวิชาการในหลักสูตรมาสอนให้สัมพันธ์กันให้ได้ และในการให้นักเรียนเรียนรู้นั้น วิชาใดที่เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติได้ ก็จะต้องให้นักเรียนปฏิบัติ เพราะการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์จากการปฏิบัติ จะทำให้รู้จริงและแม่นยำ อาจหยิบยกขึ้นมาใช้ได้เสมอด้วยความเคยชินชำนาญ ผิดกันโดยตรงกันข้ามกับการสอนให้รู้โดยมิได้ลงมือปฏิบัติให้เห็นจริง ซึ่งมักจะกลายเป็น “การเรียนรู้เพียงให้สอบได้” หรือ “เรียนรู้เพื่อนำไปสืบทอด” เสียโดยมาก

ส่วนนักเรียนทั้งหลายที่ได้รับรางวัลเรียนดีนั้น แสดงว่าแต่ละคนมีความพอใจในวิชาความรู้ ความดี และความก้าวหน้า จึงได้พยายามเล่าเรียนและพัฒนาตนเองให้เจริญขึ้นมาเป็นลำดับ ขอให้จำจงขึ้นใจว่า วิชาความรู้ต่าง ๆ ที่จะช่วยตัวได้ มีมากหลาย ดังนั้น ทุกคนจะต้องขวนขวายศึกษาเล่าเรียนให้กว้างขวาง ทั้งวิชาตาม





หลักสูตรและความรู้รอบตัวทั่ว ๆ ไป พร้อมทั้งต้องฝึกฝนให้สามารถที่จะนำความรู้มาปฏิบัติให้เป็นประโยชน์ได้จริง ด้วยชีวิตจึงจะเจริญก้าวหน้า และสามารถสร้างสรรค์ความเจริญวัฒนาให้แก่ประเทศชาติต่อไปในวันหน้าได้

ขออวยพรให้คณะครู นักเรียน และเจ้าหน้าที่ทุกคน มีความสุขสวัสดิ์ และความสมบูรณ์ด้วยกำลังทั้ง ๕ ประการ คือ กำลังความศรัทธา ความเพียร ความมีสติ ความตั้งใจและความรู้ จักได้สามารถกระทำหน้าที่ของตน ๆ ให้บังเกิดประโยชน์อันพึงประสงค์แก่ตนและชาติบ้านเมืองได้เต็มที่.





พระราชดำรัส^(๑)

ในพิธีพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้านจังหวัดนนทบุรี^(๒)

ณ วัดพลับพลา อำเภอมะนังนนทบุรี

วันอังคาร ที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๒๑



โอกาสที่มามอบธงลูกเสือชาวบ้านนี้เป็นโอกาสที่เป็นมงคล และเป็นโอกาสที่สำคัญสำหรับชาวนนทบุรีทุกคน เพราะได้ฟังลูกเสือชาวบ้านทั้งหลายทวนคำปฏิญาณ ซึ่งเป็นคำปฏิญาณที่เป็นสรุปของการปฏิบัติของลูกเสือชาวบ้านทั้งหลาย และเป็นการปฏิบัติของประชาชนทั้งหมด จะเป็นลูกเสือชาวบ้าน หรือไม่ได้เป็นลูกเสือชาวบ้าน ก็ควรที่จะปฏิบัติตาม จะเป็นเด็กหรือเป็นผู้ใหญ่ จะเป็นนักเรียน จะเป็นครู จะเป็นผู้นำ ก็ต้องปฏิบัติตามทั้งนั้น ถ้าอยากได้ความเจริญ

สำหรับลูกเสือชาวบ้านผู้ที่สนใจกิจการลูกเสือและลูกเสือทั่วไป คำปฏิญาณอย่างนี้เข้าใจกันดี โดยเฉพาะคำว่า จะทำประโยชน์ทุกเมื่อเป็นคำที่สำคัญ แต่ว่าอาจจะไม่เข้าใจก็ได้ ว่าทำไมต้องทำประโยชน์ให้คนอื่น การทำประโยชน์ให้คนอื่นนั้น เมื่อทำประโยชน์แล้ว ประโยชน์นั้นกลับมามีตัวเราเองเสมอ ไม่เสียวัน คนที่มีความเมตตาต่อผู้อื่น หมายความว่าหวังดีต่อผู้อื่น กรุณาคนอื่น ช่วยเหลือคนอื่น หวังดีต่อผู้อื่นตลอด และช่วยเหลือคนอื่นตลอด ย่อมได้รับผลที่ดี และถ้าได้รับผลที่ดีเท่ากับทำประโยชน์แก่ตัวเอง เคยได้ยินมาเสมอว่ามีความลำบาก มีความเดือดร้อนทั้งส่วนตัว เดือดร้อนทั้งส่วนรวม มีความเกรงและความกลัวว่าจะไปไม่รอด ทั้งในอาชีพของส่วนตัว ทั้งในส่วนรวมของประเทศชาติ แต่ถ้าถือหลักนี้ว่าจะบำเพ็ญประโยชน์ทุกเมื่อ ไม่มีปัญหาเพราะว่าทุกคนเป็นบุคคลและเป็นส่วนรวม จะได้รับประโยชน์และจะมีความปลอดภัย จะไม่มีความเดือดร้อนหรือความเดือดร้อนที่มีอยู่ก็จะบรรเทาไปได้มาก เพราะว่าถ้าเราทำอะไรย่อมมีผล ถ้าเราช่วยกันไม่ระแวงไม่ยอมทำให้ส่วนรวมไม่ระแวง ย่อมทำให้ส่วนตัวเดือดร้อน เพราะว่าถ้าไม่ระแวง ถ้าไม่ระแวงระแวงยอมไม่ทราบว่าการเดือดร้อนจะมาเมื่อไร เมื่อความเดือดร้อนมาแล้วไม่ได้เห็นความเดือดร้อนเราก็ประสบความเดือดร้อน แต่ถ้าเรารู้ว่าความเดือดร้อนอยู่ที่ไหน และระแวงระแวงเราย่อมปิดป้องได้ ฉะนั้นการที่มาชุมนุมกัน มารับธงลูกเสือชาวบ้าน รุ่นต่าง ๆ ได้มาประชุมกันเป็นจำนวนมาก ย่อมเป็นกำลัง และโดยเฉพาะมาชุมนุมกันและมีคนอื่นมาอยู่ด้วย มารับรู้ว่าลูกเสือชาวบ้าน

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ จากพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ไปทรงประกอบพิธีตัดลูกเสือมือใหม่ วัดพลับพลา อำเภอมะนังนนทบุรี และพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้าน





มีจุดประสงค์ที่จะสร้างความสามัคคี สร้างความดีรักษาความมั่นคงและความเจริญของส่วนรวมก็ยิ่งดี ทำให้มีกำลังใจ ทุกคนมีกำลังใจ ทั้งลูกเสือชาวบ้านทั้งผู้อื่นมีกำลังใจว่าส่วนรวมของเรานี้อยู่เย็นเป็นสุขแน่

ก็ขออย่าว่าสำคัญอยู่ที่ให้เข้าใจถึงการปฏิบัติของแต่ละคน ใครไม่เข้าใจให้คิดดี ๆ ก่อน ใครคิดไม่ออกให้ไปถามผู้อื่น ปรีกษาหารือกัน การปรีกษาหารือนี้ก็หลักของลูกเสือชาวบ้าน ว่ามาฝึกให้ปรีกษาหารือกันเป็น ให้รู้จักกันทั่วทุกคน เกิดปัญหาอะไรก็ปรีกษาหารือกัน ขจัดปัญหาอุปสรรคได้ เคยได้ยินมาว่าถ้าเกิดเหตุการณ์อะไรจะทำอย่างไรก็ต้องตอบว่าปรีกษาหารือกันด้วยความตั้งใจจริง ด้วยการพิจารณาที่รอบคอบ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตซื่อตรง คำว่าซื่อสัตย์สุจริตซื่อตรงนี้ หมายถึงซื่อตรงต่อกิจการหน้าที่และซื่อตรงต่อตัวเอง หมายความว่าให้รู้จริงว่าอะไรดี อะไรถูก อะไรเป็นประโยชน์ถึงจะทำ ไม่ใช่คิดจะสนุก ๆ อะไรแล้วทำไปโดยไม่คิด ถ้าคิดโดยไม่คิดนี้ ใช้ไม่ได้ ฉะนั้นก็ขอให้ลูกเสือชาวบ้านรักษาความดีที่ได้ฝึกเอาไว้ และเป็นที่พักของคนที่อาจจะยังไม่เห็นความดี โดยเมตตาและกรุณาจะเป็นประโยชน์และได้บรรลุผลของการฝึกลูกเสือชาวบ้านอย่างเต็มเปี่ยมจะนำสู่ความเจริญรุ่งเรืองและความผาสุกทั่วไปทั้งประเทศ

ขอให้ท่านทั้งหลายมีกำลังใจกายเข้มแข็งสมบูรณ์ เพื่อที่จะปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้ตั้งไว้แก่ตัว ซึ่งเป็นหน้าที่ของประชาชนชาวไทยทุกคน แต่ผู้รู้ก็ย่อมต้องมีหน้าที่มากกว่าผู้ที่ไม่รู้ เพราะว่าผู้ที่ไม่รู้เขาเชื่อเขาโง่ ก็ต้องพยายามที่จะให้ผู้ที่ไม่ได้มีความฉลาดบ้าง ฉะนั้นผู้ที่ได้ฝึกฝนดี ผู้ที่ตั้งใจดี ผู้ที่มีความเฉลียวฉลาดก็มีหน้าที่ที่จะรักษาความดีนี้ไว้ และพยายามอธิบายแก่ผู้ที่ยาจจะด้อยลงไปหน่อย ก็ขอให้ท่านทั้งหลาย มีกำลังใจสมบูรณ์ เพื่อสามารถปฏิบัติหน้าที่เพื่อความเจริญของส่วนตัว และเพื่อความเจริญมั่นคงถาวรของประเทศชาติเป็นส่วนรวมด้วย ขอให้ประสบความสำเร็จทุกประการ.





พระราชดำรัส^(๑)

ในพิธีพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้าน จังหวัดสงขลา^(๒)

ณ สนามกีฬาเทศบาลเมืองหาดใหญ่

วันพฤหัสบดี ๗ กันยายน ๒๕๒๑



โอกาสที่มามอบธงประจำรุ่นของลูกเสือชาวบ้าน ก็เป็นโอกาสที่จะได้มาคุยกับท่านทั้งหลาย และกล่าวสิ่งนี้อาจจะเป็นประโยชน์ แต่ในคราวนี้ถ้าจะพูดตามจริง ท่านทั้งหลายได้ฟังคำพูดของท่านผู้ว่าราชการจังหวัดแล้ว ก็เป็นคำบรรยายถึงประโยชน์ที่ลูกเสือชาวบ้านได้ปฏิบัติมา และจุดประสงค์ของลูกเสือชาวบ้านอย่างสรุป อย่างกระชับรัดกุมที่สุดแล้ว และท่านทั้งหลายที่เป็นลูกเสือชาวบ้านทั้งหลายทั้งหมด ก็ได้ปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ตามที่มีจุดประสงค์ฉะนั้น การปฏิบัติอย่างนั้น ก็เห็นว่าท่านทั้งหลายเข้าใจดีในจุดประสงค์ของลูกเสือชาวบ้าน นอกจากนี้ ได้แปลคำปฏิญาณ ที่มีความสำคัญอย่างเข้มแข็ง พร้อมเพรียง ซึ่งถ้าทั้งหมดนี้ ทั้งคำกล่าวของท่านผู้ว่าราชการจังหวัด ทั้งคำปฏิญาณนี้ แต่ละคนมีความเข้าใจอย่างดี ซึ่งแท้ ด้วยความตั้งใจ ก็เห็นว่าเข้าใจอย่างดีในจุดประสงค์ของลูกเสือชาวบ้าน

การเป็นลูกเสือชาวบ้าน ก็คือการเป็นพลเมืองที่ดีนี้เอง ทุกคนไม่ว่าจะเป็นลูกเสือชาวบ้านหรือไม่เป็นลูกเสือชาวบ้านจะเป็นพลเมืองของประเทศไทยทั่วไป มีจิตใจที่จะมีความเข้มแข็ง มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความตั้งใจดีต่อกัน ก็เห็นว่าดีมาก และในเมืองไทยนี้เวลานี้ทั้งภาคใต้แล้วก็ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ทุกภาคก็ต่างคนต่างมีปัญหาอยู่ แต่ด้วยความเข้าใจซึ่งกันและกัน ด้วยความเข้มแข็งก็ผ่านพ้นอุปสรรคปัญหาได้ ลูกเสือชาวบ้านที่อยู่ที่นี่มีจำนวนถึง ๑๕๐ รุ่น ซึ่งเป็นจำนวนนับหมื่นและได้มาแสดงความเรียบร้อย เป็นระเบียบ แสดงให้เห็นว่ามีความเข้มแข็งอยู่ในใจ และมีความสามัคคี เข้าใจว่าทุกคนจะต้องมีวินัย และทุกคนจะต้องเห็นอกเห็นใจผู้ที่ เป็นเพื่อนร่วมรุ่นและร่วมชาติ

ทั้งหมดนี้เป็นการพูดในสิ่งที่ทุกคนจะทราบดีถ้าเพียงแต่ใช้ความคิดเล็กน้อยและอย่าไปนึกว่ามีสิ่งสำคัญยิ่งไปกว่านี้ สิ่งสำคัญที่สุดก็คือความกลมเกลียวปรองดองกัน เพราะเหตุว่าความกลมเกลียวปรองดองและเมตตาซึ่งกันและกันนี้ จะทำให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ทุกคนแต่ละบุคคลปรารถนา คือความสุขความเจริญ ทุกคนสามารถที่จะสร้าง

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ จากทัศนราชนิเวศน์ ไปพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้าน และทรงเยี่ยมราษฎรจังหวัดสงขลา





ความสุขความเจริญของตนได้ก็ด้วยวิธีนี้ ด้วยวิธีที่จะเผื่อแผ่ให้ผู้อื่นด้วย หมายถึงให้เห็นใจซึ่งกันและกัน มีความที่เรียกว่าสามัคคีคือเห็นอกเห็นใจ คนอื่นมีความเดือดร้อนเราทนไม่ได้ เราจะต้องช่วย อันนี้เป็นสิ่งที่จะทำให้ได้รับผล ทำให้ตนเองปราศจากความทุกข์ ปราศจากความเดือดร้อน เพราะว่าถ้าเราช่วยกันให้จัดความเดือดร้อน ก็หมายความว่าจัดความเดือดร้อนของตนเอง ฉะนั้น ประโยชน์ของกิจการลูกเสือชาวบ้านอยู่ที่ตรงนี้ ผูกพันให้รู้จักว่าการทำให้ตนมีความสุขอย่างไร ถึงตอนผูกเป็นรุ่น เป็นรุ่นแต่ละรุ่นก็เข้าใจกัน รู้จักกัน ถ้าคนไหนมีความเดือดร้อนก็มีผู้อื่นมาช่วย คนไหนมีความสุข ความดีใจ ก็เผื่อแผ่ความสุขความดีใจให้ เมื่อมีหลายรุ่นก็ต้องทำความเข้าใจรู้จักกันระหว่างรุ่น แต่ละอำเภอก็มีหลายรุ่น ให้เข้าใจกันระหว่างรุ่นต่าง ๆ ของอำเภอ ซึ่งแต่ละอำเภอส่วนมากก็มีถึง ๑๕ รุ่น บางแห่งก็มีถึง ๒๐ รุ่น เมื่อลูกเสือชาวบ้านแต่ละรุ่นของอำเภอเข้าใจกันดีแล้ว ก็ให้เข้าใจกันในทุกจังหวัด ซึ่งแต่ละจังหวัดมีแล้วแต่ขนาดของจังหวัด แต่ละจังหวัด บางจังหวัดก็มีถึง ๒๐๐ – ๓๐๐ รุ่น ให้มีความเข้าใจกัน รู้จักกัน และถ้ารู้จักกันดีแล้ว ก็ข้ามไปให้รู้จักกับลูกเสือชาวบ้านที่อยู่ในจังหวัดใกล้เคียง เดียวนี้ในประเทศไทยมีลูกเสือชาวบ้านจำนวนเกือบ ๓ ล้านคนแล้ว ก็หมายความว่ามีคนที่มีจิตใจที่ตั้งใจสร้างความสงบสุขแก่ตัว และสร้างความสงบสุขแก่ประเทศชาติ มีความคิดเหมือนกัน และได้ผูกพันให้มีวินัย ได้ฝึกตนให้มีความฉลาด

อย่างไรก็ดีที่เคยมีคนมาถามว่า ถ้าเกิดเรื่องอะไรจะอย่างไร เพราะว่าบางทีชาวก็สับสน ไม่รู้ว่าอะไรเกิดเป็นอย่างไร นี่คือการตอบ คือการรู้จักกัน แต่ละคนรู้จักกันในรุ่นถ้าในบ้านมีเรื่องราวอะไรก็ช่วยกันได้ ถ้าในอำเภอเกิดเรื่องอะไร แต่ละรุ่นในอำเภอนั้นก็ช่วยกันได้ เข้าใจกัน เพราะว่าไปมาหาสู่กัน ถ้าในจังหวัดเกิดเรื่องอะไร ก็ถามไถ่กันเพราะว่าเป็นเพื่อนกัน ถ้าในประเทศชาติเกิดเรื่องอะไรก็ถามไถ่กันได้ เพราะว่าไปมาหาสู่กัน ฉะนั้น ลูกเสือชาวบ้านก็มีประโยชน์อยู่ที่ทำให้ทุกคนรู้จักกัน เมตตาซึ่งกันและกัน ซึ่งดังที่ได้กล่าวตอนต้น ความจริงก็เป็นหน้าที่ของพลเมืองคนไทยที่ถือตนว่าเป็นคนไทยจะต้องทำ และที่ประเทศไทยได้อยู่เป็นไทจนทุกวันนี้ ก็เพราะว่าประชาชนในประเทศไทยซึ่งมีจำนวนประมาณ ๔๕ ล้าน เข้าใจเป็นส่วนใหญ่ว่าจะต้องมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน เมตตาซึ่งกันและกัน คือเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน อย่างนี้ก็ไม่มีความที่จะทำให้ประเทศไทยหมดความเป็นประเทศไทยไปได้ และถ้าประเทศไทยยังคงอยู่ เราก็ยังคงมีแผ่นดินที่จะยืนได้ ไม่ต้องเร่ร่อนไปที่ไหน ถ้าชาติประเทศไทยอย่าไปนึกว่าจะมีแผ่นดินอยู่ เพราะว่าถ้าเราต้องเร่ร่อนไปที่อื่น แผ่นดินอื่นก็ไม่ค่อยต้อนรับเรา ถ้าเรายังอยู่ในที่เรียกว่าเป็นแผ่นดินไทยเดี๋ยวนี้ แต่ว่าถ้ามีการเสียแผ่นดิน เราก็เหยียบแผ่นดินไม่ได้ เพราะว่าถูกเหยียบหัว





ถูกเหยียบหัวแล้วมันก็ต้องจมลงไปดิน ก็ไม่ได้ยืนอยู่บนดิน ฉะนั้น ถ้ารักษาความสามัคคี วินัยเข้มแข็ง อย่างที่เห็นอยู่เวลานี้อยู่ตลอดไป และส่งเสริมให้ดียิ่งขึ้น ทั้งลูกเสือชาวบ้าน ทั้งประชาชนทั่วไป ก็เท่ากับได้รักษา แผ่นดินไทยไว้โดยดี และรักษาความสุขของแต่ละคน

ฉะนั้นก็ขอให้รักษาความดี การที่บอกว่ารักษาความดี ทำดี และเป็นคนสุจริตนี้ ดูท่าทางเป็นสิ่งที่ขอ อยู่เรื่อย แต่ว่าให้เข้าใจว่าที่ขอให้รักษาความดี ความสามัคคี ความเมตตาซึ่งกันและกัน ความสุจริตไม่เอาเปรียบ ซึ่งกันและกันสำหรับทุกคนที่ถือตนเป็นคนไทยนี้เอง เป็นสิ่งที่ทำให้แต่ละคนมีความสุขสวัสดิ์ได้ ขอให้ลูกเสือ ชาวบ้านทั้งหลาย ตลอดจนทุกคน ทั้งเจ้าหน้าที่ ทั้งทหาร พลเรือน ตำรวจ พ่อค้าประชาชนทั่วไป ไม่แยก ทุกคน รักษาความดีนี้ ถ้าไม่มีก็ให้สร้างความดีขึ้นและรักษาต่อไป ด้วยกำลังใจกำลังกายที่สมบูรณ์ ซึ่งขอให้ท่านทั้งหลาย มีกายใจเข้มแข็งสมบูรณ์ ที่จะปฏิบัติงานของตน เพื่อความสุขของตน เพื่อความอยู่ของตน ซึ่งเป็นความอยู่รอด ของประเทศชาติอันเป็นที่อาศัยของแต่ละบุคคล ขอให้ท่านทั้งหลายประสบความสำเร็จ ความสุข ความเจริญ ทุกประการต่อไป.





พระราชดำรัส^(๑)

ในพิธีพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้าน

จังหวัดนครศรีธรรมราช^(๒)

ณ สนามกีฬาชาติตระการโกศล

วันอังคาร ที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๒๑



วันนี้เป็นการแสดงผลงานของลูกเสือชาวบ้าน ซึ่งมีผลสำคัญอยู่ที่ความสามัคคี ความพร้อมเพรียง สองคำนี้เป็นคำที่สำคัญ ความสามัคคีและความพร้อมเพรียง ความสามัคคีนั้นเป็นการที่ทุกคนเห็นใจกัน ซึ่งกันและกัน และพร้อมเพรียงก็หมายความว่าไม่ได้ทำคนละที่สองที่แต่ทำพร้อมกัน ความสามัคคีและความพร้อมเพรียงนี้ มีผลต่อเนื่องอีกอย่างหนึ่งอีกต่อไปว่า ทำให้ทุกคนมีความเข้มแข็งแข็งแรง ซึ่งจะนำมาสู่ความสุขของแต่ละคน เพราะว่าคนเรามีทั้งสุขทั้งทุกข์ เมื่อมีความสุขก็อยากให้คนอื่นมีความสุขด้วย ทำให้ความสุขของตัวเองสูงขึ้น เมื่อมีความสุขทุกข์มีคนอื่นมาช่วยก็ทำให้ความทุกข์น้อยลง ฉะนั้นความสามัคคีและความพร้อมเพรียงนั้น จึงเป็นสิ่งสำคัญ และลูกเสือชาวบ้านได้ฝึกมา แสดงว่าพร้อมด้วยความสามัคคีและความพร้อมเพรียง ที่ได้แสดงรหัสและแปลงวาจา ปฏิญาณตนว่าจะทำประโยชน์ต่อผู้อื่นทุกเมื่อนั้น ก็เป็นการดี เพราะว่าแสดงให้เห็นว่าทุกคนเข้าใจในหน้าที่ของบุคคล และพร้อมกันแปลงวาจาด้วยความเข้มแข็ง

ความสามัคคีและความพร้อมเพรียงนั้น ไม่ใช่เฉพาะของลูกเสือชาวบ้าน เป็นของทุกคน ทั้งลูกเสือชาวบ้าน ทั้งผู้อื่น ทั้งผู้ที่อยู่ที่นี้และอยู่ที่อื่น ทั้งที่มีหน้าที่ในทางราชการ ทั้งผู้ที่มีหน้าที่ส่วนตัว ทุกคนจะต้องพร้อมเพรียงกัน สามัคคีกัน ถ้าเป็นเช่นนี้ก็จะเกิดภาพเหมือนวันหนึ่งทุกวันนี้ คือความร่าเริง ความปลอดภัย ความปลอดภัยในวันนี้จะต่อเนื่องไปและอยู่ตลอดเวลา ฉะนั้น การที่ลูกเสือชาวบ้านได้ฝึกตัวอย่างดี ฝึกใจอย่างดี ก็ขอให้รักษาความดีนี้ไว้ เพื่อให้เป็นประกันว่าคนไทยเราทุกคน จะมีความสงบสุขมั่นคงตลอดเวลา ขอให้รักษาความสามัคคีและความพร้อมเพรียงด้วยความพร้อมเพรียง คือพร้อมกันช่วยกันสร้างความสามัคคีนี้ต่อไป ผู้ใดมีความเดือดร้อนก็ช่วยกัน ให้บรรเทาความเดือดร้อน ก็ขอให้ทุกคนได้ทำตามหลักนี้ และเชื่อได้ว่าจะได้รับความสุขความมั่นคง

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ จากที่ประทับแรมโรงงานปูนซีเมนต์ ตำบลทิวัง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ไปพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้าน และทรงเยี่ยมราษฎร





ขอให้ทุกคนที่อยู่ ณ ที่นี้ ได้ประสบแต่ความเจริญ ความสำเร็จ ความมั่นคง และสันติสุข ให้อยู่เย็นเป็นสุข
ชั่วกาลนาน ด้วยความเข้มแข็งที่ได้ฝึกเอาไว้ ที่ได้รักษาเอาไว้ ขอทุกท่านจงประสบแต่ความดีความเจริญ.





พระราชดำรัส

ในโอกาสที่กระทรวงศึกษาธิการนำคณะครูโรงเรียนราษฎร์สอน

ศาสนาอิสลาม

เขตการศึกษา ๒ เฝ้า ฯ รับพระราชทานรางวัล

ณ สนามกีฬาจังหวัดนราธิวาส

วันพุธ ที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๒๑



ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่มีโอกาสได้มาพบกับคณะครูโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม เขตการศึกษา ๒ ซึ่งพร้อมกันมาประชุมในพิธีมอบรางวัลประจำปี ณ จังหวัดนราธิวาสในวันนี้ และขอแสดงความชื่นชมด้วยอย่างมาก กับโรงเรียนที่ได้รับรางวัลการจัดโรงเรียนดี.

โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามทั้งหลายได้พยายามร่วมมือกับทางราชการ จัดการเรียนการสอนในโรงเรียนให้ก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพต่อเนื่องกันมาหลายปีแล้ว. บัดนี้เป็นที่ประจักษ์ชัดว่า นักเรียนที่ได้รับการศึกษาตามแนวทางที่ปรับปรุงใหม่ ซึ่งได้รับการศึกษาอบรมอย่างเหมาะสมดีทั้งด้านวิชาความรู้ การปฏิบัติ และจริยธรรมตามหลักศาสนานั้น ได้รับความสำเร็จที่ดีเป็นอันมาก. บางคนก็มีโอกาสได้เข้าศึกษาเล่าเรียนชั้นสูงขึ้นไป บางคนก็ตั้งตัวได้เป็นหลักฐาน และเป็นหัวหน้าผู้นำทำประโยชน์ในสังคม. แสดงว่างานที่ท่านทั้งปวงได้เพียรพยายามกระทำมาด้วยความเหนื่อยยากนั้น มิใช่จะทำให้เหน็ดเหนื่อยเปล่า หากแต่เป็นงานสำคัญซึ่งให้ผลตอบแทนที่คุ้มค่าที่สุด. ขอให้ทุกคนถือเอาความสำเร็จนี้เป็นเครื่องสนับสนุนกำลังใจที่กำลังใจ ที่จะทำหน้าที่ทั้งนี้ต่อไปด้วยความหนักแน่นเที่ยงตรง เพื่อประโยชน์สุขของทุกคน อันเป็นที่ปรารถนาปรารถนา เพราะนักเรียนผู้เป็นศิษย์และลูกหลานของท่านในวันนี้จะเป็นกำลังสร้างสรรค์ความเจริญรุ่งเรืองและความผาสุกมั่นคงให้แก่ส่วนรวมและบ้านเมืองได้อย่างสำคัญในวันข้างหน้า.

ขออวยพรให้ทุกคนมีกำลังเข้มแข็งทั้งด้วยกายด้วยใจ สามารถปฏิบัติหน้าที่เพื่อบ้านเมืองของเราได้เป็นอย่างดี และขอจงประสบแต่ความสุข ความสวัสดิ์ มีความเจริญก้าวหน้าในชีวิตและหน้าที่การงานจงทุกเมื่อไป.





พระราชดำรัส^(๑)

ในพิธีพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้านจังหวัดนราธิวาส ยะลา และปัตตานี^(๒)

ณ สนามกีฬาเทศบาลเมืองนราธิวาส

วันพุธ ที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๒๑



วันนี้เป็นวันเป็นมงคลอย่างยิ่ง ที่มีพิธีถึงสองอย่าง คือพิธีมอบรางวัลแก่โรงเรียนที่ได้จัดระเบียบและ
การสอนอย่างดีของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคใต้นี้ และการมอบธงประจำรุ่นของลูกเสือของสามจังหวัด ซึ่งแสดงถึง
ความพร้อมเพรียงของท่านทั้งหลาย และแสดงถึงว่าทุกคนตระหนักดีว่าต้องช่วยกันเพื่อสร้างความปึกแผ่น
ความสามัคคี ความรู้ ในปัจจุบันเพื่อให้มีความมั่นคงในอนาคต

สำหรับโรงเรียนที่สอนอนุชน หมายถึงเด็ก ๆ ให้มีความรู้ ทั้งในด้านวิชาการ ทั้งในด้านการวางตัว
ให้เหมาะสม ทั้งในกำลั้ร่างกายกำลั้ใจทั้งหมดนี้ ก็เป็นประกันที่จะทำให้อนาคตแจ่มใส เพราะว่าจะเป็นคนที่มีเหตุผล
จะเป็นคนที่มีความรู้ เพื่อที่จะปฏิบัติงานของตนด้วยความฉลาด

การฝึกลูกเสือชาวบ้านนั้น ก็เป็นการสร้างอนาคตเหมือนกัน คือปัจจุบันเราได้ฝึกมาแล้ว หมายความว่าได้
รับความรู้จากวิทยากร และจากซึ่งกันและกัน คือการฝึกในครั้งหนึ่ง ๆ ก็มีการพูดคุยกัน สนทนากัน แลกเปลี่ยน
ความคิดกัน เท่ากับได้ความรู้เพิ่มเติมและเป็นการรู้จักปัญหาที่จะมี ถ้ารู้จักปัญหาที่จะมีแล้ว เราก็หาทางที่จะแก้ได้
คนเราทุกคนต้องมีปัญหาเสมอ มีความเดือดร้อนใจ มีความลำบากใจ บางคนก็มีมาก บางคนก็มีน้อย แต่ถ้ามาช่วย
กันและบรรเทาความเดือดร้อนก็ทำให้สบาย และสามารถที่จะมีชีวิตด้วยความสุขได้ จุดประสงค์ของลูกเสือชาวบ้าน
ก็มีอยู่ดังนี้ คือนำความสามัคคี การรู้จักซึ่งกันและกันมาเป็นประโยชน์ ทำให้ทุกคนหาความสุขที่แสวงหาได้
โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวันนี้มีหลายรุ่นด้วยกัน และหลายจังหวัด ทำให้เป็นโอกาสให้ได้มาพบปะกัน แลกเปลี่ยนความคิด
ความเห็น แลกเปลี่ยนสิ่งที่ได้ ประสบมา และความคิดที่จะทำให้ทุกคนมีความรู้ มีความคิดดีขึ้นคนไหนเดือดร้อน
ก็อาจจะมาได้รับความบรรเทาในวันนี้ด้วยซ้ำ ฉะนั้น การที่ทุกคนมาประชุมกันเป็นจำนวนมาก เป็นการแสดงว่า
กิจการลูกเสือชาวบ้านนี้มีประโยชน์ มีประโยชน์แก่ตัวแต่ละคนแต่ละคน เพราะว่าทำให้รู้แจ้ง ทำให้มีความสบายใจ
ประโยชน์นี้ถ้าแต่ละคนได้รับก็หมายความว่าแต่ละรุ่นก็ได้รับ เพราะว่าคนเรามาอยู่ด้วยกัน และมีความปรารถนาดี

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ
สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ จากทักษิณราชชนิเวศน์ ไปพระราชทานรางวัลใต้ครูโรงเรียน
ราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม และพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้าน





ซึ่งกันและกัน ก็ทำให้กลุ่มหรือรุ่นมีความสุขขึ้น มีความแข็งแกร่งแข็งแรง สามารถที่จะดำเนินกิจการของตนได้อย่างสะดวก ยิ่งเมื่อพบกันหลายรุ่นก็ยิ่งดี เพราะว่าแต่ละรุ่นก็ประกอบด้วยคนที่มีความรักใคร่กัน มีความปรองดองกัน ก็ได้มาพบรุ่นอื่นๆ คือกลุ่มอื่นๆ ที่มีความปรองดองรักใคร่กัน ก็ทำให้ความปรองดองนั้นขยายตัว ความสามัคคีขยายตัว มีกำลังมาก ยิ่งได้พบกัน ยิ่งลูกเสือได้พบลูกเสือจากจังหวัดอื่นๆ ด้วย กำลังความสามัคคีนี้ก็จะยิ่งมีขึ้นมาก และกำลังความสามัคคีมีมาก คือความเข้าใจอันดีซึ่งกันมีมาก ก็ยิ่งทำให้สามัคคีนั้นแข็งแรงแน่นอน ถ้านำความสามัคคีซึ่งเป็นกำลังนี้มาใช้ในทางที่ดีที่ถูกก็ทำให้ส่วนรวมมีความมั่นคงได้ หมายความว่าประเทศชาติก็อยู่เย็นเป็นสุข ลูกเสือชาวบ้านในประเทศไทยนี้มีมากหลาย จำนวนหลายล้านคนเดี๋ยวนี้ และล้วนมีความรู้สึกที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และช่วยให้ส่วนรวมอยู่เย็นเป็นสุข ด้วยความเห็นใจกัน ปรองดองกัน เป็นประกันว่าประเทศชาติของเราจะอยู่เย็นเป็นสุขได้ต่อไป และเมื่อประเทศชาติอยู่เย็นเป็นสุขได้ พวกเราแต่ละคนก็มีหวังอยู่เย็นเป็นสุข ดังนั้นก็ขอให้รักษาสິงที่ดีที่งามที่ได้ฝึกเอาไว้และที่ได้ใส่ไว้ในใจ และให้รักษาไว้ตลอดไป อย่าให้ลดละ ตรงข้ามให้เพิ่มพูนกำลังนี้อยู่เสมอ ความรักกัน ความร่าเริง ความมีเหตุผล ทั้งนี้จะมีประโยชน์แก่ประเทศชาติตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อบุคคล ทำให้ท่านทั้งหลายมีความสุข เราทั้งหลายมีความสุข ฉะนั้นก็ขอให้รักษาความดีนี้ไว้ด้วยกำลังกายกำลังใจที่เข้มแข็งแข็งแรง

ขอให้ท่านทั้งหลายทุกคนจงประสบแต่ความเจริญรุ่งเรือง ความสำเร็จในกิจการที่ชอบธรรมทุกประการ ประสบแต่ความสำเร็จ ความดี ความสุข ความมั่นคง.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร

แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

วันศุกร์ ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๑



ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และที่ได้ทราบบทการของมหาวิทยาลัยในรอบปีที่ผ่านมาได้ด้วยดีทุก ๆ ด้าน.

ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับปริญญากิตติมศักดิ์ทุกท่านและกับบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษา ตามหลักสูตรและสาขาวิชาต่าง ๆ ทุกคน.

ความรู้ความสามารถทางวิชาการ กับความรู้ความเข้าใจอันกระฉ่างชัดในบ้านเมืองของเรานั้น เมื่อนำมาใช้ ด้วยกันให้ประสมประสานสอดคล้อง แล้วจะบันดาลให้งานของชาติทุกอย่างบรรลุผลเลิศ. การปฏิบัติงานสร้างสรรค์ ความเจริญของบ้านเมืองโดยใช้หลักการนี้จึงนับเป็นการธำรงรักษาชาติอย่างแท้จริง. ชาตินั้นเปรียบได้กับชีวิตคน. กล่าวตามหลักความจริง คนเราประกอบด้วยร่างกายส่วนหนึ่ง จิตใจส่วนหนึ่ง. ทั้งสองส่วนคั่นกันอยู่บริบูรณ์ชีวิต ก็คงอยู่. ส่วนใดส่วนหนึ่งทำลายไป ชีวิตก็แตกดับ เพราะอีกส่วนหนึ่งจะต้องแตกทำลายไปด้วย. ชาติของเรานั้นมี ผืนแผ่นดินและประชากรอันรวมกันอยู่เป็นส่วนหนึ่งของร่างกาย มีศิลปวิทยา มีธรรมเนียมประเพณี มีความเชื่อถือและ ความคิดจิตใจที่จะสามัคคีกันอยู่เป็นปึกแผ่น ซึ่งรวมเรียกว่า “ความเป็นไทย” เป็นส่วนจิตใจ. ชาติไทยเราดำรง มั่นคงอยู่ก็เพราะยังมีทั้งบ้านเมืองและความเป็นไทยพร้อมบริบูรณ์. แต่ถ้าความเป็นไทยของเรามีอันเป็นต้อง เสื่อมสลายไปด้วยประการใดแล้ว ชาติก็ต้องสิ้นสูญ เพราะถึงหากบ้านเมืองและผู้คนจะยังอยู่ ก็ไม่มีสิ่งใดประสาน ยึดเหนี่ยวให้รวมกันอยู่ได้ จะต้องแตกแยกจากกันไปในที่สุด เหมือนส่วนต่าง ๆ ของร่างกายที่ต้องแตกจากกัน เมื่อสิ้นชีวิต. บัณฑิตของมหาวิทยาลัยนี้แต่ละคนต่างมีศิลปวิทยาการกับทั้งความสำนึกในชาติชุบย้อมกายใจไว้เป็นอย่างดีแล้ว ควรอย่างยิ่งที่จะตั้งใจพยายามนำไปใช้ประกอบการงานของตน ๆ ด้วยความสุจริตและบริสุทธิ์ใจโดย เต็มกำลัง เพื่อให้ชาติบ้านเมืองของเรามีความเป็นอิสระมั่นคงและเป็นผาสุกสวัสดิ์ยั่งยืนอยู่ตลอดไป.

ขออวยพรให้ท่านทั้งหลายมีกำลังสมบูรณ์ทั้งในร่างกาย ในจิตใจและในสติปัญญาสามารถประกอบกิจการงาน ทั้งปวงอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งให้ประสบความสุขความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้าในชีวิต จงครบถ้วน ทุกประการ.





พระบรมราโชวาท^(๑)

พระราชทานแก่นักศึกษาปัจจุบันของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์^(๒)

ณ วิทยาเขตปัตตานี

วันศุกร์ ที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๒๑



ในรายงานของอธิการบดีตอนท้าย ก็ได้ขอโอวาทแก่นักศึกษา และขอโอวาทให้แก่มหาวิทยาลัย มาบัดนี้ ได้มีการขอโอวาทให้แก่ผู้ที่ศึกษาอยู่ในปัจจุบัน โอวาทแก่มหาวิทยาลัยแก่นักศึกษาให้ไปแล้ว ไม่ทราบว่าได้ยินหรือไม่ได้ยิน แต่ก็ใช้ได้สำหรับผู้ศึกษาในปัจจุบัน เพราะว่าอธิการท่านได้กล่าวว่า ผู้ที่เรียนในมหาวิทยาลัยนี้ ได้โอกาสเรียนวิชาการ และได้โอกาสไปปฏิบัติงานเรียกว่าในสนาม และมีโอกาสที่จะได้เห็นวัฒนธรรม และความเป็นอยู่ในท้องถิ่น เพื่อที่จะให้ได้ประสมประสานเข้าไปเป็นความรู้ที่ครบถ้วนบริบูรณ์

มีข้อสังเกตอยู่เล็กน้อยว่า ถ้าบอกหรือถ้าขอให้มหาวิทยาลัยก็ตาม หรือผู้ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยก็ตาม ได้ฟังถึงการศึกษาวិชาการให้จงหนัก จะมีคนต่อว่า ว่าวิชาการนั้นไม่ใช่ทุกสิ่งทุกอย่าง การต่อว่าเช่นนั้นก็เป็นความจริง แต่หากว่าถ้าบอกให้ทางมหาวิทยาลัยหรือนักศึกษาไปฟังเสียงในด้านปฏิบัติ ออกไปปฏิบัติงานไปทำงานในสนาม ก็จะมีคนต่อว่าเหมือนกัน เพราะว่าคนที่นักศึกษาได้ชื่อว่าเป็นนักศึกษา คือได้มีโอกาสอันดี จะงามหรือไม่งาม ไม่ทราบ แต่เป็นโอกาสที่ดีได้มาเพิ่มพูนความรู้ เขาก็ว่ากัน ทำไมมาเพิ่มพูนความรู้แล้วก็ออกไปข้างนอก ถ้าพูดอย่างหนึ่งอย่างใดอย่างหนึ่งเกินไปก็เข้าใจว่าไม่ค่อยดีนัก เพราะเหตุว่าวิชาการ ขอให้สำนึก ถ้ายังไม่สำนึกก็ขอให้พิจารณาก่อนและจะสำนึก ต่อไปก็จะรู้ทั่วว่าวิชาการทั้งหลายที่สอนหรือที่แต่ละคนเรียนด้วยตนเองนั้น ก็คือเป็นการประมวลปฏิบัติการ ถ้าไม่มีการปฏิบัติก็ไม่มีตำรา เพราะตำราไปประมวลเอาปฏิบัติการเข้ามาเป็นวิชา หมายความว่าสังเกตว่าปฏิบัติอย่างนี้ ทำให้ออกมาเป็นผลอย่างนั้นอย่างนี้ คือให้รู้ว่าถ้ามีเหตุก็ต้องมีผล นี่คือวิชา และตำรา ฉะนั้นจะไปบอกว่า ใ่มาก่อนใช่หรือใ่มาก่อนไ่ก็ไม่ทราบ ปฏิบัติการมาก่อนตำราหรือตำราก่อนปฏิบัติการ อันนี้เข้าใจว่าจะพูดกันเถียงกันได้ว่าเป็นปฏิบัติการมาก่อนตำรา เพราะว่าคนเรา ไม่ใช่เรา ผู้ที่เป็นคนหรือเป็นสัตว์โลกมาแต่ก่อนที่ถ่ายทอดมาได้ปฏิบัติและทำอะไรต่ออะไรมาก่อนถึงจะมาสร้างตำรา แต่ถ้าพูดถึงในปัจจุบัน ตำราที่ท่านทั้งหลายถืออยู่ หรือวางอยู่ หรือตั้งอยู่ที่บ้าน ท่านก็ย่อมต้องไปหยิบมาศึกษา หมายความว่า

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนิน พร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี จากทักษิณราชินีเวสต์ ไปทรงเปิดอนุสาวรีย์พระบรมรูปสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก และพระราชทานปริญญาบัตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี





สำหรับความรู้ของแต่ละคน เพื่อที่จะได้ตั้งตัวได้สร้างตัวขึ้นมาเป็นคนที่มีประโยชน์ ก็ต้องหยิบตำราขึ้นมาอ่าน ตำราขึ้นมาศึกษา เพราะฉะนั้นตำราก็น่าจะมาก่อน อย่างเช่นผู้ที่เรียนแพทยศาสตร์ ก็คงไม่ได้ไปรักษาก่อนที่จะได้เรียน ถ้าไปรักษาก่อนที่จะได้เรียน ก็รู้สึกว่าจะสงสารคนไข้หน่อย เพราะฉะนั้นตำราจึงมาก่อนในข้อนี้

ถ้าดูในด้านอีกด้านหนึ่ง ปฏิบัติการก็มาก่อนตำรา เพราะว่าการที่จะสร้างตำราก่อนที่จะสามารถสร้างตำรา จะต้องไปหาข้อมูลมาโดยใช้การปฏิบัติ ที่พูดวนไปวนมาอย่างนี้ก็เพราะว่า โลกนี้มันวนไปวนมาเป็นความจริง ก็วนไปวนมาในเรื่องตำรากับปฏิบัติ ปฏิบัติกับตำรา ความดีกับความชั่วก็วนไปวนมา ไม่มีแน่นอน แต่ว่าถ้าท่านทั้งหลายติดตามการวนไปวนมานี้ แล้วก็อย่ายอมให้ตนเองเมา อย่ายอมให้ตัวเองเวียนหัว แต่ว่าดูหลักของเหตุและผลที่ดีและงาม ท่านทั้งหลายจะประสบความสำเร็จแน่นอน แน่แน่นอนไม่ต้องสงสัย ต้องพูดหนัก เพราะว่าบางทีถ้าพูดไปอย่างไม่หนักแน่นก็บอกว่าเหตุผล เหตุผลอะอะไรก็เหตุผล ก็รู้แล้วมีเหตุก็ต้องมีผล แต่รู้แน่หรือเปล่า ฉะนั้นก็ขอให้ทุกคน ตอนนี้อยู่กับผู้ที่ศึกษา แต่ก็เป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่ได้ศึกษาแล้วคือบัณฑิต และเป็นประโยชน์สำหรับมหาวิทยาลัยด้วยเหมือนกัน คำว่าเป็นประโยชน์แก่มหาวิทยาลัย ก็หมายความว่าแก่คณาจารย์ และผู้บริหารการงานของมหาวิทยาลัย มีใช้ดีหรือสนาม ไม่ทราบอาจจะเป็นประโยชน์แก่ตึกและสนามก็ได้ ตึกและสนามอาจจะแข็งแรงไม่พังลงมา ไม่เสื่อมโทรมโดยเร็วเกินไปก็เป็นได้ แต่ว่าการพูดนี้เป็นประโยชน์แก่ตึกมหาวิทยาลัยก็คงไม่ใช่ คงจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ศึกษา ผู้ที่ศึกษาแล้ว ผู้ที่เป็นผู้ให้ความรู้ และผู้ที่บริหารมหาวิทยาลัย และจะเป็นประโยชน์แก่ตึกงามเหล่านี้โดยผ่านบุคคลและกลุ่มบุคคลดังที่กล่าวเมื่อตะกี้ ก็ขอให้ท่านทั้งหลายได้ไปขบปัญหาเรื่องว่าจะต้องทำอะไรสำหรับเรื่องของการปฏิบัติ กับเรื่องของการวิชาการ จะต้องสอดคล้องกันแค่ไหน โดยใช้หลักของเหตุผลแล้วเราก็ไม่ฟัง ฉะนั้นก็ขอให้สามารถได้ความรู้ สามารถได้เข้าใจถึงหลักเหตุผล เพื่อที่จะตอบปัญหาที่ได้ตั้งขึ้นมา และเพื่อที่จะไม่ให้เวียนหัวกันเกินไปเมื่อเห็นว่าโลกมันหมุนไปหมุนมา

ขอให้ทุกคน โดยเฉพาะผู้ที่ศึกษา ได้มีความสำเร็จในการทำงานของตน คือการศึกษาและการเพิ่มพูนความสามารถของตน เพื่อที่จะปฏิบัติได้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ซึ่งถ้าทำประโยชน์แก่ส่วนรวม ก็เท่ากับทำประโยชน์แก่ส่วนตัว ถ้าทำประโยชน์แก่ส่วนตัวเป็นอย่างดีก็เท่ากับทำประโยชน์แก่ส่วนรวมอย่างดี ฉะนั้นก็ขอให้สามารถรับความสำเร็จที่ปรารถนาโดยดี และตามลำดับ ขอได้ประสบความสำเร็จรุ่งเรืองกันทุกคน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร

แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประจำปีการศึกษา ๒๕๒๐ – ๒๕๒๑

ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา

วันจันทร์ ที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๒๑



ข้าพเจ้าและพระราชนิพนธ์มีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา อีกวาระหนึ่ง และมีความพอใจที่ได้ทราบรายงานว่ากิจการของมหาวิทยาลัยวิทยาเขตนี้ดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดีทุกอย่าง.

ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับความสำเร็จในการศึกษา ซึ่งหมายความว่า จะได้รับโอกาสอันดีที่จะได้ปฏิบัติงานอันมีเกียรติเพื่อประเทศชาติต่อไป.

หน้าที่ของผู้จัดและผู้ให้การศึกษานั้น กล่าวอย่างสั้นที่สุด ก็คือการ “ให้คนได้เรียนดี” เพื่อที่จะสามารถทำการงานสร้างตัวและดำรงตัวให้เป็นหลักเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมได้. การให้เรียนดีนั้นจะอย่างไร. ข้อแรกจะต้องสอนให้มีวิชาการที่ดี ที่ถูกต้องแน่นแฟ้น ให้มีความสามารถและมีหลักการในการปฏิบัติ. ข้อสอง ต้องฝึกหัดอบรมในจิตใจและความประพฤติปฏิบัติ ให้รู้เหตุรู้ผลและความผิดชอบชั่วดี เพื่อมิให้นำความรู้ไปใช้ในทางเบียดเบียนกันและกัน. ข้อที่สาม ต้องให้มีกำลังและสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางกายทางใจ. ผู้ที่ได้รับการศึกษาศรบน้ำหนักเหมาะสมกันทุกด้านดังนี้ เชื่อได้ว่าจะเป็นผู้เข้มแข็งสามารถเต็มที่ในการปฏิบัติ ทั้งทางกายและทางความคิดจิตใจ. จะกระทำให้หน้าที่การงานใดก็จะมุ่งหวังผลหวังประโยชน์ที่แท้จริงของหน้าที่การงานนั้นเป็นใหญ่ ไม่หลงทาง ทั้งจะสามารถปฏิบัติบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ ให้บรรลุผลอันสมบูรณ์ได้ด้วย. ขอบัณฑิตทางการศึกษาจงตั้งใจพยายามทำให้อนุชนของเราได้เรียนดีตามนัยที่กล่าวให้สำเร็จ. บ้านเมืองไทยจะได้เจริญมั่นคง เราทั้งหลายจักได้มีความก้าวหน้าผาสุกยิ่งกว่าทุกวันนี้.

ขออวยพรให้บัณฑิตทางการศึกษาจงได้เป็นกำลังให้การศึกษแก่กุลบุตรกุลธิดาได้อย่างแท้จริง และให้มีความเจริญสวัสดิ์ มีความสำเร็จความรุ่งเรืองในชีวิตและหน้าที่การงานจงทั่วกันทุกคน.





พระบรมราโชวาท^(๑)

พระราชทานแก่นักศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ^(๒)

ณ วิทยาเขตสงขลา

วันจันทร์ ที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๒๑



นักศึกษาปัจจุบันนับว่ามีความเพียรและความอดทน ที่ได้ค่อยเป็นเวลหลายชั่วโมง เพื่อที่จะได้พบและเมื่อพบหน้ากันก็มีดี ยังดีว่าฝนไม่ตก เคยเหมือนกัน มาพบกันอย่างนี้แล้วฝนก็ตก เลยไม่รู้จะพูดว่าอะไร เพราะว่าพูดแล้วก็ไม่ค่อยได้ยินกัน เพราะว่าสั่นสะท้านกันจนกระทั่ง^(๓) แต่ขอกล่าวอยู่ที่คำ ๒ คำนี้ คำว่าเพียร และคำว่าอดทนว่าเป็นคุณสมบัติหรือคุณธรรมที่จะต้องปฏิบัติ โดยเฉพาะผู้ที่กำลังศึกษาเพื่อการศึกษาเพราะว่าการศึกษานี้ หมายความว่าเรียน การหาความรู้ของผู้ที่ศึกษา ก็เป็นสิ่งที่ยากลำบาก จึงต้องมีความเพียร ความอดทน

การศึกษาวិชาการศึกษา ก็เป็นวิชาที่ยากลำบาก จึงต้องมีความเพียรและความอดทนเหมือนกัน โดยเฉพาะสำหรับผู้ที่กำลังศึกษา ยิ่งต้องมีความเพียรมาก ต้องมีความอดทนมาก เพราะว่ากำลังศึกษาการศึกษา พูดอย่างนี้อาจจะหาว่าเล่นคำ ถ้าหาเรื่องว่าเล่นคำก็หัวเราะไป หรือคิดนึกในใจว่าพูดอะไรก็ไม่รู้ แต่เป็นสิ่งที่สำคัญที่จะมาพิจารณา ที่จะมาคิดว่าการศึกษานี้ คำว่าการศึกษา คำว่าเรียนนี้มีความหมายว่าอะไร มีฉะนั้นการเรียนการศึกษา หรือการศึกษาการสอนนั้นจะไม่มีประโยชน์อะไรเลย ตรงข้ามจะเป็นโทษ จะทำให้เสียหาย เราก็ต้องมาพิจารณา ก่อนว่าคำว่าศึกษาหรือเรียน หรือสอน มีคำในภาษาไทยนี้มากมาย เช่นคำว่าสอน เรียน รู้ ศึกษา หัด ฝึก ยังมีอีกมากที่มีความหมายคล้าย ๆ กันแต่จะต้องให้เข้าใจว่าการเรียนหรือการสอนนั้น จะต้องทำด้วยความฉลาด ด้วยการพิจารณาและด้วยเหตุผลที่ตรงไปตรงมา มีฉะนั้นเป็นอันตราย และอาจจะไม่เป็นประโยชน์ก็ได้ หรือเป็นประโยชน์ก็อาจจะไม่มีเกียรติก็ได้ คำว่าหัด หัดทำอะไร หัดแปลว่าผู้ที่กำลังหัดหรือกำลังฝึกที่จะเป็นที่จะทำ หรือหัดคือสอน ใช้คำเดียวกัน เช่นเดี๋ยวนี้นี้ เขาคัดลึงให้เป็นมนุษย์ย่อภาศหรือจะเรียกว่าวานรภาศมากกว่า ก็ทำให้โยกคั่นโยกโน้น คั่นโยกนี้แต่ว่าปัญหามีว่าลึงที่หัดคั่นโยกโน้นโยกนี้ เขาทำด้วยความฉลาดหรือเขาทำด้วยสัญชาตญาณ

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรัสวดีไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ จากทัศนราชนิเวศน์ ไปพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒวิทยาเขตสงขลา

(๓) บันทึกพระสุรัสวดีไม่ได้





หมายความว่าทำให้เขารู้จักทำหน้าที่ของตน หรือยึดใส่หัว หรือทำอะไรที่จะทำให้สิ่งนั้นทำหน้าที่มนุษย์หรือสิ่งหรือวานรรอภาศได้ ความจริงเมื่อศึกษา ตอนนี้ศึกษา ศึกษาวิธีการที่เขาตัดสินสำหรับเป็นวานรรอภาศนั้น ก็เห็นได้ว่าเขาตัดสิน เขาเอากรงไฟฟ้า เวลาทำสัญญาณไฟฟ้าอย่างหนึ่ง แล้วก็สิ่งทำถูกก็ให้อาหารเป็นรางวัล แต่ถ้าทำผิดก็จับด้วยไฟฟ้า สิ่งก็ร้องเจี๊ยก เจี๊ยก นี่ภาษาลิงนะ เป็นอันว่าตัดสินให้รู้จักทำหน้าที่อันมีเกียรติที่จะเป็นวานรรอภาศนั้น เป็นการตัดสิน ไม่ได้ใช้ปัญญาของสิ่ง อาจจะใช้ปัญญาหรืออาจจะเรียกว่าความรู้วิชาการของผู้ที่เป็นนักวิทยาศาสตร์สอนสิ่ง แต่ว่าในฝ่ายของสิ่งนั้น ทำเพราะกลัวถูกจับ กลัว กลัวที่จะถูกไฟฟ้าดูด แล้วก็จะต้องร้องเจี๊ยกออกมา ภาษาลิงในเมืองไทยเขาร้องเจี๊ยก แต่ว่าในต่างประเทศที่เขามีการทดลองนั้น สิ่งจะร้องเจี๊ยกภาษาฝรั่งอย่างไรไม่ทราบ ไม่ได้ไปถาม แต่อย่างไรก็ตาม ให้เห็นว่าการตัดสินหลายวิธี เราเป็นคน เราเป็นนักศึกษาหรือนักเรียน หรือแม้จะไม่ใช่นักเรียนนักศึกษาก็เรียนอยู่เสมอ ศึกษาอยู่เสมอ อย่าเรียนแบบสิ่งเจี๊ยก คือสิ่งนั้นเขาทำอะไรไม่ได้ เขาไม่มีทางเลือก สิ่งนั้นเขาจับมาจากในป่า แล้วก็ส่งไปต่างประเทศ เข้าไปในห้องทดลอง ไปฝึกไปตัดสินให้โยกคนโยกต่าง ๆ นี่เขาทำอะไรไม่ได้ เขาอาจจะมีความคิด แต่ภาษาของเขาก็มีแต่เพียงบอกว่าเจี๊ยก แต่คนเราเรามีปัญญาควรจะมีความปัญญา ปัญหานี้ขอโทษหมายความว่ามีความเข้าใจ เข้าใจด้วยเหตุผลได้ รู้จักใช้เหตุผล รู้จักเลือกสิ่งที่ดีที่งาม ไม่ใช่ปัญหานั้นไม่เหมือนของสิ่ง สิ่งมันจำว่าถ้าโยกผิดมันถูกไฟฟ้า มันจำแค่นั้น แต่คนเรารู้ด้วยปัญญา รู้ว่าอันนี้ดี อันนี้ไม่ดี ถูกต้องหรือไม่ถูกต้องไม่ใช่เพราะว่าเราทำอย่างนี้จะถูกไฟฟ้าดูดหรือถูกตี หรือถูกว่า หรือถูกจับ หรือถูกทำโทษ แต่รู้ว่าทำในสิ่งนั้น ๆ เป็นสิ่งที่ดีที่เจริญ ที่ก้าวหน้า ก้าวหน้าในทางฐานะ ในทางจิตใจของตนและเมื่อก้าวหน้าในทางฐานะในทางจิตใจของตนก็มีคนนับถือยกย่อง

สำหรับนักเรียนหรือนักศึกษาต่าง ๆ ก็ต้องเรียนแบบสิ่งบ้างเล็กน้อย เพราะว่ามีหลักสูตรทำอย่างอื่นไม่ได้ก็ต้องสอบไล่ ก็ต้องดีคว่าอันนี้ถูกอันนี้ผิด ต้องได้คะแนนเพราะว่าต้องทดสอบว่าความรู้รับเข้าไปเท่าไร แต่ว่าสิ่งที่สำคัญสำหรับผู้ศึกษา โดยเฉพาะผู้ที่ศึกษาเพื่อการศึกษา คือเรียนแล้วให้ได้คะแนนก็อย่างหนึ่ง ได้คะแนนดีก็ดี แต่ว่าต้องฝึกตัวเองให้รู้จักใช้เหตุผล รู้จักใช้ปัญญาที่แท้ เพื่อที่จะสร้างตัวให้พร้อมที่จะป้องกันตัวเองในชีวิตและพร้อมที่จะนำความรู้ นำความดีที่ได้ค้นด้วยตัวเองไปถ่ายทอดให้แก่อนุชนรุ่นหลังต่อไปเมื่อสำเร็จการศึกษาเมื่อไปทำหน้าที่ตามที่ได้ปรารถนา และตามที่เมื่อศึกษาเสร็จแล้ว รับปริญญาเสร็จแล้ว ได้ปริญญาตอน ผู้ที่กำลังศึกษานี้ยังไม่ได้ปริญญาตอน แต่ขอให้ปริญญาตอนในใจตั้งแต่ต้น ปริญญาตอนว่าจะทำตัวให้สมที่เป็นครู บางคนก็





ไม่ได้ไปปฏิบัติทำหน้าที่เป็นครูเมื่อจบแล้ว บางคนเป็นนักวิชาการ บางคนก็ไปประกอบการค้าก็มี บางคนก็ไม่ได้ทำอะไรก็มี บางคนไปทำอาชีพอื่น ๆ ซึ่งไม่ได้ถือว่าเป็นครูโดยตรง แต่ว่าความเป็นครูนั้น จะต้องมิอยู่ในทุกคน หมายความว่า ต้องรู้จักใช้ความคิดของตัวเอง มีเพื่อนมีฝูงมีลูกมีหลาน จะได้สามารถที่จะถ่ายทอดได้ความดีที่มีอยู่ในตัวให้อนุชนรุ่นหลัง ก็นับว่าเป็นครูอยู่ดี ฉะนั้นท่านทั้งหลายที่ได้มาประชุม ผู้ที่เป็นนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยเฉพาะ ขอพูดโดยเฉพาะตอนนี้ มีโอกาสที่ดีจะได้ศึกษา ฝึกปัญญาของตน เพื่อที่จะได้เป็นที่พึ่งของตน ที่พึ่งของคนอื่นในอนาคต ก็ขอให้ฉวยโอกาสนี้ ที่ดีที่งามเพื่อที่จะตั้งตัวให้เป็นที่ยึดได้ทั้งแก่ตน ทั้งแก่ผู้อื่น อย่าให้ยอมเป็นเพียงลิงอวาศ

ก็ขอจบอย่างนี้ เรื่องที่จะให้คิดให้พร อยู่กับแต่ละคน ถ้ามองตัวเองว่าอยากเป็นลิงหรืออยากเป็นคนเท่านั้นเอง ขอให้ตัดสินใจให้ถูกและเป็นพร.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ประกาศนียบัตร

และอนุปริญญาบัตร

แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๑



ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดลอีกวาระหนึ่ง และที่ได้ทราบบ้างถึงการต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้าเป็นอันมากทุก ๆ ด้าน

ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและกับบัณฑิตทุกท่าน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา

พูดถึงเรื่องการศึกษา มักชอบกล่าวกันว่ากิจกรรมเพื่อชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาชั้นมหาวิทยาลัย เป็นเหตุชวนให้คิดว่าการเรียนตามตำรากับการปฏิบัตินั้น อย่างไหนจะสำคัญควรมาก่อนกัน ถ้านึกถึงมูลเหตุ เริ่มแรกทีเดียว การปฏิบัติน่าจะมาก่อนตำรา คือปฏิบัติได้ผลอย่างไรก่อนแล้วจึงสรุปลงเป็นตำรา แต่ถ้าถือปัจจุบัน ที่ตำราอยู่พร้อมบริบูรณ์แล้วอย่างนี้ ตำราก็น่าจะมาก่อนการปฏิบัติ เพราะการเรียนตามตำรานั้นทวนเวลามาก ทำให้ทราบตั้งแต่ยังไม่ได้ลงมือทำอะไรเป็นอะไร จะทำได้อย่างไร อย่างนักศึกษาที่เป็นแพทย์ถ้ายังเรียนไม่จบ ก็ยังทำการรักษาได้ไม่ถนัดมือ ความศรัทธาเชื่อถือก็ยังไม่เกิด แต่อย่างไรก็ตาม การเรียนรู้ตามตำราอย่างเดียวโดยไม่ฝึกหัดปฏิบัติด้วย ก็ไม่เป็นการเพียงพอ เพราะการปฏิบัตินั้นเป็นตัวการที่ทำให้สามารถทำงานได้จริง ๆ ทั้งเป็นเครื่องพิสูจน์ความถูกต้องของตำราด้วย ดังปรากฏอยู่เสมอ ๆ ว่า ความรู้ความเข้าใจที่ได้จากตำรากับที่ได้จากการปฏิบัตินั้น อาจไม่ตรงกันก็ได้ ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและเหตุประกอบอีกหลายอย่าง ต่อเมื่อใดเราได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติครบทั้งสองอย่างแล้ว ความรู้อันแจ่มชัด ที่จะถือเป็นครูหรือเป็นแบบอย่างได้ จึงจะเกิดขึ้น เรื่องนี้ บัณฑิตทั้งหลายคงจะทราบแล้ว เพราะต่างได้ผ่านการศึกษาอบรมมาพร้อม ทั้งในด้านตำราและการปฏิบัติ ดังนั้น ในการที่จะออกไปทำงาน มีหน้าที่ต่าง ๆ ขอให้ถือว่าตำรากับการปฏิบัติเป็นสิ่งสำคัญทั้งคู่ เราต้องอาศัยตำราเป็นหลักปฏิบัติ และต้องอาศัยการปฏิบัติเป็นเครื่องสนับสนุนตำรา เพื่อให้การทำงานที่ทำสัมฤทธิ์ผลสมบูรณ์ และบรรลุประโยชน์ตามที่มุ่งหมายครบทุกสิ่ง

ขออวยพรให้ทุกคนประสบความสำเร็จมั่นคงและความก้าวหน้ารุ่งเรือง อันเป็นที่ปรารถนาปรารถนา ทั้งให้มีความสุขความสวัสดิ์ตลอดทุกเมื่อจงทั่วกัน





พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานศาลฎีกา^(๒) นำผู้พิพากษาเฝ้า ฯ

ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับตำแหน่งหน้าที่

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันศุกร์ ที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๑



ผู้พิพากษาที่จะออกไปรับตำแหน่งหน้าที่เป็นครั้งแรกนั้น มีการปฏิญาณตนเช่นนี้เป็นประเพณีขึ้นมา ก็มีประโยชน์ เพราะว่าเป็นการแสดงเปล่งวาจาออกมาด้วยตัวเอง ในสิ่งที่ควรจะคิดอยู่ในใจ และโดยเฉพาะมา เปล่งวาจาด้วยกันพร้อมเพรียงกันทุกคน ก็เป็นกำลังที่สุดและเป็นประโยชน์แก่หน้าที่การงานที่จะทำ และเป็นประโยชน์ แก่ตนเองคือทำให้มีกำลังใจที่สามารถปฏิบัติหน้าที่การงาน

คำปฏิญาณนี้สั้น ๆ หนักแน่น กินความลึก การที่จะออกปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม เพื่อความ ยุติธรรมสถิตอยู่ในประเทศ ประชาชนได้รับความผาสุกเพราะทราบว่ามีคามยุติธรรมนี้ เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ในการ ที่ได้กล่าวว่าจะปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เทียงธรรม ปราศจากอคตินี้ ก็เป็นหัวใจสำคัญของงานของ ผู้พิพากษา ไม่ต้องอธิบายยืดยาว เพราะแต่ละท่านก็ได้ศึกษามา ได้เตรียมจิตใจมา และทราบตระหนักดีแล้วว่า ความยุติธรรมนั้น จะเกิดขึ้นก็ด้วยความยุติธรรม และซื่อสัตย์สุจริต

นอกเหนือจากงานของผู้พิพากษา ซึ่งปฏิบัติงานในโรงศาล โดยรับฟังข้อเท็จจริงแห่งคดีในเรื่องในราวจาก การเบิกพยาน และสิ่งที่กล่าวในโรงศาล เมื่อศาลทำงาน หมายความว่าในเวลาที่กำลังทำงานเป็นทางการ งานนี้ ยากลำบากเพราะเห็นว่าจะไปเอาความรู้ความคิดจากที่อื่นนอกจากในโรงศาลก็อาจจะปฏิบัติไม่ได้ จะทำไม่ได้ เพราะ เป็นระเบียบและจะเกิดบังคับได้ว่าในหน้าที่ของผู้พิพากษา มีสิ่งที่สำคัญและเขียนไว้ในกฎหมาย เช่นในบทลงโทษ มีข้อสำคัญที่ว่าส่วนมากกฎหมายแต่ละมาตราว่าผู้พิพากษาจะต้องใช้ดุลยพินิจนี้ก็เหตุของงานแต่ว่าต้องใช้ดุลยพินิจ ตรงนี้แหละที่สำคัญ จะต้องใช้สิ่งที่เราได้ยินได้ฟัง ที่เขาเบิกความในโรงศาลเป็นประกัน มาประสมประสานกับ ความดี ความฉลาด และความรู้ที่มีอยู่ในตัวที่รับมาก่อน และจิตใจที่สุจริตและยุติธรรมเพื่อที่จะให้ดุลยพินิจนั้น ซึ่งก็ หมายความว่ามาพิจารณา มาดู มาฟังด้วยความยุติธรรม มาซึ่งใจว่าที่เขาเบิกความนั้น กินความแค่ไหน ฉะนั้น การที่ผู้พิพากษาจะอ้างว่าตัดสินใจ หรือได้ตัดสินใจอย่างไร ก็เพราะว่าได้ยินเขาพูดในโรงศาลเขาเบิกความอย่างนี้

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียง

(๒) นายวิกรม เมฆานนท์





ทำอย่างอื่นไม่ได้ อันนี้ ข้อนี้ มีขอบเขตที่กว้างพอใช้ ถ้ามาประสมประเสกกับความคิดความรู้ที่ตัวมี นอกเหนือจากที่ได้ยินในโรงศาล ฉะนั้นก็เป็นงานที่ยากและรับผิดชอบมาก เพื่อที่จะมีความคิดหรือความรู้ที่ได้จากสิ่งที่ไม่ใช่สิ่งที่ได้ยินในศาล เพื่อที่จะปฏิบัติตามกฎหมายที่ว่าต้องใช้ดุลยพินิจนั้น จำต้องทำงานนอกศาลด้วย หมายความว่าผู้ที่มีตำแหน่งหน้าที่เป็นผู้พิพากษา ดูเหมือนว่ามีหน้าที่เพียงแต่เวลาไปนั่งบัลลังก์ แต่ว่าเพื่อให้ได้วัตถุ ความรู้ เพื่อที่จะมาปฏิบัติตามกฎหมายที่บอกว่าต้องมีดุลยพินิจ จะต้องหาความรู้ที่นอกโรงศาล และมาเก็บเอาไว้มาพิจารณาไว้เตรียมไว้เป็นเครื่องมือ การหาความรู้ที่นอกโรงศาลนี้มี ๒ อย่าง อย่างหนึ่งเกี่ยวข้องกับคดีหรือเรื่องที่กำลังพิจารณาโดยตรง หมายความว่าได้ฟังจากเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ได้ฟังจากพยานต่าง ๆ หรือได้ดูสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่เขาไม่ได้มากล่าวแล้วพิจารณาว่าจริงหรือไม่จริง อันนี้ก็คงทราบ อันนี้ก็เป็นการเรียนรู้หรือการพิจารณาเฉพาะคดีนั้น ๆ แต่สำหรับทั่วไปยังมีการชวนชววย การหาความรู้อีกอย่างหนึ่ง ก็คือความรู้ทั่วไป อย่างไปในท้องที่ที่เรายังไม่รู้จักดี เราไม่ใช่ไปในท้องที่ไปดูบ้านพักสบายหรือไม่สบาย เสร็จแล้วเมื่อมีคดีหรือมีงานที่จะทำก็ไปโรงศาลไปนั่งบัลลังก์ใส่เสื้อครุยไปในที่ที่จะทำงานในท้องที่นั้น จะต้องรู้จักพื้นที่ก่อนก็หมายความว่าไปดูหาความรู้รอบตัว และความเป็นอยู่ของผู้ที่จะเป็นตัวละคอน ตัวปฏิบัติในโรงศาล หมายถึงความเป็นอยู่ของราษฎร หมายถึงเศรษฐกิจ หมายถึงความคิดเห็นทั่ว ๆ ไป และในลักษณะภูมิประเทศว่าเป็นที่ราบหรือเป็นที่สูง หรือเป็นที่ภูเขาหรือเป็นที่ใกล้ทะเล ทั้งหมดนี้มีส่วนที่จะทำให้จิตใจของคนเราเปลี่ยนแปลงไปได้ และทำให้เรารู้จักและเข้าใจว่าจะทำอย่างไรสำหรับให้เกิดความยุติธรรมได้ ฉะนั้นการหาความรู้รอบตัวนี้ในท้องที่จึงเป็นส่วนที่สำคัญ วิธีที่จะออกไปหาความรู้รอบตัวนี้ก็อาจจะต้องไปทำหน้าที่เหมือนไม่ใช่หน้าที่ของผู้พิพากษาเลย แต่โดยที่เรามีความรู้ ได้เรียนรู้มาเป็นเวลาหลายปี และมีความฉลาด คือสามารถที่จะเมื่อเห็นอะไรได้ยินอะไร สามารถที่จะนำมาพิจารณาและใช้เป็นประโยชน์ให้รู้ซึ่งเราจะต้องออกไป ไม่ใช่ไปเป็นนักสืบ อย่าไปเถົว่าจะต้องออกไปเป็นนักสืบไปเป็นผู้ที่ไปสัมภาษณ์ราษฎร ออกไปดูความเป็นอยู่ของเขา และถ้าช่วยเขาได้ก็ช่วยเขา แนะนำเขาได้ก็แนะนำเขา ทั้งในข้อที่เกี่ยวกับงานกฎหมาย ทั้งในข้อที่เกี่ยวกับความเป็นอยู่ ทั้งในข้อที่เป็นจิตใจและร่างกาย ถ้าไปช่วยอย่างนั้นได้เท่ากับเป็นการทำงานเพื่อให้ผลงานที่จะต้องทำในโรงศาลด้วยซ้ำ เพราะเหตุว่าคดีหลายคดีที่เกิดขึ้นทั่วทุกแห่ง ทั้งในพระนคร ทั้งในต่างจังหวัด ทั้งในหมู่บ้าน ทั้งในที่ที่ไม่ใช่หมู่บ้าน เกิดขึ้นเพราะเหตุว่าไม่มีความรู้พอ ทั้งในกฎหมายอย่างหนึ่ง ถ้าท่านทั้งหลาย





จะกระทำตามคำปฏิญาณที่ได้เปล่งเมื่อสักครู่นี้อย่างเข้มแข็งให้ครบถ้วนจริง ๆ จะต้องมีความรู้สึกว่าจะไม่อยากให้มีคดีเกิดขึ้นที่จะต้องทำงาน เพราะว่าถ้ามีคดีเกิดขึ้นที่จะต้องทำงานก็หมายความว่ามีความเดือดร้อน ถ้าสามารถที่จะออกไป ถึงไม่เรียกว่าไปพัฒนา แต่ไปช่วยเหลือแม่เมตตาให้แก่ผู้ที่เดือดร้อน จะเป็นการลดคดีต่าง ๆ ได้อย่างดี งานของผู้พิพากษานั้นเป็นงานที่ยากแต่ถ้าทำทั้งสองอย่าง ทั้งในศาลตามหน้าที่นั่งบัลลังก์ ทั้งในหน้าที่ที่จะพยายามลดคดี ก็จะเป็นการทำงานที่ครบถ้วน ก็เชื่อว่าจะตั้งใจทำกัน และถ้าตั้งใจทำกันทุกคน ประเทศชาติของเราจะเป็นที่ที่น่าอยู่น่าสบายกว่าที่เป็นอยู่เดี๋ยวนี้ส่วนหนึ่ง อย่าไปนึกว่าเดี๋ยวนี้สถานการณ์มันยุ่งเราทำนิดหน่อยอย่างนี้มันจะช่วยได้หรือ ช่วย แต่ละคนช่วย ในเมืองไทยมีประชากรก็ทราบว่ามันนับกันได้เท่าไร แต่ว่ากันว่า ๔๕ ล้านคน ถ้าแต่ละคนบอกว่าคนเดียวจะช่วยให้อย่างไรทั้ง ๔๕ ล้านคนทุกคนพูดอย่างนี้ก็แย่ แต่ถ้าแต่ละคนพูดว่าเราตั้งใจช่วยคนอื่นก็ช่วยอาจจะไปให้ทั้ง ๔๕ ล้านช่วยและปรองดองกันเต็มที่ก็อาจจะไปไม่ได้ แต่ว่าถ้าเราหนึ่งคนก็ลดความเดือดร้อนลงไปหนึ่งคน แต่ในที่นี้ก็ได้ปฏิญาณตนก็ ๖๐ กว่าคน ก็เป็นเป็น ๖๐ เท่า จากหนึ่งคนก็รู้สึกตัวว่าเราเป็นคนคนหนึ่งก็เป็น ๖๐ เท่า ๖๐ คน โอ้ ๖๐ เท่ามัน ๖๐๐ เปอร์เซ็นต์ มันเป็นไม่ใช่ ๖๐๐ เปอร์เซ็นต์ มันเป็นเท่าไร ทกหมื่น.....ไม่ใช่ ทกพันเปอร์เซ็นต์ ถ้านับเป็นเปอร์เซ็นต์ก็น่าดู ฉะนั้นเราก็ต้องพยายามที่จะทำจิตใจที่เข้มแข็งเหมือนที่ปฏิญาณ รักษาคำปฏิญาณที่เข้มแข็งไว้ แล้วก็จะเป็นผู้ที่ได้ช่วยส่วนรวมให้มีความดี มีความเข้มแข็งได้ ทั้งจะเป็นความพอใจที่แต่ละคนมี ทำให้มีความสุขใจได้ เพราะคนเราก็มองต้องการมีความสุขใจที่คือสุขใจ

เพราะฉะนั้นก็ขอให้คำปฏิญาณนี้ และความหมายลึกซึ้ง ก้องอยู่อย่างนี้ตลอดเวลา เพื่อสามารถทำหน้าที่ และในการนี้ เพื่อให้คำปฏิญาณนี้ก้องอยู่ในหัว ให้ทุกคนมีกำลังใจเข้มแข็งแข็งแรง เพื่อประสบความสำเร็จและความสำเร็จทุกประการ.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรและอนุปริญญาบัตร

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยศิลปากร

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๑



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศิลปากรอีกรวบรวมหนึ่ง ในโอกาสนี้ และได้ทราบรายงานว่ากิจการของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดีทุก ๆ ด้าน ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา

บัณฑิตทั้งหลายคงจะมีความหวังตั้งใจกันอยู่มาก ที่จะใช้ความรู้ความสามารถทางวิชาการของตัว ทำการงานสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นในบ้านเมือง การทำงานให้บรรลุผลสำเร็จและความเจริญที่แท้จริงนั้น จำเป็นต้องมีหลักการ เบื้องต้นจะต้องอ่านงานให้ออก ว่ามีลักษณะและขอบเขตอย่างไร เพียงใด มีจุดมุ่งหมายที่แท้เพื่อประโยชน์อะไร เมื่อทราบชัดแน่นอนแล้ว จึงวางโครงสร้างของงานและแผนการปฏิบัติงานนั้น ว่ามีส่วนใดเป็นหลัก ส่วนใดเป็นส่วนประกอบ และมีแนวทางขั้นตอนการปฏิบัติเป็นลำดับอย่างไร เมื่อวางโครงสร้างและแผนงานแล้ว จำเป็นต้องหยุดเพ่งพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ก่อนที่จะลงมือกระทำ การหยุดเพ่งพิจารณาก่อนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เพราะจะช่วยให้มองเห็นโครงสร้างของงานได้กระจ่างชัด สามารถคิดวินิจฉัยได้ถูกต้องแน่นอนว่าจะใช้ความรู้หลักวิชาการในการปฏิบัติได้อย่างไร มีแนวทางและลำดับขั้นปฏิบัติที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพเต็มที่ทางใดอย่างไร การหยุดเพ่งพิจารณานี้จะช่วยให้สามารถทำงานที่เดียวได้ตลอดโดยรวดเร็วอีกด้วย เป็นการทบทวนเวลา ยิ่งกว่าที่จะรีบลงมือทำโดยไม่พิจารณาก่อน ขอบัณฑิตแต่ละคน ผู้หวังความสำเร็จและความเจริญ จงใช้ความรู้ความสามารถทางวิชาการของตัวเป็นพื้นฐานรองรับการงานที่จะทำ ใ้กายและใจที่เข้มแข็งมั่นคงและบริสุทธิ์เป็นกำลังปฏิบัติดำเนินงาน ด้วยหลักการดังที่กล่าวแล้ว เชื่อว่าจะสามารถทำประโยชน์สร้างสรรค์ความเจริญรุ่งเรืองให้เกิดขึ้นแก่ตน แก่ประเทศ ตลอดจนแก่มนุษยชาติได้สมใจหวังเป็นแน่นอน

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงาน และขอให้ทุกท่านที่มาร่วมประชุมในพิธีนี้มีความสุขสวัสดีจงทั่วกัน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร วุฒิปัตร์ ประกาศนียบัตร
และเข็มวิทยฐานะแก่ผู้ทรงคุณวุฒิ
และผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
วิทยาลัยการทัพบก วิทยาลัยการทัพเรือ วิทยาลัยการทัพอากาศ
โรงเรียนเสนาธิการทหาร โรงเรียนเสนาธิการทหารบก โรงเรียนเสนาธิการ ทหารเรือ
และโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร

วันศุกร์ ที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๒๑



ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มามอบปริญญาบัตร วุฒิปัตร์ ประกาศนียบัตร และเข็มวิทยฐานะ แก่ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รวมทั้งสถาบันการศึกษาชั้นสูงของกองทัพทั้งสาม อีกวาระหนึ่ง และขอแสดงความชื่นชมกับทุก ๆ ท่าน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในครั้งนี้

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรและสถาบันการศึกษาชั้นสูงทางการทหารทุกสถาบันมีจุดมุ่งหมายสำคัญ ร่วมกันอยู่ที่การป้องกันรักษาความมั่นคงของชาติ ซึ่งเป็นภารกิจที่กว้างขวางลึกซึ้ง มีกลไกละเอียดซับซ้อน เกี่ยวพัน กับงานของบ้านเมืองทั่วทุกด้าน ทั้งมีความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ผู้บังคับบัญชาชั้นสูงของหน่วยที่ ปฏิบัติงานนี้ คือท่านทั้งหลาย จึงต้องได้รับการศึกษาอบรมในสถาบันการรักษาความมั่นคงระดับสูงของชาติ เพื่อให้ มีความเจนจัดรอบรู้ทั้งในวิชาการและกระบวนการที่จะปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

การศึกษอบรมเป็นพิเศษที่ได้รับมานั้น ควรจะช่วยให้ท่านเรียนรู้ในหลักวิชาพร้อมทั้งเทคนิคต่าง ๆ อย่างเพียงพอ สำหรับที่จะนำไปใช้ศึกษาพิจารณาสถานการณ์ทุกอย่างได้โดยถ่องแท้และกระจ่างชัด พร้อมทั้ง สามารถคิดหาแนวทางและวิธีการที่จะปฏิบัติงานทั้งปวงได้โดยถูกต้องเที่ยงตรง ขอให้แต่ละคนตั้งใจและพยายามนำ ความรู้ความสามารถทั้งนั้นไปใช้ให้ได้ประโยชน์จริง ๆ ด้วยความร่วมมือกันอย่างประสานสอดคล้อง ทั้งด้วยความ มั่นใจ และด้วยหลักการที่บริสุทธิ์แน่วแน่ เพื่อให้งานทั้งหมดดำเนินไปสู่เป้าหมายและผลสำเร็จที่มุ่งปรารถนา ทั้งนี้ จะต้องไม่ลืมว่าการประพฤติปฏิบัติของแต่ละคน ทั้งในส่วนหน้าที่และในส่วนตัวทุกขณะทุกฝีก้าว นั้น มีความสำคัญ อย่างยิ่ง ถ้าระมัดระวังกระทำด้วยความรู้ระลึกตัวอยู่เสมอจะเป็นสิ่งประเสริฐสุดในการรักษาความมั่นคงของชาติ





แต่ถ้าละเลยในเรื่องความระมัดระวังตัวแล้วจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงอย่างยิ่ง จึงขอให้ทุกคนสำเหนียกตระหนักว่า การกระทำของตนนั้นอาจนำความมั่นคงหรือความพินาศมาสู่ชาติบ้านเมืองได้ทั้งสองประการ

ขออวยพรให้ทุกท่านมีความกล้าหาญเข้มแข็ง เหลียวฉลาดหนักแน่น ทั้งในความคิดจิตใจและการกระทำ ทุกสิ่ง เพื่อสามารถคุ้มครองประเทศไทยให้ดำรงอยู่ด้วยความเป็นอิสระและความเจริญมั่นคง ทั้งขอให้ประสบความสุข ความสำเร็จ ความสวัสดิ์จึงทุกเมื่อ.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตร

แก่ผู้สอบไล่ได้ตามหลักสูตรของสำนักอบรมศึกษากฎหมาย

แห่งเนติบัณฑิตยสภา

ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร

วันจันทร์ ที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๑



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบประกาศนียบัตรแก่เนติบัณฑิต รุ่นที่ ๒๙ และรุ่นที่ ๓๐ ณ โอกาสนี้ ขอแสดงความชื่นชมกับทุกคนเป็นอย่างมาก ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ

ท่านทั้งหลายส่วนมากคงจะได้ทำหน้าที่ในศาลสถิตยุติธรรม หรือไม่ก็คงจะประกอบการทำงานทางด้านกฎหมาย การที่อยู่กับกฎหมายและใช้กฎหมายมาก ๆ นั้น อาจทำให้ติดในตัวบทกฎหมายมากไป และทำให้เห็นว่า ลำพังตัวบทกฎหมายจะให้ความยุติธรรมได้โดยสมบูรณ์ ความจริง กฎหมายเป็นเพียงเครื่องมือสำหรับกำหนดความถูกต้อง เพื่ออาศัยเป็นหลักวินิจฉัยในการอำนวยความยุติธรรม หาใช่ปัจจัยสำคัญสิ่งเดียวในการให้ความยุติธรรมไม่ ดังนั้น จะอาศัยตัวบทกฎหมายกับคำให้การในศาลเท่านั้นไม่ได้ ทั้งนี้เพราะตัวบทของกฎหมาย รวมทั้งข้อเท็จจริงที่นำมา กล่าวแก่ศาล เป็นสิ่งที่อาจนำมาพลิกแพลงให้ผิดเพี้ยนไปได้ต่าง ๆ ด้วยความหลง ด้วยอคติ หรือด้วยเจตนาอัน ไม่สุจริต ทำให้ความเที่ยงธรรมต้องถูกริดรอนทำลายไป การอำนวยความยุติธรรม จึงต้องอาศัยตัวผู้ใช้กฎหมายคือ ท่านทั้งหลาย เป็นปัจจัยสำคัญด้วย เท่า ๆ กันกับตัวกฎหมาย ในการที่ท่านจะได้กระทำหน้าที่ ที่สามารถอำนวยคุณ อำนาจโทษให้แก่ประชาชนได้ต่อไป จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำตัวให้เป็นผู้ยุติธรรมก่อนเป็นเบื้องต้น ด้วยการ ตั้งใจให้มั่นคงที่จะรักษาความเป็นกลางและรักษาวัตถุประสงค์ของกฎหมายแต่ละฉบับไว้โดยเคร่งครัดแน่วแน่ พร้อมกับรักษาความสุจริต จรรยา และมโนธรรมของนักกฎหมายไว้เสมอกับชีวิต ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุขุม รอบคอบประกอบด้วยอุเบกขาและปัญญาอันกระจ่างแจ่มใส ท่านจึงมีดุลยพินิจที่เที่ยงแท้ถูกต้อง และสามารถเป็นที่พึ่งที่อาศัยของประชาชน ผู้อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายบ้านเมือง ได้แท้จริง

ขออวยพรให้เนติบัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จ และความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตและการงาน ทั้งขอให้ทุกท่านที่มาร่วมประชุมในพิธีนี้ มีความสวัสดีทุกเมื่อจงทั่วกัน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วันศุกร์ ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๒๑



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และที่ทราบรายงานว่าการดำเนินกิจการของมหาวิทยาลัยบรรลุผลเป็นที่น่าพอใจ

ขอแสดงความชื่นชมกับท่านผู้ทรงคุณวุฒิและผู้สำเร็จการศึกษาทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในครั้งนี้

บัณฑิตทั้งหลายคงจะมีความหวังตั้งใจอยู่เต็มเปี่ยม ที่จะออกไปทำงานด้วยความรู้ ความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ และด้วยความพากเพียรเข้มแข็ง เพื่อให้บังเกิดความเจริญก้าวหน้าแก่ชาติบ้านเมือง แต่บางคนก็อาจกำลังคิดอยู่ด้วยว่า ถ้าเราทำดีแล้วคนอื่นเขาไม่ทำด้วยจะมีเสียแรงเปล่าหรือ ความรู้ ความตั้งใจ ความอุตสาหะ พากเพียรของเราทั้งหมดจะมีประโยชน์อันใด ข้าพเจ้าขอให้ทุกคนทำความเข้าใจเสียใหม่ให้ชัดแจ้งตั้งแต่นั้นว่าการทำความดีนั้น สำคัญที่สุดอยู่ที่ตัวเอง ผู้อื่นไม่สำคัญ และไม่มี ความจำเป็นอันใดที่จะต้องเป็นห่วงหรือต้องรอคอยเขาด้วย เมื่อได้ลงมือลงแรงกระทำแล้ว ถึงแม้จะมีใครร่วมมือด้วยหรือไม่ก็ตาม ผลดีที่ที่จะต้องเกิดขึ้นแน่นอน และยิ่งทำมากเข้านานเข้า ยิ่งยินดีเข้า ผลดีก็ยิ่งเพิ่มพูนมากขึ้น และแผ่ขยายกว้างออกไปทุกที คนที่ไม่เคยทำดี เพราะเขาไม่เคยเห็นผล ก็จะได้เห็น และหันเข้ามาตามอย่าง หลักประกันสำคัญในการทำดีจึงอยู่ที่ว่า แต่ละคนต้องตั้งใจให้มั่นคง ไม่ท้อถอยกับสิ่งแวดล้อมที่เห็นอยู่รอบอยู่รอบมากเกินไป จนเกิดความท้อถอย เมื่อใจมั่นคงแล้ว ก็ขอให้ตั้งอกตั้งใจสร้างนิมิตและค่านิยมใหม่ขึ้นสำหรับตัว ตามที่พิจารณาเห็นดีด้วยเหตุผลอันถูกต้องเที่ยงตรงแล้ว แล้วมุ่งหน้าปฏิบัติดำเนินไปให้เต็มกำลังจนบรรลุผลสำเร็จ ในที่สุด ความดีความเจริญที่ปรารถนา ก็จะเกิดทวีขึ้น และจะเอาชนะความเสื่อมทรามต่าง ๆ ได้ไม่นานเกินรอ

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ทุกคนประสบความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงาน และขอทุกท่านที่มาร่วมประชุมในที่นี้ มีความสวัสดีจงทั่วกัน.





พระราชดำรัส

พระราชทานแก่ครูอาวุโส

ในโอกาสเข้าเฝ้า ฯ รับพระราชทานเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ
และเงินช่วยเหลือของมูลนิธิช่วยครูอาวุโส ในพระบรมราชูปถัมภ์
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันเสาร์ ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๒๑



ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้พบกับคณะครูอาวุโส และได้มอบเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ พร้อมกับเงินช่วยเหลือของมูลนิธิช่วยครูอาวุโสให้ ในโอกาสเดียวกันนี้

ท่านทั้งหลายได้ตรากตรำทำงานหนักกันมานาน บางคนอาจว่าสืบลีป บัดนี้ถึงวาระที่ทางราชการให้พักผ่อนแล้ว อยากจะถามว่า ท่านคิดว่าท่านได้รับสิ่งใดเป็นที่พอใจเป็นพิเศษตอบแทนจากการเป็นครูบำเพ็ญงานของครูนั้นเป็นงานพิเศษ ที่จะหวังผลตอบแทนเหมือนงานอื่น ๆ ได้โดยยาก ผลตอบแทนที่สำคัญย่อมเป็นผลทางใจ ได้แก่ความปิติชุ่มชื่นใจ ที่ได้ฝึกสอนคนให้ได้ดีมีความเจริญประการหนึ่ง กับได้ผูกพันจิตใจคนเป็นพันเป็นหมื่นไว้ได้อย่างแน่นแฟ้นอีกประการหนึ่ง ผลตอบแทนเช่นนี้ เมื่อมองดูให้ลึกซึ้งแล้วย่อมจะเห็นว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง และประเสริฐกว่ายศศักดิ์ อำนาจ และประโยชน์ทางวัตถุอื่น ๆ มากมายนัก ครูจึงไม่มีเหตุอันใดที่จะต้องแสวงหาความพอใจในประโยชน์อื่นทางวัตถุจนเกินจำเป็น เพราะถ้าหากหันไปหาประโยชน์ทางวัตถุกันแล้ว ก็จะทำหน้าที่ครูได้ไม่เต็มที่ ลองคิดดูว่าถ้าครูไม่ห่วงประโยชน์ที่ควรจะห่วงหันไปห่วงอำนาจ ห่วงตำแหน่ง ห่วงสิทธิ และห่วงรายได้กันมากเข้า ๆ แล้ว จะเอาจิตเอาใจที่ไหนมาห่วงความรู้ ความดี ความเจริญของเด็ก ความห่วงในสิ่งเหล่านั้นก็จะค่อย ๆ บั่นทอนทำลายความเป็นครูไปจนหมดสิ้น จะไม่มีอะไรดีเหลือไว้พอที่ตัวเองจะภาคภูมิใจหรือผูกใจใครไว้ได้ ความเป็นครูก็จะมีค่าเหลืออยู่ให้เป็นที่ยศพยานอีกต่อไป ท่านทั้งหลาย ถึงแม้จะพ้นหน้าที่แล้วตามระเบียบ แต่ก็ยังมีกำลังกาย กำลังปัญญา และโดยเฉพาะกำลังใจที่เข้มแข็งอยู่ ขอได้โปรดช่วยกันรักษาแบบฉบับของครูที่แท้ไว้ต่อไป เพื่อให้เป็นนิมิตหมายที่ครูรุ่นหลังจะได้ยึดถือเป็นตัวอย่าง ในอันที่จะบำเพ็ญประโยชน์เพื่ออนุชนของชาติ และธำรงความบริสุทธิ์ศักดิ์สิทธิ์ของครูไว้ในบ้านเมืองของเรา

ขออวยพรให้ทุกท่านประสบแต่ความผาสุกสงบและความสวัสดิ์ ปราศจากโรคภัยทั้งในกายในใจ และเป็นที่เคารพเลื่อมใสถึงประจำอยู่กับจิตใจของผู้ที่เคยได้รับความเมตตาการุณย์จากท่านมาแล้ว จงตลอดทุกเมื่อ.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ณ อาคารใหม่สวนอัมพร

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๒๑



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง และมีความพอใจที่ได้ทราบรายงานว่ามหาวิทยาลัยได้พยายามอย่างเต็มที่ ในอันที่จะดำเนินกิจการให้ก้าวหน้าและเป็นผลดีให้ครบถ้วนทุก ๆ ด้านเพื่อประโยชน์ของนักศึกษา ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและกับบัณฑิตทุกคนที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

มหาวิทยาลัยรามคำแหงเปิดโอกาสให้นักศึกษาเล่าเรียนวิชาต่าง ๆ อย่างกว้างขวางและอิสระมาก จึงเป็นหน้าที่ของนักศึกษาที่จะต้องระมัดระวังควบคุมตัวเองเป็นพิเศษ ให้ได้รับการศึกษาที่มหาวิทยาลัยจัดไว้ให้โดยสมบูรณ์ การศึกษาในมหาวิทยาลัย กล่าวตามหลัก ควรจะได้แก่การสร้างเสริมความสามารถและความเจริญงอกงามของบุคคล ในทางวิชาการส่วนหนึ่ง ในทางความคิดอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งเมื่อรวมกันแล้วจะทำให้บุคคลมีพลังสามารถนำไปใช้ปฏิบัติงานใหญ่ ๆ ของส่วนรวมให้สำเร็จได้ วิชากับความคิดนี้ ถ้าพิจารณาดูจะเห็นว่า ความคิดเป็นตัวนำวิชา คือความคิดจะต้องเกิดขึ้นก่อน จึงจะนำเอาวิชามาใช้ได้ แต่การคิดนั้นอาจคิดได้หลายอย่าง จะคิดให้วิเศษ คือคิดแล้วทำให้เจริญงอกงามก็ได้ จะคิดให้ทวนะ คือคิดแล้วทำให้พินาศเสียหายก็ได้ การคิดให้เจริญจึงต้องมีหลักอาศัย หมายความว่าเมื่อคิดเรื่องใดสิ่งใด ต้องตั้งใจให้มั่นคงในความเป็นกลาง ไม่ปล่อยให้อคติอย่างหนึ่งอย่างใดครอบงำ ให้มีแต่ความจริงใจอันเที่ยงตรงตามเหตุตามผลที่ถูกแท้และเป็นธรรม ซึ่งจะช่วยให้ยังทราบถึงจุดมุ่งหมายและประโยชน์ที่แท้จริงของภารกิจที่จะทำ พร้อมทั้งวิถีทางที่จะทำการนั้นโดยถูกต้องแน่นอน และเมื่อความคิดเช่นนี้เกิดขึ้นแล้ว ก็จะสามารถนำเอาวิชาการมาใช้สร้างสรรค์ประโยชน์ ความสำเร็จ และความเจริญให้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพเต็มเปี่ยม บัณฑิตจึงควรจะได้ศึกษาพิจารณาเรื่องความคิดให้แจ่มแจ้งเสียแต่บัดนี้ เพื่อประโยชน์อันยั่งยืนของตนและของประเทศชาติในกาลเบื้องหน้าต่อไป

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่มีความเจริญมั่นคงในหน้าที่การงานและการครองชีวิตทั้งขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความสุขความสวัสดิ์จงทั่วกัน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ณ อาคารใหม่สวนอัมพร

วันศุกร์ ที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๒๑



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหงอีกรวาระหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตผู้ประสบความสำเร็จในการศึกษาทุกคน

ข้าพเจ้าได้กล่าวกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เมื่อวันวานเป็นความว่า วิชาการกับความคิดเป็นปัจจัยคู่กันสำหรับใช้ทำงานใหญ่ ๆ ของส่วนรวมให้บังเกิดผล และว่าความคิดเป็นตัวการสำคัญ จะต้องเกิดขึ้นก่อน จึงจะนำวิชาการมาใช้ได้ แต่การคิดนั้น จะคิดให้เจริญ หรือให้วิบัติก็ได้ จึงต้องคิดให้ดี ให้มีหลักอาศัย คือเมื่อจะคิดสิ่งใดเรื่องใดต้องตั้งใจให้เที่ยงตรง ปราศจากอคติ ทั้งให้มันคงอยู่ในเหตุในผลที่ถูกต้องเป็นธรรม เพื่อให้เกิดเป็นปัญญา คือความรู้ อันกระจ่างชัด ที่ทำให้มองเห็นความจริง และหยั่งทราบถึงจุดมุ่งหมายที่แท้ของสิ่งนั้น ๆ เมื่อปัญญาเกิดขึ้นก็เห็นทางปฏิบัติ และสามารถนำวิชาการมาสร้างสรรค์ความสำเร็จและความเจริญได้ตามประสงค์

การใช้ความคิดอ่านที่เป็นปัญญาดังกล่าวนั้น จำเป็นต้องฝึกหัดปฏิบัติอยู่เสมอเป็นประจำ ในทุกกรณี จึงจะมันคงแข็งแรง มิฉะนั้นปัญญาจะไม่เกิดขึ้นให้ท่านจะยึดถือเอาเป็นประโยชน์ได้ทันการ ดังนั้น ไม่ว่าจะมีสิ่งใดให้คิดให้ทำ ไม่ว่าจะประสบพบเรื่องใดปัญหาใด ขอให้คิดพิจารณาจนรู้ชัดอยู่เสมอจงทุกคราวไป การฝึกปัญญานี้ ถ้าพากเพียรฝึกกันจริง ๆ เป็นประจำแล้ว ไม่ช้าไม่นานก็จะปฏิบัติได้เป็นปกติหรือเป็นนิสัย ต่อไปก็จะสามารถจำแนกแยกแยะความจริงความเท็จ และสิ่งที่เป็นคุณเป็นโทษได้ถูกต้องคล่องแคล่วโดยอัตโนมัติ แล้วท่านก็จะมีศรัทธาความนิยมยึดมั่นในความดีขึ้นในตัวเอง จะมีความรู้สึกผิดชอบ มีความข่มใจและความอดอดงดเว้นในการกระทำอันทุจริต เบียดเบียน เห็นแก่ตัวทั้งหมดได้ เป็นประกันให้สามารถช่วยตัวเอง ให้ทำการงานสำเร็จก้าวหน้าได้โดยสวัสดิ์และมันคง บัณฑิตทั้งหลายจึงควรอย่างยิ่งที่จะฝึกฝนปัญญาของตน ๆ ให้บังเกิดผลเป็นประโยชน์ขึ้นจริง ๆ ให้เป็นที่ประจักษ์

ขออวยพรให้ทุกคนประสบความสำเร็จ ทั้งในชีวิตและหน้าที่การงาน และให้มีความเจริญก้าวหน้าตามที่มุ่งประสงค์จงทุกประการ.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ณ อาคารใหม่สวนอัมพร

วันเสาร์ ที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๒๑



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหงอีกครั้งหนึ่งเป็นวาระที่สาม ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตผู้ประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้ทั่วกันทุกคน

เมื่อวันก่อนข้าพเจ้าได้พูดกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นความสำคัญว่า วิชาการกับความคิดเป็นปัจจัยสำคัญคู่กัน สำหรับใช้ในการทำงานใหญ่ๆ ของส่วนรวม ความคิดที่จะช่วยให้науวิชากรมาใช้ให้เป็นประโยชน์ได้แท้จริงนั้น จะต้องเป็นความคิดที่กระจ่างแจ่มใส และมันคงอยู่ในความถูกต้องเที่ยงตรงตามเหตุผลและคุณธรรม อันจัดเป็นปัญญานอกจากนั้นยังได้กล่าวด้วยว่า การฝึกปัญญานั้นจำเป็นต้องพากเพียรปฏิบัติจริง ๆ ให้เกิดเป็นนิสัย ปัญญาจึงจะถาวรมั่นคง เมื่อทำให้ปัญญาเกิดขึ้นได้เป็นปกติแล้ว ก็จะสามารถจำแนกความจริงความเท็จ ความดีความชั่ว ได้โดยถูกต้อง และจะเกิดความนิยมยึดมั่นในความดี มีความรู้สึกผิดชอบ มีความอ้อมอวดดเว้นในการกระทำอันเป็นทุจริตได้โดยอัตโนมัติ ความดีความเจริญก็จะเพิ่มพูนขึ้นมาเอง

วันนี้ข้าพเจ้าใครจะกล่าวเพิ่มเติมแก่ท่านว่า ผู้ที่มีปัญญาสามารถจะทำการงานสำคัญๆ ให้เป็นหลักเป็นกำลังของบ้านเมืองต่อไปได้นั้น จะต้องเป็นผู้ที่หนักแน่นในสัจจะ คือต้องมีจริงพร้อมทั้งในคำพูด ในการกระทำ ในบุคคลอื่น และในตนเอง สิ่งใดที่ตั้งใจจริงจะทำหรือจะงดเว้น ต้องปฏิบัติให้ได้โดยเคร่งครัดครบถ้วน นอกจากนั้น ยังจะต้องรู้ตระหนักแนในการสละ อันได้แก่การสละสำคัญสองประการ คือสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ที่ยิ่งใหญ่กว่า และเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตัวประการหนึ่ง กับสละละความคิดจิตใจอันต่ำทรามต่าง ๆ อีกประการหนึ่ง จึงจะเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจของคนทั้งปวง และเมื่อทำการงานใด จึงจะสามารถดำรงตำแหน่งหน้าที่โดยมีความเจริญมั่นคงได้ตลอดไป บัณฑิตทั้งปวง ถือว่าเป็นผู้มีโอกาสที่จะทำงานสำคัญของแผ่นดินต่อไป ขอให้ศึกษาพิจารณาคุณธรรมดังที่ได้กล่าวให้ทราบชัด เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติตนปฏิบัติงาน ให้บังเกิดประโยชน์แท้จริงแก่ตนแก่ส่วนรวมต่อไป

ขออวยพรให้ทุกคนประสบความสุขและความสำเร็จในการครองชีวิตและในกิจการงาน ทั้งมีความก้าวหน้ารุ่งเรืองทุกประการตามที่มุ่งปรารถนาไว้จงทั่วกัน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา

จากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

ประจำปีการศึกษา ๒๕๒๐

วันจันทร์ ที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๒๑



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ณ โอกาสนี้ และได้ทราบบทการของสถาบันดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดี มีการตั้งคณะเทคโนโลยีการเกษตรเพิ่มขึ้นอีกคณะหนึ่ง

ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับความสำเร็จในการศึกษา

อาจกล่าวได้ว่า ในปัจจุบัน การสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าทุกด้านทุกระดับต้องใช้เทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญ เพื่อความรวดเร็วและถูกต้องมั่นคง บัณฑิตที่เรียนสำเร็จออกไป จึงนับว่าจะได้เป็นกำลังและเป็นหลักในงานพัฒนาประเทศและชุมชนในทุก ๆ วงการ การใช้เทคโนโลยีนี้น้อยมกระทำได้หลายแห่งหลายมุม แ่งหนึ่งที่ควรพึงเล็งเป็นพิเศษ ก็คือใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านประหยัด เพราะการประหยัดเป็นสิ่งพึงประสงค์อย่างยิ่งในทุกแห่งและในทุกกาลทุกเมื่อ เท่าที่ปรากฏแล้ว เทคโนโลยีช่วยให้ประหยัดได้อย่างดีเลิศในการสร้างเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ แต่ก่อนเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ทำได้ยากยิ่งและมีราคาสูงมาก คนส่วนน้อยเท่านั้นที่ได้รับประโยชน์จากเครื่องมือดังกล่าว แต่ปัจจุบันเทคโนโลยีช่วยให้สร้างและผลิตได้โดยง่ายและสะดวกด้วยราคาต่ำ อย่างเครื่องรับวิทยุทรานซิสเตอร์เวลานี้ใช้กันได้อย่างแพร่หลาย ทำให้คนทั่วไปได้รับประโยชน์ในด้านข่าวสาร และการบันเทิงโดยทั่วถึง ในด้านอื่น ๆ เช่น เกษตรกรรม อุตสาหกรรม แม้จะเป็นเพียงงานระดับชาวบ้าน เทคโนโลยีก็อาจช่วยได้เป็นอย่างดี ยกตัวอย่างเช่นการทำยางพารา ถ้าทำตามแบบพื้นบ้าน ซึ่งทำกันตามมีตามเกิด ขาดความระมัดระวังในความสะอาดเรียบร้อย ก็มักได้ยางแผ่นที่มีคุณภาพต่ำ ทำให้ขายไม่ได้เต็มราคา แต่ถ้านำเทคโนโลยีอย่างง่าย ๆ มาใช้ ให้มีการใช้กรรมวิธีที่ถูกต้องและแน่นอนสม่ำเสมอ ก็จะได้ยางแผ่นที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน ขายได้เต็มราคา การใช้ความระมัดระวังและกรรมวิธีที่ละเอียดแน่นอนเพียงเล็กน้อย โดยมีได้ทำให้ต้องสิ้นเปลืองเกินกว่าปรกติ แล้วได้ผลประโยชน์เพิ่มสูงขึ้นเช่นนี้นับว่าเป็นการประหยัดด้วยอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ชาวสวนอย่างมาก ในการที่ท่านทั้งหลายจะออกไปทำหน้าที่ต่าง ๆ ทางด้านเทคนิคต่อไป ขอให้คำนึงถึงผลได้ที่จะเกิดขึ้นจากการประหยัดนี้ให้มาก

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จ และความเจริญ ทั้งในหน้าที่การงานและการครองชีพ และขอให้ทุกท่านที่มาร่วมประชุมในพิธีนี้ มีความสวัสดีจงทุกเมื่อทั่วกัน.





พระราชดำรัส

พระราชทานแก่สมาคมไทยในมณฑลชิคาโก สหรัฐอเมริกา

เพื่อเชิญลงพิมพ์ในนิตยสารฉบับพิเศษ

เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา

วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๑



ขอขอบใจทุกคนที่มีน้ำใจไมตรีและความระลึกถึง แม้จะออกมาอยู่ประเทศไกล. ขออวยพรให้มีความสุข ความสมประสงค์ และความเข้มแข็งสมบูรณ์พร้อมในร่างกายและจิตใจ ทั้งมีสติและปัญญาสามารถคิดพิจารณาเรื่องราวกิจการงานทั้งปวงได้โดยกระจ่างแจ่มใส วินิจฉัยได้โดยถูกต้องเป็นธรรม เพื่อสามารถนำตนให้ก้าวถึงความเจริญสวัสดิ์อันแท้จริงได้ทุกเมื่อ.

ภูพานราชนิเวศน์

วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๒๑





พระบรมราโชวาท

พระราชทานลงพิมพ์ในหนังสือวันเด็ก

ประจำปี ๒๕๒๒



เด็กเป็นผู้ที่จะได้รับช่วงทุกอย่างทุกอย่างจากผู้ใหญ่ รวมทั้งภาระรับผิดชอบในการดำรงรักษาอิสรภาพและความสงบสุขของบ้านเมือง. ดังนั้น เด็กทุกคนจึงสมควรและจำเป็นที่จะต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้องเหมาะสม ให้มีความสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ต่าง ๆ พร้อมทั้งการฝึกหัดขัดเกลาคิดจิตใจให้ประณีต ให้มีศรัทธามั่นคงในคุณความดี มีความประพฤติเรียบร้อยสุจริต และมีปัญญาฉลาดแจ่มใสในเหตุในผล. หน้าที่นี้เป็นของทุกคน ที่จะต้องร่วมมือกันกระทำโดยพร้อมเพรียงสม่ำเสมอ. ผู้ที่เกิดก่อน ผ่านชีวิตมาก่อน จะต้องสงเคราะห์อนุเคราะห์ผู้เกิดตามมาภายหลัง ด้วยการถ่ายทอดความรู้ความดี และประสบการณ์อันมีค่าทั้งปวงให้ด้วยความเมตตาเอ็นดูและด้วยความบริสุทธิ์ใจให้เด็กได้ทราบได้เข้าใจ และสำคัญที่สุด ให้รู้จักคิดด้วยเหตุผลที่ ถูกต้อง จนสามารถเห็นจริงด้วยตนเองได้ในความเจริญและความเสื่อมทั้งปวง.

โดยนัยนี้ บิดามารดาจึงต้องสอนบุตรธิดา พี่จึงต้องสอนน้อง คนรุ่นใหญ่จึงต้องสอนคนรุ่นเล็ก และเมื่อคนรุ่นเล็กเป็นผู้ใหญ่ขึ้น จึงต้องสอนคนรุ่นต่อไป ไปไม่ให้ขาดสาย. ความรู้ ความดี ความเจริญงอกงามทั้งมวลจึงจะแผ่ไพศาลไปได้ ไม่มีประมาณ เป็นพื้นฐานของพัฒนาผาสุกอันยั่งยืนสืบไป.

ภูพานราชนิเวศน์

วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๒๑





พระราชดำรัส^(๑)

ในพิธีพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้านจังหวัดกาฬสินธุ์^(๒)

ณ กิ่งอำเภอนองนครศรี

วันจันทร์ ที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๒๑



วันนี้เป็นวันที่น่ายินดีหลายประการ โดยเฉพาะเป็นที่น่ายินดีที่ได้มอบธงประจำรุ่นของลูกเสือชาวบ้าน

การได้รับธงประจำรุ่นนี้แต่ละรุ่นก็มีความยินดี เพราะว่าแสดงให้เห็นว่ามีสัญลักษณ์แล้วของรุ่น ซึ่งลูกเสือชาวบ้านแต่ละรุ่นได้ฝึกมาด้วยดี ฝึกให้มีความกล้าหาญที่แข็งแรง มีความรู้ และมีความสำนึกคือรู้ถึงความสามัคคี คือการร่วมมือกันในรุ่น โดยเฉพาะวันนี้มีจำนวนหลายรุ่นที่มาจับพร้อมกัน ซึ่งทำให้ทุกคนมีความปลาบปลื้มว่าทุกคนมีความเข้าใจกันดี นอกจากนี้ นอกจากความพร้อมเพรียงที่ได้แสดง ก็ได้แสดงความร่าเริงใจ เพราะทุกคนเมื่อมาประชุมกันพร้อมกันอย่างนี้ก็มีความร่าเริงใจ ความดีใจ ความดีใจนี้ทำให้เกิดกำลังใจและความอ่อนใจ ฉะนั้นวันนี้จึงเป็นวันที่ดีมาก ยิ่งได้เปล่งวาจาได้ปฏิญาณตนว่าจะปฏิบัติตนเป็นลูกเสือที่ดี ก็ยิ่งน่าชื่นใจ เพราะว่าแต่ละคนถ้าปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ ก็นับว่าเป็นคนที่มีกำลังใจมาก และจะทำประโยชน์ได้มาก

ประโยชน์นี้มีเป็นประโยชน์สำหรับส่วนรวม และเป็นประโยชน์สำหรับแต่ละคน ประโยชน์สำหรับแต่ละคนนั้นทำให้แต่ละคนรู้ว่าเรามีเพื่อนมาก เรามีความเดือดร้อนอะไรก็มีเพื่อนที่จะมาช่วย เรามีความดีใจอะไรก็มีเพื่อนที่จะมาแบ่งความดีใจกัน ดีสำหรับส่วนรวมเพราะว่าถ้าทุกคนเข้าใจกันดี มีความร่าเริง ก็อยู่ได้ แต่ละรุ่นก็ทราบดีแล้วว่าถ้ารักกันถ้าช่วยกันรุ่นนั้นก็มีความแข็งแรงดี ความเดือดร้อนก็น้อย ถ้ามาประชุมกันเช่นนี้ ก็ทราบว่าทุกจังหวัด ทุกอำเภอ ในจังหวัดกาฬสินธุ์ก็รักกันดี และขอให้ทราบว่าลูกเสือทั่วประเทศมีมากมายและมีจิตใจเหมือนเรา คือมีจิตใจที่รักกัน มีจิตใจที่ร่าเริงทำให้ประเทศของเราทั้งประเทศ ทั้งเหนือทั้งใต้ ทั้งภาคตะวันออก ตะวันออกเฉียงเหนือ ตะวันตก เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันด้วยความร่าเริงและด้วยความเข้มแข็ง รักษาส่วนรวมให้อยู่เพื่อให้แต่ละคนอยู่ได้ด้วยความสุขสบาย ฉะนั้นก็ขอให้ทุกคนรักษาความเข้มแข็ง ความสามัคคีและความร่าเริงไว้โดยดี เป็นประโยชน์ทั้งส่วนบุคคล และเป็นประโยชน์สำหรับส่วนรวมพวกเราทั้งหลายจะมีชีวิตที่ก้าวหน้า

ขอให้ทุกคนมีกำลังใจเข้มแข็ง ประสบความสำเร็จรุ่งเรืองทุกกาลทุกเมื่อ.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ จากภูพานราชินีเวเนซุเอลา ไปพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้าน และทรงเยี่ยมชุดควบคุมตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๔๑ กิ่งอำเภอนองนครศรี จังหวัดกาฬสินธุ์





พระราชดำรัส^(๑)

ในพิธีพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้านจังหวัดหนองคาย^(๒)

ณ วัดพระธาตุบังพวน อำเภอเมือง

วันอังคาร ที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๒๑



การมอบธงประจำรุ่นของลูกเสือชาวบ้านนี้ เป็นโอกาสที่น่ายินดีอย่างยิ่ง เพราะว่าสิ่งที่สำคัญสำหรับลูกเสือชาวบ้านได้มีกันครบถ้วนแล้ว คือสัญลักษณ์ เรามีสัญลักษณ์สำหรับแต่ละคนอยู่ที่ผ้าพันคอซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ทุกคนภูมิใจเป็นส่วนตัว มาได้รับธงประจำรุ่นนี้ก็มีความภูมิใจของรุ่น หมายความว่าของกลุ่มของผู้ที่ได้ฝึกให้อยู่ร่วมกัน และมีความเข้าใจอันดีกัน สัญลักษณ์อันที่สามเราก็มีอยู่มาตลอด คือธงชาติ ฉะนั้นเราก็ได้สัญลักษณ์ที่ครบถ้วนแล้ว

สัญลักษณ์หมายความว่า เป็นเครื่องหมาย มีความสำคัญมาก ความสำคัญอยู่ที่ถ้าเราไม่มีเครื่องหมายอะไร ไม่มีที่ยึดอะไร เราก็อาจจะคิดอะไรไม่ออก แต่ถ้านึกถึงความอ่อนแอ หรือความไม่สบาย ความฟุ้งซ่าน เราก็คิดถึงสัญลักษณ์ทั้งหลายนี้ ทำให้เรามีกำลังใจ สำหรับแต่ละคนมีผ้าพันคองี้ ก็ถือว่าเป็นเครื่องหมายที่มีเกียรติ และเมื่อเข้าเป็นรุ่นเป็นกลุ่มก็เห็นว่ามีธงประจำรุ่น ก็ทำให้มีกำลังใจ และสำคัญที่สุดเราก็มีธงไตรรงค์ ซึ่งแสดงว่าเราเป็นคน ๆ หนึ่งในแผ่นดินนี้คือประเทศไทย ที่มีเกียรติและมีความต้องการอยากที่จะอยู่เย็นเป็นสุข มีความก้าวหน้า มีธงไตรรงค์แล้วก็ทำให้เห็นได้ชัดว่าทุกคนเป็นสมาชิกของครอบครัวใหญ่ คือชาติบ้านเมือง และมีความอุ่นใจว่าทุกคนจะช่วยกัน อันนี้เป็นความหมายและความสำคัญของเครื่องหมายทั้งสามของลูกเสือชาวบ้าน ถ้านึกถึงเสมอ ก็จะทำให้ทุกคนมีความสุขและมีความเข้มแข็ง

เมื่อสักครู่นี้ได้ทวนคำมั่นสัญญาซึ่งมี ๓ อย่างเหมือนกัน มีความรักดี จงรักภักดีต่อชาติ มีความเมตตาช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ และมีระเบียบวินัยที่จะวางตัวเป็นคนดี เป็นคนที่เข้มแข็ง ก็มีองค์สามเหมือนกัน ฉะนั้นวันนี้เราได้มาประชุมกัน มีลูกเสือชาวบ้านหลายสิบรุ่น และมาอยู่ในที่รื่นรมย์ มีประชาชนทั่วไปเป็นจำนวนหลายหมื่น เป็นการแสดงความพร้อมเพรียง เข้มแข็ง และความดีของพวกเราทั้งหลายที่ตั้งใจที่จะอยู่เย็นเป็นสุข ไม่ให้ใครย่ำยีรักษาความดี รักษาความเจริญ และรักษาความสุข ก็ขอให้การที่ท่านทั้งหลายที่เป็นลูกเสือชาวบ้าน ได้ฝึกฝนดีแล้ว

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ จากภูพานราชินีเวศน์ ไปทรงประกอบพิธีกฐนพระธาตุบังพวน และพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้าน





ให้การฝึกฝนนี้มีประโยชน์ และขอให้ผู้ที่ได้สนับสนุนกิจการลูกเสือชาวบ้านนี้จงมีความเจริญ และให้ทุกคนที่มาอยู่ในสถานที่นี้อยู่เย็นเป็นสุข ด้วยความดี ด้วยความเมตตาซึ่งกันและกัน และด้วยความตั้งใจที่จะรักษาความดีนี้ไว้

ขอให้ทุกคนได้ประสบแต่ความเจริญ สิ่งที่ดีที่งามให้สำเร็จทุกประการ ขอให้มีความกำลังใจเข้มแข็ง แข็งแรง มีความสุขอยู่ตลอดเวลา.





พระบรมราชาบาท

พระราชทานแก่ทหารรักษาพระองค์

ในพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตน และสวนสนามของทหารรักษาพระองค์

วันอาทิตย์ ที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑



ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความชื่นชมเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้มาอยู่ในท่ามกลางเหล่าทหารรักษาพระองค์ ซึ่งพร้อมกันมาประชุมในพิธีตรวจพลสวนสนามในวันนี้ ขอขอบใจในคำให้พรและคำมั่นสัญญาอันเป็นสัจจาจากใจจริงของทหาร ขอทุกคนจงได้รับพรกับทั้งไมตรีจากใจจริงของข้าพเจ้าด้วยเช่นกัน

ไทยเรารักษาเอกราชและผืนแผ่นดินให้มั่นคงเป็นปึกแผ่นตลอดมาได้ ก็เพราะเรามีความรักความยึดมั่นในชาติกำเนิด ความยึดมั่นนี้ ทำให้ทุกคนสำนึกตระหนักในความเป็นไทย ในอิสราภาพ และในหน้าที่ที่จะดำรงรักษาชาติและประเทศของเราไว้ ให้ตั้งมั่นถาวรอยู่ตลอดไป ตามประวัติการณ์ที่ปรากฏมา คนไทยจึงมีชีวิตจิตใจผูกพันปรองดองกันเป็นอันหนึ่งอันเดียว ไม่แยกพวกแยกเหล่า มีปรกติสามัคคีพร้อมเพรียงกันเสมอไม่ว่าจะทำการสิ่งใด ยามที่บ้านเมืองมีความสงบ ต่างก็ช่วยกันประกอบการอาชีพ ทำนุบำรุงประเทศชาติศาสนา ด้วยความอุตสาหะพยายามและเข้มแข็งอดทน ร่วมแรงร่วมใจกันสร้างสรรค์ความดีความเจริญทุกอย่าง ๆ ให้บ้านเมืองเกิดความสุข ความร่มเย็นและความมั่งคั่งสมบูรณ์ทั้งยังสร้างสมไว้ให้เป็นสมบัติตกทอดถึงคนชั้นหลัง ๆ ด้วย ยามที่บ้านเมืองมีอันตรายเดือดร้อนก็ร่วมกันต่อสู้ข้าศึกศัตรู ด้วยความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวและเสียสละอย่างเอี่ยมยอด สามารถทอดกายทอดชีพเป็นชาติพลีได้ทุกคนทุกเมื่อ เพื่อรักษาชาติและผืนแผ่นดินให้ดำรงคงอยู่ดังกล่าแล้ว เราทั้งหลายทุกวันนี้ จึงต้องระลึกถึงบุญคุณของบรรพชนอยู่เสมอ และต้องถือเอาเป็นทั้งภาระและความรับผิดชอบ ที่จะรักษาจิตใจ และคุณธรรมประจำชาติไทยนี้ไว้เป็นนิรันดร์ ทั้งจะต้องสืบทอดความคิดจิตใจนี้กันต่อไปมิให้ขาดสายด้วย จึงจะสามารถรักษาชาติและประเทศมิให้แตกทำลายสูญสลายไปได้

ขอท่านทั้งปวงจงตั้งใจ ตั้งความปรารถนาและความมานะพยายาม ให้เที่ยงตรงหนักแน่นที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตน ๆ ทั้งในฐานะที่เป็นทหารและในฐานะที่เป็นประชาชนคนไทย ให้พร้อมเพรียงเข้มแข็งที่สุด ไม่ว่าจะปฏิบัติภาระหน้าที่อันใด ทั้งส่วนน้อยส่วนใหญ่ ขอให้ปรารถนาประโยชน์ของชาติบ้านเมืองเป็นจุดหมายสูงสุด ใช้สติอันมั่นคง และใช้ปัญญาอันกระฉ่างแจ่มใจ พิจารณาวินิจฉัยโดยละเอียดรอบคอบอยู่เสมอ ระวังตัวอย่าให้ลุ่มหลงหรือตกเป็นทาสของความโลภทุจริตและความลุ่มหลงชาติได้เป็นอันขาด ทุกคนก็จะสามารถทำการทุกอย่างได้ โดยถูกต้องเที่ยงธรรม ด้วยความกล้าหาญมั่นใจและสัมฤทธิ์ผลสมบูรณ์บริบูรณ์ตามจุดประสงค์ เป็นประโยชน์เป็นความเจริญแก่ประเทศชาติอย่างแท้จริง





ขออำนาจแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลพิภพ กับทั้งอำนาจแห่งความก่อดีโดยบริสุทธิ์ใจ ในชาติบ้านเมือง จงบันดาลให้ทหารทั้งหลายมีความปลอดภัยจากศัตรูหมู่ร้ายและอุปัทวภัยทั้งปวง ให้มีความเข้มแข็ง สมบูรณ์ด้วยกำลังกาย กำลังใจ และสติปัญญา สามารถปฏิบัติหน้าที่ทุกประการให้บรรลุผลเลิศ บังเกิดความมั่นคง ปลอดภัย และความเจริญรุ่งเรืองแก่ประเทศชาติ ทั้งขอให้ประสบความสุข ความเจริญก้าวหน้า ความมีชัยชนะ และความสำเร็จในสิ่งพึงประสงค์จงทุกเมื่อถ้วนทั่วกัน.





พระราชดำรัส

ในการเสด็จออกมหาสมาคม

ในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา พุทธศักราช ๒๕๒๑

วันอังคาร ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๑



ข้าพเจ้ามีความปิติชื่นชมยิ่งนัก ที่ท่านทั้งหลายมีมิตรจิต พรั่งพร้อมกันมาให้พรวันเกิด ขอขอบพระทัย และขอบใจในคำอวยพร อันแสดงความมุ่งดีมุ่งเจริญด้วยประการต่าง ๆ ขอทุกท่านจงได้รับพรและไมตรีของข้าพเจ้า เช่นเดียวกัน

คนไทยรักษาชาติรักษาแผ่นดินเป็นปึกแผ่นมั่นคงมาได้ ด้วยสติปัญญาความสามารถและด้วยคุณความดี อีสราภาพ เสรีภาพ ความร่มเย็นเป็นสุข ตลอดจนความเจริญทุกอย่างที่มีอยู่บัดนี้ บรรพชนของเรา ผู้มีความสำนึก ตระหนักในความเป็นไทย และมีความอดุสาหะพากเพียร พร้อมทั้งความกล้าหาญเสียสละ เป็นผู้สร้างสมไว้ให้ ทั้งนี้ เราทั้งหลายในปัจจุบันจึงต้องถือเป็นหน้าที่รับผิดชอบอย่างสำคัญ ในอันที่จะรักษาคุณความดีพร้อมทั้งจิตใจ ที่เป็นไทยนั้นไว้ให้หนักแน่นมั่นคง และสืบทอดกันต่อไปไม่ให้ขาดสาย ชาติประเทศจึงจะดำรงอยู่เป็นไทตลอดไป ขอทุกคนทุกฝ่ายจงรวมกำลังกายใจกันให้พร้อมเพรียง เพื่อสร้างเสริมพลังแห่งความดีของเราให้เพิ่มพูนแน่นแฟ้น ยิ่ง ๆ ขึ้น แล้วเร่งรัดปฏิบัติสรรพกิจการงานบรรดามี ด้วยความสุจริตและบริสุทธิ์ใจโดยซื่อตรง ซื่อสัตย์ ให้ดำเนิน ก้าวหน้าไปโดยสอดคล้องและเกื้อกูลกันทุก ๆ ส่วน

ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์อันเป็นที่เคารพเลื่อมใสของชาวไทย จงอภิบาลรักษาท่าน ทั้งหลายให้ปลอดภัยทุกเมื่อ เพื่อให้มีกำลังกาย กำลังใจ และกำลังปัญญา สามารถปฏิบัติงานของแผ่นดินทุกสาขา และนำพาประเทศให้ผ่านพ้นอุปสรรคและภัยอันตรายทั้งปวงไปได้โดยสวัสดิ์ บรรลุถึงความวัฒนาผาสุก และอิสราภาพ อันอุดม ซึ่งเป็นจุดหมายหมายของเรา.





พระราชดำรัส

ในพิธีเปิดการแข่งขันเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ ๘

วันเสาร์ ที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๒๑



ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มาเปิดการแข่งขันเอเชียนเกมส์อีกครั้งหนึ่ง และได้ต้อนรับท่านทั้งหลาย ซึ่งเป็นผู้แทนนานาชาติมาร่วมการแข่งขัน ณ กรุงไทเป ฯ

ขอให้การแข่งขันบรรลุผลสมตามความมุ่งหมาย และเป็นปัจจัยส่งเสริมสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

ข้าพเจ้าขอเปิดการแข่งขันเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ ๘ ณ บัดนี้.





พระราชดำรัส

เพื่อเชิญไปอ่านในการประชุมสมาคมพุทธศาสนาทั่วราชอาณาจักร

ครั้งที่ ๒๖ ที่จังหวัดนครพนม

ระหว่างวันที่ ๑๕ – ๑๗ ธันวาคม ๒๕๒๑



ขอแสดงความชื่นชมด้วยที่บรรดาสมาชิกของพุทธสมาคมและสมาคมพุทธศาสนาทั่วราชอาณาจักร มาประชุมพร้อมกันเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็น ให้เกิดประโยชน์แก่การปฏิบัติงานส่งเสริมทำนุบำรุง พระพุทธศาสนาและศีลธรรมจรรยาของประชาชน และการเสริมสร้างจริยธรรมแก่เยาวชน ซึ่งแต่ละท่านได้ร่วมมือกัน กระทำต่อเนื่องกันมาหลายปีแล้ว.

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงมัชฌิมาปฏิปทาเมืองคัมภีร์ไว้ ว่าเป็นทางปฏิบัติอันร่มเย็นที่นำ ผู้ปฏิบัติให้บรรลุปัญญาอย่างยิ่ง สามารถหยั่งทราบความจริงอันประเสริฐคืออริยสัจ ได้. การปฏิบัติเป็นกลางนี้ อาจน้อมนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างดีที่สุด. ในการปฏิบัติทั้งปวง ทั้งงานที่เป็นภาระทางโลก ทั้งงานที่ เป็นการค้นหาความจริงในทางธรรม ถ้าบุคคลระมัดระวังตั้งใจปฏิบัติให้เป็นกลาง โดยใช้กำลังกาย กำลังใจ และกำลัง ความเพียรให้พอเหมาะกับงาน และกระทำโดยถูกต้องเที่ยงตรงพร้อมด้วยสติสัมปชัญญะไม่ให้เจือปนด้วยอคติทั้ง สามประการแล้ว บุคคลก็จะได้รับแต่ผลสำเร็จอันเลิศ ซึ่งประกอบด้วยความสงบ สะอาด และสว่าง. ที่ว่าสว่างนั้น คือมีปัญญารู้เหตุรู้ผล รู้ผิดชอบชั่วดีโดยกระจ่างชัด เพราะมีใจเป็นอิสระพ้นอำนาจครอบงำของอคติ. ที่ว่าสะอาดนั้น คือไม่มีความทุจริตทั้งในกายวาจาใจมาเกสือกกแล้ว เพราะเห็นจริงชัดในกุศลและอกุศล. ที่ว่าสงบนั้นคือเมื่อไม่ ประพฤติทุจริตทุก ๆ ทางแล้ว ความเดือดร้อนวุ่นวายจากบาปทุจริตก็ไม่เข้ามาแผ้วพาล. คนที่ประพฤติปฏิบัติตน ปฏิบัติงานเป็นสายกลาง จึงประสบความสุขความร่มเย็นแต่ฝ่ายเดียว. ท่านทั้งหลาย ผู้ตั้งใจอุทิศแรงกายแรงใจ ของตนเพื่อพระพุทธศาสนาและความผาสุกของประชาชน จึงควรจะได้เพียรพยายามปฏิบัติในทางสายกลางนี้ โดยเคร่งครัดสม่ำเสมอ ให้ประจักษ์ความจริงแก่ตาแก่ใจตนเอง แล้วนำประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนมาใช้เป็น แนวทางชี้แนะและเผยแพร่แก่มหาชนต่อไป. เชื่อว่าจะได้ผลที่น่าพึงพอใจที่สุด.

ขออวยพรให้การประชุมใหญ่ของพุทธสมาคมและสมาคมพุทธศาสนาครั้งนี้ดำเนินไปโดยราบรื่น และบรรลุ ประโยชน์ตามที่มุ่งหมายทุกประการ ทั้งขอให้ทุกท่านที่มาประชุม ประสบแต่ความสุขความสวัสดิ์ทุกเมื่อไป.





พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสประธานกรรมการ^(๒)จัดโรงเรียนราชประชาสมาลัย

ในพระบรมราชานุเคราะห์

นำกรรมการจัดโรงเรียนและผู้บริจาคเงิน เฝ้า ฯ พูลเกล้า ฯ ถวายเงิน

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพุธ ที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๒๑



ได้มอบผลงานของกรรมการหาทุนแก่ประธานมูลนิธิแล้ว ก็ถือว่าการหาทุนสำหรับมูลนิธิประชาสมาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการดำเนินงานของมูลนิธิ เพราะเหตุว่าถ้ามูลนิธิไม่มีเงินที่จะดำเนินงาน ก็ไม่สามารถที่จะปฏิบัติการตามที่ประสงค์ ฉะนั้นการหาทุนนี้เป็นส่วนสำคัญทุกคนควรจะได้รับความรู้ ความเข้าใจ ชุมชน ยินดีด้วย การที่ท่านทั้งหลายได้บากบั่นตั้งใจจัดงานต่าง ๆ และพยายามหาทางที่จะหาเงินมาเพื่อดำเนินกิจการของมูลนิธินี้ เป็นส่วนสำคัญ และก็เป็นส่วนเดียวของมูลนิธิ ถ้าท่านเข้าใจถึงจุดประสงค์ของมูลนิธิให้ลึกซึ้ง ก็จะมีใจดี เพราะสามารถที่จะให้ผู้ที่จะบริจาคเข้าใจและยินดีบริจาคมากยิ่งขึ้น

มูลนิธินี้ได้ตั้งขึ้นมาเป็นเวลาช้านานพอสมควรแล้ว และมีผลงานส่วนสำคัญเป็นสองส่วน ส่วนหนึ่งคือการสนับสนุนการรักษาพยาบาล สอดส่องผู้ที่เป็นโรคเรื้อน เพื่อที่จะนำมารักษาทำให้เมื่อหายแล้วทำให้มีอาชีพการงานเพื่อที่จะช่วยสังคมได้ แทนที่จะเป็นผู้ที่เป็นกำลังบั่นทอนกำลังสังคม ก็จะเป็นส่วนที่สร้างเสริมกำลังสังคมขึ้น อีกส่วนหนึ่งก็คือการตั้งโรงเรียนเพื่อที่จะให้ผู้ที่ยังไม่เป็นโรคเรื้อน แต่เป็นบุตรหลานของผู้เป็นโรคเรื้อน มีโอกาสที่จะได้ทำประโยชน์ในอนาคต และผลงานด้านนี้ก็ให้เห็นประจักษ์มาแล้วเหมือนกัน การที่ท่านทั้งหลายได้ช่วยในกิจการของมูลนิธิก็เท่ากับได้ช่วยแผ่เมตตาแก่ผู้ที่เคราะห์ร้าย และเป็นการช่วยให้ผู้ที่ไม่สามารถเป็นกำลังของสังคม กลับมาเป็นกำลังของสังคม การนี้สำคัญยิ่งเพราะว่าผู้ที่เราช่วยนี้ ถ้าเราไม่ได้ช่วยจะเป็นภาระหนักทางตรงและทางอ้อมของสังคม หรือจะว่าได้ของประเทศชาติ เพราะว่าบั่นทอนความมั่นคง แต่ก่อนนี้เมื่อเห็นคนเป็นโรคเรื้อนก็ต้องเกิดความยุ่งยากเสมอ เพราะมีความรังเกียจกัน แล้วก็มักจะรังเกียจอยู่ เพราะว่ากลัวเป็นโรคกันมาบัดนี้ ผู้ใดเป็นโรคเรื้อนก็ค่อยยังชั่ว เพราะว่าทราบว่ามี การช่วยเหลือและจะรักษาได้ และเมื่อรักษาแล้วก็จะช่วยให้มีงานทำ ทำให้เกิดความสามารถในทางกาย และความสามารถในทางใจ คือไม่ต้องเป็นท่วงมาก สามารถเลี้ยงตัวเองได้ และข้อสำคัญผู้ที่เป็นโรคเรื้อนก็ค่อยรู้ว่าตนเป็นโรคเรื้อน หาทางรักษาได้ สำหรับผู้ที่ไม่เป็นโรคเรื้อน

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) ท่านผู้หญิงดุขจิ มาลากุล





ก็เข้าใจในด้านอาการต่าง ๆ ของโรค และพร้อมที่จะช่วยมากขึ้น อันนี้ก็เป็เป้าหมายของมูลนิธิและกิจการรักษาโรคเรื้อน บรรเทาโรคเรื้อน และการที่จะทำให้ผู้ที่เป็โรคเรื้อนกลับมาเป็ประโยชน์ได้ เป้าหมายนี้จะบอกไม่ได้ว่าบรรลุแล้ว จะต้องทำงานต่อไปอีกจำนวนมาก จึงต้องมีมูลนิธิสนับสนุนหน่วยทางราชการ ซึ่งก็พยายามปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังอยู่แล้ว ฉะนั้นการที่ท่านทั้งหลายได้เข้าใจและปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายนี้เป็กุศลอย่างยิ่งทั้งในด้านจัดงาน ทั้งในด้านบริจาค ทั้งในด้านให้ความคิด ทั้งในด้านประสานงานให้เข้าใจกันดี หาเงินแล้วก็เป็กุศลอย่างหนึ่ง การให้ความรู้แก่ผู้ที่ไม่ทราบก็เป็กุศลอีกอย่างหนึ่ง อาจจะยิ่งใหญ่ว่า เพราะว่าถ้าคนรู้ยอมบริจาค ผู้ใดมีเงินก็บริจาคให้กิจการที่เป็ประโยชน์ ถ้าเรารู้ เราให้ผู้อื่นรู้ว่า มีทางที่จะบรรเทาความทุกข์ยาก และความเดือดร้อนของส่วนรวมก็พร้อมที่จะช่วยกัน อันนี้เป็เป้าหมายสำคัญมาก ฉะนั้นก็ขอให้ท่านทั้งหลายได้ทราบว่างานที่ท่านทำเป็งานที่ดีมาก และเป็กุศลอย่างสูง ขอให้ตั้งใจทำต่อไปด้วยความเข้าใจและด้วยความตั้งใจจริง จะเป็ผลในทางจิตใจของท่านเอง ที่ทราบว่ามีส่วนในการสร้างเสริมให้สังคมสร้างเสริมให้ประเทศชาติมีความมั่นคง เป็การแผ่เมตตา เป็การช่วยให้ผู้อื่นที่ตกทุกข์ได้ยากได้บรรเทาความทุกข์นั้น และเป็ผลอย่างหนึ่งว่า ทำให้เป้าหมายของมูลนิธิราชประชาสมาสัยบรรลุผลที่ดี ราชประชาสมาสัยนี้ได้ชื่อว่าราชประชาสมาสัย คืออาศัยซึ่งกันและกัน คนเราทั้งหลายจะต้องอาศัยซึ่งกันและกัน และทุกสิ่งทุกอย่างจะเรียบร้อยขึ้น ไม่ได้บอกว่าทุกสิ่งทุกอย่างจะเรียบร้อยเฉย ๆ เพราะว่าทุกสิ่งทุกอย่างมีความปั่นป่วน เราก็ปรารถนาให้เรียบร้อย เข้าใจว่าไม่มีวันที่จะให้เรียบร้อยเต็มที่ เพราะว่าเมื่อเรียบร้อยแล้วก็ปั่นป่วนต่อไป แต่อย่างน้อยที่สุดก็ขอให้มันเรียบร้อยขึ้น ทำให้พวกเรามีความสุขขึ้นทุกคน เพราะว่าเราให้ความสุข

ก็ขอขอบใจท่านทั้งหลาย ขอให้ชวนขยายต่อไป อันนี้ก็พูดเรียกว่าเกณฑ์ท่านทั้งหลายให้ทำงานต่อไปด้วยความเสียสละ ดูจะเป็นคำสั่งก็อาจจะเป็คำสั่งก็ได้ ก็ขอให้ท่านทั้งหลายเพื่อให้งานนี้ ประกอบด้วยใจและกายแข็งแรง สามารถบรรลุผลที่พึงปรารถนาด้วยการทำงานด้วยความเข้มแข็ง ด้วยความสุจริตใจ บริสุทธิ์ใจให้ประสบผลสำเร็จในงานการของตน ๆ และในงานการของราชประชาสมาสัยอย่างแน่นอน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๒๑



ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่นอีกครั้งหนึ่ง และได้ทราบรายงานกิจการของมหาวิทยาลัยที่ดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดีอย่างน่าพึงพอใจ

ขอแสดงความชื่นชมกับบรรดาบัณฑิตที่ได้รับเกียรติพร้อมทั้งความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้ทุกคน

งานสำคัญของมหาวิทยาลัย กล่าวอย่างสั้นที่สุด มีอยู่สองส่วน ส่วนหนึ่งคือการให้การศึกษา คือถ่ายทอดวิชาการแก่นักศึกษาและฝึกหัดอบรมให้นักศึกษาทั้งนั้นให้มีความรู้ความสามารถพร้อม ที่จะนำเอาวิชาการออกไปปฏิบัติงานตามสายวิชาที่เรียนมาอย่างมีประสิทธิภาพ อีกส่วนหนึ่งคือค้นคว้าวิจัยในวิชาการทุก ๆ สาขาให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ ทั้งเพื่อความเจริญของงานของวิชาการนั้น ๆ เอง และเพื่อที่จะนำไปใช้การให้เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม หรือแม้แก่ชาวโลก มหาวิทยาลัยขอนแก่นพยายามดำเนินงานมาโดยเต็มกำลังเป็นเวลาหลายปี บัดนี้การงานทุกอย่างเป็นปึกแผ่นเรียบร้อยแล้ว นับว่าได้ประสบผลสำเร็จขั้นมูลฐานอย่างสมบูรณ์ ถึงโอกาสที่จะปฏิบัติการให้เจริญรุดหน้าต่อไป จึงเป็นที่น่าภาคภูมิใจอย่างยิ่ง สำหรับบัณฑิตทั้งปวงนั้น ควรจะสำนึกให้ได้เสมอว่า ท่านเองก็มีส่วนรับผิดชอบร่วมกับมหาวิทยาลัยอยู่ด้วยส่วนหนึ่ง เมื่อได้มีโอกาสได้ฝึกฝนอบรมวิชาการชั้นสูงมาแล้วดังนี้ ก็จะต้องนำออกใช้เป็นประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะไปประกอบการงานใด ๆ ณ ที่ใด ขอให้ใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ให้สมกับภูมิปัญญา จงทำตัวทำงานให้มีเหตุผลสมกับที่เป็นผู้มีหลักวิชา มีปัญญา และมีเกียรติ จงรักษาความบริสุทธิ์ใจและคุณค่าของตนไว้ให้มั่นคงเป็นนิตย์ พร้อมทั้งเพียรพยายามทำหน้าที่ที่มีอยู่ทุกอย่างทุกด้านด้วยความเข้มแข็งอดทน เพื่อให้ประสบความสำเร็จในชีวิตให้จงได้

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ทุกคนมีกำลังเข้มแข็งสมบูรณ์ ทั้งด้วยกาย และด้วยความคิดจิตใจสามารถดำเนินชีวิตและกิจการงานทุกอย่าง ให้บรรลุความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้า ทั้งให้มีความสุขความสวัสดิ์ทุกเมื่อตลอดไป.





พระราชดำรัส

พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทย ในโอกาสขึ้นปีใหม่

พุทธศักราช ๒๕๒๒

วันอาทิตย์ ที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๒๑



ประชาชนชาวไทยทั้งหลาย

บัดนี้ถึงวาระที่จะขึ้นพุทธศักราช ๒๕๒๒ ข้าพเจ้าขอส่งความปรารถนาดีมาอวยพรปีใหม่แก่ท่านทุกท่าน

ขอขอบใจท่านทุกคน ที่ร่วมมือสนับสนุนข้าพเจ้าในการกิจต่าง ๆ ด้วยดีในทุกกรณีทั้งยังมีน้ำใจไมตรีพร้อมกันจัดงานวันเกิดให้โดยสมานฉันท์อีกครั้งหนึ่งในปีนี้ ทำให้ข้าพเจ้า และพระราชินีกับลูก ๆ มีกำลังใจขึ้นอีกเป็นอันมาก

เป็นเวลาต่อเนื่องกันหลายปีแล้ว ที่บ้านเมืองของเรามีความเปลี่ยนแปลงมาตลอดทั้งในวิถีทางดำเนินของบ้านเมืองและของประชาชนทั่วไป เป็นเหตุให้เราต้องประคับประคองตัวมากเข้า เพื่อให้อยู่รอดและก้าวต่อไปได้โดยสวัสดิ์ ตามแนวทางที่เป็นมาแล้ว น่าจะเชื่อได้ว่าเราจะต้องประคองตัวกันไปอีกนาน ดังนั้น ทุกคนจึงควรจะรับรู้ความจริงทั้งนี้ แล้วเอาใจใส่ปฏิบัติงานปฏิบัติตัวให้เป็นระเบียบและระมัดระวังยิ่งขึ้น พร้อมกับระมัดระวังการดำเนินชีวิตให้เป็นไปโดยประหยัด จักได้ไม่เกิดความติดขัดเดือดร้อนขึ้น เพราะความประมาทและความรู้ไม่เท่าทันสถานการณ์ สำคัญที่สุด ขอให้พิจารณาให้เข้าใจว่า สภาวะที่บีบรัดความเป็นอยู่ของเราที่เกิดขึ้นนี้ เป็นผลกระเทือนมาจากความวิปริตของวิถีความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง และทางอื่น ๆ ของโลก เราจึงไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงได้ หากแต่จะต้องเผชิญปัญหาอย่างผู้มีสติ มีปัญญา มีความเข้มแข็งและกล้าหาญ เพื่อเราจักได้รวมกันอยู่อย่างมั่นคงปลอดภัย

ในโอกาสที่จะขึ้นปีใหม่นี้ ข้าพเจ้าใคร่ขอให้ท่านทั้งหลายแต่ละคนกระทำสัตย์สัญญาแก่ตนเองว่าจะตั้งใจปฏิบัติตัวปฏิบัติงานให้ดีที่สุดตามหน้าที่และความสามารถของตน ๆ จะทำความคิดความเห็นให้เที่ยงตรงและกระจ่างแจ่มใส จะเอื้อเฟื้อช่วยเหลือกันด้วยความหวังดีและบริสุทธิ์ใจ เพื่อให้เกิดความรักความสามัคคีที่แท้จริงในชาติไทยขึ้นเป็นกำลังใจอันกล้าแข็งและมั่นคง สำหรับสร้างสรรค์ความดีความเจริญทุก ๆ ประการให้เต็มบริบูรณ์เพื่อทำให้ชาติประเทศของเรายืนยงอยู่ได้ตลอดไปด้วยความวัฒนาผาสุก

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์อันเป็นที่เคารพเลื่อมใสของเรชาวไทย จงปกป้องรักษาท่านทั้งหลายให้ปราศจากภัยอันตรายและเหตุชั่วร้ายทุกสิ่ง บันดาลให้แต่ละคนมีกำลังใจ กำลังใจ





กำลังปัญญา และกำลังสามัคคีอันแข็งแกร่ง พร้อมเพียงสามารถที่จะประกอบกรณียกิจในอันที่จะนำชาติบ้านเมืองให้ดำเนินต่อไปโดยสวัสดิ์ ทั้งสามารถรักษาอิสรภาพ อธิปไตย และความเจริญร่มเย็นของบ้านเมืองให้ดำรงมั่นอยู่ชั่วกาลนาน

ขอทุกท่านจงประสบแต่ความสุข สิริสวัสดิ์ พิชิตนวมงคล และสิ่งพึงปรารถนาตลอดศกหน้านี้จงทั่วกัน.





พระราชดำรัส

พระราชทานในโอกาสปีเด็กสากล

วันจันทร์ ที่ ๑ มกราคม ๒๕๒๒



ในโอกาสงานปีเด็กสากล องค์การทุนสงเคราะห์เด็กแห่งสหประชาชาติขอให้ข้าพเจ้ากล่าวปรารภสั้น ๆ แก่ท่านทั้งหลาย.

คงจะไม่เป็นการผิดอย่างใดที่ข้าพเจ้าจะพูดว่าเด็กเป็นผู้ที่จะได้รับช่วงทุกสิ่งทุกอย่างต่อจากผู้ใหญ่ รวมทั้งภาระรับผิดชอบในการธำรงรักษาความผาสุกสงบของประชากรในโลก. ดังนั้นเด็กทุกคนจึงสมควรและจำเป็นที่จะต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้อง เหมาะสม ให้มีความสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ต่าง ๆ พร้อมทั้งการฝึกหัดขัดเกลาความคิดจิตใจให้ประณีต ให้มีศรัทธามั่นคงในคุณความดี มีความประพฤติเรียบร้อยสุจริต และมีปัญญานฉลาดแจ่มใสในเหตุในผล.

หน้าที่นี้เป็นของทุกคน ที่จะต้องร่วมมือกันกระทำโดยพร้อมเพรียงสม่ำเสมอ คือ ผู้ที่เกิดก่อน ผ่านชีวิตมาก่อน จะต้องสงเคราะห์อนุเคราะห์ผู้เกิดตามมาภายหลัง ด้วยการถ่ายทอดความรู้ ความดี และประสบการณ์อันมีค่าทั้งปวงให้ ด้วยความเมตตาเอ็นดู และด้วยความบริสุทธิ์ใจ ให้เขาทราบ ให้เขาเข้าใจ และสำคัญที่สุด ให้เขารู้จักคิดด้วยเหตุผลที่ถูกต้องจนเห็นจริงด้วยตนเองได้ในความเจริญและความเสื่อม.

โดยนัยนี้ บิดามารดาจึงต้องสอนบุตรธิดา พี่จึงต้องสอนน้อง คนรุ่นใหญ่จึงต้องสอนคนรุ่นเล็ก และเมื่อคนรุ่นเล็กเป็นผู้ใหญ่ขึ้น จึงต้องสอนรุ่นหลังต่อ ๆ ไปไม่ให้ขาดสาย. ความรู้ ความดี ความเจริญงอกงามทั้งมวล จึงจะแผ่ไพศาลไปได้ไม่มีประมาณเป็นพื้นฐานของความวัฒนาผาสุกอันยั่งยืนโลกสืบไป.





พระราชดำรัส^(๑)

ในพิธีพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้านจังหวัดเชียงราย^(๒)

ณ จังหวัดเชียงราย

วันอังคาร ที่ ๒๓ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๒๒



วันนี้เป็นโอกาสที่ดีที่ได้มาพบปะกันหลายรุ่น และได้มาทวนคำสัตย์ปฏิญาณของลูกเสือชาวบ้าน ลูกเสือชาวบ้านนั้นมีประโยชน์ตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายได้กล่าวว่าเป็นกำลังของความสามัคคีในชาติ ลูกเสือชาวบ้านมีประโยชน์อย่างนั้นจริง ๆ คือทำให้เราทุกคนมาคิดถึงมุ่งหวังถึงประโยชน์ส่วนรวม แต่ว่าถ้าแต่ละคนมีความคิดหรือจิตใจไม่ดี ความสามัคคีของผู้ที่มีจิตใจไม่ดี ก็เป็นความสามัคคีที่ไม่ดี

การที่ท่านทั้งหลายได้ฝึกเป็นลูกเสือชาวบ้าน ก็เป็นการฝึกให้เอาส่วนดีที่มีอยู่ในตัว ซึ่งทุกคนมีความรู้ ทุกคนมีความดี ทุกคนมีความซื่อสัตย์ ทุกคนมีความตั้งใจมุ่งมั่นทั้งนั้น ถ้าแต่ละคนฝึกให้มีความดีในตัวเองและแสดงความดีออกมา แล้วมาพบปะกัน สามัคคีกันดีอย่างนี้ ก็เป็นความสามัคคีที่เป็นประโยชน์ เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และในเวลาเดียวกันก็จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนตัวเหมือนกัน ฉะนั้นสามัคคีที่กล่าวถึงที่เป็นกำลังและเป็นประโยชน์นั้น คือสามัคคีของคนที่ได้ฝึกความดี แต่ละคนมีความดีอยู่ในตัว บางคนอาจจะไม่รู้ว่ามีความดี แต่เมื่อได้มาฝึกลูกเสือชาวบ้านก็จะเห็นว่ามีความดี มีกำลังในตัว และถ้าใช้กำลังนี้ในทางที่เมตตา เห็นอกเห็นใจเพื่อน ตอนแรกก็เพื่อนร่วมรุ่น ผู้ใดที่มีความเดือดร้อนทุกคนก็เข้าช่วย และต่อไปเมื่อได้พบปะกันระหว่างรุ่นที่ได้ฝึกในหมู่บ้าน หรือตำบลใกล้เคียงกัน ความสามัคคีและความเมตตา นี้ ก็แพร่ออกไปอย่างกว้างขวาง ยิ่งได้พบปะกับลูกเสือชาวบ้านจากหลายอำเภอ ความสามัคคีหรือความแผ่เมตตา นี้ ก็ยิ่งกว้างขวางออกไป

กิจกรรมของลูกเสือชาวบ้านนี้ แพร่ออกไปทั่วประเทศ ทั้งเหนือ ทั้งใต้ ทั้งตะวันออกเฉยเหนือ ทั้งตะวันออก ทั้งกลาง มีอยู่จำนวนมาก และจิตใจก็มีเหมือนท่านทั้งหลายทั้งนั้น คือมุ่งมั่นดีต่อกัน เมื่อเรามุ่งดีต่อกันทั่วไปทั้งประเทศ ก็เชื่อว่าเป็นกำลังที่สูง และเป็นกำลังที่สร้างสรรค์ ทำให้พวกเราความดีแน่นแฟ้นขึ้น ยิ่งมีความดีแน่นแฟ้นก็ยิ่งมีความเจริญมั่นคง ฉะนั้นหน้าที่ของลูกเสือชาวบ้านเมื่อฝึกแล้วจะต้องรักษาการที่ได้ฝึกมาหมายความว่าให้รู้จักตัวเองว่ามีความดี และใช้ความดีนี้เกื้อกูลผู้อื่น เกื้อกูลส่วนรวม ดังนั้นแต่ละคนก็จะมีที่ยึดที่มั่นที่

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ จากภูมิจิตราชนิเวศน์ ไปทรงประกอบพิธีตัดลูกเสือมรดกบวรวัดเมืงรายมหาราช และพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้านจังหวัดเชียงราย





ฟังที่จะอยู่ได้ เพราะเหตุว่าแต่ละคน ถ้ามีความสุขก็แจกจ่ายความสุข ถ้ามีความทุกข์ก็จะมีผู้อื่นมาช่วยบรรเทาความทุกข์นั้น ในที่สุดแต่ละคนก็จะมีความสุข มั่นคง

ก็ขอให้แต่ละคนรักษาความดีที่มีอยู่ในตัวที่ได้ฝึกขึ้นมา ที่ได้อบรมที่ได้สร้างเสริมขึ้นมา รักษาไว้ด้วยดี เป็นการสร้างอนาคตที่ดี อนาคตที่มีความเจริญ มีความมั่นคง ก็ขอให้ท่านทั้งหลายจงรักษาความดีนี้ ฝึกความดีโดยไม่หยุดยั้ง เมตตาซึ่งกันและกัน รักษาความดีส่วนรวม เป็นการสร้างอนาคตที่แจ่มใส ขอทุกท่านมีกำลังทั้งกายทั้งใจเข้มแข็งสมบูรณ์เพื่อการนี้ ให้ประสบแต่ความเจริญรุ่งเรือง.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาต่าง ๆ

ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ครั้งที่ ๑๓

ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

วันพุธ ที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๒๒

————— ◆ —————

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่อีกวาระหนึ่ง และที่ได้ทราบว่าการของมหาวิทยาลัยในรอบปีที่ผ่านมา เจริญก้าวหน้าดีทุก ๆ ด้านขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

บัณฑิตทั้งหลาย กว่าจะศึกษาสำเร็จปริญญาได้ จะต้องฝึกฝนตนเองอย่างหนักทั้งในด้านวิชาการและด้านอื่น ๆ การฝึกฝนตนเองนั้นสำคัญมาก แต่ละคนจะต้องกระทำตลอดต่อไป トラバタที่ยังต้องการความดีความก้าวหน้า ต้องการสร้างสรรค์ประโยชน์และความเจริญให้แก่ตนและชาติบ้านเมือง

คนที่จะสามารถเหมาะสมจะทำงานให้ชาตินั้น จำเป็นจะต้องมีใจตั้งมั่นในการทำงาน มีความอดทนเสียสละ มีความอุตสาหะพยายามไม่ขาดสาย และสำคัญกว่าอื่น จะต้องมีความคิดความเข้าใจที่กระจ่าง แน่นนอน และเที่ยงตรงตามเหตุผลและความจริง ไม่ปล่อยให้ความคิดความเห็นของตัวเองเปลี่ยนแปลงไปตามอคติ ความพอใจและไม่พอใจ การงานทั้งหลายเป็นอันมาก ที่ล้มเหลวล่าช้าอยู่ พิจารณาแล้วจะเห็นว่ามอดคติความไม่ตรงไปตรงมานั่นเองเป็นต้นเหตุสำคัญ ถ้าเรามีความคิดความเข้าใจที่เที่ยงตรงเป็นกลาง จะพิจารณาเรื่องใดก็เห็นกระจ่าง จะหาทางทำสิ่งใดก็คิดเห็นได้ตลอดไปร่ง จะทำงานอะไรร่วมกับใคร ก็ทำได้โดยสะดวกราบรื่น และเมื่อมีทั้งความกระจ่างแจ้งในงานทั้งความสะดวกราบรื่นในการทำงานแล้ว ความสำเร็จและความเจริญก็ย่อมเกิดขึ้น ยิ่งส่วนใหญ่ปฏิบัติงานร่วมกันได้โดยสอดคล้อง ความสามัคคีพร้อมเพรียงในชาติก็จะเกิดขึ้น เป็นกำลังให้สามารถพัฒนาทุกสิ่งทุกอย่างให้บังเกิดผลสมบูรณ์ได้ตามที่มุ่งปรารถนา

ขออวยพรให้บัณฑิตทุกคนประสบความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้าในชีวิต ทั้งให้มีความสุขความสวัสดิ์ตลอดทุกเมื่อจงทั่วกัน.





พระราชดำรัส^(๑)

ในพิธีพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้านจังหวัดแม่ฮ่องสอน^(๒)

ณ ศาลากลางจังหวัดแม่ฮ่องสอน

วันศุกร์ ที่ ๒๖ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๒๒



พิธีมอบธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้านเป็นโอกาสที่ดีที่ได้มาพบปะกัน และได้มาแสดงความตั้งใจที่จะทำตามคำปฏิญาณที่ได้เปล่งวาจาเมื่อตะกี้ กิจกรรมลูกเสือชาวบ้านนี้ตามชื่อก็เข้าใจง่าย คำว่าลูกเสือหมายถึงการปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ ให้เป็นคนที่ดี เป็นคนที่รักกัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน คำว่าชาวบ้านนั้นก็หมายความว่าพวกเราทั้งหลาย เพราะว่าเราทุกคนก็ต้องมีบ้านอยู่ ก็เป็นชาวบ้านกันทั้งหมด เมื่อมาเป็นลูกเสือชาวบ้านก็หมายความว่าผู้ที่เป็นสมาชิก ได้ฝึกฝนให้มีความดี ให้สามารถที่จะอยู่ด้วยกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้ชาวบ้านทั้งหลายอยู่เย็นเป็นสุข

ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดได้กล่าวว่า จังหวัดแม่ฮ่องสอนนี้ เป็นจังหวัดที่การคมนาคมยากลำบาก ก็เป็นความจริงอยู่ แต่ว่าจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดที่นับว่าอุดมสมบูรณ์เพราะเหตุว่ามีทรัพยากรหลายอย่าง และประชาชนก็มีคุณธรรมดี ซึ่งเป็นทรัพยากรที่ดีอย่างหนึ่ง ถ้าพวกเราทุกคนช่วยกัน สามัคคีกัน ก็สามารถที่จะทำให้จังหวัดแม่ฮ่องสอนนี้เป็นที่ที่น่าอยู่ ที่ปลอดภัย เมื่อมาจังหวัดแม่ฮ่องสอนหลายปีมาแล้ว ครั้งแรกก็เห็นว่าเป็นจังหวัดที่คนน่ารัก เป็นคนที่เอื้อเฟื้อ เป็นคนที่สุจริต จึงทำให้มีความสุขสบาย สำหรับคนที่ชอบความสงบ ก็รักจังหวัดแม่ฮ่องสอนนี้มาก เพราะว่าความเป็นอยู่มีความสงบเรียบร้อย ถ้าทุกคนในจังหวัดช่วยกันรักษาความเรียบร้อยนี้ ก็จะทำให้อนาคตนี้แจ่มใส เพราะว่าเหตุว่าสามารถที่จะเพิ่มความสะดวก ครั้งนี้ที่มาก็มีความก้าวหน้าไปมาก เพราะว่า การคมนาคมก็ดีขึ้น เข้ามาทางแม่สะเรียงก็ได้ เข้ามาทางอำเภอปายก็ได้ ถนนหนทางก็เรียบร้อยขึ้นความก้าวหน้าในทางคมนาคมก็มีมากขึ้น ถ้าทุกคนช่วยกันก็เชื่อว่าจะก้าวหน้าไปเรื่อย ๆ และสามารถที่จะมีผลิตผลมากขึ้น ที่ว่ามีที่ทำกินน้อยก็จะเพิ่มที่ได้ แต่ว่าต้องระวัง ถ้าการคมนาคมเรียบร้อยสะดวกขึ้น ก็อาจจะมีความไม่เรียบร้อยเข้ามาแทรกแซงได้ ฉะนั้นการที่มีกิจกรรมลูกเสือชาวบ้านจึงเป็นสิ่งที่ดีมาก เพราะทำให้ชาวบ้านในแต่ละอำเภอ แต่ละตำบลรู้จักกัน

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารีและสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ จากภูมิจิตราชนิเวศน์ ไปทรงประกอบพิธีพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้านและทรงเยี่ยมราษฎรจังหวัดแม่ฮ่องสอน





ความมุ่งหมายของกิจการลูกเสือชาวบ้านนี้ ก็คือทำให้ทุกคนในจังหวัดรู้จักกัน มีความเดือดร้อนอะไรก็ช่วยกัน ความเดือดร้อนที่อาจจะเกิดขึ้นก็สามารถที่จะป้องกันปิดเป่าได้ฉะนั้นการที่ตั้งลูกเสือชาวบ้าน และได้ฝึกลูกเสือชาวบ้าน จึงเป็นการเหมาะสมที่สุดและแต่ละคนที่ได้ฝึกมาก็ทราบดีว่าจะต้องทำอะไร โดยเฉพาะจะต้องมีความรักกัน มีการช่วยเหลือซึ่งกัน ซึ่งเป็นนิสัยและเป็นธรรมดาของชาวแม่ฮ่องสอนทุกคน ฉะนั้นลูกเสือชาวบ้าน ทั้งประชาชนทั่วไป ทุกอำเภอ ก็ควรจะรักษาความสามัคคีอันนี้เอาไว้ให้ดี ให้เอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน สรุปแล้วก็ขอให้รักษาความเป็นคนน่ารักต่อไป ถ้ารักษาความเป็นคนน่ารักนี้ต่อไป เป็นคนสุจริต จะทำให้ความเป็นอยู่ของแต่ละคนมีความสุขได้มากยิ่งขึ้น

ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านทั้งหลายที่มาประชุมในที่นี้ทุกคน จงมีกายใจที่แข็งแรงสมบูรณ์สามารถที่จะช่วยกันสร้างสรรค์ความเจริญแก่จังหวัด และรักษาความสงบ สร้างความมั่นคงแก่ส่วนรวม สำหรับเรื่องของความเป็นอยู่นี้ และเรื่องของลูกเสือชาวบ้าน ก็ขอแจ้งว่าจังหวัดอื่น ๆ ในประเทศไทย ก็มีความต้องการเช่นเดียวกันทั้งนั้น ฉะนั้นการที่มีลูกเสือชาวบ้านในแม่ฮ่องสอน ก็เป็นการดี เพราะว่าผู้ที่เป็นลูกเสือชาวบ้าน จะสามารถติดต่อกับลูกเสือชาวบ้านของจังหวัดอื่น ๆ เพื่อที่จะช่วยกันคิดว่าจะรักษาความมั่นคง รักษาความสงบสุข และสร้างความเจริญได้อย่างไร ขอให้ท่านทั้งหลายจงเพียรพยายามรักษาความดีที่ได้สร้างเอาไว้ เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตลอดจนความเจริญมั่นคงของส่วนรวมหรือประเทศชาติ

ขอท่านทั้งหลายจงประสบแต่ความเจริญรุ่งเรือง มีความสุขความสบายและความมั่นคงทุกประการ.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาต่าง ๆ

ของ

สถาบันเทคโนโลยีการเกษตร แม่โจ้ เชียงใหม่

ครั้งที่ ๒

ณ สถาบันเทคโนโลยีการเกษตร แม่โจ้

วันเสาร์ ที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของสถาบันเทคโนโลยีการเกษตร แม่โจ้ อีกวาระหนึ่ง และได้ทราบรายงานว่ากิจการต่าง ๆ ของสถาบัน ทั้งด้านวิชาการและด้านการปฏิบัติ เจริญก้าวหน้ามาด้วยดีทุก ๆ ด้าน

ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษาพร้อมที่จะออกไปประกอบ การงานเป็นกำลังของบ้านเมือง

บัณฑิตทั้งหลายคงจะได้ออกไปปฏิบัติงานในสังกัดหน่วยงานต่าง ๆ กัน และได้ปฏิบัติงานแล้วคงจะ พบว่า งานของหน่วยงานเหล่านั้น หลาย ๆ ส่วนมักจะซ้ำและซ้อนกันอยู่ ก่อให้เกิดความล่าช้าหรือซุกซลักขัดแย้ง ทำให้เสียประโยชน์ไปได้มากมาย ฉะนั้นเมื่อทราบอยู่แล้วว่าจะประสบเหตุการณ์เช่นนี้ แต่ละคนจึงควรต้องถือเป็น หน้าที่ที่จะต้องแก้ไข คือความร่วมมือร่วมใจร่วมกันเปลี่ยน “การซ้ำซ้อน” นั้นเสียใหม่ ให้เป็น “การประสานและร่วมมือ” เพราะเท่าที่สังเกตและพิจารณามาแล้วเห็นว่า ถ้าได้พยายามปรับปรุงแก้ไขงานส่วนที่ซ้ำซ้อนกันให้ประสานกัน แล้ว จะช่วยงานของทุกฝ่ายดำเนินก้าวหน้าไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็วมาก การที่จะให้งานประสานกัน นั้นมีหลักสำคัญอยู่ว่า ทุกฝ่ายจะต้องไม่แบ่งแยกกัน ไม่แย่งประโยชน์ ไม่แย่งความชอบกัน แต่ละฝ่ายแต่ละคนต้อง ทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ มุ่งหวังผลสำเร็จในการทำงานเป็นใหญ่ยิ่งกว่าสิ่งอื่น ความบริสุทธิ์ใจและความมุ่งหมายอัน เทียงตรงเป็นอย่างเดียวกันนั้น จะทำให้เข้าใจกันได้ ผู้ใดมีหน้าที่และความสามารถอย่างไรก็จะทำตามหน้าที่และ ความสามารถอย่างนั้น ให้ประสานสอดคล้องกันได้โดยอัตโนมัติ ความเจริญก้าวหน้าและความสำเร็จก็จะบังเกิด ตามมา ในโอกาสนี้จึงใคร่ขอให้บัณฑิตตั้งความเพียรพยายามที่จะนำเอาความรู้ ความสามารถ และความเข้าใจอัน กระฉ่างในประโยชน์และความเจริญของชาติบ้านเมือง ไปปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงความซ้ำซ้อนในการทำงานให้กลับ เป็นความประสานร่วมมือกันให้ได้ผลอย่างแท้จริง

ขออวยพรให้ทุกคนประสบความสำเร็จในชีวิต มีความสุข ความสวัสดิ และความก้าวหน้าตามที่ตั้งใจ พยายามไว้ทุกประการ.





พระบรมราโชวาท^(๑)

ในพิธีพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้านจังหวัดเชียงใหม่^(๒)

ณ สนามกีฬาเทศบาลนครเชียงใหม่

วันเสาร์ ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒



ตามรายงานของผู้ว่าราชการจังหวัด จุดประสงค์สำคัญของลูกเสือชาวบ้าน คือความสามัคคี ความสามัคคีนั้นมีประโยชน์อย่างไรท่านทั้งหลายคงต้องทราบ แต่จะขอสรุปว่าความสามัคคีนี้ ผลคือความสุข ความสุขของทุกคนเป็นส่วนรวม และเป็นส่วนตัว เพราะว่าคนที่ มี ที่ส่งเสริมความสามัคคีนั้น เท่ากับเอ็นดูซึ่งกันและกัน คนเราที่มีคนเอ็นดูก็ได้รับการเอ็นดู ย่อมมีความสุข ถ้าช่วยกัน เอ็นดูซึ่งกันและกัน เมตตาซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แต่ละคนย่อมมีความสุขและความสบาย นี่ว่าด้วยผลของความสามัคคี ผลของความสามัคคีก็กินไปถึงความปลอดภัยของส่วนรวม ของประเทศชาติ และของแต่ละคน

คราวนี้พูดถึงว่าความสามัคคีนี้จะทำอย่างไรสำหรับให้ได้ความสามัคคี การฝึกลูกเสือชาวบ้านใช้หลักสำคัญสองประการ ประการแรก เมื่อเรียกว่าเป็นลูกเสือก็ทราบตัวว่าได้รับวิธีการของการลูกเสือ การลูกเสือนั้นสรุปอยู่ในคำปณิธานที่ได้เปล่งวาจาเมื่อตะกี้ ถ้าปฏิบัติตามคำปณิธานนั้นอย่างเคร่งครัด ย่อมได้ความสามัคคีขึ้นมา และจะได้ผลตามที่กล่าวมาก่อนนี้ ประการสำคัญอีกอย่างที่จะนำมาซึ่งความสามัคคี คือรักษาความดีงามของเราชาวไทย เพราะว่าในจิตใจของคนไทยทุกคนมีเชื้อของความดีที่ได้นำพาเราทั้งหลายมาอยู่ในฐานะที่มั่นคง ที่ก้าวหน้าที่เจริญจนทุกวันนี้ ถ้าเราไม่มีความดีอยู่ในตัวก็เข้าใจว่าประเทศไทยคงไม่ได้มีอายุยืนนานเช่นนี้ และก็เชื่อได้ว่าความดีที่ได้ตกทอดมาแต่โบราณ ก็ยังคงอยู่ในจิตใจของแต่ละคน ฉะนั้นการเอาวิธีของลูกเสือมาปฏิบัติพร้อมกับจิตใจที่ดี ที่ตกทอดมาสู่เรา มาช่วยกันรักษาความสามัคคี คือเอ็นดูเมตตาซึ่งกันและกัน ก็เชื่อว่าความสามัคคีนี้จะแน่นแฟ้น

การมอบธงประจำรุ่นของลูกเสือชาวบ้านในวันนี้ ก็เป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่จะทำให้ความสามัคคีแน่นแฟ้นขึ้น เพราะมาชุมนุมกัน ๘๐ กว่ารุ่น จากทุกแห่งทุกหนของจังหวัดเชียงใหม่ อันเป็นจังหวัดที่ใหญ่ของประเทศ มีจำนวนบุคคลมาก สามารถที่จะมาแสดงว่าทุกคนมีจิตใจเข้มแข็ง และจิตใจเอื้ออาทรซึ่งกันและกันอย่างแนบชิด นอกจากนี้ยังมีลูกเสือชาวบ้านจากจังหวัดอื่น ๆ ได้มาในงานนี้ เป็นการแสดงว่าลูกเสือชาวบ้านนี้ ไม่ได้จำกัดอยู่ที่ตัวบุคคลหรือ

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วย สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี จากภูพิงคราชนิเวศน์ ไปทรงประกอบพิธีตัดลูกนิมิตพระอุโบสถวัดเจดีย์หลวงวรวิหาร และพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้าน จังหวัดเชียงใหม่





กลุ่มหรือรุ่นหรืออำเภอ หรือแม้แต่จังหวัด จิตใจของลูกเสือชาวบ้านเผ่ไพศาลไปทั่วราชอาณาจักร ทั้งภาคเหนือนี้ ตลอดจนภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก ภาคกลาง ล้วนมีจิตใจที่เข้มแข็ง แข็งแรง และพร้อมที่จะพบปะแลกเปลี่ยนความคิด ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ถ้าทุกคนรักษาความคิดนี้ ความตั้งใจนี้ ความดีนี้ ก็เชื่อได้ว่า ทุกคนจะได้รับผลดี ตลอดจนประเทศชาติจะอยู่เย็นเป็นสุขไม่มีวันเสื่อมสลายไปจะทำให้พวกเราทั้งหลายอยู่ได้ด้วยความสุข ด้วยเกียรติ ด้วยความมั่นคง ฉะนั้นก็ขอให้ทุกคนที่ได้ฝึกไว้ดี รักษาความดีนี้ไว้ แม้ผู้ที่ไม่ได้รับการฝึก ก็มีจิตใจที่เข้มแข็งที่ตกทอดมาในเลือด ก็ขอให้รักษาความเข้มแข็งแข็งแรงนี้ไว้อย่างดี ทุกคนจะได้รับผลที่แต่ละคนปรารถนาคือความสุข และความเจริญ

ก็ขอให้ทุกคนรักษากำลังใจ กำลังกายไว้ให้มั่นคง เพื่อให้มีความสำเร็จในกิจการทุกด้าน โดยเฉพาะในกิจการสร้างความเจริญรุ่งเรือง และความก้าวหน้าแก่ส่วนรวม ขอจงประสบแต่ความเจริญรุ่งเรือง และความสำเร็จทุกประการ.





พระราชดำรัส

พระราชทานเพื่อเชิญลงพิมพ์ในหนังสือที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพ
เจ้าหน้าที่ผู้เสียชีวิต ในการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์



ผู้กล้าหาญ ซึ่งยอมสละชีวิตเป็นชาติพลี ได้ชื่อว่ามีเกียรติและมีคุณสูงแก่ชาติไทย.
ไทยทุกคนจะต้องรักษาเกียรติและทดแทนคุณผู้กล้าหาญเหล่านั้นด้วยการสามัคคีกันให้มั่นคง
เพื่อป้องกันชาติและผืนแผ่นดินนี้ไว้เหมือนดังที่บรรพบุรุษไทยได้เคยกระทำมา.

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันที่ ๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๒





พระบรมราโชวาท^(๑)

ในพิธีประดับยศและพระราชทานสัญญาบัตรยศแก่นายตำรวจชั้นนายพล

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพุธ ที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๒



ขอแสดงความยินดีต่อทุกท่านที่ได้มารับสัญญาบัตรยศในวันนี้ ซึ่งถือว่าเป็นเกียรติ ถือเสียว่าความดีที่ได้ทำสมควรที่จะได้รับเลื่อนยศในขั้นที่สูงขึ้น ไม่จำเป็นที่จะกล่าวแก่ท่านว่า หน้าที่ของตำรวจมีความสำคัญเพียงไร โดยเฉพาะในสมัยนี้ การรักษาความมั่นคงและความปลอดภัยและบริการประชาชน ให้ประเทศชาติ สังคม ได้มีความปลอดภัย ท่านทั้งหลายได้สัมผัสกับชีวิตตำรวจมาเป็นลำดับ ได้ปฏิบัติงานการมาด้วยดี จึงต้องขอให้รักษาความดีนี้ รักษาวินัย สำหรับผู้ที่ทำงานเพื่อประเทศชาติ และผู้ที่มีความสำคัญในการรักษาประเทศชาติ การที่มีระเบียบวินัยนั้นเป็นสิ่งที่จำเป็น ในสัญญาบัตรก็มีอยู่ว่า ให้เชื่อฟังผู้บังคับบัญชา และจะต้องบังคับบัญชาด้วยความเป็นธรรม ถ้าทำตามคำง่าย ๆ น้อย่างเคร่งครัด ก็นับว่าเป็นประโยชน์และจะทำให้เกิดความสำเร็จในหน้าที่ของแต่ละคน และเป็นประโยชน์ให้สถาบันตำรวจไทยมีความมั่นคงยิ่งขึ้น

ก็ขอให้ท่านทั้งหลายจงสามารถทำงานทำการตามหน้าที่ ด้วยความเรียบร้อย มีจิตใจที่มั่นคงสุจริต มีร่างกายที่แข็งแรง เพื่อที่จะให้ได้ประสบความสำเร็จรุ่งเรืองทั้งในทางส่วนตัว ทั้งในหน้าที่ เป็นประโยชน์ต่อประเทศ เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ถ้ารักษาความดีนี้ไว้ก็นับว่าเป็นบุคคลที่ดีเลิศ และเป็นประโยชน์ ผู้อื่นก็จะนับถือสรรเสริญ ขอให้ท่านได้ประสบความสำเร็จตามความปรารถนาทั่วทุกคน.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานกระบี่ และปริญญาบัตร แก่ผู้สำเร็จการศึกษา
จากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ และโรงเรียนนายเรืออากาศ
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๒๒



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มามอบกระบี่และปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ และโรงเรียนนายเรืออากาศ ในวาระนี้ ขอแสดงความชื่นชมกับทุก ๆ คน ที่ได้รับความสำเร็จในการศึกษา และได้รับเกียรติเป็นนายทหารแห่งกองทัพไทย

เป็นที่รับรองกันทั่วไปว่า ผู้ที่เรียนสำเร็จจากสถาบันการศึกษาทางการทหารของไทย มีความรู้ความสามารถสูง ปฏิบัติการได้ผลเชื่อถือได้ ไม่ว่าในราชการปรกติหรือราชการสนาม ชื่อนี้ นับว่าเป็นเกียรติภูมิของท่าน ที่จะต้องตามรักษาไว้ตลอดไป แต่ถึงอย่างไรขอให้ถือว่าความรู้ความสามารถที่ได้รับการฝึกฝนอบรมมา เป็นแต่เพียงพื้นฐานสำหรับการที่จะศึกษาและปฏิบัติงานให้กว้างไกลและเจริญยิ่งขึ้นไปเท่านั้น ยังจำเป็นที่จะต้องทำความดีความเจริญให้แก่ตัวเองต่อไปอีกมากมายตลอดชีวิต

การที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพนั้น เบื้องต้น จะต้องมีความสำนึกตระหนักในชาติและผืนแผ่นดิน อันเป็นที่กำเนิดของตน ทั้งต้องตั้งใจมั่นคงที่จะปกป้องรักษาและธำรงเอกราชและอิสราภาพของไทยไว้ทุกเมื่อ ตามหน้าที่ที่เป็นทหารและเป็นคนไทย ความมั่นคงในจิตใจดังนี้ จะเป็นเครื่องกำบังอันตรายและความเสื่อมเสียอันจะมาจากความชั่วความทุจริตต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้น ยังจะเป็นพลังกำลังส่งเสริมให้ก้าวหน้าไปในหน้าที่การงานทั้งปวงอีกด้วย เมื่อแต่ละคนมีตำแหน่งหน้าที่แล้วต่อไป จะต้องฝึกหัดให้มีความขยันหมั่นเพียร และกล้าหาญอดทนในการทำงาน จะต้องฝึกหัดพิจารณาที่จะทำ พร้อมทั้งสภาพการณ์และสถานการณ์ที่แวดล้อมเกี่ยวเนื่องอยู่โดยละเอียดรอบคอบ ตามหลักวิชาและเหตุผล พร้อมทั้งต้องพยายามฝึกหัดตนให้ชัดเจน คล่องแคล่ว ในการทำความเห็นความเข้าใจในกรณีต่าง ๆ ให้กระจ่างและถูกต้องก่อนลงมือ กระทำเสมอ และสำคัญที่สุด จะต้องระลึกให้ได้ตลอดเวลา ว่าการป้องกันประเทศชาตินั้นเป็นงานส่วนรวม ที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันทำ ทั้งทหารและพลเรือน จึงจำเป็นจะต้องรักษาความสามัคคีในชาติ รักษาความร่วมมือร่วมใจของคนในชาติไว้ทุกเมื่อ โดยไม่ยอมปล่อยให้ผู้ใด สิ่งใด มาแบ่งพวกแบ่งฝ่ายคนชาติไทยเป็นอันขาด ชาติของเราจึงจำต้องมั่นอยู่โดยอิสระเสรี มีความผาสุกสงบและความเจริญมั่นคงได้เหมือนที่เราต้องการ





ขออวยพรให้นายทหารใหม่ทุกคนมีความสุขและความปลอดภัยในกาลทุกเมื่อ ให้ประสบความสำเร็จในชีวิต
มีความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน และมีความสมประสงค์ในสิ่งที่พึงปรารถนาทุกประการ.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ณ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

วันจันทร์ ที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๒๒



ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มอบปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ อีกวาระหนึ่ง และได้ทราบว่าสถาบันดำเนินกิจการก้าวหน้ามาด้วยดี ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้ทุกคน

กล่าวตามหลัก บัณฑิตจากสถาบันนี้ส่วนใหญ่ จะได้มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการบริหารการพัฒนาประเทศ อย่างกว้างขวาง ทั้งในงานของรัฐและของเอกชน นักบริหารการพัฒนามีภาระสำคัญในการที่จะต้องเป็นผู้นำและ ตัวการควบคุมการพัฒนาบ้านเมือง ให้เจริญก้าวหน้าไปอย่างเหมาะสมถูกต้อง สู้ทิศทางและสภาพที่ทุกฝ่ายพึงปรารถนา และการที่จะปฏิบัติภาระอันนี้ให้ลุล่วงไปด้วยดีได้นั้น นอกจากจะอาศัยความรู้ความสามารถทางวิชาการ ตามที่ได้ศึกษามาแล้ว ยังจำเป็นจะต้องมีความรอบรู้และความเข้าใจอันกระฉับและเพียงพอในข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ สภาวะแวดล้อมและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานที่จะทำทั้งหมด รวมทั้งระบบชีวิตของคนไทย อันได้แก่ความเป็นอยู่ ความต้องการ วัฒนธรรม และความรู้สึกนึกคิดโดยเบ็ดเสร็จด้วย จึงจะทำงานให้บรรลุเป้าหมายได้ ข้อสำคัญอีกประการหนึ่งทุกคนควรจะได้ทราบตระหนักว่า การพัฒนาบ้านเมืองนี้จะต้องใช้วิชาการทุกสาขา นักบริหารการพัฒนาจึงจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจ ในพื้นฐานและหลักการของวิชาการต่าง ๆ อย่างทั่วถึง เพื่อช่วยให้ปฏิบัติงานร่วมกับทุก ๆ ฝ่ายได้คล่องตัวโดยสอดคล้อง และได้ผล ท่านทั้งหลายแต่ละคน มีพื้นฐานความรู้ความสามารถอย่างดีแล้ว ขอให้ตั้งใจและพยายามใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุด ทั้งในการทำงาน ทั้งในการที่จะแสวงหาความรู้และความเจนจัดชำนาญเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถประกอบและส่งเสริมการปฏิบัติงานพัฒนาของท่าน ให้ได้ผลสมบูรณ์ ชาติบ้านเมืองจักได้ดำรงอยู่ และก้าวไกลไปในโลกได้ด้วยความสำเร็จและความมั่นคง

ขออวยพรให้ทุกคนประสบความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้า สามารถบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์แก่บ้านเมืองได้อย่างเข้มแข็ง และมีความสุขสวัสดิ์โดยทั่วกัน.





พระบรมราโชวาท^(๑)

พระราชทานแก่คณะกรรมการจัดงาน “สุรสีห์รำลึก”^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพุธ ที่ ๒๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒



ขอบใจท่านทั้งหลายที่มาในวันนี้^(๓)หน้าที่ของการศึกษา ได้มีการฝึกอบรมและศึกษาเกี่ยวข้องกับความเป็นไปของประเทศชาติ สังคม นับว่ามีประโยชน์มาก เพราะเหตุว่าความเข้าใจอันดีในสถานการณ์และหน้าที่ของแต่ละคน มีความจำเป็นอย่างยิ่ง

ชาติบ้านเมืองจะอยู่ดีก็ด้วยทุกฝ่าย ทั้งทางทหาร พลเรือน ทั้งทางด้านการปกครอง ด้านการศึกษา และอื่น ๆ ตลอดจนด้านพ่อค้า ประชาชน ได้มีความรู้และสอดคล้องกัน ในทางปฏิบัติในงานของแต่ละคน การที่แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและศึกษานี้ จึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะว่าถ้าเราจะรักษาความเป็นอยู่ของเรา ก็จะต้องรู้จักความเป็นอยู่ของไทยเราเสียก่อน เพราะถ้ารู้จักความเป็นอยู่ของไทย ก็จะทำให้เกิดความซาบซึ้ง จะเกิดความรู้สึกว่ามีของดี เรามีประวัติศาสตร์ที่ดงาม และเรามีวิธีการดูแลรักษาในการที่จะรักษามรดกที่ตกทอดมาไว้อย่างดี วิธีการที่สำคัญก็พูดกันเสมอว่าต้องมีความสามัคคี ความสามัคคีนั้นก็หมายถึงความเห็นใจซึ่งกันและกัน ทั้งในทางส่วนบุคคลทั้งในด้านวิชาการ ต้องเห็นใจว่าแต่ละคนมีหน้าที่ มีความรู้ ในวิชาการของแต่ละคน ถ้าดำเนินวิชาการนั้น ๆ ไปตามลำพังหรือตามแนวเดียวเท่านั้นเอง ก็จะไม่สามารถที่จะดำเนินได้โดยดี ด้วยประการสำคัญ ๒ อย่าง คือ ไม่เห็นใจผู้อื่น และไม่เห็นว่าวิชาการต่าง ๆ ต้องสอดคล้องกันถึงจะดำเนินไปได้ ถ้าคนหนึ่งคนใดที่ปฏิบัติงานจนแล้ว แม้จะถูกวิชาการของตน ก็อาจจะลืมว่าวิชาการของตนต้องพาดพิงถึงวิชาการของคนอื่นด้วย ถ้าไม่พาดพิงหรือถึงวิชาการของคนอื่นด้วยย่อมจะต้องล้มลงไป เพราะงานของแต่ละคนและชีวิตของแต่ละคน ย่อมต้องอาศัยงานของคนอื่น จึงต้องมีคำว่าสามัคคี ตามที่ได้มีการอบรมการพบปะกัน ก็นับว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง เพื่อรักษาความดีของเรา และรักษาความอยู่รอด ตามที่ได้นำผลรายได้ของการแสดงเพื่อมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ที่ ๓ มูลนิธิสายใจไทย กิติ เป็นสิ่งที่แสดงว่าเข้าใจในจุดประสงค์ของแต่ละคน

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ พลเอก บุญชัย บำรุงพงศ์ ประธานคณะกรรมการอำนวยการโครงการศึกษาเพื่อความมั่นคงของชาติ นำคณะกรรมการจัดงาน “สุรสีห์รำลึก” และผู้แสดงละคร เข้าเฝ้า ฯ ทูลเกล้า ฯ ถวายเงินรายได้จากการแสดงละครการกุศลเรื่อง “สุรสีห์ยอดทหารเสือ” โดยเสด็จพระราชกุศลสมทบทุนมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ และมูลนิธิสายใจไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

(๓) บันทึกพระสุรเสียงไม่ติด





มูลนิธิราชประชานุเคราะห์นั้น ก็ได้ทำงานมาเป็นเวลาช้านาน เพื่อที่จะบรรเทาทุกข์แก่ผู้ที่ประสบภัยธรรมชาติ และบรรเทาความเดือดร้อนในระยะที่กำลังเดือดร้อนอย่างสาหัส การบรรเทาความเดือดร้อนนั้นมีความสำคัญมาก แม้จะเป็นเพียงบรรเทาไม่ใช่อัดฉีดโดยสิ้นเชิง แต่สำคัญมากที่ผู้ที่ประสบภัยธรรมชาติ จะเป็นอัครศิษย์ก็ตาม วาตภัยหรืออื่น ๆ ก็ตาม ย่อมมีความรู้สึกมีกำลังใจในการสู้ชีวิต ถ้าหากได้รับการช่วยเหลือด้วยไมตรีจิตจากผู้อื่นที่ไม่ประสบภัย อันนี้ได้ทราบมาจากหลายรายแล้วว่า การช่วยเหลือในแบบมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ได้เกิดกำลังใจ และทำให้สามารถที่จะดำรงชีวิตได้โดยดีต่อไปของผู้ประสบภัย ส่วนมูลนิธิสายใจไทยนั้น ก็เป็นการสร้างกำลังใจให้เจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายที่มีหน้าที่ป้องกันรักษาประเทศให้อยู่เย็นเป็นสุข ทำให้เกิดกำลังใจแก่ผู้ที่กำลังปฏิบัติงานอยู่ สิ้นกังวลไปมาก จึงทำให้สามารถปฏิบัติงานด้วยดี เพื่อประโยชน์ของพวกเราทั้งหลาย

การที่ได้จัดละครก็ตาม หรือการจัดการพบปะศึกษาเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ทั่วไปก็เป็นการดี และเข้าใจลึกซึ้งขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบัน ฉะนั้น ก็ขอขอบใจท่านทั้งหลายที่ได้ปฏิบัติงานทุกด้าน ทั้งในด้านงานการในหน้าที่โดยตรง ทั้งในการประสานงานทั้งหลายให้เป็นปึกแผ่น ทั้งที่มีความเข้าใจดีในสถานการณ์ และในวิธีการที่จะปฏิบัติเพื่อให้สำเร็จประโยชน์ในสิ่งที่ได้ตั้งเอาไว้ ก็ขอให้ท่านทั้งหลายจงประสบผลสำเร็จความเจริญรุ่งเรืองทุกประการ.





พระบรมราโชวาท^(๑)

พระราชทานแก่คณะกรรมการจัดงาน “ฉัตรมงคลรำลึก ๒๕๒๑”^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพุธ ที่ ๒๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๒



ขอบใจทุกท่านที่ได้มาในวันนี้ และอวยพรให้พระราชนิ ซึ่งทุกอย่างก็เรียบร้อยดี เวลานี้ก็ไปพักผ่อนที่บางปะอิน เพื่อที่จะให้มีกำลังใจที่สมบูรณ์ ขอขอบใจในนามของโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน คราวนี้ก็ถือว่าเป็นการดีแล้ว รู้สึกว่าดีใจที่เห็นท่านทั้งหลายได้สนับสนุนโครงการนี้อย่างดี ทำให้ปลาบปลื้มว่าสิ่งที่ดีที่ได้นับถือไว้ก็ได้รับการสนับสนุน

โครงการนี้ได้สร้างขึ้นมาก็ได้ทำมาเป็นเวลานานพอสมควรกว่าสิบปีแล้ว และผลงานก็คือได้หนังสือ ได้เป็นเล่มที่สี่แล้ว หนังสือเกี่ยวกับบทความต่าง ๆ ที่เหมาะสมสำหรับเยาวชน ตั้งแต่ที่จะให้เป็นความรู้ทุกอย่างที่เหมาะสมและสำหรับเยาวชนทุกวัย รวมทั้งเยาวชนที่มีอายุน้อยก็จะมีประโยชน์ ตอนเริ่มต้นโครงการ ลูกสี่คนก็อยู่ในวัยที่อยากรู้อยากเห็นทั้งนั้น มาปัจจุบันนี้ลูกทั้งสี่คนก็โตเรียกกันว่าผู้ใหญ่แล้ว แต่ในระยะนั้นก็ยังเด็ก และทำให้เกิดความคิดว่า ในเมืองไทยนี้การศึกษาแม้จะก้าวหน้า ก็จะต้องช่วยหน่อยเพราะว่ามีเยาวชนมากเหลือเกินโรงเรียน ครู ไม่มีทางที่จะมีได้เพียงพอ จึงคิดว่าหลักการของฝรั่งนั้น นั่นก็คือต้องให้ผู้ที่มีอายุมากกว่า หรือมีความรู้มากกว่า สอนผู้ที่มีอายุหรือมีความรู้ต่ำกว่า จะได้ความรู้มาเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่มีความรู้มากกว่า อายุมากกว่าด้วยเพราะสามารถที่จะสอน การสอนนั้นเป็นสิ่งที่ทำให้เพิ่มพูนความรู้ของตนเอง แต่ในการนี้ก็ต้องมีรากฐานอะไรอย่างหนึ่ง ฉะนั้นจึงได้จัดทำสารานุกรมนี้ ด้วยหลักการนี้

ครั้งแรกที่ไปพูดกับชาวไลออนส์ต่าง ๆ ก็ไปชี้แจงในทางนี้ว่า ถ้ามีหนังสือที่เป็นหลัก ก็สามารถที่จะระดมผู้ที่จะเป็นผู้สอนได้จำนวนมาก อย่างตอนนั้นมีลูกอายุพอที่จะรู้สึกศึกษาก็มีความรู้สูง คืออายุประมาณสิบหกสิบเจ็ด ก็คงรู้สึกว่าเขาควรรู้อะไรทั้งนั้น ก็จะเป็นความรู้ที่จะได้จากสารานุกรมนี้ เพื่อที่จะสอนให้หน่อย ๆ ที่อายุสิบสามสิบสี่ ซึ่งกำลังอยากรู้ แต่ก็ไม่รู้จะไปถามใคร บางทีครูก็ไม่มีเวลาตอบให้ บอกว่าไม่มีเวลาต้องไปถามพี่บ้าง คราวนี้น้องที่เล็ก ๆ ลงมาอายุสิบเอ็ดสิบขวบก็อยากรู้เหมือนกัน เห็นพี่ ๆ เขารู้ ก็ต้องรู้เหมือนกัน แต่ก็อ่านหนังสือยังไม่ค่อยแข็งนัก

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชโองการให้ หม่อมหลวงจิตรสาร ชุมสาย ประธานกรรมการ “ฉัตรมงคลรำลึก ๒๕๒๑” นำคณะกรรมการบริหารสโมสรไลออนส์จันทบุรี และสโมสรไลออนส์สตรีจันทบุรี เฝ้า ฯ ทูลเกล้า ฯ ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลสมทบทุนโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน





ฉะนั้นสารานุกรมนี้ก็จะเป็นหลักสำหรับให้เด็กทุกวัย รวมทั้งวัยที่ยังเพิ่งเริ่มอ่านหนังสือ อายุหกเจ็ดขวบอ่านไม่ค่อยได้ก็ให้เห็นรูปและมีตัวหนังสือตัวโต ๆ ต่อไปถึงขึ้นกลาง ๆ ก็อายุสิบสี่ สิบสามสิบสี่ก็พออ่านในชั้นที่จะพอเข้าใจ และในชั้นที่อธิบายละเอียดหน่อยก็เป็นของอายุสิบหก สิบเจ็ด สิบแปด มานึกดูว่าถ้าทำอย่างนี้ได้ ผู้ที่รู้ทั้งหมดในหนังสือสารานุกรมนี้ เชื่อได้ว่าเป็นรากฐานสำหรับเข้าแม่แต่ชั้นมหาวิทยาลัย ถ้ารู้หมดทุกอย่างจะเข้ามหาวิทยาลัยได้สบายมาก และเพื่อเยาวชนที่เรียกว่ามีอายุแล้วเกินยี่สิบ อาจจะได้ถึงหกสิบแปดสิบก็ได้ ก็มีความรู้ในสารานุกรมนี้ได้ ไม่มีชั้น เพราะว่าถ้าแต่ละคนเกิดสนใจในสิ่งหรือในวิชาที่ตนไม่ได้เรียนก็มีอยู่ในหนังสือ ฉะนั้นก็จะเป็นประโยชน์ แม้แต่ในชั้นมหาวิทยาลัยก็เป็นประโยชน์ เพราะว่าคนไหนที่เรียกในสาขาวิชาใด อยากรู้ในสาขาวิชาอื่นก็สามารถเรียนได้

การนี้เป็นสิ่งสำคัญ เพราะว่าในการศึกษา หลักสูตรต่าง ๆ ของโรงเรียน หรือแม้แต่มหาวิทยาลัย การสอดคล้องของวิชาการทุกด้านมีไม่พอ การสอดคล้องของวิชาการทั้งหลายนี้จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อแต่ละบุคคลได้เรียนเสร็จแล้ว และออกไปทำงานทำการจะพบเห็นที่ว่าใครจะมีวิชาใดก็ตาม ต้องรู้วิชาอื่น เพื่อที่จะก้าวหน้าในวิชาของตน หรือในงานการอาชีพของตน สารานุกรมนี้ก็พยายามที่จะทำเพื่อให้มีความสมบูรณ์ในการอ่านความรู้รอบตัว ฉะนั้นจึงกลายเป็นโครงการที่ใหญ่โต ที่แรกไม่ได้นึกว่าจะใหญ่โตแค่นี้ แต่ว่าใหญ่โตขึ้นมาต้องใช้จ่ายไม่ใช่น้อย และทางสโมสรไลออนส์ทั้งหลายก็ได้แสดงปวารณาตัวที่จะหาเงินมาช่วยในการดำเนินงานนี้ จึงกล่าวในตอนต้นว่าดีใจมาก เพราะว่าแต่ละเล่มในการพิมพ์ก็สิ้นค่าใช้จ่ายไปกว่าล้านบาท ตอนแรกนึกว่าถ้าสิ้นค่าใช้จ่ายไปล้านบาท เราก็สามารถที่จะขายเพื่อที่จะนำเงินมาสำหรับพิมพ์เล่มต่อไป แต่ปรากฏว่าไม่ได้เป็นเช่นนั้น เพราะว่าส่วนใหญ่ที่ได้สร้างขึ้นมา ได้พิมพ์ขึ้นมาก็มีขาย เป็นการแจก หมายความว่าส่งไปตามห้องสมุดต่าง ๆ ตามที่ต่าง ๆ โรงเรียนต่าง ๆ สถาบันต่าง ๆ กว่าครึ่ง ฉะนั้นก็เท่ากับไม่ได้รายได้จากการขาย ส่วนการขายเมื่อได้รายได้มา ก็ไม่เป็นการ เพราะว่าเล่มหนึ่งขายร้อยห้าสิบบาท แต่ค่าใช้จ่ายเกือบต้นทุน เกือบร้อยห้าสิบบาท สมมุติว่า เล่มหนึ่งต้องสิ้นค่าใช้จ่ายหนึ่งล้านสองแสน ก็ทำให้หกแสนนั้นใช้จ่ายไปโดยที่ไม่ได้กลับคืน อีกหกแสนนั้นก็อาจจะได้กลับคืนมาได้ ฉะนั้นก็เป็นกิจการที่ขาดทุน แต่ทราบได้ว่าผู้บริจาคเงินครั้งนี้ได้บริจาคเพื่อให้เป็นกำไร ฉะนั้นก็เลยกล้าทำ ในระยะหลังนี้ก็ต้องออกเงินอีกล้านกว่าบาท เป็นสิ่งพิมพ์ที่ได้สี่เล่มแล้ว และก็นับว่าเป็นหนังสือที่ดีมีประโยชน์พอสมควร แล้วก็เข้าใจว่าอยากจะสร้างต่อไป พวกกรรมการที่ปฏิบัติก็เข้มแข็งตั้งใจดีทุกคน ฉะนั้นกิจการนี้ที่บอกว่าเป็นกิจการใหญ่ ก็





ใหญ่ขึ้นทุกที และรู้สึกว่าจะเป็นกิจการที่คุ้มค่า เพราะว่าเป็นหลักฐานความรู้สำหรับเยาวชนและประชาชนทั่วไป นอกจากนี้ที่สำนักพิมพ์เขาก็ได้ทำหนังสือคล้าย ๆ กับหนังสืออย่างนี้ เป็นหนังสือสารานุกรม ก็ไม่ว่า เห็นว่าเป็นของดี เท่ากับหนังสือสารานุกรมเป็นแนวทางทำให้ผู้อื่นสามารถที่จะทำหนังสือเพื่อจำหน่ายให้เป็นหลักในการศึกษาต่อผู้ที่สนใจ

จึงขอใจสมาชิกไลออนส์ทุกสโมสรที่เอาใจใส่มาตลอด โดยเฉพาะในวันนี้จากจันทบุรี ทั้งบรรดาไลออนส์เนสได้ช่วยในกิจการนี้ ก็ขอให้ทุกคนที่บริจาคได้รับอานิสงส์เพราะนับว่าเป็นการทำบุญเป็นวิทยาทาน ในที่สุดขอให้ได้รับอานิสงส์ของการตั้งใจทำบุญแพร่ความรู้ต่อไป ส่วนด้านโครงการก็จะดำเนินต่อไป เพื่อให้ครบความจริงสี่เล่มนี้ก็น่าจะครบ แต่เดิมนึกว่าสี่เล่มนี้น่าจะครบ แต่ก็ต้องทำต่ออีก ทำต่อไป ฉะนั้นเงินนี้ก็จะมีการประโยชน์ และจะใช้ประโยชน์อย่างดีที่สุด จะพยายามทำให้โครงการนี้ก้าวหน้าต่อไปโดยเร็วยิ่งขึ้น

ขอให้ทุกคนที่มีจิตใจที่จะช่วยส่วนรวมจงมีความเจริญ สิ่งใดที่ประสงค์ปรารถนาที่ชอบธรรม ก็ขอให้ประสบผลสำเร็จ ขอให้ประสบความเจริญรุ่งเรืองร่วมกันทุกคน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานกระบี่และปริญญาบัตร
แก่ผู้ที่ร้อยตำรวจตรีที่สำเร็จการศึกษาชั้นสูงสุด
ณ กองบังคับการโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๒



ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มามอบกระบี่และปริญญาบัตรแก่ผู้ที่ร้อยตำรวจตรี บรรดาที่ได้สำเร็จการศึกษาชั้นสูงสุดจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ณ โอกาสนี้ ขอแสดงความชื่นชมด้วย ที่ได้รับความสำเร็จในการศึกษา และได้รับเกียรติเป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร

นับแต่ต่อไป ท่านทั้งหลายจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบในการรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง ซึ่งนอกจากจะหมายถึงการคอยสอดส่องดูแลความทุกข์สุข และแก้แค้นประชาชนอย่างใกล้ชิดแล้ว ยังหมายถึงการรักษาความถูกต้องศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย การจับกุม ปรามปรามอาชญากรรมและผู้กระทำความผิด ตลอดจนศัตรูของชาติอีกด้วย นับเป็นภาระอันหนัก ที่ต้องทนลำบากตรากตรำ ทั้งต้องเผชิญกับปัญหายุ่งยากและภัยอันตรายอยู่ตลอดเวลาทางราชการบ้านเมืองจึงได้มอบหมายสิทธิและอำนาจทางกฎหมายให้ เพื่อเป็นเครื่องมือปฏิบัติงานและป้องกันรักษาชีวิต ตำรวจที่แท้จริงจะต้องทราบตระหนักถึงความรับผิดชอบในหน้าที่และในสิทธิพิเศษของตนดังกล่าว และต้องมีวินัยเคร่งครัด มีความขยันพากเพียร มีความกล้าหาญอดทน และมีสติยังคิดอย่างสูง พร้อมทั้งต้องมีและต้องรักษาความสุจริตไว้ให้มั่นคงทุกเมื่อ ไม่ว่าจะอยู่ในสภาวะและสถานะใด ยิ่งเป็นนายตำรวจผู้มีวิชาความสามารถที่ฝึกฝนอบรมมาเป็นอย่างดีด้วยแล้ว ยังจะต้องมีการฝึกเพิ่มขึ้นอีกส่วนหนึ่งเป็นพิเศษ ที่จะต้องพยายามขวนขวายใช้ความรู้ที่ได้เล่าเรียนมา ให้เกิดประโยชน์แก่การปฏิบัติงานให้เต็มที่ ด้วยความมั่นใจและรวดเร็วจับใจ เมื่อมีปัญหาหรืออุปสรรคอันใดเกิดขึ้นในการปฏิบัติหน้าที่จะต้องไม่ตื่นตระหนก หากแต่ต้องคุมสติให้มั่นคง แล้วใช้ความคิดพิจารณาไตร่ตรองหาทางแก้ไขด้วยปัญญาความรู้ความฉลาด และด้วยความรอบคอบสุขุม ให้เห็นปัญหาและอุปสรรคชัดเจนก่อนทุกครั้ง งานทุกอย่างจึงจะไม่ติดขัดยุ่งเหยิงและจะบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้เกิดผลดีทั้งแก่ส่วนรวมทั้งแก่ตนเองได้ตามที่ปรารถนาปรารถนา

ขออวยพรให้ทุกคนประสบความสำเร็จและความเจริญในชีวิต มีความสุข ความสวัสดิ์ พร้อมทั้งความก้าวหน้ารุ่งเรืองในหน้าที่ราชการตลอดกาลทุกเมื่อ.





พระบรมราโชวาท^(๑)

ในพิธีพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้านกรุงเทพมหานคร^(๒)

ณ สนามกีฬาแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร

วันเสาร์ ที่ ๒๔ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๒



พิธีมอบธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้านวันนี้ นับว่าเป็นพิธีที่สำคัญเช่นเดียวกับในจังหวัดต่าง ๆ กรุงเทพมหานครก็ได้มีการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้าน และวันนี้ได้รับธงไปเป็นจำนวนนับว่าเป็นประวัติการณ์ ในจังหวัดนครศรีธรรมราชเคยมอบธงในคราวเดียวกัน ๑๕๔ ธง และที่จังหวัดสงขลา ๑๕๐ ธง ก็นับว่าวันนี้ชนะ

การลูกเสือชาวบ้านมีจุดประสงค์ดังที่ทุกคนทราบแล้ว และสรุปอยู่ในคำปฏิญาณที่ได้เปล่งเมื่อตะกี้ โดยเฉพาะในข้อที่ว่า ลูกเสือชาวบ้านทุกคนจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ เป็นการสรุปที่แน่ชัด และชัดแจ้ง การช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อนั้น ก็หมายความว่า เป็นการช่วยเหลือส่วนรวมให้อยู่ดีมีระเบียบเรียบร้อย การมอบธงลูกเสือชาวบ้านในวันนี้ ก็เป็นการแสดงว่าคนจำนวนมากมาอยู่ด้วยกัน ๑๖๔ รุ่น ก็มีระเบียบเรียบร้อย แม้จะมีบางทีไกลהלเล็กน้อย ก็ผ่านพ้นไปได้อย่างดีมีระเบียบ บางคนอาจสงสัยหรือยังสงสัยอยู่ว่า ลูกเสือชาวบ้านนี่คืออะไร แม้ควรจะรู้แล้ว คำว่าลูกเสือก็หมายความว่าใช้วิธีการของการลูกเสือ ที่ทุกคนมีจิตใจจะช่วยซึ่งกันและกัน มีจิตใจที่ทนไม่ได้ที่จะเห็นผู้อื่นมีความลำบากทุกข์ยาก จะต้องช่วยเหลือ ชาวบ้านก็เป็นชาวบ้าน หมายความว่าอยู่ในบ้านและเป็นเอกชน แต่ละคนก็มีชีวิตของตน การลูกเสือชาวบ้านจึงเป็นสิ่งที่ทำให้ทุกคนสำนึกว่า แต่ละคนต้องมีชีวิต และปรารถนาความสุข และช่วยกัน

การอบรมลูกเสือชาวบ้านนี้ ก็ไม่ได้เป็นสิ่งที่สิ้นเปลืองอะไร และโดยที่ทุกคนเห็นประโยชน์แล้ว จึงมีการบริจาค ในการฝึกอบรมทุกรุ่นมีการบริจาคเพื่อที่จะช่วยในการใช้จ่ายซึ่งก็เป็นไปโดยประหยัด ที่จะมีค่าใช้จ่ายมากก็อยู่ที่ผ้าผูกคอที่แต่ละคนมีอยู่ที่คอ ถือว่าเป็นสัญลักษณ์ส่วนบุคคล ที่ประกาศนียบัตรหรือบัตรที่ได้ และที่ธงประจำรุ่น นอกจากนั้น การปฏิบัติการฝึกอบรมนั้นก็มิได้สิ้นเปลืองมากมาย แต่คุณค่ามีมากแม้จะได้ฝึกอบรมเป็นเวลาอันสั้น เพราะเหตุว่าแต่ละคนย่อมมีความดีอยู่ในตัว ย่อมมีความปรารถนาดี และความสามารถในตัวที่จะดำรงตนอยู่ในความเป็นธรรม ในความสุจริต ความซื่อสัตย์แม้ว่าเมื่อมาฝึกอบรมพร้อมกับเพื่อนร่วมรุ่น ทำให้เกิดความรู้สึกน้อมอย่างรุนแรงขึ้นว่าตนไม่อยู่คนเดียว ตนต้องอยู่ในกลุ่มคือรุ่น และเมื่อฝึกรุ่นแล้ว มาพบกันอย่างเช่นวันนี้

(๑) เรียบเรียงเสียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ไปพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้านกรุงเทพมหานคร





จำนวนคนเป็นหนี้ และจำนวนรุ่นเป็นร้อย ก็ยิ่งแสดงให้เห็นว่าการอยู่ด้วยกันโดยเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกันนั้น มีคุณค่าอย่างไร ถ้าแต่ละคนรักษาความดีที่ตนมี และรักษาการฝึกฝนที่ดีที่ได้ฝึกฝนมา และปฏิบัติตามที่ รองผู้ว่าราชการจังหวัดได้รายงานว่าได้ทำประโยชน์มาหลายครั้งหลายคราวแล้ว เป็นที่ประจักษ์ว่าลูกเสือชาวบ้านหรือจะว่าชาวบ้านทั้งหมด มีความตั้งใจที่จะร่วมแรงกันดี ก็จะทำให้มีความเป็นปึกแผ่นและมีความมั่นคงของส่วนรวมได้อย่างดีมาก

ถามว่าจะปฏิบัติอะไรต่อไป การปฏิบัติของลูกเสือชาวบ้านนี้ ก็ได้สรุปแล้วในคำปฏิญาณ ขอให้ใคร่ตรงให้ดีๆ ผู้ใดที่มีความรู้ดีแล้ว ก็ปฏิบัติตามความรู้ดีโดยตั้งใจ มีจิตใจที่สุจริต และเอื้อเฟื้อ ผู้ใดที่รู้สึกว่ายังขาดตกบกพร่อง ก็พยายามชวนชวหาความรู้ในความดี ผู้ใดที่มีความสุข ก็แผ่แผ่ความสุขให้ผู้อื่น ผู้ใดมีความทุกข์ ก็ยอมได้รับการบรรเทาจากผู้อื่น เพราะความสามัคคี ก็ขอให้ทุกคนตั้งใจรักษาความดีไว้ และถือโอกาสนี้ขอบใจทุกคนที่เกี่ยวข้องในกิจการของลูกเสือชาวบ้านที่ปฏิบัติโดยดี โดยเต็มกำลังใจ กำลังกาย ขอให้รักษาความดีนี้ไว้ด้วย มีความผิดพลาดอะไรก็ตาม กระทบกระแทกอะไรเล็กน้อยก็ตาม ก็ขอให้อภัยกัน และแก้ไข จะทำให้พวกเราทุกคนมีความเป็นอยู่อย่างดี อย่างปลอดภัย อย่างมีความสุข และสบาย

ก็ขอให้ทุกคนจงประสบแต่ความเจริญรุ่งเรือง จงมีความสำเร็จในกิจการที่ชอบธรรมทุกประการ ขอให้มีความกำลังใจ กำลังกายแข็งแรงสมบูรณ์ ไม่เจ็บไม่ไข้ มีความเจริญรุ่งเรืองทั่วกัน.





พระราชดำรัส

พระราชทานแก่สามัคคีสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์

ในการเปิดการประชุมใหญ่ประจำปี ๒๕๒๒

ระหว่างวันที่ ๒๙ – ๓๑ มีนาคม ๒๕๒๒



ข้าพเจ้าขอแสดงความชื่นชมยินดีด้วยที่สมาชิกของสามัคคีสมาคมมาประชุมพร้อมกันอีกวาระหนึ่ง เป็นการสมานไมตรีและแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็น เพื่อสร้างเสริมความสามัคคีและความรู้ความฉลาดของมวลสมาชิกให้เจริญงอกงามยิ่งขึ้น.

ชีวิตทุกวันนี้กล่าวกันว่าเต็มไปด้วยปัญหา. ผู้ใดแก้ตกก็เอาตัวรอดได้ ผู้ใดแก้ไม่ตกก็เอาตัวไม่รอด เพราะยิ่งแก้ก็ยิ่งยุ่งหนักขึ้นไป. โอกาสนี้ จึงใคร่จะปรารภเรื่องการแก้ปัญหาของท่านทั้งหลาย. ตัวการที่ทำให้แก้ปัญหาไม่ออก และทำให้ปัญหายิ่งยุ่งเหยิงหนักเข้านั้น คือใจหรือความคิดเห็นที่ไม่เป็นกลาง ซึ่งเรียกว่าอคติหรือความลำเอียง. คนเราเมื่อมีความลำเอียงแล้วก็มองไม่เห็นความจริง ถึงจะเห็นก็ไม่ยอมรับ และเมื่อไม่เห็นหรือไม่รับความเป็นจริง ก็ทำให้มองไม่เห็นต้นเหตุแห่งปัญหาและแก้ไขปัญหามิออก. อย่าว่าแต่จะแก้ปัญหาเลย แม้แต่จะทำความดี คนที่ลำเอียงก็ไม่สามารถทำได้ เพราะทำด้วยอคติ. ปัจจัยหรือเหตุสำคัญที่จะช่วยให้มองเห็นให้เข้าใจกระจ่างถึงความจริง พร้อมทั้งเหตุและผลที่เที่ยงตรงถูกต้องตามความเป็นจริง จึงได้แก่อุเบกขา หรือใจที่เป็นกลาง. คือเมื่อมีใจเป็นกลาง จะพิจารณาปัญหาใดก็จะมองเห็นตัวปัญหาพร้อมทั้งเหตุปัจจัยของปัญหานั้นอย่างชัดเจน และสามารถพิจารณาหาทางแก้ไขได้ถูกต้องพอเหมาะพอดี. จึงขอฝากเรื่องอคติและความเป็นกลางให้ขบคิดกัน.

ขออวยพรให้การประชุมครั้งนี้บรรลุผลตามความมุ่งหมายทุกประการ และให้ทุกคนที่มาร่วมงานมีความสุข สวัสดิ์ พร้อมทั้งความสำเร็จที่พึงประสงค์จงทุกทั่วกัน.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่ข้าราชการ พ่อค้า และประชาชนจังหวัดพิจิตร^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันอังคาร ที่ ๓ เมษายน ๒๕๒๒



ขอขอบใจทุกท่านที่มาในวันนี้ และได้บริจาคเงินเพื่อการกุศลในนามของชาวจังหวัดพิจิตร จังหวัดพิจิตรนี้ ไม่ได้มีโอกาสปอຍนัក แต่ก็เป็นโอกาสที่ท่านทั้งหลายสามารถที่จะมาเยี่ยมเยียน คราวที่แล้วก็ไป คราวนี้ท่านก็มา ก็รู้สึกว่าเป็นการพบปะกันที่ทำให้เกิดความปิติยินดี

จังหวัดพิจิตรนี้มีสิ่งที่ดี ๆ อยู่หลายอย่าง และก็มีความสุขอยู่ที่ท่านทั้งหลายมีความปรองดองกันดี เพื่อที่จะสร้างความก้าวหน้าของส่วนรวม โดยคิดจัดงานเพื่อความสามัคคี นอกจากนั้น ก็ได้จัดเกี่ยวกับการอาชีพการงานทั่ว ๆ ไปของประชาชน ซึ่งถ้าทุกคนและทุกจังหวัดปฏิบัติเช่นนี้ ก็จะทำให้บ้านเมืองอยู่เย็นเป็นสุข ประชาชนได้รับความอบอุ่นและเอาใจใส่โดยดี ความเป็นอยู่ของชาติบ้านเมืองของเรามีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่ทุกคนจะต้องสอดส่องเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน ผู้ใดมีอาชีพใดก็ปฏิบัติงานในอาชีพของตนโดยดี โดยสุจริต โดยเข้มแข็ง พร้อมกันนี้ ก็คอยเอาใจใส่ในความเป็นอยู่ของเพื่อนร่วมบ้านเมืองเดียวกัน ฉะนั้นการที่ท่านได้แสดงน้ำใจในการจัดงานเพื่อรื่นเริงและสังสรรค์กัน และนำรายได้บริจาคเพื่อการกุศล ก็แสดงจิตใจเอื้อเฟื้อนี้ ก็ขอขอบใจที่ท่านตั้งใจทำงานทำการพร้อมเพรียงกัน ปรองดองกันดี และคิดถึงประโยชน์ส่วนรวม เงินที่ได้รับในคราวที่แล้วก็นำไปใช้ในด้านการบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน ตลอดจนการรักษาพยาบาลประชาชนที่อยู่ในที่ห่างไกล คราวนี้ก็จะขออนุญาตนำเงินนี้ไปปฏิบัติในการเช่นเดียวกัน เพราะอย่างที่ไปเยี่ยมราษฎรในที่ต่าง ๆ ก็จะต้องดูแลเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ความเป็นอยู่ อาชีพ และการทำมาหากิน ส่งเสริมความเป็นอยู่ให้มีที่อยู่ที่ดีกินโดยความสุข ฉะนั้นก็จะนำเงินนี้ไปใช้ในทำนองเดียวกันต่อไป

ขอฝากขอบใจทุกคนที่ได้บริจาคเงินร่วม ทั้งขอบใจท่านที่มา และฝากขอบใจไปแก่ผู้ที่มีโอกาสมา ก็ขอให้ท่านทั้งหลายมีพลานามัยแข็งแรง สมบูรณ์ สามารถปฏิบัติงานในส่วนของตน เพื่อได้รับความสำเร็จ และมีความเจริญรุ่งเรือง เป็นประโยชน์ต่อตนและต่อส่วนรวมด้วย ขอจงประสบแต่ความเจริญ และความสำราญโดยทั่วกัน.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ นายชูวงศ์ ฉายะบุตร ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจิตร นำข้าราชการ พ่อค้า และประชาชนจังหวัดพิจิตร เฝ้า ฯ ทูลเกล้า ฯ ถวายเงินรายได้จากการจัดงานเมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๑ โดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่คณะชมรมผู้ค้าทราย^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันอังคาร ที่ ๓ เมษายน ๒๕๒๒



ขอขอบใจท่านทั้งหลายที่มาในวันนี้ และได้นำเงินมาสมทบเพื่อการกุศล ซึ่งก็เคยได้นำเงินมาช่วยในการกุศลมาแล้วในคราวก่อนนั้น นับว่าเป็นประโยชน์ และทำให้งานที่จะไปช่วยประชาชนมีความสงบสุข มีความก้าวหน้าได้ดี

การที่ท่านทั้งหลายได้บริจาคเงินนี้ก็สำคัญที่เจตนาที่ได้นำเงินมา เพราะว่าแต่ละคนอยากที่จะทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม เพราะเราทราบดีว่า ถ้าส่วนรวมอยู่ดี แต่ละคนก็จะอยู่ดีได้ ความมั่นคงของแต่ละคน หรือความสุขของแต่ละคน ก็อยู่ที่การปฏิบัติตน ในด้านหนึ่ง คือในด้านงานส่วนตัวของแต่ละคน ถ้าอยากได้ความเจริญ ความก้าวหน้า ความอยู่ดีกินดี ก็จะต้องทำงานนั้นด้วยความสามารถเต็มที่ ด้วยความตั้งใจ ด้วยความรู้และด้วยความบริสุทธิ์ใจ สุจริตใจ แต่ละคนก็มีงานของตัวเอง เชื่อว่าทำได้ด้วยความตั้งใจที่สุดแล้ว เพื่อความเจริญของตน ในอีกส่วนหนึ่งในการปฏิบัติตน ก็มีการปฏิบัติใจให้มีความคิด ความรู้สึก ที่พร้อมที่จะเผื่อแผ่ให้ผู้อื่นได้รับความก้าวหน้าด้วยเหมือนกัน ทางหนึ่งก็คือการบริจาค การบริจาคทรัพย์ด้วยเจตจำนงที่จะให้ผู้อื่นได้รับความสุข เช่นการบริจาคนี้ คือเป็นการเผื่อแผ่ เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้แต่ละคนมีความสุขได้ เพราะว่าความสุขนั้น มีทั้งสุขใจด้วยนอกจากสุขกาย แต่ที่ท่านได้มีเจตจำนงในการบริจาคนี้ ที่จะให้ถึงเพื่อนร่วมชาตินั้น ก็เป็นสิ่งที่นับว่าเป็นความคิดที่ถูกต้อง เราเมื่อมีความสุขพอสมควรแล้ว เมื่อทำมาหากินมีฐานะที่ดีมีพอกินพออยู่ และเผื่อแผ่ให้ผู้อื่นทั้งในทางวัตถุ ทั้งในทางจิตใจนับว่าเป็นผู้ฉลาด เพราะว่าเราอยู่ในฐานะที่เป็นมนุษย์ เราย่อมอยู่คนเดียวไม่ได้ เพราะว่าเราต้องร่วมชาติกับผู้ที่ร่วมชาติโดยเฉพาะประเทศไทย เป็นชาติไทยที่ได้รักษาความมั่นคงมาเป็นเวลาช้านาน ก็ด้วยจิตใจนี้ ด้วยจิตใจเผื่อแผ่นี้ เพราะว่าถ้าเราอยู่คนเดียว และเอาตัวรอดในเมื่อประเทศชาติอยู่ในความเดือดร้อน เราจะอยู่ไม่ได้นาน ฉะนั้นที่บอกว่าท่านปฏิบัติตนด้วยความเฉลียวฉลาด ก็เพราะด้วยเหตุนี้เอง ท่านทั้งหลายเห็นชัดว่าถ้าท่านอยู่ดีกินดีพอสมควรแล้ว ก็ย่อมต้องเผื่อแผ่ให้ผู้อื่นมีความสุขอยู่ดีกินดี ความปลอดภัยและความแข็งแรงทางกายใจด้วย ฉะนั้นการ

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้นายเล็ก สิงห์สมบุญ และคณะเฝ้า ฯ ทูลเกล้า ฯ ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย





ที่ท่านได้บริจาคด้วยเจตนาที่ผ่องแผ้วนี้จึงเป็นสิ่งที่ดีมาก และเป็นนิมิตดีทั้งสำหรับส่วนร่วม ทั้งสำหรับส่วนตัว

ขอให้ด้วยอานิสงส์ของเจตนากุศลนี้ ขอให้ท่านทั้งหลายจงมีกายใจเข้มแข็ง แข็งแรง เพื่อที่จะได้ทำมาหากินได้อย่างผาสุก มีความสำเร็จทุกประการในสิ่งที่สมควร ให้ประสบแต่ความเจริญรุ่งเรือง และความสำเร็จทุกประการ.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่ลูกเสือชาวบ้านจังหวัดอุทัยธานี^(๒)

ณ สนามกีฬาจังหวัดอุทัยธานี

วันพฤหัสบดี ที่ ๕ เมษายน ๒๕๒๒



พิธีการมอบธงประจำรุ่นของลูกเสือชาวบ้านเป็นโอกาสที่ดี สำหรับให้ลูกเสือชาวบ้านในรุ่นต่าง ๆ ได้มาพบปะกัน และแสดงความยินดีว่าได้รับเครื่องหมายประจำรุ่นของตนทำให้มีที่ยึดมั่นประจำรุ่นและประจำตัวอย่างครบถ้วน

สำหรับแต่ละคนก็ได้รับผ้าผูกคอประจำตัวซึ่งแสดงให้เห็นว่าได้ฝึก ได้ชื่อว่าเป็นลูกเสือชาวบ้าน ได้ธงประจำรุ่น ได้ชื่อว่ามีรุ่น มีเพื่อนมีฝูง และสัญลักษณ์ที่สำคัญที่อยู่ในจิตใจของทุกคน ก็มีธงชาติประจำชาติ ทั้งสามอย่างนี้เราได้ครบแล้ว และเป็นโอกาสที่น่ายินดีโดยเฉพาะวันนี้มีจำนวนถึง ๖๖ รุ่น และรุ่นพี่ก็มาร่วมยินดีด้วย ในโอกาสนี้ก็ได้ทวนคำปฏิญาณซึ่งมีความหมายลึกซึ้ง และเป็นจุดหมายสำคัญของลูกเสือชาวบ้านที่จะต้องรักษาไว้ตลอดไป ถ้ารักษาคำมั่นสัญญาเช่นนี้ และปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา ก็จะทำให้แต่ละคนได้รับประโยชน์จากการฝึกลูกเสือชาวบ้าน

การฝึกลูกเสือชาวบ้านแต่ละคนได้ใช้เวลาเพียงไม่กี่วัน แต่ก็เชื่อว่าทุกคนเข้าใจดีและซาบซึ้งว่าแต่ละคนมีหน้าที่อย่างไร สำหรับรักษาส่วนรวมให้มีความมั่นคง แต่ละคนมีคุณสมบัติอยู่ในตัวแล้ว ขอให้รักษาความดีนี้ไว้ด้วยความขยันหมั่นเพียร และการที่ตั้งใจไม่ลืมประโยชน์ที่ตัวทำได้ ประโยชน์นี้จะเกิดขึ้นแก่ตัวอย่างมาก ถ้าแต่ละคนต้องการความสุขความมั่นคง ความปลอดภัย ต้องนึกว่าทุกคนต้องการเช่นนี้ และถ้าแต่ละคนนึกพิจารณาว่า ความสุขความมั่นคงของคนอื่น ทำให้ความสุขของตนยิ่งเพิ่มพูนขึ้น จะเข้าใจจุดประสงค์และจุดหมายของการฝึกลูกเสือชาวบ้านยิ่งลึกซึ้งขึ้น ก็ขอให้ทุกคนได้พยายามปฏิบัติตามคำปฏิญาณโดยไม่ลดละ ไม่หยุดยั้งในการพิจารณาว่ามีประโยชน์ ถ้าเป็นเช่นนี้แล้วท่านทั้งหลายก็ได้ชื่อว่าได้ฝึกดี ได้บำเพ็ญตนดี ได้สร้างความคิด และเป็นคนฉลาดที่รู้จักสร้างสรรค์ให้ส่วนรวมมีความมั่นคง การฝึกนี้ก็ทำให้รู้จักตัวเอง และรู้จักเพื่อนร่วมรุ่น นอกจากนี้ทำให้รู้จักซึ่งกันและกันในเขตอำเภอ และในเขตจังหวัด ตลอดจนในทั่วราชอาณาจักร รู้จักว่าทุกคนปรารถนาดี ทุกคนต้องช่วยกัน ฉะนั้น ก็ขอให้ได้มีกำลังทั้งจิต ทั้งใจ และกาย เข้มแข็งแข็งแรง เพื่อให้ปฏิบัติงานตามที่ได้ตั้งใจเอาไว้ จะประสบ

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ ไปทรงประกอบพิธีเปิดพระวิสุตรพระบรมรูปสมเด็จพระปฐมบรมมหาชนกและพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้านจังหวัดอุทัยธานี





ความเจริญ จะประสบความมั่นคง ทั้งสำหรับแต่ละบุคคล และแต่ละรุ่น ตลอดจนชาติบ้านเมืองก็อยู่เย็นเป็นสุขมีความมั่นคง ทำให้พวกเราอยู่ได้ มีความเจริญ

ก็ขอให้ทุกท่านที่มาประชุมในที่นี้ มีกายใจเข้มแข็ง แข็งแรง สิ่งใดที่ปรารถนา ก็ให้สำเร็จมีความเจริญมั่นคงทั่วกันทุกประการ.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์นิคม

และสหกรณ์ประมงทั่วราชอาณาจักร

ณ ศาลาดุสิตาลัย

วันจันทร์ ที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๒๒



ข้าพเจ้าดีใจมากที่ได้มีโอกาสได้พบกับผู้นำสหกรณ์ทั่วประเทศที่มาประชุมสัมมนาในคราวนี้ การที่ได้มาสัมมนาเชื่อว่าจะได้ประโยชน์ไม่ใช่น้อยและจะได้รับความรู้และแลกเปลี่ยนความรู้ที่จะเป็นประโยชน์ต่องานของสหกรณ์ของแต่ละคน เพื่อความเจริญมั่นคงของแต่ละกลุ่ม

เรื่องความรู้นั้นก็มีความหลาย มีความรู้ทางวิชาการหมายถึงวิชาการในงานที่กำลังทำอยู่โดยเฉพาะในด้านกลไกกรรม ในด้านการเพาะปลูก ในด้านประกอบอาชีพต่าง ๆ นั้น ต้องใช้ความรู้ทั้งนั้น แต่ถ้ามาคิดถึงเรื่องของสหกรณ์ จะต้องทราบว่าการสหกรณ์ที่ทุกคนใฝ่ใจอยากจะทำให้สำเร็จนั้นต้องประกอบด้วยปัจจัยหลายอย่าง ถ้าแบ่งอย่างง่าย ๆ ใหญ่ ๆ ก็แบ่งได้เป็นสองส่วน ส่วนหนึ่งคือความรู้วิชาการในด้านการอาชีพโดยตรง^(๒)สหกรณ์คือการอยู่ร่วมกัน เพื่อส่งเสริมซึ่งกันและกันให้มีอาชีพและมีชีวิตที่รุ่งเรือง อีกด้านหนึ่งที่สำคัญก็คือ ทุกคนจะต้องมีชีวิตของตน และชีวิตของทุกคนนี้ต้องประกอบด้วยงานการของตนที่มีจุดประสงค์ที่จะเลี้ยงตัว การเลี้ยงตัวนั้นก็หมายความว่า จะต้องทำทุกสิ่งทุกอย่าง นอกจากวิชาการในด้านการอาชีพโดยตรง จะต้องมีความรู้หรือมีจิตใจที่จะช่วยกัน คือเป็นในด้านจิตใจ ในด้านที่จะเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญมากของสหกรณ์ตามที่ได้เคยกล่าวแก่ผู้แทนของสหกรณ์เมื่อปีก่อนแล้วว่า สหกรณ์คือการมีชีวิตร่วมกันและสร้างสรรค์ขึ้นมา สร้างสรรค์ร่วมกันคือสหะเข้าด้วยกัน และกรณีคือการกระทำ ทำงานทำการสร้างชีวิตร่วมกัน เพราะคนเราอยู่คนเดียวไม่ได้ ต้องร่วมกัน ถ้ามีจิตใจที่จะปฏิบัติการสหกรณ์ที่แท้จริงเช่นนี้ ประกอบด้วยความรู้ก็ทำให้มีความสำเร็จแน่นอน

ความรู้นี้ ก็ต้องแบ่งเป็นส่วนสำคัญสองส่วนเหมือนกัน ความรู้ที่เป็นหลัก หรือจะเรียกว่าทฤษฎีก็ได้ของสหกรณ์และของวิชาการ การประกอบอาชีพส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งก็เป็น^(๓)คือแต่ละคนก็อยู่ในเหตุที่มีความแตกต่างกันบ้าง แม้แต่การประกอบอาชีพเช่นกลไกกรรมนี้ จะเป็นแห่งใดก็ตามก็ต้องมีดิน ต้องมีน้ำ ต้องมีปุ๋ย ต้องมีพืช ต้องมีพันธุ์พืช และต้องมีการทำงานให้ถูกต้องตามฤดูกาล ช่วยกันดูแลรักษาไม่ให้มีศัตรูพืช หรือมีการเบียดเบียนต่าง ๆ

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) บันทึกพระสุรเสียงไม่ติด

(๓) บันทึกพระสุรเสียงไม่ติด





ที่จะมีต่อพืชที่ปลูก ต้องมีการดูแลรักษาและเมื่อเก็บเกี่ยวแล้ว ก็ต้องนำมาแปรรูปบ้างหรือนำไปขาย อันนี้ก็ เป็นสิ่งที่เหมือนกันทั่วทุกแห่ง แต่โดยที่สภาพของภูมิประเทศ และโครงสร้างของความเป็นอยู่ที่มีอยู่ตามประเพณี แต่ละแห่งอาจจะแตกต่างกันบ้าง ความสำคัญก็มีที่ต้องนำความรู้แนววิชาการต่าง ๆ นั้นมาดัดแปลงให้เหมาะสมกับ สถานที่ที่อยู่ แต่ละคนได้อยู่ในที่ของตนมาแต่ปู่ย่าตายายก็รู้จักที่ของตัวเองดี เมื่อมาประชุมกันจากที่ต่าง ๆ ก็สามารถที่จะมาเปรียบเทียบแลกเปลี่ยนความคิดและเล่าให้ฟังว่าที่ของตัวเองอย่างนั้น ๆ และแก้ปัญหามาแต่โบราณอย่างไรก็ อาจจะเกิดความรู้หรือความคิดพิเศษขึ้นมาใหม่ เพื่อที่จะดัดแปลงความรู้ที่ได้มาตามประเพณี เพื่อให้มีความสามารถ มีประสิทธิภาพสูงขึ้น อันนี้ถึงมีประโยชน์แต่ต้องไม่ลืมว่าทุกสิ่งทุกอย่างจะต้องปฏิบัติให้เหมาะสมกับสภาพในท้องถิ่น นั้น การที่ได้แบ่งเป็นสองส่วนนี้ มีความสำคัญมาก ส่วนที่เป็นความรู้วิชาการทั่วไปที่ต้องใช้กันทั่วทุกคน ทาง เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมสหกรณ์ก็พร้อมที่จะให้และติดตาม

ตามที่ได้รายงานไว้ว่า มีความเจริญรุ่งเรือง มีความเป็นอยู่ที่เป็นปึกแผ่นมั่นคงขึ้นมากแล้วสามารถที่จะ บริการให้สมาชิกสหกรณ์มีชีวิตที่รุ่งเรืองและโปรดนี้ ก็เป็นสิ่งที่น่าชื่นใจและพอใจอย่างยิ่ง ถ้าช่วยกันรักษาความดี ด้วยความเข้มแข็งอดทนต่อไปจะเป็นผลดียิ่งขึ้น ทำให้แต่ละคนมีชีวิตที่สบายขึ้นและจะมีโอกาสให้กลุ่มสหกรณ์อื่น ๆ เกิดขึ้นอีก ทำให้เกษตรกรของประเทศไทยมีความมั่นคงอยู่ดีกินดีสมตามที่ทุกคนปรารถนา การสหกรณ์นี้เป็นหลักที่ สำคัญ และเป็นหลักที่ควรจะนำมาปฏิบัติ ตามที่พูดถึงว่าวันนี้มีผู้แทนของสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์นิคม สหกรณ์ ประมง ก็นับว่าเป็นการแบ่งประเภทต่าง ๆ ของสหกรณ์ไปหลาย นอกจากนี้ก็ยังมีสหกรณ์ในรูปแบบต่าง ๆ แต่หลักก็คือ ความเป็นอยู่ การทำงานร่วมกันเพื่อความเป็นปึกแผ่นของกลุ่ม ในด้านที่จะให้กลุ่มสหกรณ์มีความรุ่งเรือง จะต้องดู สภาพของท้องถิ่นมาประกอบกับความรู้ทางหลัก ก็จะทำให้ประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง อันนี้เป็นการสรุปหลักการของ สหกรณ์ ก็ขอให้ทุกคนและสมาชิกสหกรณ์ทุกคนได้ประสบความสำเร็จในจุดหมายที่ได้วางเอาไว้ด้วยความตั้งใจที่จะ ทำให้ชีวิตมีความรุ่งเรืองร่วมกัน ข้อนี้เป็นข้อสำคัญร่วมกัน ก็หมายความว่าสมาชิกในแต่ละสหกรณ์จะต้องเพาะ ความสามัคคีกัน ความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกัน และสหกรณ์ต่าง ๆ ก็จะต้องพยายามที่จะอุดหนุนส่งเสริมกัน แลกเปลี่ยนความคิดกัน เพื่อประโยชน์ของแต่ละคน มิใช่เพื่อประโยชน์ของคำว่าสหกรณ์เท่านั้น คำว่าสหกรณ์นี้เป็น เพียงคำ ถ้าเราปฏิบัติ ก็เป็นวิถีชีวิตอย่างหนึ่ง แต่ถ้าเราถือว่าสหกรณ์เป็นคำศักดิ์สิทธิ์เฉย ๆ ก็จะไม่เป็นประโยชน์ อะไร ฉะนั้นก็ขอให้ทุกคนตั้งใจที่จะดำเนินชีวิตอย่างมีความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ความบริสุทธิ์ใจ และรักษา





ความสามัคคีโดยดี เอื้อเพื่อซึ่งกันและกัน ดังนั้นก็จะทำให้คำว่าสหกรณ์ศักดิ์สิทธิ์ และทำให้ชีวิตของแต่ละคนมีความสุขขึ้น สำหรับผู้ที่ได้ช่วยด้วยวิชาการก็จะเกิดความปลาบปลื้มว่า การช่วยร่วมกันช่วยอย่างนี้ได้ผลดี เป็นการสร้างชีวิตของประเทศไทยที่เหมาะสม คนที่ทำงานในด้านเกษตรมีความสุข ก็หมายความว่าประเทศไทยก็มีความสุข

ก็ขอให้ทุกคนที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย กำลังกายและกำลังใจที่เข้มแข็ง แข็งแรง เพื่อให้สามารถฟันฝ่าอุปสรรคใด ๆ ที่จะมี สามารถที่จะสร้างชีวิตที่รุ่งเรืองที่มีความสุขและมีความมั่นคง.





พระราชดำรัส

ในพิธีเปิดประชุมรัฐสภา

วันอังคาร ที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒



ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มาทำพิธีเปิดประชุมรัฐสภาในโอกาสนี้ ขอแสดงความชื่นชมกับท่านทั้งปวง ที่ได้
รับมอบหมายให้มาร่วมงานสำคัญของบ้านเมือง

ควรจะเป็นที่พึงพอใจทั่วกัน ที่บัดนี้ได้มีรัฐสภาขึ้นเป็นฝ่ายนิติบัญญัติโดยสมบูรณ์ตามบทรัฐธรรมนูญแล้ว
ต่อไป จึงเป็นภาระและความรับผิดชอบโดยตรงของท่านทั้งหลาย ทั้งสมาชิกวุฒิสภา ทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่
จะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้อง เทียบตรงและสมบูรณ์บริบูรณ์ เพื่อให้บังเกิดแต่เฉพาะสิ่งที่เป็นคุณเป็นประโยชน์แก่
บ้านเมืองและประชาชน โดยไม่ละเลยปล่อยปละให้เกิดความบกพร่องและความล่าช้าติดขัดขึ้นอย่างไรเหตุผล แต่ละ
ท่านที่ได้รับการเลือกเฟ้นแต่งตั้งเข้ามาในสภาฯ อยู่ในฐานะผู้ทรงความรู้ความสามารถและความรับผิดชอบเหมาะสม
ที่จะร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ทางนิติบัญญัติอยู่แล้ว ขอให้ตั้งใจใช้สติปัญญาความสามารถปฏิบัติภาระของตน ๆ โดย
เต็มกำลัง ด้วยความสุจริตและบริสุทธิ์ใจ เรื่องราวและปัญหาใด ๆ ที่เข้ามาสู่สภาฯ ควรจะพิจารณาด้วยเหตุผลอัน
ถูกต้องและด้วยความฉลาดรอบคอบ ให้สำเร็จลุล่วงไปโดยมีข้อขัดข้อง งานของชาติจักได้ดำเนินรุดหน้าไปโดยสวัสดิ
และบ้านเมืองของเราจักได้ดำรงมั่นคงอยู่ด้วยความสงบผาสุก

บัดนี้ได้เวลาอันเป็นมงคลแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดประชุมรัฐสภา ขอคุณพระศรีรัตนตรัยจงดลบันดาลให้
กิจการของสภาฯ สัมฤทธิ์ผลที่จะอำนวยประโยชน์แก่ประเทศ ประชาชนชาวไทยทั้งมวลอย่างเต็มเปี่ยม ขออวยพร
ให้ท่านทั้งปวงมีความสุขความเจริญโดยทั่วกัน.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่สมาชิกไทยอาสาป้องกันชาติ^(๒)

ณ โรงเรียนบ้านหุบกะพง จังหวัดเพชรบุรี

วันอังคาร ที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๒๒



เป็นที่น่ายินดีที่ไทยอาสาป้องกันชาติได้รับการฝึกอย่างดีและผ่านพ้นการฝึกมาด้วยดี ทั้งเป็นที่น่ายินดีที่มีไทยอาสาจากถิ่นต่าง ๆ มาร่วมกันในการฝึก ทั้งนี้เป็นนิมิตดีสำหรับ การป้องกันชาติบ้านเมือง เพื่อให้พ้นจากภัยอันตรายทั้งหลายที่จะมาคุกคามกล้ำกราย

การรักษาหมู่บ้านและรักษากันเมือง จำเป็นที่จะต้องมีความรู้ และมีการฝึกทั้งทางจิตใจทั้งทางกาย การที่จัดการฝึกเช่นนี้เข้าใจว่าจะมีประโยชน์มาก เพราะสามารถที่จะฝึกในด้านความรู้ต่าง ๆ ของการป้องกันประเทศชาติ โดยเฉพาะได้ทราบว่ามีภัยอะไรจะมาคุกคามเราได้ ถ้าทราบถึงภัยที่อาจจะคุกคามเรา เราก็สามารถที่จะป้องกันเป็นขั้นต้นต่อไปก็ต้องฝึกร่างกายและจิตใจพร้อมกับความรู้ในการปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุผลในการกิจที่มี สิ่งสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งสำหรับพวกเราทั้งหลายที่อยากจะป้องกันชาติให้อยู่ยง ก็คือจะต้องรักษาความสงบ ความเรียบร้อยในท้องที่ ฉะนั้นแต่ละคนที่ได้ฝึกก็รู้จักท้องที่ของตนอย่างดี มีอะไรผิดปกติก็สามารถจะแก้ไขและช่วยกัน ถ้ารักษาความเรียบร้อยในท้องที่ที่เท่ากับได้ช่วยรักษาความเรียบร้อยปลอดภัยของชาติบ้านเมืองเป็นส่วนรวม ฉะนั้นภาระอันสำคัญที่จะต้องปฏิบัติทุกวัน คือการรักษาความเรียบร้อยในท้องที่ เพื่อการนี้แต่ละคนจะต้องปฏิบัติตนให้เข้มแข็ง ความเข้มแข็งนั้นหมายความว่าต้องรักษาความดีปฏิบัติงานประจำของตนอย่างซื่อสัตย์ สุจริต ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน ให้สามัคคีกัน ให้รู้จักกัน ให้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ถ้าเป็นเช่นนี้ภาระอันแรกนี้ก็จจะลุล่วงไปด้วยความสะดวก

ในการฝึกได้รับความรู้ทั้งทางวิชาการ ทั้งการฝึกกายและใจเพื่อให้พร้อม เท่ากับเป็นอุปกรณ์เป็นเครื่องมือที่จะใช้ในการทำงาน ในการป้องกันพื้นที่ นอกจากนี้ ก็ได้รับอุปกรณ์อื่น ๆ เช่น อาวุธยุทโธปกรณ์ เพื่อใช้ในการระการป้องกัน อุปกรณ์ต่าง ๆ และวิชาการต่าง ๆ นี้ จะต้องให้รู้ว่าจะต้องใช้ให้ดี ไม่ใช่จะนำไปใช้อย่างผิด ๆ ข้อนี้ก็ เป็นข้อสำคัญอย่างยิ่ง เพราะถ้าใช้อุปกรณ์และความรู้ ทั้งวิชาการ ทั้งการฝึกที่ดีไปในทางที่ผิด ที่ทุจริต ที่

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ จากพระราชวังไกลกังวล ไปในพิธีสวนสนามของสมาชิกไทยอาสาป้องกันชาติ ณ โรงเรียนบ้านหุบกะพง ตำบลหุบกะพง อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี





เบียดเบียนซึ่งกันและกัน ก็จะทำให้ผลงานในการฝึกล้มเหลวไป ตรงข้ามจะกลายเป็นทำลายชาติไม่ใช่ป้องกันชาติ ฉะนั้นขอให้คิดให้ดี ๆ ให้น้ำว่าวิชาความรู้ การฝึกที่ดี และอุปกรณ์ที่ดี ที่ได้รับนั้น จะต้องมีความรับผิดชอบควบคู่ไปด้วย ถ้ามีความรับผิดชอบ ทำงานทำการด้วยความสุจริต ซื่อตรง และมีจิตใจที่เมตตารักสามัคคี เชื่อได้แน่ๆ ทุกคนที่ได้ฝึกมาดี จะทำประโยชน์ได้เต็มที่ และสามารถรักษาท้องที่ของตนให้อยู่เย็นเป็นสุข และทำให้ชาติบ้านเมืองเป็นส่วนรวมอยู่มั่นคง ไม่มีวันที่จะต้องเดือดร้อน มีความเจริญรุ่งเรืองต่อไป อันเป็นสิ่งที่ทุกคนในผืนแผ่นดินไทยปรารถนา คือความเจริญรุ่งเรืองและปลอดภัยของประเทศชาติ

ขอให้ไทยอาสาป้องกันชาติทุกคนได้รักษาความดีไว้อย่างเหนียวแน่น สามารถที่จะปฏิบัติภารกิจของตนอย่างเต็มที่ เพื่อความปลอดภัย เพื่อความเจริญของส่วนรวม ขอให้ทุกคนประกอบด้วยกำลังจิตใจที่เข้มแข็ง และกายที่แข็งแรง ประสบความสำเร็จตามที่ปรารถนาทุกประการ.





พระบรมราโชวาท

พระราชทานแก่คณะอาจารย์ ครู และนักเรียน

โรงเรียนวังไกลกังวล

ณ ศาลาเริง พระราชวังไกลกังวล

วันศุกร์ ที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๒๒



วันนี้ทุกคน ทั้งครู ทั้งนักเรียน ทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนวังไกลกังวล มีโอกาสอันดี ที่มาประชุมพร้อมกันรับทราบผลการปฏิบัติงานที่ของตัวเองในรอบปีที่แล้ว. และก็คงจะพอใจ ที่ผลออกมาดีพอสมควร. ขอขอบใจครูที่เอาใจใส่งานของโรงเรียน และขอชมเชยนักเรียนที่เรียนดีและปฏิบัติตัวดี จนได้รับรางวัลต่าง ๆ.

ขอให้ทุกคนเข้าใจและจำไว้ว่า วิชาการต่าง ๆ ที่เรียนที่สอบไล่กันได้นั้น โดยลำพัง ไม่ใช่สิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนเอาตัวรอดได้ และไม่ใช่สิ่งที่จะช่วยสร้างสรรค์สิ่งใดให้เป็นประโยชน์แก่ตัว แก่ผู้อื่น แก่บ้านเมืองได้. ผู้มีวิชาการแล้วจำเป็นจะต้องมีคุณสมบัติในตัวเอง นอกจากวิชาความรู้ด้วย จึงจะนำตนนำชาติให้รอดและเจริญได้. คุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับทุกคนนั้น ได้แก่ ความละเอียดซื่อสัตย์สุจริต ทั้งในความคิดและการกระทำ ความกตัญญูรู้คุณชาติบ้านเมือง และผู้ที่อุปการะตัวมา ความไม่เหินแก่ตัว ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น หากแต่มีความจริงใจ มีความปรารถนาดีต่อกัน เอื้อเฟื้อกันตามฐานะและหน้าที่. และที่สำคัญอย่างมากที่สุดก็คือ ความขยันหมั่นเพียร พยายามฝึกหัดประกอบการทำงานทั้งเล็ก ใหญ่ ย่าง ยาก ด้วยตนเอง ด้วยความตั้งใจ ไม่ทอดธุระ เพื่อหาความสะดวกสบายจากการเกียจคร้าน ไม่มั่งง่าย หยาดคาย สะเพร่า.

คุณธรรมเหล่านี้แหละเป็นองค์ประกอบที่สำคัญและจำเป็นของการศึกษา ไม่เป็นรองไปกว่าวิชาการ. ดังนั้นครูจะต้องปลูกฝังให้นักเรียน และนักเรียนจะต้องบำรุงรักษาให้เจริญขึ้นในตัวให้ครบถ้วน เพื่อให้มีการศึกษาที่สมบูรณ์ ที่ช่วยให้เป็นคนเต็มคน ที่สามารถสร้างประโยชน์ให้แก่ตนเองและประเทศชาติได้. ขอให้ครูและนักเรียนเอาใจใส่และพยายามทำหน้าที่ของตัวให้ถูกต้องครบถ้วน และจดจำรำลึกไว้ว่า คนคด คนคร้าน คนหยาด คนไม่มีอาย นั้น ถึงจะมีความรู้ท่วมท้นเท่าใดก็ไม่มีประโยชน์ เพราะสร้างสรรค์อะไรไม่ได้ ได้แต่ทำลายอย่างเดียว.

ขอให้ทุกคนมีกำลังใจ กำลังใจ กำลังสติปัญญาอันสมบูรณ์ สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตน ๆ ได้เต็มภาคภูมิ เพื่อช่วยส่วนรวมให้มีความมั่นคง และขอให้ประสบแต่ความเจริญรุ่งเรือง มีความสุข ความสบาย และความสำเร็จทุกประการ.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร

แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ณ สวนอัมพร

วันอังคาร ที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๒



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในวาระแรก ซึ่งจัดสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาเขตประสานมิตรและวิทยาลัยพยาบาล รายงานกิจการประจำปี ที่แจ้งถึง โครงการและผลการวิจัย พร้อมทั้งงานบริการ ด้านการสอน การอบรม หลายอย่างต่างประเภทรัน เป็นที่น่าสนใจ และพอใจ ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุก ๆ คน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในครั้งนี้

บัณฑิตทั้งปวงคงจะต้องมีภารกิจสำคัญต่อไป ในการให้การศึกษาแก่ผู้อื่น โดยเฉพาะแก่เยาวชน การให้การศึกษา นั้น กล่าวสั้น ๆ โดยความหมายรวบยอด คือการช่วยให้บุคคลค้นพบวิถีดำเนินชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสม ไปสู่ ความเจริญและความสุขตามอัตภาพตามนัยนี้ ผู้สอนมีหน้าที่ต้องหาความรู้และวิธีการดำเนินชีวิต มาให้ศิษย์ได้รู้ได้ ทราบ เพื่อให้สามารถเรียนรู้ต่อไป และดำเนินชีวิตต่อไปได้ด้วยดี จนบรรลุจุดหมาย ความรู้กับทั้งวิธีการที่ต้องการ นั้น มีอยู่แล้วครบถ้วนพร้อมมูล ผู้ใดมีอุปาย หรือมีกระบวนการคิดการปฏิบัติอันแยบคาย ย่อมแสวงหาและหยิบยก มาใช้ได้ โดยถูกต้องพอเหมาะพอดีตามต้องการอุปายอันแยบคาย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด ทั้งในการแสวงหาความรู้ ทั้งในการถ่ายทอดความรู้นี้ เกิดจากความระลึกได้ถึงความรู้ที่ได้ผ่านพบมาแล้ว ประกอบกับความรู้ตัว ตื่นตัว และความคิดอ่านที่ว่องไวเฉลียวฉลาด ซึ่งปรกติชนทุกคนจะฝึกฝนให้เกิดขึ้นได้ ไม่เกินวิสัย แล้วนำมาใช้ควบเข้ากับ ความรู้ความถนัดของตน ให้เป็นประโยชน์ได้ทุกโอกาส ยกตัวอย่างเช่น ผู้สนทนาภาษา ที่รู้จักใช้อุปายอันแยบคาย ย่อมหาความรู้จากตำราทั้งเก่าใหม่ได้กว้างขวาง หลากแง่หลายนุ่ม และย่อมเลือกเฟ้นส่วนที่พอเหมาะสมควรดี นำมา ใช้ให้เกิดผลที่สมบูรณ์ได้ บัณฑิตที่จะออกไปเป็นกำลังสำคัญในงานด้านการศึกษาของชาติต่อไป ควรจะศึกษาสำเหนียก ในเรื่องอุปายอันแยบคายให้เข้าใจชัด และพยายามสร้างเสริมให้เกิดมีขึ้นในตัวให้มาก เพื่อความสำเร็จ ความเจริญ ในการทำงานของแต่ละคนในวันข้างหน้า

ขออวยพรให้ทุกคนมีความสมบูรณ์พร้อมด้วยกำลังกาย ใจ และปัญญา สามารถดำเนินกิจการงานให้บรรลุ จุดหมายอันอุดม ดำเนินชีวิตให้บรรลุความสุข ความสำเร็จ และความสวัสดิได้โดยสมบูรณ์ทุกประการ.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร

แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ณ สวนอัมพร

วันพุธ ที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๒๒



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นวาระที่สอง และมีความพอใจที่ได้ทราบรายงานว่า กิจกรรมต่าง ๆ ของวิทยาเขตปทุมวันกับวิทยาเขตบางแสน ดำเนินก้าวหน้ามา ด้วยดีทุก ๆ ด้าน

เมื่อวันวาน ข้าพเจ้าได้กล่าวแก่บัณฑิตในที่ประชุมนี้ว่า การให้การศึกษาโดยความหมายรวบยอด หมายถึงการ ช่วยให้บุคคลค้นพบวิธีดำเนินชีวิตไปสู่ความเจริญและความสุข ผู้สอนมีหน้าที่หาความรู้และวิธีการดำเนินชีวิตที่ดีมา ให้ ศิษย์ เพื่อให้สามารถเรียนรู้ให้ก้าวหน้า และดำเนินชีวิตต่อไปด้วยดีจนบรรลุจุดหมาย ในการนี้ หากผู้สอนมีอุปนิสัย หรือ วิธีการอันแยบคายแล้ว จะช่วยให้การสอนได้ผลและมีประสิทธิภาพสมบูรณ์ วันนี้ จะพูดกับท่านทั้งปวงถึงการใช้อุปมา อันแยบคายในการใช้ตำราซึ่งเป็นอุปกรณ์สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในการเรียนการสอน

ตำราว่าด้วยวิชาการต่าง ๆ แต่ละวิชา ย่อมมีอยู่มากมายในปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะมีผู้รู้ผู้ชำนาญการต่าง ๆ มาก ผู้รู้ผู้ชำนาญการเหล่านั้น แต่ละพวก แต่ละคน ยังรู้ถนัดจัดเจนไปในแง่มุมต่าง ๆ อีก จึงต่างเขียนต่างแต่งตำราออกมาเผยแพร่กัน จนอ่านไม่หมด ใช้ไม่ทั่ว กระทั่งเกิดปัญหาขึ้น เช่นว่ากันว่า ตำราสอนอ่านเขียนแบบเก่าไม่เร้าความ สนใจต้องเลิกใช้ มาใช้ตำราใหม่ที่น่าสนใจ เป็นต้น ซึ่งทำความลำบากให้พอสมควร ทั้งในแง่วิชาการและแง่การ ประหยัด ที่จริงควรจะคิดกันบ้างว่า ผู้ที่เขียนตำราใหม่ ก็รู้หนังสือมาได้ด้วยตำราเก่านั่นเอง และการให้เปลี่ยนใช้ตำรา ใหม่โดยมิได้แจ้งให้เปล่านั้น บางกรณีก็ดี ๆ ไม่มีโอกาสจะซื้อหามาเรียนได้จริง ๆ ที่ถูก ควรจะได้คิดกันให้ดีว่า วิชาการ นั้นเป็นเรื่องของความจริง ที่มีอยู่เป็นกลาง ตำราเล่มไหนก็เก็บเอาความจริงนั้นมากล่าว ด้วยเนื้อหาสาระอันมีอยู่โดย นัยเดียวกัน จะต่างกันก็ด้วยผู้แต่งมีวิธีอธิบายต่างกัน หรือเน้นหนักในบางแง่บางมุมต่างกัน หรือแทรกเสริมส่วน หนึ่งส่วนใดให้พิสดารออกไปบ้างเท่านั้น เพราะฉะนั้น ผู้มีอุปนิสัยอันแยบคาย ย่อมไม่เห็นความสำคัญของตำรายิ่งไปกว่า เนื้อหาวิชา เมื่อมีตำราเล่มหนึ่งอยู่แล้วย่อมสามารถใช้ตำราเล่มเดิมนั้นเป็นหลักต่อไปได้ ส่วนใดเกินต้องการ ก็ข้ามเสีย ส่วนใดขาดตกบกพร่อง ก็เสริมให้ ก็จะทำให้ตำราเล่มเดิมคงประโยชน์อยู่เต็มที่ ทั้งจะจัดปิดเป่าปัญหาเรื่องขาดตำรา หรือขาดเงินซื้อตำราใหม่ไปได้ จึงใคร่ขอให้บัณฑิตทั้งหลายนำวิธีการปฏิบัติตามนัยนี้ไปพิจารณาใช้ให้ได้ผลในงานของ ท่าน





ขออวยพรให้ทุกคนประสบความสำเร็จและความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต มีความสุข ความสวัสดิ์ พร้อมทั้ง
ความสมปรารถนาในสิ่งที่ตั้งงามจงทุกประการ.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร

แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ณ สวนอัมพร

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๒



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอีกวาระหนึ่ง และมีความพอใจที่ได้ทราบรายงาน ว่า กิจกรรมของมหาวิทยาลัยในวิทยาเขตบางเขนและพิษณุโลกดำเนินก้าวหน้ามา ด้วยดี มีการดำเนินโครงการที่จะอำนวยประโยชน์ทั้งในระยะใกล้ไกลหลายอย่าง

เมื่อวันก่อน ได้พูดถึงความหมายของการให้การศึกษา และได้อธิบายว่า การให้การศึกษาจำต้องอาศัย อุบายหรือวิธีการที่แยบคายเป็นเครื่องช่วยด้วย จึงจะได้ผลและมีประสิทธิภาพสมบูรณ์ ครั้นที่แล้วได้พูดถึงการใช้ ตำราตามที่ถูกต้อง ด้วยอุบายอันแยบคายครั้งนี้ จะพูดถึงการฝึกหัดอบรมศิษย์ด้วยอุบายอันแยบคาย เพิ่มเติมให้แก่ ท่าน

งานของครู นอกจากสอนให้รู้วิชาการแล้ว ยังต้องฝึกฝนอบรมความประพฤติปฏิบัติให้แก่ศิษย์ด้วย งาน ประการหลังนี้ รู้สึกกันเวลานี้ว่าทำได้ลำบากยากยิ่ง เลยเป็นเหตุให้หลายคนพากันละวางความสนใจไปเสียเฉย ๆ ผู้ที่รู้อุบายอันแยบคาย จะไม่มองข้ามการอบรมความประพฤติของเด็กเป็นอันขาด และย่อมจะพยายามทำงานด้าน นี้ มิให้ย่อหย่อนไปกว่าการสอนวิชา เพราะเขาสามารถทำได้ คือผู้ฉลาดย่อมรู้ธรรมชาติของเด็กว่าเด็กวัยใด ลักษณะใด ชอบการฝึกหัดอบรมแบบใด เขาย่อมสังเกตทราบ ว่า เด็กวัยหนึ่งต้องหัด ต้องประดับประดาให้ทำ จึงจะ ได้ผล อีกวัยหนึ่งต้องเคี่ยวเข็ญ ต้องบังคับ ต้องกวัดขั่นให้ทำ จึงจะได้ผล อีกวัยหนึ่งต้องแสดงเหตุผลผิตชอบชั่วดีให้ เห็นก่อน เพื่อชักนำให้ทำ จึงจะได้ผล แต่ไม่ว่าจะสอนเด็กวัยใด ลักษณะใด ผู้สอนจะต้องลงมือประพฤติเป็นตัวอย่าง ด้วยตัวเอง ให้ได้เห็นได้ดูอยู่ตลอดเวลา โดยไม่ละเลยความประพฤติปฏิบัติที่โครงการจะให้เกิดมีในตัวเด็ก เป็นอัน ขาด ไม่ว่าจะเป็นข้อปฏิบัติเล็กน้อยปลีกย่อยเพียงใดยิ่งในเรื่องความขยันหมั่นเพียร ยิ่งต้องเน้นเป็นพิเศษ เพื่อให้ เห็นว่าความเพียรนั้นเป็นประธานของการทำงานทุกอย่าง การทำงานใด ๆ ไม่ว่าเล็ก ไหญ่ ย่าง ยาก ถ้าย่อหย่อนจาก ความเพียรแล้ว ยากที่จะให้สำเร็จเรียบร้อยทันเวลาได้ การฝึกฝนความเพียร ถึงหากแรก ๆ จะรู้สึกเหน็ดเหนื่อย ลำบาก แต่พอได้เพียรจนเป็นนิสัยแล้ว ก็จักกลับเป็นพลังอย่างสำคัญที่คอยกระตุ้นเตือนให้ทำงานอย่างจริงจัง ด้วย ใจว่าแรง และเมื่อใดพลังของความเพียรนี้เกิดขึ้น เมื่อนั้น การงานทั้งหลายก็สำเร็จได้โดยง่ายดายและรวดเร็ว บัณฑิต จะต้องอบรมผู้อื่นต่อไปในกาลข้างหน้า ขอให้ศึกษาวิธีการอันแยบคายนี้ไว้ให้ได้ และนำออกใช้ให้สำเร็จผลจง สมบูรณ์





ขออวยพรให้ทุกคนมีความสุขพร้อมด้วยกำลังใจ ใจ และปัญญา สามารถดำเนินกิจการงานให้บรรลุ
จุดหมายอันอุดม ดำเนินชีวิตให้บรรลุความสุข ความสำเร็จและความสวัสดิ์ได้ครบถ้วนทุกประการ.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร

แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ณ สวนอัมพร

วันศุกร์ ที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๒



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอีกครั้งหนึ่ง เป็นวาระที่สี่ ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในครั้งนี้

ในวันก่อน ๆ ข้าพเจ้าได้กล่าวแก่บัณฑิตในที่ประชุมนี้ ถึงความหมายของการศึกษา พร้อมทั้งอุบายวิธีอัน แยกคายสำหรับจะใช้ในการสั่งสอนอบรมศิษย์ ทั้งในด้านให้วิชา และด้านอบรมความประพฤติปฏิบัติ วันนี้ จะพูดถึง องค์ประกอบอันสำคัญครบถ้วนของการศึกษาแก่ท่านทั้งหลาย

หลายปีมาแล้ว เรากล่าวถึงการศึกษากันว่าต้องประกอบด้วยองค์ ๔ คือ พุทธิศึกษา จริยศึกษา พลศึกษา และหัตถศึกษา แต่ละส่วนล้วนพอเหมาะกัน และคงจะหมายความว่า ถ้าส่วนหนึ่งส่วนใดบกพร่องไป ก็ใช้การไม่ได้ดี ถ้าบกพร่องมาก ก็ใช้การไม่ได้ ซึ่งก็พอจะทราบพอจะเห็นกันอยู่แล้ว

ในที่นี้ ข้าพเจ้ามีความประสงค์จะชี้ให้เห็นว่า คนเราจะแสวงหาแต่วิชาการฝ่ายเดียวไม่ได้ ผู้มีวิชาการ จำเป็นจะต้องมีคุณสมบัติในตัวเอง นอกจากวิชาความรู้ด้วย จึงจะนำตนนำชาติให้รอดและเจริญได้ คุณสมบัติพื้นฐาน ที่จำเป็นสำหรับทุกคนนั้น ที่สำคัญได้แก่ ความรู้จักผิดชอบชั่วดี ความละอายชั่วกลัวบาป ความซื่อสัตย์สุจริต ทั้งใน ความคิดและการกระทำ ความไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น ความไม่มั่งง่าย หยาบคายกับอีกอย่างหนึ่งที่สำคัญเป็นพิเศษ คือ ความขยันหมั่นเพียร พยายามฝึกหัดประกอบการทำงานทุกอย่างด้วยตนเอง ด้วยความตั้งใจ ไม่ละเลย ไม่ทอดทิ้ง คุณสมบัติเหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ที่จะทำให้การศึกษาสมบูรณ์เป็นประโยชน์จริง เป็นสิ่ง ซึ่งครูจะต้องปลูกฝังให้เจริญขึ้นในตัวนักเรียนให้ครบถ้วน เพื่อให้เด็กเติบโตขึ้นเป็นคนเต็มคน เป็นผู้สามารถสร้าง ประโยชน์ให้แก่ตนเองและประเทศชาติได้ ขอให้ท่านทั้งหลายเอาใจใส่ศึกษาในความจริงข้อนี้ และถือเอาเป็นหน้าที่ ที่จะต้องพยายามทำให้ถูกต้องครบถ้วน โดยจดจำรำลึกไว้เสมอตลอดเวลาว่า คนชั่ว คนคร้าน คนหยาบ คนไม่มี อายนั้น ถึงจะมีความรู้ท่วมท้นเท่าใด ก็ไม่มีประโยชน์ เพราะสร้างสรรค์อะไรไม่ได้ ได้แต่ทำลายอย่างเดียว

ขอให้ทุกคนมีกำลังใจ กำลังสติปัญญาอันสมบูรณ์ สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตน ๆ ได้เต็มภาคภูมิ เพื่อช่วยส่วนรวมให้มีความมั่นคง และขอให้ประสบแต่ความเจริญรุ่งเรือง มีความสุข ความสวัสดิ์ และความสำเร็จ ทุกประการ.





พระบรมราโชวาท
ในพิธีปฏิญาณตนและสวนสนาม
เนื่องในงานวันคล้ายวันสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติ
ณ สนามศุภชลาศัย
วันอาทิตย์ ที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีปฏิญาณตนและสวนสนามของลูกเสือ ในวันคล้ายวันสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติ อีกวาระหนึ่ง และมีความพอใจ ที่ได้ทราบตามรายงานของสภานายกสภาลูกเสือแห่งชาติ ว่ากิจการลูกเสื่อดำเนินก้าวหน้าด้วยความมั่นคง มีการเกี่ยวข้องกับต่างประเทศกว้างขวางยิ่งขึ้น แสดงว่าคณะลูกเสือมีความพร้อมเพรียงและตั้งใจจริง ในอันที่จะเพียรพยายามปฏิบัติการตามอุดมคติและเป้าหมายที่ตั้งไว้

เยาวชนทั้งหลายที่อยู่ในวัยเรียน ย่อมมีความมุ่งมั่นที่จะศึกษาวิชาการต่าง ๆ ให้ได้มาก ๆ เพื่อนำไปใช้ทำประโยชน์ สร้างสมความสุขความเจริญให้แก่ตัวตลอดจนส่วนรวม แต่การใช้วิชาความรู้นั้น จำเป็นจะต้องใช้อย่างถูกต้อง ด้วยคุณธรรมและความสามารถที่เหมาะสม จึงจะได้ผลเต็มเปี่ยม ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพแน่นอน ดังนั้น นอกจากวิชาการ เยาวชนจะต้องฝึกฝนอบรมตนเองเพื่อสร้างเสริมคุณสมบัติประจำตัวให้เกิดขึ้นด้วยทั้งด้านความคิดจิตใจ ความสามารถ และด้านความขยันหมั่นเพียร เพื่อนำมาใช้ประกอบกับวิชาความรู้ที่มีอยู่เป็นพื้นฐาน การลูกเสือเป็นกิจการที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อฝึกหัดอบรมคุณสมบัติดังกล่าวแล้ว และจัดไว้สำหรับเยาวชนเป็นสำคัญโดยเฉพาะด้วย ฉะนั้น เมื่อได้เข้ามาร่วมอยู่ในคณะลูกเสือแล้ว จึงไม่ควรปล่อยโอกาสอันมีคุณค่าให้สูญเปล่า ควรจะได้ตั้งใจรับการศึกษาอบรมและฝึกหัดโดยเต็มกำลังความสามารถ ตามกฎข้อบังคับและระเบียบแบบแผนของลูกเสือ โดยมุ่งถึงความสำเร็จ ความมั่นคง และความเจริญก้าวหน้าของตนเองและของชาติบ้านเมืองเป็นจุดหมายสำคัญ แต่ละคนจักได้เป็นลูกเสือที่สมบูรณ์ในวันนี้ และเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี มีคุณค่า สืบไปในวันข้างหน้า

ข้าพเจ้าขอชมเชยผู้มีส่วนส่งเสริมกิจการลูกเสือให้เจริญมั่นคงทุกฝ่าย ทุกคน และขออวยพรให้ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ลูกเสือ และทุกท่านที่มาร่วมชุมนุมพร้อมกันในวันนี้มีความสุขสวัสดิ์โดยทั่วกัน.





พระราชดำรัส

พระราชทานแก่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ
ในโอกาสเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทและ
รับพระราชทานเหรียญลูกเสือสดุดี
ณ ศาลาดุสิดาลัย

วันพฤหัสบดี ที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๒๒



เป็นโอกาสอันดียิ่ง ที่ได้พบกับผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ซึ่งเป็นผู้แทนจังหวัดต่าง ๆ พร้อมกับได้มอบเหรียญลูกเสือสดุดี แก่ผู้ที่ได้อุปการะและได้ทำประโยชน์เกื้อกูลกิจการลูกเสือ ขอขอบใจในไมตรีจิตของท่านทั้งหลายที่มีอยู่ต่อข้าพเจ้า และขอแสดงความชื่นชมยินดีกับผู้ได้รับเหรียญลูกเสือสดุดีในครั้งนี้ทุกคน

การลูกเสือมีส่วนสำคัญยิ่งในการสร้างความมั่นคงของบ้านเมือง เพราะเป็นงานที่มุ่งจะสร้างคนให้ดี และสร้างสังคมให้เรียบร้อยเป็นปึกแผ่น จึงขอให้ผู้มีส่วนร่วมในกิจการลูกเสือ ทุกฝ่าย ทุกคน ยึดหลักการอันเป็นแก่นแท้ไว้ให้มั่นคง ข้าพเจ้ากล่าวเช่นนี้ก็เพราะได้มองเห็นว่า การฝึกหัดอบรมตามแบบอย่างอันถูกต้องครบถ้วนของลูกเสือ นั้น เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพ ในการที่จะทำให้เยาวชนมีความเข้มแข็ง ซื่อสัตย์สุจริต มีความรู้รู้จักใช้ความรู้ มีความคิด และมีวินัยที่ดี สามารถเป็นที่พึ่งของตนเองและของผู้อื่นได้โดยแท้จริง ในส่วนผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาลูกเสือ นั้น ถ้าต่างได้นำเอาแบบวิธีการที่ใช้ฝึกสอนบังคับบัญชาลูกเสือ มาใช้แก่ตัวเองด้วยแล้ว ก็จะทำให้เข้าใจถึงความเป็นลูกเสือ และเล็งเห็นคุณค่าของลูกเสือได้ถนัด จะได้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อยู่ในบังคับบัญชา ช่วยให้การฝึกสอนอบรมสะดวกง่ายดาย ทั้งได้ผลแน่นอนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากจะได้ประโยชน์ในด้านลูกเสือโดยตรง ดังกล่าวนี้นี้ ผู้ใดก็ตามที่น้อมนำเอาวิธีการของลูกเสือไปใช้ในกิจการงานอื่น ๆ ย่อมจะได้ประโยชน์อย่างกว้างขวางออกไปด้วยกันทั้งนั้น เพราะการงานต่าง ๆ จะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และจะอำนวยผลให้ได้เต็มความประสงค์ ดังนั้นจึงเห็นได้ชัดว่า การลูกเสือมีประโยชน์อันยิ่งใหญ่ เป็นปัจจัยในการสร้างสรรค์ความเจริญมั่นคงและการจรรโลงชาติบ้านเมืองอย่างสำคัญ

ท่านทั้งปวงได้ชื่อว่ามีชื่อเสียงในกิจการของลูกเสือ และได้ร่วมกัน ดำเนินงานลูกเสือมาจนประจักษ์ผลที่น่าชื่นชมแล้ว ขอให้พร้อมแรงพร้อมใจกันดำเนินงานอันมีคุณค่าและมีความสำคัญนี้ต่อไป เพื่อประโยชน์อันยิ่งใหญ่ของเยาวชนของประเทศตลอดทั้งมนุษยชาติทั้งมวล

ขออานุภาพคุณพระศรีรัตนตรัยจงคุ้มครองรักษาท่านทั้งปวง ให้เจริญด้วยพรทั้งสี่ประการ ให้สามารถประกอบกรณียกิจน้อยใหญ่ ให้บังเกิดความเจริญรุ่งเรืองแก่กิจการลูกเสือยิ่ง ๆ ขึ้น.





พระราชดำรัส

ในพิธีทรงเปิดตึกวิจัยราชประชาสมาสัย

ณ สถาบันราชประชาสมาสัย

ถนนปู่เจ้าสมิงพราย อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

วันศุกร์ ที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๒๒



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีเปิดตึกวิจัยราชประชาสมาสัย ในโอกาสที่สถาบันราชประชาสมาสัย ได้ก่อตั้งมาครบ ๑๙ ปี

การที่ดำริจัดสร้างสถาบันนี้ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๓ ก็เพื่อให้เป็นที่ศึกษาค้นคว้าวิชาการเกี่ยวกับโรคเรื้อน พร้อมทั้งฝึกอบรมพนักงานผู้ที่จะออกไปบำบัด ให้ปฏิบัติงานได้ถูกต้องตามหลักวิชาตามแผนที่จะขยายงานควบคุมโรคเรื้อนต่อไป การบำบัดรักษาโรคเรื้อน เป็นงานที่ต้องใช้เวลายาวนานแรมปี จำเป็นที่จะต้องอาศัยความตั้งใจจริง และความเพียรพยายามอย่างสม่ำเสมอ ไม่ย่อท้อ และแม้เมื่อสามารถขยายงานไปได้ทั่วประเทศแล้ว ก็ยังจะต้องติดตามระวังมิให้โรคนี้เกิดมากขึ้นอีกด้วย ดังนั้น เมื่อสถาบันนี้สามารถดำเนินงานและปรับปรุงขยายกิจการให้ก้าวหน้าไปได้ และจัดสร้างตึกวิจัยราชประชาสมาสัยหลังใหม่นี้ขึ้นสำเร็จได้ ด้วยความเกื้อกูลช่วยเหลือของทางราชการ และโดยเฉพาะด้วยความช่วยเหลือของกองทุนสาร์ทเดเก้น แห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน กับมูลนิธิชากาว่าแห่งประเทศไทยเช่นนี้ จึงเป็นที่น่ายินดีอย่างยิ่ง ข้าพเจ้าขออนุโมทนา และหวังว่าสถาบันแห่งนี้จะได้รับการสนับสนุนเกื้อกูลจากสาธุชนผู้มีใจเป็นกุศลทั้งหลายตลอดไป

ขอขอบใจคณะกรรมการมูลนิธิราชประชาสมาสัย รวมทั้งเจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย ทั้งที่มาช่วยงานจากต่างประเทศด้วย ที่ได้ช่วยกันปฏิบัติงานและสนับสนุนให้งานของสถาบันดำเนินมาจนบรรลุผลสำเร็จอันควรยินดี

ได้เวลาอันเป็นมงคลแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดตึกวิจัยราชประชาสมาสัยหลังใหม่ ณ บัดนี้ ขอให้เป็นที่อำนวยประโยชน์การบำบัดรักษาและควบคุมโรคเรื้อนได้ยั่งยืนมั่นคงต่อไป ขอให้ผู้ที่มาร่วมในพิธีนี้มีความสุขความสวัสดิ์โดยทั่วกัน.





พระบรมราโชวาท

พระราชทานแก่คณะครูและนักเรียนที่ได้รับพระราชทานรางวัล

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพุธ ที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มอบรางวัลประจำปีแก่โรงเรียนและนักเรียนอีกครั้งหนึ่ง ขอชมเชยโรงเรียนต่าง ๆ ที่พยายามจัดการเรียนการสอนให้ดี มีคุณภาพ พร้อมกับนักเรียนทุก ๆ คนที่ตั้งใจเล่าเรียนด้วยความขยันหมั่นเพียร จนได้รับผลสำเร็จที่น่าภูมิใจ

การศึกษาที่ดีด้านวิชาการเป็นทั้งรากฐานและปัจจัยสำหรับการสร้างสรรค์ แต่การที่จะนำเอาวิชาการมาสร้างสรรค์ให้สำเร็จได้นั้น จำเป็นที่สุด ที่จะต้องอาศัยการศึกษาที่ดีด้านอื่น ๆ เข้าประกอบอุดหนุนด้วย การศึกษาด้านอื่น ๆ นั้น หมายถึงการศึกษอบรมทุก ๆ อย่าง ทั้งทางความคิดจิตใจและความประพฤติปฏิบัติ อันเป็นตัวสำคัญในการฝึกฝนขัดเกลาให้บุคคลมีความคิดความฉลาด หนักแน่นในเหตุผลและความสุจริต ละเอียดรอบคอบ รู้จักรับผิดชอบ รู้จักตัดสินใจตามทางที่ถูกต้องเป็นธรรม และสำคัญอย่างยิ่ง ก็คือมีความขยันหมั่นเพียร อุตสาหะ ขวนขวายที่จะลงมือทำการทุกอย่างไม่ว่าเล็กใหญ่ง่ายยาก ด้วยตนเอง ดังนั้น ผู้ทำหน้าที่ให้การศึกษาจึงต้องสำนึกตระหนักอยู่เสมอ ที่จะต้องให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนให้ครบถ้วนทุก ๆ ด้าน ไม่ปล่อยให้ขาดตกบกพร่อง นักเรียนทั้งหลายจะต้องเข้าใจว่า การที่อุตสาหะเล่าเรียนด้วยความขยันหมั่นเพียรมาโดยตลอดนั้น เท่ากับแต่ละคนได้ฝึกฝนความขยันหมั่นเพียร เพื่อสร้างความเจริญและความสำเร็จของชีวิตไว้ส่วนหนึ่งแล้ว เพราะฉะนั้น สมควรอย่างยิ่งที่จะต้องพยายามก้าวหน้าต่อไปด้วยดีให้ตลอด อย่าย่อมนท้อถอยไม่ว่าเพราะเหตุใด ๆ ชีวิตจักได้รุ่งเรืองมั่นคง คือสามารถดำรงตนให้เป็นหลัก เป็นที่อาศัยของส่วนรวมได้ในวันข้างหน้า

ขออวยพรให้คณะครู นักเรียน และเจ้าหน้าที่ทุกคน มีความสวัสดิ์ มีความเข้มแข็ง สมบูรณ์ด้วยกายด้วยใจ สามารถกระทำหน้าที่ของตน ๆ ให้บังเกิดประโยชน์แท้ อันพึงประสงค์แก่ตน แก่ชาติบ้านเมือง ได้สมตามปรารถนา.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่คณะกรรมการมูลนิธิ

วัดวชิรธรรมสาธิต ฝ่ายคฤหัสถ์^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพุธ ที่ ๑๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๒๒



(๓)

เช่น สร้างสถานที่สำหรับมาเรียนเพื่อความรู้เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา อาจจะมีความจำเป็นสำหรับการพิมพ์หนังสือหรือตำราที่จะแพร่ความรู้ในทางพระพุทธศาสนา อาจจะมีประโยชน์ในด้านที่จะเชิญผู้รู้มาบรรยาย

อย่างไรก็ตาม ข้อสำคัญอันดับแรกที่เราเห็นในวันนี้ ก็คือการเข้ามารวมกลุ่ม อันนี้มีอันสืบส่งแรงมาก เพราะว่าการที่ได้ร่วมกันคิดในสิ่งที่ดีนี้เป็นเป้าแรกไปสู่ความดีและความเจริญ ในด้านจุดประสงค์ก็ต้องพิจารณาว่า ทำไมจะต้องมีการส่งเสริมพระพุทธศาสนา ทำไมจะต้องมีการแพร่พระศาสนา ทำไมจะต้องมีการศึกษาพระศาสนา ส่วนสำคัญที่สุดก็คือแต่ละคนเห็นความทุกข์ แต่ละคนมีความเห็น ว่า ทุกคนมีความทุกข์ พังดูแล้วก็น่าสงสาร ถ้าไม่ใช่ น่าสงสารก็น่าเศร้า เพราะว่าคนเราเกิดมาก็ต้องปรารถนาสุข หมายความว่าไม่ต้องการมีทุกข์ หากความสุขได้หลายอย่างหลายประการ ขจัดความทุกข์ได้หลายอย่างหลายประการ แต่ว่าหาความสุขและขจัดความทุกข์นั้น มีทางเดียวที่จะให้เด็ดขาด ก็คือทำให้จิตใจของตนผ่องใส วิธีทำให้จิตใจของตนผ่องใสเป็นสิ่งที่ถ้าจะเรียกว่ายากก็ยาก ถ้าจะเรียกว่าง่ายก็ง่าย ที่ว่ายากก็เพราะจะต้องควบคุมจิตใจของตัวเองเสียก่อน และต้องรู้ว่าอะไรทำให้เกิดความเดือดร้อน ถ้าพูดถึงง่ายเห็นความเดือดร้อนแล้วเอาไปทำให้ไม่เกิดความเดือดร้อนก็ง่าย เพราะว่ามันมีเหตุที่จะทำให้เกิดความเดือดร้อนไม่ว่าที่ไหน ฉะนั้นการศึกษาพระพุทธศาสนา ทั้งยากทั้งง่าย แต่ถ้ารวมกลุ่มกันช่วยกัน และพยายามที่จะส่งเสริมซึ่งกันและกันในงานนี้ ก็จะง่ายขึ้น ฉะนั้นการที่คนมีจิตใจกุศล จิตใจที่จะแสวงหาความดี ทำบุญทำทานนั้นเป็นขั้นที่สำคัญมากในการหาความสุข แต่จะบรรลุผลเร็วหรือช้าก็แล้วแต่จะปฏิบัติอย่างไรต่อไป การที่ได้สร้างสถานที่มากมายก็เป็นการดี เพราะว่ามี.....^(๔) การที่ทิ้งตำราแล้วไม่อ่าน ตำรานั้นก็ไม่มีประโยชน์ การที่ตั้งใจแม้แต่การทำสมาธิ แต่ไม่ทำในทางที่ถูก ก็ไม่เป็นประโยชน์ ที่ร้ายอาจจะทำให้เป็นผลร้ายก็ได้ ทำให้เสียหายก็ได้ คนที่มีความ

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ประธานกรรมการมูลนิธิวัดวชิรธรรมสาธิตฝ่ายคฤหัสถ์ นำผู้มีจิตศรัทธาเข้า ฯ ทูลเกล้า ฯ ถวายเงินเพื่อพระราชทานตั้งเป็นทุนมูลนิธิวัดวชิรธรรมสาธิต และโดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย

(๓)-(๔) บันทึกพระสุรเสียงไม่ติด





รู้ความสามารถมาก แต่ไม่รู้จักใช้ความรู้ความสามารถมากนั้น หรือใช้ไปในทางที่ไม่ดีก็เป็นอันพาล เป็นผู้ทำลายส่วนรวม ตรงข้ามกับการที่เข้าใจว่าท่านทั้งหลายมีอยู่ในใจ คือเข้ามาหากันเพื่อสร้างสรรค์สิ่งทีปรารถนาเพื่อความสงบสุข

ฉะนั้น การที่ตั้งมูลนิธินี้ และตั้งที่ว่าข้างต้นว่า ไม่ทราบว่าจะจุดประสงค์ของมูลนิธินี้เป็นอย่างไร เท่าที่มีรายงานก็ทำให้เกิดความหนักใจอยู่เหมือนกัน เพราะว่าถ้าตั้งมูลนิธินี้แล้ว เข้าใจผิดในจุดประสงค์ หรือตั้งจุดประสงค์ในทางที่เข้าใจผิด ก็อาจจะไม่ได้ผลตามที่ต้องการ ถ้าอยากให้ได้ผลตามที่ต้องการ ก็จะต้องให้ทุกสิ่งสมดุลกัน หมายความว่า สถานที่ที่สร้างกับงานการบรรยายสอนที่เกี่ยวกับธรรม ทำให้ดีให้สมดุลกัน ก็จะเกิดผลดังที่ตอนแรกที่บอกว่าที่มาประชุมพร้อมกันหรือร่วมกัน คือจิตใจมีจุดประสงค์เดียวกัน คือหาความสุขจัดความทุกข์นั้น อันนี้ถ้าช่วยกันทำด้วยความฉลาด ทุกคนก็จะได้รับผลเพราะว่าถ้าร่วมกันตั้งแต่ต้นและช่วยกันต่อไป ก็ไม่มีปัญหา การปฏิบัติธรรมนั้น ถ้าทำตามทีสมควรตามหลักของเหตุผลแล้ว เป็นอันว่าใช้ได้ แต่เหตุผลนั้นก็ขอให้ไปคิดดี ๆ ว่า เหตุผลก็มีหลายอย่าง เหตุผลที่ขาดตอนก็มี ถ้าเหตุผลไม่ขาดตอนแล้ว ไม่มีอะไรผิดพลาดอย่างนี้ก็เป็นปริศนา เพราะว่าเหตุผลที่ขาดตอน กับเหตุผลที่ไม่ขาดตอนย่อมต่างกันถ้ามีเหตุการณ์อะไรที่เป็นเหตุเกิดตรง เราจะเห็นได้ชัด เช่น ถ้าเราหยิบก้อนอิฐขึ้นมาจากพื้น ก้อนอิฐนั้นย่อมไม่แตะพื้น นี่เป็นเหตุผลโดยตรง เหตุคือการหยิบ ผลก็คืออิฐไม่แตะพื้น แต่ถ้าเราทำเป็นเรื่องของเหตุผลที่ขาดตอน ก็ยกตัวอย่างว่าอิฐก้อนนี้ที่เราได้ยกจากพื้นแล้วเราโยนไป ถ้าเหตุโยนผลโดยตรงก็คืออิฐนั้นลอย แต่ถ้าอิฐก้อนนั้นถูกโยนไปทำให้คนดำ ขบวนการเหตุผลถ้าขาดตอนก็ไม่รู้เรื่อง แต่ว่าถ้าไม่ขาดตอนก็จะเข้าใจว่า ก้อนหินนั้นโยนไปมันลอยไปในอากาศ ไปโดนคนอื่น คนอาจจะหัวแตก หัวแตกก็ทำให้เขาเจ็บ การที่เขาเจ็บก็ต้องมีคนอื่นพบเห็น คนอื่นนั้นก็จะดำเรา ก็เป็นเหตุผลที่โยงกันไปโยงกันมา แต่ถ้าบอกว่าโยนก้อนหินทำให้คนดำ มันก็ขาดตอน แต่เป็นความจริงว่าการที่เราโยนก้อนหินนั้น ก็ต้องมีคนดำจริง ๆ ถ้าเราโยนก้อนหินนั้นแล้วไม่โดนอะไร หรือไม่ใครอยู่แถวนั้น การโยนหินนั้นก็ไม่มีความดำเรา ถ้าเรา.....^(๕)

เหตุผลที่ขาดตอนนี้อาจจะจริงก็ได้ ถ้าตั้งมูลนิธินี้ใช้เงิน ๒ ล้านบาท เอาไปโยนทะเลก็ไม่มีความดำ ถ้าเอาเงิน ๒ ล้านบาทนี้ไปสร้างที่ทางให้เหมาะสมพอดีไปใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการแพร่ดาราก็ดี เชิญผู้บรรยายมาเลี้ยงน้ำเลี้ยงอาหาร ให้มี

(๕) บันทึกพระสุรเสียงไม่ติด





แรงที่จะบรรยาย และนำคนมาฟัง และผู้บรรยาย บรรยายดี ก็ฟังดี สบายใจ ฉะนั้นต้องครบถ้วนทุกอย่าง ต้อง สมดุล เงิน ๒ ล้านบาทนี้ก็มาก แต่อาจจะไม่มาก ถ้าไปทิ้งทะเลก็ถมทะเลได้ไม่มากนัก ก็ขอแสดงความชื่นชมว่าได้ มีการเริ่มต้น การริเริ่ม การตั้งใจที่ดี ถ้าปฏิบัติต่อไปก็เป็นที่ชื่นชม เพราะว่าท่านทั้งหลายที่อยู่ที่นี่ได้เรียนรู้แล้ว ก็จะได้รับ ผลประโยชน์จากการทำงานนี้โดยแท้จริง ทำให้เป็นกลุ่มที่มีกำลังใจดี ปฏิบัติดี แม้เพียงปฏิบัติดีเท่านั้นเองก็เป็นสิ่งที่ดีแล้ว เพราะได้เป็นตัวอย่างทำให้มีความสงบสุข ความหวังแก่คนจำนวนมาก ก็เชื่อว่าการตั้งมูลนิธิและ ปฏิบัติตามจุดประสงค์ที่คาดหวังจะได้ผลดี เป็นประโยชน์ต่อแต่ละคน เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

ก็ขอให้มีความสำเร็จในกิจการนี้ ตลอดจนความสำเร็จในกิจการงานต่าง ๆ ที่ทำขอให้มีความเจริญรุ่งเรือง ประสบความสำเร็จทุกประการ.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๒๒



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้ทราบถึงความเจริญก้าวหน้าในกิจการด้านต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นที่น่าพอใจด้วยกันทุก ๆ ฝ่าย

ขอแสดงความชื่นชมกับท่านทั้งหลาย ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งผู้สำเร็จการศึกษา ที่ได้รับเกียรติเป็นพิเศษในครั้งนี้

บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาแล้วทุกคน คงมีความมุ่งหวังต่อไปที่จะสร้างตัว และสร้างสรรค์ประโยชน์ต่าง ๆ แก่ส่วนรวม เพื่อให้ได้รับความสำเร็จ ความเจริญรุ่งเรือง และเกียรติยศชื่อเสียงในกาลภายหน้า ในการสร้างความสำเร็จ ความเจริญ และเกียรติยศชื่อเสียงนั้น บัณฑิตมีวิชาความรู้เป็นเครื่องมือที่ทรงประสิทธิภาพพร้อมอยู่แล้ว ที่จะนำไปใช้งานได้ทันที แต่นอกจากวิชาความรู้ที่เป็นเครื่องมือแล้ว ทุกคนยังจะต้องมีรากฐานรองรับพร้อมทั้งวิธีการใช้อย่างถูกต้องเที่ยงตรงประกอบอีกด้วย จึงจะสามารถสร้างประโยชน์ให้สำเร็จเปรียบพร้อมสมบูรณ์ได้ รากฐานที่ทุกคนต้องมึนนั้น ได้แก่ความหนักแน่น มั่นคงในสุจริตธรรมประการหนึ่ง ความมุ่งมั่นในการประกอบกิจการงานทุกอย่างให้สำเร็จอีกประการหนึ่ง คนไม่มีความสุจริต คนไม่มีความมั่นคง ชอบแต่ makkelijk ไม่มีวันจะสร้างสรรค์ประโยชน์ส่วนรวมที่สำคัญอันใดได้ ผู้ที่มีความสุจริตและความมุ่งมั่นเท่านั้น จึงจะทำงานสำคัญยิ่งใหญ่ที่เป็นคุณประโยชน์แท้จริงได้สำเร็จ ดูตัวอย่างผู้ทรงเกียรติคุณ ที่ได้รับปริญญากิตติมศักดิ์ในวันนี้ ก็จะเห็นชัด แต่ละท่านแต่ละคนกว่าจะได้รับความสำเร็จและเกียรติยศชื่อเสียง ก็ต้องมุ่งมั่นทำประโยชน์ และฝ่าฟันอุปสรรคมากมายมาอย่างหนัก ในโอกาสที่ท่านทั้งหลายจะออกไปเริ่มต้นชีวิตการงาน จึงขอให้วางรากฐานการที่จะใช้วิชาการของท่านให้มั่นเหมาะครบถ้วน เพื่อจักได้ประสบความสำเร็จสมปรารถนา

ขออวยพรให้บัณฑิตมีความสมบูรณ์พร้อมด้วยกำลังกาย กำลังใจ กำลังปัญญา สามารถในการงานทั้งปวง และให้มีความสุข ความสวัสดิ์ จงทุกเมื่อทั่วกัน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วันศุกร์ ที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๒๒



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกรวบรวมหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตผู้ประสบความสำเร็จในการศึกษาทุกคนทั่วกัน

เมื่อวานนี้ ข้าพเจ้าได้กล่าวกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นใจความว่า วิชาความรู้ที่แต่ละคนมีอยู่เป็นดังเครื่องมืออันทรงประสิทธิภาพ ที่จะนำออกใช้การได้ทันที แต่ที่จะนำมาใช้ทำการที่สำคัญให้เป็นประโยชน์แท้จริงได้นั้น จำต้องมีรากฐานรองรับ และมีวิธีใช้ที่ถูกที่ดีประกอบด้วย รากฐานนั้นได้แก่ความสุจริตและความมุ่งมั่นของแต่ละบุคคล ที่จะต้องมีเป็นเบื้องต้น

วันนี้จะกล่าวเสริมกับท่านว่า ความสุจริตก็ดี ความมุ่งมั่นในประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งก็ดี จะเกิดขึ้นและยั่งยืนอยู่ได้ด้วยอะไร ความสุจริตและความมุ่งมั่นในประโยชน์นั้น จะเกิดขึ้นยั่งยืนอยู่ได้ด้วยสติ กับ ปัญญา สติ คือ ความระลึกรู้ ปัญญานั้น ตามภาษาที่ใช้กัน มีความหมายหลายอย่าง เช่น “เจ้าปัญญา” แปลว่าฉลาดหลักแหลมมีเล่ห์เหลี่ยม “ทาสปัญญา” แปลว่าโง่ ทราบ “จนปัญญา” แปลว่าหมดทางคิด “ไม่มีปัญญา” แปลว่า ไม่มีความสามารถก็ได้ ไม่มีความรู้ความคิดก็ได้ ไม่มีทาง ไม่มีโอกาสก็ได้ ไม่มีทรัพยากรก็ได้ ในที่นี้ จึงต้องจำกัดความหมายลงไปว่า ปัญญา คือ “ความรู้ชัด” ที่เกิดขึ้นจากความฉลาดสามารถคิดพิจารณาอย่างถูกต้องแยกแยะตามเหตุตามผล และการที่ว่า “ความสุจริตและความมุ่งมั่นจะบังเกิดยั่งยืนอยู่ได้เพราะสติปัญญา” นั้น หมายความว่าเมื่อบุคคลมีสติรู้ตัว มีปัญญารู้ชัดในคุณค่าของความสุจริต และการสร้างสรรค์ความเจริญบนพื้นฐานของความสุจริต แล้ว ก็จะเป็นความนิยม เชื่อมมั่น และพึงใจในความดีสิ่งดี และการกระทำดี แล้วความมั่นใจพึงใจนั้นก็จะอุดหนุนประกอบความสุจริต พร้อมทั้งความมุ่งมั่นที่จะทำดี ให้คงอยู่ได้ตลอดไปไม่เสื่อมถอย บัณฑิตที่จะออกไปเริ่มชีวิตการทำงานใหม่ ขอให้สัจจะวางตั้งสติระลึกรู้ตัวให้มั่นคง อย่าปล่อยให้สิ่งเย้ายวน หรือความมั่งง่าย นำพาให้เสียการ เสียโอกาส หมั่นคิดพิจารณาหาเหตุผลในสิ่งต่าง ๆ โดยหนักแน่นให้เกิดปัญญารู้ชัดเสมอ จักได้มีรากฐานทางความคิดจิตใจอันสุจริตมั่นคง สำหรับรองรับสนับสนุนวิชาความรู้ได้อย่างเต็มที่ และสามารถประกอบกิจการงานทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขออวยพรให้บัณฑิตประสบความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญรุ่งเรืองและมั่นคงในการงาน และขอให้ทุกท่านที่มาร่วมพิธีนี้ มีความสุขสวัสดิ์ทั่วกัน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วันเสาร์ ที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๒๒



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาร่วมพิธีมอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกครั้งหนึ่ง เป็นวาระที่สาม และขอแสดงความชื่นชมกับผู้สำเร็จการศึกษาทุกคน

เมื่อวันก่อน ข้าพเจ้าได้พูดกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้ว่า บัณฑิตมีวิชาความรู้เป็นเครื่องมืออันทรงประสิทธิภาพ สำหรับสร้างสรรค์ประโยชน์และความเจริญต่าง ๆ แต่ผู้ที่จะสร้างสรรค์ประโยชน์แท้จริงให้แก่ตัวแก่ส่วนรวมได้ จำเป็นต้องมีความสุจริตกับความมุ่งมั่นที่จะทำงานเป็นรากฐาน และรากฐานนั้นย่อมเกิดมีมั่นคงได้ เพราะ สติ ความระลึกรู้กับปัญญา ความรู้ชัด อันเกิดขึ้นด้วยการพิจารณาอย่างถูกต้องแยกคายด้วยเหตุผล วันนี้จะพูดกับท่านถึงวิธีการใช้ความรู้ปฏิบัติงานต่อไป

เมื่อท่านมีภารกิจงานใด เบื้องต้น ขอให้พิจารณาให้เห็นจุดหมาย อันเป็นประโยชน์แท้ของงานนั้น ให้เห็นแจ่มแจ้ง ให้เกิดความมั่นใจและพึงใจที่จะกระทำ เมื่อพึงใจทำแล้ว จึงกำหนดขั้นตอนการทำงานให้เหมาะสมแก่ความสามารถและโอกาส แล้วลงมือปฏิบัติให้ได้สมบูรณ์ครบถ้วนตามขั้นตอนนั้นด้วยความหมั่นขยันโดยสม่ำเสมอ จนกว่าจะสำเร็จ ขณะที่ปฏิบัติ ก็เอาใจใส่จดจ่อ ไม่วางมือเสียกลางคัน ให้ล่าช้าเสียงานไปด้วยความเพิกเฉยละเลย ใช้ความระมัดระวังและพินิจพิจารณาตลอดเวลาที่ปฏิบัติ เพื่อให้งานที่ทำบรรลุผลเลิศ เพียงเท่านี้ ท่านทั้งหลายก็คงจะพอเห็นได้ว่า งานที่กระทำโดยอาศัยหลักวิชาที่ดี บนรากฐานแห่งความสุจริตและความมุ่งมั่น และด้วยวิธีการอันแยกคายพร้อมด้วยความพึงใจ ความอดุสสาหะข้มักเข้มนั้น เอาใจจดจ่อ และความพินิจพิจารณา จะต้องบรรลุผลที่ปราศจากโทษและเป็นประโยชน์แท้จริงอย่างแน่นอน ในโอกาสที่บัณฑิตออกไปประกอบการทำงาน หรือศึกษาเพิ่มเติมให้สูงยิ่งขึ้นไปนี้ จึงขอฝากใจความที่กล่าวแล้วทั้งหมด ไปพิจารณาประกอบการประพฤติปฏิบัติของแต่ละคน ให้สำเร็จประโยชน์ด้วย

ขออวยพรให้ประสบแต่ความสุขความสำเร็จในชีวิต มีความมั่นคงก้าวหน้าในงานจงทุกเมื่อทั่วกัน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๒



ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และได้ทราบรายงานความก้าวหน้าของกิจการของมหาวิทยาลัยทุก ๆ ด้าน ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและผู้สำเร็จการศึกษาทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในครั้งนี้

การศึกษาในมหาวิทยาลัย ซึ่งถือว่าเป็นการศึกษาเพื่อมุ่งให้มีความรู้ความสามารถเป็นพื้นฐานสำหรับการประกอบกิจการในชีวิตนั้น เป็นการศึกษาในระบบ ส่วนใหญ่ ผู้ศึกษาได้รับความรู้ถ่ายทอดจากครูบาอาจารย์ และจากการศึกษาค้นคว้าเป็นสำคัญ แต่มิได้เรียนรู้จากการกระทำหรือการพบเห็นด้วยตนเองโดยตรง ครั้นเมื่อออกไปทำงานและดำเนินชีวิตด้วยตนเองแล้ว จึงประสบเหตุการณ์และสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องขบคิดทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจอันชัดเจนแจ่มแจ้งในสิ่งทั้งปวงที่เกี่ยวกับชีวิตของแต่ละคนยิ่งขึ้น อีกชั้นหนึ่ง ประสบการณ์ในชีวิตนี้เป็นบ่อเกิดแห่งความรู้ความชัดเจนที่สำคัญ ซึ่งถ้าได้รู้จักนำมาใช้ด้วยความรู้เท่าถึงเหตุและผลอย่างแท้จริง ด้วยความบริสุทธิ์ใจ และด้วยความตั้งใจแล้ว จะยังประโยชน์ให้แก่ตนเองและสังคมได้อย่างวิเศษสุด

ดังนั้น การศึกษานอกระบบภายหลังที่สำเร็จการศึกษา หรือการศึกษาในมหาวิทยาลัยชีวิตจึงมีความสำคัญมาก ในการที่จะสร้างเสริมให้ผู้ผ่านการศึกษาในระบบมาแล้ว เกิดความรู้ ความเฉลียวฉลาด สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และสามารถดำรงตนให้อยู่ในสังคมอย่างมั่นคงเป็นสุข บัณฑิตทุกคน ซึ่งมีส่วนในการสร้างประสบการณ์ในชีวิตร่วมกันต่อไป จึงได้ทราบตระหนักแล้วจงตั้งใจพยายามใช้สติปัญญาความสามารถที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ ควบคู่กับความรู้ความสามารถทางวิชาการที่มีอยู่ ประดับประดาครอบรักษาสิ่งดีสิ่งเจริญและสถานภาพของบ้านเมืองไว้ พร้อมกับปรับปรุงแก้ไขให้พัฒนาไปตามลำดับขึ้นด้วยความมั่นคง ชาติของเราก็จะอยู่รอด และดำเนินก้าวหน้าไปในโลกได้ด้วยความปลอดภัยเป็นอิสระ

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสุข ความสำเร็จ และความเจริญรุ่งเรืองทั้งในการดำเนินชีวิตและหน้าที่การงาน ทั้งขอให้ทุกท่านที่มาชุมนุมพร้อมกันในวันนี้ มีความสวัสดีจงทั่วกัน.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่คณะกรรมการจัดงานเมาลิดกลาง ฮ.ศ. ๑๓๙๙^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันอังคาร ที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๒๒



ข้าพเจ้าปลาบปลื้มยินดีที่เห็นอิสลามิกชนในประเทศไทย ได้ปฏิบัติตนมาด้วยดีโดยตลอด โดยเฉพาะการจัดงานเมาลิดกลาง ซึ่งเป็นการแสดงความกตัญญูต่อพระศาสดา ทำให้ทุกคนได้ระลึกถึงความดีที่แต่ละคนจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งสอนทางศาสนา ซึ่งแต่ละคนมีความจำเป็นที่จะมีสิ่งที่ยึดมั่นและปฏิบัติตนในงานของแต่ละคน

ผู้ที่มีที่ยึดมั่นและปฏิบัติตามสิ่งที่ยึดมั่นนั้น คือความดี เป็นผู้ที่ยึดมั่น เพราะเราถ้าทำงานอะไรไม่มีความคิดที่แจ่มใส ไม่มีความคิดที่บริสุทธิ์ ไม่สามารถที่จะปฏิบัติงานได้เป็นผลสำเร็จที่ดียิ่ง และยั่งยืน การที่ระลึกถึงพระศาสดานั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะว่าเท่ากับเป็นการตั้งจิตอธิฐานที่จะปฏิบัติตามคำสั่งสอนที่ดียิ่ง คำสั่งสอนเหล่านั้นเป็นสิ่งที่เตือนใจว่า คนที่มีชีวิตเกิดขึ้นมาจะอยู่คนเดียวไม่ได้ จะต้องช่วยกันสร้างชีวิต เพื่อความเป็นปึกแผ่น ความเป็นปึกแผ่นนั้น ก็เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของแต่ละคนนั่นเอง ฉะนั้นท่านทั้งหลายมีที่ยึดมั่นและปฏิบัติด้วยความเคร่งครัด ก็เชื่อว่าท่านจะได้มีความเจริญรุ่งเรือง

โครงการที่จะขยายงานไม่ใช่แสดงว่าปฏิบัติ แสดงกับปฏิบัติในวันเดียวนั้นก็เป็นสิ่งที่ชอบ เพราะว่าการทำงานที่อ้างว่าปฏิบัติดีชอบในวันเดียวก็ไม่พอ และโดยที่ท่านทั้งหลายก็มีจิตตั้งใจอยู่แล้ว การที่แสดงออกมาว่าจะปฏิบัติในวันอื่นด้วยนอกจากในวันสำคัญก็สอดคล้องกับการตั้งจิตอธิฐานที่จะปฏิบัติความดี การที่จะมีโครงการช่วยให้เยาวชนทั่วประเทศได้รับผลของการทำดีนั้น ก็เป็นสิ่งที่ช่วยให้บ้านเมืองมีความเจริญรุ่งเรืองได้เพราะสำคัญมากที่จะให้เยาวชนมีโอกาสได้รับการสนับสนุน โดยเฉพาะในทางเล่าเรียนความรู้ จะทำให้เยาวชนซึ่งปัจจุบันนี้เป็นผู้ที่จะต้องเล่าเรียน สร้างตัว เพื่อสามารถที่จะเป็นพลเมืองดีในอนาคต มีโอกาสที่จะได้ขัดเกลาตัวเองด้วยความช่วยเหลือของผู้ที่หวังดี ฉะนั้นโครงการที่ได้กล่าวถึงนั้นก็เชื่อว่าจะเป็นผลอย่างมาก ช่วยทำให้บ้านเมืองมีความมั่นคง การที่ท่านทั้งหลายตัดสินใจที่จะขยายโครงการต่าง ๆ เหล่านี้ให้กว้างขวางออกไปด้วยความบริสุทธิ์ใจนั้น จึงเป็นสิ่งที่น่าชวนช่วยอย่างมาก การที่ท่านมาในวันนี้ มาช่วยโดยบริจาคทรัพย์เพื่อช่วยการกุศล คือหมายความว่าช่วยเหลือผู้อื่นนั้น ก็ขอให้ท่านได้รับความขอบใจจากข้าพเจ้า และจากผู้ที่จะได้รับผล

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ คุณหญิงสมร ภูมิณรงค์ นำคณะกรรมการจัดงานเมาลิดกลาง ฮ.ศ. ๑๓๙๙ เฝ้า ฯ ทูลเกล้า ฯ ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย





ส่วนเรื่องที่ได้สร้างคัมภีร์กุรอ่านเป็นภาษาไทย และได้แปลมาจำนวนหลายเล่มแล้ว และยังคงปฏิบัติต่อไป ก็ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ ดังที่เคยได้กล่าวหลายครั้งแล้วว่าคัมภีร์กุรอ่านนี้เป็นหลักของศาสนา มิใช่เพียงแต่เป็นหลักของศาสนาอิสลาม เป็นงานที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้ใดที่ใคร่ที่จะได้ศึกษาทั่วไป เพราะว่าเป็นเรื่องที่สำคัญ และเป็นเรื่องที่แสดงความดี ซึ่งมนุษย์ทั้งมวลควรจะรู้ โดยที่คัมภีร์นี้เขียนเป็นภาษาที่ไม่ใช่ภาษาไทย และเขียนอย่างวิจิตรพิสดาร จึงเป็นสิ่งที่ลำบากในการแปล การที่ท่านทั้งหลายได้ร่วมกันช่วยกันแปลให้ได้รรถรสที่ดีที่สุดนั้น จึงเป็นงานที่จะอำนวยประโยชน์อย่างมาก ทุกคนควรจะสนับสนุนในการแปลให้ได้รรถรส ให้ได้ความที่ใกล้เคียงที่สุด จะเป็นการดี เพราะส่วนมากผู้ที่ศึกษาพระคัมภีร์กุรอ่านนี้บางทีก็จะต้องอาศัยคำแปลที่เป็นภาษาอื่น ๆ สำหรับพวกเราคนไทยก็อาจจะไม่ทราบซึ่งในภาษานั้น ๆ ก็จะทำให้ผู้ที่สนใจสามารถที่จะอ่านคัมภีร์กุรอ่านในภาษาไทย ข้อที่ขัดข้องของการแปลนี้ก็มีมาก มีผู้ที่คัดค้านว่า ถ้าอ่านเป็นภาษาไทยก็อาจจะไม่ได้รรถรส ด้วยเหตุนี้เองที่การแปลเป็นงานที่ลำบาก แต่ว่าถ้าจะตอบผู้ที่อ้างว่าอ่านเป็นภาษาไทยก็อาจจะไม่ได้รรถรส ก็จะตอบได้ว่า ถ้าอ่านเป็นภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาเดิม คือภาษาอารบิกของพระกุรอ่านนั้น ก็อาจจะยิ่งไม่ได้รรถรสอย่างเป็นวิคุณ เพราะเหตุว่าการแปลตำราอื่น ก็อาจจะแปลในภาษาที่ไม่ได้รรถรส และผู้อ่านก็อาจจะอ่านไม่เข้าใจถึงรรถรสอีกตอนหนึ่ง ฉะนั้นการแปลนี้ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ เป็นงานสำคัญ และเป็นงานที่น่าสนับสนุน ผู้ที่กลัวว่าจะไม่ได้รรถรสในการอ่านภาษาไทย ก็ยอมไปดูในภาษาอื่นที่เขาแปลในภาษาอื่นได้ หรือในต้นฉบับภาษาอารบิกมาเทียบเคียงก็ได้ ไม่ได้มีการห้ามปรามใดๆ แต่ว่าผู้ที่ไม่รู้ภาษาอื่น ก็ย่อมจะมีโอกาสที่จะได้อ่านคัมภีร์ ซึ่งแต่ก่อนนี้ไม่สามารถที่จะอ่านได้ ผู้ที่สามารถที่จะอ่านภาษาอื่นก็อาจจะได้ความหมายที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ฉะนั้น การแปลคัมภีร์อัลกุรอ่านนี้ เป็นสิ่งที่น่าสนับสนุน ไม่น่าที่จะมีอะไรขัดข้อง ก็ขอชมเชยผู้ที่ปฏิบัติงานในการแปลและพิมพ์ ขอให้ช่วยกันทำเพื่อประโยชน์ของผู้ที่จะได้งาน และเพื่อประโยชน์ของพระศาสนานั่นเอง

ก็ขอขอบใจท่านอีกครั้งหนึ่งที่ได้มาในวันนี้ และขอสนองพรที่ท่านได้ให้มา ขอให้ท่านได้ทำงานทำการด้วยความสำเร็จ สิ่งใดที่ปรารถนาและที่ชอบธรรม และเป็นสิ่งที่ทำได้ด้วยความสำเร็จ ขอจงมีความเจริญรุ่งเรืองร่วมกัน.



พระบรมราโชวาท^(๑)

พระราชทานแก่บัณฑิตอาสาสมัครรุ่นที่ ๑๑^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันอังคาร ที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๒

บัณฑิตอาสาสมัครที่ตั้งมาเป็นเวลานานพอสมควรแล้ว ก็เป็นหลักการที่นับว่าดีตั้งแต่ต้น และเป็นผลดียิ่งต่อผู้ที่เป็นบัณฑิตที่จะไปปฏิบัติการเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม และใช้หลักวิชาให้เป็นประโยชน์แก่ประชาชนที่ต้องการให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

หลักการนี้ก็นับว่าเป็นหลักการที่ดี เพราะว่าเมื่อเราเรียนในคณะ เรียนในสถาบันการศึกษา ได้ปริญญาแล้วก็ต้องทำงานทำการเพื่อประโยชน์ในงานที่เรียกว่างานจริง การที่จะออกไปทำการทำงานจริงเป็นสิ่งที่ยาก มีผู้เคยพูดเสมอว่า นักศึกษาที่เรียนจบเป็นบัณฑิต ก็หมายความว่าได้รับปริญญาแล้ว จบหลักสูตรของมหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาชั้นสูง มักจะมีความกลัวไม่แน่ใจว่าจะทำอะไร เพราะส่วนมากออกไปแล้วก็ดูเหมือนว่ามีแต่ความรู้ ไม่มีความสามารถ การที่ได้ตั้งสำนักบัณฑิตอาสาสมัครก็เพื่อที่จะเชื่อมข้อบกพร่องนี้ เพื่อที่จะให้สามารถที่จะไปทำงานได้ ให้อยู่ในควบคุมของสำนักบัณฑิตอาสาสมัคร โดยที่ทางสำนักได้อบรมหรือชี้แจงให้รู้สภาพความเป็นจริงและออกไปทดลองออกไปปฏิบัติในภูมิประเทศจริง ในงานที่จะเป็นประโยชน์ ข้อนี้เข้าใจว่าเป็นหลักแรกของสำนักบัณฑิตอาสาสมัคร แต่ที่จะดำเนินหรือหาเรื่องกับโครงการนี้ได้ก็มีว่า คนเราที่มีความรู้และออกไปปฏิบัติเพียงเวลาไม่นานนัก แล้วก็กลับมาทำวิทยานิพนธ์รายงาน และได้รับประกาศนียบัตรนั้น เป็นสิ่งที่ไม่ค่อยมีความหมายนัก เพราะว่าได้ออกไปเพียงไม่กี่เดือนก็กลับมาทำรายงาน รู้สึกจะฉิวเฉียดมาก นั่นแหละข้อหนึ่ง

อีกข้อหนึ่ง โดยที่เป็นสมาชิกของโครงการบัณฑิตอาสาสมัคร ก็มีคนเพ่งเล็งว่าพวกนี้เป็นพวกนักศึกษาที่อยากดัง อยากจะมีอิทธิพล อันนี้ก็อาจจะมิได้ เพราะว่าเท่ากับมีโครงการหนุนหลัง เพราะว่าสำนักบัณฑิตอาสาสมัครนี้มีงบประมาณมีใช้น้อย เท่ากับเป็นการมีอภิสิทธิ์ ถ้าจะแก้ข้อนี้ก็แก้ได้โดยที่การออกไปทำงานนั้น ถือว่าเป็นสิ่งที่ผู้ออกไปปฏิบัติงานได้ประโยชน์มากกว่าที่จะทักท้วงเอาว่า เราเสียสละเพื่อที่จะไปทำประโยชน์ ถ้าเราออกไปทำประโยชน์ได้ ก็เท่ากับได้ประโยชน์แก่เรา เท่ากับเราได้ความรู้ในประสบการณ์ด้วยการสนับสนุนทางวิชาการ และคำพูดอันนี้อาจจะเป็นเรื่องของวัตถุมากกว่าทางการเงินของสำนัก ฉะนั้น ถ้าถือหลักแรกนี้ว่าที่ออกไปนี้เป็นโชคดี

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ศาสตราจารย์ประภาศน์ อวยชัย อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นำบัณฑิตอาสาสมัครรุ่น ๑๑ เฝ้า ฯ ก่อนที่จะออกไปฝึกงานและปฏิบัติงานภาคสนามในเขตชนบท



ของพวกเราทุกคน เป็นโชคดีของผู้ที่อาสาสมัครออกไป คำว่าอาสาสมัครนี้ก็เท่ากับเป็นผู้โชคดี ได้รับโอกาสที่จะได้ไปเรียนรู้ในสภาพความเป็นจริงของชนบท อันนี้ก็เป็นหลักแรก เราไปมิใช่เป็นผู้ที่เสียสละแท้ๆ คืออย่าไปถืออย่างนี้ ถ้าไปถือว่าเป็นผู้เสียสละแล้วจะไม่ใช่ว่าเป็นผู้เสียสละ จะกลายเป็นผู้ที่ไปโดยเปล่าประโยชน์ แต่ถ้าเรารู้ว่าเราออกไปนี่เป็นการฝึกงาน เราก็จะเกรงใจคนอื่นบ้างว่าเราได้โอกาสไปฝึกงานด้วยงบประมาณแผ่นดิน และเพิ่มพูนความรู้ของเรา ทำให้คนที่อยู่ในท้องที่เขาสบายใจขึ้น

ความสบายใจของคนที่อยู่ในท้องที่นี้เป็นเรื่องสำคัญ อย่างที่เคยพูดมาก็เป็นเวลาหลายปีมาแล้ว ที่เคยพูดก็ดูเหมือนว่าเป็นสิ่งที่จะทำให้ชักจะอุ่นเครื่องกันจนไม่ค่อยมาพบอีกต่อจากนั้นหลายปีมาพบปีหนึ่งแล้วก็เว้นมาสองสามปีหรือกว่า แต่ก็ขอพูดซ้ำอีกว่าเราออกไปนั้น อย่าทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ที่อยู่ในท้องที่ได้ ที่เคยเกิดมาแล้ว ที่เป็นความจริง ไม่ได้เรียกว่าข้อเท็จจริง เพราะว่ามันเป็นเท็จ เป็นข้อจริงเป็นความจริงว่า บัณฑิตอาสาสมัครออกไปปฏิบัติงานแล้ว ทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ที่อยู่ในท้องที่นั้นได้ เช่นไปสอนในโรงเรียน แล้วก็ครูที่อยู่ที่นั่นเมื่อรู้ว่าบัณฑิตอาสาสมัครมาช่วย เขาก็ต้องเอาใจอย่างโน้นอย่างนี้ ก็เป็นข้อเสีย ฉะนั้น ประการแรกเราได้ไปเป็นผู้ที่จะเข้าไปสอนเขา เราไปเพื่อที่จะไปดูสภาพความเป็นจริง ไปช่วยแบ่งเบาภาระเท่าที่เขาต้องการจะให้เราแบ่งเบาภาระ และเราจะได้รับความรู้มาก อันนี้เป็นข้อสำคัญ

ข้อสำคัญต่อไป ก็ที่ได้กล่าวรายงานแล้วว่า บัณฑิตอาสาสมัครออกไปแล้วที่หลังก็ออกไปเป็นปีที่สองปีที่สาม อันนี้เป็นสิ่งที่น่าสนใจ เพราะหมายความว่าผู้ที่ไปอย่างนั้นเห็นความสำคัญของความรู้ การทำงานในท้องที่นั้นที่แท้ๆ เป็นอย่างไร ฉะนั้นการไปช้านั้นก็เป็นการดี ข้อเสียของการไปช้านี้ก็มีเหมือนกัน เพราะว่าทำให้คนเขาบอกว่านี่เพราะไม่มีอะไรทำหรือไง ถึงได้มาเข้ากับสำนักบัณฑิตอาสาสมัคร อันนี้น่าคิดเหมือนกัน แต่ว่าวิธีแก้ไขก็มีอยู่ว่าคราวนี้ที่ไป ไปในงานใดก็ตาม ไปช่วยกันสอนในโรงเรียน ไปช่วยในด้านอื่นๆ การอนามัยหรือการอาชีพ ตามที่เราถนัด ก็ไปช่วยและพยายามหาความรู้ในวิธีที่จะทำงานอย่างใดที่จะได้ประสิทธิภาพสูงสุด และต่อไปถ้ามีโอกาสออกไปในโครงการหรือในฐานะเป็นสมาชิกของโครงการบัณฑิตอาสาสมัครนี้ก็ไป ถ้าไม่มีโอกาสหาความว่าต้องทำงานทำการ ก็นำหลักการของบัณฑิตอาสาสมัครหรือจิตใจของตัวไม่ต้องอยู่ในโครงการ ไปทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต รักษาความดี รักษาความเข้มแข็งนี้ต่อไป และก็ไม่ต้องได้หน้า ไม่ต้องมาทำวิทยานิพนธ์ ไม่ต้องมาได้ประกาศนียบัตรเพิ่มเติม แต่ว่าตัวเองจะได้ และก็ส่วนรวมจะได้ในคราวนี้





ฉะนั้น โครงการนี้หรืองานของสำนักบัณฑิตอาสาสมัครนี้ เป็นงานที่ยาก เพราะว่าถ้าจัดให้มากเกินไป ก็กลายเป็นต้องใช้งบประมาณมาก ต้องใช้เวลามาก จะต้องเสียเวลา แต่ถ้าไม่จัดให้ผู้ที่เป็นบัณฑิตอาสาสมัครก็ไม่สามารถที่จะได้หลักความรู้ได้หนักก็ต้องให้พอดีพอเหมาะ อยู่ที่แต่ละคนที่จะต้องออกไปทำงานด้วยความสุจริตใจ ในใจของแต่ละคน แต่ละคนมีสิทธิ์ที่จะมีความคิด มีแนวความคิดของตัวเองว่าควรทำอะไร ควรจะปฏิบัติอย่างไร ควรจะตั้งหลักยังงี้ แต่หลักนี้เป็นสิ่งที่หายาก ต้องขอโทษที่ใช้คำนี้ เพราะว่าแต่ละคนที่เป็นคนใหม่ คือหมายความว่า เป็นคนที่ได้ผ่านชีวิตมาระยะหนึ่ง ไม่เหมือนคนที่ผ่านชีวิตระยะยาว อันนี้ก็ต่างกัน เรียกว่าเป็น ถ้าใช้คำนี้ก็คงโกรธ ว่าเป็นเด็กแต่ว่าคนแก่ก็อยากเป็นคนแก่ คนเด็กก็อยากเป็นคนแก่ ไม่พอดีกันสักอย่าง แต่ว่าหมายความว่า ตอนนี้อยู่ในระยะที่อะไรมันใหม่ เราก็ดูแต่ของใหม่ เอาเข้ามาใช้อย่างดีที่สุด เราก็จะนับว่าเป็นคนเก่า ในที่สุดก็เป็นคนเก่า ไม่นานก็เป็นคนแก่ คนเราเป็นอย่างนั้น ฉะนั้นก็พยายามที่จะคิดว่าเราไปหาความรู้ และระหว่างที่เราหาความรู้ก็ ปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์อย่าให้เสียหาย ด้วยความพยายาม ด้วยความรู้ตัว คือรู้ว่าตัวกำลังทำอะไร จะเป็นประโยชน์แก่ตัวเอง และจะเป็นคนแก่เร็ว แก่ในความหมายที่ดี คือหมายความว่ามีความรู้ มีความสามารถ มีประสบการณ์ได้เร็ว บางคนก็แก่อายุไม่ได้เป็นคนที่มีประสบการณ์ คนแก่อายุเท่าไรๆ แล้วก็ยังเป็นเด็กอยู่นั่น คือไม่รู้เรื่อง ทั้งไม่มีจิตใจที่เข้มแข็ง ไม่มีจิตใจที่มีความสามารถ ความรู้ ฉะนั้นก็ขอให้รับเป็นคนแก่ได้ โดยมีความเพียรความตั้งใจสังเกตสังกา และตั้งเป้าหมายในชีวิตที่ถูกต้อง

เกิดความคิดมาว่าคนไทยหรือสังคมไทยนี้ มีบุคคล ๔ จำพวก บุคคล ๔ จำพวกนี้พูดแล้วก็อาจจะไม่ค่อยดีนัก คือหมายความว่าอาจจะทำให้แต่ละคนไปคิดฟุ้งซ่านไปเปล่าๆ แต่ถือว่าทั้งผู้ที่เป็นเจ้าหน้าที่ เป็นอาจารย์ เป็นบัณฑิตอาสาสมัครคงจะเข้าใจ ๔ บุคคล ๔ จำพวก แบ่งเป็น ๒ คู่ จำพวกหนึ่ง ที่ในด้านความปรารถนาอยากจะพัฒนาส่วนรวม สังคม หรือประเทศชาติ อย่างค่อยๆ ไป ค่อยๆ แก่ มีอะไรบกพร่องนิดหน่อยก็ค่อยๆ แก่ แก่ไปนี่จำพวกหนึ่ง แบบหนึ่ง มีอีกแบบหนึ่งไปเห็นอะไรไม่ดีรีอ ระเบิดไป ระเบิดอันนี้ไม่ดีแล้วระเบิด นี่เป็นสอง ในแต่ละจำพวกนี้แบ่งเป็นสอง จำพวกแรกที่เป็นเห็น อะไรไม่ดีอยากจะแก้ไข ก็ค่อยๆ แก้ไขไป โดยนึกถึงว่าอยากให้มันดี อยากให้มันทำงานได้ และก็ก้าวหน้าไปสู่ความเจริญ เพราะเห็นว่าความเจริญเป็นของดี ความเจริญนั้นจะทำให้ส่วนรวมเจริญ ที่จริงเราก็จะได้รับผลดี และเพื่อนมนุษย์ทั้งหลายก็จะได้ความดี ไม่กระทบกระเทือนในทางที่ไม่ดี จะได้แต่ในทางที่จะมันคงเจริญได้ นึกถึงส่วนรวม ผู้ที่ค่อยๆ แก้ไขไป หรือรักษาของที่มีอยู่ส่วนที่เหลือ อาจจะ





มีความคิดว่า ถ้าหากว่าเรื่องไม่ดี ต้องรักษา เพราะว่าถ้ารักษาแล้วตัวเองก็ยังมีตำแหน่ง ตัวเองก็ยังมีฐานะ ตัวเองก็ยังคงมีเก้าอี้ที่นั่ง ไม่กระทบกระเทือนตัวเอง หมายความว่า พวกผู้ที่อยากรักษาของที่มีอยู่เดิม เพราะว่าของที่มีอยู่เดิมนั้นยังใช้ได้ และค่อย ๆ แก่สิ่งที่บิล็กย่อยเพื่อให้ดีขึ้น และพวกที่อยากรักษาของที่มีอยู่เดิมเพราะอยากรักษาเก้าอี้ อยากรักษาฐานะของตัวเอง อยากรักษาความร่ำรวยของตัวเอง ไม่อยากเสีย นี่จำพวกที่อยากรักษาของเก่า เพียงเปลี่ยนแปลงเล็ก ๆ น้อย ๆ พวกที่อยากจะระเบิดปั้งหรือหมดแบ่งเป็น ๒ พวก เหมือนกัน พวกที่ระเบิดเพราะว่าอุดมคติของตัวเองต้องระเบิด เพราะอุดมคติของตัวเองไม่ตรงกับสภาพที่มีอยู่ ที่เป็นจริง ๆ เมื่อสภาพไม่เป็นจริงแล้ว ก็ระเบิดปั้ง เพื่ออุดมคตินั้น คือเห็นจริง ๆ สุจริตใจว่า ถ้าระเบิดเปรี้ยงแล้วก็มาสร้างใหม่จะดีกว่า ด้วยความสุจริตใจ นั้นพวกหนึ่ง อีกพวกหนึ่ง ต้องระเบิดปั้ง เพราะว่าไม่ใช่บ้านของตัวเอง ก็ระเบิดเปรี้ยง แล้วก็สร้างบ้านของตนเอง หมายความว่า เพื่อจะยึดเป็นที่ของตัวเอง เพื่อที่ตัวเองจะได้ร่ำรวยขึ้นมาได้ จำพวกนี้ไม่นึกถึงว่าจะปั้งอันตรายต่อส่วนรวมหรือไม่ บ้านเมืองจะพัง เพียงขอให้ตัวเองรวย นี่ก็อีกจำพวกหนึ่ง

ก็เห็นชัดเจนว่า จำพวกไหนจะใช้การได้ ก็แล้วแต่ใครจะคิดว่าพวกไหนจะใช้การได้เหมาะสม ไม่อยากจะบอกว่าควรจะคิดว่าจำพวกไหนใน ๔ จำพวกนี้ เป็นคนดีเป็นคนที่ควรจะคบ และเป็นคนที่ควรจะเป็น แต่ละอย่างนี้ อันตราย แต่ละอย่างมีข้อบกพร่อง แต่อันไหนมีความบกพร่องน้อยที่สุด ใน ๔ อย่าง ถ้าเรารู้ได้ใจได้แล้ว ใน ๔ จำพวกนี้ ว่าเราจะเป็นอย่างไหน ก็เชื่อว่าจะเข้าใจชีวิต และเข้าใจวิธิตาความรู้ วิถีปฏิบัติของตัวเอง แต่ถ้าไม่เข้าใจแล้วก็ไม่ถามต่อ หรือไปเลือกส่วนที่เป็นอันตราย ก็ไม่รับรองความป็นอยู่ของตัวเอง เพราะว่าไม่รับรองความเป็นอยู่ของตัวเอง เพราะว่าไม่รับรองความเป็นอยู่ของสังคม ความเป็นอยู่ของประเทศชาติ อาจจะเป็นบุคคลที่เป็นสมาชิกของประเทศที่ไม่มีประเทศแล้ว เป็นไปได้ แต่ว่าถ้าเลือกจะเป็นบุคคลในจำพวกไหนก็จะเป็นสมาชิกของประเทศที่มีอยู่ไม่ขัด มีหวังอย่างยั้งที่จะอยู่ต่อไป ประเทศไทยนี้ถ้าเราเห็นว่าประเทศไทยเป็นหลักสำคัญสำหรับเรา คือประเทศไทยจะอยู่ไม่สลายไป อันนี้ก็เลยเกิดมาพูดถึงคนบุคคล ๔ จำพวกนี้ เพราะว่าเป็นผู้ที่สนใจในการศึกษาเพื่อใช้วิชาการเป็นประโยชน์ ขอพูดเป็นประโยชน์ และอย่าบอกว่าเป็นประโยชน์แก่ใคร ใช้วิชาเป็นประโยชน์นั้น ก็ต้องรู้เราก็คงตั้งสติเวลานี้ และเราก็คงปฏิบัติตามนั้น ถ้าไม่ตั้งเป้าหมาย ตั้งสติเวลานี้ เมื่อไหร่ก็ตามถ้าไม่ตั้งแล้วทำงานแบบฟุ้งซ่าน ไม่มีความตั้งใจ คือถ้าปักใจตั้งใจในทางที่ถูกก็รอดได้ พูดได้ว่า ไม่ใช่ผู้ที่จะออกไปปฏิบัติการณ์ในโครงการบัณฑิตอาสาสมัครเท่านั้นเองที่ต้องพิจารณา ผู้ที่ขอพูด ทั้งอาจารย์ทั้งหลายก็พิจารณานักบุคคลทั้ง ๔ จำพวกนี้ได้ ก็เป็นของดี





เหมือนกัน

ฉะนั้น จึงไม่ละเอียดพิสดาร แต่ค้นลึนมานานแล้วที่จะพูดถึงเรื่องนี้ แล้วก็อยากจะพูดเรื่องนี้มานาน แต่เพิ่งมาคิดออกเมื่อไม่กี่วันนี้ เมื่อน้ำมันแพงขึ้น น้ำมันแพงขึ้นก็ต้องคิดว่าจะทำยังไง ถึงจะแก้ไขน้ำมันแพง เมื่อนึกถึงแก้ไขน้ำมันแพง มันแก้ไขไม่ได้ เราจะไปตีหัวใครก็ตาม เราต้องดูเลือกตีหัวใคร เราจะไปตีหัวใครไม่ได้ เพราะน้ำมันแพง น้ำมันมันหมด เราใช้กันหมดแล้ว คือหมายความว่าเรามนุษย์ใช้กันมากเกินไปมันไม่พอ มีไม่พอก็ต้องคิด คิดไปคิดมา ก็เลยได้คิดถึงมนุษย์คน ๔ จำพวก เลยเห็นว่าความคิดนี้ก็จะมีประโยชน์ได้บ้าง ไม่ได้ทำให้น้ำมันถูกลง แต่ว่าอาจจะทำให้สามารถที่จะเผชิญกับภาวะที่เดือดร้อนกันเช่นนี้ เพราะว่าน้ำมันมันแพงขึ้น ก็อยากพูดในฐานะที่เห็นว่าเราเป็นนักค้นคว้า นักศึกษา อยากที่จะศึกษา อยากที่จะพัฒนาตัวเองเรื่องน้ำมันแพงการแก้ไขภาวะการณ์ครั้งนี้ ไม่ใช่ว่าเพียงแค่แก้เดี๋ยวนี้ ต้องแก้มาก่อนแล้ว ถ้าแก้มาก่อนปัจจุบันนี้ก็ใช้ได้ แต่เราไม่ได้แก้มาก่อนก็ต้องแก้เดี๋ยวนี้ สำหรับอนาคตต่อไป ถ้าเราบอกว่าทำไม่ได้ทำอย่างนั้น ทำไม่ได้ทำอย่างนี้ ทำไม่ได้ทำอย่างโน้น มันเป็นคำตอบที่ไม่มีประโยชน์เลย เพราะว่าไม่ได้ทำ ถึงว่าต้องทำเดี๋ยวนี้ ในสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ต่อไป ถ้าหากเราทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์เดี๋ยวนี้ เราก็คิดดี คิดตรง คิดให้แจ่มแจ้งเดี๋ยวนี้ข้างหน้าเราไม่ต้องเป็นห่วง ไม่ต้องตีตนไปก่อนไข้ เพราะว่าเราทำเราปฏิบัติในเวลานี้ อันนี้เป็นเรื่องต่อไป แต่ที่พูดอย่างนี้ ที่พูดให้ฟังนี้ก็ให้เห็นว่าคนเราทุกคนต้องคิด ต้องตั้งเป้าหมาย ต้องตั้งหลักให้ดีกว่าจะทำอะไร แต่ถ้าตั้งหลักแล้วด้วยการคิดที่มีเหตุผล แล้วชีวิตมันง่าย รับรองง่าย ไม่มีความยุ่งยากอะไร แต่ถ้าคิดยุ่งยากฟุ้งซ่านก็ยุ่งใจ นี่เป็นของธรรมดา ถ้าคิดดี ๆ คำว่าดีนี่คนไม่ค่อยชอบฟัง ความดีนี่เป็นของสมัยใหม่ เพราะว่าความดีปัจจุบันนี้ จะเป็นความดีข้างหน้า ฉะนั้นก็ถึงพูดอย่างนี้ ตอนนั้นพูดปะปะมาก เพื่อที่จะให้เห็นว่าคนเราต้องคิด แล้วคิดปะปะไปมา แล้วก็เอาความปะปะนี้มาสรุปก็จะได้ความคิดที่ถูกต้อง

ฉะนั้นก็ขอพูดเพียงแค่นี้ เอาไปคิดว่าพูดอะไร ฟังอะไรที่เป็นสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ก็เอาไว้ อะไรที่ไม่เป็นประโยชน์ก็เอาไปแก้ปัญหาคต่อไป ถ้าหากว่าจำคำที่พูดแล้วเห็นว่า ที่ได้ยินมานั้นไม่ถูก และถ้าเห็นว่าไม่ถูกต้องไหนแล้วมีคำตอบในคำว่าไม่ถูกนั้น อย่ามาตำ อย่ามาว่า เพราะว่าการที่ค้นความผิดในคำพูดที่ได้ยินเวลานั้นนั้น เป็นความดี เป็นของดี เพราะว่าจะได้เห็นว่ามียุวิธีอย่างไร ถ้าหากว่าค้นสิ่งที่ได้ยินมาที่ผิด และค้นได้แล้วด้วยความบริสุทธิ์ใจ เราก็ได้ประกอบความดี เมื่อค้นความผิดของสิ่งที่ได้ยินจากผู้อื่น จะได้เป็นการฝึกที่จะค้นในสิ่งที่ตัวเอง





คิด เพราะตัวเองอาจจะคิดผิด และเมื่อตัวเองพูดแล้วก็ต้องถูก ก็จะกลายเป็นฟังตัวเองในสิ่งที่ผิด ที่พูดผิดแล้วก็เชื่อในสิ่งที่พูดผิด ฉะนั้น การแก้การพูดผิด คิดผิด ต้องหมั่นตรวจดูว่าตัวเองพูดยังงี้ ตัวเองคิดยังงี้ ถูกหรือผิด ถ้าผิดก็จะเห็นว่าผิด ก็ต้องรีบแก้ไข หมายความว่าฝึกฟังคนอื่นพูด แล้วก็คิดว่าที่ฟังนี้พูดผิดหรือเปล่า ก็จะได้เป็นแบบฝึกหัด เป็นบทเรียน เป็นการฝึกหัดตัวว่าให้แยกธาตุในคำพูดของผู้นั้น แล้วมาดูว่าถูกหรือผิดตรงไหน แต่สำคัญมากคือตัวเองคิดบางทีไม่ได้เปล่งออกมาเป็นวาจา คิดแต่ว่าคิดตรงไหนก็ไม่ทราบ คิดในสมอง คิดในใจ หรือคิดตรงไหนก็ตาม ก็คิดอยู่ตลอดเวลา แต่คิดถูกหรือว่าคิดผิด เราไม่ค่อยดู ไม่ค่อยจับ แต่ถ้าเราคอยจับคอยดู ว่าเราคิดถูกคิดผิดอย่างไร มาแยกธาตุมาชำแหละตัวเองว่าคิดถูกคิดผิดอย่างไร นั่นแหละเป็นคนมีสติ เป็นคนที่จะสามารถคิดอะไรต่อไปไม่ผิด และจะมีประโยชน์แก่ตนเองแก่ส่วนรวมแก่งานทั้งปวง ซึ่งหมายความว่า จะเป็นคนดี ในความหมายของคำว่าคนเก่ง เป็นคนสามารถ และเป็นคนที่มีความสำเร็จ นี่ก็กลับมาถึงความดีกลับมาถึงความสำเร็จของแต่ละคน

ฉะนั้น วันนี้ก็ให้พรว่าให้ออกไปปฏิบัติงาน ให้ได้ความสำเร็จ ให้เรียบร้อย และให้โครงการนี้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม คือความสำเร็จของโครงการนี้ จะทำให้ส่วนรวมมีผู้ที่จะสามารถช่วยส่วนรวมได้ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่มี และสามารถที่จะสร้างสังคมที่มีที่แต่ละคนชอบนักที่จะพูดว่า สังคมที่เป็นธรรม ก็ขอให้ทุกคนมีความสำเร็จในงานการที่ได้ทำ และขอให้มีความกำลังใจและกาย พอที่จะบุกที่จะบากบั่นให้ได้ความสำเร็จมา.





สำเนา^(๑)

พระราชดำรัส

พระราชทานแก่ลูกเสือชาวบ้านจังหวัดระยอง^(๒)

ณ สนามกีฬาของกองพันทหารราบที่ ๓ นาวิกโยธิน

วันจันทร์ ที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๒๒



กิจการลูกเสือชาวบ้านมีจุดประสงค์ตั้งที่ผู้ว่าราชการจังหวัดได้กล่าวเมื่อกี้ นี่คือการสร้างความสามัคคี สร้างความมั่นคงแก่ส่วนรวม แก่ประเทศชาติ เพื่อที่จะให้พวกเราทั้งหลายสามารถที่จะมีชีวิตที่ปลอดภัย และมีความสุข ฉะนั้น วันนี้ซึ่งเป็นพิธีมอบธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้านจึงเป็นวันสำคัญ เพราะว่าทำให้กิจการของลูกเสือ ของผู้ได้รับฝึกลูกเสือในจังหวัดระยองนี้ได้รับความครบถ้วน

เราได้มีผ้าพันคอประจำแต่ละบุคคลแล้ว และมีธงชาติประจำชาติแล้ว บัดนี้ก็ถึงธงประจำรุ่น ผ้าพันคอประจำตัวนั้นแสดงถึงว่า แต่ละคนได้ฝึกฝนตนเองให้มีคุณธรรม ให้มีความรู้ ความสามารถ ให้มีจิตใจที่เปี่ยมด้วยความเมตตา จิตใจที่มีความรู้ คือมีความรู้ว่าจะทำอะไร เป็นส่วนตัว องค์กรลูกเสือชาวบ้านที่ประจำรุ่นนั้นก็เท่ากับเป็นสัญลักษณ์ของความสามัคคีที่เราต้องการ เพราะว่า เป็นเครื่องหมายของรุ่น หมายความว่าผู้ที่ได้ฝึกพร้อมกันก็มีสิ่งที่เตือนใจว่า ต้องรักษาความสามัคคีของรุ่น เพื่อที่จะให้อยู่เย็นเป็นสุข และช่วยกันได้ ความสามัคคีนั่น ก็คือเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน ช่วยซึ่งกันและกันเพื่อให้แต่ละคนมีความก้าวหน้าความปลอดภัย ส่วนธงชาตินั้นก็เกือบจะไม่ต้องอธิบายว่าเป็นสัญลักษณ์ของส่วนรวมอันยิ่งใหญ่คือชาติบ้านเมือง ซึ่งถ้าเราไม่มีชาติบ้านเมือง เราก็จะอยู่เย็นเป็นสุขยากอยู่ เพราะว่าประเทศไทยนี้ตั้งมานาน และมีอุดมคติหรือจะเรียกว่าสัญลักษณ์ของความเป็นไทย ซึ่งสร้างสมมาเป็นเวลาช้านาน ทำให้คนไทยทุกคนภูมิใจว่าเป็นคนไทย เพราะว่าคำว่าไทยก็คือไท คือมีเสรีภาพมีความอิสระที่จะทำอะไรต่ออะไร

ความสามัคคีแล้วทำให้ชาติบ้านเมืองอยู่ได้นั่น ก็เป็นสิ่งที่พูดกันมาก อาจจะเข้าใจผิด ๆ เข้าใจได้ง่ายคือรักกัน คือไม่ทะเลาะกันช่วยกัน แต่ถ้าดูต่อไปก็อาจจะยากอยู่เหมือนกัน เพราะว่าแต่ละคนก็อาจจะได้อย่างโน้นอย่างนี้ แต่ละคนก็อาจจะมีความต้องการแตกต่างกัน หรือความต้องการของแต่ละบุคคลอาจจะขัดกันได้ แม้ความ

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ ไปทรงประกอบพิธีเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์ สมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท ณ ค่ายมหาสุรสิงหนาท และพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้านจังหวัดระยอง





ต้องการของคนเดียวอาจจะขัดกัน อย่างวันนี้ฝนตก ฝนตกก็อาจจะบอกว่า แหมอากาศนี้รังแกเราเหลือเกิน เพราะว่ามันอยู่ก็เปียกทำให้ไม่สะดวกในการปฏิบัติงาน คือมาทำงานมอของของรุ่นลูกเสือชาวบ้าน ทำให้อาจจะหนาว แล้วก็สะดวกก็บ่นกัน เข้าใจว่าท่านทั้งหลายคงไม่บ่น เพราะเข้าใจ แต่ว่าถ้านึกดูบางแห่งที่ไปแจกธง ร้อนจนจะเป็นลมกันเพราะแดดออกไม่มีเมฆไม่มีฝน ก็บ่นกันเหมือนกัน บ่นว่าวันนี้ร้อนจัง ทำให้กิจการนี้ไม่สะดวก ฉะนั้นร้อนมีแดดก็บ่น ฝนตกทำให้เปียกก็บ่น จะเอาอะไร การตัดสินใจที่จะเอาแดดร้อนเผาทำให้ร้อนมากจนเป็นลมกัน แล้วก็เดือดร้อน หรือจะเอาฝนที่ทำให้เย็นเยือก ก็เลือกยาก แต่ก็ต้องอยู่ที่ใจเรา ถ้าถือว่างานอย่างงานวันนี้เป็นงานที่เป็นมงคล มีความหมายและเข้าใจว่างานอย่างนี้ บางทีก็เจอฝน บางทีก็เจอแดดร้อน แต่ว่าไม่เอาธูระว่าฝนมันตกทำให้เดือดร้อน ทำให้ลำบาก หรือแดดออกก็ทำให้ลำบาก แต่ว่าทุกคนมีจิตใจที่จะจัดงานนี้ให้ดี คำว่าจัดงานนี้ก็ไม่ได้หมายความว่าต้องเป็นภาระของผู้ว่าราชการจังหวัดคนเดียวหรือผู้บังคับบัญชาลูกเสือชาวบ้านแต่ฝ่ายเดียว ลูกเสือชาวบ้านทุกคนไม่ว่ามีหน้าที่แต่ละคน มีทางที่จะทำให้งานนี้เป็นมงคล และทำให้แต่ละคนได้รับผลดี คือมีความร่าเริงใจ มีความมั่นใจ มีหวังได้ ทุกคนมีหน้าที่ก็ทำให้ได้ดี ก็จะไม่เดือดร้อนในการที่อากาศร้อนหรืออากาศเย็น อากาศแห้ง หรืออากาศเปียก

ความจริงถ้าเรามาพิจารณาดู ถ้าอากาศร้อนหมายความว่ามีความร้อน การมีแดดนั้นเป็นบุญเท่าไร ถ้าเราไม่มีแดดจะมีดมนตลอดวันตลอดคืน หรือจะไม่มีวันไม่มีคืนต้นไม้และสัตว์ทั้งหลายก็อยู่ไม่ได้ เราเองก็อยู่ไม่ได้ ถ้าไม่มีแสงพระอาทิตย์ ซึ่งเป็นคุณแก่โลก คุณแก่มนุษย์ คุณแก่สัตว์ทั้งหลาย คุณแก่ต้นไม้ทั้งหลาย หมายความว่าถ้าไม่มีแสงพระอาทิตย์ซึ่งร้อนมาช่วยทำให้เรามีชีวิตได้ เราก็หมดชีวิต แต่หากว่าไม่มีฝน ก็แห้งแล้ง ทำให้ทุกคนทั้งสัตว์ทั้งต้นไม้อยู่ไม่ได้เหมือนกัน แห้งแล้งอย่างเช่นที่เกิดขึ้นในปีที่ผ่านมา บอกว่าฝนแล้งนักต้นไม้จะตาย ทุกคนจะล้มจม เพราะว่าไม่มีน้ำ เป็นอันว่าทั้งแดดร้อนทั้งฝนที่อาจจะทำให้เยือกเย็นก็มีประโยชน์ เราดูในทางที่เป็นประโยชน์ และใช้ประโยชน์จากสิ่งที่มี อย่างนี้จึงทำให้จิตใจเราร่าเริงได้ และทำให้ใช้ประโยชน์จากสิ่งที่มีอยู่ได้อย่างเต็มที่ ฉะนั้นการฝึกลูกเสือชาวบ้าน ก็มีประโยชน์อยู่ที่ทำให้คนทุกคน ทั้งผู้ที่ฝึกลูกเสือชาวบ้าน ทั้งผู้ที่ไม่ได้ฝึกลูกเสือชาวบ้าน แต่ทราบถึงวิธีการ ได้รับประโยชน์ทั้งนั้น คือทำให้จิตใจเห็นความจริงว่าทุกสิ่งในโลกนี้ ถ้าจะให้มันเป็นประโยชน์ก็เป็นได้ และประโยชน์อย่างยิ่งที่ต้องดู ต้องแลเห็น ก็คือประโยชน์ของความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ช่วยกันคิดช่วยกันแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้น จะทำให้กิจการลูกเสือชาวบ้านนี้เป็นประโยชน์ที่สุดและแต่ละคนก็จะได้รับประโยชน์นี้





ในโอกาสนี้ ก็ขอให้ทุกคนรักษาความดีของการฝึกลูกเสือชาวบ้าน และพิจารณาอยู่ตลอดไป ให้ประสบความสำเร็จ ความเจริญความสำเร็จ จะว่าวันนี้เพราะว่าวันนี้ฝนตก ก็รักษาความร่มเย็นของวันนี้ ร่มเย็นในใจที่ไม่เดือดร้อน ก็ขอให้ทุกคนได้ประสบผลดี ความสำเร็จความสุข ทั้งกายทั้งใจ ตลอดไป.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่ผู้เข้ารับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพาย^(๒)

ณ ศาลาดุสิดาลัย

วันพุธ ที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๒๒



ข้าพเจ้ายินดีที่ได้มอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์แก่ท่านทั้งหลาย และขอแสดงความยินดีที่ท่านได้รับสิ่งที่จะถือว่าเป็นเกียรติก็ได้

เครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้ถือกันว่าเป็นเกียรติหรือเป็นรางวัล หรือจะถือว่าเป็นสิ่งที่แสดงถึงงานที่ได้ทำมาดี หรือความสามารถในการทำงาน จะถือว่าเป็นอย่างไรก็ตาม แต่ละคนก็มีความเห็นส่วนตัว แต่ถ้าจะถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญ ก็ต้องถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะถือว่าเป็นเครื่องหมายของงานที่ทำดี ก็เป็นสิ่งที่น่าจะสนับสนุน เพราะแต่ละคนก็มีหน้าที่ในกิจการของตน โดยเฉพาะท่านทั้งหลายก็เป็นผู้ใหญ่ที่มีหน้าที่สำคัญ ๆ ในงานของชาติในแขนงต่างกัน ถ้าท่านถือว่าที่ท่านได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นกำลังใจในการทำงาน เพื่อให้หน้าที่ลุล่วงไปด้วยดี ก็เป็นสิ่งที่น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับส่วนรวม โดยเฉพาะงานของแต่ละคนนั้นย่อมต้องทำให้ดี เพื่อให้งานนั้นสำเร็จลุล่วงเป็นประโยชน์แต่โดยหน้าที่ท่านทั้งหลายต่างคนมีงานในแขนงของตน ถ้างานในแขนงของตนนั้นสำเร็จลุล่วงโดยดี มีความก้าวหน้า งานนั้นก็เจริญ

ส่วนที่สำคัญในวันนี้ ที่ขอฝากกับท่านทั้งหลาย เพราะว่าท่านทั้งหลายมาเป็นจำนวนหลายร้อยท่าน คือแต่ละคนมีงานของตน ซึ่งต้องทำให้ดี แต่ว่าประโยชน์ที่จะได้ย่อมจะต้องให้ได้ประโยชน์แก่ส่วนรวม และต้องสำนึกว่าถ้างานของแต่ละคนทำได้ดีแล้ว แต่ไม่ได้ประสานกับงานของผู้อื่น ข้อนี้ก็อาจจะทำให้ประโยชน์ส่วนรวมนั้น ไม่ได้รับผลได้อย่างเต็มที่ เพราะว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นประโยชน์จำกัดในแขนงนั้น ย่อมอยู่ไม่ได้ ย่อมยั่งยืนไม่ได้ ถ้าไม่ได้อิงหรือพึ่งแขนงอื่น ๆ ทุกแขนงจึงต้องทำงานร่วมกัน จะต้องให้สอดคล้องกัน ถ้าแต่ละแขนงไม่ต้องสอดคล้องกัน ก็ไม่ต้องแบ่งส่วนงานออกเป็นแขนงต่าง ๆ เป็นกรม เป็นกอง เป็นสาขา เป็นแผนก มากมายตามที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน หรือในทุกวงการทุกประเทศที่ต้องแบ่งเป็นแขนง ถ้าแขนงหนึ่งแขนงใดสำคัญกว่า แล้วก็แขนงอื่นไม่สำคัญเลย ก็คงไม่ต้องตั้งแขนงนั้น หมายความว่าแขนงที่ไม่ถือว่าสำคัญ แต่โดยที่มีหลายฝ่าย หลายพวก หลายงาน ทุกงานมีความสำคัญเมื่อเข้ามาพร้อมกัน

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ผู้ที่ยังไม่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพาย ในโอกาสพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๑ เฝ้า ฯ รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพาย





ฉะนั้นวันนี้ทำให้เกิดความคิดอยู่ว่า แต่ละคนได้ทำงานโดยดี เป็นผลงานก็ตามมีความสามารถในงานก็ตาม ถือว่าเป็นรางวัลในงานก็ตาม ถือว่าเป็นเกียรติก็ตาม ก็จะต้องให้ไม่ลืมนะว่าผลสำเร็จในงานนี้ จะต้องให้สอดคล้อง และถ้าสอดคล้องกันดี มีความสัมพันธ์กันอย่างดี ผลสำเร็จยิ่งใหญ่ซึ่งขาดไม่ได้ก็จะเกิดขึ้น ผลยิ่งใหญ่นี้หมายความว่า ถ้าผลสำเร็จของส่วนรวมไม่เกิดขึ้น แต่ละคนก็เท่ากับว่าไม่มีผลสำเร็จ ก็ขอฝากความคิดว่า แต่ละท่านได้ทำดีมาแล้ว ได้บากบั่นทำงานทำการด้วยความรู้ ด้วยความฉลาด ด้วยความสามารถ ด้วยความตั้งมั่น ด้วยความสุจริต ให้ทำต่อไป และพิจารณาในข้อที่ว่า งานทุกฝ่าย ทุกแขนง ทุกด้าน จะต้องสอดคล้องกัน รวมความแล้วก็ขอให้ท่านทั้งหลายสามัคคีกัน สร้างความเจริญรุ่งเรืองแก่ส่วนรวม สามัคคีเป็นคำที่พูดกันเสมอ แต่ขอให้ท่านได้พิจารณาความหมายของความสามัคคี และความสำคัญของความสามัคคี สำหรับส่วนรวมและสำหรับแต่ละคนที่จะมีชีวิตรอดได้ ฉะนั้นก็ขอให้ท่านทั้งหลายรักษาความดีงามที่ได้ทำมา และยังได้ปฏิบัติให้เป็นผลดีด้วยความสามัคคี คือสอดคล้องกันดี เพื่อให้พวกเราทุกคนภูมิใจได้ มีเกียรติได้ มีผลงานได้ และมีความมั่นคงได้ร่วมกัน

ขอให้ท่านทั้งหลายมีร่างกายและจิตใจเข้มแข็ง แข็งแรง งานใดที่กำลังทำอยู่ ขอให้มีความสำเร็จ เพื่อประโยชน์ของตน ของวงศ์ตระกูล ของส่วนรวม เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติที่อาศัยของเรา ก็ขอให้ท่านได้ประสบแต่ความดี ความเจริญรุ่งเรืองทั่วไปทุกอย่าง.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่ผู้บังคับบัญชา อาจารย์ และนายทหารนักเรียน

โรงเรียนเสนาธิการทหารบก ชุดที่ ๕๗

ซึ่งเดินทางมาศึกษาภูมิประเทศทั่ว ๆ ไป ทางภาคใต้

ในโอกาสเขาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท^(๒)

ณ ศาลาบุหลัน ทักษิณราชนิเวศน์

วันอังคาร ที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๒๒



ข้าพเจ้าดีใจที่ได้มีโอกาสมาพบท่านทั้งหลาย ซึ่งเป็นนายทหาร นายทหารนักเรียนเสนาธิการ และนักศึกษาของโรงเรียนเสนาธิการที่ได้อุตสาหามาพบในวันนี้ ในโอกาสที่เดินทางมาศึกษาภูมิประเทศ และจะไปเยี่ยมต่างประเทศด้วย

การเข้าศึกษาโรงเรียนเสนาธิการทหารบกของนักเรียนเสนาธิการมีจุดประสงค์ในแบบ คือการที่จะศึกษาหาความรู้ ผักผ่อนตนเอง เพื่อที่จะสามารถช่วยผู้บังคับบัญชา นี่เป็นจุดประสงค์ในแบบที่แถลง เพื่อการนี้จะต้องศึกษาเพื่อที่จะสามารถช่วยผู้บังคับบัญชาด้วยความรู้ที่จะวางแผนเสนาธิการ แบบยุทธปฏิบัติการต่อไป และไม่ใช่ว่าเป็นตำแหน่งบังคับบัญชา แต่เป็นตำแหน่งผู้ที่จะช่วยให้การบังคับบัญชาเป็นไปโดยรอบคอบและมีผลดี ฉะนั้นก็ถือว่าเป็นผู้มีความสำคัญไม่น้อย และเป็นงานที่ดูท่าทางจะไม่ค่อยง่ายนัก เพราะเป็นผู้ที่เสนอแผนงานให้แก่ผู้บังคับบัญชา อันนี้ก็จุดประสงค์ในแบบ

แต่ว่าถ้าดู ๆ แล้ว ผู้ที่เข้าศึกษาในโรงเรียนเสนาธิการก็มีจุดประสงค์อีกวิทยฐานะหลายอย่างถ้าจะกล่าว อย่างหนึ่งก็เป็นจุดประสงค์ในทางปกครอง คือนายทหารที่ได้ผ่านการศึกและประสบการณ์มาพอสมควร ก็มักจะอยากจะทำหน้าที่ได้ก้าวหน้า จะต้องมีความรู้จึงชวนชวนเข้าโรงเรียนเสนาธิการ เพื่อที่จะได้ผ่านหลักสูตรการศึกษาที่เหมาะสมสามารถที่จะก้าวต่อไป มีชีวิตราชการที่สูงขึ้น ก็เท่ากับขอให้ได้วิทยฐานะของผู้ที่ได้ศึกษาเสนาธิการจริง นี่ก็เป็นเรื่องของการปกครอง เพราะว่าในการปกครองให้มีระเบียบ มีความเรียบร้อย จะต้องให้ผู้ที่มีตำแหน่งสูง ๆ ขึ้นไป มีความรู้พอเป็นหลัก เพื่อที่จะไม่ให้ได้ผู้ใหญ่ที่ไม่มีความรู้ นี่ก็เป็นเหตุผลในทางการปกครอง และอาจเป็น

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ พลโท เฉลิม โพธิ์พรรค ผู้บัญชาการสถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง พร้อมด้วยผู้บังคับบัญชา อาจารย์ นายทหารนักเรียนโรงเรียนเสนาธิการทหารบก ชุดที่ ๕๗ และนายทหารมิตรประเทศเฝ้า ฯ ในโอกาสที่เดินทางมาศึกษาภูมิประเทศทั่ว ๆ ไป ทางภาคใต้ ณ ศาลาบุหลัน ทักษิณราชนิเวศน์ จังหวัดนครราชสีมา





เหตุผลส่วนตัวของแต่ละคน ที่ถ้าได้รับความรู้แล้ว ก็สามารถที่จะได้รับตำแหน่งได้ หรือเพื่อที่จะพัฒนาตัวเองขึ้น แต่เหตุผลอันนี้ก็ดูจะไม่สำคัญนัก เหตุผลที่สำคัญยิ่งก็คือฝ่ายทหารของเราต้องมีผู้มีความรู้ เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนในสถานการณ์ปัจจุบัน ถ้าพูดอย่างนี้ก็กินความไม่ใช่น้อย ในสถานการณ์ปัจจุบัน แล้วก็ถ้าพูดอย่างนี้ก็เท่ากับยอมรับว่าสถานการณ์เปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นความจริง หน้าที่ของทหาร และโดยเฉพาะหน้าที่นายทหารผู้ที่จะก้าวไปสู่ตำแหน่งสูง ๆ ย่อมเปลี่ยนแปลงไปด้วย เพราะว่าวิธีการป้องกันประเทศอันเป็นหน้าที่สำคัญของทหารเปลี่ยนแปลงไป เพื่อที่จะให้ประเทศอยู่รอดได้ ตามหลักเดิมก็พูดถึงว่า ทหารจะเอาชีวิตเข้าแลกเพื่อป้องกัน เป็นรั้วของชาติ แต่รั้วของชาติ แม้แต่ในสมัยก่อน ๆ นี่ก็เป็นเช่นนั้น แต่ไม่เคยรู้ไม่เคยเห็น มาสมัยนี้ก็เห็นรั้วของชาติไม่ได้ อยู่ก็ตามรั้วชายแดนเท่านั้นเอง มันอยู่ทั่ว เพราะว่าเดี๋ยวนี้ไม่ใช่การเคลื่อนย้ายกำลังทางพื้นดินเท่านั้นเอง ต้องมีการยกขึ้นไปบนฟ้า ข้ามแดนทางฟ้าทางอากาศ แล้วก็ยังมีการขุดมุดใต้ดิน ยกพลข้ามมาโดยมุดใต้ดิน โผล่มาที่ไหนก็ไม่ทราบ อย่างนี้ก็ยังมีผู้ที่เข้ามาผ่านประตูรั้ว ไม่ใช่ในภูเขาเท่านั้นเอง แต่มาตามทางที่เข้าสะดวก ฉะนั้น การป้องกันประเทศให้รอดพ้นจากอันตรายจึงเพิ่มขึ้น และนอกจากมาทางฟ้าก็ตาม ทางพื้นดินก็ตาม ใต้ดินก็ตาม หรือทางทะเล ก็ยังมาทางอื่นคล้าย ๆ ปาฏิหาริย์ โผล่ขึ้นมาเฉย ๆ เหมือนว่าเข้ามาถูกต้องตามกฎหมายบ้านเมือง และกฎหมายบ้านเมืองไม่สามารถที่จะป้องกัน คือเข้ามาทางสมอง ทางความคิดอาจไม่มีการเคลื่อนย้ายกำลังพลเท่าไร แต่ว่าในความคิด ที่อาจเรียกว่าเป็นผีร้าย มันเข้ามาในสมองของคนแต่ละคน ทั้งทหารทั้งคนอื่น ๆ ได้ ยุคนี้ที่เป็นผีผีที่เป็นพิษนี้เข้ามาโดยอาศัยจิตใจของทุกคน จิตใจนี้อาจชอบฟังคำเยินยอก็ตาม จิตใจนี้อาจชอบยินสบายก็ตาม ก็อาจเป็นช่องดังกล่าวที่เห็นยากและอันตรายที่สุด เพราะว่าดูเหมือนไม่มีอะไรเข้ามาแต่แท้ที่จริงแล้วก็เข้ามาแล้ว

ฉะนั้น ถ้าแต่ละท่านที่เข้าศึกษาในโรงเรียนเสนาธิการนี้ตั้งใจที่จะทำหน้าที่ในด้านเสนาธิการ แต่อย่างกว้าง ก็จะต้องสำนึกในข้อนี้อย่างหนัก เพราะเห็นว่าถ้าอยากจะทำหน้าที่ แต่ไม่สำนึกในข้อนี้ มีหวังตายเปล่า และอาจทำให้บ้านเมืองตายเปล่าด้วย ดังนั้น การที่จะทำหน้าที่ จะเป็นหน้าที่ในแบบ คือจะเป็นผู้ช่วยผู้บังคับบัญชา





หรือจะเป็นผู้ที่มีความรู้ที่จะก้าวหน้าไปสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น รับผิดชอบมากขึ้น หรือจะพัฒนาตัวเองให้มีความสามารถ มีตำแหน่งที่ดีขึ้น หรือจะตั้งใจที่จะหาความรู้เพื่อทำหน้าที่หลักของการทหาร คือ ปกป้องประเทศ จึงต้องตั้งปณิธาน อย่างสูง และที่ได้กล่าวปณิธานเมื่อ ก็ ที่จะต้องตั้งใจที่จะรักษาชาติบ้านเมืองให้อยู่รอดนั้น ต้องมีความเฉลียวฉลาดอย่างมาก และมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่อย่างมาก ความซื่อสัตย์สุจริตนี้ ก็ขอตัดคำว่าต่อหน้าที่ออก เพราะว่าถ้า บุคคลใดมีความซื่อสัตย์สุจริตแท้ ๆ หมายความว่าทำจิตใจไปทางที่ดี ก็ซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่อยู่แล้ว แต่ว่าถ้าบอกว่า ทำงานการอะไรโดยมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่ เท่านั้นไม่พอ เพราะว่าถ้าไปพูดว่าต่อหน้าที่ บอกว่าเรามีหน้าที่ อย่างนั้น ๆ อื่น ๆ ไม่ต้องซื่อสัตย์สุจริตอย่างนี้ไม่ได้ โดยมากก็ชอบไปเล่นลั่นกัน ก็ขอตัดคำว่าความซื่อสัตย์สุจริต นั้นขอวิเคราะห์ศัพท์ว่าความตรงไปตรงมาต่อสิ่งทั้งหมดคนน้อยใหญ่ ส่วนงานของราชการ ส่วนงานของตัวเองเป็นส่วน ตัว ทั้งหมดก็คือความซื่อสัตย์สุจริต และคำว่าสุจริตนี้ก็มาจากคำว่า การท่องเที่ยวของจิตในทางที่ดี หรือคิดให้ดี คิดให้สุจริต ทั้งฉลาดด้วย ทั้งไม่เบียดเบียนผู้อื่นหรือการงานของตัวเอง ทั้งไม่เบียดเบียนส่วนรวมด้วย จึงจะเป็นผู้ สุจริต คำว่าสุจริตนี้คงฟังจนเบื่อแล้วว่าต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต แต่ถ้าไปคิดว่าคำสุจริตนี้แปลว่าอะไร ก็อาจทำให้ท่านทำหน้าที่ได้อย่างสะดวกใจขึ้น เพราะว่าคำว่าสุจริตนั้นไม่ใช่คำที่ล้าสมัย สิ่งใดที่สำเร็จก็เพราะว่าสุจริต เพราะว่าคิดถูก ถ้าคิดไม่ถูกแล้วอาจได้ผลชั่วแล่น และในที่สุดก็พัง ถ้าตัวเองไม่พัง บ้านเมืองก็พัง ถ้าบ้านเมืองพัง เราแต่ละคนก็พัง

ฉะนั้นจะเข้าศึกษาในโรงเรียนเสนาธิการด้วยจุดประสงค์ใดก็ตาม และตั้งปณิธานอย่างไรก็ตาม ก็ขอให้ คิดถึงว่าถ้าทำด้วยความซื่อสัตย์สุจริตนั้น ก็จะเป็นการดีที่สุด ถูกเป้าหมายที่สุด และกินความกว้างลึกที่สุด ฉะนั้น การที่ท่านได้มาขอให้ได้ให้โอวาท ก็ขอให้แต่ละท่านไปพิจารณาถึงความสุจริต และก็อย่าทำหน้าที่เหวี่ยงแหอะไรกัน มาวันนี้มาเยี่ยมกันอย่างอัธยาศัยไมตรี และมาบอกว่าให้สุจริต ๆ ซึ่งเป็นการคล้าย ๆ สั่งสอนมากมายนัก ความจริง





ไม่ใช่เป็นการสั่งสอนมากมาย เพียงแต่เตือนให้คิดนิดหน่อย หากคิดได้แล้วผู้นั้นก็จะเจริญ ผู้นั้นก็สามารถจะปฏิบัติงาน ทั้งในงานราชการทั้งในส่วนตัวให้เจริญ ถ้าคิดในข้อนี้ ฉะนั้น อย่าไปนึกว่าพูดอย่างนี้สำหรับบอกว่าชื่อสัตย์สุจริตต่อบ้านเมือง ชื่อสัตย์สุจริต ทำงานให้ดี เป็นคนที่มีความสามารถอย่างนั้น ๆ นั้นสำหรับแต่ละคน เพื่อที่จะนับถือตัวเองได้ว่าตัวทำหน้าที่หรือตั้งใจที่จะทำหน้าที่อย่างดีที่สุด และเป็นเกียรติเป็นความพอใจของแต่ละคนที่จะทำ

ขอให้ท่านทั้งหลายที่กำลังศึกษามีความสำเร็จในการศึกษา เพื่อเป็นรากฐานเพิ่มเติมในการปฏิบัติงานในอนาคต ขอให้มีความสำเร็จทุกประการ และมีความเข้มแข็งทั้งกายและใจตลอดไป เทานี้ก็ตามที่ได้ขอไว้ ก็ขอมอบเหรียญพระสำหรับแต่ละคนเป็นพระของหลวงปู่แหวน ซึ่งถ้าแต่ละคนรับไปด้วยความเคารพ นึกถึงว่าหลวงปู่แหวนเป็นพระสงฆ์ที่ได้ปฏิบัติดี เป็นที่เคารพสักการะ ก็จะทำให้แต่ละคนมีกำลังใจ และด้วยกำลังใจนี้จะประสบความสำเร็จได้ ทั้งจะแคล้วคลาดจากภยันตรายทั้งหลาย เพราะว่าแต่ละคนสำนึกว่าจะต้องมีสติรู้อยู่ตลอดเวลา และก็มีความเชื่อถือส่วนตัวว่า หลวงปู่แหวนนี้เป็นผู้ที่ประเสริฐและเคร่ง ขอให้ผู้ที่ได้รับเหรียญเหล่านี้ได้ประสบแต่ความเจริญรุ่งเรือง ก็ขอให้ได้รับพระไป.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่ชาวไทยมุสลิมในจังหวัดนราธิวาส ปัตตานี และยะลา

ในโอกาสเข้าเฝ้า ฯ ถวายพระพรชัยมงคล

เนื่องในวันฮิลฟิตรี^(๒)

ณ ศาลาบุหลัน ทักษิณราชนิเวศน์

วันพุธ ที่ ๕ กันยายน ๒๕๒๒



ข้าพเจ้าขอขอบใจที่ท่านทั้งหลายผู้เป็นอิสลามิกชนในจังหวัดต่าง ๆ ในภาคใต้ได้มาให้พรในโอกาสอันสำคัญของฮิลฟิตรีในวันนี้

การที่ท่านทั้งหลายได้บำเพ็ญการถือศีลในระยะเดือนรอมดอนอันสำคัญนี้ ก็เท่ากับท่านทั้งหลายได้ฝึกจิตใจ และร่างกายของท่านเพื่อให้ความแข็งแรงตามบัญญัติของพระคัมภีร์ ซึ่งมีประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะว่าการฝึกกาย และใจนี้เป็นสิ่งสำคัญของมวลมนุษยทั้งหลาย ผู้ใดที่เกิดมาเป็นคนแล้ว และตั้งใจที่จะฝึกฝนตนเองให้มีความสามารถ มีความรู้และมีความเข้มแข็งทั้งกายทั้งใจนี้ ก็นับได้ว่าทำหน้าที่ของผู้ที่เกิดมาเป็นคน และถ้าจะถือว่าเป็นคนที่ประเสริฐก็ต้องมีความเพียร ดังนั้นถ้าผู้ใดละเลย โอกาสที่จะบำเพ็ญเพียรที่จะสร้างคุณความดีโดยความขยันหมั่นเพียร ก็เท่ากับเสียโอกาสพลาดประโยชน์ในการที่เกิดมา อันนี้ก็เป็นประโยชน์ที่สำคัญอย่างยิ่งของการบำเพ็ญบุญ การถือศีลตามบทบัญญัติของพระศาสนาประโยชน์นี้จะได้รับเป็นส่วนบุคคล คือแต่ละคนเท่ากับขัดเกลาให้แต่ละคนมีความดี มีความสามารถยิ่ง ๆ ขึ้น ดังนั้นก็จะเกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมด้วย เพราะว่าสังคมที่ประกอบด้วยคนที่มีความเข้มแข็ง มีความเพียร มีความแน่วแน่ ย่อมเป็นสังคมที่น่าอยู่ เป็นสังคมที่ก้าวหน้า และเป็นสังคมที่มีความผาสุก เพราะว่าการฝึกจิตนี้ย่อมได้เห็นขึ้นมาว่าสิ่งใดควรทำสิ่งใดควรเว้น เมื่อทราบว่สิ่งใดควรทำก็มีความก้าวหน้า เมื่อทราบว่สิ่งใดควรเว้นก็จะทำให้มีสันติสุข ความมุ่งหมายของศาสนาทุกศาสนา และโดยเฉพาะศาสนาอิสลาม ก็มีอยู่ที่จะสร้างคนให้เป็นคนที่มีความสามารถ และเป็นคนที่สามารถหาความสุขให้แก่ตน ให้แก่หมู่คณะ ให้แก่สังคม ตลอดจนให้แก่ประเทศชาติอันเป็นสังคมใหญ่ มีบทบัญญัติหลายบทที่สั่งไว้ให้ผู้ที่ยึดมั่นในศาสนาบำเพ็ญ และบทที่สำคัญที่สุดก็คือให้รู้จักสร้างตัวให้แข็งแรง และใช้กำลังของตัวนี้ คือกำลังทั้งกายทั้งใจของตัว ในทางที่เป็น

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชโองการให้ นายวิโรจน์ ราชรักษ์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส นำชาวไทยมุสลิม ในจังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี และจังหวัดยะลา เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทถวายพระพรชัยมงคลเนื่องในโอกาสฮิลฟิตรี





ประโยชน์ต่อส่วนรวม ต่อมวลมนุษยทั้งหลาย เพื่อให้มวลมนุษยอยู่ได้โดยผาสุก ด้วยความสงบข้อนี้ก็เป็นข้อที่สำคัญมาก

ฉะนั้น การที่ท่านมีสมานฉันท์มากันจำนวนมากในวันนี้ เพื่อมาให้พรในโอกาสอันสำคัญ ก็นับว่าเป็นการ แสดงว่าท่านทั้งหลายมีความสามัคคีและเข้าใจดีในความสำคัญของการร่วมแรงร่วมใจกัน และนอกจากนี้ที่ได้มีการ บริจาคเงินเพื่อการกุศล ก็ขอขอบใจที่ท่านเคยบริจาคเงินมาเป็นประจำปี ก็เคยได้มอบให้ทางการตั้งเป็นทุนเพื่อส่งเสริม ความเป็นอยู่ของประชาชน จึงขอมอบเงินนี้ให้แก่ท่านรองผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อดำเนินการตามจุดประสงค์

ขอขอบใจท่านทั้งหลายอีกครั้งหนึ่ง ที่ได้มาแสดงความกตัญญูต่อส่วนรวม แสดงความสามัคคีให้เห็นประจักษ์ ในวันนี้ และที่ได้มาให้พรในวันสำคัญ ขอท่านทั้งหลายจงได้รับประโยชน์อย่างยิ่งจากการบำเพ็ญบุญถือศีลในปีนี้ ให้ ได้ประสบความสำเร็จรุ่งเรืองสามารถรักษาความดี สามารถรักษาความสงบสุขแก่ส่วนรวม เพื่อความก้าวหน้า ความเป็นอยู่เย็นเป็นสุขของเราทั้งหลายทั้งประเทศ ก็ขอให้ทุกท่านได้ประสบแต่ความดี ความเจริญรุ่งเรืองตลอดไป.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรกิตติมศักดิ์และ
พระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

วันพฤหัสบดี ที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๒



ข้าพเจ้าและพระราชนัดดาที่มีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในวันนี้ และได้ทราบว่ากิจการของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดีอีกเป็นอันมาก มีการปรับปรุงและขยายงานทั้งด้านบริหารและวิชาการหลายอย่าง ซึ่งควรจะถือได้ว่าเป็นประโยชน์สำคัญแก่บ้านเมืองโดยรวมด้วย.

ขอแสดงความชื่นชมกับท่านผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้รับปริญญากิตติมศักดิ์และกับบัณฑิตทุก ๆ คน ที่ได้รับความสำเร็จในการศึกษา.

ผู้ที่เรียนสำเร็จวิชาการชั้นสูงต่าง ๆ ก็เป็นที่หวังกันว่าจะได้เป็นกำลังปฏิบัติบริหารงานที่สำคัญ ๆ ของประเทศ ให้ประเทศดำรงอยู่อย่างมั่นคงและวิวัฒนาการไปในทางที่ดีที่เจริญขึ้น หรือเรียกกันง่าย ๆ ว่าไปพัฒนาประเทศ ซึ่งเน้นถึงการริเริ่มเสริมสร้างความเจริญก้าวหน้าใหม่ ๆ ต่าง ๆ เป็นสำคัญ. ดังนี้ งานพัฒนาประเทศแต่ละด้านแต่ละสาขา จึงมีโครงการประเภทเร่งรัดมากมายที่ผู้ร่วมในโครงการก็ต้องปฏิบัติกันอย่างขะมักเขม้น เพื่อให้แล้วเสร็จทันตามแผนงาน ระยะเวลา และงบประมาณที่วางไว้. ความชวนช่วยสร้างความเจริญขึ้นมาอย่างนี้ นับว่าเป็นประโยชน์ยิ่งใหญ่ส่วนหนึ่ง. อย่างไรก็ตาม นอกจากการสร้างใหม่ ยังมีการรักษาความเจริญที่มีอยู่แล้วอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งเป็นภาระสำคัญเหมือนกัน และทุกคนจะละเลยไม่ได้ หากแต่ต้องพยายามร่วมกันกระทำ ให้เข้มแข็งหนักแน่นเสมอกันกับการสร้างสรรค์. การรักษาความดีความเจริญที่เรามีอยู่แล้วนี้ อาจไม่สนุกสนาน ไม่น่าตื่นเต้น ไม่น่าสนใจนัก. แต่ถ้าเราตั้งใจพยายามปฏิบัติให้ได้ผลจริง ๆ อาจช่วยลดงานด้านสร้างสรรค์ลงได้มาก ทั้งอาจช่วยให้การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างรวดเร็วยิ่งขึ้นด้วย.

หวังว่าบัณฑิตทั้งหลายจะบำเพ็ญตนเป็นผู้รักษาความเจริญที่มีอยู่แล้วควบคู่กันไปกับเป็นนักสร้างสรรค์เพื่อประโยชน์สุขและความวัฒนาถาวรของชาติไทย. ขออวยพรให้ประสบความสุขความสำเร็จในชีวิต และมีความเจริญมั่นคงในหน้าที่การงานต่อไปทั่วหน้ากัน.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่นักศึกษาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่^(๒)

ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

วันพฤหัสบดี ที่ ๖ กันยายน ๒๕๒๒



ไม่ทราบว่ามีที่พูดกับบัณฑิต ท่านทั้งหลายจะได้ฟังหรือเปล่า หรือฟังออกหรือเปล่า เวลานั้นที่พูดนี้ก็ไม่ทราบที่ท่านทั้งหลายจะฟังออกหรือไม่ เพราะเสียงมันดังประหลาด ๆ

ที่กล่าวเมื่อตะกี้แก่นักบัณฑิตคือว่า พวกเราทั้งหลายพูดกันเสมอว่า จะต้องสร้างของใหม่ สร้างไปสร้างมาให้มากมาย แต่ว่าไม่ค่อยนึกถึงว่าจะต้องรักษาสິงที่สร้างแล้ว และสิ่งที่จะสร้าง ถ้าพูดคำนี้ก็หมายถึงจะสร้างของใหม่ และต้องรักษาของใหม่ แต่การรักษาของใหม่ให้ใหม่อยู่ตลอดเวลานั้นก็เป็นสิ่งที่ทำยาก แต่จะต้องทำอยู่เสมอ และไม่ใช่ว่าการรักษาของใหม่เท่านั้น ต้องรักษาของเก่าที่มีอยู่เหมือนกัน มิฉะนั้นทำงานทำการใด ๆ ก็ไม่เกิดประโยชน์อะไร คนเราจะมีชีวิตอยู่ก็ไม่ได้ เพราะว่าที่เราก็ดมมาก็เกิดมาแล้วเป็นของเก่าถ้าไม่รักษาชีวิตของตัวเองก็หมายความว่าเราก็ดมีชีวิตไม่ได้ ไม่มีชีวิตอยู่สร้างของใหม่ เมื่อสิ่งที่มีอยู่แล้วไม่มี ก็ไม่มีความหมาย พูดอย่างนี้ก็จึ่ไม่มีความหมายใดเลย และการที่จะนึกอะไร คิดอะไร ก็ไม่มีประโยชน์เลย ฉะนั้นการที่ได้บอกว่า จะต้องรักษานั้นจึงเป็นสิ่งที่สำคัญมากและที่ว่าเมื่อตะกี้ว่ากรักษาของเก่าของสนุกนัก ดูไม่โก้ มันไม่โก้ที่จะรักษาของเก่า ๆ ไว้ เพราะว่าไม่ได้ความดีความชอบอะไร แต่ถ้านึกถึงว่าไม่รักษาของเก่า หมายถึงว่าของใหม่จะสร้างไม่ได้ เอาไปคิดเถอะ ก็จึ่เข้าใจทำไมพูดอย่างนี้ เพราะว่าถ้านึกว่าจะทำอะไรก็ตาม ต้องตั้งใจทำ ด้วยความตั้งใจดี ความตั้งใจนี้ก็คือตั้งใจสร้างสรรค์นั่นเอง มีการตั้งใจสร้างสิ่งที่ดี ๆ สิ่งที่เราชอบ สิ่งที่น่าชื่นชม จะต้องสร้างสรรค์หรือเพียรพยายามที่จะทำ ในข้อที่สองที่ได้พูดถึงว่า สร้างสรรค์แล้วรักษา ต้องพยายามรักษาสິงที่มีอยู่ ต้องพยายามที่จะป้องกันไม่ให้ความเสื่อมโทรมเข้ามา เพราะว่าความเสื่อมโทรมนั้นไม่ดี ต้องป้องกันไม่ให้เกิดขึ้น และต้องเพียรพยายามที่จะไม่ให้ความเสื่อมโทรมนั้นเกิดขึ้น คือป้องกันไม่ให้เกิดขึ้น

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ฯ ไปทรงพระราชทานปริญญาบัตร แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ และพระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้นักศึกษาปัจจุบัน เฝ้าทูลละอองธุรีพระบาทเป็นการส่วนพระองค์





ถ้ามาคิดดูดี ๆ ทุกคนไม่ใช่เฉพาะบัณฑิตที่จะต้องปฏิบัติอย่างนี้ ตะกี้พูดกับบัณฑิตแล้วว่าถ้าผู้ใดได้ยื่น ก็น่าจะใช้เป็นประโยชน์ได้ทั้งนั้นโดยเฉพาะผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ ก็หวังจะเป็นบัณฑิตต่อไป หรืออยู่ในวัยที่อยู่ในชั้นนักเรียน ตั้งแต่ชั้นประถมถึงชั้นมัธยมศึกษาทุกคนจะต้องใช้ความตั้งใจที่จะสร้าง ในที่นี้ก็คือสร้างความรู้ในตัวเอง เรียนให้ดีขึ้นใหม่ ๆ เรียนให้มาก ๆ และต้องพยายามที่จะรักษาของที่ได้เรียนมาแล้ว ถ้าบอกว่าเราเรียนได้ถึงขั้นนี้ ของที่เราเรียนมาตั้งแต่ชั้นเด็ก ๆ ไม่ต้องเรียนแล้ว ไม่ต้องรู้แล้ว สิ้นได้ อย่างนี้ไม่มีทางที่จะก้าวหน้า ไม่ใช่แข่ง แต่รู้ว่า ถ้าไม่รักษาความรู้ ความดีที่มีอยู่ในตัว ความดีทุกอย่างทั้งในวิชาการทั้งในความประพฤติ ถ้าไม่รักษาความดีนี้ไว้ ไม่มีทางที่จะก้าวหน้าได้รับสิ่งที่เรียกว่าดี หมายความว่า จะเป็นบัณฑิต บัณฑิตนี้เป็นของดี ใครต่อใครก็อยากเป็น เรียนแล้วก็อยากได้เป็นบัณฑิตเมื่อเป็นบัณฑิตแล้วก็อยากได้ทำงานทำการ มีชื่อเสียงถ้าอยากได้ของดีอย่างนั้น ต้องรักษาของดีที่มีอยู่แล้ว เพื่อเป็นรากฐานให้สามารถก้าวไปสู่ความดีต่อไป คำว่าความดีนี้ ก็ขอไม่วิเคราะห์ศัพท์ ขอให้เข้าใจเอาเองว่าความดีคืออะไร จะพูดเพียงว่าความดีเป็นสิ่งที่นำความสุขแก่เรา ความสุขในทางไหนคิดเอาเอง ฉะนั้นที่ท่านทั้งหลายผู้ที่กำลังศึกษาในชั้นมหาวิทยาลัย และในชั้นโรงเรียน ทั้งโรงเรียนชั้นมัธยม ชั้นประถมจึงใช้ได้ คือใช้คำแนะนำที่ได้ให้ไว้แก่บัณฑิต ถ้าใช้แล้วย่อมได้ความเจริญก้าวหน้า และจะเต็มไปด้วยความดี แต่ทุกคนก็จะมีความสุข ทั้งตนเองจะมีความสุข ทั้งบิดามารดา ทั้งครูบาอาจารย์ ทั้งทุกคนที่เป็นเพื่อนร่วมชาติ จะมีความยินดี หมายความว่าท่านทั้งหลายก็สามารถเป็นประโยชน์ต่อตนเอง เพื่อสร้างสังคมให้มั่นคง ที่เจริญที่สงบ และเมื่อได้สร้างสังคมที่มั่นคงที่มีความสงบแล้ว ทุกคนย่อมจะมีความสุขได้

ก็ขอให้ท่านทั้งหลายสามารถที่จะรักษาความดี และสร้างความดีได้ตามที่เห็นว่าควร ในสิ่งที่ตั้งถาม ก็ขอให้ได้ประสบแต่ความสำเร็จทั่วทุกคน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ฯ ประจำปีการศึกษา ๒๕๒๑ – ๒๕๒๒

ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๒๒



ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อีกวาระหนึ่ง และได้ทราบว่าการของมหาวิทยาลัย วิทยาเขตสงขลา เจริญก้าวหน้ามาด้วยดีทุกอย่าง ทั้งด้าน วิชาการ การบริการประชาชน และการบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรม อาคารศูนย์ส่งเสริมวัฒนธรรมภาคใต้ ที่จะทำพิธีเปิด ในวันนี้ คงจะอำนวยประโยชน์แก่บรรดาบัณฑิต นักศึกษา ตลอดจนถึงประชาชนทั่วไปอย่างกว้างขวาง สำหรับการค้นคว้าศึกษาและธำรงส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติ

ข้าพเจ้าเคยพูดกับบัณฑิตทางการศึกษาในปีนั้นว่า การให้การศึกษา นั้น กล่าวสั้นโดยความหมายรวบยอด ได้แก่การช่วยให้บุคคลค้นพบวิธีดำเนินชีวิตโดยทางที่ชอบ ไปสู่ความเจริญและความสุขตามอัธยาของตน ฯ ผู้สอน มีหน้าที่ที่จะหาวิชาความรู้และวิธีการครองชีวิตที่ดีมาให้ศิษย์ เพื่อให้ศิษย์สามารถเรียนรู้ได้ก้าวหน้า และดำเนินชีวิตต่อไปได้ด้วยดีตามทำนองคลองธรรมจนบรรลุเป้าหมาย และในการนี้ ผู้สอนจำต้องมีวิธีการอันแยบคาย ทั้งในด้าน วิชาการและในด้านอบรมความประพฤติปฏิบัติทุกขั้นตอนโดยลำดับ จึงจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีผลสมบูรณ์ กล่าวคือ สามารถให้การศึกษาแก่ศิษย์ได้ครบทุกส่วน

เท่าที่กล่าวนี้ คงทำให้เห็นแล้วว่า งานของบัณฑิตแต่ละคนนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง และปฏิบัติได้โดยยาก ท่านทั้งหลายจะต้องอาศัยวิชาความรู้ที่กว้างขวาง ถูกต้อง และแม่นยำอ่านานอยู่ตลอดเวลาทั้งต้องมีความอดุสาหะ พยายาม มีสติความระลึกรู้ตัว มีความสังเกตพิเคราะห์พิจารณาอย่างถี่ถ้วนรอบคอบยิ่งกว่านั้น ทุกคนยังต้องมี คุณสมบัติสำคัญอีกประการหนึ่ง ซึ่งข้าพเจ้าใคร่จะกล่าวเป็นพิเศษในโอกาสนี้ คือความหนักแน่นอดทน ไม่ยอมตัว ให้อำนาจไปตามเหตุการณ์ ตามอคติ ตามอารมณ์ชอบใจหรือไม่ชอบใจ ความหนักแน่นอดทนช่วยให้เกิดการยั้งคิด และธรรมดาคณะเรา เมื่อมีการยั้งคิด ย่อมมีโอกาสพิจารณาทบทวนเรื่องต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น เมื่อคิดทบทวนดีแล้ว ก็ จะเห็นและเข้าใจทุกสิ่งทุกอย่างได้อย่างกระจ่างชัด คือเห็นและทราบชัดในสิ่งที่เป็นตัวปัญหา พร้อมทั้งรู้ทางและวิธี การที่จะคิดจะปฏิบัติแก้ไขปัญหานั้นโดยตลอด จึงสามารถทำงานได้โดยราบรื่น ไม่หลงทางไม่เสียเวลา ไม่ผิด





พลาด หากแต่มีประสิทธิภาพและบรรลุผลสมบูรณ์ บัณฑิตจึงควรพยายามฝึกฝนความหนักแน่นอดทนในตัวเอง ให้
เจริญมั่นคงยิ่ง ๆ ขึ้น เพื่อนำมาใช้ในการงานของตนของชาติ ที่ทุกคนจะต้องรับภาระกระทำในกาลต่อไป

ขออวยพรให้ประสบความสุขและความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญก้าวหน้าและความรุ่งเรืองในหน้าที่การ
งานจงทั่วกัน.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่นิสิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา^(๒)

ณ เวทีโรงละครกลางแจ้ง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๒๒



คราวนี้มาที่ใหม่และกับบรรยากาศใหม่ ปีก่อน ๆ นี้เมื่อพบกัน ถ้าแดดไม่ร้อนฝนก็ตก วันนี้แดดก็ไม่ร้อน ฝนก็ไม่ตก และอยู่ในที่ที่จัดไว้อย่างสวยงาม ให้เหมาะสมกับความต้องการที่จะได้ศึกษาเล่าเรียนในวัฒนธรรมเก่า ในประเพณีที่มีอยู่ช้านาน

ผู้แทนของนิสิตปัจจุบันเขาขอให้ให้อิโหวาท คำว่าอิโหวาทนี้เป็นคำที่น่ากลัว น่ากลัวที่ไหน ก็น่ากลัวอยู่ที่ เหมือนว่าจะต้องมาเล่นงานกัน จะต้องมาสั่งสอนตักเตือนกัน ฉะนั้นจะว่าน่ากลัวเพราะว่ามาที่นี้ก็ไม่อยากให้น่ากลัว แต่ถ้าให้อิโหวาทในความหมายว่าขอคำแนะนำบ้าง ก็จะไม่พูดในสิ่งบางอย่างที่อาจจะเป็นประโยชน์แก่ท่านทั้งหลาย ความจริงการศึกษามีได้มาจากการฟังอิโหวาท หรือแม้แต่จะฟังการบรรยายสั่งสอนของครูบาอาจารย์ การศึกษานั้นมาจากการสังเกต การดู การฟัง ของแต่ละคน หมายความว่าดูแล้วฟังแล้วมาพิจารณาให้เป็นประโยชน์ แก่ตน ก็นับว่าเป็นการศึกษาแล้ว และเป็นการศึกษาที่ดีที่สุด โดยเฉพาะนักศึกษาศาสตร์ จะต้องพยายามเรียนให้ ถูกต้อง เพราะว่านักศึกษาในทางศึกษาศาสตร์นี้ มีหน้าที่สองอย่างในการศึกษา หน้าที่เบื้องต้นก็คือการศึกษาหาความรู้ เพื่อให้ตนเองสามารถที่จะให้ความรู้ ซึ่งเรียกว่าเป็นศึกษาศาสตร์ หมายความว่าคนที่เรียนศึกษาศาสตร์นี้ ต้องเรียนด้วย และต้องเรียนวิธีเรียนวิธีสอน วิธีเรียนก็อย่างที่กล่าวไว้ตะกี้ คือจะต้องมีการสังเกตได้ดูได้ฟังได้รู้สึก เรื่องอะไรก็ตาม จะต้องนำมาพิจารณา และนำมาใช้ประกอบความเห็นของตัว เมื่อได้ประกอบความเห็นของตัวนั้น เรียกว่าได้ความรู้ และเมื่อได้ความรู้แล้วต่อไปนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ ในระหว่างที่เป็นนักศึกษาก็นำไปประกอบกับ ความรู้อื่น ๆ ที่ได้รับเพื่อให้ได้ความรู้ ที่เป็นความรอบรู้ และต่อไปในการใช้ความรู้นี้ ก็สามารถที่จะไปถ่ายทอด ความรู้อย่างดี นำเสนอใส่ ความรู้ที่ได้มาแต่ละคนต้องได้รับด้วยตนเอง คือต้องดูด้วยตนเอง ฟังด้วยตนเอง ขออภัย คนอื่นไม่ได้ ขออภัยคนอื่นไม่ได้ ขออภัยใจคนอื่นไม่ได้ ต้องทำด้วยตนเอง และเมื่อได้แล้วก็ต้องเห็นแจ้ง เห็นวิชานั้นชัดแจ้งมากหรือน้อยก็แล้วแต่คน ถ้าคนที่เรียนดีอย่างเหมาะสม ก็จะได้ความรู้ที่แจ่มพอสสมควรในวิชานั้น นี่เป็นขั้นแรก

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี จากทักษิณราชชนิเวศน์ ไปพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา และพระราชทานพระบรมราโชวาทแก่นิสิตปัจจุบัน ฝ่าทูลละอองธุลีพระบาทเป็นการส่วนพระองค์





ขั้นที่สอง ในการศึกษาจะต้องมีการสอบของครูอาจารย์ เขาก็ต้องสอบ และพวกเรา ก็บ่น ทำไมครูอาจารย์ทางมหาวิทยาลัยต้องจัดสอบ น่ากลัวนัก แต่ต้องสอบ เพราะว่าครูอาจารย์ไม่ทราบว่าจะแต่ละคนเรียนดี หรือไม่ดี ได้เรียนอะไรแค่ไหน จดจำอะไรได้แค่ไหน มีความสามารถแค่ไหน ก็ต้องมีการตรวจสอบ การทดสอบนี้จะต้องมีเสมอ ๆ เพื่อที่จะดูว่าที่สอนตามหลักสูตรของสถาบัน ของมหาวิทยาลัย สอนได้ดีหรือเปล่า สามารถที่จะให้ผู้ฟังผู้ดูรับไปเป็นประโยชน์หรือไม่ ก็ต้องมีสอบ ในตอนสอบนี้ ผู้ที่เป็นนักศึกษา ผู้ที่เป็นนักเรียน จะต้องแสดงว่าได้ความรู้เข้ามา และสามารถที่จะเปล่งออกมาเป็นคำ เขียนออกมาเป็นคำ หรือแสดงออกมาเป็นท่าว่าเข้าใจ อันนี้เป็นการซ้อมรบ การสอบนี้เป็นการซ้อมรบของแต่ละคน และการสอบนี้เป็นทั้งการทดสอบของครูอาจารย์ให้เห็นว่า การสอนถูกต้องหรือไม่ เมื่อสอบในขั้นสุดท้ายได้รับปริญญา อย่างเช่น พวกรุ่นพี่ได้รับปริญญาในวันนี้ก็ต้องออกไปปฏิบัติงานจริง ๆ ไม่ใช่ซ้อมรบแล้ว การแสดงนี้คือการทำงาน ส่วนใหญ่ก็จะไปเป็นผู้สอน ในคำปฏิญาณก็บอกว่า จะปฏิบัติให้สมกับที่เป็นครู

ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่เดี๋ยวนี้ยังไม่ได้ปฏิญาณตนว่าจะไปเป็นครู ก็อาจจะไม่เป็นครูก็ได้ แต่ว่าเมื่อศึกษาสำเร็จแล้ว ก็มีการปฏิญาณตน ถ้าถือว่าปฏิญาณตนนั้น ปฏิญาณตนไปเฉย ๆ ก็แล้วไป แต่ว่าคนเราถ้ามาบอกต่อหน้าทีประชุม ในการแจกปริญญาอย่างเช่นวันนี้แล้วก็เปล่งวาจาเป็นคำปฏิญาณว่าจะปฏิบัติตนให้สมกับที่เป็นครูนั้น ถ้าไม่ปฏิบัติตนสมกับเป็นครูก็จะว่าไม่ได้ ไม่ค่อยดีนัก เพราะว่าเปล่งวาจาออกไปแล้วและไม่ปฏิบัติตามวาจาที่ได้ลั่นไว้ ก็ไม่ค่อยดี ขอใช้คำนี้ว่าไม่ค่อยดี เพราะว่านับถือตัวเองไม่ได้ เชื่อตัวเองไม่ได้ เมื่อไม่เป็นคนที่น่าเชื่อถือแล้ว และเชื่อตัวเองไม่ได้ ความมั่นใจก็หมด ไม่เหลือ ทำไมเวลาปฏิญาณตนบอกว่า จะปฏิบัติตนให้สมกับเป็นครู คำว่าครูสมัยนี้อาจจะครี ดูเหมือนว่าครูไม่ใกล้เคียงอาจารย์ ทำไมไม่ปฏิญาณตนว่า จะปฏิบัติตนสมกับเป็นอาจารย์ ก็ เพราะว่าความหมายไม่เหมือนกัน ความหมายของครูนี้มีความหมายมาก เป็นคนที่สำคัญที่สุด คำว่าครูนี้เป็นคำง่าย ๆ ที่เห็นว่าครี เพราะว่า เป็นคำง่าย แต่เป็นคำที่ลึกซึ้ง ครูนี้เป็นคนที่มีความรู้และพร้อมที่จะถ่ายทอดให้ผู้อื่นที่พร้อมจะรับความรู้ นั้น ครูก็เมตตาต่อศิษย์ ศิษย์เคารพต่อครู ศิษย์ต้องเคารพครู เมื่อท่านทั้งหลายเรียนจะเป็นครู จะมีคนเคารพ ต้องทำให้เหมาะสมกับที่จะเป็นคนที่น่าเคารพ ไม่อย่างนั้นก็จะใช้คำเดียวกับเมื่อตะกี้ ก็ไม่ค่อยดี เพราะว่าถ้าทำตัวเป็นคนที่น่าเคารพแล้วคนก็มาเคารพ ทำอะไรไม่ค่อยดี ก็ทำให้ผู้ที่มาเคารพไปได้สองทาง ทางหนึ่งก็ยังเคารพต่อ





หลงเชื่อต่อ ก็กลายเป็นเครื่องมือของคนที่ไม่น่าเคารพ อีกทางหนึ่งก็อาจจะเห็นว่า คนที่น่าเคารพนี้ไม่น่าเคารพ ก็
จะผลจากเราไป เราก็กี่เสียเปรียบเหมือนกัน

ฉะนั้น ก็จะขอให้ท่านทั้งหลายเมื่อเข้ามาเป็นนิสิต นักศึกษา ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งมี
เป้าหมายสำคัญที่จะผลิตให้เป็นคนดี เป็นครู ก็จะต้องขอให้ทุกคนตั้งใจ จะไม่บอกว่าตั้งใจให้สอบไล่ได้ที่หนึ่ง แต่
เรียนได้และให้มีจิตใจสมที่จะเป็นครู แม้ต่อไปจะไม่ได้ทำหน้าที่ครู อาจจะไปทำหน้าที่อาจารย์ก็ได้ จนกระทั่งในที่สุด
เจริญรุ่งเรืองได้เป็นศาสตราจารย์ก็ได้ คือใหญ่โตมาก แต่ว่าถ้าไม่มีจิตใจเป็นครู ใช้ไม่ได้ พุดตรง ๆ ใช้ไม่ได้ ก็ขอให้
ท่านทั้งหลายสามารถได้มีความรู้ คือหาความรู้ และนำความรู้ออกมาแสดงเพื่อสอบไล่ได้ และที่สำคัญสามารถที่จะ
อบรมตนเองให้เป็นครูได้ จะเป็นสิ่งที่ประเสริฐที่สุด ถ้าอบรมตนเองให้เป็นครูได้ ก็หมายความว่าแต่ละคนจะเป็นที่
เคารพได้ โดยเฉพาะเป็นที่เคารพของตนเอง ถ้าคนใดเคารพตนเองไม่ได้ รู้ว่าหลอกตัวเอง เพราะหลอกคนอื่น คน
นั้นจะใช้ไม่ได้ ไม่ใช่ไม่ค่อยดี ใช้ไม่ได้ ฉะนั้นก็ขอให้ท่านทั้งหลายเป็นคนที่ใช้ได้ สามารถที่จะเป็นครู แม้จะกำลัง
ศึกษานี้ก็ให้มีจิตใจที่เป็นครูอยู่ เพื่อที่จะได้สำเร็จการศึกษาในชั้นนี้อย่างดี และเมื่อสำเร็จการศึกษาในชั้นนี้อย่าง
ดีแล้ว ต่อไปจะทำอะไรก็เจริญ

ก็ขอให้ท่านทั้งหลายได้บรรลุถึงจิตใจของคนที่เป็นครู คือมีความเป็นครูอยู่ในตัวจะมีฐานะใดก็ตามถ้ามี
จิตใจเป็นครู คนนั้นใช้ได้ ก็ขอให้ได้บรรลุถึงจิตใจนั้น ด้วยความตั้งใจ ด้วยความตั้งมั่น ขยันหมั่นเพียร ด้วยความ
ซื่อสัตย์สุจริต ถ้าคิดในใจว่า ขอพรให้สอบไล่ได้ในคราวหน้า จะบอกว่าถ้าจิตใจเป็นครูแล้วไม่มีวันสอบตก ก็ขอให้
บรรลุถึงจิตใจที่ดีที่งามของครู ทั่วทุกคน.





พระบรมราโชวาท

พระราชทานแก่ครูโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลามภาคใต้

ในโอกาสที่ได้เข้าเฝ้า ฯ รับพระราชทานรางวัล

ณ มัสยิดมำบัง อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๒



ข้าพเจ้าและพระราชนิพนธ์มีความยินดี ที่ได้มาพบและมามอบรางวัลประจำปีแก่โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ในโอกาสที่มาทำพิธีเปิดมัสยิดกลางมำบัง จังหวัดสตูลวันนี้.

ขอชมเชยโรงเรียนแต่ละโรงเรียน และครูแต่ละคน ที่ตั้งใจร่วมมือกันจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนให้ก้าวหน้าดีขึ้นมาโดยลำดับ ตลอดเวลานานปี. จนบัดนี้พอจะเห็นชัดแล้วว่า การสอนตามแบบที่ช่วยกันทำมา ที่สั่งสอนอบรมให้เด็กของเราได้เรียนรู้จริยธรรมในศาสนาด้วย เรียนรู้วิชาการต่าง ๆ ด้วย และฝึกหัดปฏิบัติด้วยนั้น ได้ช่วยให้เขามีความรู้ที่ดี ที่แน่นหนากว้างขวาง มีความคิดอ่านที่ถูกต้องตามหลักเหตุผล ที่สุจริตเที่ยงตรง ตามหลักศีลธรรม มีความสามารถที่จะทำงานและทำประโยชน์ต่าง ๆ เพื่อช่วยตนเองและผู้อื่นได้ตามปรารถนาโดยอิสระ. ด้วยประการดังนี้ เขาทั้งหลายย่อมจะสามารถทำตัวให้เป็นที่ยิ่งของชาวบ้านได้ และจะสามารถยกฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนให้สูงขึ้นได้ทุก ๆ ด้าน. เพราะฉะนั้น การที่ท่านทั้งหลายได้เพียรพยายามสั่งสอนเด็กมาด้วยความเหนื่อยยากนั้น จึงมิได้เหน็ดเหนื่อยเปล่า หากแต่ได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่าที่สุด ทั้งยังเป็นบุญเป็นกุศล และเป็นประโยชน์อย่างเห็นได้ชัดแล้ว. ทุกคนจึงควรจะถือเอาความสำเร็จนี้เป็นเครื่องอุดหนุนส่งเสริม ให้มีกำลังใจกำลังใจทำหน้าที่ต่อไปด้วยความหนักแน่น. ขอให้คิดด้วยว่า อีกไม่ช้านานนัก บรรดาศิษย์ผู้เป็นลูกหลานของท่านในวันนี้จะเป็นกำลังสร้างสรรค์จรโลงความเจริญและความผาสุกมั่นคงให้แก่ส่วนรวมและบ้านเมืองอย่างสำคัญ.

ขอแสดงความชื่นชมกับทุกคนที่ได้รับรางวัลในครั้งนี้ และขออวยพรให้มีความสุขความสวัสดิ์ พร้อมทั้งความเจริญก้าวหน้าในชีวิตและในหน้าที่การงานทุก ๆ ประการ.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร และอนุปริญญาบัตร มหาวิทยาลัยศิลปากร

ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยศิลปากร

วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๒



ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศิลปากรในวาระนี้ และได้ทรงว่าทางการมหาวิทยาลัยได้พยายามอย่างยิ่ง ในอันที่จะปรับปรุงส่งเสริมกิจการทุกด้านทุกส่วนให้เจริญขึ้นพร้อมกัน เพื่อให้ความเจริญพร้อมของกิจการทุกส่วนนั้นบังเกิดผลที่สมบูรณ์แก่การศึกษาของมหาวิทยาลัยและของชาติ

ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุก ๆ คน ที่ได้รับเกียรติ ความสำเร็จ พร้อมทั้งโอกาสที่จะออกไปประกอบ การงานตามวิถีสอน ใช้ศิลปวิทยาที่ศึกษามาด้วยดีให้เป็นประโยชน์แก่ตนแก่บ้านเมือง

บัณฑิตของมหาวิทยาลัยนี้ ส่วนใหญ่ที่เดียวศึกษาหนักไปในวิทยาการฝ่ายศิลปวัฒนธรรมซึ่งถ้ามองแต่เพียงผิวเผินแล้ว จะเห็นว่ามิได้เกี่ยวข้องกับวิทยาการก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเลย แต่แท้จริงแล้ว บัณฑิต ที่นี้ได้อยู่ใกล้ชิดและได้ใช้วิทยาศาสตร์ก้าวหน้าอย่างมาก เช่น นักศึกษาวิชาโบราณคดี ถ้าไม่อาศัยหลักวิชา วิทยาศาสตร์และเครื่องมือตรวจสอบที่ทันสมัยแล้ว ในบางกรณี ก็ยากที่จะพิสูจน์ความจริงต่าง ๆ โดยแน่ชัดได้ บัณฑิตทั้งหลายจึงนับว่าเป็นผู้มีโชคดี ที่มีโอกาสได้รู้ ได้เห็น ได้ทราบตระหนักมาตั้งแต่ต้น ว่าวิทยาการทุกฝ่ายนั้น มี ส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันและเกื้อกูลกันทั่วไปหมด ผู้ที่จะใช้วิทยาการให้บังเกิดผล จำเป็นต้องเรียนรู้วิทยาการให้ชัด และทั่วถึง และนำมาใช้ประกอบอุดหนุนกันให้ครบถ้วน ขอให้ทุกคนระลึกถึงหลักข้อนี้ไว้ตลอดไป อย่าถือตัว อย่าถือ วิชาความรู้ของตัวเองคนเดียวเป็นใหญ่ จะไม่ช่วยให้ทำการใด ๆ สำเร็จได้ เพราะทุกสิ่งทุกอย่างจะสำเร็จขึ้นได้ต้องอาศัย เหตุ อาศัยปัจจัย ประกอบพร้อมกัน เหตุปัจจัยนั้นก็แล้วแต่วิทยาการที่ได้ศึกษาอบรมมาเป็นอย่างดีแล้ว และนำมา ปฏิบัติให้ถูกต้องตามขั้นตอน ด้วยความฉลาดรอบคอบนั่นเอง

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบแต่ความสุขความเจริญ ความสำเร็จในชีวิตและในหน้าที่การงาน พร้อมทั้งความสมปรารถนาในสิ่งอันพึงประสงค์ทุกประการ.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร วุฒิปัตร์ ประกาศนียบัตร และเข็มวิทยฐานะแก่

ผู้ทรงคุณวุฒิ

และผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

วิทยาลัยการทัพบก วิทยาลัยการทัพเรือ วิทยาลัยการทัพอากาศ

โรงเรียนเสนาธิการทหารบก โรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ

และโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ

ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร

วันอังคาร ที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๒



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มามอบปริญญาบัตร วุฒิปัตร์ ประกาศนียบัตร และเข็มวิทยฐานะแก่ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รวมทั้งสถาบันการศึกษาชั้นสูงของสามเหล่าทัพอีกวาระหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมด้วยอย่างมาก กับผู้ที่รับเกียรติและความสำเร็จทุก ๆ ท่าน

ตามที่รายงานให้ทราบ การศึกษาอบรมพิเศษของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรและสถาบันการศึกษาของสามเหล่าทัพ มีความมุ่งหมายสำคัญที่จะอำนวยความรู้ชั้นสูงในทางการทหาร การเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รวมทั้งนโยบายการรักษาความมั่นคงของชาติให้แก่ผู้บังคับบัญชาชั้นสูงของหน่วยราชการต่าง ๆ ทั้งฝ่ายทหารและพลเรือน เพื่อให้มีความรอบรู้กว้างขวาง มีแนวความคิดเห็นสอดคล้องกันนโยบายบริหารและพัฒนาประเทศ ทั้งสามารถปฏิบัติงานประสานกันได้ทุก ๆ ฝ่าย ให้งานส่วนรวมของชาติดำเนินไปได้พร้อมกัน และบังเกิดความมั่นคงแก่บ้านเมือง ผู้ที่ผ่านหลักสูตรการศึกษาพิเศษแล้ว จึงจัดว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถสูง ทั้งในหลักวิชาและในการปฏิบัติการร่วมกัน และการปฏิบัติงานด้วยความรู้ความสามารถระดับนี้ย่อมมีประสิทธิภาพสูงมาก อาจบังเกิดผลได้เต็มที่ในทุกกรณี เพราะฉะนั้น ถ้ามีความสุจริตใจไม่พอหรือไม่หนักแน่นแน่วแน่พอ ที่จะทำหน้าที่ให้ตรงตามจุดประสงค์และหลักการที่ศึกษามากก็อาจทำให้เกิดความเสียหายใหญ่หลวงแก่ชาติได้ต่าง ๆ โดยง่าย ด้วยเหตุที่เป็นภาระกระทำของผู้ที่ได้ชื่อว่าผ่านสถาบันชั้นสูงของประเทศมาแล้ว ท่านทั้งหลายจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำงานด้วยความเที่ยงตรงและฉลาดรอบคอบ มีสติควบคุมอยู่ตลอดเวลาที่จะระมัดระวังมิให้ปฏิบัติการของตน ๆ คลาดเคลื่อนจากเป้าหมายและหลักการอันสูงส่ง ในอันที่จะปฏิบัติงานด้วยความสุจริตและบริสุทธิ์ใจเพื่อความมั่นคงปลอดภัยของชาติไทยของเรา





ขออวยพรให้ทุกท่านมีความกล้าหาญเข้มแข็ง เกลี้ยवलัดหนักแน่น ทั้งในความคิดจิตใจและการกระทำ
ทุกสิ่ง เพื่อสามารถคุ้มครองชาติประเทศให้ดำรงอยู่ด้วยความเป็นอิสระและความเจริญมั่นคง ทั้งขอให้ประสบ
ความสุข ความสำเร็จ ความสวัสดิ์ถึงทุกเมื่อ.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

ณ อาคารใหม่สวนอัมพร

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๒๒



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าอีกวาระหนึ่ง ทั้งมีความพอใจที่ได้ทราบรายงานว่ากิจการของสถาบันกำลังดำเนินก้าวหน้าเป็นอย่างดีทุกด้าน ผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับจากสถาบันมีงานทำเป็นที่แน่นอนทุกคน

ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติ ความสำเร็จ พร้อมทั้งโอกาสอันงดงามที่จะได้ออกไปทำงานเพื่อความเจริญมั่นคงของบ้านเมือง

เทคโนโลยีนั้น โดยหลักการ คือการทำให้สิ่งที่มีอยู่ให้เกิดเป็นสิ่งที่นำมาใช้ประโยชน์ได้ตั้งนั้น เทคโนโลยีที่ดี ที่สมบูรณ์แบบ จึงควรสร้างสิ่งที่จะใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า และมีความสูญเสียเปล่าหรือความเสียหายเกิดขึ้นน้อยที่สุด แม้แต่สิ่งที่เป็นของเสีย เป็นของเหลือทิ้งแล้ว ก็ควรจะได้ใช้เทคโนโลยีแปรสภาพให้เป็นของใช้ได้ เช่น ใช้ทำขยะและมูลสัตว์ให้เป็นแก๊สและปุ๋ยเป็นต้น โดยทางตรงข้ามเทคโนโลยีใดที่ใช้การได้ไม่คุ้มค่า ก่อให้เกิดความสูญเสียและความเสียหายได้มาก จัดว่าเป็นเทคโนโลยีที่บกพร่อง ไม่สมควรจะนำมาใช้ไม่ว่าในกรณีใด ท่านทั้งหลายจะเป็นผู้ใช้เทคโนโลยีในการสร้างสรรค์ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาสภาพบ้านเมืองและฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนต่อไป ควรหัดเป็นคนช่างคิดช่างสังเกตในการปฏิบัติงานของตนเอง นอกจากเทคโนโลยีที่ใหญ่โตระดับสูงสำหรับใช้ในงานใหญ่ ๆ ที่ต้องการผลมาก ๆ แล้ว แต่ละคนควรจะคำนึงถึงและค้นคิดเทคโนโลยีอย่างง่าย ๆ ควบคู่กันไป เพื่อช่วยให้กิจการที่ใช้ทุนรอนน้อยมีโอกาสนำมาใช้ได้โดยสะดวกและได้ผลด้วย ก่อนที่ท่านทั้งหลายจะออกไปมีหน้าที่การงานช่วยบ้านเมืองและประชาชนนี้ จึงใคร่ขอให้ตั้งใจให้แน่วแน่ ที่จะนำเอาวิชาความสามารถของตัวไปใช้ด้วยความสุจริตบริสุทธิ์ใจ และด้วยความฉลาดรอบคอบ ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ทุกอย่างโดยถูกต้องเหมาะสม ไม่ว่าจะกระทำร่วมกับผู้อื่น หรือกระทำโดยลำพังตนเอง บ้านเมืองของเราจักได้อยู่รอดและวัฒนาสถาพรตลอดไป

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จและความสุขในชีวิต ให้มีกำลังกายกำลังใจที่เข้มแข็งสมบูรณ์ และให้มีความเจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงานทุกอย่างจงทั่วกัน.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่สมาชิกสโมสรไลออนส์กรุงเทพ ฯ ในงาน

ฉลองครบรอบ ๒๐ ปี

ของสโมสรไลออนส์กรุงเทพ ฯ^(๒)

ณ สนามกีฬาหัวหมาก กรุงเทพมหานคร

วันเสาร์ ที่ ๒๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๒๒



วันนี้ได้รับเชิญมาร่วมในงานฉลองครบรอบ ๒๐ ปี ของสโมสรไลออนส์ในประเทศไทย ย่อมเป็นโอกาสที่ดีสำหรับชื่นชมกับท่านทั้งหลายในผลงานที่ได้กระทำมา คราวนี้ได้ให้พรแล้ว ก็ขอเชิญให้ทุกคนนั่งเสีก่อนเหตุผลที่จะแจ้งภายหลัง

เมื่อ ๑๐ ปีก่อนนี้ งานฉลอง ๑๐ ปีของสโมสรไลออนส์ได้จัดขึ้นในรูปประชุมสมาชิกสโมสร และได้เชิญให้มากล่าวแก่สมาชิก ได้รับเชิญในครั้งนั้น โดยที่ได้เตรียมเรื่องล่วงหน้า พร้อมกับได้เตรียมตัวเลขต่าง ๆ มาแสดง เพื่อที่จะให้เป็นเรื่องที่น่าฟัง และเป็นเรื่องที่จะเชื่อฟัง เพราะว่าครั้งนั้นมาสำหรับมาโฆษณาสาธารณูปการ ในครั้งนั้นก็ไม่ต้องโฆษณาแล้วก็ได้เตรียมตัวเลข ไม่ได้เตรียมการเขียน เมื่อขอให้พูดก็จะเอาเรื่องเดิมมากล่าวแต่ต้องขอคำสัญญาอย่างหนึ่ง หรือจะเรียกว่ามีกติกาในการพูดนี้ว่า ถ้าเห็นเมื่อใด เห็นผู้ใดก็ตาม เริ่มที่จะหลับ ทันใดนั้นก็ยุติการพูด ไม่ใช่เพราะว่าโกรธ ไม่มีความโกรธเคือง เพราะว่าถ้าใครจะใคร่หลับก็หลับได้ ถ้าหลับไปแล้วและตั้งกติกาเช่นนี้แล้วก็ประหยัดคำพูด ไม่มีพูดมาก ไม่ต้องคิดมาก ไม่ต้องเมื่อยมาก อย่างน้อยที่สุดถ้าใครแสดงความง่วงก็แสดงว่าไม่เข้าใจนัก ก็จะได้ผลในการขุดรื้อ ตะก็ขุดรื้อกัน แต่ไม่ค่อยได้ผล เพราะอ้างว่าพระบารมีปกเกล้าไม่ทราบว่พระบารมีปกเกล้าใคร แต่ว่าถ้าการขุดรื้อเป็นผลดี และก็พระบารมีปกเกล้า ขอปฏิเสธ ขอไม่รับว่าพระบารมีปกเกล้า ถ้าพระบารมีปกเกล้าเพราะว่าผู้ที่ถูกขุดรื้อไม่ต้องขุดรื้อมาก เพราะผู้ที่ขุดรื้อไม่มีความสามารถ ก็ไม่ขอให้พระบารมีปกเกล้า เพราะว่าถ้าขุดรื้อได้มากก็คงทำกุศลได้มาก ฉะนั้นเรื่องพระบารมีนั้นอย่ามายุ่งด้วย แต่สำคัญถ้าใครหลับไปก็จะได้ปลุกได้ ไม่ใช่ปลุกด้วยคำพูด ก็จะได้เห็นได้ชมการแสดงของศิลปินวงเล็กจากต่างประเทศต่อไป รู้สึกว่าคนจะสนใจมากกว่า เพราะว่าตะก็ก็สังเกตเหมือนกัน อาการต่าง ๆ ของสมาชิกทั้งหลาย เมื่อมีการร้องเพลงไทยหวาน ๆ ก็ไม่ค่อยสนใจเท่าไร แต่ว่ามีการแสดงจากต่างประเทศไม่น่าดูเลย ความจริงถ้ามีการ

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลีพระวรชายา ไปทรงเป็นประธานในงานฉลองครบรอบ ๒๐ ปีของสโมสรไลออนส์กรุงเทพ ฯ





แสดงนาน ๆ ก็คงไม่ดี เพราะว่าอาหารคงขายยาก คงเหลือมาก จึงต้องมีการแสดงพอสมควร แล้วตอนนี้ก็ไม่ทราบว่าจะมีการแสดงอะไร แต่ว่าถ้าใครอยากดูการแสดงต่อไป ก็เพียงแค่กลับไปดู จะได้ยุดทันที่ตามสัญญา อันนี้คือเหตุผลในการที่ให้ท่านทั้งหลายนั่งลง เพราะว่าถ้าใครหลับโดยยืนอยู่ ก็เป็นสิ่งที่ยากพอสมควร นอกจากนั้นการหลับทั้ง ๆ ที่ยืนก็ต้องเกร็งมากที่จะไม่ให้ล้มลง และการล้มลงนั้นก็อันตรายต่อผู้ที่ล้มลง จะไม่เป็นมงคล ฉะนั้นถ้าใครอยากจะหลับ นั่งดีแล้วกลับไปให้สบาย จะได้ไม่ต้องอาศัยหมอผ่าตัดหรือบริการของหน่วยพัฒนาของโลออนส์

มาถึงเหตุผลที่แจ้งว่าทำไมจะมาพูดเรื่องเดิมคือเรื่องเยาวชน หรือเรื่องสาธารณุกรมก็ เพราะว่าพูดไว้เมื่อ ๑๐ ปีแล้วค้างเอาไว้พูดไม่จบ แต่ว่าเคราะห์ดีที่ทางโลออนส์เซาครุณาพิมพ์ที่พูดไว้เมื่อ ๑๐ ปีที่แล้ว ก็เกือบ ๑๐ ปี วันที่ ๕ มกราคม ๒๕๑๓ แล้วก็มิอยู่ในนั้นเพราะลอกจากที่อัดเทปเอาไว้ และในนั้นได้พูดอย่างนับว่าถี่ถ้วนพอสมควร มีสถิติอยู่เต็มมีเรื่องของเยาวชนของเด็ก ของการเรียนการรู้และเหตุผล ทำไมจึงต้องดำริที่จะสร้างสาธารณุกรม เหตุผลอีกอย่างหนึ่งที่พูดเรื่องเยาวชนหรือเรื่องเด็กก็ เพราะว่า สโมสรโลออนส์นี้มีความธรรมดาหรือธรรมดาของสโมสรว่า แต่เดิมเป็นประชุมของคนหนุ่ม คนหนุ่มที่มีความคิดว่า เมื่อมีอาชีพเป็นหลักเป็นแหล่งแล้ว เป็นของตนแล้ว ก็จะต้องมุ่งสร้างความสำเร็จในชีวิต ในการมุ่งหาความสำเร็จในชีวิต คือการทำอาชีพ ก็ได้พบว่างานของตัวหรือชีวิตนี้ จะต้องประกอบด้วยเหตุปัจจัยหลายอย่าง มีงานหลายด้าน มีวิชาหลายสาขามากเหลือเกิน จนทำให้ผู้ที่คิดเกิดความคิดว่า อันนี้ยากที่จะทำให้ผู้เดียวคนเดียวสามารถที่จะฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ หรือแม้จะมาถึงความสำเร็จได้ตามลำพัง จึงได้มาชุมนุมกัน สมาคมกัน เพื่อปรึกษาหารือกัน และผนึกกำลังในการที่จะทำให้งานของตัวมีผลสำเร็จอย่างเต็มเปี่ยม ตามที่มีความคิด และมีความปรารถนาในใจด้วยอารมณ์หนุ่ม เพราะว่าเวลาเรียนได้รู้มาแล้ว และก็กำลังศึกศึก ย่อมอยากที่จะทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างก้าวหน้า ให้สังคมดีให้งานสำเร็จ ให้มีความเจริญทั่วไปทั้งแก่ตนเอง ทั้งแก่สังคมส่วนรวม การที่ได้มานึกกำลังหรือได้มาร่วมสมาคมกันเป็นสโมสร ในที่นี้ก็สโมสรโลออนส์ ก็เกิดผลดี เพราะว่าการร่วมกันนั้น ทำให้สามารถที่จะบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม และผลดีที่นับว่ายอดเยี่ยมที่สุดในแง่ของตัว และก็เชื่อว่าในแง่ของสังคมเหมือนกัน ก็คือความอึดใจ ความอึดใจที่แต่ละคนจะได้รับเมื่อทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม





ฉะนั้นการที่มาพูดครั้งนี้ ก็เพราะว่าพูดเรื่องเด็ก พูดเรื่องเยาวชน ก็มาพูดถึงเรื่องคนหนุ่ม แต่มาเดี๋ยวนี้นี้ เวลามันผ่านมามาตั้งแต่ครั้งที่แล้วก็ ๑๐ ปี ตั้งแต่ตั้งสโมสรเป็นครั้งแรกในประเทศไทยก็ ๒๐ ปี มาบัดนี้ได้ขยายขอบเขตของชุมนุมนี้จากคนหนุ่มออกไป ทั้งในด้านว่าคนหนุ่มนั้นก็กลายเป็นคนหนุ่มน้อย ก็ลบความหนุ่มออกไป ๒๐ ปี ก็เลยกลายเป็นคนหนุ่มน้อย แต่ก็ยังหนุ่มและยังเข้มแข็งแข็งแรง ชยันหมั่นเพียรร้อยเปอร์เซ็นต์ ซึ่งเป็นจิตใจที่ทันททั้งหลายเพาะและนิยมและพยายามที่จะทำ นอกจากความหนุ่มนั้นที่ลดลงไปหรือตัดไป ๒๐ ปี ก็เป็นคนที่เป็นผู้ใหญ่ ใจก็เปลี่ยนไป หายใจแข็ง ยอมรับสมาชิกให้มีสมาชิกสาว ๆ ไม่รู้ว่าตอนแรกทำไมไม่มี เข้าใจว่าเป็นเรื่องอารมณ์คนหนุ่มเหมือนกันคืออารมณ์คนหนุ่มนั้นมีอุดมคติมีอุดมการณ์ เห็นว่าสตรีนั้นเป็นอันตราย แต่เดี๋ยวนี้นี้เติบโตขึ้นมาก็ชักจะเห็นว่า ถ้าชาดสตรีเพศก็อาจจะไม่ค่อยครบถ้วน จึงต้องมีสตรีเพศเข้ามาทำให้มีความนุ่มนวลในวงการ แต่ที่แถลงเมื่อตะกี้ไม่ใช่ว่าต้องการความนุ่มนวล ที่ต้องการก็คือความเข้มแข็งของสตรี ฉะนั้นก็จะขอชื่นชมด้วยว่าเดี๋ยวนี้อีสโมสรลอนดอนส์ก็ได้ขยายกิจการและเขตออกไป ถึงว่าเป็นคนหนุ่มที่มีอายุมากขึ้นแล้ว มีความเข้มแข็งและมีความเห็นว่า ควรที่จะให้ทางฝ่ายหญิงได้มาร่วม จะได้ใช้กำลังของฝ่ายหญิงซึ่งเป็นกำลังสำคัญของชาติ อันนี้เหมือนปัสตริ แต่ว่าไม่ใช่ปัสตริ ปีนี้ปีเด็ก ปีเด็กก็เพิ่มเขตอีกอย่าง คือเพิ่มสมาชิกให้เป็นสมาชิกสลิโอ สลิโอนั้นสิดเดอร์ชิพ ไม่ทราบว่สิดเดอร์ชิพของใคร ถ้าจะเป็นสิดเดอร์ชิพของลอนดอนส์เนสมากกว่าเอ็กซ์พีเรียนซ์ เอ็กซ์พีเรียนซ์คงไม่ใช่ของสมาชิกสลิโอ คงเป็นเอ็กซ์พีเรียนซ์ของสมาชิกหนุ่มน้อย เพราะว่าหนุ่มน้อยนี้มีเอ็กซ์พีเรียนซ์มาก จึงเป็นประโยชน์ได้ แต่รู้สึกว่เด็ก ๆ ก็ยังไม่ค่อยมีเอ็กซ์พีเรียนซ์ จึงต้องขอยืมเอ็กซ์พีเรียนซ์จากสมาชิกหนุ่มน้อย ออปปอร์จูนิตีนั้น ถ้าทุกคนต้องการมีโอกาสที่จะดำเนินชีวิตต่อไปให้ดีก็คงเป็นของสมาชิกสลิโอ ถ้าสมาชิกที่เป็นเจ้าของตัวแอล และกีสมาชิกที่เป็นเจ้าของตัวอีทำงานและพยายามที่จะแผ่ให้ ไม่อย่างนั้นก็ไม่มีตัวโอ แม้ว่าสโมสรลอนดอนส์ได้ขยายเขตไป ดังนั้นก็เข้าใจว่าสมาชิกทุกคนทั้งใหม่ทั้งเก่า ก็ใกล้ชิดเด็กพอสมควร เพราะว่าพยายามที่จะรักษาความใกล้ชิดเด็กไว้ ไม่ให้ลืมความเป็นเด็ก ไม่ให้ลืมความคิด และไม่ให้ลืมปัญหา ที่ได้อยู่ในจิตใจของเด็ก ที่ทราบว่าสมาชิกทั้งหลายยังไม่ได้ลืมความเป็นเด็ก ก็เพราะว่าเห็นยังมีความครึกครื้น มีความคิดคึกของเด็ก หรือจะเรียกว่าเยาวชนแล้วแต่จะโปรด เพราะว่าบางคนไม่ชอบให้เรียกว่าเด็ก ทว่าดำเขาว่าเป็นเด็ก ก็เลยเรียกว่ายังใกล้เยาวชน คือมีความครึกครื้นคึกคัก





มีความแข็งแรงในความคิด ยังสนุกสนาน ความสนุกสนาน ความครึกครื้นความคึกคักนี้ เป็นกำลังอย่างยิ่งในการทำงาน คนที่ไม่สนุก คนที่ไม่คึกคักย่อมเป็นคนที่เฉื่อยชา เชื่องช้า ไม่ค่อยมีประสิทธิภาพนัก

ฉะนั้น ไม่ว่าที่ไลออนส์จะมีความเฟื่อง ความจริงไลออนส์นี้ก็ดูจะมีความเฟื่องมาก ผู้ที่รู้เรื่องไลออนส์ตอนแรก คือหมายความว่ายังไม่รู้ และเริ่มได้รู้ อย่างช้าๆตัวเองเมื่อตอนแรกไม่รู้ว่ไลออนส์เป็นอย่างไร ก็นึกไม่ออกว่าเป็นอะไร เป็นสมาคมอะไร ไลออนส์นี่ตอนแรกก็นึกว่าเป็นคณะพวกละครสัตว์ นึกว่าจะมาแสดง หรือไม่ก็เป็นพวกนิยมไพรที่ไปซาฟารีในแอฟริกา อันนี้เป็นความเข้าใจผิด อย่างวันนี้ก็เข้าใจผิดเหมือนกันมาจนถึงที่สนามกีฬาเนี่ย ก็นึกว่าลิ้มไป นึกว่าจะมาดูกีฬา แล้วก็มาดู เอ๊ะทำไมมานั่งกับเต็มเวทีก็เลยนึกว่าจะเป็นมวยหมู่ แต่ดูๆ ไปก็ไม่ใช่ อาจจะเป็นการบริการเพื่อให้มานั่งวิปสนา เพราะว่าจัดที่นั่งไว้อย่างสงบสงัดดี ไม่มีใครกวนเลย ทำให้สบายมาก แต่ต่อไปก็นึกว่าคงไม่ใช่ ก็เห็นมีการพูด มีการให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมาทำหน้าที่ปรับ และก็มาพูดอะไรก็ไม่ทราบ ฟังไม่ค่อยชัด ที่พูดฟังไม่ค่อยชัดนั้นนะทำให้กลุ่มใจมาก เพราะทราบว่าจะต่อไปเขาจะขอให้พูด ถ้าพูดแล้วคนฟังไม่ชัดก็จะเกิดเสียงแรงปล่าวๆ แล้วก็เกิดเหตุการณ์ดังที่ได้สัญญาเอาไว้ คือกลับ ถึงต้องบอกว่าถ้าเห็นใครกลับ ก็จะเลิกทันที เพราะหมายความว่าไม่ได้ยิน หรือฟังไม่รู้เรื่อง หรือพูดไม่รู้เรื่อง ก็เลยขออธิบายเพิ่มเติมในเรื่องกติกาดอนแรกว่าเป็นอย่างนั้น แต่พูดถึงไลออนส์ตะกี้ละ พูดว่าตอนแรกไม่เข้าใจทีหลังมาเห็นเขาทำงาน เขาทำงานทำการ เขามีงานที่ดี เช่นตั้งแต่แรก อันแรกๆ ที่เดียวก็คือ โครงการสายตาที่ได้ช่วยคน และก็ใช้วิธีการที่นับว่าเห็นความเป็นจริงคือไม่ใช่เพียงแต่ออกไปแล้วก็ไปตรวจสายตา แต่เที่ยวหาคนใส่แว่นตาอย่างช้าๆ ก็เห็นว่าใส่แว่นตานี้ แว่นตาก็คงมีหลายอัน อาจจะบริจาคไปสักอันได้ ก็ได้กระทำเช่นนั้น ได้บริจาค ก็ได้เหมือนกัน เพราะว่าถ้ามีแว่นตาแล้วก็ใช้ไม่ได้แล้ว เพราะต้องเปลี่ยน สายตามันเปลี่ยนไป ก็บริจาคสิ่งที่ไม่ใช้จะได้ไม่รก เพราะว่าโดยมากถ้าเก็บเอาไว้มาก ๆ สายตาเปลี่ยนบ่อยๆ ก็มีแว่นตาหลายอัน รกบ้านรกช่อง ก็แจกให้กับไลออนส์ที่นำไปแจกแก่ผู้ที่มีความจำเป็นจริงๆ อย่างนั้นได้ประโยชน์ ไลออนส์ก็ได้บุญสองทอด คือทำให้ผู้ที่ต้องการแว่นตาได้รับแว่นตา ทำให้คนที่ไม่ต้องใช้แว่นตา หรือมีแว่นตาที่เกินไปกรรุงรัง ได้ทิ้งไป ทำให้เกิดความสุข เพราะว่าบ้านช่องไม่รก อันนี้ก็เป็นอย่างของงานที่ไลออนส์ได้ปฏิบัติได้ทำมาตลอด ๒๐ ปี ซึ่งนับวันก็ได้ทำมากขึ้น ก็เลยเห็นได้ว่าทำประโยชน์ร่วมกันอย่างนี้





เพื่อสังคม เป็นของดี จึงเลื่อมใสโลออนส์

แต่ต่อมาก็สงสัยอีก คือความเลื่อมใสและสงสัยสลับไปสลับมา เพราะว่าเมื่อครั้ง ๑๐ ปี เมื่อพร้อมที่จะหมดสงสัยและมีความเลื่อมใส ก็มาเห็นเจ้าหน้าที่ที่เรียกว่าคนดึงทาง เขาคงไม่เรียกว่าคนดึงทาง เป็นคนที่บิดทาง คนบิดทางนั้นดูๆ ไปออกจะเป็นคนดึงทาง และยังดูไปก็กลายเป็นคนถอนขนทาง เพราะมีหน้าที่ถอนขน แต่ได้สังเกตดูอย่างหนึ่งว่าการถอนขนนั้น เขาว่ากันว่าถ้าจะถอนขน ถ้าดึงเบาๆ มันเจ็บ ถ้าอยากที่จะให้ถอนขนอย่างไม่เจ็บต้องรีบดึงให้แรงๆ อันนี้หมอเวลาปิดปาสเตอร์แล้วจะดึงออก มันดึงขนมันเจ็บ หมอเขาบอกว่าดึงเร็วๆ แรงๆ ไม่เจ็บ มันก็จริง ๆ ฉะนั้นผู้ถอนขนหรือผู้บิดทางนั้นที่ตะกี้ทำงานอย่างจำละหวั่น รู้สึกสนุกสนานดี ควรจะพิจารณาวิธีถอนขนที่มีประสิทธิภาพและไม่เจ็บ ตะกี้เจ็บ คือเดี๋ยวบอก ๕ บาท เดี๋ยวบอก ๑๐ บาท มันเจ็บ มันเดือดร้อนเพราะว่าเดี๋ยวกิเอา เดี๋ยวกิเอา เดี๋ยวร้อน ลู้อาที่ละแสนบาท อย่างตะกี้ไม่ได้ นั่นนะสังเกตว่าผู้ถอนขนไม่ใช่เป็นเจ้าหน้าที่ แต่ว่าการที่ถอนขนแบบนี้รู้สึกว่าเป็นกอบเป็นกำดีเรื่องเป็นกอบเป็นกำนั้น เมื่อ ๑๐ ปีก็นับว่าได้ผล ที่ได้ไปยั่วในตอนท้ายของการพูดเมื่อ ๑๐ ปีที่แล้ว นี่ชักชักจะหลงแล้ว เพราะบอกว่าต้องการ ๒ ล้าน เมื่อ ๑๐ ปีที่แล้วต้องการ ๒ ล้าน หรือมากกว่า ๒ ล้าน สำหรับสาธารณูปโภค แต่ก็นับว่าดีมาก เพราะถึงบัดนี้ที่ใช้จ่ายในโครงการสาธารณูปโภคก็เป็น ๔ ล้านครึ่ง ก็ล้วนเป็นเงินบริจาคของสมาชิกโลออนส์เป็นส่วนใหญ่ ก็ขออนุโมทนาด้วย เพราะว่าสาธารณูปโภคนี้ได้ก้าวหน้ามากด้วยความช่วยเหลือของสโมสรโลออนส์ที่ได้ช่วยกันบริจาคเงินหาทุน เพื่อที่จะให้ได้สร้างสาธารณูปโภคนี้สำเร็จ

เมื่อพูดถึงสาธารณูปโภคได้พูดมามากแล้ว คนอื่นก็พูดมากแล้ว ในหลักการวิธีจัดเขียนจัดพิมพ์ก็พูดมาก ได้พูดมากเป็นปฐมฤกษ์ในวันที่มาในการประชุมของสโมสรโลออนส์ในการฉลอง ๑๐ ปีนั้น วันนี้ก็ขอพูดนิดหน่อย เพราะว่าเมื่อมาแล้วก็ต้องมีเรื่องที่จะพูด และก็บอกแล้วว่าเราจะพูดเรื่องเด็ก เรื่องเยาวชน เรื่องสาธารณูปโภค หลักการนั้นขอขานิดหน่อยว่า เป็นเรื่องของการสร้างหนังสือเพื่อที่จะใช้ ไม่ใช่หนังสือพิมพ์นะเป็นหนังสือ ตะกี้ที่รายงานบอกว่าหนังสือพิมพ์ ที่จริงหนังสือนี้เป็นหนังสือ และเป็นหนังสือที่ไม่ใช่หนังสือพิมพ์ แต่พิมพ์เป็นหนังสือ ที่พูดอย่างนี้ไม่ใช่สนุก ความจริงพูดไว้สำหรับว่าหนังสือพิมพ์นั้นเสนอข่าว เสนอข่าวที่มีที่ก่อกวนบ้างไม่ก่อกวนบ้าง แล้วก็เอาข่าวพิมพ์เรื่องบนดินบ้าง บนฟ้าบ้าง ยกเมฆบ้าง แต่ว่าสาธารณูปโภคนี้ได้ย้าเอาไว้แล้วว่าไม่ใช่เรื่องยกเมฆ เป็นเรื่องที่เป็น





วิชาการแท้ และไม่เป็นความเห็นของผู้เขียนด้วยซ้ำ แต่เป็นวิชาวิชาการแท้ ๆ เพื่อให้ผู้ที่อ่านทั้งเด็กทั้งผู้ใหญ่ได้อ่าน แล้วได้ความรู้ และไปตั้งความเห็นความคิดของตัวเอง อันนี้ก็เป็นเรื่องขออย่างหนึ่ง อีกอย่างที่ขอย้ำจุดหมายก็คือ สำหรับให้พ่อแม่สอนลูกได้ สำหรับพี่สอนน้องได้ สำหรับน้องสอนตัวเองได้ สารานุกรมนี้ได้ดำริไว้ตั้งแต่ปี ๒๕๐๖ ในครั้งนั้น ลูก ๔ คน อายุ สิบสอง สิบเอ็ด แปด และ หก ตามลำดับก็นึกว่าเริ่ม ๒๕๐๖ สารานุกรมนี้ก็มีหวังสำเร็จ ให้ ๓ ปี นึกว่ามากแล้ว ก็สำเร็จในปี ๒๕๐๙ จึงได้บอกว่าให้แยกแต่ละหัวข้อให้เป็น ๓ ระดับ ระดับหนึ่งที่เป็นจากแปดขวบ ถึงสิบสอง จากสิบสองถึงสิบสี่ จากสิบห้าถึงยี่สิบ หรือถึงหกสิบห้า เพราะว่า ๒๕๐๙ นั้น ลูกอายุ สิบห้า สิบสี่ สิบเอ็ด และ เก้าตามลำดับ ก็จะใช้ได้ทันที นี่เห็นแก่ตัว แต่ว่าที่เห็นแก่ตัวนั้น เพราะว่าอาจจะมาวัดตัวนิดหน่อยว่า เป็นการเห็น แก่ส่วนรวม คือยอมเป็นหนูตะเภา สร้างสารานุกรมแล้วทดลองกับครอบครัวของตัวเองดูว่าได้ผลหรือไม่ พ่อแม่จะ สอนลูกได้มัย พี่อ่านส่วนที่เป็นอายุสิบห้าขึ้นไปสอนน้อง น้องอายุสิบสองถึงสิบสี่ก็สอนน้องต่อไป เพราะได้อ่านส่วนที่ สอง คนแรกได้อ่านส่วนที่หนึ่ง หมายความว่าส่วนที่สามและส่วนยาก คนที่สองได้อ่านส่วนที่สองคือส่วนที่ยากกลาง ๆ และคนที่สามก็อ่านหัวข้อ อายุสิบเอ็ดก็อ่านหัวข้อรู้เรื่องได้ และสอนน้องได้ น้องอายุเก้าขวบ ก็คงอ่านได้และสอนตัวเอง ได้ ในที่สุดไม่ได้ทำการทดลองเป็นหนูตะเภาเช่นนั้น เพราะว่าไม่เสร็จ ยังไม่ได้เริ่มด้วยซ้ำ มาเริ่มจริงจัง ๒๕๑๒ เวลานั้นลูกอายุสิบแปด สิบเอ็ด สิบสี่ สิบสอง โดยลำดับ ก็ยังมีหวังนิดหน่อย ไม่ใช่ว่าหมดหวัง เพราะว่าส่วนสุดท้าย นั้นอายุสิบห้าขึ้นไปถึงหกสิบห้า ลูกยังไม่อายุหกสิบห้า ยังไม่เป็นไร ก็เริ่มงานมา นึกว่าจะเสร็จทันใช้ แต่ปัจจุบันนี้ ๒๕๒๒ จวนจะเป็น ๒๕๒๓ แล้ว ลูกอายุยี่สิบแปด ยี่สิบเจ็ด ยี่สิบสี่ ยี่สิบสอง จวนหกสิบห้าแล้ว ถ้านับรวมไปเกินหกสิบห้า เป็นไหน ๆ ก็เลยรู้สึกว่าเสียใจส่วนหนึ่ง เสียใจว่าไม่ได้ทดลองผลงาน แต่ผลที่ออกมาก็ได้หลายฉบับแล้ว หลายเล่ม แล้ว รู้สึกว่าจะติดคำว่าฉบับ เพราะนึกว่าเป็นหนังสือพิมพ์ แต่ว่าเป็นเล่ม ได้มาหลายเล่มแล้ว แล้วก็ได้มาทดลองแล้ว ปรากฏผลว่า ลูกสอนพ่อ น้องก็สอนพี่ แล้วก็น้องสอนพี่แล้ว พี่ก็สอนพ่อ แต่ว่าบางทีนาน ๆ ไป เดียวนี้น้องที่สอนพี่ แล้วไม่ไหว ก็เลยต้องสอนพ่อเหมือนกัน หมายความว่าใช้การได้ดีมาก พ่อไม่รู้เรื่องอะไรในสารานุกรม ลูกอ่าน เพราะว่ามีความรู้ดี มีปัญญาแล้ว ก็ให้เขาอ่านแล้วมาสอน ก็ได้ผลดี หมายความว่าสารานุกรมนี้ได้ผลแล้ว แม้จะยังไม่ครบถ้วน แต่ได้ผลดีจริง ๆ ดีเกินคาด ดีกว่าที่กรรมการทั้งหลายนึกว่าจะได้ผล





หมายความว่า เป็นสารานุกรมที่เป็นสิ่งที่ครอบคลุมอย่างที่ตั้งใจให้เป็น คือ รวมความรู้ต่าง ๆ และให้เห็นว่าความรู้เหล่านี้สอดคล้องกันดี ให้เห็นว่าความรู้ทั้งหมดนี้จะเป็นสาขาใดต้องสอดคล้องกัน เพราะคนเราทุกคนก็ต้องประกอบด้วยทุกสิ่งทุกอย่างที่มีในโลก หรืออีกนัยหนึ่ง ทุกสิ่งที่อยู่ในโลกนี้เป็นของเรา ก็เกี่ยวข้องกับเรา เช่น จะพูดง่าย ๆ ทุกคนต้องรับประทานอาหาร อาหารก็ต้องเกี่ยวข้องกับเรา อาหารมาจากอะไร ก็มาจากการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ เราก็ต้องรู้จักการเกษตร การเกษตรก็ต้องทำงานทำการ ต้องพัฒนา ต้องไปทางโครงการของโลอนส์ ซึ่งก็เป็นโครงการใหม่เอี่ยมที่ได้มาอวดเมื่อตะกี้เพิ่งเริ่มเมื่อไม่กี่วันมานี้ โลอนส์ต้องสนใจโครงการเหล่านั้นด้วย ทำไมเพราะไม่อย่างนั้นก็อดตาย เพราะว่าชีวิตของคนทุกคนก็ต้องมีอาหารใส่ท้อง ไม่ว่าใครต้องมี ถ้าใครไม่ยอมมีก็ผอม ก็ทรุดโทรม บางคนไม่ใช่ไม่ยอมมี แต่ไม่มี ก็ยังผอมและทรุดโทรม อย่างที่เห็นในหนังสือพิมพ์ ในระยะ ๓-๔ วันที่ผ่านมานี้ลงเยอะ ความผอมเพราะไม่มีอาหารตอนนั้นนอกเรื่องแต่ก็เกี่ยวข้องกับเด็ก เด็กที่ไม่ได้อาหารมาพึ่งประเทศไทย คนไทยมีใจดีก็ได้ช่วย ได้ช่วยเด็กเหล่านั้น ท่านทั้งหลายก็ทราบว่าคุณถึงอะไร เพราะได้เห็นหนังสือพิมพ์ หนังสือพิมพ์ไม่ได้ยกเมฆ สำหรับส่วนนี้ไม่ได้ยกเมฆ แต่ว่าที่เศร้าที่สุดเด็กพวกนี้เข้ามา เข้ามาไม่ใช่เพิ่งเร็ว ๆ หนังสือพิมพ์มาลงใน ๒-๓ วัน ที่ผ่านมานี้ เรื่องนี้เกิดมานานแล้ว กรณีนี้เกิดมานานแล้ว แต่ถูกปิดไว้ ถ้าพูดอย่างนี้ เดี่ยวถูกเล่นงานแต่ก็เป็นเรื่องการเมือง เป็นเรื่องการเมืองที่เด็กที่อดนี้ หรือความเดือดร้อนของคนต้องปิดเพราะว่ารับไม่ได้ ให้เขาเข้าไม่ได้ มันผิดนโยบาย แต่ว่าเข้ามาแล้ว เรื่องมันมีมามากแล้ว ก็เรื่องที่เด็กพวกนี้เข้ามา นี่พูดแต่เฉพาะเด็ก เพราะวันนี้ได้พูดไว้จะพูดเรื่องเด็ก เรื่องเยาวชน เข้ามาผู้ใหญ่นึกให้อาหารแต่ต้องระมัดระวังมาก เพราะว่าถ้าให้อาหารเด็กนั้นแทนที่จะสมบูรณ์ขึ้น ตาย เพราะเด็กพวกนั้นเคยชินกับเครื่องในของเขา ไม่มีความทนทานแล้ว หรือไม่มีประสิทธิภาพแล้ว ถ้าให้อาหารเข้าไปก็ตาย เกิดกรณีอย่างนี้หลายราย จึงต้องพยายามที่จะรักษา ถึงต้องให้แพทย์ไปช่วยด้วย อันนี้พูดถึงเรื่องเหตุการณ์ที่สลด แล้วก็ไม้อยู่ในข่ายของสารานุกรมที่จะแก้ไขได้ แต่ท่านทั้งหลายก็ช่วยได้ ถึงได้พูดถึงเรื่องนี้

ตะกี้ก็พูดถึงว่าสารานุกรมนี้ได้ผลดี คือลูกสอนพ่อ แต่สำคัญที่สุดเรื่องสารานุกรมนี้คือวิธีการ ทำให้เห็นว่าความรู้มันไม่มีที่สิ้นสุด แล้วก็ช่วยให้คนมีความสามารถได้ ก็ต้องให้ความรู้ และให้ความเมตตา คือให้วิชาและ





เอาใจใส่ ปีนี้เป็นปีเด็ก ถึงต้องมาพูดเรื่องนี้ ปีเด็กนั้นจะเป็นปีเด็กสากล ทางองค์การของสหประชาชาติเขาได้ตั้งว่า ปีนี้เป็นปีเด็ก มาช่วยกันคิดว่าทำอย่างไรสำหรับช่วยให้เด็กก้าวหน้าดี แต่ว่าเท่าที่เห็นเวลาเกี่ยวข้องกับเด็ก หรือถึงการช่วยเหลือเด็ก หรือตั้งว่าเป็นวันเด็กเป็นปีเด็กนั้น ก็ออกจะทำอะไรข้างๆ คูๆ ไม่น้อย ข้างๆ คูๆ อย่างตั้งใจบ้าง ไม่ตั้งใจบ้าง ส่วนมากก็โดยไม่ตั้งใจ ก็ทำให้เป็นข้างๆ คูๆ โดยมากก็พูดถึงต้องเอาใจเด็ก เอาใจเด็กให้เด็กรู้มาร่วม ให้เด็กทำอะไรที่ไม่สมควรกับเด็ก อันนี้เป็นการเอาใจเด็กทำให้เด็กเสีย และต่อไปเด็กนั้นก็เป็นอันธพาล ได้พูดถึงคำว่าอันธพาล เมื่อ ๑๐ ปีมานี้ ได้พูดคำว่าอันธพาลหลายครั้ง แต่ว่าไม่ได้อธิบายทำไมจึงเป็นอันธพาล เพราะว่าเด็กนี้ ถ้าเราวิเคราะห์ศัพท์หรือจะมาแปลก็เป็นผู้ที่เยาว์วัยหมายความว่าอายุน้อย เด็กที่เพิ่งเกิดมาก็เรียกว่าทารก ต่อมาก็คือเป็นเด็กเล็ก เด็กกลาง เด็กโตรวมความแล้วก็เป็นคนที่ยาวน้อย สำหรับผู้ที่อายุมาก คนไหนที่ยาวน้อยกว่าก็เรียกว่าเด็ก คืออายุน้อยกว่า หรืออีกอย่างหนึ่งก็เรียกคนที่มีความตำแหน่งน้อยกว่า เล็กกว่าหรือเรียกว่าเด็ก พวกเด็ก ๆ แม้จะอายุมากกว่าก็เรียกว่าพวกเด็ก ๆ เหมือนครั้งหนึ่งได้มีใครทำข้อบกพร่องแล้วมาบอกว่า โอ๊ย ... พวกเด็ก ๆ มันทำผิด แต่ว่ามาพิจารณาแล้วก็ซนดี เพราะว่าเด็ก ๆ นั้นจะอายุทุกสิบ กว่าหกสิบ ถ้าเด็ก ๆ ทำผิดเราฟังแล้วก็ไม่มีการวิจารณ์ เพราะว่าวิจารณ์ไม่ออก แต่คำว่าเด็กนี้ก็หมายความว่า เป็นผู้ที่มีอายุน้อยหรือผู้น้อย โดยมากอย่างที่ว่าเมื่อตะกี้ไม่ค่อยชอบให้เรียกว่าเด็ก ดูเป็นการดูถูกทว่าเหยียบย่ำ ชอบเรียกว่าเยาวชน มันโก้ดี

คำว่า “ชน” นี้ก็หมายความว่า บุคคลเป็นคน “เยาว์” ก็ใส่เข้าไปก็เด็ก เด็กนั่นเอง แต่เยาวชนนั้นเดี๋ยวนี้เขายกย่องมาก อย่างไปเชียงใหม่เมื่อปีก่อนนี้ ไม่ใช่ปีนี้ ปีก่อนไปที่หมู่บ้านแห่งหนึ่ง ก็มีพวกเยาวชนที่ไปฝึกอบรมการเกษตรที่ลำปาง แล้วก็กลับมาที่หมู่บ้าน ถามว่าพวกเยาวชนเหล่านี้เขาช่วยหมู่บ้านบ้างหรือปล่าว เขามีโครงการอะไรผู้ใหญ่บ้านก็บอกว่า ท่านเยาวชนมีโครงการแต่ยังไม่มีเบี้ยเลี้ยง เลยไม่ได้ปฏิบัติ อันนี้ฟังดูแล้วเอาใจ เอาใจเด็กมากเกินไป ยกย่องว่าเป็นท่านเยาวชน ถ้าใช้คำว่าท่าน ก็น่าจะเรียกว่าท่านผู้ใหญ่เด็ก ๆ นี่ หรืออะไรก็ตาม พูดอย่างไรก็ได้ที่เหมาะสมกว่าท่านเยาวชน ที่จริงไม่ได้พูดท่านเยาวชนมาตรง ๆ เพียงแต่เกือบพูดออกมาตรง ๆ ว่า ท่านเห็นทำปากแล้วสังเกตดูว่าทำปากแล้วมีตัว “ท” ออกมานิดหน่อยแล้วก็หยุด “เยาวชน” ก็ได้ยินว่าท่านเยาวชนอาจจะอุปทานก็ได้ แต่ว่าเขายกย่องมากเกินไป นอกจากนั้นเขาเอาใจเด็กมากเกินไป ทำให้เมื่อเยาวชนเหล่านี้ได้ไปฝึก





ศึกษา โดยที่เป็นงบประมาณแผ่นดิน หรือเป็นเงินของพ่อแม่ หรือเป็นเงินของหมู่บ้าน หรือเป็นเงินของจังหวัด ไปฝึกการเกษตรที่ลำปาง แล้วกลับมาต้องคอยเบี้ยเลี้ยงอีกเหมือนไม่ใช่บ้านของตัวเอง อันนี้เอาใจมากเกินไปจนกระทั่งไม่ได้ผล เสร็จแล้วได้ไปสัมภาษณ์ท่านเยาวชนเหล่านั้น ก็บอกว่าทำโครงการเห็ดฟาง ทำโครงการสารพัดอย่าง เสร็จแล้วถามเขาว่า เห็ดฟางนี้เสร็จแล้วทำเป็นปุ๋ยหมักกันบ้างหรือเปล่า เขาบอกทำ แล้วอยู่ไหน บอกว่ายังไม่ได้ทำ เพราะว่ายังไม่พร้อม ได้รับความรู้มากเกินไป เอาใจมากเกินไป ลงท้ายเลยไม่ได้ทำอะไรเลย ไม่ได้ผล และต้องการเงินเบี้ยเลี้ยงด้วย ฉะนั้นถ้าได้รับความรู้แล้ว และต้องการเบี้ยเลี้ยง ผู้ใหญ่จะเอาเงินจากไหนสำหรับมาพัฒนาประเทศ ลงท้ายก็ด่าว่าไม่ได้พัฒนาประเทศ ทำไม่ถูกต้อง เพราะว่าคอยที่จะให้มีโครงการสนับสนุน และยกย่องเยาวชน

อันนี้ พูดอย่างนี้พูดไม่ดี คือพูดหาเรื่องให้เขาโกรธ แต่ว่าเป็นการพูดเพื่อที่จะให้ยั้งคิดหน่อยว่า โครงการในปีเด็กที่จะจบนี้ บางทีก็ข้างๆ คูๆ ไปอีกทางหนึ่ง ก็คือทำการวิจัย ทำการวิจัยศึกษาเป็นตำราเลย ว่าเด็กควรจะอย่างนั้น ควรจะอย่างนี้ และในที่สุดก็ต้องทำให้ถือว่า การวิจัยนั้นนะเป็นใหญ่ เป็นหนึ่ง ไม่ใช่ตัวเด็กเป็นหนึ่ง กลายเป็นว่าถ้าวิจัยได้ดีได้ออกดั่งตोकเตอร์ ได้เป็นใหญ่เป็นโต ได้ยกย่อง แต่ว่าวัตถุประสงค์ของการศึกษานั้นช่างตัวเขาไม่เป็นไร อันนี้ก็ไปอีกทางหนึ่ง เสร็จแล้วก็ไปวิจัยว่าเด็กเสียหายอย่างนั้น ผู้ใหญ่ไม่เอาใจใส่ ด่ากันไปด่ากันมาว่า ทฤษฎีของคนอื่นใช้ไม่ได้ ทฤษฎีของตนใช้ได้ต้องใช้ เด็กแทนที่จะเป็นวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อส่งเสริมให้เด็กเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคตกลายเป็นวัตถุประสงค์ของผู้ที่ศึกษาสำหรับมาเอาชนะกันเอง และบางทีก็ไม่เอาชนะกันเองเฉยๆ เพื่อเกียรติของตัวเองหรือความพอใจของตัวเอง บางทีก็เอาชนะในทางที่จะเป็นใหญ่เป็นโต จนกระทั่งถึงขั้นลัทธิการเมืองใช้หมด เด็กนั้นจะอดตายก็ช่างเขา แต่ว่าถ้าเอารูปมาลงแล้วให้เห็นว่า เด็กมันผอม และก็มีโอกาสว่าคนที่ทำให้ผอมนั้นนะเป็นการใช้เด็กในทางการเมือง ไม่ได้ช่วยให้เด็กนั้นมีความสุขได้

ดังนั้น ที่พูดออกจะไกลมากสำหรับการพูดในวันอย่างนี้ แต่ว่าอดไม่ได้ แล้วก็เตรียมการพูดมาอย่างนี้ ใจหนึ่งก็อยากที่จะมาพูดกับท่านทั้งหลาย ที่เป็นชุมนุมของผู้ที่ตั้งใจจะช่วยสังคม และต้องการความคิดอาจจะแหวกแนวใหม่ ๆ ถึงพูดอย่างนี้ นี่เป็นเหตุผลอย่างหนึ่งที่ทำให้พูดออกจะดุเดือด และอาจจะเลยมาก แต่อีกเหตุผลนั้นก็มียุ่อย่างง่าย ๆ ว่าถ้าพูดในเรื่องอย่างนี้ อาจจะเป็นเรื่องที่ไม่สนุก ก็หวังให้ท่านทั้งหลายได้หลับ จะได้หยุดเร็ว ๆ





เพราะว่าวันนี้รับจริง ๆ ว่าทราบ ตะกี้พูดบอกว่าไม่รู้ว่าจะมาพูดไม่จริง รู้ว่าต้องมาพูด เพราะก็บอกไว้ตั้งแต่ต้นนานแล้วว่า เชิญมาฉลอง ๒๐ ปี ของเหล่าโลออนส์ ก็เพื่อที่จะให้มาพูด แต่ไม่แน่ใจว่าจะให้มาพูดจริงหรือไม่จริง เพียงแต่ว่าเป็นอัยยาศัยไมตรีที่จะบอกว่า เชิญแล้วต้องให้โอกาสพูด ไม่งั้นกลายเป็นเหมือนปิดปากไม่ให้พูดรู้มานานแล้ว แต่โดยที่ไม่แน่ใจว่าจะมาพูดเรื่องให้เป็นเรื่องใหญ่โต หรือเรื่องแปลก ๆ บ้า ๆ บอ ๆ ก็เลยไม่แน่ใจตัดปัญหาด้วยความซึ้งใจ โดยใช้วิธีซึ้งใจ ซึ่งใช้การได้ดีมาากแล้ว คือไม่ได้เตรียม ที่จะพลิกไปพลิกมานี้ได้จดเมื่อบายวันนี้ แล้วก็พอดีได้บริการที่ทางสโมสรได้พิมพ์ที่ได้พูดเมื่อปีที่แล้ว ก็เลยได้พูดมาก ก็นับว่าเก่งเหมือนกัน แล้วก็ต้องชมท่านทั้งหลายด้วยว่าเก่ง เพราะอดทนมาก นับว่าอดทนจริง ๆ ก็เป็นนิมิตดี เพราะว่าถ้าคนที่ฟังคำพูดที่หนัก ๆ ที่ทำให้ สะเทือนใจและฟังได้ ก็นับว่ามีความอดทน เมื่อฟังเป็นเวลานานับว่านานพอสมควรอย่างนี้ ก็นับว่ามีความอดทน จะบอกให้ว่าความอดทนนี้เป็นบ่อเกิดของความสำเร็จ ใครที่ไม่อดทน ใครไม่มีความเพียรพยายามอย่างเหนียวแน่นทอดยโดยง่าย เป็นคนที่ไม่มีความสำเร็จ หรือผู้ที่ไม่มีความอดทน ปล่อยให้สิ่งที่ไม่ใช่ทางพัฒนาหรือวิวัฒนะ คือสิ่งที่หายนะชักงูไป ผู้นั้นไม่มีความสำเร็จ และอาจจะไปในที่ที่ไม่ค่อยดีนัก คือหมายความว่าไปอยู่ในที่ไม่ดี ไม่ใช่ไปเข้าคุกเข้าตารางลงนรกอะไรอย่างนั้น แต่ว่าที่ที่อยู่นั้นเองจะร้อนจะเดือดร้อน ฉะนั้นมาทดสอบความอดทนของท่านทั้งหลาย ปรากฏว่าผ่านโดยดีพอสมควร ที่ว่าพอสมควร เพราะว่าก็ยังร้อนอยู่เห็นต้องพัดกันเป็นจั่วสะท้อน มันร้อนกาย แต่ว่าถ้ามีความอดทนจริง ๆ มีความเพียรมีความสำเร็จ ร้อนกายไม่เป็นไร พัดได้ แต่ว่าร้อนใจไม่ได้ พัดไม่ได้ ยิ่งพดยิ่งร้อน

ตอนนี้ก็ได้พูดมาากแล้ว พวกโลออนส์ก็อาจจะปรากฏว่าเป็นสิ่งท้จริง ๆ จะถูกดึงทางหรือไม่ ผู้ที่พูดนี้ปีที่ดีใจมากที่ได้รับเข็มนี้ จะได้ติดเข็มไว้ ติดเข็มนี้จะได้ไม่ถูกดึงทาง ปีที่แล้วรอดตัวไป เพราะว่ามีคนฝ่ายโลออนส์ที่มีอิทธิพลอยู่ใกล้ เลยคุ้มครองทำให้ไม่ต้องถูกดึงทาง แต่ปีนี้อยู่ไกลหน่อยก็เลยให้เข็มสำหรับคุ้มครอง เพราะจะได้ไม่ถูกผู้ดึงทางดึงทาง ปีที่แล้วลืมเข็มไม่ได้ติดเข็ม แล้วก็ไม่ทราบว่าเขาให้เข็มหรือปล่าว แต่ไม่ได้ติด ปีนี้ปลอดภัยไม่ถูกดึงทาง แต่ถ้าพูดต่อไปก็ต้องถูกดึงทาง ถ้าไม่ถูกดึงทางก็คงถูกปรับอย่างอื่น เพราะว่าพูดไปพูดมาเครื่องขยายเสียงนี้ชักจะร้าว ก็ต้องทำตามสัญญา เพราะถือว่าเครื่องขยายเสียงนี้เข้าใจว่ากลับไปแล้ว และที่ต้องระวัง





เพราะว่า ถ้าเครื่องขยายเสียงทั้งหลายนี้พังไป เดี๋ยวการแสดงต่อไปจะไม่รู้เรื่อง คือตะกี้ก็พอรู้เรื่องเพราะมีเสียง
ตอนนี้ไม่ทราบว่าจะมีการแสดงจากต่างประเทศอีกหรือป่าว แต่ถ้ามีทุกคนก็คงอยากจะดู จะชม การพูดกินเวลา
มากเกินไปก็จะทำให้เสียใจกัน ถ้าไม่ใช่ผู้ชมเสียใจ ผู้แสดงก็เสียใจ ถึงขอยุติการพูดในตอนนี้ ในปีนี้ ในรอบ ๒๐ ปีนี้
ถึงรอบ ๓๐ ปีก็อาจจะมาอีก ไม่รู้ว่ามาที่ไหน และก็เครื่องขยายก็อาจจะดีกว่า อาจจะอารมณ์ดีกว่า อาจจะพูดได้ ๒
ชั่วโมง แต่ว่าการเตรียมก็คงเตรียม ๒ ชั่วโมงไม่ได้ เพราะว่าอีก ๑๐ ปีข้างหน้า น่ากลัวจะไม่อยู่กรุงเทพ น่ากลัวจะ
ต้องไปอยู่ต่างจังหวัด เพราะว่า ๑๐ ปีก่อนนี้ อยู่กรุงเทพประมาณปีละ ๔ เดือน มาเดี๋ยวนี้อยู่กรุงเทพเหลือ
ประมาณ ๔ เดือน อีก ๑๐ ปีข้างหน้าจะอยู่ปีละ ๒ วัน

จึงขอยุติการพูดและขอจบด้วยการให้พรแก่สโมสรรโลอนส์ คือสมาชิกของสโมสรรโลอนส์ ให้มีความสำเร็จ
ในการกระทำที่ดี ต้องย่ำว่าที่ดี เพราะว่าถ้าอะไรที่ไม่ดี ก็อย่าให้สำเร็จ จะรกรุงรังสำหรับชาติบ้านเมืองเปล่า ๆ ก็ขอ
ให้สิ่งที่ดีให้มีความสำเร็จ และขอขอบใจท่านทั้งหลายได้ปฏิบัติมา และขอขอบใจล่วงหน้าสำหรับในสิ่งที่จะปฏิบัติต่อ
ไปก็ ขอขอบใจที่ได้อุตสาหะฟังมาจนเครื่องพัง สวัสดี.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดล

ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร

วันจันทร์ ที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๒๒



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดลอีกวาระหนึ่ง และมีความพอใจที่ได้ทราบรายงานว่ากิจการของมหาวิทยาลัยวิวัฒนาการก้าวหน้ามาด้วยดีทุกด้าน สอดคล้องกับความเจริญและความต้องการของประเทศในปัจจุบัน

ขอแสดงความชื่นชมกับท่านผู้ทรงคุณวุฒิและกับบัณฑิตทุก ๆ คน ที่ได้รับเกียรติและประสบความสำเร็จในการศึกษา

วิชาการที่สอนเป็นหลักในมหาวิทยาลัยมหิดลนี้ ก็คือวิชาแพทยศาสตร์ กับทั้งวิชาวิทยาศาสตร์นานาชาติ ซึ่งเป็นอุปการะแก่วิชาแพทย์ จึงพอจะกล่าวได้ว่าผู้สำเร็จการศึกษาจากที่นี่ จะได้เป็นผู้มีส่วนร่วมอย่างสำคัญในงานด้านการแพทย์และอนามัย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือการสร้างเสริมความเข้มแข็งสมบูรณ์แห่งสุขภาพนั่นเอง การรักษาความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกายเป็นปัจจัยของเศรษฐกิจที่ดี และสังคมที่มั่นคง เพราะร่างกายที่แข็งแรงนั้น โดยปกติ จะอำนวยให้สุขภาพจิตใจสมบูรณ์ด้วย และเมื่อมีสุขภาพสมบูรณ์ดีพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจแล้ว ย่อมมีกำลังทำประโยชน์ สร้างสรรค์เศรษฐกิจและสังคมของบ้านเมืองได้เต็มที่ ทั้งไม่เป็นภาระแก่สังคมด้วย คือเป็นแต่ผู้สร้าง มิใช่ผู้ถ่วงความเจริญ ดังนั้น จึงใคร่ขอร้องให้ทุก ๆ คน ตั้งใจและพยายามปฏิบัติหน้าที่ให้ได้ผลสมบูรณ์จริง ๆ อย่าปล่อยให้กำลังของชาติต้องเสื่อมถอยลงเพราะประชาชนเสียสุขภาพอนามัย จะทำให้การสร้าง ความมั่นคง และทางเศรษฐกิจทุกอย่างเป็นไปได้โดยยาก ท่านทั้งหลายควรระลึกให้ได้เสมอ ว่าสุขภาพที่สมบูรณ์ในร่างกายและจิตใจนั้นเป็นรากฐานของการสร้างสรรค์จรรโลงประเทศ อันจะเป็นทางขจัดปัญหาของสังคมส่วนสำคัญลงไป และจะทำให้การพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของประเทศบรรลุถึงความสำเร็จมั่นคง และเจริญก้าวหน้า ประกอบพร้อมไปด้วยความอิสระ ยุติธรรม และความผาสุก

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่มีกำลังกาย กำลังใจ และกำลังความคิดอันเข้มแข็ง ที่จะประกอบกรณียกิจด้วยความสุจริตบริสุทธิ์ใจ ขอให้มีความเจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงาน มีความสุขความสำเร็จในสิ่งที่ตั้งใจทำ และขอให้ทุกท่านที่ร่วมประชุมอยู่ ณ ที่นี้ มีความสวัสดีจงทั่วกัน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๒๒



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ณ โอกาสนี้ และที่ได้ทราบว่าทางการมหาวิทยาลัยได้พยายามอย่างยิ่ง ที่จะปรับปรุงกิจการทุก ๆ ด้านให้เจริญก้าวหน้า เพื่อให้การศึกษาของชาติได้ผลโดยสมบูรณ์

ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในครั้งนี้

รายงานกิจการของมหาวิทยาลัยข้อหนึ่ง กล่าวถึงการที่จะสร้างเสริมความเป็นครู ความเป็นครูนี้เป็นของดีมีค่า และถ้าได้พิจารณาให้ลึกซึ้งลงไปด้วยแล้ว ก็เห็นความสำคัญยิ่งขึ้นไปอีก ความเป็นครูหมายถึงการมีความรู้ดี ประกอบด้วยหลักวิชาที่ถูกต้องแน่นแฟ้นและแจ่มแจ้งแก่ใจ รวมทั้งคุณความดีและความเอื้ออารี ประารถนาที่จะถ่ายทอดเผื่อแผ่ให้ผู้อื่นได้มีความรู้ความเข้าใจที่ดีด้วย ความแจ่มแจ้งแนชัดในใจย่อมทำให้สามารถแสดงความรู้ ออกมาให้เข้าใจตามได้โดยง่าย ทั้งในการปฏิบัติงานก็ย่อมทำให้ผู้ร่วมงานได้เข้าใจโดยแจ่มชัด ส่วนความหวังดีโดยบริสุทธิ์ใจนั้น จะน้อมนำให้เกิดศรัทธาแจ่มใสมีใจพร้อมที่จะรับความรู้ด้วยความเบิกบาน ทั้งพร้อมที่จะร่วมงานกับผู้ที่มีคุณสมบัติของครูโดยเต็มใจและมั่นใจ ดังนี้ ก็จะทำให้กิจการใด ๆ ที่กระทำอยู่ ดำเนินต่อไปโดยสะดวกราบรื่นและสำเร็จประโยชน์ที่มุ่งหมายโดยสมบูรณ์ ความเป็นครูจึงมิใช่คุณสมบัติเฉพาะสำหรับครูเท่านั้น หากแต่เป็นคุณสมบัติที่อำนวยการประโยชน์เกื้อกูลมาก แก่คนทุกคนและแก่กิจการทุกอย่าง บัณฑิตทั้งหลายแต่ละคนแต่ละคน ล้วนเป็นผู้มีพื้นฐานวิชาการแน่นแฟ้นดีอยู่แล้วน่าจะศึกษาเรื่องความเป็นครูให้เห็นจริง และอบรมให้บังเกิดขึ้นพร้อมในตนเอง บ้าง เพื่อประโยชน์ส่วนรวมร่วมกันในชาติบ้านเมืองของเรา

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ทุกคนประสบความสำเร็จในชีวิต มีความรุ่งเรืองก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และขอให้ทุกท่านที่มาชุมนุม ณ ที่นี้ มีความสุขความสวัสดิ์จงทั่วกัน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตร

แก่ผู้สอบไล่ได้ตามหลักสูตรของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร

วันจันทร์ ที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๒

————— ❖ —————

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มามอบประกาศนียบัตรแก่เนติบัณฑิตรุ่นที่ ๓๑ ณ โอกาสนี้ และมีความพอใจในนายกเนติบัณฑิตยสภาได้กล่าวยืนยันต่อที่ประชุมนี้ว่า เนติบัณฑิตผู้ผ่านการศึกษอบรมจากสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภาแห่งนี้แล้ว ต่างมีความสำนึกตระหนักว่าจะต้องใช้กฎหมายให้ได้ตรงกับประสงค์โดยปราศจากอคติ ด้วยความสุจริตรอบคอบรอบคอบด้วยมโนธรรม เพื่อรักษาความยุติธรรมเที่ยงตรงไว้ให้ดำรงมั่นคงอยู่ในแผ่นดิน

ขอแสดงความชื่นชมกับเนติบัณฑิตใหม่เป็นอย่างมาก ที่ได้รับเกียรติ ความสำเร็จรวมทั้งโอกาสอันงดงามที่จะได้ประกอบกิจการงานด้านกฎหมาย ซึ่งเป็นงานที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งให้แก่บ้านเมืองต่อไป

ผู้ที่ได้ผ่านสำนักอบรมศึกษากฎหมายทุกคน ควรจะได้รับการชี้แจงเน้นหนักให้ทราบชัดว่า กฎหมายมิใช่ตัวความยุติธรรม หากเป็นแต่เพียงบทบัญญัติหรือปัจจัย ที่ตราไว้เพื่อรักษาความยุติธรรม ผู้ใดก็ตาม แม้ไม่รู้กฎหมาย แต่ถ้าประพฤติปฏิบัติด้วยความสุจริตแล้ว ควรจะได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายเต็มที่ ตรงกันข้าม คนที่รู้กฎหมาย แต่ใช้กฎหมายไปในทางทุจริต ควรต้องถือว่าทุจริต และกฎหมายไม่ควรคุ้มครองจนเกินเลยไป เพราะฉะนั้น จึงไม่สมควรจะถือว่า การรักษาความยุติธรรมในแผ่นดินมีวงกว้างอยู่เพียงแคขอบเขตของกฎหมาย จำเป็นต้องขยายออกไปให้ถึงศีลธรรมจรรยา ตลอดจนเหตุและผลตามเป็นจริงด้วย ข้าพเจ้าปรารถนาเป็นอย่างยิ่งที่จะเห็นท่านทั้งหลายฝึกหัดตนให้เป็นคนกล้า คือกล้าที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามความถูกต้อง เที่ยงตรง ทั้งตามกฎหมายและศีลธรรม โดยไม่หวั่นไหวต่ออิทธิพลหรืออคติใดๆ ทั้งหมด ให้เป็นคนที่มีมั่นคงในสัตย์สุจริตและความถูกต้องตามธรรมนองคลองธรรม ไม่ปล่อยให้ความสุจริตยุติธรรมถูกข่มย่ำให้มัวหมองได้ ทั้งนี้เพื่อท่านจักได้สามารถกำจัดสิ่งๆที่เรียกว่าช่องโหว่ในกฎหมาย ให้บรรเทาเบาบางและหมดสิ้นไป และทำให้การใช้กฎหมายเป็นไปตามวัตถุประสงค์อันสูงส่งตามที่มุ่งหมายไว้

ขออวยพรให้ทุกคนประสบความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงานจงทุกเมื่อตลอดไป.





พระราชดำรัส

พระราชทานแก่ครูอาวุโส ประจำปี ๒๕๒๑

ณ ศาลาศิลิดาลัย

วันจันทร์ ที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๒๒



ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้พบกับคณะครูอาวุโส และได้มอบเครื่องหมายเชิดชูเกียรติให้ในโอกาสเดียวกันนี้

เครื่องหมายเชิดชูเกียรติที่ท่านได้รับ เป็นเครื่องหมายแสดงถึงความวิริยะอุตสาหะของท่านในการทำหน้าที่ครูมาด้วยความเที่ยงตรงยั่งยืน และแสดงถึงคุณสมบัติที่มีคุณค่าสูงส่งที่มีอยู่ในตัวท่าน คือความเป็นครู

ความเป็นครูนั้นประกอบขึ้นด้วยสิ่งที่มีคุณค่าสูงหลายอย่าง อย่างหนึ่งได้แก่ปัญญาคือความรู้ที่ดีที่ประกอบด้วยหลักวิชาอันถูกต้อง ที่แน่นแฟ้นกระจำงแรงใจ รวมทั้งความฉลาดที่จะพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ตลอดจนกิจที่จะทำคำที่จะพูดทุกอย่าง ได้โดยถูกต้องด้วยเหตุผล อย่างหนึ่งได้แก่ความดี คือความสุจริต ความเมตตากรุณา เห็นใจ และปรารถนาดีต่อผู้อื่นโดยเสมอหน้า อีกอย่างหนึ่งได้แก่ความสามารถ ที่จะเผื่อแผ่และถ่ายทอดความรู้ความดีของตนเองไปยังผู้อื่นอย่างได้ผล ความเป็นครูมีอยู่แล้ว ย่อมฉายออกให้ผู้อื่นได้รับประโยชน์ด้วย กล่าวคือ ความแจ่มแจ้งแน่นซัดในใจย่อมส่องแสดงความรู้ออกมาให้เข้าใจตามได้โดยง่าย และความหวังดีโดยบริสุทธิ์ใจย่อมหม่อมให้เกศศรัทธาแจ่มใส มีใจพร้อมที่จะรับความรู้ความดีด้วยความชื่นบาน ทั้งพร้อมจะร่วมงานด้วยโดยเต็มใจและมั่นใจ โดยนัยนี้ผู้ที่ได้รับแสงสว่างแห่งความเป็นครูซบย้อมกายใจแล้ว จึงเป็นผู้เฝ้าหาความรู้ เฝ้าหาความดีทั้งตั้งใจและเต็มใจที่จะช่วยเหลือสนับสนุนผู้อื่นโดยบริสุทธิ์ จะประกอบกิจการใด ก็จะทำให้กิจการนั้นดำเนินไปโดยสะดวกราบรื่น และสำเร็จประโยชน์ที่มุ่งหมายได้โดยสมบูรณ์ ผู้ที่มีความเป็นครูสมบูรณ์ในตัว นอกจากจะมีความดีด้วยตนเองแล้ว จึงยังจะช่วยให้ทุกคนที่มีโอกาสเข้ามาสัมผัสเกี่ยวข้อง บรรลุถึงความดีความเจริญไปด้วย

ท่านทั้งหลายผู้เป็นครูอาวุโส เป็นเหมือนตำราและหลักสูตรที่สมบูรณ์ที่สุดของความเป็นครู เพราะได้ปฏิบัติหน้าที่ของครูมาตลอดเวลาอันยาวนาน แม้ท่านจะพ้นจากหน้าที่การงานแล้วก็ตาม แต่ความเป็นครูซึ่งเจริญเต็มเปี่ยมในตัวท่าน ก็ยังเปล่งออกให้เป็นประโยชน์แก่คนทุกคน แก่กิจการทุก ๆ อย่างและแก่บ้านเมืองได้เสมอ

ขออวยพรให้ทุกท่านประสบแต่ความสุขกายสบายใจ เป็นที่เคารพบูชาของผู้ที่เคยได้รับความเมตตาการุณย์จากท่านมาแล้วตลอดทุกเมื่อ.





พระบรมราโชวาท^(๑)

พระราชทานแก่คณะผู้พิพากษาประจำกระทรวงในโอกาส

เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันอังคาร ที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒



การที่ท่านทั้งหลายได้เปล่งคำปฏิญาณนี้ นับว่ามีความสำคัญ โดยเฉพาะเป็นการต้งจิตมั่นเพื่อที่จะปฏิบัติหน้าที่สำคัญต่อผู้กระทำความผิด

การที่จะเป็นผู้พิพากษานั้น ไม่ใช่อาชีพโดยทั่วไป เพราะว่าเกี่ยวข้องกับความยุติธรรม และความยุติธรรมนี้ก็ย่อมจะทำให้ประเทศชาติมีชื่อเสียง มีความเรียบร้อย ซึ่งจะนำไปสู่ความเจริญอันเป็นความปรารถนาของส่วนรวม ทุกคนที่จะปฏิบัติงานเพื่อให้มีความเจริญรุ่งเรือง ส่วนมากเมื่อจะทำงานใด ๆ ก็ต้องทำงานเพื่อเป็นการทำมาหากิน แต่คนก็ต้องการอำนาจ และความเจริญ ถ้าส่วนรวมไม่มีความเรียบร้อย ไม่มีความยุติธรรมแล้วแต่ละคนก็ไม่สามารถที่จะปฏิบัติงานเพื่อความเจริญในหน้าที่ของตนได้ ฉะนั้นก็ต้องมีผู้ช่วยกันรักษาความยุติธรรม และความเรียบร้อยในบ้านเมือง หน้าที่นี้ก็ได้แก่ผู้พิพากษาหน้าที่นี้จึงเป็นหน้าที่พิเศษ

ท่านทั้งหลายได้ศึกษามีความรู้ดีแล้ว หน้าที่ที่เข้าใจว่าเข้าใจดีในหน้าที่ของตน คือการเป็นผู้พิพากษา จะต้องเป็นผู้เกี่ยวข้องกับการตัดสินบรรทัด เพื่อให้เกิดการกระทบกระทั่งระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ราบรื่นไป ความเป็นอยู่ของคนที่อยู่ในหมู่มา ย่อมจะต้องมีการกระทบกระทั่ง จึงต้องมีกฎหมายเพื่อให้ได้รับความยุติธรรมทุกฝ่าย หน้าที่ของผู้พิพากษาคือว่าฝ่ายไหนควรจะได้รับคามยุติธรรมอย่างไร อันนี้เป็นหน้าที่โดยตรง โดยมากก็ต้องปฏิบัติในโรงศาล ก็จะต้องใช้ความรู้ในทางกฎหมายมาพิจารณาว่า วิธีการตั้งนี้ ๆ ถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง คนไหนเป็นฝ่ายถูก คนไหนเป็นฝ่ายผิด คนไหนปฏิบัติตนเป็นคนดีหรือไม่ อันนี้เป็นหลักของอาชีพการงานของท่าน และเพื่อให้บรรลุผลในอาชีพของท่าน จึงต้องมีความรู้

นอกจากความรู้เกี่ยวข้องกับตำรา บทบัญญัติและกฎหมาย จะต้องมีความรู้เกี่ยวข้องกับชีวิตทั่ว ๆ ไป อันนี้เป็นสิ่งที่สำคัญ ความจริงคนแต่ละคนก็เชื่อได้ว่าไม่ปรารถนาที่จะหาความทุกข์ แต่บางทีเพราะเหตุว่าต้องการที่จะ

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ นายประพนธ์ ธิระวัฒน์ ประธานศาลฎีกานำผู้พิพากษาประจำกระทรวงเข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่





หาความสุขนั่นเอง จึงหาทางที่อาจจะผิดไม่ถูกต้องตามเรื่องของศีลธรรม หรืออาจจะเป็นการเบียดเบียนผู้อื่นได้ แต่ที่เขาปฏิบัตินั้นเขานึกว่าเขาทำหาความสุข แท้จริงหาความทุกข์ใส่ตัว แต่การปฏิบัติเช่นนั้นต้องมีเหตุผล คือเหตุผลในใจของเขา จึงได้กระทำออกมาเช่นนั้น ฉะนั้น ผู้พิพากษาจึงต้องรู้จักชีวิตและเหตุผล ทำไมผู้ที่ปฏิบัติที่คิดว่าผิดนั้น เขาจึงต้องทำความผิดด้วยเหตุผลใด จึงจะเข้าใจว่าควรที่จะตัดสินอย่างไร ถ้าเป็นคดีระหว่างสองพวก เป็นเอกชนทั้งสองพวก ที่เรียกว่าเป็นคดีแพ่ง ก็ดูได้ว่าคนนี้มีผลประโยชน์อะไร คนนั้นมีผลประโยชน์อะไร ถ้าเป็นคดีอาญาก็จะดูว่าการก่อการนั้น จะทำให้ความผาสุกของส่วนรวมเสียหายไป เพราะว่าทำสิ่งที่ผิดศีลธรรมโดยตรง เราจะต้องดูว่าทำไมเขาจึงต้องทำอย่างนั้น เพื่อที่จะเข้าใจเต็มที่ในการที่ได้กระทำผิด หรือสามารถที่จะปฏิบัติการทำงานของผู้พิพากษาในการตัดสินความผิดหนักเบาแค่ไหน ฉะนั้นการที่จะต้องรู้จักของผู้ที่จะเป็น อาจเรียกได้ว่าเป็นวัตถุประสงค์ของงาน เราต้องรู้จักเขา เมื่อรู้จักก็ต้องรู้เกี่ยวข้องกับชีวิต ข้อนี้ที่เป็นเรื่องยากสำหรับผู้ที่มีหน้าที่เป็นผู้พิพากษาเพราะจะต้องรู้จักจิตใจของบุคคลในทางที่เป็นจริง เป็นชีวิต และมาดูว่าเข้ากับเรื่องบทบัญญัติที่มีอยู่ในกฎหมายหรือไม่ และกิตติสัน ฉะนั้นในกฎหมายจึงมีบทบัญญัติเกี่ยวข้องกับดุลยพินิจของผู้พิพากษากว้างขวางพอใช้ เพราะว่าแล้วแต่คดีจะไปในรูปแบบใด กรณีใด ก็อาจจะตัดสินโดยใช้ดุลยพินิจนี้ ฉะนั้นก็เป็นสิ่งที่สำคัญที่จะรู้จักความเป็นอยู่ อันนี้เป็นข้อหนึ่งในการปฏิบัติงานโดยตรงในโรงศาล

งานอีกอย่างที่ไม่ได้เป็นการปฏิบัติโดยตรงแท้ แต่เป็นหน้าที่เหมือนกันของคนที่เป็นผู้พิพากษา ในฐานะที่เป็นคนที่มีความรู้สูง และมีหน้าที่สูง เป็นคนที่นับว่าควรจะเป็นที่ยกย่องนับถือของประชาชนทั่วไป คือเป็นงานที่นอกเหนือจากงานของผู้พิพากษา แต่มีผลดีสำหรับประเทศชาติ และอยู่ในขอบข่ายที่จะปฏิบัติได้ คือจะต้องเอาใจใส่นอกโรงศาล หมายความว่าควรที่จะศึกษาดูว่าสภาพความเป็นอยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ เป็นอย่างไร และอาจจะหาทางแก้ไขได้แนะนำได้ งานนี้ก็เท่ากับเป็นงานป้องกันอาชญากรรม หรือป้องกันคดี ท่านจึงมีงานสองอย่าง งานที่จะตัดสินในโรงศาล งานผู้พิพากษาแท้ๆ ถ้ามีคดีมากก็อาจจะมีงานมาก ถ้าคดีน้อยก็อาจจะมีงานน้อย งานอีกด้านหนึ่งก็คืองานการป้องกันอาชญากรรม หรือป้องกันความขัดแย้ง ป้องกันความเข้าใจผิด เพื่อป้องกันมิให้มีคดีมาก เท่ากับเป็นการป้องกันไม่ให้อำนาจทำงานในโรงศาลมากเกินไปนัก ซึ่งดูเหมือนว่าเป็นการตัดอาชีวะแต่มีใช้อย่างนั้น เพราะ





ว่าผู้พิพากษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการปราบปราม การที่จะต้องพิจารณาคดีไม่ใช่จำนวนคดีมากจะมีความพอใจ ถ้ามีคดีน้อยหมายความว่าคนเบียดเบียนกันน้อย กิติ์ในงานในด้านป้องกันจึงเป็นงานที่สำคัญมาก และท่านก็ทำได้ เพราะว่ามีความรู้พอ มีความรู้มากในด้านกฎหมาย และควรจะมีความรู้พอในทางชีวิตทั่ว ๆ ไป ฉะนั้นก็ขอฝากให้ช่วยกันปฏิบัติงานทั้งสองด้านอย่างเข้มแข็งจะเป็นประโยชน์เต็มเปี่ยมตามที่ได้เปล่งคำปฏิญาณ คำปฏิญาณนั้นก็มีความสำคัญที่ความมุ่งมั่นที่จะทำงานเพื่อความยุติธรรม ก็ขอให้รักษาไว้ ทั้งในการทำงานโดยตรงคือในศาล ทั้งในงานป้องกัน

ฉะนั้น การปฏิญาณนั้นก็คงจะมีประโยชน์ ที่ได้กล่าวว่า ก็เพราะได้ทราบว่าผู้พิพากษาทั้งหลายย่อมจะต้องไปทำหน้าที่ในที่ต่าง ๆ กัน ในภาคต่าง ๆ ในจังหวัดต่าง ๆ กันชีวิตความเป็นอยู่ของท้องถิ่นที่อาจจะแตกต่างกัน ฉะนั้นการเรียนรู้ในชีวิตของคน จึงไม่ได้จบอยู่ที่การศึกษาที่สำเร็จมาแล้ว ยังมีชีวิตการทำงานนานไปเท่าไร ก็ยังมีความรู้เพิ่มพูนขึ้น ฉะนั้นก็ขอให้ท่านทั้งหลายได้ไปปฏิบัติงานด้วยความเข้มแข็ง ดังที่ได้เปล่งวาจาเมื่อตะกี้ และตั้งใจที่จะเสริมสร้างความรู้ของตนให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น เพื่อที่จะให้คำปฏิญาณนี้ไม่เสื่อมโทรมไป ก็เชื่อได้ว่าท่านจะสำเร็จประโยชน์ในชีวิตของท่านจริง ต่อไปก็เป็นผู้ที่นับถือตัวเองได้ ทั้งในความรู้หลักวิชา ทั้งในด้านปฏิบัติงาน และจะเป็นบุคคลที่เป็นที่นับถือของส่วนรวมได้อย่างแท้จริง ขอให้ท่านได้รับผลดีตั้งแต่ต้น และผลดีนี้ให้เสริมสร้างตลอดไป ยิ่งทำงานนานก็จะยิ่งมีความเข้มแข็ง มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความแน่วแน่ จนกระทั่งเป็นที่นับถือของประชาชนทั่วไป

ก็ขอให้ท่านทั้งหลายมีกำลังใจ กำลังใจเข้มแข็ง ที่จะปฏิบัติเพื่อบรรลุผลดังกล่าว ขอให้จงประสบผลสำเร็จ สิ่งใดที่ขอธรรม ให้มีความสำเร็จทุกประการ.





พระราชดำรัส^(๑)

ในพิธีพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้านจังหวัดยโสธร^(๒)

ณ จังหวัดยโสธร

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๒



ขอแสดงความยินดีแก่ลูกเสือทั้งหลายที่ได้รับธงประจำรุ่นในวันนี้ ซึ่งเป็นโอกาสที่ดีสำหรับมาทวนคำสัตย์ปฏิญาณ

คำสัตย์ปฏิญาณของลูกเสือนี้ นับว่าสันต์แต่มีความหมายลึกซึ้ง โดยเฉพาะข้อที่ว่าจะทำประโยชน์แก่ผู้อื่นทุกเมื่อ อันนี้สำคัญมาก เพราะเป็นหลักของคนไทยเราทุกคน และก็เป็นหลักของลูกเสือชาวบ้านเหมือนกันที่จะต้องช่วยซึ่งกันและกัน คนไทยเรายู่งามได้ช้านาน มีเสรีภาพ มีอิสระ ก็ด้วยทุกคนมีจิตใจที่อยากจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เราไม่ทิ้งกัน ความหมายของคำสัตย์ปฏิญาณนี้ลึกซึ้ง เพราะว่าเป็นทางหนึ่งที่จะทำให้คนไทยเราทั้งหลายอยู่เป็นสุขได้ ฉะนั้นก็ขอให้ทุกคนช่วยกันรักษาคำสัตย์นี้ ลูกเสือทั้งหลายได้รับการฝึกเป็นเวลาก็นับว่าไม่นาน แต่ก็ได้ประโยชน์มาก เพราะว่าช่วยให้ทุกคนได้ระลึกถึงว่า แต่ละคนมีความดีอยู่ในตัว ใครจะอยู่ในฐานะอย่างไร ก็ต้องมีความดีอยู่เสมอ ถ้าไม่รู้ว่ามีความดีในตัวก็เสียตาย ถึงได้มีการฝึกอบรมจะได้เห็น คนเรถ้าไม่มีความดีเลยก็อยู่ไม่ได้ ต้องมีและถ้าอยากอยู่ดีกินดียิ่งขึ้น ก็จะต้องเห็นความดีนี้ เมื่อเห็นความดีแล้ว ก็ปฏิบัติความดีนี้ถ้าตัวเองมีความสุข มีความอยู่เย็นเป็นสุข ก็ควรที่จะให้คนอื่นเขาเห็น และพยายามแนะนำผู้อื่นที่อาจจะมีความสุข ให้ออกจากความทุกข์ อันนี้เป็นหลักของความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเป็นหลักของลูกเสือชาวบ้าน ที่เห็นผู้อื่นตกทุกข์ได้ยากจนทนไม่ได้ จะต้องเข้าไปช่วย ถ้าปฏิบัติตามหลักนี้เชื่อว่าพวกเราจะมีความสุขรุ่งเรืองได้ เพราะว่าความเมตตาซึ่งกันและกัน ย่อมทำให้ส่วนรวมของเราอยู่เย็นเป็นสุขขึ้น

ถ้ารักษาความดีตามที่ได้ปฏิญาณไว้ ก็จะเป็นสิ่งที่ดีที่สุด เพราะเท่ากับทำให้กิจการลูกเสือชาวบ้านเป็นผลสำเร็จอย่างสมบูรณ์ และจะเป็นการช่วยให้แต่ละคนรักษาความดีและสร้างความมั่นคงแก่ตนเอง แก่ส่วนรวม ลูกเสือแต่ละคนในรุ่นก็รักกัน แต่ละรุ่นก็รักรุ่นอื่น ในแต่ละอำเภอมียุ่หลายรุ่นก็รู้จักกับหลายรุ่นของอำเภออื่น ๆ รวมเป็นจังหวัดอย่างจังหวัดนี้ก็มีจำนวนหลายสิบรุ่น ซึ่งจะต้องเข้าใจว่าเวลานี้ทั่วประเทศมีลูกเสือชาวบ้านเกินจำนวนสองล้านคน

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ฯ ไปทรงประกอบพิธียกข้อฟ้าและตัดลูกนิมิตอุโบสถ วัดศรีวิฆาราม และพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้าน จังหวัดยโสธร





แล้ว หมายความว่าเรามีจุดประสงค์ มีความคิดเหมือนกัน ขอให้ได้แลกเปลี่ยนความคิดและช่วยกัน จะทำให้ทั้งประเทศ ทั้งในภาคนี้ ทั้งในภาคใต้สุด ทั้งในภาคเหนือสุด ในภาคกลาง เป็นอันหนึ่งอันเดียว สร้างความดีความเจริญพร้อมเพรียงกัน ก็ขอให้ท่านทั้งหลายรักษาความดีเพื่อความดี เพื่อความเจริญ เพื่อความรุ่งเรือง เพื่อความเป็นปึกแผ่นมั่นคงของประเทศชาติ

ขอให้ท่านทั้งหลายประกอบด้วยกำลังทั้งใจทั้งกายสมบูรณ์ ทำอะไรที่ดีที่ชอบธรรม ขอให้ประสบแต่ความสำเร็จ และขอให้ประสบแต่ความเจริญทั่วกัน.





พระราชดำรัส^(๑)

ในพิธีรวมพลังประชาชน ๑๖ จังหวัด

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ^(๒)

ณ บริเวณสนามหน้าศาลากลางจังหวัดสกลนคร

วันเสาร์ ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๒๒

—————

ขอแสดงความชื่นชมกับเหล่าอาสาสมัครที่ได้แสดงความเข้มแข็ง ในการสวนสนามที่ผ่านมา เหล่าอาสาสมัครซึ่งประกอบด้วยทั้งชายและหญิงและเด็ก ได้แสดงว่าคนไทยเราถ้ามีความเป็นปึกแผ่นช่วยกัน ก็สามารถที่จะรักษาความสงบความเป็นปึกแผ่นของประเทศชาติได้

หน้าที่ของอาสาสมัครนี้ก็มีภารกิจกันมิให้ผู้ร้ายเข้ามาเบียดเบียนหมู่บ้าน เป็นหน้าที่สำคัญ นอกจากนี้ อาสาสมัครนั้นโดยที่เป็นประชาชน ก็มีหน้าที่ทุกอย่างของประชาชน คือการสร้างเสริมความเจริญ สร้างความปลอดภัย สร้างความอยู่เย็นเป็นสุขของตนเอง เพราะว่าผู้ใดที่อยากได้ความสุข หรือความสงบ จะต้องปฏิบัติด้วยตนเอง ถ้าแต่ละคนตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตน ด้วยความเข้มแข็ง เสียสละ เชื่อได้ว่าหมู่บ้านนั้น ๆ จะอยู่เย็นเป็นสุขและถ้าหมู่บ้านต่าง ๆ อยู่เย็นเป็นสุข ก็เชื่อว่าประเทศชาติทั้งหมดจะอยู่เย็นเป็นสุขได้ ฉะนั้นหน้าที่ของทุกคนของประชาชนทุกคน มีอยู่ที่จะต้องรักษาความเรียบร้อยของท้องถิ่นของตน เพื่อการนี้จำเป็นที่จะมีความเข้มแข็ง อย่างที่ได้แสดงเมื่อตะกี้ นี้จะต้องมีวินัย คือความมีระเบียบเรียบร้อย และทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต จะต้องมีความรู้เช่นที่ผู้แทนของอาสาสมัครทั่วทั้งภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้มาฝึกเป็นเวลาหลายวันแล้ว เพื่อได้ความรู้ในการปฏิบัติงานของแต่ละคน ในด้านพัฒนาตนเอง พัฒนาท้องถิ่น ในด้านการป้องกันรักษามิให้ผู้ร้ายอันธพาลมาเบียดเบียน การที่มีผู้ร้ายอันธพาลมาเบียดเบียนนั้นก็จะมีเหตุผลหลายอย่าง มีเหตุผลในทางที่จะเป็นผู้ร้ายธรรมดา ที่มีความโลภอยากที่จะได้โจรกรรมทรัพย์สินส่วนของชาวบ้าน และมีพวกหนึ่งที่เป็นโจรผู้ร้ายพิเศษ ที่อยากจะทำโจรกรรมบ้านเมืองให้เป็นที่อยู่ของคนอื่น เราเป็นคนไทยเราจึงยอมไม่ได้ เราไม่ยอมให้ใครมาโจรกรรม ฉะนั้น เราจะต้องฝึกฝนและมีความสามัคคีเช่นท่านทั้งหลายได้มาฝึก ก็ได้ความรู้ด้วย และได้ความรู้จักซึ่งกันและกัน เมื่อกลับไปในท้องถิ่นของตนก็สามารถที่จะไปแจ้งกับพี่น้องชาวบ้านด้วยกันว่า แต่ละหมู่บ้านมิได้อยู่ผู้เดียว ทุกหมู่บ้านทุกจังหวัดและทั่วประเทศ

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์จากภูพานราชนิเวศน์ ไปในพิธีรวมพลังประชาชน ๑๖ จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ





ไทยเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เห็นอกเห็นใจกัน ทำให้มีกำลังใจ ฉะนั้น ขอให้การที่ท่านทั้งหลายได้แสดงออกซึ่งความ
เข้มแข็ง ซึ่งความสามัคคี ซึ่งความมีวินัย และความเฉลียวฉลาด จงบันดาลให้ทุกคนได้ประสบความสำเร็จ ปลอดภัย ให้
สามารถสร้างตัวให้มีความมั่นคง ทำให้ประเทศชาติเป็นส่วนรวม อยู่เย็นเป็นสุข เป็นประเทศไทยสมชื่อกับคำว่า เป็นไท
คือมีความอิสระ มีความอิสระในร่างกาย และมีความอิสระในจิตใจ

ขอท่านทั้งหลายจงมีกำลังใจทั้งกาย ทั้งใจ เพื่อที่จะปฏิบัติงานการของประชาชนให้ได้ความปลอดภัย ความ
มั่นคง สิ่งใดที่พึงประสงค์ ที่ชอบธรรม ขอให้มีความสำเร็จทุกประการ.





พระราชดำรัส^(๑)

ในพิธีพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้านจังหวัดนครพนม^(๒)

ณ บริเวณกองร้อยตำรวจตระเวนชายแดน ที่ ๖

จังหวัดนครพนม

วันอังคาร ที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๒๒



การฝึกลูกเสือชาวบ้านนี้มีประโยชน์หลายอย่างดังที่ผู้ว่าราชการจังหวัดได้รายงานเป็นการศึกษาหาความรู้สำหรับผู้ที่สนใจ และฝึกให้ทุกคนมีความสามัคคีกลมเกลียวกัน

ประโยชน์ที่สำคัญอย่างยิ่งของลูกเสือชาวบ้านอยู่ที่ความจริงใจ คือทุกคนมีความจริงใจต่อกัน มีความจริงใจในตัวเองและต่อผู้อื่น มีความจริงใจต่อหมู่คณะ มีความจริงใจต่อชาติบ้านเมือง อันนี้เป็นคุณธรรมที่สำคัญในการฝึกลูกเสือชาวบ้าน ความจริงใจนี้เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด เพราะคนเราถ้ามีความจริงใจแล้วก็เป็นคนที่น่ารัก ถ้าเป็นคนที่น่ารักแล้วเข้าใจว่าอันตรายทั้งหลายก็จะไม่มี อันตรายที่จะมาในด้านความปลอดภัยของตัวเอง ความมั่นคงของตัวเองนั้น อันตรายจะผ่านพ้นไปหมด ยิ่งมีความจริงใจต่อกันแล้ว อันตรายต่อหมู่บ้าน อันตรายต่ออำเภอ ต่อจังหวัด ต่อประเทศชาติ ก็จะถูกปิดเป่าไป เพราะว่าความจริงใจนี้ทำให้เกิดความแข็งแกร่งเป็นพลัง คนทุกคนมีความดีอยู่ในตัว แต่ถ้าไม่รู้จักใช้ความดีที่มีอยู่ในตัว ก็อาจจะไม่เป็นประโยชน์นัก แต่เมื่อฝึกความจริงใจแล้ว ก็จะเห็นความดีในตัวเอง และจะเห็นความดีในคนอื่นด้วย ฉะนั้นความจริงใจนี้เป็นสิ่งที่สำคัญมาก ในการฝึกลูกเสือชาวบ้านซึ่งแต่ละครั้งที่ได้ฝึกก็ไม่ได้ฝึกนานนัก แต่ก็ได้ผลที่ทำให้แต่ละคนรู้จักตัวเอง และรู้จักการใช้ความดีของตัวเอง ทำให้เกิดความแข็งแกร่งของตนเอง เกิดความแข็งแกร่งของหมู่คณะหรือรุ่นของตน และในที่สุดแล้วก็เกิดความแข็งแกร่งมั่นคงของส่วนรวม คือชาติบ้านเมืองของเรา ทุกคนก็จะมีประโยชน์ ทุกคนก็จะสามารถรักษาความดีของส่วนรวมได้

บัดนี้ ท่านก็ได้รับธงประจำรุ่น ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความสามัคคีในรุ่นแล้วและปฏิญาณตนว่าจะทำประโยชน์ตามกฎของลูกเสือท่านก็ภูมิใจได้ว่า ได้ผ่านการฝึกและเป็นลูกเสือชาวบ้านเต็มที คำว่าลูกเสือชาวบ้านนี้ก็รู้จักกันทั่วประเทศแล้วว่า เป็นผู้รักความสงบ ที่มาฝึกเพื่อที่จะทำประโยชน์ต่อส่วนรวม ฉะนั้นท่านทั้งหลายก็นับว่า

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ จากภูพานราชนิเวศน์ ไปทรงประกอบพิธีเปิดพระราชานุสาวรีย์ สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ณ โรงพยาบาลนครพนม และพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้านจังหวัดนครพนม จำนวน ๓๙ รุ่น





จะได้ทำประโยชน์ คำว่าชาวบ้านนี้ ทุกคนก็เป็นชาวบ้าน ทุกคนมีหน้าที่ที่จะรักษาบ้านเมือง และบ้านของตัว ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านทั้งหลายได้ระลึกถึงการที่ฝึกที่ผ่านมาแล้ว และฝึกตนเองทุกวันให้มีความแข็งแกร่ง มีวินัยดี มีความดี มีความเมตตาปรานีต่อผู้อื่น จึงจะสมกับได้เป็นลูกเสือชาวบ้าน

ก็ขอให้ทุกท่าน ทั้งลูกเสือชาวบ้าน ทั้งไม่ใช่ลูกเสือชาวบ้าน แต่มีจิตใจที่จะช่วยกันสร้างให้ส่วนรวมของเรา อยู่เย็นเป็นสุข ปลอดภัย ขอให้ทุกท่านมีกำลังทั้งกายใจพร้อมเพื่อได้ปฏิบัติงานของตน ๆ ได้ สิ่งใดที่ดีที่ชอบที่ถูกต้อง ตามธรรม ก็ขอให้สิ่งนั้นสำเร็จ ขอให้ท่านทั้งหลายจงประสบแต่ความเจริญรุ่งเรือง.





พระราชดำรัส^(๑)

ในพิธีประดับยศและพระราชทานสัญญาบัตรยศแก่นายทหารชั้นนายพล

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันอาทิตย์ ที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๒๒

—————

ขอแสดงความยินดีที่ได้มาทำพิธีประดับยศแก่นายทหารชั้นนายพลในวันนี้ และขอแสดงความยินดีต่อทุกท่านด้วยที่ได้เลื่อนยศ

การได้รับเลื่อนยศสำหรับชั้นนายพลนี้ ก็ถือว่าเป็นเกียรติอย่างสูง ถ้าดูในอีกแง่หนึ่งก็อาจจะไม่มีความสำคัญนัก เพราะว่าแต่ละคนก็ได้ปฏิบัติงานในหน้าที่มาเป็นลำดับ จึงได้เลื่อนก้าวหน้าไปเป็นลำดับเหมือนกัน แต่ว่าที่มีความสำคัญก็เพราะว่าการที่ได้มาถึงชั้นนายพลนี้ ก็นับว่าเป็นตำแหน่งหรือจะเป็นยศที่ตนเองน่าจะภูมิใจได้ และผู้อื่นที่เห็นก็จะมีคามยินดีด้วย หรือมีความนับถืออย่างสูงขึ้น เพราะว่าตำแหน่งนายพล ยศนายพลนี้ ถือว่าเป็นยศที่สูง ที่มีเกียรติ ฉะนั้นการที่ท่านได้เปลี่ยนแปลงจะเรียกว่าวิวัฒนาการขึ้นมาเป็นลำดับนั้น ก็นับว่าเป็นขั้นที่สำคัญที่แสดงให้เห็นว่า ท่านเป็นทหารชั้นผู้ใหญ่ การเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาตัวเองขึ้นมาเป็นลำดับนั้น ย่อมมีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น และจะต้องมีความสามารถเพิ่มขึ้น ความสามารถนั้นท่านได้มาจากการที่ได้ปฏิบัติงานมาตลอด แต่ว่าความรับผิดชอบในแง่ชื่อเสียง ผู้ที่เป็นนายพันหรือนายทหารชั้นนายพัน มาเป็นนายทหารชั้นนายพล ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างพรวดพราด ฉะนั้นขอให้ท่านระลึกถึงว่า การมียศนายพลก็มีความดี คือเป็นเกียรติ และเป็นสิ่งประดับเกียรติของตน แต่นอกจากประดับเกียรติของตนแล้ว ก็จะเป็นความรับผิดชอบที่มีมากขึ้น โดยเฉพาะในสายตาของผู้อื่นที่เห็นว่า เป็นนายพลนั้นเป็นนายทหารชั้นผู้ใหญ่ ข้อนี้จึงเป็นข้อสำคัญที่จะต้องรักษาความดี รักษาความสามารถ และเพิ่มพูนขึ้นตลอดไป ก็ขอให้ท่านตระหนักถึงความรับผิดชอบของตำแหน่งหน้าที่ที่มีอยู่ และของยศที่ได้รับ เพื่อที่จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมของกองทัพ และเป็นทางที่ให้แต่ละท่านได้สามารถทำงานทำการที่มีประสิทธิภาพ ช่วยให้ทั้งกองทัพไทยทั้งประเทศไทย และแต่ละท่านด้วย มีความมั่นคงขึ้น

ก็ขอให้ท่านทั้งหลายรักษาความดีที่ได้ฟันฝ่าอุปสรรคมาจนถึงบัดนี้ ให้สามารถฟันฝ่าอุปสรรคต่อไป ประกอบคุณงามความดี เพื่อความสำเร็จ ก็ขอให้ท่านทั้งหลายมีกำลังใจ พร้อมทั้งมีความตั้งใจที่แน่วแน่ ที่จะทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความเข้มแข็งเพื่อได้ประกอบผลที่ดี และประสบความสำเร็จเรื่องทั่วกัน.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้





พระบรมราโชวาท

ในพิธีสวนสนามของหน่วยทหารรักษาพระองค์

วันจันทร์ ที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๒



ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความชื่นชมยินดีเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้อยู่ในท่ามกลางเหล่าทหารรักษาพระองค์ ซึ่งพร้อมกันมาประชุมในพิธีตรวจพลสวนสนามในวันนี้ ขอขอบใจในคำอวยพรและคำมั่นสัญญาอันเป็นสัจวาจาจากใจจริงของทหาร ขอทุกคนจงได้รับพรกับทั้งโมตรจากใจจริงของข้าพเจ้าด้วยเช่นกัน

ชาติไทยเรา นี้ ตามประวัติการณ์ที่ปรากฏมา ต้องต่อสู้ป้องกันตนเองและฝ่าฟันมหันตภัยมามากมาย กว่าที่จะถึงปัจจุบันนี้ แต่ก็สามารถรักษาเอกราชและผืนแผ่นดินไทยให้เป็นปึกแผ่นมั่นคงตลอดมาได้ ที่เป็นอย่างนี้เพราะคนไทยมีความรักความยึดมั่นในชาติกำเนิดของตน จึงสำนึกตระหนักในหน้าที่ที่จะต้องธำรงรักษาประเทศไว้ให้เป็นอิสระ ไม่ยอมให้ผู้อื่นมาเป็นเจ้าเป็นนายดูหมิ่นเหยียดหยามได้ บรรพชนไทยเป็นนักต่อสู้ ผู้มีชีวิตจิตใจผูกพันปรองดองเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สามัคคีพร้อมเพียงกันทุกเมื่อไม่ว่าจะทำการสิ่งใด ยามสงบ ก็อุตสาหะพยายามประกอบการอาชีพ ทำนุบำรุงตนบำรุงบ้านเมือง คำชูพระศาสนาด้วยกุศลศรัทธาทุกผู้ทุกเหล่า ยามศึก สงคราม ก็พร้อมกันจับอาวุธเข้าต่อสู้ข้าศึกศัตรูด้วยความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว บ้านเมืองไทยจึงมีเอกราชอธิปไตยเต็มเปี่ยมและมีความสุขความสมบูรณ์ทุกอย่าง เป็นสมบัติมหาศาลที่เผ่าไทยได้สร้างสมสืบกันมา เราทั้งหลายทุกวันนี้จะต้องรำลึกถึงประวัติของชาติให้แนบแน่นเป็นนิรันดร์ และต้องตั้งใจให้แน่วแน่ที่จะรักษาจิตใจและคุณธรรมประจำชาติไทยนี้ไว้ประจำใจตน ทั้งฝากไว้แก่นุชนรุ่นหลังตลอดไปในอนาคต จึงจะสามารถรักษาชาติรักษาประเทศมิให้แตกทำลายสูญสลายไปได้

ระยะนี้เหตุการณ์รอบตัวเรากำลังสับสน อาจเป็นเหตุชักนำความยุ่งยากและอันตรายมาถึงประเทศเราได้ ขอทหารทุกคนทุกตำแหน่งอย่าได้ประมาท จงรักษาหน้าที่และระเบียบวินัยให้เคร่งครัด ตั้งใจให้เที่ยงตรงหนักแน่นที่จะปฏิบัติภารกิจของตน ๆ ทั้งในฐานะที่เป็นทหารและในฐานะที่เป็นคนไทย ให้พร้อมเพรียงเข้มแข็ง ไม่ว่างจะปฏิบัติการใด ๆ ทั้งส่วนน้อยส่วนใหญ่ ขอให้ปรารถนาประโยชน์อันยั่งยืนของชาติเป็นเป้าหมายอันสูงสุดจงใช้สติตั้งมั่นและรอบคอบ ใช้ปัญญาที่กระจ่างแจ่มใสพิจารณาวิวินิจฉัยและตัดสินใจทุกปัญหาทั้งปวง อย่าปล่อยตัวให้เป็นทาสของความลุ่มหลง ความโลภ ความทุจริต จนลืมนึก ลืมชาติเป็นอันขาด แล้วทุกคนจะสามารถปฏิบัติตัวและการทำงานทุกอย่างได้ โดยถูกต้องยุติธรรมด้วยความอาจหาญมั่นใจ ช่วยเหลือเกื้อกูลผลประโยชน์บริบูรณ์ตามจุดประสงค์ เป็นคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติอย่างแท้จริง





ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์ในสากลพิภพ กับทั้งอำนาจแห่งความภักดีโดยบริสุทธิ์ใจใน
ชาติบ้านเมือง จงบันดาลให้ทหารทั้งหลายมีความปลอดภัยจากศัตรูหมู่ร้ายและอุปัทวภัยทั้งปวง ให้มีความเข้มแข็ง
สมบูรณ์ด้วยกำลังกาย กำลังใจ และสติปัญญา สามารถปฏิบัติหน้าที่ทุกประการให้บรรลุผลเลิศ บังเกิดความมั่นคง
ปลอดภัยและความเจริญรุ่งเรืองแก่บ้านเมือง ทั้งขอให้ประสบความสุข ความเจริญก้าวหน้า ความมีชัยชนะ และ
ความสำเร็จในสิ่งพึงประสงค์จงทุกเมื่อถ้วนทั่วกัน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ณ อาคารสวนอัมพร

วันอาทิตย์ ที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๒๒



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาร่วมพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหงประจำปีการศึกษา ๒๕๒๒ ในวันที่ และได้ทราบรายงานว่าการกิจการของมหาวิทยาลัยทุก ๆ ด้านดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดี ขอแสดงความชื่นชมกับท่านผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้รับเกียรติจากมหาวิทยาลัย และกับบัณฑิตใหม่ที่ได้รับความสำเร็จในการศึกษา

บัณฑิตทั้งหลายย่อมต้องมุ่งหวังความเจริญและความสำเร็จในชีวิตการทำงานในเบื้องหน้า ความสำเร็จนี้จะเกิดขึ้นได้ ก็ด้วยการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้ปฏิบัติจะต้องอาศัยกำลังเครื่องเกื้อกูลส่งเสริมประกอบพร้อมกันหลายอย่าง ทั้งทางกาย ทางความรู้และทางจิตใจ โอกาสนี้จึงจะขอพูดถึงเรื่อง “กำลังใจ” ที่เป็นหลักเป็นประธานสำหรับอุดหนุนการทำงานให้ทราบไว้ เพื่อความสำเร็จและความก้าวหน้าของทุกคน กำลังสำคัญอันดับแรกคือกำลังใจศรัทธา ไม่ว่าจะทำงานอะไรกับใคร เพื่อสิ่งใด ถ้าหากขาดความเชื่อถือในงาน ในบุคคล ในเป้าหมายแล้ว จะหากำลังใจอันใดมาบันดาลใจให้ชวนช่วยในการทำงานมิได้เลย และก็ยากที่ผลสำเร็จหรือความพอใจจะบังเกิดขึ้นได้ดังใจหมาย ดังนั้น เมื่อจะทำการงาน จึงจำเป็นต้องปลูกศรัทธาให้มีขึ้นก่อน มิฉะนั้นการปฏิบัติจะเสียประโยชน์ทุกอย่างทั้งส่วนตัว ทั้งส่วนรวม การปลูกศรัทธานั้น ต้องไม่ใช่การยอมตัว ปล่อยใจให้เชื่อถือตามที่ชักจูง ชี้นำ หรือยั่วยุศรัทธาที่จะพึงประสงค์มีทางสร้างขึ้นได้ทางเดียว ด้วยการเข้าไปฟังพินิจ ด้วยความคิดจิตใจที่หนักแน่น เป็นกลาง และมีเหตุผลพร้อมมูล เมื่อได้พิจารณาเห็นถ่องแท้ถึงคุณค่าถึงประโยชน์ในสิ่งนั้น คนนั้น ผลนั้นแล้ว ศรัทธาอันมั่นคงแน่นแฟ้นจะเกิดขึ้นเอง ทั้งจะนำกำลังใจอื่น ๆ เช่น ความกระตือรือร้น ความชวนช่วยพากเพียรพร้อมทั้งความคิดความฉลาด ให้เกิดขึ้นเกื้อกูลกันพร้อม ทำให้การทำงานดำเนินไปได้โดยราบรื่นไม่ชักช้า และสัมฤทธิ์ผลสมบูรณ์ตามที่ประสงค์ บัณฑิตจึงควรศึกษาพิจารณาเรื่องกำลังใจศรัทธานี้ให้กระจ่าง และให้เกิดผลประโยชน์แก่ตัวจริง ๆ

ขออวยพรให้ประสบความสุขความสำเร็จในชีวิต มีความก้าวหน้ารุ่งเรืองในหน้าที่การงานจงทั่วกันทุกคน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ณ อาคารสวนอัมพร

วันจันทร์ ที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๒



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาร่วมพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหงประจำปีการศึกษา ๒๕๖๑ เป็นวาระที่สอง ขอแสดงความชื่นชมอย่างมากกับท่าน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในครั้งนี้

เมื่อวันวาน ข้าพเจ้าได้กล่าวกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้ เป็นความว่า การที่จะปฏิบัติกิจการงานให้สำเร็จลุล่วง ด้วยดีนั้น บุคคลจำเป็นต้องมี “กำลังใจ” หลายอย่างประกอบพร้อมกันเป็นเครื่องเกื้อกูลส่งเสริม กำลังสำคัญอย่างแรกคือกำลังใจศรัทธา ที่มีต่องาน ต่อเป้าหมายของงานที่ทำ และได้กล่าวด้วยว่า ศรัทธาที่เกิดขึ้นจากความเพ่งพิจารณาด้วยใจที่เป็นกลางประกอบด้วยเหตุผล จนเห็นคุณค่าและประโยชน์อย่างกระจ่างชัดแล้วนั้น คือศรัทธาที่ถูกต้อง เป็นตัวกำลังใจที่บุคคลต้องการมาส่งเสริมการทำงาน

กำลังใจที่สองต่อมาคือกำลังใจความเพียร ซึ่งเมื่อพิจารณาดูแล้ว ก็เห็นได้ว่าเป็นผลประการหนึ่งที่เกิดมาตาม ต่อจากศรัทธาที่กล่าวนั่นเอง ความเพียรที่จะเป็นกำลังใจได้ต้องมีลักษณะแข็งแกร่ง ไม่ย่อหย่อนเสื่อมคลายด้วยอุปสรรค ด้วยความลำบากเหน็ดเหนื่อยประการใด ๆ หากแต่อดส่ายท้อพยายามกระทำเรื่อยไปไม่ถอยหลัง แม้หยุดมือ ก็ยังพยายามคิดต่อไปไม่ทอดธุระ กำลังใจความเพียรจึงทำให้การทำงานไม่ชะงักล่าช้า มีแต่ดำเนินรุดหน้าเป็นลำดับไป จนบรรลุความสำเร็จ โดยไม่มีสิ่งใดจะยับยั้งขัดขวางได้ ท่านทั้งหลายจึงควรศึกษาพิจารณากำลังใจความเพียรนี้ให้เห็นจริง ให้เข้าใจชัด ด้วยความรู้ ความฉลาดของท่านแล้วตั้งใจให้มั่นคง ที่จะนำความเพียรของท่านมาใช้ให้ถูกต้องตามวิถีทาง คือ เพียรที่จะกำจัดความเลื่อมโทรมให้หมดไป และระวังป้องกันความเลื่อมนั้นมิให้เกิดขึ้นใหม่ เพียรที่จะสร้างสรรค์ความเจริญให้เกิดขึ้น และระวังรักษาไว้มิให้เสื่อมสลาย ประโยชน์และความสุขทั้งในส่วนตัวในส่วนรวมก็จะสำเร็จขึ้นพร้อม และดำรงมั่นคงอยู่ได้ตลอดไป

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงานทุกอย่างตามที่ปรารถนาปรารถนา และขอให้ทุกท่านที่มาร่วมประชุมในพิธีนี้มีความสุขสวัสดิ์โดยทั่วกัน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ณ อาคารสวนอัมพร

วันอังคาร ที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๖๒



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มามอบปริญญาบัตรแก่บัณฑิตของมหาวิทยาลัยรามคำแหงประจำปีการศึกษา ๒๕๖๑ อีกครั้งหนึ่ง เป็นวาระที่สาม ขอแสดงความชื่นชมอย่างมากกับท่าน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในครั้งนี้

สองคราวก่อน ข้าพเจ้าได้กล่าวกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้ถึงกำลังที่เป็นปัจจัยสำคัญสำหรับส่งเสริมในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ เป็นความว่า ศรัทธาเป็นกำลังกระตุ้นเตือนให้เกิดความกระตือรือร้น ความนิยม ขวนขวาย และสติปัญญาในการทำงาน ความอดสาหัสเพียรเป็นกำลังกำจัดอุปสรรคและนำส่งให้ก้าวหน้า ผู้ที่หวังความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้า ควรจะได้ศึกษาและอบรมฝึกฝนกำลังทั้งนั้นให้เกิดขึ้นในตนเองให้กล้าแข็ง และมั่นคง

วันนี้จะพูดถึงกำลังสำคัญอย่างอื่นต่อไป อย่างหนึ่งคือกำลังสติ หรือกำลังแห่งความระลึกรู้ การทำงานนั้น ถึงแม้ทำด้วยความศรัทธา ด้วยความหมั่นขยันไม่ทอดทิ้งก็ยังมีช่องมีคราวที่อาจจะเสียหายบกพร่องได้ ในขณะที่มีความประมาทผลพลั้งเกิดขึ้นนักปฏิบัติงานจึงต้องระมัดระวัง ควบคุมสติให้ได้อยู่เสมอ เพื่อให้รู้เท่าทันสถานการณ์ อยู่ตลอดเวลา ความรอบคอบละเอียดถี่ถ้วนก็จะเกิดขึ้น เป็นเครื่องป้องกันความเสียหายและอันตรายมิให้เข้ามาถึงตัว อีกอย่างหนึ่งนอกจากความมีสติ คือกำลังความตั้งใจ ซึ่งในที่นี้หมายถึงความสามารถควบคุมจิตใจให้สงบและหนักแน่นมั่นคง ควบคุมความคิดให้อยู่ในระเบียบ ให้คิดอ่านอยู่แต่ในเรื่องหรือในภารกิจที่ต้องการจะทำให้สำเร็จ ไม่ปล่อยให้คิดฟุ้งซ่านไปในเรื่องต่าง ๆ นอกจุดหมายอันพึงประสงค์ กำลังความตั้งใจนี้ช่วยให้รู้ให้เข้าใจเรื่องราวและปัญหาต่าง ๆ ได้กระจ่าง ให้คิดเห็นช่องทางและวิธีการปฏิบัติงานให้แจ่มแจ้ง ชัดเจน และรวดเร็ว ไม่มีความลังเลสงสัย หรือพะวักพะวนด้วยสิ่งกวนกายกวนใจใด ๆ เป็นเครื่องกีดขวาง บัณฑิตทั้งหลายจึงควรศึกษาพิจารณาและฝึกฝนกำลังความระลึกรู้และความตั้งใจดังกล่าว ให้มีพร้อม เพื่อความสำเร็จ ความเจริญมั่นคงของตน ของชาติ บ้านเมืองในเบื้องหน้าต่อไป

ขออวยพรให้ประสบความสุขและความก้าวหน้ารุ่งเรืองทุกประการในชีวิตสมตามที่ตั้งใจปรารถนาทุก ๆ คน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ณ อาคารสวนอัมพร

วันพุธ ที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๒๒



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มีมอบปริญญาบัตรแก่บัณฑิตของมหาวิทยาลัยรามคำแหงรุ่นปีการศึกษา ๒๕๒๑ อีกครั้งหนึ่ง เป็นวาระที่สี่ ขอแสดงความชื่นชมอย่างมากกับท่าน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ

เมื่อคราวก่อน ๆ ข้าพเจ้าได้พูดกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้ ถึงคุณธรรมอันเป็นกำลังส่งเสริมให้บุคคลปฏิบัติงาน ให้บรรลุถึงความสำเร็จและความเจริญในชีวิตไว้รวมสี่ข้อ ข้อหนึ่งคือศรัทธา ความเชื่อถือ ที่เกิดจากจิตใจที่หนักแน่น เป็นกลาง ประกอบด้วยเหตุผลซึ่งเป็นกำลังกระตุ้นให้เกิดความนิยมยินดีในงานของตน และกระตือรือร้นชวนชวน ที่จะกระทำด้วยความพึงพอใจ ข้อที่สองคือความเพียรที่มีลักษณะกล้าแข็งไม่ขาดสาย ซึ่งเป็นเหตุทำให้เหนียวแน่น อดทน ไม่ท้อถอย ช่วยให้การงานก้าวหน้าเรื่อยไปเป็นลำดับ ข้อที่สามคือสติ ความระลึกรู้สถานะหน้าที่ของตน รู้เหตุการณ์ความเป็นไปซึ่งทำให้เกิดความรอบคอบระมัดระวังตัว ป้องกันมิให้การทำงานผิดพลาด บกพร่อง เสียหาย ข้อที่สี่คือความตั้งใจมั่น ซึ่งช่วยให้สามารถควบคุมความคิดจิตใจสงบอยู่ในระเบียบ ตั้งมั่นในการงานได้ตลอดเวลา ไม่ท้อถอย เผลอล้ม และลั้งเลงสลับ

วันนี้จะพูดถึงปัญญา ความรู้ชัด ซึ่งเป็นกำลังสำคัญสำหรับการพิจารณาวินิจฉัยตัดสินปัญหาและเรื่องราว ต่าง ๆ ที่จะต้องผ่านพบในการปฏิบัติงาน ความรู้ชัดนี้หมายถึงความรู้ที่กระจ่าง ถูกต้องตามเหตุตามผลและตามจริง เกิดขึ้นได้โดยอาศัยความรู้อันกว้างขวาง ที่รับรู้ได้เห็น ได้ศึกษาสังเกตมาแล้ว เป็นเนื้อหา อาศัยสติ ความระลึกรู้ และความมีใจสงบตั้งมั่นในความเป็นกลาง ไม่ท้อถอยด้วยอคติ เป็นพื้นฐานรองรับ และเป็นเครื่องพิจารณา กลับกรอง สำเร็จเป็นความรู้ความเห็นที่ชัดเจนถูกต้อง ทำให้สามารถวินิจฉัยชี้ชัดในกรณีทั้งปวงได้แม่นยำถูกต้อง ผู้มีกำลังปัญญาจึงรู้จริงและรู้ชัด มองเห็นปัญหาและภารกิจของตนได้ชัดเจนโดยตลอดหมดทุกอย่าง และสามารถ ปฏิบัติบริหารให้สำเร็จเรียบร้อยได้โดยยุติธรรมถูกต้อง บัณฑิตทั้งหลายสมควรอย่างยิ่งที่จะอบรมกำลังปัญหานี้ให้ เกิดขึ้น เพื่อความสำเร็จและความเจริญผาสุกของตนเองและของบ้านเมืองอันเป็นที่พึงที่อาศัยของทุกคน

ขออวยพรให้ทุกคนประสบความสำเร็จความสุขความสวัสดิ มีความสำเร็จก้าวหน้าในชีวิต ดังที่มุ่งหวังไว้ทุกประการ.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ณ อาคารสวนอัมพร

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๒๒



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มามอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหงอีกครั้งหนึ่งเป็นคำรบทำในวัน
นี้ และขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตใหม่ทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ

เมื่อคราวก่อน ๆ ข้าพเจ้าได้พูดกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้ ถึงคุณธรรมห้าประการ ที่เป็นพลังส่งเสริม
และหนุนนำให้บุคคลประสบความสำเร็จในการทำงาน กำลังห้าประการนั้น อย่างแรกคือความมีศรัทธาที่ถูกต้อง ได้แก่
ความเชื่อถือ อันประกอบด้วยความเพ่งพินิจด้วยใจมั่นคงเป็นกลาง จนเกิดความกระจ่างแจ่มแจ้ง อย่างที่สองคือ
ความอดุสาหะพากเพียรที่กล้าแข็งและไม่ขาดสาย ในอันที่จะกำจัดความเลื่อมและเสริมสร้างความดี ความเจริญ
อย่างที่สองคือความระลึกรู้เท่าทัน ระมัดระวังการกระทำของตัวอยู่ตลอดเวลา ไม่ให้ประมาทพลาดพลั้งจนการงาน
ต้องบกพร่องเสียหาย อย่างที่สามคือความตั้งใจมั่นคง ให้ความคิดอ่านเป็นระเบียบ รวมลงในการทำงานที่ต้องการจะทำ
ไม่ฟุ้งซ่านไปในเรื่องอื่น ๆ ที่มีใจจุดประสงค์ อย่างที่ห้าคือปัญญาความรู้ชัด หรือความรู้ตลอดแจ่มแจ้งในงานและ
วิธีที่จะปฏิบัติบริหารงานโดยถูกต้องเที่ยงตรง

คุณธรรมทั้งห้าประการนี้ พิจารณาให้ดีแล้ว จะเห็นว่าต่างก็เป็นเหตุเป็นผลต่อเนื่องอาศัยกัน และเกื้อกูล
ส่งเสริมซึ่งกันและกันอยู่ทั้งหมด เช่น ศรัทธาความเชื่อถือซึ่งเป็นต้นเหตุให้เกิดความพากเพียรชวนชวายนั่น จะต้อง
อาศัยความยังคิดและปัญญาเป็นเครื่องพิจารณาวิจจัญ ปัญญา ความรู้ชัด จะเกิดมีได้ก็ต้องอาศัยความตั้งใจเพ่งพินิจ
ตั้งนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องสร้างเสริมคุณธรรมทุก ๆ ข้อให้ครบ ให้เป็นฐานอันแผ่กว้าง สำหรับรองรับการงานได้ทั่วถึง
มั่นคง จึงจะสามารถทำงานสำเร็จผลเลิศได้โดยสมบูรณ์บริบูรณ์และเป็นประโยชน์ช่วยตัวช่วยผู้อื่นและส่วนรวมได้
ด้วย ขอบัณฑิตใหม่จงศึกษาพิจารณาให้ถ่องแท้ถึงความประชุมพร้อมนี้ พยายามอบรมให้เกิดขึ้นแต่ละข้อและทุกข้อ
เพื่อน้อมนำไปใช้ในกรณีอื่น ๆ ทั้งปวงด้วย จักได้ประสบความสำเร็จ ความเจริญ สมศักดิ์ศรีที่เป็นบัณฑิต

ขออวยพรให้ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความก้าวหน้ารุ่งเรืองในการงาน และขอให้ทุกท่านที่มา
ประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความสวัสดีจงทั่วกัน.





พระบรมราโชวาท

สำหรับพระราชทานลงพิมพ์ในหนังสือวันเด็ก

ประจำปี ๒๕๒๓



เด็กต้องเรียนความรู้ อบรมความดี ฝึกหัดวินัยให้มีพร้อมแต่เยาว์วัย จึงจะมี
ความสุขความเจริญได้ ทั้งในวันนี้และวันข้างหน้า.

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันที่ ๑๘ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๒๒





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น

ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๒๒



ข้าพเจ้าและพระราชมารดาที่มีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่นในโอกาส
นี้ และได้ทราบรายงานกิจการของมหาวิทยาลัย ว่าดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดีทุก ๆ ด้าน ขอแสดงความชื่นชมกับ
บัณฑิตทุก ๆ คน ที่ได้รับความสำเร็จในการศึกษา มีวิถึฐานะเพียบพร้อม ที่จะออกไปร่วมปฏิบัติงานสำคัญ ๆ ของ
บ้านเมืองต่อไป

กล่าวโดยหลักการ การปฏิบัติงานทั้งหลายต้องอาศัยปัจจัยที่เป็นพื้นฐานประกอบกันสองอย่าง อย่างหนึ่ง
ได้แก่ความรู้ความสามารถโดยเบ็ดเสร็จของผู้ปฏิบัติ อีกอย่างหนึ่งได้แก่ระเบียบแบบแผน วิธีการ ที่กำหนดไว้ให้ใช้
ในการปฏิบัติงานนั้น เมื่อใดปัจจัยทั้งสองประกอบพร้อมกัน เมื่อนั้นงานก็ดำเนินไปได้ โดยความจริงที่ปรากฏ งาน
ที่อาศัยแต่ปัจจัยสองประการนั้น ยังไม่แน่ว่าจะสำเร็จผลที่ดีเสมอไป อาจไม่ได้ผลสมบูรณ์ดังต้องการ หรืออาจไม่
สำเร็จผลเลยก็เป็นได้ ทั้งนี้เพราะงานทุกอย่างต้องมีผู้กระทำ ซึ่งมีชีวิต มีจิตใจคิดนึก ถ้าผู้ทำมีจิตใจไม่พร้อมจะทำงาน
เช่นไม่เข้าใจงาน ไม่ศรัทธา ไม่สนใจผูกพันอยู่กับงานที่ทำ ผลที่เกิดขึ้นย่อมบกพร่องไม่คงที่ แต่หากผู้ปฏิบัติมีจิตใจที่
จะทำงาน คือ เข้าใจซึ่งถึงประโยชน์ของงาน มีความจริงใจ พร้อมใจ พอใจชวนช่วยจะปฏิบัติงานโดยเต็มกำลัง
ความสามารถแล้ว งานก็ย่อมดำเนินไปได้โดยราบรื่นทุกขั้นตอนและสำเร็จประโยชน์ที่มุ่งหมายได้แน่นอนครบถ้วน
เห็นได้ว่า การปฏิบัติงานทั้งใหญ่น้อยทุกประเภท ทุกสาขาจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยส่วนความรู้สึนึกคิดดังกล่าว เข้า
ประกอบเกื้อกูลด้วยเสมอไป เพื่อส่งเสริมให้บรรลุผลสมบูรณ์ที่พึงหวัง ท่านทั้งหลายจะต้องทำการงานต่อไปอีก
มากมายตลอดชีวิต ขอให้พิจารณางานของท่านด้วยความรู้ความฉลาดด้วยความเพ่งพินิจ โดยละเอียดรอบคอบ
ให้แจ่มชัด จนสามารถเข้าถึงงานนั้น ๆ ด้วยใจก่อนทุกครั้ง แล้วท่านจะปฏิบัติงานได้สำเร็จสมประสงค์ โดยไม่ยาก
ลำบากนั้น

ขออวยพรให้บัณฑิตที่รับปริญญาในวันนี้ ประสบความสุข ความสำเร็จ และความเจริญรุ่งเรือง ทั้งการ
ครองชีวิตและในหน้าที่การงาน ขอให้ทุกท่านที่มาพร้อมประชุมในพิธีนี้ มีความสวัสดีจงทั่วกัน.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่นักศึกษาปัจจุบันของมหาวิทยาลัยขอนแก่น^(๒)

ณ สโมสรอาจารย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๒๒



ก่อนอื่นขอถามว่าเมื่อตะกั่วพุดกับบันทึกได้ยินกันแล้วหรือไม่ ได้ยินหรือไม่ได้ยินที่พุดกับบันทึกเมื่อตะกั่วไม่ใช่เป็นข้อคิดสำหรับเฉพาะผู้ที่เรียกว่าสำเร็จการศึกษาแล้ว เป็นเรื่องของทุกคนที่จะต้องทราบและปฏิบัติ อาจจะทำให้พุดเป็นคำสั่ง แต่ถ้าถือเป็นคำสั่งนำไปใช้ก็อาจจะได้ผลดี ถ้าถือว่าเป็นคำสั่งแล้วโกรธ ตีอ้าวไม่ใช่ ก็เสียเอง

ตะกั่วขอให้พุด จึงต้องพุดดังที่เคยมาเกือบทุกครั้งที่มาวิทยาลัยขอนแก่นนี้ บางทีพุดรู้เรื่องบ้าง ไม่รู้เรื่องบ้าง เพราะเหตุว่ามีเรื่องขยายเสียงที่สมประกอบบ้าง ไม่สมประกอบบ้าง ไม่ทราบว่าจำได้หรือปล่าว ว่าครั้งหนึ่งแต่ก็หลายปีอยู่ พุดและเรื่องขยายเสียงก็ใช้ได้ ผู้ฟังก็ใช้ได้ ฟังไปแล้วก็โกรธ เพราะหาว่าตำหนิตเดียวน มหาวิทยาลัยนี้ว่านักศึกษาจำนวนนั้นอยู่จำนวนหนึ่ง และมีผู้สำเร็จการศึกษาจำนวนหนึ่ง ซึ่งมาทำให้สัมพันธ์กันแล้ว เป็นสิ่งที่น่าเศร้า เพราะเหตุว่าจำนวนนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ก็จำนวนไม่น้อย แต่ส่วนที่สำเร็จการศึกษาจำนวนน้อย หมายความว่าตกหล่นไปเยอะ แต่ในวันนี้ก็มีความยินดีที่จะไม่ต้องโจมตี เพราะว่าตามจำนวนนักศึกษาที่มีอยู่ กับจำนวนนักศึกษาที่ได้รับปริญญาในวันนี้ ก็สัมพันธ์กันดีพอสมควร อันนี้ขอสรุปนิดหน่อยว่า จำนวนนักศึกษาในปัจจุบันที่มาฟังในวันนี้ ก็มีจำนวนประมาณเท่าๆ กับนักศึกษาที่มารับปริญญาในวันนี้ ซึ่งถ้าจะบอกว่าขอให้โอวาทหรือขอให้พุดกับนักศึกษาปัจจุบัน ก็มีความลำบากใจอยู่นิดหน่อยว่า กลายเป็นพุดกับจำนวนประมาณหนึ่งในห้าของจำนวนนักศึกษาทั้งหมด จึงไม่ถือว่าได้พุดกับ นักศึกษาปัจจุบันทั้งหมด อันนี้ขออารัมภบทว่าอย่างนี้ เพื่อไม่ให้เข้าใจผิด

คราวนี้มาพุดถึงโอวาทที่ให้กับบันทึกคือผู้ที่สำเร็จการศึกษาเมื่อตะกั่ว มีปัจจัยสำคัญ ตอนแรกบอกว่าสองประเด็น และที่หลังก็กลายเป็นสาม ประเด็นแรกหรือปัจจัยแรก คือหลักวิชาที่เรียน คือความรู้ความสามารถในสาขาวิชาที่ตนเรียนจริง ๆ ถ้าอยากให้ประโยชน์ต้องเรียนให้ได้ เพราะว่าโลกสมัยใหม่นี้มีวิชาการที่นับว่าลึกซึ้งและกว้างขวาง คนใดที่อยากให้ลึกซึ้งก็อาจจะลืมนึกว่าต้องกว้างขวาง คนไหนอยากให้กว้างขวางอาจจะลืมนึกว่าต้องลึกซึ้ง อันนี้เป็นเรื่องของหลักวิชา คือวิชาการหรือวิชาที่เรียนอยู่ ก็ขอเพิ่มเติมข้อสังเกตนี้ ในปัจจัยที่สอง ระเบียบ

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ ไปพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น และพระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้นักศึกษาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทเป็นการส่วนพระองค์





แบบแผนนั้นก็นับว่าเป็นหลักวิชาเหมือนกันแต่ว่าเป็นวิชาต่างหาก ผู้ใดที่เรียนวิชาการอย่างหนึ่งต้องมีเหมือนกัน ต้องใช้ และต้องยอมรับว่ามีระเบียบ ระเบียบนี้ได้แก่ระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานในด้านการปกครอง ก็ตาม ในด้านประเพณีก็ตาม ระเบียบในการทำงานนี้จำเป็นต้องมี คือวินัยนั่นเอง ถ้าไม่มีวินัย ทำอะไรก็จะปะปะ ไปหมด แม้ในห้องเรียนจะไม่ได้สอนว่า วิชานี้ ๆ ต้องมีวินัย แต่ทุกชีวิตต้องมีวินัย แม้จะไปสร้างสรรค์กัน ไปเล่น กีฬา กัน ไปพัฒนาชนบทก็ตาม ต้องมีวินัยทั้งนั้น ถ้าไม่มีวินัย งานนั้นมีหวังล้มเหลว หรือยิ่งกว่านั้นงานนั้นอาจจะ มีหวังทำลายส่วนรวมก็ได้ ถ้าไม่มีวินัย ขาดความรู้หน่อยอาจจะยังดี ดีกว่าขาดวินัย แต่ถ้ามีทั้งความรู้ทั้งวินัยก็ยิ่งดี ในข้อที่สองที่เรียกว่าระเบียบแบบแผนก็เป็นเช่นนี้ ได้แก่วินัย คือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่วางเอาไว้ โดยวางไว้เป็นกฎเกณฑ์ ที่เขียนไว้ในข้อบังคับหรือที่ไม่ได้เขียนไว้ในประเพณี ข้อที่สามที่บอกว่าขาดไม่ได้ ถ้าหากว่าคนไหนมีหลักวิชาที่ดี มี ระเบียบงานการที่วางระเบียบดีแล้ว แต่ไม่ได้ทำด้วยใจ ไม่มีทาง เพราะว่าไม่ได้ทำด้วยใจ ใจนี้จะเรียกว่าใจจริงก็ได้ ก็ต้องมีความใจจริง ใจบริสุทธิ์ก็ต้องมี ใจรักก็ต้องมี ที่พูดคำว่าใจนั้น เพราะว่าใจนี้เป็นสิ่งสำคัญ ถ้าใจไม่ได้ตั้ง คือ ไม่ได้ตั้งใจ งานการไม่ว่าในด้านไหนก็ตาม ไม่มีหวังสำเร็จ เพราะว่าหลักวิชาคือความรู้ที่มี ที่ได้เรียนมาหรือ ระเบียบแบบแผนที่ใช้ ถ้าไม่ตั้งใจก็ไม่มีความหมาย ไม่มีทางสำเร็จในกิจใด ๆ ในสิ่งใด

ตอนนี้พูดกับผู้ที่ เป็นนักศึกษาปัจจุบัน หมายความว่ากำลังเรียนอยู่ ถ้าไม่ตั้งใจเรียนหลักวิชาก็ไม่มาแน่ หลักวิชาตัวเองไม่ได้ ต้องตั้งใจ ถ้าไม่รักการงานที่กำลังทำหมายความว่างานที่กำลังชวนชวนหาความรู้ ถ้าไม่รัก รู้สึกลัวจะยาก เพราะว่าการเรียนก็เป็นสิ่งที่น่าเบื่อหน่าย น่าเบื่อที่สุด พูดสั้น ๆ ว่าช้ำเกียจ คนเรามีความช้ำเกียจเป็น ที่ตั้ง แต่ว่าถ้ามีใจรักแล้ว ความช้ำเกียจนั้นก็หายไป ฉะนั้นใจนี้สำคัญ ถ้าพูดถึงเรื่องใจนี้ พูดถึงพुरुณนี้เข้าก็ยังไม่ว่า ก็คงไม่ปรารถนาที่จะนั่งอยู่ตรงนี้ แต่ว่าสรุปได้ง่ายเรื่องใจนี้ ไม่ใช่เฉพาะที่ออกมาจากข้างนอก คือไปแสดงหน้าใจว่า เป็นคนที่เก่ง เป็นคนที่ดี เป็นคนที่เมตตา เป็นคนที่มีความสามารถ ไม่ได้แสดงออกไปข้างนอก มันอยู่ที่ใจ แต่ละ คนจะรู้ของตัวเอง มิใช่ว่าจะต้องไปโอ้อวดกับคนอื่น แต่ใจของตนเองแต่ละคน ๆ เชื่อว่ารู้ตัวเองคิดว่าอย่างไร บริสุทธิ์ใจหรือไม่ ถ้าคนบริสุทธิ์ใจ ไม่ต้องไปบอกคนอื่นว่าบริสุทธิ์ใจ หรือถ้าไม่บริสุทธิ์ใจ ไม่ต้องไปบอกคนอื่น อยู่ที่ ตัวเอง ใจตัวเองจะรู้ ใจตัวเองจะชอบใจหรือไม่ชอบใจตัวเอง ถ้าใจรู้ว่าตัวเองตั้งใจจริง ๆ บริสุทธิ์ใจจริง ๆ มีใจรัก จริง ๆ มีใจเมตตาจริง ๆ แล้ว งานการทุกอย่างที่จะทำให้สมใจได้แน่





อันนี้ก็ขอสรุปเพียงแค่นี้ เพราะว่าถ้าพูดนานท่านทั้งหลายก็จะบอกว่า เทคนิเองแล้วไม่ปฏิบัติ คือบอกให้ดูข้างในไม่ต้องพูดออกมาข้างนอกมากเกินไป ตอนนี้ก็ได้พูดออกมาข้างนอกมากพอ ผากเอาไว้ให้ท่านทั้งหลายลองไปพิจารณาเอง อย่างนี้ก็ประหยัดเวลาด้วยและจะได้ผลยิ่ง เพราะว่าแต่ละคนถ้าคิดอยู่ในใจของตัวเอง ตั้งใจของตัวเองว่าบริสุทธิ์ มีใจรักในงานของตัว มีความดีในใจ จะมีประโยชน์อย่างมาก และจะทำให้งานการของแต่ละคนสำเร็จ สิ่งใดที่ปรารถนาจะเป็นผลสำเร็จทั้งนั้น เพราะว่าหัวใจให้บริสุทธิ์ คำว่าบริสุทธิ์นี้ก็หมายความว่าตรงไปตรงมา ตรงไปตรงมากับตนเอง ถ้าพูดตรงไปตรงมากับตนเองจะรู้ว่าอะไรตรงอะไรคด ขอให้ทำอะไรในสิ่งที่ซื่อตรง แล้วก็เว้นจากสิ่งที่คด ถ้าเว้นจากสิ่งที่คดทำสิ่งที่ตรง เชื่อได้ว่าตัวเองจะได้รับผลสำเร็จแน่ และไม่ใช้ตัวเองเท่านั้น งานของส่วนรวมงานของมหาวิทยาลัยก็จะมีประโยชน์ มีความก้าวหน้าและเป็นเกียรติได้ ถ้าพูดถึงกว้างออกไป ประเทศชาติก็มีความมั่นคง มีความก้าวหน้าสมตามความต้องการของทุกคนที่พูด ๆ กันอยู่เสมอว่า เราทำงานเพื่อชาติ เรารักชาติ เราต้องปกป้องรักษาชาติ ถ้าแต่ละคนตั้งใจให้ตรง มีความตั้งใจ ทุกสิ่งทุกอย่างที่ปรารถนาก็จะเป็นความจริง ดูเหมือนว่าบางที่มีอุปสรรคหนักเหลือเกินขวางหน้า แต่ว่าถ้าตั้งใจจริง ผ่านอุปสรรคเหล่านั้นได้

ฉะนั้น แต่ละคนมิใช่ผู้ที่มา นั่งอยู่ข้างหน้าตรงนี้เท่านั้น แต่ทุกคนที่อยู่ที่นี่ใกล้ไกลขอให้ตั้งใจให้ดี ด้วยความบริสุทธิ์ใจ และสิ่งใดที่เรานึกอยู่ในใจว่า อยากให้สำเร็จก็จะมีปัญหา จะสำเร็จถ้าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ถูกชอบธรรม อาจจะคิดอยู่ในใจว่า ตะกี้ไม่ได้ขอพรก็ไม่ต้องให้ แต่ว่าเคยบอกไว้แล้วว่าพรนั้น ถ้าแต่ละคนพยายามเรียนดี ก็มีความสำเร็จ เท่ากับเป็นพรที่สร้างด้วยตนเอง ก็เชื่อว่าแต่ละคนถ้าใครคิดอยากขอพร ก็สำเร็จจะได้ตามนั้น ถ้าทำไว้ในใจ วันนี้พูดแต่เรื่องใจ ฉะนั้นถ้าหากว่าใครอยากได้พร คิดอยู่ในใจ แล้วก็ถามตัวเองว่าพรนั้นดีหรือไม่ แล้วก็ตั้งใจในพรนั้นว่า มีปัจจัยอะไรที่จะทำให้พรนั้นเป็นจริงไปได้ นั่นแหละคือได้พร ถ้าจะต้องการให้พูดออกมา ก็ขอให้พรให้รู้จักหาพรในตัวเองให้ได้เป็นผลสำเร็จ.





พระราชดำรัส

พระราชทานลงพิมพ์ในหนังสือ “สุพรรณหงษ์ทองคำ”

ในโอกาสที่สมาคมผู้อำนวยการสร้างภาพยนตร์ไทย

จัดประกวดภาพยนตร์ไทยยอดเยี่ยม

ประจำปี ๒๕๒๒

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๒๒



“ศิลปินมีหน้าที่จะดูว่ามีความรู้สึกอะไรที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น และแสดงออกมาในทางของตน. ประโยชน์ที่จะได้ทางตรงและเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปสำหรับศิลปิน คือทำให้ผู้อื่นมีความบันเทิง แต่ประโยชน์นั้นอาจก้าวไปไกลกว่านั้น คือชี้ให้เห็นว่าสิ่งใดมีอยู่ในหัวใจของคน และเมื่อเห็นแล้ว ผู้ที่เห็น ผู้ที่เรียกว่าผู้ชม ผู้ฟัง ก็อาจนำไปใช้เป็นประโยชน์ได้มาก.

ดังนั้น ศิลปินทุกฝ่ายจึงมีหน้าที่ที่จะตั้งใจเจตนาที่บริสุทธิ์ เจตนาที่ดี ผลที่ออกก็จะดี ผลที่จะได้จากผลอีกทีก็จะเป็นผลที่สร้างสรรค์ เป็นผลที่ทำให้โลกเรามีความเจริญก้าวหน้าโดยแท้จริง.”





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่คณะลูกเสือชาวบ้านกรุงเทพมหานคร^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันอังคาร ที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๒๒

(๓)แต่อย่างไรไปนี้ บางทีสมมติว่า (๔) ก็จะต้องให้มีผู้ที่มาด้วย เพราะว่าคนไข้จะมากคนเดียว ก็จะเป็นการทารุณ จึงต้องมีผู้ที่ติดตามมาด้วย ฉะนั้นการเดินทางและความเป็นอยู่ของผู้ที่ติดตามมานั้นโดยมากถ้าเป็นทางราชการก็ (๕) จึงต้องจ่ายเงินบริจาคเพื่อการนี้ นอกจากนี้หากว่าผู้ที่ไม่สบาย เด็กไม่สบาย ให้มารดามาด้วย ที่บ้านมารดาที่ไม่อยู่ ก็จะต้องให้ค่าใช้จ่าย ค่าเลี้ยงดู

เมื่อปีก่อนไม่ไข้คราวนี้ ก็ได้แต่เด็กแผดคนหนึ่ง อายุยังเด็ก พ่อแม่มีลูกหลายคนและได้เอาคู่แผดนี้มาเลี้ยงมาเลี้ยงตั้งแต่อายุยังไม่ถึงขวบ ปีนี้ไปสกลนครอีกที อายุก็เกือบจะสองขวบ ปีนี้ก็อายุ ๒ ขวบแล้ว ก็เลี้ยงมา เป็นเด็กที่ฉลาด สามารถที่จะพูดเรียกอะไรต่ออะไร ดูออกสีต่างๆ และก็สมารถพูดได้ว่าอันนี้สีอะไร ก็ไม่ใช่พูดภาษาไทยว่าอันนี้สีแดง บอกว่า เรด หมายความว่ารู้ภาษาอังกฤษด้วย อย่างเอาหนังสือให้ดูที่มีทะเลเป็นสีน้ำเงิน ทะเลสีน้ำเงินรู้แล้วเขาก็ชี้เอารูปที่ไม่ต้องบอกว่ารูปอะไร แล้วก็บอกว่านี่สีน้ำ น้ำเขาก็ชี้ที่รูปแล้วบอกว่าน้ำ หมายความว่าเขาเข้าใจ คราวนี้ที่แปลกที่สุดเอาแผนที่ให้ดู เขาก็ชี้ที่ตรงไหนเป็นพื้นที่เป็นสีน้ำเงิน เขาก็บอกว่าเป็นน้ำ หมายความว่าเขาเข้าใจว่าตรงไหน อันนี้เพราะว่าเราสามารถที่จะเลี้ยงให้ (๖)ต่อไปคราวนี้ ที่สกลนคร (๗) ซึ่งก็เป็นพี่แท้ๆ พ่อเดียวแม่เดียวกัน แต่เข้าใจว่าไม่ได้ เลี้ยงดูด้วยอาหารที่สมบูรณ์อย่างที่เราเลี้ยงเด็กคนนี้ ก็แสดงให้เห็นว่าเด็กนี้มีความเฉลียวฉลาดอยู่ในตัว แล้วถ้าคำนึงถึงเช่นเดียวกับร่างกายคนเราเกิดมาบางคนเกิดมาก็ตัวเล็ก แต่ถ้าหากว่าบำรุงให้ถูกต้องแล้ว ก็จะเติบโตเต็มที่ตามที่ควรจะต้องเติบโต ความฉลาดนี้ก็เหมือนกัน ถ้าบำรุงให้ดีก็สามารถมีความเฉลียวฉลาดว่องไวเต็มที่ จะเป็นที่น่าเสียดายถ้าหากว่าเด็กได้รับการบำรุงให้ถูกต้อง สมองจะว่องไวจะเป็นพลเมืองที่จะช่วยบ้านเมืองให้ดียิ่ง ฉะนั้น หน้าที่ที่กำลังทำอยู่นี้ ก็พยายามที่จะให้ชาวบ้านได้มีหวังและมีโอกาสที่จะสร้างคุณภาพขึ้น

การฝึกลูกเสือชาวบ้านนี้ ก็เป็นการนำสิ่งที่ดีที่งามที่มีอยู่ในตัว คือทุกคนมีความดีอยู่ในตัว แต่ว่าส่วนมากมักจะไม่ค่อยควักออกมาใช้ ในการควักออกมาใช้นี้ก็ต้องมีระเบียบ เพราะว่าธรรมชาติของคนมักจะควักของที่ไม่ดี

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ พลตำรวจตรี เจริญฤทธิ์ จำรัสโรจน์ ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้าน นำคณะลูกเสือชาวบ้านกรุงเทพมหานคร เฝ้า ฯ ทูลเกล้า ฯ ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย

(๓) (๔) (๕) (๖) (๗) บันทึกพระสุรเสียงไม่ได้





มักจะใช้ของที่ไม่ดี จนทำให้มีความเดือดร้อน ทำไมไม่ควักของที่ดีออกมาใช้ เช่นเวลาเราพบกันมักจะนึกถึงว่า คนนี้จะมาเอาอะไรจากเรา คนนี้จะต้องทำอะไร หรือมักจะกระทบกัน แต่ว่าถ้าเราควักความดีออกมา พบกันก็ควักความดี มีความเมตตาซึ่งกันและกัน ที่พูดกับลูกเสือชาวบ้านทั่วประเทศว่า ขอให้เวลาพบกันถ้าอยู่ภายในรุ่นก็ให้นึกว่าเราจะช่วยเหลือกัน ซึ่งอยู่ในคำปฏิญาณที่มีอยู่ที่ว่าจะช่วย เพราะอะไร เพราะว่าถ้าจิตใจที่จะช่วยผู้อื่นนั้นมียอยู่ในแต่ละคน เราจะได้รับช่วยเหลือเหมือนกัน ก็จะได้สร้างสิ่งที่ดี สร้างสิ่งที่ก้าวหน้าของที่ไม่ค่อยดีก็มรณะไป ใช้คำว่ามรณะ เพราะยังไม่หมด แต่นาน ๆ เข้าก็หมด ถ้าเอาแต่ของที่ดี ส่วนรวมก็อยู่ได้ดี ไม่เอาเปรียบเอารัดกัน ก็อยู่เย็นเป็นสุข ฉะนั้นที่ได้บรรยายตั้งแต่ต้นเกี่ยวข้องกับเรื่องของสุภาพอนามัยมีส่วนสัมพันธ์เป็นแบบนี้ เราก็ควรพยายามที่จะให้บางสิ่งที่ดีที่สุดในตัวได้แสดงออกได้ แม้การจะช่วยเด็กแบบนี้ให้มีความเฉลียวฉลาด ให้มีความสมบูรณ์ขึ้นมา ก็ต้องเลี้ยงตั้งแต่เด็ก ท่านทั้งหลายก็เป็นเด็ก แต่ว่าไม่เข้าไปทุกคนปกครองตนเองได้ ให้เป็นคนที่มีประโยชน์ยิ่งขึ้น ไม่ใช่ท่านไม่เป็นประโยชน์ แต่ว่าให้เป็นประโยชน์ยิ่งขึ้น สิ่งใดที่บกพร่องให้อบรมให้ระงับไว้ สิ่งใดที่ดีก็แสดงออกมากจะเป็นสิ่งที่เหมาะสม และเป็นวิธีการที่จะทำให้บ้านเมืองมีความสุขความเจริญ ความสงบได้ ข้อนี้ก็หลักการของลูกเสือชาวบ้านอีกข้อหนึ่ง ซึ่งถ้าได้ดูหลักการต่าง ๆ ของลูกเสือชาวบ้านก็มีข้อดีอยู่แล้ว ที่พูดว่าควักเอาความดีออกมาให้เห็นประจักษ์ เพื่อที่จะไม่ควักความไม่ดีหรือสิ่งที่ไม่ดีออกจากตัว สิ่งที่ไม่ดีนี้เรายังมีอยู่ แต่ถ้าเราไม่ควักออกมา ควักแต่ความดีออกมาจนเป็นนิสัยเป็นความเคยชิน ความคล่องแคล่วที่จะใช้แต่ของที่ดีส่วนของที่ไม่ดีนั้นก็จะระงับ เมื่อระงับแล้วก็หายไป ของที่ไม่ดีก็หายไป เช่นเดียวกับร่างกายของเรา ถ้าเราใช้ เราก็เดินได้ตามอัตรภาพ แต่ถ้าเราไม่ใช้หรือนอนไปสัก ๒ อาทิตย์ มันก็เป็นง่อย เดินไม่ได้ เคยแล้ว นอนอยู่ ๒ อาทิตย์โดยไม่กระดิกตัว พอลุกขึ้นมาเดินไม่ได้ หมายความว่า กล้ามเนื้อของขาทนนไม่ได้ พยุงตัวเราไม่ได้ แต่ความไม่ดีขึ้นมันเหนียวแน่นกว่า กล้ามเนื้อขา กล้ามเนื้อขานี้ ๒ อาทิตย์ มันก็ถอยแล้ว มันก็ไม่เอาแล้ว ไม่ทำหน้าที่แล้ว แต่ว่าความไม่ดีที่มีอยู่ในตัว ถ้าระงับไปสัก ๒ อาทิตย์ มันก็ไม่หมด แต่ว่าเราจะปราบมันให้หมด ฉะนั้นถ้าเราหมั่นที่จะทำให้สิ่งที่เราเรียกว่าดี บางทีฟังแล้วให้ทำสิ่งที่ดีแล้วระงับสิ่งที่ไม่ดี ฟังจนเอือม แต่ว่าไม่รู้ว่าจะใช้คำอะไร ถ้าพูดอย่างง่าย ๆ ที่สุดก็ควักเอาของดีออกมาใช้ ของที่ไม่ดีก็ระงับ

ก็ขอขอบใจท่านที่พยายามปฏิบัติตัวให้ดี และช่วยกันสร้างความเจริญโดยใช้ความคิดที่เหมาะสม ก็ขอให้ท่านทั้งหลายได้ประสบผลสำเร็จในการทำงานประจำของท่าน ให้มีกำลังกายกำลังใจที่เข้มแข็งทั่วกันทุกคน.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่คณะกรรมการบริษัท สยามกลการ จำกัด^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันศุกร์ ที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๒๒



ขอขอบใจบริษัทสยามกลการ และกรรมการทั้งหลาย ที่ได้นำหนังสือเพลงมาและเงินเพื่อการกุศล ทำให้คิดว่า การทำงานบางอย่างที่มีผู้สนับสนุนเต็มทืออย่างนี้ ก็ทำให้เกิดกำลังใจอย่างยิ่ง ปลอบปลื้มที่ได้เห็นว่าผู้ที่ประสบภัยเหล่านั้น ผู้เป็นนักธุรกิจและทำงานในด้านต่าง ๆ ก็คิดจะช่วยกันเพื่อให้งานสงเคราะห์ที่บ้านเมืองอยู่เย็นเป็นสุข

การที่จะช่วยบ้านเมืองมีหลายทาง ทางที่จะช่วยโดยตรงก็มี และทางที่จะช่วยได้โดยที่แต่ละคนทำหน้าที่ของตนด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และอดทน ทำให้กิจการต่าง ๆ ทุกด้านดำเนินไปด้วยดี เป็นปกติ นี่เป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับประเทศชาติ ไม่ว่าจะเป็นสถานการณ์ด้านการปกครอง ด้านบริหาร หรือด้านการค้าธุรกิจ จะทำให้ประเทศชาติมีความแข็งแกร่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าแต่ละคนได้ทำงานของตน ก็พิจารณางานของคนอื่นด้วย เพราะงานของแต่ละคนนั้นก็อยู่ในสาขาของตน อยู่ในความถนัดของตน และคนอื่นเขาก็ทำงานตามความถนัดของเขา สำคัญอยู่ว่าตั้งใจทำดี ตั้งใจทำให้ก้าวหน้า เมื่อรวมกันไปแล้วก็ทำให้ส่วนรวมทั้งประเทศก้าวหน้า มีความมั่นคง

ก็ขอให้ท่านทั้งหลายสามารถที่จะปฏิบัติงานของตนด้วยความเรียบร้อย สิ่งใดที่ต้องการที่ปรารถนาที่ดีที่ขอบธรรม ให้มีความสำเร็จได้ตามความประสงค์ทุกประการ.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ นายถาวร พรประภา ประธานกรรมการบริษัทสยามกลการจำกัด นำคณะกรรมการบริษัท เฝ้า ฯ ทูลเกล้า ฯ ถวายเงินรายได้จากการจำหน่ายหนังสือเพลงพระราชนิพนธ์ เพื่อโดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย





พระราชดำรัส

พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทย ในโอกาสขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๒๒

วันจันทร์ ที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๒๒



บัดนี้ถึงโอกาสที่จะขึ้นปีพุทธศักราช ๒๕๒๓ แล้ว ขออวยพรปีใหม่แก่ท่านทุกคน ด้วยความปรารถนาดี

ขอขอบใจท่านทั้งหลายอีกครั้งหนึ่ง ที่มีไมตรีจิตสนับสนุนข้าพเจ้าในภารกิจทั้งปวงด้วยดี ทำให้มีกำลังใจเป็นอันมาก

ข้าพเจ้าปรารถนาที่จะเป็นท่านเองเดี๋ยวนี้มาสองสามปีแล้ว ว่าวิถีทางดำเนินของบ้านเมืองและของประชาชนทั่วไปมีความเปลี่ยนแปลงมาตลอด เนื่องมาจากความวิปริตผันแปรของวิถีแห่งเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และอื่น ๆ ของโลก ยากยิ่งที่เราจะหลีกเลี่ยงให้พ้นได้ จึงทำให้ต้องระมัดระวังระคับประครองตัวเรามากเข้า โดยเฉพาะในเรื่องการเป็นอยู่โดยประหยัด เพื่อที่จะอยู่ให้รอด และก้าวหน้าต่อไปได้โดยสวัสดิ์ ตามแนวทางที่เป็นมาแล้ว นำพาใจยินดี ที่พวกเราเป็นอันมากยอมรับความรู้ความจริงทั้งนี้ แล้วจะหวังตั้งใจเผชิญปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยความสงบอดทน เป็นเหตุให้ทุกสิ่งทุกอย่างคลี่คลายไปได้เรียบร้อยพอดู

ข้าพเจ้ายังอยากที่จะให้ท่านทั้งหลายระมัดระวังระคับประครองตัวกันอีกต่อไป ให้เคร่งครัดและหนักแน่นทั่วหน้ากัน และในวาระที่ขึ้นปีใหม่นี้ ก็ควรที่แต่ละคนจะตั้งใจให้เข้มแข็งแน่นแฟ้นที่จะปฏิบัติงานให้เป็นระเบียบและระมัดระวังเหนียวแน่น ไม่ย่อหย่อนเฉยเมย พยายามทำหน้าที่ทั้งปวงที่มีอยู่ให้ดีที่สุด เต็มความสามารถ ทำความคิดความเห็นให้กระจ่าง เที่ยงตรง สะอาดบริสุทธิ์ ในอันที่จะพิจารณา วิเคราะห์ แกะไขเรื่องราวและปัญหาต่าง ๆ ทุก ๆ อย่าง เอื้อเพื่อเกื้อกูลกันด้วยความเมตตา จริตใจ เพื่อสร้างเสริมความสามัคคีกลมเกลียวที่แท้จริงในชาติไทย ให้เป็นพลังกำลังอันแข็งแกร่งและมั่นคงสำหรับสร้างสรรค์ความดีความเจริญทุก ๆ ประการให้บริบูรณ์ ให้ประเทศชาติของเราดำรงอยู่ด้วยความวัฒนาผาสุก

ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์อันเป็นที่เคารพเลื่อมใสของชาวไทย จงปกป้องรักษาท่านทั้งหลายให้แคล้วคลาดจากภัยอันตราย และเหตุชั่วร้ายทุกสิ่ง บันดาลให้แต่ละคนมีกำลังใจ กำลังใจ กำลังปัญญา และกำลังสามัคคีอันกล้าแข็งพร้อมมูลสามารถประกอบกรณียกิจน้อยใหญ่เพื่อประโยชน์ตนประโยชน์ชาติ ให้บรรลุผลเลิศได้ทุกสิ่ง ทั้งสามาารถที่จะรักษาอิสรภาพ อธิปไตย และความเจริญร่มเย็นของบ้านเมืองให้มั่นคงได้อยู่ชั่วนาน

ขอทุกท่านจงประสบแต่ความสุข สิริสวัสดิ์ พิชิตนวมงคล และสิ่งอันพึงประสงค์ตลอดศกหน้านี้จงทั่วกัน.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่ผู้เข้าร่วมสัมมนา

เรื่องการประยุกต์เทคโนโลยีการถ่ายภาพทางอากาศและดาวเทียม
ในการวางแผนการใช้ที่ดินลุ่มน้ำทางเหนือของประเทศไทย
ณ โรงแรมรินคำ จังหวัดเชียงใหม่

วันจันทร์ ที่ ๗ มกราคม ๒๕๒๓



การมานี้มาสังเกตการณ์เท่านั้นเอง ไม่ได้นึกว่าจะต้องมากล่าวอะไรแก่ผู้ที่มาประชุม แต่ตามที่ได้ฟังกลุ่มที่ ๑ กับกลุ่มที่ ๒ รายงานผลงาน ก็เห็นได้ชัดว่ามีความสำคัญที่จะใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่สำหรับช่วยทำกิจการที่เป็นสิ่งสำคัญมาก คือการพัฒนา โดยเฉพาะในที่สูงของภาคเหนือ ซึ่งจะส่งผลถึงไม่ใช่เฉพาะในบริเวณนี้ แต่จะเป็นผลต่อลุ่มน้ำที่ลงไปจนกระทั่งถึงภาคกลาง ถ้าจัดการไม่ดีก็จะทำให้มีความเสียหายทางด้านชลประทานอย่างมาก นอกจากนี้ ก็เป็นผลในทางสังคม หรือจะเรียกว่าทางทรัพยากรมนุษย์หรือประชากร จนกระทั่งถึงความมั่นคงของชาติในด้านความปลอดภัยของชาติเป็นส่วนรวม ฉะนั้น การที่ได้มาประชุมกันก็มีประโยชน์มาก เพื่อจะได้ให้ทุกคนหน่วยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องที่ควรจะต้องปฏิบัติในงานนี้รู้กันและประสานกัน อย่างที่รายงานในกลุ่มที่ ๒ ว่า จะต้องมีความสัมพันธ์กัน และงานบางทีก็ซ้ำซ้อน บางทีก็เข้าใจกันไม่ถูก.

เรื่องเข้าใจงานกันไม่ถูกนี้มีหลายเหตุผลและมีมาเรื่อย เพราะเหตุว่าผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ก็มีความรู้สูง มีความรู้ในทฤษฎีและการปฏิบัติมาอย่างดี แต่การที่ได้มีการปกครองหรือบังคับบัญชาในนั้นอาจมีความบกพร่องบ้าง เพราะว่าผู้ที่ไปทำงานในภูมิภาคก็รู้ดี แต่ว่าผู้ที่ทำงานที่โต๊ะประชุมอาจจะไม่รู้ดีเท่า เพราะไม่ได้ไปเดินตามภูมิภาค ซึ่งทำให้เสียหายมาก เพราะเหตุว่าผู้ที่ไปเดินในภูมิภาคอาจมาจากหลายกลุ่มหลายหน่วยและเข้าใจกันอย่างดีมาก แต่ติดขัดว่าจะตัดสินใจในเรื่องใด ๆ อย่างไร โดยเฉพาะในเมื่อจะต้องใช้งบประมาณ ก็จะต้องรายงานกันไปตามลำดับขั้น ซึ่งหมายความว่าต้องขึ้นไปถึงหัวหน้าในหน่วยงานของตัว จนกระทั่งขึ้นไปถึงกรมกองของตัว หรือกระทรวงของตัว ซึ่งจะประสานกันในระดับขั้นสูงขึ้นถึงรัฐมนตรีหรือปลัดกระทรวง เรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องของการใช้เทคโนโลยี แต่เป็นเรื่องของการปกครอง ซึ่งถ้าการขึ้นไปตามลำดับขั้นนั้นทำได้ด้วยความรวดเร็ว ก็ยังขึ้นอยู่กับว่าถ้าอยู่ในภูมิภาค จะต้องติดต่อมาที่ศูนย์ ที่เป็นอำเภออำเภอก็ไม่สามารถตัดสินใจ ก็ต้องขึ้นมาที่จังหวัด จังหวัดไม่กล้าตัดสินใจ ต้องเข้ากรุงเทพ ฯ แล้วก็การสื่อสารจากบนดอยหรือในภูมิภาคเข้ามาถึงจังหวัดก็ใช้เวลา

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้





นานอยู่แล้ว แม้จะสมมุติว่าเร็วส่วนที่สุด ก็อาจจะชั่วโมงครึ่ง แล้วก็เข้ากรุงเทพ ฯ อีก ก็อาจจะใช้เวลาอีก แต่กว่าจะขึ้นถึงปลัดกระทรวงหรือรัฐมนตรี ก็อาจจะกินเวลาไม่นานนัก แต่ว่าก็ไปวางบนโต๊ะเป็นเวลานาน เพราะว่าท่านผู้ใหญ่ท่านก็มีงานหลายด้าน จึงไม่สามารถที่จะจำแนกชั่วโมงงานตามลำดับความเร่งด่วน ฉะนั้นจึงต้องวางเป็นกอง บางทีสิ่งที่มีความสำคัญมากหรือเร่งด่วนมากในท้องที่หนึ่งก็อยู่ต่ำ ๆ ทำให้ไม่สามารถจะปฏิบัติได้ อีกเรื่องที่มาจากที่เดียวกันอาจจะอยู่สูง หมายความว่าได้พิจารณาทันที แต่การพิจารณาหน้าทีนั้นก็ไม่สามารถทำ เพราะว่ายังไม่ได้ข้อมูลทั่วทุกแห่ง เพราะเหตุว่าข้อมูลที่มาจากแหล่งเดียวกันในสนามทยอยเข้ามา และแม้จะมาในเวลาเดียวกัน ก็อาจจะได้รับชั้นความเร่งด่วนต่างกัน จึงกระจายออกไปอีกที่ เพราะฉะนั้น แทนที่จะได้เอาปัญหามาพิจารณาในที่เดียวกัน ก็จะต้องพิจารณาหลายครั้งหลายคราว ซึ่งจะทำให้ล่าช้า ตรงนี้ เช่น ถ้ายกตัวอย่างเจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดินเห็นสมควรที่จะทำการพัฒนาที่ดินปรับปรุงที่ดินแห่งหนึ่ง มีเจ้าหน้าที่ รพช. อยู่ตรงนั้นด้วย ก็เห็นด้วยกัน ก็ส่งมาตามลำดับชั้นเข้ามาคนละครึ่งกระทรวง กระทรวงหนึ่ง พัฒนาที่ดิน ท่านอาจจะเห็นว่าเป็นงานที่สำคัญมาก ก็เลยเร่งด่วน แต่ยังไม่ได้รับงานจาก รพช. เพราะ รพช. ไปหมกเอาไว้ที่ไหนไม่ทราบ ฉะนั้น ท่านรัฐมนตรีฝ่ายพัฒนาที่ดิน อธิบดี และปลัดกระทรวง รัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ดินนี้ ก็คอยรายงานจากรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องทาง รพช. คอยนานจนกระทั่งทางพัฒนาที่ดินในท้องที่ไม่สามารถที่จะทำต่อไป ก็ต้องไปดูที่อื่น จึงทิ้งงานที่นั่นเป็นเวลาแรมปี นี่เป็นตัวอย่างซึ่งเกิดขึ้นมาแล้ว ก็ไม่ทราบว่าเป็นความผิดของใคร ฉะนั้น การทำงานจะลุล่วงไปโดยดีก็อยู่ที่ทุกลำดับชั้นคือเจ้าหน้าที่ในท้องที่ เจ้าหน้าที่หัวหน้าหน่วย และเจ้าหน้าที่ถึงชั้นกระทรวง ให้เข้าใจกันดีว่าควรจะปฏิบัติอย่างไร ฉะนั้น การที่มาประชุมกันในที่นี้ หลายหน่วยราชการก็จะเป็นประโยชน์มาก เพราะว่าจะทำให้เข้าใจว่างานที่จะทำในแต่ละแห่งต้องให้เข้าใจกันดีและให้อำนาจกับเจ้าหน้าที่ในท้องที่ที่จะประชุมกัน และตั้งกรรมการร่วมเพื่อความสอดคล้องเพื่อแก้ปัญหาที่กล่าวเมื่อกี้ในชั้นท้องที่ และมีกรรมการร่วมในชั้นโครงการ และมีกรรมการร่วมในชั้นกระทรวง ถ้าทำอย่างนี้ได้แล้ว ก็จะมาพูดถึงเรื่องใช้กล้องหรือใช้เครื่องมือเทคโนโลยีพิเศษได้ เพราะว่าถ้ามีเทคโนโลยีพิเศษแล้วไม่มีความสอดคล้อง งานแบบนั้นก็จะหมดมัน





ที่มาประชุมกันในวันนี้ก็เข้าใจว่าเป็นเรื่องของการใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้า ซึ่งทาง UNDP ได้เอื้อเพื่อ
เครื่องมาอย่างเร่งด่วน การขอร้องให้นำเครื่องมาใช้ก็ได้รับการสนองได้โดยเร็วทันใจ ก็ต้องขอบใจในนี้ด้วย
ที่ทางเจ้าหน้าที่ได้เร่งรัดการนำเครื่องมาให้ได้ใช้ผู้ที่ได้ใช้ก็มีเจ้าหน้าที่หลายฝ่าย เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานจริงในการถ่ายรูป
เป็นต้น ก็ได้แก่กรมแผนที่ทางอากาศ และกองทัพอากาศ ซึ่งก็ได้เอื้อเพื่อโดยดี เป็นงานพิเศษขึ้นมา ยังมีผู้ที่จะ
วิเคราะห์รูปนั้นให้ได้ตามจุดประสงค์ในการจำแนกที่ดิน ในการหาว่าที่ไหนเป็นต้นน้ำธาร ดังที่เจ้ากรมแผนที่ได้
กล่าวไว้ แต่การกำหนดเขตว่าตรงไหนเป็นต้นน้ำลำธารตรงไหนไม่เป็นต้นน้ำลำธารนั้น ก็ไม่ใช่ง่ายอย่างที่เสนอ
เพราะที่เสนอบอกว่าควรกำหนดเขตว่า ตรงไหนควรเป็นต้นน้ำลำธาร ตรงไหนเป็นที่สำหรับการเพาะปลูกตรง
ไหนเป็นที่สำหรับปลูกป่าไม้ เรื่องนี้เป็นเรื่องละเอียด ไม่ใช่จะขีดบนแผนที่ได้ว่าส่วนไหนเป็นต้นน้ำ ส่วนไหนเป็น
ป่าไม้ ส่วนไหนเป็นที่สำหรับการเพาะปลูกเพื่อการทำกิน เพราะว่าบางทีก็ปะปนกัน บางแห่งเป็นต้นน้ำจริง แต่ว่า
ก็ต้องปลูกต้นไม้ ต้นไม้เหล่านั้นอาจจะไม่ใช่ต้นไม้ตามที่กรมป่าไม้เข้าใจ เพราะว่าทางกรมป่าไม้ก็มีความคิด หรือ
ทำให้คนคิดทำให้คนเข้าใจว่า ป่าไม้นั้นคือต้นไม้ยืนต้นที่ไม่มีประโยชน์อะไรเลย มีประโยชน์แต่ที่จะยึดดิน และ
ได้ชื่อว่าเป็นป่า แต่ป่าไม้ที่จะปลูกนั้นสมควรที่จะปลูกแบบป่าสำหรับใช้ไม้หนึ่ง ป่าสำหรับใช้ผลหนึ่ง ป่าสำหรับใช้เป็น
ฟืนอย่างหนึ่ง อันนี้แจกออกไปเป็นกว้าง ๆ ใหญ่ ๆ การที่จะปลูกต้นไม้สำหรับได้ประโยชน์ดังนี้ ในคำวิเคราะห์ของ
กรมป่าไม้ รู้สึกว่าจะไม่ใช่ป่าไม้ จะเป็นสวนมากกว่าเป็นป่าไม้ แต่ว่าในความหมายของการช่วยเพื่อต้นน้ำลำธารนั้น
ป่าไม้เช่นนี้ จะเป็นสวนผลไม้ก็ตาม หรือเป็นสวนไม้พุ่มก็ตาม นั่นแหละเป็นป่าไม้ที่ถูกต้อง เพราะทำหน้าที่เป็นป่า
คือเป็นต้นไม้ และทำหน้าที่เป็นทรัพยากรในด้านสำหรับเป็นผลที่มาเป็นประโยชน์แก่ประชาชนได้ ก็ขอกล่าวอย่างนี้
ในรายละเอียดทางเจ้าหน้าที่ป่าไม้หลายท่านก็รู้แล้วว่าหมายความว่าอะไร อันนี้ก็เป็นเรื่องของการจำแนกที่จำแนก
พวก นอกจากนั้น ทำการเพาะปลูกเพื่อให้ได้ผล หมายถึงปลูกไม้เป็นจำพวกผักหรือข้าวนั้น วิธีทำแบบที่ป่าไม้ หรือ
ขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ที่เคยทำ คือทำสวนป่าให้ประชาชนมาอยู่ในบริเวณหนึ่งที่ป่าไม่มี หรือป่าเสื่อมโทรม
มาทำกินได้ และปลูกต้นไม้ด้วยข้อตกลงว่า เมื่อต้นไม้โตแล้ว ก็จะย้ายออกไปที่อื่น อย่างนี้เป็นผลร้ายที่สุด เพราะว่า





ถ้าจัดประชาชนมาอยู่ในที่และให้ปลูกต้นไม้ เมื่อต้นไม้โตแล้วให้ไปที่อื่น ประชาชนไม่มีทางที่จะมีความมั่นใจว่าจะมีที่ทำกิน เมื่อต้นไม้โต ตัวก็ต้องไปที่อื่นไปทำที่อื่นอย่างนี้คนไม่ชอบ เพราะว่ารู้สึกว่าเป็นคล้าย ๆ กรรมกร ซึ่งพวกที่ปลูกต้นไม้ก็ทำตามหรือทำกรรมกรก็ตาม ไม่รู้สึกตัวว่าเป็นกรรมกร รู้สึกว่าเป็นกสิกร อย่างนั้น การกระทำที่เกิดขึ้น หรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้น ก็เป็นอันว่าต้นไม้มันไม่มีวันโต ไม่ทราบทำไมโตขึ้นนิดหน่อยก็ตาย โตขึ้นตายปลูกใหม่ หมายความว่าเสียเวลาเสียเงินเสียทอง และก็เสียที่ด้วย เท่าที่ได้เห็น บางแห่งปลูกขึ้นมาตั้ง ๑๐ ปี ๒๐ ปี แล้วไม่เห็นโต เกิดไฟไหม้อยู่เรื่อยรู้สึกว่าเป็นโรคหรือเป็นอะไร มีอันเป็นอยู่เรื่อย ก็หมายความว่าอาจจะไม่ได้แก่ลง แต่จิตใจจิตใจดีสำนึกมีอยู่ เลยไม่บำรุงต้นไม้ เพราะต้นไม้กลายเป็นศัตรูของตัว วิธีที่จะทำและเดี๋ยวนี้ก็ได้ปฏิบัติแล้วที่ลำปาง และทำที่แม่ทา ตำบลแม่ทาเหนือ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่เอง ทำแบบสวนป่าแบบใหม่ คือมีสวนป่า ป่ากิป่า สวนสวนก็สวนชาวบ้านก็ได้ทำกินได้ และอยู่ที่นั่นเป็นถาวร ตั้งตัวอยู่ที่นั่นถ้าป่าโตขึ้นมา ก็เป็นผลเป็นประโยชน์แก่ชาวบ้านที่ได้มาตั้งตัวในสวนป่า และในสวนนั้นก็ทำได้ตลอด มีที่ปลูกพืชเศรษฐกิจ มีที่ปลูกข้าว ดังนั้นก็ทำให้ชาวบ้านเขารักป่า เพราะว่าจะได้ผลจากป่า และสามารถจะไปเก็บเกี่ยว เช่น กิ่งไม้ที่นำมาเป็นฟืน ผลไม้หรือของป่าก็เป็นของตัว ตัวก็มีผลประโยชน์ ในการรักษาป่าสำหรับให้สร้างสวนป่าแบบใหม่นี้ ก็จำเป็นที่จะได้มีแผนที่ที่แน่นอน เพื่อที่จะสามารถจัดแหล่งน้ำให้ และสามารถที่จะดูว่าตรงไหนมีดินที่ดีพอสมควร ก็ขอกล่าวว่าดินในที่ไหนที่ไม่ดีนั้นไม่ค่อยเป็นห่วง เพราะดินนั้นพัฒนาขึ้นมาได้โดยไม่ยากนัก ดินจะเค็ม จะเปรี้ยว จะจืดอะไรก็ตาม สามารถที่จะทำให้ดีขึ้นได้ภายในไม่กี่ปี โดยใช้เทคนิคแบบโบราณ ๆ ไม่ใช่สมัยใหม่ แบบโบราณ ๆ คือใช้ปุ๋ยหมักหรือใช้ตะกอนที่ลงมาตามลำห้วย โดยที่ได้ทำเป็นอ่างเก็บน้ำมาพัฒนาดินและรักษาดินไม่ให้ไหลลงไป ไม่ให้เกิดการสึกกร่อน erosion ไป อันนี้เป็นวิธีที่ง่าย โดยมากทางด้านพัฒนาที่ดินก็ออกจะเห็นคุณภาพของดินปัจจุบันเป็นสิ่งที่ขึ้นสมอง เพราะว่าดินที่ไหนไม่ดีก็บอกไม่ดี ใช้อย่างไร ความจริงพัฒนาที่ดินนั้น คำนี้ก็หมายความว่าทำให้ดินดีขึ้น ไม่ใช่ดูว่าดินเดี๋ยวนี้เป็นอย่างไร แต่ว่าพัฒนาให้ดีขึ้น ซึ่งทำได้แน่นอน บางประเทศเป็นหินแท้ ๆ เขายังพัฒนาขึ้นมาให้เป็นสวนได้ ฉะนั้น นี่ก็เป็นเทคนิคที่สมควรจะใช้ เพื่อที่จะให้ทั้งบริเวณที่เป็นบริเวณปฏิบัติการของเราเจริญขึ้นมา





ปัญหาที่สำคัญและประโยชน์ของกล้องพิเศษที่กำลังพิจารณากันว่าจะใช้เทคนิคพิเศษอย่างไรก็อยู่ที่จะต้อง
เทียบว่าลุ่มน้ำหรือหุบเขาใดที่จะเหมาะกับการกระทำเช่นนี้ คือ ตั้งเป็นหมู่บ้านมีที่ราบพอสมควรเหมาะแก่การ
เพาะปลูกข้าวและพืชเศรษฐกิจได้ ถ้าค้นพบช่องเขาเหล่านี้บริเวณเหล่านี้ได้มาก ยิ่งมากยิ่งดี แล้วค่อยพิจารณาเป็น
แห่ง ๆ เป็นชุด ๆ ดังที่มีอยู่แล้วในบริเวณเชียงใหม่ คือที่ทุ่งเลา ทุ่งเลิง เป็นตัวอย่างที่ดี หรือห้วยเลี้ยว ที่เป็น
ตัวอย่างที่ดีการพัฒนาที่ให้การได้โดยไม่ได้ทำลายต้นน้ำลำธาร นอกจากนั้นก็มีที่ ๆ เป็นตัวอย่างที่ดีในการฟื้นฟู
ภูมิประเทศที่ใช้การไม่ค่อยได้ โดยใช้วิธีการที่ถูกต้อง ก็คือ สหกรณ์สันกำแพง ก็เป็นตัวอย่างแห่งหนึ่งที่อยู่ใกล้ ๆ
แถวนี้ ก็สรุปว่าถ้ามาประชุมเกี่ยวข้องกับการใช้เทคนิคเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยเฉพาะเรื่องกล้องที่ถ่ายรูปเพื่อทำ
แผนที่ และจำแนกคุณภาพของที่ ความชื้นที่มีอยู่และคุณภาพของดินนั้นก็ประโยชน์มากสำหรับจุดประสงค์
ของโครงการที่จะใช้พื้นที่ในภาคเหนือนี้ให้เป็นประโยชน์ ในการนี้ก็มีปัญหาดังที่ได้กล่าวมาตอนต้น เกี่ยวข้องกับ
การประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ในท้องที่ เจ้าหน้าที่ที่ไปปฏิบัติงานในภูมิประเทศ ระหว่างหัวหน้าหน่วยที่อยู่ใน
ภูมิภาคนี้ ระหว่างหัวหน้าหรือผู้บังคับบัญชาชั้นสูงขึ้นไป ที่มีหน้าที่ที่จะดูแลทั่วประเทศ จึงต้องอยู่ในกรุงเทพ ฯ
ต้องให้สามารถที่จะมีการประสานเป็นปึกแผ่นให้เข้าใจกัน เพื่อให้งานดำเนินไปโดยรวดเร็ว จึงจะทำให้เกิดประโยชน์
เทคนิคต่าง ๆ ที่แต่ละท่านมีอยู่ก็จะเป็นประโยชน์ขึ้นมาได้เต็มที่

ปัญหาอีกปัญหานั้นก็เป็นเรื่องกฎหมาย กฎหมายนั้นอาจจะไม่สมควรที่จะพูดแต่ขอพูดในที่นี้ว่า กฎหมาย
นั้นมีไว้สำหรับป้องกันมิให้ทำลาย แต่ถ้ากฎหมายนั้นกีดขวางการสร้างสรรค์ ก็มีทางที่จะอ้อมอยู่เสมอ อ้อมได้โดย
ไม่ผิดกฎหมาย คำแนะนำนี้เป็นคำแนะนำที่พูดออกมาแล้วออกจะน่าเกลียด แต่ว่าการอ้อมกฎหมายโดยความบริสุทธิ์ใจ
นั้นจะเป็นทางที่จะช่วยให้พัฒนาก้าวหน้าดี และการอ้อมกฎหมายนั้น ต่อไปก็อาจจะออกเป็นกฎหมายได้เพราะว่า
การปฏิบัติก่อนและเปลี่ยนกฎหมายทีหลังยังมีทางกระทำได้ที่ขอให้ทำดังนี้เพราะนึกถึงว่ากฎหมายนี้มีช่องโหว่เสมอ
ถ้าเราถือโอกาสในการมีช่องโหว่ของกฎหมายเพื่อการทุจริตนั้นเป็นสิ่งที่เลวทราม และทำให้น่าไปสู่ความหายนะ แต่
ถ้าใช้ช่องโหว่ในกฎหมายเพื่อสร้างสรรค์เป็นการอุดช่องในกฎหมายนั่นเองแล้ว ก็เป็นการป้องกันมิให้ใช้ช่องโหว่
ของกฎหมายในทางทุจริตด้วยซ้ำ





ในการหาทาง ขอโทษ ใช้คำเสี่ยงกฎหมาย เพื่อความอยู่รอด เพราะว่ากฎหมายนี้บางทีก็มีแปลก ๆ ท่านนักกฎหมายที่ตั้งกฎหมายขึ้นมาไม่สามารถที่จะคลุมหมด เพราะว่ากฎหมายจะต้องเป็นสิ่งที่เป็นเรื่องของทั่ว ๆ ไป ต้องครอบคลุม จักรวาลนั้นใหญ่มากครอบคลุมไม่ไหว ฉะนั้นก็อาจจะต้องช่วยในรายละเอียด แล้วก็การปฏิบัตินั้นก็ถ้าที่จะบอกว่าให้หาช่องโหว่ในกฎหมาย แต่อุดช่องโหว่นั้นด้วยการปฏิบัติที่สุจริต เพราะว่ากฎหมายเอง บางทีเข้าใจว่านักกฎหมายเองก็เวียนหัวไม่เข้าใจสภาพที่แท้จริง จะยกตัวอย่างว่า ชาวบ้าน จะเรียกว่าชาวเขาหรือชาวไทยหรืออะไรก็ตาม ชาวบ้านที่อยู่ภายในภูมิประเทศทั่วราชอาณาจักรบางคนไม่สามารถจะรู้ว่าตรงนั้นเป็นป่าสงวน หรือตรงนั้นเป็นอุทยาน หรือตรงนั้นเป็นอะไร เพราะเหตุว่าไม่ได้รับราชกิจจานุเบกษา ไม่ทราบ หรือบางทีชาวบ้านที่อยู่ตามภูมิประเทศในป่าสงวน อยู่ในป่าสงวนก่อนที่จะสงวนป่า ก็ไม่ทราบ ทราบไม่ได้ ถ้าสมมติเราจะไปบอกว่าผู้นั้นบุกรุกป่าสงวนหรืออุทยานแห่งชาติ ใครบุกรุกแน่ คนที่อยู่ในนั้นก่อนที่จะรู้ได้ออกกฤษฎีกาป่าสงวนเข้าใจว่ารัฐบาลเป็นผู้บุกรุกมากกว่า พวกนี้บุกรุกป่าเพราะว่ากฎหมายก็มีความหมายย้อนหลังไม่ได้ผิดกฎหมายเท่านั้นเอง เพราะการที่จะบอกว่าหาว่าพวกนี้บุกรุกป่าสงวนที่ขีดเส้นบนแผนที่ และก็เส้นบนแผนที่แม้จะแผ้วเบาอย่างที่สุดก็หลายเมตร อย่างเอาแผนที่มาแล้วก็ขีดเส้น เส้นนั้นหนามาก ดูตามมาตราส่วนแล้วหลายเมตร บางแห่งอาจจะกว้างใหญ่เป็นหลายกิโลเมตรก็ได้ บางคนก็ถูกขีดบนหัวเลยก็รู้อยู่ที่ขีดนั้นอยู่ในเส้นหรือนอกเส้น เวลาเล่นเทนนิส เวลาลูกตบบนเส้นก็ยังอยู่ข้างใน ก็ไม่ทราบว่าเป็นเส้นนั้นเป็นป่าสงวนหรือไม่เป็น ก็มีปัญหากเกิดขึ้นมาได้ ปัญหากฎหมายนั้นเป็นปัญหาใหญ่ แต่ถ้าพวกเราทุกคนที่ปฏิบัติงานด้วยความสุจริตใจ ไม่มีการผิดกฎหมายแน่ เพียงแต่ถ้ายกกฎหมายขึ้นมา อ้างว่านี่ทำไม่ได้ รู้สึกว่าจะอ้างมากเกินไป บางทีก็ชี้แจงทำ เพราะว่าไหน ๆ มีปัญหาก็เลยมีงานเยอะแยะก็ทำที่อื่นดีกว่า หรือไม่ทำเลยก็ดี อย่างนี้อาจจะพุดรุกรานท่านทั้งหลายมากไปหน่อย แต่ว่าถ้าหากว่าตรงไหนมีปัญหาเรื่องกฎหมายต้องไม่ท้อใจ ต้องไม่ชี้แจงที่จะทำ เพราะเรารู้ว่าทำถูกต้องแล้วในด้านกฎหมาย ถูกต้องในด้านวิชาการ ไม่แต่เฉพาะวิชาการเทคโนโลยีสมัยใหม่ แต่วิชาการของการเกษตรสังคมและวิชาการของความเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนมนุษย์ที่จะต้องสร้างความมั่นคงความอยู่ดีกินดี ทั้งผู้ที่อยู่บนภูเขา ทั้งผู้ที่อยู่ในที่ราบ ทั้งผู้ที่อาจไม่อยู่แม้แต่บริเวณที่เราพิจารณาอยู่ในขณะนี้ เพราะว่าถ้าทางภาคเหนือซึ่งเป็นต้นน้ำใหญ่ไม่ได้รับการเหลียวแล ภาคกลางก็





ออกจะลำบากเหมือนกัน เช่นปีที่แล้ว น้ำภาคกลางมีไม่พอ ก็เกิดปัญหาอื่น ๆ ปัญหาในด้านที่ไม่เกี่ยวข้องกับปัญหาของเราทางนี้ เช่น เกี่ยวข้องกับน้ำเสียในลำน้ำเจ้าพระยา แม่งลอง ปราจินอะไรพวกนี้ ก็เป็นเรื่องปัญหาที่จะได้รับการแก้ไข ถ้าหากทางเหนือแก้ไขได้ โดยทำให้ปัญหาของเราทางภาคเหนือนี้คลี่คลายไป ก็จะคลี่คลายปัญหาทางอื่นด้วย ถ้าดูในด้านสังคมหรือในด้านความเป็นชาติ ก็จะสร้างความปลอดภัยในสังคมของประชาชนทั้งหมดทั่วประเทศ คือทำให้มีคนอยู่ดีกินดี ทำให้ทรัพยากรของชาติไม่สูญหายไป และได้เพิ่มความร่ำรวยของประชาชนเป็นส่วนรวม ซึ่งก็นับว่าเป็นผลดี ถ้าดูในแง่รัฐบาลหรือหน่วยราชการก็จะเป็นผลดีสำหรับรัฐบาลและหน่วยราชการ เพราะว่าถ้าประชาชนมีรายได้ดี อยู่ดีกินดียอมเก็บภาษีได้มาก ทำให้งานของรัฐบาลสะดวก งบประมาณแผ่นดินก็ปิดทึบลง แต่ในข้อนี้ก็ ยังพูดได้ว่า บางแห่งเราควรส่งเสริมให้ปลูกข้าว หรือสิ่งใดที่เป็นพืช หรือปฏิบัติงานเพื่อไม่ใช่เป็นรายได้ แต่เพื่อเป็นสิ่งที่เลี้ยงตัวได้ ตัวเลขเหล่านี้อาจไม่เข้ากระทรวงก็ได้ เช่น คนไหนปลูกข้าวแล้วเอามาตัวเอง มาหุงเอง มารับประทานเอง ก็ไม่ได้เข้าไปในบัญชีของกระทรวงเกษตร ฯ ในด้านการผลิตข้าวได้เท่านั้น ๆ หรือของกระทรวงพาณิชย์ที่ว่าประเทศไทยผลิตข้าวได้เท่านั้น ๆ ตัน ในประเทศไทย ที่พูดกันว่าผลิตข้าวได้เท่าไรเข้าใจว่าผลิตข้าวได้มากกว่าสองเท่าสามเท่า แต่ไม่ได้เข้าบัญชีเท่านั้นเอง อันนี้เราจะต้องนึกว่า ถ้าเราสามารถส่งเสริมการผลิต จะเป็นข้าวหรือเป็นอื่น หรือเป็นทรัพยากรอื่นให้มาก แม้ว่าจะไม่ได้เข้าในบัญชีของกระทรวงต่าง ๆ เหมือนว่าเป็นความดีความชอบของทางราชการ ก็ไม่เป็นไร เพราะว่าเห็นได้ว่าชาวบ้านเขาอยู่ดีกินดี อย่างบางแห่งเราไปดูเห็นว่าเป็นอำเภอที่ยากจนไม่มีรายได้อะไรเท่าไร แต่ชาวบ้านอยู่ดีกินดี เพราะว่าเขาปลูกข้าวและสิ่งของอุปโภคบริโภคกันเอง ก็ไม่เดือดร้อน

ฉะนั้น การที่มาประชุมกันเพื่อพัฒนา ก็ขอให้ได้พัฒนาเพื่อให้ได้ผลตามจุดประสงค์แท้ คือความอยู่ดีกินดีของชาวบ้าน ไม่ใช่เพื่อตัวเลข ตัวเลขนั้นก็สำคัญเหมือนกัน มิฉะนั้นก็ไม่สามารถจะชี้แจงว่าเครื่องอย่างนี้หรือวิธีนี้หรือการลงทุนจะได้ประโยชน์อะไร แต่ว่าในประเทศไทยเราดำเนินงานมาเป็นเวลานานแล้วในเรื่องที่จะให้ชาวบ้านได้อยู่ดีกินดี จนกระทั่งเป็นประเพณีของชาวบ้าน ของคนไทยที่จะไม่ต้องทำบัญชีมากเกินไปอาจจะหาว่าเลอะเทอะ





หาว่าไม่เป็นเรื่องเป็นราว เพราะว่าเมืองไทยนี้ออกจะตามสบายเกินไป ตามสบายนี้อาจจะดีเหมือนกัน ไปแสดงบัญชียาก แต่ว่าตามสบายมันดี เพราะมันสบาย แล้วคนไทยก็มีความเอื้อเฟื้อมีเมตตา เราไปที่ไหน เราทิวเราเข้าไปในบ้านไหนก็ตาม เขาเห็นว่าเราทิว เขาไม่ถามว่ามีเงินกี่บาท มีเงินกี่ดอลลาร์ เขาให้กินเสียก่อน อันนี้เป็นสิ่งที่ได้ประสบมาแล้ว แม้คนที่จน แม้เขารู้ว่าเป็นใคร นี่เป็นเรื่องตั้งแต่แรกเมื่อ ๒๕ ปีมาแล้ว ในภาคอีสานเดินทางจากนครพนมไปกาฬสินธุ์ผ่านสกลนคร หยุดรถที่มีกลุ่มคนประมาณ ๒๐ คน ไม่ใช่ที่ที่จะเป็นที่น่าหยุด แต่หยุดรถไปตามเขาว่า “เอ๊ะมาชุมนุม ๒๐ คนนี้ มาชุมนุมทำไม” บอกว่า “มาดูท่าน” ที่จริง “มาดูท่าน” หมายความว่ามาดูผู้เฒ่าท่าน ไม่ใช่เรื่องที่จะมาบอกว่าได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท มาดูผู้เฒ่าจริง ๆ รถผ่านก็มีผู้เฒ่าทั้งถนนลูกรังก็มาดูเราหยุดพอดี เขาก็ดีใจ ก็ถามว่าเขามาจากไหน เขามานับดูแล้วเดินมา ๒๐ กิโลเมตร “มาดูท่าน” ก็เลยบอกว่าเรามาจากนครพนมเราจะไปกาฬสินธุ์ เขาบอกว่า “โอ้ไกล” เขาก็ควักเอาท่อหนึ่งท่อเอามาให้ บอกอาหาร “ท่านไปไกลต้องมีอาหาร” นี่เอื้อเฟื้อ เขาก็เรียกว่าคนจนเขาก็เอื้อเฟื้อ เขาไม่ได้คิดบัญชีว่าวันนี้เอาอาหารมาให้ ต้องเสียเงินเท่านั้น ๆ บาท จะต้องไปบอกทางอำเภอ บอกว่านี่ได้ให้อาหารพระเจ้าอยู่หัวเท่านั้นบาท ขอลดภาษีนะ ไม่ใช่ เขาไม่คิดอะไรเลย เขาเอามาให้ เลยถามเขาว่าเขามาไกล เขาเอาอาหารมาให้อย่างนี้ เดี่ยวเขาก็ไม่มี เขาบอกว่าไม่เป็นไร เหาะมีเหมือนกัน เขาก็ควักมาอีกท่อหนึ่ง ท่อเล็ก ๆ เขาให้มาท่อหนึ่งแบ่งกัน อันนี้เขาไม่ทำบัญชีอะไรเลย อีกแห่งหนึ่งมีคนเอาถั่วฝักยาวมาให้ ไปถึงที่มหาสารคามก็ไปผัด คนก็แปลกใจทำไมชาวบ้านเอามาให้พระเจ้าอยู่หัว ผัดถั่วฝักยาวรับประทาน นี่เป็นเรื่องของความรู้สึกเป็นคนไทย ภาคอีสานมีชื่อเสียงว่าเป็นภาคที่จน แต่คนมีความเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกันอย่างนี้ เราก็ต้องทำงานแบบเดียวกัน ต้องเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน เรามีความรู้มาก เรามีเครื่องเทคโนโลยีสูง ก็ต้องช่วยกันให้ชาวบ้านเขาได้รับส่วนของเทคโนโลยีนี้ด้วย ชาวบ้านเขาจนนั่นเอง เขาก็ไม่สามารถตอบแทนด้วยทรัพย์สิน ด้วยเงินให้คุ้มกับงบประมาณ แต่เขาตอบแทนด้วยน้ำใจ และที่สำคัญที่สุดจะตอบแทนด้วยการรักษาความสงบร่วมกันประเทศชาติก็จะอยู่ได้ อันนี้พูดว่าประเทศชาติอยู่ได้ก็เพราะอย่างนี้ เพราะว่าอาศัยซึ่งกันและกัน ทั้งผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ที่มีเครื่องมือเทคโนโลยีขั้นสูงอยู่ในมือ ก็ทำกันไปได้ดูว่ารายได้





รายรับสมดุลกับรายจ่ายหรือไม่ ในที่สุดจะขอรับรองว่าจะสมดุลยิ่งกว่าคัม เพราะว่าเมื่อชาวบ้านมีความอยู่ดีกินดี นั่นก็หมายความว่าประเทศของเราจะอยู่ได้แน่นอน ซึ่งเป็นจุดประสงค์ของทุกคน เป็นคนท่านก็ย่อมจะคิดว่าจะ ต้องอยู่ดีกินดีขึ้น แม้ชาวต่างประเทศก็มาช่วย ถ้าเมืองไทยอยู่ดีกินดี เขาก็ปลื้มใจ ก็สมใจ ที่เขามาช่วย เขาก็ยินดี เป็นความอึดใจซึ่งเราจะไปซื้อไม่ได้ เราต้องทำเอง เมื่อทำให้มีอึดใจได้แล้ว ก็สบายใจมาก และทำให้รู้สึกทำงาน คัมค่า คัมค่านั้นไม่ต้องคิดเป็นเงิน แต่เป็นความเห็นใจ วันนี้พูดเลยเถิดไปมาก ก็ขอพูดเพียงเท่านี้.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
แก่ผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาต่าง ๆ
ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ครั้งที่ ๑๔
ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

วันอาทิตย์ ที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๒๓



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในวาระนี้ และได้ทราบรายงานว่ากิจการของมหาวิทยาลัยทุก ๆ ด้านดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดีเป็นที่น่าพอใจ.

ขอแสดงความชื่นชมกับท่านผู้ทรงคุณวุฒิ และกับบัณฑิตใหม่ทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา.

บัดนี้ท่านทั้งหลายได้รับปริญญาบัตรไปเรียบร้อยแล้ว. เป็นเครื่องรับรอง ว่าแต่ละคนได้ผ่านการศึกษาวិชาการขั้นสูงมาครบถ้วนตามหลักสูตร มีความรู้ความสามารถพอที่จะนำไปปฏิบัติกิจการงานตามแนวทางของตนได้. เมื่อพูดถึงการงาน อยากรจะทำความเข้าใจกับทุก ๆ คนว่า การงานในชีวิตนั้นเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพราะหมายถึงการปฏิบัติตัว ปฏิบัติภาระหน้าที่ทุก ๆ อย่าง เพื่อสร้างความสำเร็จให้แก่ตนเองโดยรอบด้าน ทั้งด้านหลักฐานอาชีพ ด้านเกียรติยศชื่อเสียง ด้านสังคม และด้านการรับใช้ชาติบ้านเมือง ท่านทั้งหลายจะอาศัยวิชาความรู้เท่าที่เรียนมาตามหลักสูตรแต่อย่างเดียวไม่พอ จักต้องเรียนรู้ให้กว้างขวาง ฝึกหัดให้ชัดเจนยิ่ง ๆ ขึ้นด้วย. และนอกจากวิชาการ ยังจะต้องอาศัยคุณสมบัติอื่น ๆ เป็นปัจจัย เครื่องประกอบ สนับสนุนส่งเสริม อีกหลายอย่าง. ที่สำคัญได้แก่ ความซื่อสัตย์ตั้งใจอันแน่วแน่และมั่นคงที่จะทำงาน ความสุจริตและบริสุทธิ์ใจในการปฏิบัติงาน ความหมั่นขยันและความสม่ำเสมอ อดทน ความมีสติควบคุมความคิดและการกระทำ ให้เป็นไปโดยถูกต้องเที่ยงตรง ปราศจากอคติ ความเกลียดกลัวในการพิจารณากรณีทั้งปวงด้วยเหตุผล ด้วยความสุซุมรอบคอบ. ข้อสำคัญ ควรจะได้ทราบตระหนักด้วยว่า คุณสมบัติต่าง ๆ ดังกล่าว รวมทั้งวิชาความรู้ ต่างเป็นปัจจัยที่ประกอบกันและสนับสนุนกันและกันอยู่ตลอดเวลา. จึงเป็นสิ่งที่ท่านจะต้องฝึกฝนอบรมให้เกิดขึ้น ให้งอกงามขึ้นพร้อม ๆ กันและนำมาปฏิบัติให้เกื้อกูลส่งเสริมกันให้ครบถ้วน ไม่ให้ส่วนใดส่วนหนึ่งบกพร่องย่อหย่อนจึงจะอำนวยผลที่สมบูรณ์ได้.

ในโอกาสสำคัญวันนี้ ใคร่ขอให้บัณฑิตผู้มีปัญญา มีความปรารถนาสูง ได้คิดพิจารณาถึงการสร้างสรรค์ประโยชน์และอนาคตของตนเอง ให้แจ่มใสและรอบคอบ และขออวยพรให้ประสบความสุข ความสำเร็จ พร้อมทั้งความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต สมตามที่มีมุ่งประสงค์ทุก ๆ ประการ.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาต่าง ๆ ของ

สถาบันเทคโนโลยีการเกษตร แม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งที่ ๓

ณ สถาบันเทคโนโลยีการเกษตร แม่โจ้

วันพฤหัสบดี ที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของสถาบันเทคโนโลยีการเกษตร แม่โจ้ อีกวาระหนึ่ง และได้ทราบรายงานว่ากิจการของสถาบันดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดี เป็นที่น่าพอใจ.

ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จพร้อมที่จะออกไปประกอบการทำงาน เป็นกำลังของบ้านเมืองต่อไป.

งานด้านเกษตรมีลักษณะสำคัญพิเศษอยู่ประการหนึ่ง คือเป็นการผลิตที่อาศัยพลังของธรรมชาติ โดยไม่ต้องใช้วัตถุดิบประกอบขึ้น. トラバドที่มีธรรมชาติ คือมีดิน มีน้ำมีแสงแดด มีลมฟ้าอากาศ เกษตรกรก็สามารถบันดาลให้พืชพรรณ หรือผลิตผลทางการเกษตรของเขา งอกงามเพิ่มพูนขึ้นตลอดไปได้ตราบนั้น. ถึงแม้ดินจะจืด น้ำจะแห้ง หรือลมฟ้าอากาศแปรปรวนไปบ้าง ก็ยังสามารถใช้ความรู้ ความชำนาญ ประกอบกับอุปกรณ์อันเหมาะสม เข้าช่วยฟื้นฟูและปรับปรุงตัดแปลงระบบธรรมชาติเหล่านั้น ให้เกื้อกูลการเพาะปลูกได้. นักการเกษตรทั้งหลาย โดยเฉพาะผู้ที่มีความรู้ความสามารถชั้นสูง เช่น บัณฑิตแห่งสถาบันนี้ จึงควรจะได้เข้าใจให้ซาบซึ้งถึงแก่นแท้และความสำคัญของการเกษตรตามนัยที่กล่าว. ไม่ว่าจะเป็นข้าราชการ หรือทำงานส่วนตัว ขอให้ตั้งใจพยายามสร้างผลงาน สร้างประโยชน์ จากพื้นฐานที่มีที่เป็นอยู่ ให้งอกงามทวีขึ้น โดยการใช้วิทยาการและความอุตสาหะอดทน จัดงานให้ถูกต้องเป็นระบบและเป็นระเบียบ. ขณะเดียวกันก็ควรจะต้องชวนช่วยศึกษาหาความรู้และประสบการณ์ ให้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่ง ๆ ขึ้น เพื่อได้นำไปใช้งาน พร้อมกับเผื่อแผ่แก่ผู้อื่นที่ต้องการพึ่งพา โดยไม่เห็นแก่ตัว ให้ทุกคนทุกฝ่ายมีโอกาสได้รับความรู้ ความคิด และวิชาการ ไปสร้างหลักฐานความเจริญก้าวหน้าโดยทั่วถึง จึงจะช่วยให้ส่วนรวมและบ้านเมืองเจริญมั่นคงได้.

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ทุกคนประสบความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญรุ่งเรืองในหน้าที่ การงานสมตามความปรารถนา และขอให้ทุก ๆ ท่านที่มาร่วมพิธีในวันนี้ มีความสวัสดีโดยทั่วกัน.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่ผู้เข้าเฝ้า ฯ รับพระราชทานเหรียญรัตนาภรณ์

ณ พระตำหนัก ภูพิงคราชนิเวศน์

วันเสาร์ ที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๓



ข้าพเจ้ายินดีที่ได้มอบเหรียญราชอิสริยาภรณ์แก่ท่านทั้งหลายผู้ที่ได้ปฏิบัติงานทั้งในหน้าที่และนอกหน้าที่
อย่างดี เป็นผลทำให้การงานรุดหน้าไปอย่างน่าภูมิใจ

ท่านก็มาจากหน่วยต่าง ๆ หลายหน่วย มีหน้าที่แตกต่างกันทั้งนั้น แต่ที่มาอยู่พร้อมกันในที่นี้ ก็เป็น
การพิสูจน์ว่างานจะต้องช่วยกันทำ แต่ละคนก็มีหน้าที่ของตน และเมื่อมีหน้าที่แล้วก็ต้องอาศัยผู้อื่นด้วยที่จะ
ทำให้หน้าที่สมบูรณ์ ฉะนั้น การที่ท่านได้สำนึกในความจริงว่างานของตนก็ต้องทำให้ดีที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ และ
ต้องให้สอดคล้องกับงานของผู้อื่น จึงจะทำให้ผลงานของตนในสาขาของตนมีความสำเร็จเรียบร้อย ถ้าทุกคนที่
ทำงานด้วยความตั้งใจ ยึดถือว่าคนอื่นเขาก็ตั้งใจเหมือนกัน ก็เป็น好事 นอกจากจะทำให้งานสอดคล้องกันก็จะ
ทำให้เกิดผลกำลังใจแก่ตนมาก ทุกคนช่วยกันเพื่อจุดประสงค์อย่างเดียวกัน คือความร่มเย็นความก้าวหน้าของส่วนรวม

ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านทั้งหลายหมั่นทำงานด้วยความเข้มแข็ง สุจริต และมีความฉลาดในทางวิชาการและใน
ทางปฏิบัติต่อไป ทั้งให้ช่วยกันขึ้นชมงานต่าง ๆ เพื่อให้งานใหญ่นี้ คือการสร้างชาติบ้านเมืองให้มีความเจริญ ทำให้
ประชาชนมีความก้าวหน้า และประเทศชาติมีความมั่นคงสมบูรณ์ ขอให้ช่วยกันด้วยความเข้มแข็ง ด้วยความฉลาด
และความสุจริต ขอให้งานทุกอย่างของท่านมีผลสำเร็จสมบูรณ์ จะปฏิบัติกิจใดก็ขอให้สิ่งนั้นก้าวหน้า ทั้งขอให้ทุกคน
มีทั้งกำลังใจ ก่อสร้างเข้มแข็ง เพื่อที่จะประสบความสำเร็จและความสุข ทั้งทำให้ส่วนรวมเจริญก้าวหน้า ขอให้
ประสบแต่โชคดี.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้





พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี^(๒) นำคณะรัฐมนตรี

เฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณก่อนเข้ารับหน้าที่

ณ พระตำหนัก ภูพิงคราชนิเวศน์

วันอังคาร ที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๓



การที่คณะรัฐมนตรีได้เข้ามาปฏิญาณตนเพื่อรับตำแหน่งในคราวนี้ ก็นับว่าเป็นสิ่งเตือนใจให้ท่านทั้งหลายระลึกว่า คณะรัฐบาลเป็นผู้ที่ต้องปฏิบัติงานสำคัญสำหรับความอยู่เย็นเป็นสุขของชาติบ้านเมือง และการที่ท่านได้ปฏิญาณตนก็จะเป็นการช่วยให้งานลุล่วงไปด้วยดี เพราะถ้ายึดมั่นในคำปฏิญาณดังที่กล่าวมานี้ก็จะให้ท่านมีกำลังใจและมีการเตือนใจเพื่อที่จะให้ปฏิบัติงานด้วยความสามารถเต็มที่ ขึ้นอยู่ที่ความตั้งใจแน่ว ความซื่อสัตย์สุจริตและความสามารถในด้านวิชาการที่จะทำให้ประเทศชาติอยู่รอดได้ ถ้าสามารถที่จะปฏิบัติด้วยความมั่นใจก็เชื่อได้แน่นอนว่าเราจะหลุดพ้นอุปสรรคทั้งหลายที่มีมา

ความเป็นอยู่ของประเทศชาติเราก็ไม่แตกต่างกับประเทศทั้งหลายในโลก อาจจะยังมีส่วนที่ได้เปรียบอยู่ เพราะว่าเมืองไทยมีทรัพยากรมากมาย รวมทั้งทรัพยากรของความคิดของคนทั่วไป ทุกชั้นทุกระดับ นับว่ามีคุณภาพดี อยู่แต่ว่าจะต้องบริหารให้ดี ให้สอดคล้องกัน อุปสรรคมีอยู่เสมอ เพราะว่าเมื่อมนุษย์รวมเป็นกลุ่มเป็นก้อนหรือเป็นชาติย่อมมีความคิดความเห็นแตกต่างกัน แต่ถ้าผู้บริหารประเทศปฏิบัติตนด้วยความซื่อสัตย์ด้วยความอดทน ก็นำส่วนรวมไปสู่ทางที่ดีได้ ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านทั้งหลายยึดมั่นในคำปฏิญาณที่ได้ให้ไว้ว่า จะปฏิบัติงานเพื่อความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติและประชาชน

ในการนี้ ก็ขอให้ท่านทั้งหลายมีกำลังทั้งกายทั้งใจที่จะยึดมั่นในคำปฏิญาณ และปฏิบัติงานเพื่อให้สำเร็จ ให้หน้าที่ของท่านมีความสำเร็จ ก็ขอให้ท่านทั้งหลายจงรักษาคำมั่นไว้ เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ และเพื่อเกียรติภูมิของตนเองด้วย ขอให้ได้ประสบแต่ความสำเร็จและความเจริญ.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) ฯ พณ ฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานกระบี่ และปริญญาบัตร แก่ผู้สำเร็จการศึกษา

จากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ

และโรงเรียนนายเรืออากาศ

วันพฤหัสบดี ที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๓



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบกระบี่และปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ และโรงเรียนนายเรืออากาศ อีกวาระหนึ่ง ขอแสดงความชื่นชมกับทุก ๆ คน ที่ได้รับความสำเร็จ และได้รับเกียรติเป็นนายทหารแห่งกองทัพไทย

เป็นที่เข้าใจและรับรองกันอยู่ว่า ผู้ที่สำเร็จจากสถาบันการศึกษาทางการทหารนี้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถสูง ปฏิบัติการอย่างเชื่อถือได้ ทั้งในราชการสนามและราชการปรกติ ข้อนี้นับเป็นเกียรติเป็นความดีส่วนหนึ่ง แต่ทุกคนจะต้องตระหนักด้วยว่า เกียรติและความดีที่แท้นั้น ย่อมอยู่ที่ความสามารถปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ และให้ได้ผลดีจริง ๆ ให้สมกับที่ได้รับการยกย่อง ท่านทั้งหลายมีหน้าที่การงานรออยู่ ที่จะต้องปฏิบัติต่อไปมากมาย ขอให้แต่ละคนตั้งใจและเอาใจใส่ปฏิบัติให้ครบถ้วนโดยเข้มแข็ง พร้อมกับพยายามศึกษาสำเหนียก และฝึกฝน ให้เกิดความรู้ความชำนาญจากงานที่ปฏิบัติทุกขั้นตอนเพื่อให้ได้บทเรียน ได้ประสบการณ์ เป็นกำไรเพิ่มพูนขึ้นมาจากทุกสิ่งทุกอย่างที่ทำอยู่ตลอดเวลา แม้ในการที่มาเข้าพิธีรับกระบี่และปริญญาบัตรวันนี้ ก็ขอให้ถือเป็นการเรียนรู้และเป็นการฝึกหัดด้วย คือให้ทราบว่า ทุกคนต้องอาศัยความเข้มแข็งอดทน ต้องอาศัยระเบียบวินัย และความเรียบร้อยพร้อมเพรียงเป็นอย่างมาก พิธีรับกระบี่นี้จึงสำเร็จลุล่วงไปด้วยความเรียบร้อย เป็นสง่า และศักดิ์สิทธิ์ได้ ความรอบรู้ ความเชี่ยวชาญ ที่อุตสาหกรรมศึกษาฝึกหัดให้เพิ่มทวีขึ้นทุกขณะนั้น เมื่อประกอบกันเข้ากับระเบียบวินัยที่ดีและความสุจริตบริสุทธิ์ใจจะรวมกันเป็นเสมือนดังเกราะสำหรับป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ ให้แก่ท่าน และจะเป็นพลังกำลังส่งเสริมให้ท่านสามารถปฏิบัติการเพื่อความเจริญและความมั่นคงของชาติของบ้านเมืองได้อย่างดีที่สุด

ขออวยพรให้นายทหารใหม่ทุกคนประสบความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงาน มีความปลอดภัย และมีความสมประสงค์ในสิ่งที่พึงปรารถนาทุกประการ.





พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรี^(๒) นำคณะรัฐมนตรี

เข้าเฝ้า ฯ ถวายสัตย์ปฏิญาณตน

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันศุกร์ ที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๒๓



ได้ฟังคณะรัฐมนตรีปฏิญาณตนตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ทำให้คิดถึงว่างานของคณะรัฐมนตรีนี้มีความสำคัญไม่น้อย เพราะว่ามีหน้าที่บริหารประเทศชาติให้มีความผาสุก ตามปกติผู้ที่ป็นรัฐบาลก็เรียกว่าเป็นผู้ที่ปกครองประเทศ เป็นการบริหารงานเพื่อให้ประเทศชาติดำเนินไปด้วยดี ฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ มีความมั่นคงปลอดภัย และมีความเจริญก้าวหน้า ทำให้ประชากรมีความสุขตามที่สมควร

การที่คณะรัฐมนตรีจะเข้าบริหารประเทศนั้นจึงไม่มีปัญหาใด ๆ รัฐบาลจะอยู่ในรูปใดก็ตาม ถ้าทำตามคำปฏิญาณก็ไม่เกิดปัญหา เพราะว่าไม่ใช่รูปของรัฐบาลหรือในรูปของการปกครองที่สำคัญ สำคัญอยู่ที่ความตั้งใจที่จะให้หน้าที่ลุล่วงไปด้วยดีตามจุดประสงค์ที่ได้ระบุเอาไว้ และระบุไว้ในคำปฏิญาณนี้เอง ฉะนั้นก็เป็นสิ่งสำคัญและผู้ที่ปฏิญาณตนก็เชื่อว่าจะมีความตั้งใจที่จะนำความรู้ความสามารถมาปฏิบัติเพื่อจุดประสงค์นี้

ฉะนั้นก็ขอให้ท่านทั้งหลาย มีกำลังทั้งกายทั้งสติปัญญา ที่จะปฏิบัติตามที่มุ่งหมายนี้ และเชื่อว่าจะช่วยให้บรรลุถึงเป้าหมายอันเป็นจิตปรารถนาของเราทั้งหลาย เพราะประเทศไทยก็เป็นประเทศที่อยู่มาเป็นเวลาช้านานด้วยความลำบากยากเย็น ได้ตกทอดมาเป็นสมบัติของประชาชนในปัจจุบัน จึงต้องช่วยกันทะนุถนอมให้อยู่เย็นเป็นสุขต่อไป แม้จะมีสภาพสถานการณ์ต่าง ๆ แวดล้อมซึ่งอันตราย และทั้งโลกก็ประสบปัญหาต่าง ๆ นา ๆ ก็เชื่อได้ว่าพวกเราจะสามารถไปรอดได้

ฉะนั้นก็ขอให้ท่านทั้งหลาย ตั้งมั่นในคำสัตย์ที่ได้ว่ามาเมื่อตะกี้ และขอให้มีความตั้งใจสมบุรณ์ กำลังสติปัญญาเฉียบแหลม เพื่อที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อให้บรรลุผลที่ทุกคนมุ่งหมาย ขอให้ท่านได้ประสบความสำเร็จได้โดยทุกประการ.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) ฯ พณ ฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์





พระราชดำรัส

พระราชทานเพื่อเชิญลงพิมพ์ในหนังสือที่ระลึก
ในงานพระราชทานเพลิงศพเจ้าหน้าที่ผู้เสียชีวิต
ในการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันและปราบปรามผู้ก่อการร้าย



เจ้าหน้าที่และผู้รักชาติจำนวนมากหลายได้เสียสละแม้กระทั่งชีวิตเพื่อรักษา
ผืนแผ่นดินไว้ให้เรา. เราทุกคนจะต้องคิดทบทวนให้ถ่องแท้ว่าทำอะไรบ้างหรือยัง ที่จะ
สร้างความเป็นปึกแผ่นมั่นคงแก่ชาติและมาตุภูมิ.

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันที่ ๑๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๓





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่คณะกรรมการบริหารทุนพระราชทาน

คณะครูและนักเรียนโรงเรียนราชวินิต

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันอังคาร ที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๒๓

—————

วันนี้เป็นโอกาสที่จะมาชื่นชมกันอีกครั้งหนึ่งถึงกิจการของโรงเรียนราชวินิตที่ได้ดำเนินมาเป็นผลดีเป็นเวลาหลายปีมาแล้ว ที่นักเรียนได้รับรางวัลและเข็มเชิดชู ก็นับว่าเป็นนิมิตที่ดีสำหรับตน หมายความว่าได้เรียนรู้ และได้ประพฤติตนมาด้วยดี จนกระทั่งได้ผลคือการศึกษาที่ดี และความรู้ที่ได้มากจะเป็นประโยชน์ต่อไป

โรงเรียนได้ก้าวหน้ามาเป็นลำดับด้วยความร่วมมือของทุกฝ่าย ฝ่ายหนึ่งก็คือนักเรียนที่ได้พยายามเล่าเรียนและปฏิบัติตนให้เป็นที่น่านับถือ และเป็นผู้ที่นับว่าแสดงว่าเป็นคนที่ตั้งใจดี พร้อมทั้งจะเป็นคนดีและจะทำประโยชน์ได้ นอกจากนี้ก็มีครูที่ได้ปฏิบัติตนอย่างดี คือพยายามให้ความรู้แก่ผู้ที่เป็นลูกศิษย์ เพื่อที่จะให้ลูกศิษย์มีความเจริญรุ่งเรืองทั้งกรรมการของสมาคมผู้ปกครอง ฝ่ายผู้ปกครองนั้นก็มีความสำคัญไม่น้อย เพราะถ้าติดตามความก้าวหน้าของผู้ที่อยู่ในปกครองของตน ก็จะทำให้ผลของการสอนอบรมของโรงเรียนนี้ได้ผลเต็มเปี่ยมตลอดจนเจ้าหน้าที่กรรมการของโรงเรียน ผู้ที่ได้ทำให้โรงเรียนนี้มีการดำเนินงานโดยถูกต้อง การดำเนินงานโดยถูกต้องนั้นมีความสำคัญมาก เพราะการตั้งโรงเรียนนั้นก็ด้วยจุดประสงค์ที่จะให้เด็ก ๆ ผู้ที่จะเจริญเติบโตขึ้นไปเป็นผู้ใหญ่ และผู้ที่ต้องการดำเนินชีวิตของตนเพื่อความเจริญและเพื่อความสุขของตน รวมทั้งความสุขและความเจริญของส่วนรวม จำต้องมีความรู้ทุกทาง ทุกด้าน ตั้งแต่วิชาการขั้นต้นจนกระทั่งถึงวิชาการขั้นสูง เพื่อที่จะสามารถทำงานอาชีพได้โดยสวัสดิ์

การที่จะได้รับความรู้ที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ก็คงไม่ต้องอธิบาย ตั้งแต่สมัยโบราณการศึกษาก็เป็นปัจจัยสำคัญสำหรับความสุขของผู้ที่จะต้องพึ่งพาอุปสรรคในชีวิตเพราะว่าความรู้นั้นเท่ากับเป็นอุปกรณ์ และความรู้ก็แบ่งออกไปเป็นหลายสาขา หลายวิชา นอกจากหลายสาขาหลายวิชาก็ยังเป็นประเภท ความรู้ ที่จะใช้เป็นวิทยากรหรือวิชาการเพื่ออาชีพโดยตรง และความรู้ที่จะทำให้เป็นคนที่มีความสามารถที่จะทำงาน คือนิสัยใจคอที่เข้มแข็งที่น่ารัก ทำให้การร่วมมือกันดี ที่พูดถึงนิสัยน่ารักนี้เป็นสิ่งสำคัญสำหรับทุกคนเพราะว่างานที่จะทำหรืองานที่กำลังทำ ทำอยู่คนเดียวไม่ได้ จะต้องร่วมกันทำ ถ้ามีความน่ารักคือมีอัธยาศัยดี มีความโอบอ้อมอารีกันทำงานนั้นง่าย

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้





ขึ้นมาก เพราะว่าผู้ที่ร่วมงานก็ย่อมฟังผู้ที่มีอัธยาศัยอ่อนโยนและผู้ที่มีอัธยาศัยที่น่าคบ ฉะนั้น ความน่ารักนั้น ไม่ใช่เพียงแต่จะเป็นคนว่าง่าย หรือเป็นคนที่อ่อนแอเท่านั้นเอง คำว่าอ่อนโยนนั่นก็ไม่ได้หมายความว่าเป็นคนอ่อนเปียกปอนครองง่าย มีใช้อย่างนั้น ความอ่อนโยนหมายความว่าพูดได้สะดวกมีเหตุผล ถ้าหากว่ามีความคิดก็ออกความคิดด้วยความละมุนละม่อม ดังนั้นความอ่อนโยนก็คู่กับความเข้มแข็ง ความเข้มแข็งนั้นก็ไม่ได้หมายความว่า แข็งกระด้าง ความเข้มแข็งที่แข็งแกร่งดังนั้นไม่ได้ผลดี เพราะว่าติดต่อกับใครคนก็ไม่รัก คนก็ระแวงว่าจะมาเอาเปรียบกันว่าจะมาเบียดเบียนกัน แต่ความเข้มแข็งแข็งแกร่งแท้จริงต้องประกอบด้วยความอ่อนโยน คือหนักแน่น มีความคิดอะไรก็หนักแน่น มีความมั่นใจ โดยเฉพาะมีความเข้มแข็งกับตัวเอง พยายามที่จะเรียนรู้ พยายามที่จะปฏิบัติงานอย่างไม่เห็นแก่เห็นดเห็น้อย่างนี้ก็จะทำงานทุกอย่างก้าวหน้าไปด้วยดี ความอ่อนโยนและความเข้มแข็งนั้นเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกคน ตั้งแต่เป็นนักเรียนจนถึงเป็นผู้ที่ทำงานการเป็นผู้ใหญ่ เพราะว่าจะงานจะสำเร็จด้วยดี

การที่โรงเรียนราชวินิตเล็งในทางวิชาการ พร้อมกับเล็งในทางที่จะทำงานไปด้วยดี ด้วยความอ่อนโยน และเข้มแข็งนั้น ก็นับว่าเป็นนโยบายที่ถูกต้อง และเห็นได้ว่าโรงเรียนก็ได้ก้าวหน้ามาโดยลำดับ เป็นที่นิยมของผู้ที่อยากจะให้บุตรหลานได้ความรู้ ได้เล่าเรียนที่ดี จนต้องขยายโรงเรียนมาเป็นหลายครั้งหลายครา จนถึงบัดนี้ โรงเรียนมัธยมก็จนจะพร้อมที่จะรับนักเรียนแล้ว โรงเรียนที่สร้างในที่ของทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ที่อยู่ใกล้ราชตฤณมัย เวลาสร้างเสร็จแล้วและดำเนินงาน ก็เข้าใจว่าจะให้ประโยชน์กับโรงเรียนและนักเรียนได้อย่างมาก ทำให้สามารถที่จะรับนักเรียนเพิ่มขึ้น เพื่อความสะดวกในการอบรมสั่งสอนได้ ที่ขยายไปเป็นลำดับค่อย ๆ เติบโตขึ้น ก็นับว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องเพราะโรงเรียนนี้ก็เริ่มต้นอย่างเป็นโรงเรียนไม่ใหญ่นัก และค่อย ๆ ขยายขึ้นเป็นโรงเรียนที่มีชื่อ มีหน้ามีตา ก็เพราะทุกคนได้เอาใจใส่ ทั้งฝ่ายเจ้าหน้าที่ด้านปกครอง ด้านของกระทรวงศึกษา และเจ้าหน้าที่ที่มาเป็นครูอาจารย์ ทั้งได้รับความร่วมมือจากผู้สนใจ

ฉะนั้น ก็ขอแสดงความยินดีในวันนี้กับนักเรียนที่ได้รับรางวัล และชื่นชมเชยความดี ตลอดจนขอขอบใจผู้ที่ให้ความร่วมมือเพื่อที่จะให้กิจการของโรงเรียนนี้ก้าวหน้าด้วยดี ขอให้ทุกคนปฏิบัติตนอย่างดีเช่นนี้ต่อไป และขอให้ประสบความสำเร็จความเจริญรุ่งเรืองทุกประการ.





พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่คณะผู้อำนวยการและอาจารย์ใหญ่จากโรงเรียนต่าง ๆ
ในเขตอำเภอคูสิด “กลุ่มจิตรลดา” เข้าเฝ้า ฯ ทูลเกล้า ฯ ถวายเงินโดย
เสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันอังคารที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๒๓



ขอขอบใจโรงเรียนต่าง ๆ ที่มาร่วมแสดงน้ำใจ และนำเงินมาเพื่อการกุศลในวันนี้และขอชมอาจารย์เล็ก บุรณะสมบัติ ประธานกลุ่มจิตรลดา ที่มีความเสียสละและห่วงใยในการศึกษา แม้ในวาระสุดท้ายของชีวิตก็ยังคิดจะทำประโยชน์ แสดงให้เห็นว่ามีความตั้งใจดีที่จะทำการกุศลเพื่อส่วนรวม ซึ่งโรงเรียนทั้งหลายที่อยู่ในกลุ่มนี้ ก็ได้ทำงานมาเป็นเวลาช้านาน เข้าใจประโยชน์ของการศึกษา และความสำคัญของการศึกษา ซึ่งจะต้องประกอบด้วยความรู้ทางวิชาการที่จะต้องให้กับเด็กนักเรียน เพื่อที่จะมีอาวุธที่ดีเป็นอุปกรณ์ที่จะฟันฝ่าอุปสรรคในชีวิต ทั้งมีความรู้ในทางประพจน์ คือมีจิตใจที่สามารถที่จะสะสมแห่งกรรมดี และปฏิบัติในความดี อันนี้ก็เป็นสิ่งสำคัญของการศึกษา

ถ้าไปพิจารณาว่า จะต้องสอนให้ได้วิชาการให้มากที่สุด แต่ละเลยความรู้ในทางปฏิบัติ ก็จะทำให้การศึกษากลายเป็นหมัน เพราะว่าผู้ที่มีความรู้สูง แต่ไม่รู้จักใช้ความรู้นั้นเท่ากับเป็นผู้ที่มีอาวุธร้ายแรงอยู่ในมือ และไม่มีความรู้ในจิตใจ อาจจะทำอันตรายต่อผู้อื่นได้ อาวุธที่ร้ายแรงมีอำนาจมาก ก็ยิ่งจะเป็นอันตรายได้มาก เพราะว่าอาจจะไปฟันฝ่าอย่างสุมสัสมัทำและไม่เป็นประโยชน์ ถ้าได้สามารถสอนให้เข้าใจว่าความรู้ซึ่งเป็นอาวุธนี้จะต้องใช้ในทางที่ดี ที่ถูก ยิ่งมีความรู้สูง และมีสติจิตใจที่บริสุทธิ์ที่สุจริตต่าง ๆ อีกด้วย ก็ยิ่งจะทำให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมได้มาก ความจริงพูดกันได้ว่า ผู้ที่มีความสุจริตและบริสุทธิ์ใจ แม้จะมีความรู้น้อยก็ยอมทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้มากกว่าผู้ที่มีความรู้มากแต่ไม่มีความสุจริต ไม่มีความบริสุทธิ์ใจ

ฉะนั้น การที่ท่านทั้งหลายได้ทำงานให้กับด้านการศึกษา และเข้าใจในเหตุแห่งการศึกษาทั้ง ๒ ด้าน ก็นับว่าได้ทำประโยชน์อย่างมาก การที่จะต้องไปแยกออกไปเป็นกลุ่มอื่นตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้เป็นไป ก็เป็นธรรมดา เชื่อว่าท่านคงจะทำงานต่อไปเพื่อประโยชน์ของการศึกษา เพื่อประโยชน์สำหรับอนาคตของเยาวชน และในที่สุดก็เป็นประโยชน์สำหรับคนกลุ่มใหญ่ในประเทศ ขอขอบใจท่านทั้งหลายที่ได้อุทิศตน มีความตั้งใจที่จะ

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้





แจกจ่ายความรู้ทั้งในด้านวิชาการ ทั้งในด้านปฏิบัติแก่นักเรียน เชื่อว่าด้วยความมุ่งมั่นอุตสาหะในการศึกษาของท่านทั้งหลายจะเป็นผลที่จะครอบคลุมยิ่ง ๆ ขึ้น และจะทำให้ส่วนรวมของเรามีความมั่นคงยิ่งขึ้น

ขอให้ท่านทั้งหลายได้ประสบความสำเร็จในหลักการที่สูงส่ง และได้ประสบความสำเร็จรุ่งเรืองเรื่องทุกประการ.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่คณะกรรมการอำนวยการสภาสังคมสงเคราะห์

แห่งประเทศไทย ในโอกาสเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๒๓



ตามที่ได้เห็นโครงการของสภาสังคมสงเคราะห์ ก็ทราบดีว่างานของสภาสังคมสงเคราะห์นี้เป็นงานที่สลับซับซ้อนเพียงใด แต่ก็ยังได้ฟังรายงานกิจการของสภาสังคมสงเคราะห์ก็รู้สึกว่าได้ปฏิบัติงานหลายด้านหลายงาน เพื่อประโยชน์ของสังคมหรืออีกนัยหนึ่งก็เพื่อประโยชน์ของประเทศไทยและส่วนรวม

งานสังคมสงเคราะห์นี้ เป็นสิ่งที่ไม่ใช่ง่าย ๆ ฟังรายงานก็เห็นได้ว่างานแผ่ไปทุกซอกทุกมุมของสังคมของประเทศ เพื่อให้ทางด้านประชาชนได้มีความก้าวหน้า มีความเจริญ มีความสุขตามอัธยาศัย ฉะนั้น งานนี้จึงเป็นงานหนักพอสมควร ต้องใช้ความรู้ความสามารถและต้องใช้ความซื่อสัตย์สุจริตขยันหมั่นเพียรมาประกอบด้วย

งานที่พูดถึงในรายงานที่กล่าวมาก็เป็นการสรุปว่า งานสังคมสงเคราะห์คือช่วยสังคมในทุกทาง ถ้าพูดอย่างนี้ก็รู้สึกว่าลำบากในการปฏิบัติ เพราะว่าจะช่วยกันทุกทางก็หมายความว่าต้องมีเจ้าหน้าที่ทุกสาขาเพื่อที่จะให้งานครบถ้วนสมบูรณ์ ต้องพิจารณาแบ่งงานเป็นพวก ๆ เท่าที่คิดออกในวันนี้ก็คือว่า งานสังคมสงเคราะห์ที่มีงานระยะสั้นหรือสั้นมากคืองานสงเคราะห์จัดภัยที่เรียกว่าภัยธรรมชาติ ภัยธรรมชาตินี้ก็หมายถึงภัยที่มาจากลมฟ้าอากาศ หรือที่เรียกว่าเป็นอุบัติเหตุ ทั้งนี้ก็ต้องช่วยผู้ที่ประสบภัยให้กลับคืนสู่สภาพปกติได้โดยเร็ว เป็นงานที่สำคัญมาก เพราะว่าผู้ที่ประสบภัยโดยฉับพลันเหล่านั้น ย่อมทำให้ชีวิตของคนเปลี่ยนแปลงไปหมด เพราะว่าสิ่งที่เคยอาศัยได้ก็ถูกทำลายไป หรือเสื่อมไป ฉะนั้นงานของฝ่ายสังคมสงเคราะห์ ก็จะต้องทำให้กลับสู่สภาพปกติโดยเร็วที่สุด เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาที่จะตามมา ถัดไปก็คือความเดือดร้อนในสภาพความเป็นอยู่ ซึ่งกว้างออกไป ทางสังคมสงเคราะห์นี้ก็ต้องช่วย และรู้สึกว่าจะเป็นส่วนสำคัญของงานสังคมสงเคราะห์คือ ช่วยผู้ที่มีชีวิตที่ด้อยหรือแร้นแค้น ดังนั้นก็ต้องมีโครงการที่ดีที่จะช่วยพัฒนาในชุมชน พัฒนาอาชีพให้ทำอาชีพได้ ก็เป็นโครงการหรือเป็นงานสังคมสงเคราะห์ที่กว้างออกไป และจะต้องใช้เวลานานขึ้น ที่ว่ากว้างก็ต้องใช้วิชาการมากขึ้น ทั้งด้านช่วยฝึก

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้





อาชีพ ความเป็นอยู่ทั้งด้านอนามัยคือความเป็นอยู่ของร่างกาย ทั้งด้านเศรษฐกิจคือทุกคนจะต้องทำมาหากินคำว่า
ทำมาหากินก็หมายความว่าต้องทำงานสำหรับมาเลี้ยงชีพหรือหาอาหาร นอกจากอาหารก็หมายถึงสิ่งอุปโภค
บริโภคทั้งหลายที่จำเป็น นอกจากนี้ก็กว้างออกไปก็คือโครงสร้างของสังคม เพื่อให้สังคมมีความเป็นชาติ ในที่นี้ก็จะ
ต้องใช้ความเมตตาเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน พยายามที่จะทำงานด้วยความเสียสละ และพยายามให้สังคมประกอบด้วย
คนที่รู้จักเสียสละ “ผู้ที่มี” ไม่ได้หมายความว่า “ผู้ไม่มี” แต่หมายความว่ามากกว่าผู้อื่น ทั้งในด้านวัตถุ ทั้งด้านจิตใจ
หรือความรู้ ควรต้องแบ่งปันให้ผู้อื่น อันนี้ก็เป็นงานสังคมสงเคราะห์ขั้นที่ยิ่งยากขึ้น หมายความว่าแบ่งเป็น ๓
ส่วน ส่วนที่หนึ่งคือทำทันที คือหมายความว่าเมื่อมีภัยธรรมชาติ หรือภัยที่เข้ามาทำให้ชีวิตของคนลำบากไปโดย
ฉับพลัน ภัยของความเดือนร้อนทั่วๆ ไปในการทำมาหากิน ก็ต้องหาทางช่วยแก้ไข รวมทั้งจิตใจที่จะเอื้อเฟื้อกัน
และพัฒนาให้อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันได้ ถ้าแบ่งอย่างนี้ก็อาจจะไม่ผิดนัก แต่ใน ๓ ส่วนนี้ยังต้องแบ่งออกไปสาขา
ต่าง ๆ หรือเป็นหน่วยเล็ก ๆ ต่าง ๆ อีกมากหลายซึ่งเกี่ยวข้องกับด้านเศรษฐกิจ ด้านสาธารณสุข ด้านวิชาความรู้
ด้านจิตใจ

ฉะนั้น งานที่ท่านต้องรับ จะว่าต้องรับก็ไม่เชิง เพราะว่าท่านทั้งหลายนี้เข้ามาอุทิศตัวด้วยความสมัครใจ
ว่าจะทำ ที่ท่านอุทิศตัวกายและใจที่จะทำประโยชน์ ก็จะต้องทำความกระจำเจ้งในงานที่มีอยู่ เพราะว่าถ้าทำงาน
อย่างนี้และไม่มีความกระจำเจ้ง อาจจะทำความเสียหายให้เกิดขึ้นได้โดยไม่รู้ตัว เพราะแทนที่จะทำให้เกิดความ
เมตตาเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน กลายเป็นเกิดความแค้นแค้นกัน การไม่ลงรอยกัน โดยไม่ระวัง ไม่คิด ไม่รู้ตัว ก็จะทำให้เกิด
ความเสียหายได้ต่อสังคมที่เราจะช่วย ฉะนั้น ต้องทำความกระจำเจ้งในเป้าหมายและวิธีการที่จะทำงาน ซึ่งถ้าจะ
พูดถึงก็นับว่าต้องพูดมากมาย ซึ่งจะต้องมีรายละเอียดมาก เพราะว่าแม้จะเป็นเรื่องที่จะเจาะจงอย่างหนึ่งอย่างใด
ก็ต้องดูทุกสิ่งทุกอย่าง อย่างละเอียดละออ ทั้งสามขั้น ขั้นฉับพลัน ขั้นสังคมเศรษฐกิจ ทั้งขั้นสังคมจิตใจ จึงไม่
สามารถที่จะมาพูดถึงรายละเอียดว่าควรจะทำอะไร แต่ถ้าดูโครงการสังคมสงเคราะห์ในแง่ของที่กล่าวนี้ ก็คงจะ
เป็นรากฐานสำหรับความคิดต่อไปอีกมากมาย

ที่พูดอย่างนี้ก็พูดตรง ๆ ว่า ขอเตือนว่างานสังคมสงเคราะห์นี้ เป็นงานที่สลับซับซ้อนจริง ๆ และเกี่ยวโยง





กันหมด ความเป็นอยู่ทางเรื่องของเศรษฐกิจครอบครัว คือเศรษฐกิจประจำวันโยงกับเรื่องของความเป็นอยู่ในทางศีลธรรม และถ้าไม่แก้ไขให้พร้อมกันทั้งหมด ก็ไม่เห็นมีทางที่จะทำให้งานทั้งหลายลุล่วงไปได้ เพราะเหตุว่าสมมติว่าพอมีอาหารเลี้ยงชีพ แต่ว่าจิตใจเลวทราม อาชญากรรมต่าง ๆ ก็จะไม่ลดลงไป เพราะเหตุว่าคนที่มียังพอเลี้ยงชีพย่อมต้องการมีทรัพย์สินให้มากขึ้น ให้มีความสบายมากขึ้น และความต้องการนี้ถ้าไม่มีอะไรเหนี่ยวรั้งก็จะทำให้คิดผิดได้ง่าย คิดเพียงแต่จะได้ และไม่เข้าใจว่าคำว่าได้นี้แปลว่าอะไร ความสุขนี้แปลว่าอะไร อย่างคนที่ปล้นที่ขโมย เขาก็บอกว่าคนที่บริจาคเงินเป็นคนโง่ เพราะว่ารากฐานความคิดของเขาคือคนที่ปล้นเขานี้แหละ จัดว่าเป็นคนฉลาด แล้วก็ก็เป็นคนที่มีความสุขเพราะว่าไปปล้นเงิน หรือว่าไปขโมยสิ่งของเขามาก็ได้ใช้ของนั้น หรือใช้เงินนั้นสบาย สุขสบายมาก เพราะว่าอยากได้ก็ได้ แต่ว่าผู้ที่บริจาคทำบุญทำทาน ต้องเป็นคนโง่ เพราะว่าก็ต้องเสียเงินเสียกำลังกาย กำลังใจ ไปเปล่า ๆ ไม่มีประโยชน์ อย่างนี้ก็แล้วแต่รากฐานความคิด เพราะบางคนก็บริจาคทานที่ให้ไปเขาก็เสียไป แต่ว่าเขาจะได้ความจริงใจที่ได้เห็นคนอื่นมีความสุขขึ้นน้อยลง หรือมีอะไรที่สวຍงามเกิดขึ้น งานสำเร็จ ลุล่วงไปนั้น เป็นความสุขของเขา และความสุขแบบนี้ก็รู้สึกว่าจะเหมาะกว่าที่จะไปปล้นเขา

ฉะนั้น แม้จะดีทางด้านวัตถุแล้ว แต่ว่าจิตใจไม่ดีก็ทำให้ไม่ค่อยเรียบร้อย ไม่เรียบร้อยอย่างไร ผู้ที่ปล้นวันหนึ่งก็ต้องถูกจับ ถูกจับแล้วก็ทนทุกข์ทรมาน ถวายฎีกาว่าทำอะไรโดยที่ไม่ได้รู้ตัวได้ประกอบอาชญากรรมนั้น เพราะว่าโง่เขลาเบาปัญญา แล้วก็บัดนี้สำนึกตัวแล้วว่าโง่ ด้วยความสำนึกแม้แค่นี้ ความสำนึกว่าตัวโง่ออกจะเป็นความทุกข์ ไม่มีความสุข บางทีที่เขาบอกโง่เขลาเบาปัญญา ก็อาจจะจะเป็นความโง่เข้าไปอีก เพราะว่าเขาไปเชื่อคนโง่ เขาเชื่อของเขอย่างนั้น แต่ว่าความเชื่อว่าจะฉลาดแล้วกลับบอกว่าโง่ต้องเป็นความโง่แน่ความโง่นี้ได้กลายเป็นความทุกข์ ฉะนั้น ถ้าจะมามอบงานสังคมสงเคราะห์ที่จะให้คนที่โง่ได้รู้ตัวว่าฉลาดขึ้นมา ก็เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานสังคมสงเคราะห์ ฉะนั้นงานก็กว้างขวางใหญ่โตมาก แต่ถ้าทำดีถือว่าตั้งใจจริง ๆ แล้วด้วยความเสียสละจริง ๆ ก็เชื่อว่าท่านทั้งหลายเป็นผู้บริจาคทั้งกำลังเงิน กำลังกาย กำลังใจ ก็คงไม่เป็นคนโง่ เป็นคนฉลาดแน่ เพราะว่าถ้าท่านทำด้วยใจจริง ด้วยเจตนาดี และด้วยความรู้ทุกด้านแล้ว ผลออกมาดี ท่านจะอึ้งใจ แล้วก็อึ้งนี้ซื้อไม่ได้ อึ้งใจที่จะได้เห็นว่างานของตนมีผลดีจริง ๆ และจิตใจจะผ่องใสเพราะว่าได้บริจาค ได้ตัดความรู้สึกละโลภของตัวเองออก





ไปได้มากขึ้น ทุกคนก็ต้องโลก แต่ว่าถ้าตัดความโลภออกไปได้มากเท่าใด ก็มีความสุขมากเท่านั้น เท่ากับเป็นคนรวยมาก

ฉะนั้น ขอฝากความคิดที่พูดอย่างกว้าง ๆ เช่นนี้ให้แก่ท่านทั้งหลาย และขอชมเชยว่าท่านพยายามดี ที่จะปฏิบัติงานเพื่อสังคมโดยแท้จริง อย่างไม่มีเบื้องหลัง เชื่อว่าท่านทั้งหลายเป็นผู้ฉลาด ก็ขอชมเชยว่าท่านได้ตั้งปณิธานที่ดี และเชื่อว่าท่านก็จะได้รับผลที่ดีปณิธานที่ดี และปฏิบัติที่ดี ขอให้ประสบผลสำเร็จในสิ่งที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ และมีความเจริญทุกประการ.





พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่คณะกรรมการบริหารและ
เจ้าหน้าที่มูลนิธิราชประชานุเคราะห์พร้อมด้วยคณะกรรมการมูลนิธิจังหวัดพังงา
จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดมหาสารคาม
เฝ้า ฯ ทูลเกล้า ฯ ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศล
สมทบทุนมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ฯ
เพื่อตั้งเป็นมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ฯ ประจำจังหวัด
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันจันทร์ ที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๒๓



ขอขอบใจท่านทั้งหลายที่ได้นำเงินมาเพื่อใช้จ่ายในการกุศล และเป็นที่น่ายินดีที่ได้ทราบว่า ได้ใช้เงินรายได้
มาสำหรับทำโครงการพัฒนาในท้องที่จังหวัด เพราะการที่มีรายได้ในจังหวัดใด และใช้เงินเพื่อส่งเสริมการพัฒนา
ในท้องที่นั้น ก็นับว่าเป็นสิ่งที่น่าสนใจของการพัฒนาและการปกครอง ที่ได้นำส่วนหนึ่งมามอบให้สำหรับช่วยใน
กิจการด้านต่าง ๆ นั้นก็เป็นการช่วยอย่างมาก เพราะว่าปีหนึ่ง ๆ จะต้องนำสิ่งของไปส่งเคราะห์ในท้องที่จังหวัด
ต่าง ๆ ทั่วประเทศเป็นจำนวนเงินไม่น้อย เช่นเวลาปกติก็เคย และเดี๋ยวนี้ก็ยังทำอยู่ คือการส่งสิ่งของไปไว้ตามเขต
ของตำรวจชายแดนทุกเขตทั่วประเทศ ทั้งเหนือ ทั้งใต้ ทั้งตะวันออก ตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง เพื่อให้
เจ้าหน้าที่ตำรวจชายแดนผู้ออกไปตรวจในท้องที่นำสิ่งของเหล่านี้ไปช่วยชาวบ้านที่ยากจน หรือเมื่อมีเหตุใดใน
ทางภัยธรรมชาติ ก็สามารถจะนำสิ่งของเหล่านั้นไปแจกจ่ายได้ทันทั่วถึง เช่น ข้าว หรือสิ่งก่อสร้างเครื่องใช้ในบ้าน
ก็มีอยู่เสมอตามเขตตำรวจชายแดน

นอกจากนี้ ก็มีกิจการอีกอย่างคือเวลาไปด้วยตนเอง ไปช่วยสำรวจในท้องที่ต่าง ๆ ก็มีประชาชนมารับการ
รักษาของหน่วยแพทย์มิใช่น้อย บางคนก็ต้องนำเขาไปโรงพยาบาลซึ่งถ้าหากดูตามธรรมดาก็น่าจะเป็นภาระของ
ทางจังหวัดที่จะดูแลสุขภาพของชาวบ้าน แต่เป็นสิ่งที่บางทีลำบากมาก เพราะว่าถ้าสมมติว่าเราส่งคนไข้ไป
โรงพยาบาลบริการนี้ก็คงหมายถึงผู้ป่วยเท่านั้นเอง แต่สำหรับคนไทยด้วยกันเขามีความรู้สึกละอายอยู่เสมอว่า ต้องการให้
มีญาติมีคนไปด้วย ก็ไม่ได้อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะเสียค่าใช้จ่ายสำหรับการเป็นอยู่ของผู้ที่เป็นญาติที่ติดตามไป จึงต้อง
ช่วยเขา การช่วยอย่างนี้เท่ากับเป็นการสงเคราะห์เขาให้ได้เต็มที่ซึ่งปีหนึ่ง ๆ ก็ใช้จ่ายไม่น้อย แต่ก็ได้ผลดีมาก

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้





เพราะว่าทำให้ผู้ที่อาจจะถึงตายรอดตายได้และแข็งแรงสามารถที่จะเป็นกำลังของหมู่บ้าน กำลังของบ้านเมืองได้อย่างดี

เมื่อเร็ว ๆ นี้ ไปบนภูเขาแล้วก็ทราบว่า คนที่รู้จักมานานเป็นคนชาวเขา เขาไม่สบายไม่มาพบ จึงส่งเฮลิคอปเตอร์ไปรับและได้ส่งโรงพยาบาลในวันนั้นเอง ก็ได้ช่วยชีวิตเขา มิฉะนั้นเขาก็คงต้องเสียชีวิตในไม่ช้า ในคราวนั้นเขาให้ลูกชายไปด้วย ส่วนน้องชายเขายกกว่าให้อยู่ดูแลบ้าน เพราะเขามีหน้าที่เป็นผู้ใหญ่บ้าน เพราะฉะนั้นการที่นำคนไปช่วย ให้คนไปเข้าโรงพยาบาล ก็เห็นได้ว่าชาวบ้านเขาไม่ได้เอาเปรียบ เขาก็รู้ว่าควรไม่ควรแค่ไหน การที่เราช่วยให้ผู้ใหญ่บ้านเขาได้ไปรักษาตัว และเขามีชีวิตอยู่ได้สามารถที่จะทำงานทำการต่อไปด้วยความแข็งแรง เขาก็เห็นความดีของส่วนรวม เขารู้สึกว่ามีคนเอาใจใส่ รู้สึกว่าทางการทั้งด้านปกครองทั้งด้านการแพทย์ช่วยเหลือเขาเต็มที่ เขาก็มีกำลังใจที่จะทำงานด้วยความสำนึกว่า เมืองไทยนี้มีจิตใจเหมือนกันทั่วไปทุกแห่ง คือจิตใจเมตตาซึ่งกันและกัน จิตใจที่จะส่งเสริมให้แต่ละคนมีชีวิตที่สมบูรณ์ขึ้น ซึ่งเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งของคนไทย เป็นคนที่เอื้อเฟื้อ เป็นคนที่มีเมตตา อันนี้เป็นสัญลักษณ์ หรือเป็นนิสัยใจคอของคนไทยตั้งแต่โบราณมา ซึ่งมาปัจจุบันนี้อาจจะดูถอยไป เพราะว่าชีวิตสมัยใหม่จะต้องเป็นเรื่องเป็นราวมากขึ้น การที่เป็นเรื่องเป็นราวมากขึ้นก็จำเป็นเพราะว่า จะต้องตั้งงบประมาณเป็นต้น จะต้องทำอะไรให้มีระเบียบ จึงทำให้การแผ่เมตตานี้อาจจะไม่สะดวก

ฉะนั้น การที่ท่านทั้งหลายได้นึกถึงว่าอยากจะบริจาคเงินเพื่อสนับสนุนกิจการดังที่ได้บรรยายนี้ก็เป็นการดี เพราะว่าเป็นการปฏิบัติงานอย่างพยายามที่จะแผ่เมตตา โดยเฉพาะถ้าได้รับการสนับสนุนจากบุคคลทั่วประเทศ เพื่อที่จะให้ความเมตตาความเอื้อเฟื้อกันไม่สูญจากเมืองไทยก็เป็นการดีมาก และเชื่อว่าประเทศไทยจะอยู่รอดและเจริญ





ได้ก็อาศัยจิตใจเมตตาตัวเอง ซึ่งเป็นกำลังสำคัญมาก เพราะว่าในสมัยที่มีความเมตตา ความเห็นอกเห็นใจอย่างกว้างขวางกำลังจะลดลงไป เมืองไทยยังมีอยู่ นับว่าเป็นโชคดีของประเทศชาติเมตตาบ้างที่ก็บอกกันว่ากินไม่ได้ ไม่ได้เป็นเงินเป็นทอง แต่ต้องย่ำว่าสำคัญมาก บางทีถ้าเปรียบเทียบกับความเมตตาคุณานี้เป็นสิ่งที่แปลก เพราะว่าถ้าดูในแง่ความร่ำรวย ผู้ที่เมตตาคุณาย่อมจน ย่อมเสียเงิน ถ้าพูดตามสมัยใหม่เสียเงินเป็นของไม่ดี แต่ว่าการเสียเงินซึ่งอาจจะดูเป็นของไม่ดี เพราะคนที่จนลงก็ไม่ดี แต่เป็นการสร้างเสริมจิตใจ และถ้าต้องการผลตอบแทนจะได้ผลตอบแทนอย่างคุ้มค่า เพราะว่าทำให้สังคมส่วนรวมมีความแข็งแกร่งดี ก็เท่ากับไม่ได้เสีย เท่ากับได้ เพราะว่าถ้าดูในแง่การเงินหรือทรัพย์สินวัตถุคนที่เขานักปล้นก็คงต้องเก่งต้องดี เพราะว่าไปปล้นเขาก็ได้สิ่งของมา ได้เงินทองมากก็ต้องรวย รวยก็ต้องนับว่าคนที่รวยเป็นคนดี เป็นของดี เขาก็ดีเพราะว่าสามารถสะสมเงินมาแต่เราทุกคนก็ทราบดีว่าคนที่ปล้น คนที่เบียดบัง คนที่โกง เป็นคนไม่ดี แต่เขาก็เก่ง ที่เขารวยขึ้น แต่ว่าความดีนี้ก็ก่อความเดือดร้อน และในที่สุดก็จะก่อความเดือดร้อนแก่ส่วนรวม ส่วนการทำบุญทำทานการเมตตาการคุณากันซึ่งเหมือนว่าจะเสียเงินเสียของเสียกำลังของตัว จนลง แต่ในที่สุดก็จะกลับทำให้รวยขึ้น เพราะว่าส่วนรวมก็จะอยู่เย็นเป็นสุข เวลานี้สถานการณ์ทั่วโลกก็ปั่นป่วนดังที่ทราบกันทุกคน เมืองไทยจะอยู่ได้ก็เพราะคุณสมบัตินี้ เท่าที่กล่าวถึงความเมตตาก็เพราะว่าเงินที่นำมาใช้นี้ ก็พยายามใช้ในทางที่จะเป็นการแผ่เมตตา เท่ากับท่านทั้งหลายผู้มีความรับผิดชอบในเงินนี้มีส่วนในการแผ่เมตตาและมีส่วนในการสร้างเสริมความมั่นคง ความดีของส่วนรวม

จึงขอขอบใจท่านทั้งหลายและชมเชยว่า มีความเข้าใจดีในการบริหารท้องถิ่นและบริหารประเทศ ก็ขอให้เจตนาที่บริสุทธิ์นี้คุ้มครองท่านทั้งหลาย ทำให้ท่านทั้งหลายมีกำลังกายใจพร้อมสมบูรณ์ และประสบความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่าง ให้มีความสำเร็จโดยทั่วกัน.





พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่คณะกรรมการบริหารและ
เจ้าหน้าที่มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ฯ และ
คณะกรรมการมูลนิธิประจำจังหวัดต่าง ๆ เข้าเฝ้า ฯ ทูลเกล้า ฯ ถวายเงิน
โดยเสด็จพระราชกุศลสมทบทุนมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ฯ
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันจันทร์ ที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๒๓



การที่มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ได้ปฏิบัติงานมาเป็นเวลาช้านานพอสมควรแล้วและได้ทำประโยชน์ตาม
จุดประสงค์ที่ได้ตั้งเอาไว้อย่างดี จนทำให้พ่อค้าประชาชนในท้องที่ต่าง ๆ เห็นความสำคัญของงานนี้ เป็นสิ่งที่น่า
ยินดียิ่ง

การที่มีการตั้งกรรมการของมูลนิธิส่วนจังหวัด ทำให้งานของมูลนิธิดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้น
มาก เพราะว่าเมื่อเกิดเหตุการณ์ใด ๆ ที่ต้องช่วยเหลือกัน ก็จะได้มีการช่วยเหลือโดยฉับพลัน อันเป็นจุดประสงค์
แรกของมูลนิธิ มีภัยธรรมชาติใด ๆ เกิดขึ้นในท้องที่ จำเป็นที่จะต้องนำความช่วยเหลือไปให้โดยเร็วที่สุด เพราะ
ความเร็วนี้เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดผลดีที่สุด กล่าวคือเมื่อผู้ใดได้รับภัยธรรมชาติ ก็เกิดความไม่สบายใจ ทุกข์ใจขึ้นมาโดย
ทันทีทันใด และอาจจะทำให้เสียกำลังใจไปมาก ถ้ามีผู้ไปช่วยเหลือได้ทันทั่วถึง ก็ทำให้ยกกำลังใจนี้ขึ้นสามารถที่จะ
ฟื้นตัวขึ้นมาโดยเร็ว แม้ว่าการช่วยเหลือของเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิจะไม่ถึงขนาดที่จะทำให้ตั้งตัวขึ้นมาได้ ก็เป็น
จุดเริ่มต้น ทำให้ผู้ที่ลำบากนั้นมีกำลังใจที่จะฟันฝ่าอุปสรรคที่มาโดยฉับพลัน การที่ได้ตั้งกรรมการส่วนจังหวัดก็
เป็นสิ่งที่ดีมาก และเหมาะสมตรงตามเป้าหมายของมูลนิธิ

นอกจากนี้ ที่หลายจังหวัดได้ตั้งทุนส่วนรวมของจังหวัดอื่น และมีการบริจาคของทั้งข้าราชการ ทั้งพ่อค้า
ประชาชนในท้องที่ เพื่อที่จะดำเนินงานของมูลนิธิส่วนจังหวัดนั้นโดยราบรื่น ก็เป็นสิ่งที่น่ายินดียิ่ง เพราะว่าการทำงาน
ปฏิบัติงานย่อมจะต้องสิ้นเปลืองไปบ้าง และก็จะรอการสนับสนุนจากส่วนกลางอาจจะไม่ทันก็ได้ ฉะนั้น การที่มีผู้มี
จิตศรัทธาได้บริจาคและเจาะจงเป็นการตั้งทุนสำหรับส่วนรวมท้องที่ถึงจังหวัดนั้น ก็เป็นสิ่งที่ทำให้งานจะดำเนินไป
ได้โดยดี การบริจาคเช่นนี้นับว่าเป็นการเสียสละที่มีประโยชน์มาก ที่เห็นกรรมการของแต่ละจังหวัดได้ช่วยกัน
ทำงานก็เป็นที่น่าปลื้ม และเห็นว่ากรรมการทั้งหลายนี้ก็มีประกอบด้วยข้าราชการในท้องที่ ผู้ที่ตามปกติก็มีงาน

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้





ของตนมียหน้าที่ของตน แต่ก็เข้าใจในจุดประสงค์ และเห็นว่าควรจะมีการช่วยเหลืออย่างกลมเกลียวใกล้ชิดกับชาวบ้านมากขึ้นจึงทำงานนอกเหนือจากหน้าที่งานการที่ได้รับมอบหมายจากราชการ ทั้งพ่อค้าและประชาชนที่สนใจก็สามารถที่จะเข้าร่วม งานสงเคราะห์เช่นนี้ ถ้าดำเนินงานไปโดยราบรื่น และมีประสิทธิภาพเข้มแข็งยิ่ง ๆ ขึ้น ก็เชื่อว่าจะทำให้ความเป็นอยู่ของท้องที่มีความปลอดภัยและมีความเจริญก้าวหน้าได้มากขึ้น เพราะว่าจุดประสงค์ของมูลนิธิราชประชานุเคราะห์เบื้องต้นก็เป็นการช่วยผู้ที่ประสบภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย อัคคีภัย วาตภัย แต่ก็มี การช่วยเหลือที่ลึกซึ้งและถาวรมากยิ่งขึ้น เช่น การช่วยทางด้านการศึกษา หรือการป้องกันสาธารณภัย

การที่ท่านทั้งหลายมาในวันนี้ ได้บริจาคทั้งทรัพย์ ได้บริจาคทั้งแรง ก็ขอให้ได้รับการขอบใจ และยกย่องว่า เข้าใจงานของส่วนรวมอย่างดี ขอให้การที่มีกุศลเจตนาอย่างลึกซึ้งนี้ ทำให้ท่านทั้งหลายได้ประสบความสำเร็จในงานการในกิจการใด ๆ เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของส่วนรวม และเจริญรุ่งเรืองของส่วนตัว ก็ขอให้ท่านทั้งหลายมี กำลังกายกำลังใจพร้อมสมบูรณ์ เพื่อที่จะได้สร้างชาติ สร้างความเจริญ สร้างความอยู่เย็นเป็นสุขของส่วนรวม และมีอนาคตที่แจ่มใส ขอให้ท่านทั้งหลายประสบแต่ความเจริญความก้าวหน้าทุกประการ.





พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่คณะกรรมการบริหารสมาคมนักประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย
เข้าเฝ้า ฯ พูลเกล้า ฯ ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันจันทร์ ที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๒๓

—————

ขอขอบใจสมาคมที่ได้นำเงินมาเพื่อช่วยในกิจการการกุศล ซึ่งถ้าพูดไปก็คงพูดไม่ผิดว่า เป็นส่วนหนึ่งของ
งานของสมาคมที่ได้ตั้งภารกิจเอาไว้แก่ตัว

การประชาสัมพันธ์นั้น เท่าที่เข้าใจเป็นงานที่กว้างขวางมาก และกิจการเกือบทุกกิจการจะต้องประกอบด้วย
การประชาสัมพันธ์ ซึ่งจะตีความว่า การประชาสัมพันธ์ตามคำในตัวเอง ก็เป็นความสัมพันธ์ระหว่างประชาชน
หรือให้ประชาชนเข้าใจสัมพันธ์กันถ้าจุดประสงค์ของสมาคมเป็นดังนี้ ก็ถือว่าเป็นงานที่กว้างขวางมาก และ
งานกิจการต่าง ๆ ก็จะต้องอาศัยการประชาสัมพันธ์เกือบทั้งนั้น ตั้งแต่ด้านการทำให้คนเข้าใจในสถานการณ์
จนถึงเรื่องของธุรกิจ ในด้านการค้าหรือธุรกิจนั้น ก็จะต้องสร้างหรือทำอะไรเพื่อให้คนได้ใช้หรือให้คนได้มาเป็น
ลูกค้า ก็ต้องมีการประชาสัมพันธ์ การแถลง และทำให้คนนิยมถ้าเป็นในด้านความปลอดภัย หรือความเจริญ
ของประเทศชาติเป็นส่วนรวม ก็จะต้องให้คนทั่วไปเข้าใจว่า ทางหน่วยราชการหรือองค์การใด ทำอะไรสำหรับ
จุดประสงค์ใด ก็เป็นการประชาสัมพันธ์ และการที่ได้กล่าวถึงวิชาการ คือวิชาการประชาสัมพันธ์ก็เป็นวิชาการ
เฉพาะอยู่แล้ว ที่จะทำให้การแถลงการณ์ทำให้คนเข้าใจนั้นเป็นไปตามจุดประสงค์ ก็เข้าใจว่าที่ท่านทั้งหลายได้มาตั้ง
เป็นสมาคมนักประชาสัมพันธ์ ก็เป็นสิ่งที่น่าทำอยู่

ถ้าดูอีกแง่หนึ่ง คำว่านักประชาสัมพันธ์ ก็อาจจะเป็นสิ่งที่น่ากลัว เพราะว่าการประชาสัมพันธ์ทำให้นึกถึง
การโฆษณา และการโฆษณาก็นึกถึงการโฆษณาชวนเชื่อ ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์ความจริงก็ต้อง
ชวนเชื่อ เพราะว่าถ้าไปชวนไปเชื่อจุดประสงค์ก็เป็นหมัน เพราะว่าถ้าประชาสัมพันธ์ไม่ชวนให้เชื่อ ถ้าไม่มีใครเชื่อ
นักประชาสัมพันธ์ นักประชาสัมพันธ์คนนั้นก็ทำงานอย่างไม่มีผล แต่การชวนเชื่อนั้นฟังดูน่ากลัวเพราะว่าจะ
ชวนเชื่อในความจริงก็ได้ จะชวนเชื่อในความไม่จริงก็ได้ ทั้งนี้ วิชาการสูงวัยทางการสูง จะเรียกว่าเทคนิคสูง ก็อาจ
จะชวนเชื่อไปทางไหนก็ได้ จึงเป็นสิ่งที่น่ากลัวถ้าจงใจชวนเชื่อในสิ่งที่ถูกต้องที่จริง และเป็นประโยชน์ ก็อาจจะทุเลา

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้





บางทีก็ชวนเชื่อในสิ่งที่ไม่จริง ที่เป็นประโยชน์เหมือนกัน แต่เป็นประโยชน์ส่วนตัว อันนี้ก็เป็นที่น่ากลัวและไม่พึงปรารถนา แต่ส่วนมากวิชาการหรือวิทยาการ หรือเทคนิคการประชาสัมพันธ์ย่อมจะต้องมุ่งที่จะให้เชื่อ ถ้ามุ่งให้เชื่อและเชื่อแล้ว ผู้ที่ประชาสัมพันธ์นั้นว่ามีอำนาจเท่ากับถืออำนาจ จะเป็นอำนาจจิตก็ได้ หรืออำนาจทางวิชาการ คือพูดดีกว่าคนอื่นการประชาสัมพันธ์ก็คือคนไหนพูดดังก็กลบคนที่พูดไม่ดัง ทั้งในทางเสียงดัง ทั้งในทางอิทธิพล ฉะนั้น คนที่หัดพูดเสียงดัง หัดพูดให้ถึงใจของคน บางทีก็ลืมตัวได้ ลืมว่าประชาสัมพันธ์เพื่ออะไร ก็อ้างว่าประชาสัมพันธ์เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม แต่ถ้าลืมหรือเผลอทำให้คนเชื่อในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง อาจจะมาเสียต่อผู้ประชาสัมพันธ์เองก็ได้ ทั้งในทางตรงหรือทางอ้อม ฉะนั้น พูดถึงคำว่าประชาสัมพันธ์ก็น่ากลัว เพราะน่ากลัวสำหรับผู้ฟังอาจจะหุบก็ได้ หรือผู้ที่โฆษณาเองก็อาจจะได้รับผลเสียของการโฆษณาที่ผิดก็ได้

ฉะนั้น ก็มาพบกับท่านทั้งหลายด้วยความชื่นชมอย่างหนึ่ง และด้วยความหวาดกลัวอย่างหนึ่ง ถ้าทำดี คำว่าทำดีนี้ก็ไม่น่าคอยประชาสัมพันธ์นัก เพราะฟังว่าทำดีก็ออกจะเบื่อ ๆ แต่ก็ไม่มีคำอื่นที่ดีกว่าคำว่าทำดี ถ้าทำดีก็จะเป็นประโยชน์มาก เพราะว่าช่วยให้คนเข้าใจในสิ่งที่มีอยู่ในโลกนี้ โดยเฉพาะในสิ่งที่มีอยู่ในประเทศเรา และจะทำให้ส่วนรวมใช้สิ่งของที่มีที่ดี ๆ ในประเทศ เพื่อรักษาความดีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าทุกคนตั้งใจทำให้ผลที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม ก็เชื่อได้ว่าส่วนรวมได้อยู่เย็นเป็นสุขได้ การที่จะทำไม่ดีอาจจะไม่เจาะจง แต่เพราะว่ามีหลักวิชาและวิทยาการการประชาสัมพันธ์ซึ่งจะต้องปฏิบัติ แต่อาจจะไม่เหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองของเราในปัจจุบัน หรือสภาพปัจจุบันของโลก ทำให้นึกถึงว่า อันนี้อาจจะไม่ใช่เรื่องของการประชาสัมพันธ์แท้ ๆ หรือเรื่องของโฆษณาแท้ ๆ อย่างเช่นในต่างประเทศ และในเมืองไทยนี้ก็ทำกันมากขึ้นทุกทีถึงการโฆษณาสินค้า ท่านอาจจะแย้งว่าไม่ใช่จุดประสงค์ของสมาคมที่จะสนับสนุนการโฆษณาสินค้า แต่การประชาสัมพันธ์ก็เป็นการโฆษณานั้นเอง

ด้านโฆษณาในกิจการธุรกิจต่าง ๆ ต้องมีโฆษณาทั้งนั้น แต่ละบริษัทหรือแต่ละองค์การได้จัดงบประมาณโฆษณาปีละไม่ใช่น้อย ถ้าจะต้องนับเป็นเงินก็เป็นเงินหลายล้านบาท เงินที่ใช้นั้นก็ไปทำให้คนได้เห็น ถ้าพูดถึงบริษัทสินค้าที่จะขายสินค้า ก็ได้เห็นสินค้าและได้พรรณนาถึงคุณสมบัติถึงความดีของสินค้านั้น ซึ่งอาจจะไม่ดีก็ได้ แต่ว่าจะต้องโฆษณาจะต้องใช้เงินจำนวนมาก ซึ่งถ้าไม่ได้ใช้เงินจำนวนนั้นก็อาจจะขายราคาถูกก็ได้ ฉะนั้น การที่





ต้องโฆษณา ก็เท่ากับว่าต้องเสียเงินและทำให้สินค้าแพงขึ้น ผลก็ไม่ดี ผลก็ไม่ได้แก่ผู้ผลิตสินค้าหรือผู้ที่ค้าสินค้านั้น เพราะว่าจะต้องใช้จ่ายมากขึ้น ไม่ได้เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ใช้สินค้านั้น เพราะเห็นว่าจะต้องเสียเงินแพงกว่าที่ควร อันนี้เป็นต้น ถ้ามองดูกิจการโฆษณาสินค้า ก็เป็นวิชาอย่างหนึ่งเหมือนกัน อยู่ในวิชาการประชาสัมพันธ์ อันนี้ก็อันตรายอย่างหนึ่ง ซึ่งยอมรับว่าต้องทำ และบางทีก็ต้องโฆษณาสรรพคุณของสินค้านั้น ทำให้คนเข้าใจผิด บางคนก็ไม่ได้อยากซื้อเลย บางคนก็ไม่ควรเลยที่จะใช้สิ่งเหล่านั้นก็ใช้ นึกถึงอย่างเช่นยารักษาโรค เขาประชาสัมพันธ์หรือเขาโฆษณาว่ายานั้น ๆ ทำให้สบาย ทำให้กระชุ่มกระชวย แข็งแรงดี สมองโปรง แต่แท้จริงถ้าใช้ยานั้นอาจจะเป็นอันตรายต่อร่างกายก็ได้ อันนั้นก็เกิดผลเสีย ผลเสียที่น่ากลัว นี่ในด้านสินค้า ถ้าโฆษณาในทางด้านชวนเชื่อ ก็อาจเสียหายได้ เพราะว่าบางคนก็คิดดีแล้ว ถูกโฆษณาชวนเชื่อเลยเชื่อไป เลยปฏิบัติไม่ดี ไม่ถูกต้อง ทำให้ส่วนรวมปั่นป่วนไปได้

ฉะนั้น การโฆษณาหรือการประชาสัมพันธ์ก็อาจมีผลเสียได้ ก็ด้วยเหตุว่าการประชาสัมพันธ์ อันนี้พูดตรง ๆ ว่าการประชาสัมพันธ์ไม่ใช่โฆษณา การประชาสัมพันธ์นั้นเป็นอาวุธ อย่างเช่นมีด จะเรียกว่าเป็นอาวุธก็ได้ เป็นเครื่องใช้ก็ได้ ถ้าไม่มีมีดก็ตัดอาหารไม่ได้ ตั้งแต่ในครัวเตรียมอาหารก็ลำบาก เพราะว่าสิ่งที่มาประกอบเป็นอาหารจะต้องใช้มีดสำหรับตัดเป็นชิ้นให้เหมาะสมกับการประกอบอาหาร แต่ถ้ามีมีดนั้นซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่ดี ที่มีประโยชน์ถูกนำมาใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง ก็กลายเป็นอาวุธ ดังที่เกิดเหตุอยู่ทุกวันว่ามีมีดเป็นอาวุธที่ยาวรังควาญคนและทำร้ายคนก็มีทุกวัน ฉะนั้น ถ้าใช้มีดในทางที่ถูกก็เป็นประโยชน์ ใช้มีดในทางที่ไม่ถูกก็ไม่เป็นประโยชน์และเป็นโทษอย่างอื่นก็เช่นเดียวกันเครื่องมือทั้งจอบเสียมก็เป็นเครื่องมือที่จำเป็น ตลอดจนเครื่องมือที่ทุกวันนี้ได้ขึ้น เครื่องที่ดีคือรถยนต์ รถยนต์นี้เป็นเครื่องอุปกรณ์ที่มีประโยชน์มาก เดียวนี้ทุกคนที่จะไปไหนมาไหนส่วนมากก็ต้องใช้รถยนต์ เป็นรถยนต์ส่วนตัวก็มีรถยนต์สาธารณะก็มี แต่ว่าถ้าใช้ไม่ถูกก็อาจจะมีรถบดขยี้อย่างสยองตามที่เห็นในหนังสือพิมพ์ ดับไปก็ศพก็ไม่ทราบ นี่ก็มี ฉะนั้น ถ้าใช้ในทางที่ถูกก็มีประโยชน์ ถ้าใช้ในทางที่ไม่ถูกหรือเปลือง ก็อาจจะเป็นการทำร้ายคนอื่นก็ได้ หรือทำร้ายตนเองก็ได้ หรือเปลืองทำไปโดยที่ไม่ได้ระมัดระวังพอ ก็อาจจะเป็นอันตรายเป็นอุบัติเหตุก็ได้ ฉะนั้น การที่ศึกษาและปฏิบัติวิชาการประชาสัมพันธ์ ก็เป็นอาวุธที่มีประสิทธิภาพที่จะช่วยให้คน





อยู่ดีกินดี ให้คนเข้าใจถึงคุณสมบัติของสิ่งที่เราจะแจก หรือซื้อแจกให้ประชาชนทราบ แต่ถ้าใช้ในทางที่ไม่ดี ก็อาจจะ
เป็นอาวุธที่เสียหาย โดยแจกแจงใจใช้โดยจงใจก็เสียหาย ใช้โดยประมาทก็เสียหายได้เหมือนกัน

ที่พูดนี้ก็เพียงแต่ว่า มีความคิดที่ผ่านมาก็ขอแจ้งให้ท่านทราบ ผิดถูกอย่างไรก็ให้ท่านไปพิจารณาเอง การที่
ตั้งเป็นสมาคมมีโอกาสนี้จะปรึกษาหารือกัน ก็อาจจะทำให้อันตรายต่าง ๆ ของประชาสัมพันธลดลงไป หรือสามารถ
ที่จะต่อต้านการประชาสัมพันธที่เป็นโทษก็ได้ ฉะนั้น ก็ไม่ขัดข้อง ตรงข้ามสนับสนุนที่จะให้ท่านทั้งหลายได้มีการ
ประชุมกันและให้การประชาสัมพันธในทางที่ถูกต้อง ในทางที่จะมีประสิทธิภาพ ทางบวก ทำอย่างนั้นได้ตาม
จุดประสงค์ที่ถูกต้องแล้วก็ขอชมเชย และขอให้กิจการของท่านได้รุ่งเรืองสมกับที่ได้ตั้งปณิธานไว้ และขอขอบใจอีกที่
ที่ท่านทั้งหลายได้มาสนับสนุนในกิจการกุศล ซึ่งก็ขอรับรองว่าจะไปใช้ในทางที่ถูกต้อง เพื่อสงเคราะห์ผู้ตกทุกข์
ได้ยาก หรือผู้ที่ต้องช่วยเพื่อให้มีความเป็นอยู่ที่ปลอดภัยขึ้น ที่เจริญขึ้น ไม่มีทางที่จะแจ้งให้ท่านทราบว่าซื้ออย่างไร
หรือประชาสัมพันธให้ท่านทราบว่าใช้ในทางไหน เพราะว่ายังไม่ทราบว่าซื้อที่ไหน เพราะเวลาไปที่ไหนก็ตาม ถ้ามี
คนใช้ก็ต้องมีค่าใช้จ่าย เช่นค่าพาหนะ ซึ่งจะหาใบรับมาให้ท่านดูก็ยาก ถ้าท่านทั้งหลายไว้วางใจจะไปใช้ในทางที่
ถูกต้อง ก็ขอแนะนำเงินนี้ไปใช้ ถ้าท่านไม่เห็นชอบก็อาจจะต้องคืนเงินไปให้ท่าน เพราะไม่ให้เกิดความสงสัย แต่โดยที่
ท่านให้มาแล้วก็ขอให้ท่านไว้วางใจได้ว่าเอาไปใช้ให้ดีที่สุดเพื่อสงเคราะห์ชาวบ้านหรือคนที่ตกทุกข์ได้ยากมีความเป็นอยู่ที่
ประสบความสำเร็จมากกว่าพวกเรา ก็นับว่าท่านทั้งหลายได้ช่วย นับเป็นผู้มีใจกุศล ท่านจงรับอานิสงส์ของการทำบุญ
โดยเจตนาบริสุทธิ์นี้

ขอให้ท่านประสบแต่ความสำเร็จความเจริญในสิ่งที่ถูกที่ควร ให้ได้ก้าวหน้า มีความปลอดภัย.





พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพาย

ณ ศาลาดุสิดาลัย

วันอังคาร ที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๒๓



ข้าพเจ้ายินดีที่ได้มอบเครื่องอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพายแก่ท่านทั้งหลาย นับว่าเป็นเครื่องหมายสำหรับแสดงว่าท่านทั้งหลาย ได้ปฏิบัติงานการมาด้วยความต่อเนื่อง และด้วยความขยันหมั่นเพียรมาเป็นเวลาช้านาน ทำประโยชน์แก่งานการเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

ท่านทั้งหลายเป็นผู้ที่ได้ปฏิบัติงานในสาขาต่าง ๆ ของท่านตามที่มีหน้าที่การงานแสดงให้เห็นว่าทุกคนจะต้องทำงานด้วยตนเองในทางที่ถนัดและที่เป็นหน้าที่ แต่เมื่อมีหน้าที่แตกต่างกันหลายอย่างจึงต้องมาประกอบขึ้นเป็นส่วนรวม งานของส่วนรวมนี้จะต้องทำให้ก้าวหน้าพร้อม ๆ กันในทุกสาขา เมื่อท่านเป็นผู้ที่ได้ทำงานในสาขาต่าง ๆ หลายสาขา และมาชุมนุมพร้อมเพรียงกันในที่นี้ ก็นับว่าเป็นสัญลักษณ์หรือการแสดงที่ดีว่า เมื่อแต่ละคนทำงานอย่างดี อย่างมีความสามารถ ถูกต้องตามหลักวิชาการ และด้วยความขยันหมั่นเพียร ก็ได้ผล เมื่อผลทั้งหมดนี้มารวมกันเป็นอันหนึ่งคือทำงานด้วยความสอดคล้องกันก็ทำให้เป็นปึกแผ่น ฉะนั้น ชุมนุมนี้ก็นับว่าเป็นสัญลักษณ์หรือเป็นการแสดงถึงความเข้มแข็งของเมืองไทย ที่มีผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจดีและมีจำนวนมาก

สิ่งใดก็ตามต้องประกอบด้วยชิ้นส่วนเล็ก ๆ ซึ่งแต่ละชิ้นส่วนเล็ก ๆ นั้นอาจจะไม่เป็นสิ่งที่จะมีพลังนักหรือมีความหมายนัก เช่น แม้จะของง่าย ๆ ที่เราต้องมีทุกวันคือข้าวในจาน ถ้าข้าวแต่ละเม็ดแต่ละเม็ดก็ดูไม่มีความหมายนัก เพราะว่าเล็กน้อย ดูไม่พอและไม่อึดแน่น แต่ว่าเม็ดข้าวในจานของเราที่ทำให้เราสามารถประทังชีวิตอึดได้ ก็มีจำนวนพอนั้นเพื่อที่จะให้เราประทังชีวิตได้ก็จะต้องมีข้าวในจาน แต่ว่าข้าวนั้นจะต้องมีจำนวนมากพอคือประกอบด้วยหลายเม็ดที่จะทำให้เราอึดได้ ถ้าเราไปคิดถึงข้าวแต่ละเม็ดซึ่งจะต้องเติบโตขึ้นมาในนา คือ ตอนแรกก็ต้องไปหว่านและทำนุบำรุงขึ้นมา เสร็จแล้วก็ต้องไปปักดำแต่ละต้น ๆ และขึ้นมาเป็นรวง และจะต้องทำนุบำรุงให้เติบโต เสร็จแล้วนำมาสีเพื่อที่จะให้มาเป็นข้าวสารให้มาหุงต้มได้และมาถึงที่เราจะบริโภค ทุกสิ่งทุกอย่างจะต้องประกอบด้วยการทำงานที่ยินนานและยากเย็นเพื่อที่จะได้เม็ดข้าวเม็ดเดียว และเม็ดข้าวเม็ดเดียวนั้นก็ต้องมาประกอบเข้าเป็นจำนวนมากพอที่มาบริโภคให้อึด ถ้าเปรียบเทียบอย่างนี้มาเปรียบเทียบกับบุคคล บุคคลในชาติบ้านเมืองก็เป็นบุคคลแต่ละบุคคล แต่ละคนก็คงคิดว่าตัวเองคนเดียวทำอะไรมาไม่ได้ ทำดีมาก็ไม่ได้ ทำเลวมากก็ไม่ได้ แต่ถ้ามานึกดู

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้





ว่ามาประกอบขึ้นมาหลาย ๆ คนมาร่วมกัน ถ้าร่วมกันทำดีความดีก็ได้มาก และทำให้แต่ละคนก็มีความปลอดภัย ถ้าทำไม่ดีมากขึ้นก็ทำให้ส่วนรวมไม่ดี และทำให้ส่วนรวมล่มจมได้ แต่โดยมากความดีถ้าทำแล้วรู้สึกว่ามันไม่ค่อยเห็น แต่ความไม่ดีหรือความเลวความทุจริตนั้นก็ทำให้เสียหายได้มาก

ฉะนั้น การที่ท่านทั้งหลายได้ประกอบความดีจนได้รับเครื่องหมายของเกียรติ ที่แสดงถึงความบากบั่นได้ ทำงานตามหน้าที่มาเป็นเวลาช้านานจนได้รับเกียรตินี้ ก็นับว่าเป็นผู้ที่ประกอบความดีด้วยความเพียรแล้วก็ได้มาอยู่ ร่วมกัน เป็นการเตือนว่าผู้ที่พยายามทำงานทำการด้วยความความบากบั่นนั้นมีเพื่อนไม่ใช่ทำคนเดียว ทำคนเดียว อาจจะรู้สึกท้อใจ แต่ให้รู้ว่ามีหลาย ๆ คนที่ทำพร้อมเพรียงกัน ถ้าบุคคลที่มีความตั้งใจดีช่วยกันทำให้งานลุล่วงไป ก็เชื่อได้แน่ว่าส่วนรวมในที่นี้ก็คือบ้านเมืองของเราจะก้าวหน้ามีความปลอดภัย มีความมั่นคงได้ ฉะนั้น ก็ขอแสดงความยินดีอีกครั้งหนึ่งกับท่านทั้งหลายที่ได้รับเกียรติ ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงเช่นนี้ ขอให้ท่านช่วยกัน ปฏิบัติงานตามหน้าที่ให้เข้มแข็งต่อไป เพราะว่ารู้แน่ว่าการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตนอย่างดีและให้สอดคล้องกับ ผู้อื่นจะนำความเจริญมั่นคงแก่ส่วนรวม หมายถึงทำให้แต่ละบุคคลมีความสุขความสบายได้

ก็ขอให้ท่านทั้งหลายมีกำลังทั้งกายทั้งใจเข้มแข็ง เพื่อให้ประสบความสำเร็จทุกประการในงานการที่ได้ตั้ง เอาไว้อย่างดี.





พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่อธิบดีกรมอัยการ^(๒) และข้าราชการกรมอัยการ
เข้าเฝ้า ฯ ทูลเกล้า ฯ ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพุธ ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๒๓



ขอขอบใจข้าราชการกรมอัยการ กระทรวงมหาดไทย ที่ได้นำเงินมาเพื่อการกุศลในวันนี้ ทั้งได้มาให้พร ซึ่งเป็นเครื่องที่จะทำให้มีกำลังใจในการทำภารกิจต่าง ๆ การที่ให้พรและนำเงินมาเพื่อสนับสนุนนั้นก็นับว่าเป็นการช่วยอย่างดี นอกจากนี้การที่ท่านทั้งหลายได้ตั้งอกตั้งใจทำงานตามภาระหน้าที่ ก็นับว่าเป็นทั้งพรทั้งกำลังใจเข้ามาอีกอย่างหนึ่ง เพราะถ้าเห็นว่ามีหน้าที่สำคัญ ๆ ได้ปฏิบัติงานของตนด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และด้วยความสามารถ ก็หมายความว่าประเทศชาติจะมีความมั่นคงได้มาก เพราะว่าทุกคนก็ย่อมจะต้องตั้งใจที่จะทำเพื่อให้งานลุล่วงไป หมายความว่าความมั่นคงของประเทศชาติ ฉะนั้น การที่ท่านทั้งหลายมาให้พร ทั้งนำเงินเพื่อช่วยในกิจการทั้งหลายที่ท่านทั้งหลายทำงานด้วยความเข้มแข็ง จึงเป็นกำลังใจที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ต่อไป และเป็นความหวังว่าภารกิจในหน้าที่ของแต่ละคนจะมีผลดี

ขอให้ท่านทั้งหลายได้รับความชอบใจ และฝากขอบใจกับทุกคนที่มีส่วนในการบริจาค ทั้งมีส่วนในการทำงานให้เข้มแข็ง ขอฝากพรสนองตอบไปว่า ให้มีกำลังใจทั้งกายทั้งใจเข้มแข็ง มีความสำเร็จทุกประการในภาระการงาน ตลอดจนมีความเจริญรุ่งเรืองทั้งในส่วนตัวด้วย ขอให้ท่านทั้งหลายประสบแต่ความสำเร็จ ให้งานการลุล่วงไปด้วยดี.

(๑) เรียบเรียงตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) นายประเทือง กิริติบุตร





พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ประธานมูลนิธิราชประชานุเคราะห์^(๒)

นำผู้บริจาคสมทบทุนมูลนิธิ ฯ

และผู้ชนะเลิศการแข่งขันกอล์ฟการกุศล

เฝ้า ฯ รับพระราชทานเข็มผู้โดยเสด็จพระราชกุศล และถ้วยรางวัล

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพุธ ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๒๓



งานของมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ที่ได้ตั้งไว้ นับว่าเป็นงานที่กว้างขวางใหญ่โตมากจะต้องได้รับการสนับสนุนทั้งทางบริการ คือช่วยเหลือทางกำลังกายกำลังความคิดอย่างมาก เพราะว่ามีงานหลายด้าน แบ่งเป็น ๒ อย่าง อย่างสำคัญคือด้านรักษาหรือหาอุปกรณ์หาความรู้สำหรับช่วยรักษาผู้ป่วยโรคเรื้อน และการที่จะทำให้ทางด้านจิตใจของผู้ป่วยฟื้นตัวขึ้นมา เพราะว่าผู้ป่วยโรคเรื้อนเป็นทั้งกายทั้งใจ ฉะนั้น ต้องใช้กำลังทั้งร่างกายแรงใจมากทั้งต้องใช้แรงทรัพย์ก็มาก การที่กรรมการหาทุนของมูลนิธิได้ทำงานอย่างเข้มแข็ง จนได้หารายได้มาสำหรับบำรุงมูลนิธิเป็นจำนวนมากว่าที่ท่านประธานมูลนิธิได้กะเอาไว้ นับว่าท่านทั้งหลายได้ปฏิบัติงานอย่างดีที่สุด ในด้านการหาทุนนี้ต้องอาศัยงานหลายอย่าง ทุกคนที่ได้มีส่วนในการหาทุนนี้จึงควรที่จะได้รับการชมเชยอย่างสูง เพราะว่าทุกคนได้มีส่วนในการทำให้ผู้มีจิตศรัทธาได้บริจาคทรัพย์เพื่อการนี้ และผู้บริจาคทรัพย์เองก็นับว่าเป็นผู้ที่มีอุปการคุณแก่มูลนิธิอย่างมาก

มูลนิธิได้ทำงานช่วยทางการแพทย์อย่างมีประสิทธิภาพ ทางเราก็ได้มีแผนการปราบโรคเรื้อนนี้เป็นเวลาช้านาน และอย่างที่ประธานมูลนิธิได้กล่าวต้องมีการสนับสนุนมาก การที่มูลนิธิได้เข้าช่วยในด้านต่าง ๆ ก็เป็นการช่วยราชการที่จะช่วยผู้ป่วยผู้เคราะห์ร้าย การช่วยนี้จะทำแต่ฝ่ายเดียวก็ยาก ดังที่ได้เห็นภาระของมูลนิธิคือการที่จะนำผู้ที่เป็นโรคมารักษานั้นเป็นปัญหาใหญ่ การรักษาโรคนั้นก็มียา มีวิธีการนับว่าดีอยู่แล้ว แต่การที่จะนำผู้ที่เป็นโรคนี้มาได้รับการรักษาเป็นปัญหาใหญ่ เกี่ยวข้องกับจิตใจ และเกี่ยวข้องกับการทำให้ผู้ป่วยนั้นเข้าใจ จึงต้องมีการตั้งบริการต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้ที่เป็นโรคเรื้อนกล้าเข้ามา การที่จะให้คนเป็นโรคเรื้อนเข้ามานั้นจึงเป็นปัญหาใหญ่ เมื่อเข้ามาแล้วก็ต้องมีบริการอย่างอื่นคือ ในด้านการรักษาส่วนหนึ่ง และการที่จะอยู่ด้วยความสบายใจอีกประการหนึ่ง ส่วน

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) ท่านผู้หญิง ดุสฎี มาลากุล





ที่สำคัญให้อยู่ด้วยความสบายใจก็เกี่ยวข้องกับครอบครัวเป็นส่วนสำคัญ และการศึกษาของบุตรหลานก็เป็นส่วนที่สำคัญมาก จึงมีกิจการโรงเรียนเพื่อที่จะให้ผู้ป่วยทราบว่า ลูกหลานของตนมีความปลอดภัย และมีโอกาสที่จะได้รับความรู้ ถ้าพูดต่อไปก็มีหลายอย่างสำหรับผู้ป่วยเองเมื่อเข้ามาอยู่ในสถานที่รักษาก็ต้องมีการทำงาน เพราะถ้าอยู่เฉย ๆ จะทำให้เสื่อมในสุขภาพจิต ฉะนั้นก็ต้องมีการฝึกอบรมผู้ป่วยด้วย นอกจากนี้ เมื่อผู้ป่วยหายจากโรคจะสามารถที่จะออกไปได้แล้วก็มีปัญหาเรื่องอาชีพ เพราะว่าบางคนต้องพิการไปก็ต้องช่วยให้เขาได้อาชีพที่เหมาะสมกับความพิการ หรือจะช่วยให้ความพิการนั้นลดไปด้วยการดัดแปลงให้ดีขึ้น เมื่อออกไปแล้วจะต้องมีอาชีพให้ทำหมายความว่าให้สามารถปฏิบัติตามอาชีพที่ฝึกฝนไว้ ซึ่งเป็นของไม่ยาก ไม่ใช่ของยาก ถ้าเราจัดให้มีโอกาสที่จะมีที่อยู่ แต่ปัญหายากก็คือที่อยู่ไม่พออย่างหนึ่ง และบางทีที่อยู่ก็ไม่เป็นที่พอใจเพราะว่าทำให้คับใจทั้งหมดนี้ตั้งแต่การรักษาจนถึงการช่วยให้ฟื้นตัวและสามารถที่จะกลับเป็นคนที่มีชีวิตธรรมดา เพื่อที่จะให้สามารถรับผู้ป่วยต่อไปทั้งหมดนี้เป็นปัญหามาก ที่ว่าข้างต้นว่าจะต้องใช้กำลังกายใจของผู้ที่เป็นเจ้าหน้าที่ และกรรมการมูลนิธิ ฯ ตลอดจนหากำลังทรัพย์ด้วยเป็นสิ่งที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถที่แตกต่างกันมาก ๆ

การปราบโรคเรื้อนเป็นโครงการของกระทรวงสาธารณสุข กรมอนามัย เป็นเบื้องต้นแต่ปัญหาที่พอกพูนขึ้นมามีมากมาย ฉะนั้น การที่ท่านทั้งหลายได้มาร่วมในงานของมูลนิธิในทุกทาง ตั้งแต่การจัดให้มีเจ้าหน้าที่เข้าหากันจนถึงเรื่องของการหาทุน ทุกคนจึงมีส่วนในการทำให้งานกุศลอันใหญ่นี้บรรลุผลได้ ทั้งทางราชการคือกระทรวง ทบวง กรม โดยมีกระทรวงสาธารณสุขเป็นสำคัญ และมีกระทรวงศึกษา กระทรวงมหาดไทย ตลอดจนกระทรวงอื่น ๆ ที่มาร่วมมือก็ได้ทำงานอย่างคล่องแคล่วทำงานนี้ลุล่วงไป จะพูดว่าลุล่วงไปก็ไม่ได้คือก้าวหน้า ตอนแรกก็บอกว่าทางกระทรวงมีแผนการที่จะปราบโรคเรื้อนนี้ให้เสร็จให้หมดไปภายในระยะเวลาหนึ่ง แต่ก็ต้องเน้นสาเหตุผลที่เน้นช้านั้นคงไม่ได้มาจากสภาพทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่เพราะว่าเป็นงานใหญ่ต้องมีการประสานงานเป็นอย่างดีเป็นงานที่ยาก ฉะนั้นก็ต้องใช้เวลานานตั้งแต่ปี ๒๕๐๐ มา ก็ได้ทำงานอย่างไม่หยุดหย่อนอาจจะหย่อน





นิดหน่อยก็ได้ถึงทำให้ข้าเหนื่อย แต่ไม่ได้หยุด การที่ท่านทั้งหลายชะม่นช่วยกันก็เชื่อว่าจะทำให้งานนี้รุดหน้าไปด้วยดี งานปราบโรคเรื้อนนี้เป็นงานที่ยากและงานที่หนัก ก็ขออย่าว่าเป็นงานที่จะต้องรับความร่วมมือจากทุกฝ่ายทุกคน และถ้าทุกฝ่ายทุกคนช่วยกันก็สามารถที่จะช่วยผู้ที่เคราะห์ร้ายได้อย่างดี

ในประเทศต่าง ๆ ที่มีโรคเรื้อนนี้ แม้จะในประเทศที่เรียกว่าเป็นประเทศที่ก้าวหน้าแล้ว พัฒนาแล้วก็ยังมีไม่ใช่จะปราบได้โดยง่าย และปัญหาสำคัญที่เราเผชิญตั้งแต่ต้นก็คือให้คนได้สนใจ และทำให้คนรู้ว่าโรคเรื้อนนี้แก้ไขได้ช่วยได้ ให้ผู้ที่เป็นโรคเรื้อนพ้นหรือบรรเทาจากความทุกข์ที่มี ถ้าทราบแค่นี้ก็ทำให้มีกำลังใจขึ้น และจุดสำคัญอันหนึ่งคือทางจิตใจของผู้ที่เป็นโรคเรื้อน จะมีความลำบากทั้งในร่างกายทั้งในจิตใจ เพราะว่าเวลาไปไหนก็มีคนรังเกียจ แต่ขอกล่าวแย้งนิดหน่อยว่ามีเหมือนกันที่เขาใช้การเป็นโรคเรื้อนนี้เป็นประโยชน์แก่ตน ซึ่งอาจจะเป็นสิ่งที่น่าเศร้าใจก็ได้ แต่ก็เป็นส่วนหนึ่งของปัญหาของเราคือได้ไปเผชิญคนที่เป็นโรคเรื้อนและจะช่วยเขา แต่เขาไม่ยอมให้ช่วย เพราะว่าหากินได้ อันนี้ก็เป็นส่วนหนึ่งของปัญหาของเราเหมือนกัน เขาไม่ยอมที่จะให้ส่งไปโรงพยาบาล เขาไม่ยอมที่จะให้ไปรักษา ก็ เพราะว่าเขาไปที่ไหนเขาเป็นโรคเรื้อนก็ได้เงิน ได้ความช่วยเหลือหล่อมาหากินได้ ถ้าให้เข้าโรงพยาบาลหรือสถานที่ที่รักษาโรคเรื้อน ก็หมดอาชีพ อันนี้ก็เห็นใจเหมือนกัน วิธีแก้ไขก็ต้องหาทางที่จะให้โรงพยาบาลหรือสถานที่รักษาโรคเรื้อนนี้มีบริการให้ดีขึ้น ซึ่งก็เป็นงานใหญ่อีก และจะทำให้ผู้ที่เอาโรคของตนเป็นเครื่องมือหากินเห็นว่าไม่คุ้ม แต่ก็ เป็นสิ่งที่ยากเหมือนกัน เพราะว่าบางคนก็ไม่ชอบเข้าโรงพยาบาล แม้ว่าโรงพยาบาลจะดีอย่างไรก็ไม่ชอบ เพราะว่าขาดความเป็นอิสระ ดังนั้นเป็นปัญหาที่มีอยู่ ก็ยังไม่ได้คำตอบ แต่อย่างไรก็ดีท่านทั้งหลายได้ช่วยกันทางตรง ทางอ้อม ด้วยกาย ด้วยใจ ด้วยทรัพย์ ท่านได้ช่วยให้ผู้ที่เคราะห์ร้ายมีแสงสว่างมีทางที่จะบรรเทาความทุกข์ของเขาได้เท่ากับที่ท่านทั้งหลายได้ปฏิบัติจะเรียกว่างานก็ไม่ใช่ เพราะว่าท่านทำด้วยจิตใจเปี่ยมไปด้วยความเมตตา เป็นความกรุณา เพราะว่าท่านได้เสียสละเวลาและแรงเพื่อกิจการนี้ ก็ขอให้ท่านทั้งหลายมีจิตใจอย่างนี้สืบต่อไป เพราะเชื่อว่าผู้ที่มีจิตใจเมตตาและกรุณาด้วยใจจริงย่อมได้รับประโยชน์อย่างน้อย





ที่สุด มีความสบายใจ มีความผ่อนคลาย เพราะว่าเมื่อเราช่วยผู้ที่ตกทุกข์ได้ยากที่ไร เราก็มีปิติ ปิตินี้ก็แสดงในความรู้สึกที่ใจสบาย มีความโปร่งผ่อนคลาย เชื่อว่าท่านทั้งหลายก็ทราบว่าคุณตอนนี้แปลว่าอะไร

ก็ขอให้ท่านได้ปฏิบัติทำตนให้เป็นอย่างที่ได้ทำ จะเป็นสิ่งที่ดีสำหรับตนเอง แล้วก็ไม่จำเป็นที่จะกล่าวให้พรแก่ท่านเลย เพราะว่าท่านทำอะไรเป็นพรแก่ตนเอง ถ้าทุกคนปฏิบัติให้เป็นมงคลแก่ตัวเองเช่นนี้ ก็เชื่อว่าส่วนรวมจะดีขึ้น เพราะว่าเป็นประโยชน์ส่วนตัวและเป็นส่วนรวมพร้อมกัน ก็ขอให้ท่านทำอะไร โดยมากก็พูดว่าขอให้ทำอะไรในสิ่งที่ดีที่งาม ที่สุจริต แต่ตอนนี้ไม่พูดข้อนี้ เพราะว่าท่านทราบว่าท่านได้ทำมาแล้วและรู้ว่าอะไรดีอะไรไม่ดี ฉะนั้น ขอให้ทุกสิ่งทุกอย่างที่ท่านจะปฏิบัติได้มีผลสำเร็จสมประสงค์ สมที่ได้ตั้งปณิธานไว้ ก็ขอให้ได้ประสบแต่ความสุขความเจริญ.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่คณะกรรมการจัดงาน “มหกรรมกีฬามหากุศล”

ครั้งที่ ๔ ปี ๒๕๒๒

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพุธ ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๒๓



ขอขอบใจคณะกรรมการงานมหกรรมการกุศลที่ได้มาในวันนี้ และที่แต่ละฝ่ายได้นำเงินมาเพื่อการกุศล นับว่าเป็นกำลังใจอย่างยิ่งที่ได้เห็นการจัดงานในโอกาสวันเกิด ที่ได้รับรวมคนในอาชีพต่าง ๆ โดยเฉพาะพ่อค้า นักสือข่าว และศิลปินต่าง ๆ ได้จัดงานเพื่อความรื่นเริง ขอกล่าวว่าความรื่นเริงนั้นก็เป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะว่าการใด ๆ ที่ทำจะดีขึ้นถ้ามีความรื่นเริง ความรื่นเริงนั้นเป็นกำลังใจสำคัญของทุกคน เพราะว่าถ้าสิ่งใดที่เป็นงาน ก็ต้องถือว่าเป็นสิ่งที่น่าเบื่อเสมอ แต่ว่าถ้าเป็นงานที่รื่นเริงก็กลายเป็นงานที่ไม่หนัก ฉะนั้นการที่ได้จัดงานเช่นนี้ เพื่อความรื่นเริง ทำให้เกิดความปลาบปลื้มปิติยินดีสำหรับทุกคนที่เข้าร่วมเป็นงานที่ถูกต้องตามหลักของการทำงาน

ก็ขอขอบใจที่ทุกคนร่วมกันมาให้พรคือได้ให้พรวันที่ ๕ และวันนี้มาให้พรต่ออีกก็นับว่าได้กำไรดีที่ได้รับพร ตั้งแต่วันที่ทำงาน และการที่มาให้พรในวันนี้ก็เป็นการให้กำลังใจ ทั้งได้ร่วมกันสมทบทุนกันเพื่อที่จะมาช่วยใน ด้านการกุศลก็มีความสำคัญเหมือนกันเพราะว่าการใด ๆ ที่ทำย่อมต้องอาศัยทรัพย์เพื่อที่จะให้ลุล่วงไปด้วยดี เช่นเวลาไปเยี่ยมชาวบ้านในจังหวัดต่าง ๆ ก็จะต้องมีแพทย์ไป และถ้าผู้ใดเจ็บป่วยก็สามารถที่จะให้ไปรักษาตาม ที่ป่วยโดยรักษาในที่นั้นก็ต้องให้ยาซึ่งก็สิ้นเปลือง ถ้าต้องนำไปที่โรงพยาบาลก็มีค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ตลอดจน ให้อาติพิน้องของผู้ป่วยไปด้วย ซึ่งตามธรรมดาถ้าดูการทำงานแบบปกติก็ต้องนำเตียงผู้ป่วยไป แต่ผู้ป่วยที่จะต้อง เข้าโรงพยาบาลก็ย่อมมีความว่าเหนื่อย จึงขอให้ญาติจะเป็นพ่อหรือแม่จะเป็นพี่หรือน้องไปด้วย ทำให้ต้องมีค่าใช้จ่าย พิเศษ ซึ่งจะทางงบประมาณไม่ได้จึงใช้เงินที่มีการบริจาค เงินที่ท่านบริจาคในครั้งนี้ก็ขอแจ้งว่าจะใช้ในกิจการใน ท่านองนี้ นอกจากนั้นบางทีมีความจำเป็นที่จะไปสงเคราะห์ชาวบ้านก็จะใช้จ่ายในจำนวนนี้ด้วย ซึ่งก็ต้องขออนุญาต ว่าเมื่อใช้จ่ายเช่นนี้จะไม่เป็นการสร้างถาวรวัตถุใด ๆ จะมองไม่เห็น แต่ว่าเป็นการแสดงถึงความเมตตากรุณาของ ท่านทั้งหลาย จึงแจ้งให้ท่านทราบ และขออนุญาตท่านว่าขอไปใช้ในกิจการในท่านองนี้ เพื่อที่จะให้เกิดความผาสุก แก่ชาวบ้านที่อยู่ทางไกล อาจจะไม่สามารถที่จะมาแสดงหลักฐานว่าใช้เงินในทางไหนแต่ก็ขอให้ไว้วางใจว่าจะนำทรัพย์นี้ ไปใช้ในกิจการที่เป็นประโยชน์ ที่เป็นการแผ่เมตตากรุณา

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้





ก็ขอให้ท่านทั้งหลายได้รับอานิสงส์ของการทำกุศลเช่นนี้ และอนุโมทนาเท่ากับท่านได้ทำบุญ ซึ่งการทำบุญนั้นย่อมได้รับผลคือความปลาบปลื้มปิติยินดี ซึ่งจะมาเสริมความปลาบปลื้มปิติยินดีในงานที่ท่านได้จัดขึ้นด้วยความร่าเริง ก็เชื่อได้ว่าจิตใจที่เปี่ยมด้วยความเมตตากรุณา และด้วยความร่าเริงนั้น จะส่งเสริมให้ท่านทั้งหลายประสบแต่ความสุขและความเจริญก้าวหน้า ก็ขอให้ท่านทั้งหลายมีกำลังกายและใจเข้มแข็งสมบูรณ์ และปฏิบัติงานใดให้มีผลสำเร็จทั่วทุกคน.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่คณะครู และนักเรียนโรงเรียนจิตรลดา

ณ ห้องประชุมโรงเรียนจิตรลดา

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๒๓



งานประจำปีของโรงเรียนนับมีความสำคัญยิ่งสำหรับทุกคน ดังที่เคยกล่าวมาในปีก่อน ๆ ว่า เป็นวาระที่รื่นเริงปลาบปลื้มที่ได้เห็นผลงานของตน โดยเฉพาะสำหรับนักเรียนที่สอบไล่ดีก็ได้รับรางวัลยกย่อง และผู้ที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรของโรงเรียนก็ได้ประกาศนียบัตร

ในเรื่องนี้ได้ฟังคำกล่าวของผู้ที่จะออกจากโรงเรียน เพราะได้ศึกษาสำเร็จหลักสูตรแล้ว และขอยืนยันคำที่พูดว่าถูกต้อง ว่าได้ผ่านการศึกษาในโรงเรียนนี้เป็นเวลาหลายปีและบัดนี้ออกไปก็ต้องไปปฏิบัติเพื่อฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ ในชีวิตต่อไป และที่อ้างว่าเข้ามาใหม่ ๆ ก็ต้องล้มลุกคลุกคลาน อาจจะต้องเจ็บ เพราะว่าไปทางที่ผิด อันนั้นเป็นของธรรมดาที่สุด และเป็นเหตุผลทำไมต้องมีโรงเรียน

โรงเรียนนั้นก็มิหนำซ้ำสำหรับอุปการะและอุ้มชูผู้ที่ยังเยาว์วัย ทั้งในด้านร่างกายและทางจิตใจ เพราะเหตุว่าผู้ที่เกิดมาก็ยังไม่มีประสบการณ์ ย่อมต้องรับประสบการณ์จากผู้อื่นมาก่อน เพื่อที่จะได้ปฏิบัติงานให้เป็นประโยชน์แก่ตนและแก่ผู้อื่นได้ ตอนแรกก็อาจจะมีความผิดพลาดไปได้ ทุกคนจึงต้องมีผู้อุปการะ ผู้อุ้มชู ผู้ที่จะชี้ทางให้ถูกต้อง เมื่อได้ความรู้สามารถที่จะยืนขึ้นมาได้ด้วยตนเองแล้ว ก็จำเป็นที่จะต้องอุ้มชูตัวเองต่อไปด้วย ฉะนั้น ถึงวาระหนึ่งที่จะต้องถือว่ามีความรู้พอสมควรที่จะพึ่งตัวเองได้ ในการปฏิบัติทั่ว ๆ ไปก็ถือว่า การจบการศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาแล้ว ก็เป็นผู้ที่มีความรู้เพียงพอสำหรับที่จะอุ้มชูตัวเอง ที่จะนำตัวไปเพื่อเผชิญปัญหาต่างๆ ของชีวิต ตามความจริงนั้น เราจะต้องฟันฝ่าอุปสรรคไปเรื่อย จะต้องเป็นผู้อุปการะตลอดไป ไม่ใช่เมื่อผ่านการศึกษาในโรงเรียนมัธยมแล้วจะมีความสามารถเต็มที่ แต่มีหลักตามที่กล่าวเมื่อตะกี้ว่า ความรู้ที่ได้รับทั้งในด้านวิชาการ ทั้งในด้านความประพฤติ รู้จักวางตัวให้ดีนั้น เป็นสิ่งที่นำไปโดยสวัสดิภาพให้ผ่านชีวิตไปได้ ก็เช่นเดียวกันกับที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ว่า เมื่อพระองค์ปรินิพพานแล้วผู้ที่จะเป็นที่พึ่ง ผู้ที่จะเป็นผู้นำของพุทธบริษัทก็คือพระธรรม พระธรรมนั้นก็เป็ คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ทำให้บุคคลสามารถฟันฝ่าอุปสรรคไปได้ ถ้าปฏิบัติตามพระธรรม ในโลกนี้คือในชั้นโลก ก็เช่นเดียวกัน คือเรามีความรู้ทางวิชาการ และมีความรู้ในทางปฏิบัติตนให้เป็นผู้ที่ถือว่าเป็นผู้ใหญ่ ผู้ที่น่านับถือได้อยู่กับตัว เพราะได้รับการฝึกฝนมา ได้เรียนรู้มาอย่างเข้มแข็ง จนได้เครื่องหมายคือประกาศนียบัตร ประกาศนียบัตรก็เป็นการแสดงว่าได้เรียนรู้แล้ว

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้





ฉะนั้น ความรู้ที่สะสมเอาไว้ในตัวเป็นสิ่งที่สำคัญ เป็นเสมือนประทีปสำหรับนำทางเราไปในการปฏิบัติตน ในชีวิต จะเป็นการศึกษาต่อก็ตาม หรือจะเป็นการไปประกอบอาชีพการงานก็ตาม ความรู้นั้นจะเป็นเครื่องนำทางไปสู่ความเจริญ ความรู้ทางวิชาการก็จะสามารถให้ประกอบอาชีพการงานที่มีประสิทธิภาพ เท่ากับเป็นสิ่งที่จะเลี้ยงตัวเลี้ยงกายเราความรู้ในทางการศึกษาที่ดี จิตใจที่เข้มแข็ง ที่ซื่อสัตย์สุจริตนั้น จะนำเราไปได้ทุกแห่งเพราะเหตุว่าผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต ผู้มีความขยันหมั่นเพียร ผู้มีความตั้งใจที่แน่วแน่มิมีทางที่จะล้มจม เพราะว่าเมื่อเราจะต้องได้รับการช่วยเหลือ ผู้ที่เห็นบุคคลที่มีความประพฤติดีก็จะเข้าช่วยอุปการะต่อไป แม้ตัวเองก็จะอุปการะตัวเองได้ เพราะจะเห็นแจ้งสิ่งที่ควรทำ ไม่ถลำไปในทางที่ไม่ถูก อันนี้ก็เป็นความหมายของการศึกษา และไม่ต้องมาพูดถึงผลงานของโรงเรียนมากนัก เพราะเหตุว่าทุกคนย่อมทราบว่ายี่สิบปีได้ปฏิบัติอะไรมา และได้ฟังรายงานของอาจารย์ใหญ่แล้ว

อนึ่ง การที่วันนี้เป็นงานประจำปีของโรงเรียน ซึ่งมีอายุถึง ๒๕ ปีแล้ว ก็นับว่าเป็นวาระที่ควรที่จะมาชื่นชมกัน ตามที่รายงานว่ายี่สิบปีได้ตั้งมาเมื่อ ๒๕ ปี โดยมีนักเรียน ๓ คน และครู ๑ คน มาเดี๋ยวนี้มีนักเรียนขึ้นไปเป็นร้อยเท่า คือ ๓๐๐ กว่าคน และมีครูประจำโรงเรียนนี้มากขึ้นเป็น ๓๐ กว่าเท่า ก็นับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก สำหรับครูที่ได้สอน ได้ทำงานในโรงเรียนนี้เป็นเวลานาน ก็ได้รับเข็มเชิดชูไปแล้ว ย่อมเป็นผู้ที่ได้ทราบถึงความก้าวหน้าของโรงเรียนว่า โรงเรียนนี้ก็เหมือนกับเด็ก ๆ ที่ไร้เดียงสาตอนต้นคือล้มลุกคลุกคลานเหมือนกัน เช่นเดียวกับเด็ก ๆ เมื่ออายุน้อยก็ตัวเล็ก ๆ มาบัดนี้ก็ขยายขึ้นมา มีประสิทธิภาพ เปลี่ยนแปลงมาตลอดการที่ได้ฉลองงานครบรอบ ๒๕ ปี ด้วยการมีพิธีพืชมงคลและการแสดงต่าง ๆ นั้น ก็ทำให้ทุกคนได้ทราบถึงประวัติของโรงเรียนโดยสังเขป แต่อาจจะไม่ได้พิจารณาในแง่ว่ายี่สิบปีนี้ค่อย ๆ เติบโตขึ้นมา ก็เป็นธรรมดาที่สิ่งใดที่เกิดขึ้นมาจะต้องเริ่มเล็ก ๆ น้อย ๆ และอาจจะผิดพลาด แต่จะต้องแก้ไขปรับปรุงตลอดเวลา ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นเสมอ เพราะว่าการสร้างอะไรขึ้นที่ทันใดอาจจะไม่ครบถ้วน หรืออาจจะได้ทดลองอะไรที่ผิดพลาดที่ไม่ถูกต้องก็เป็นได้ อันนี้ก็เป็นการศึกษาที่สำคัญที่จะให้ศึกษา และเอามาเป็นตัวอย่างสำหรับกิจการอื่น ๆ

สำหรับนักเรียนที่จะออกไป ต้องอย่าลืมว่ากิจการทุกอย่างรวมทั้งการดำรงชีวิตที่ดี จะต้องปรับปรุงตัวตลอดเวลา และการปรับปรุงตัวนี้จะต้องมีความเพียรและความอดทนเป็นที่ตั้ง ถ้าคนเราไม่มีความเพียรไม่มีความอดทนก็อาจจะท้อใจไปโดยง่าย เมื่อท้อใจไปแล้วไม่มีทางที่จะมีชีวิตเจริญรุ่งเรืองแน่ ๆ นอกจากเป็นคนที่ไม่เคร่งครัด





เหลือเกิน หรืออย่างที่เขาว่ากันว่า คนนี้เขาฟันฝ่าอุปสรรคมาได้ด้วยดี เขาไม่ได้ทำอะไรเลย เขากินบุญเก่า เราทำบุญมาถึงมีชีวิตขึ้นมาได้ มีกินมีอยู่ มีทางที่จะได้ศึกษาเล่าเรียนโดยดี เรากินบุญเก่า เราจะต้องสร้างต่อไปเพื่อที่จะไม่ให้บุญที่กินนี้หมดไป เพราะว่าคนเราถ้าไม่สร้างบุญต่อไป คือทำความดีย้อมหมด เช่นเดียวกับเราสะสมอาหารเอาไว้สำหรับไม่ให้อุด แต่ว่าถ้าเราไม่ทำกินต่อไป ไม่หาอาหารมา อาหารที่สะสมเอาไว้ก็ย้อมหมดไป แล้วเราก็ผอมโซและอดตายจะนั้น ความรู้หรือความสามารถความดีทั้งหลายเราต้องสะสม และเพิ่มเติมอยู่เรื่อย ๆ ถึงจะสามารถที่จะมีชีวิตดำรงอยู่ได้ ถ้าขาดอาหารเราก็ผอมลง ทิว เป็นทุกข์ ถ้าทำดีทำสิ่งที่สุจริต ด้วยความสามารถ ด้วยความอดทน พากเพียร เราอาจจะไม่ผอมโซ เพราะว่าคนที่ทำบุญทำดีนั้น งานในชีวิตมันง่ายขึ้น คนที่กินบุญเก่ากลับไม่มีความสามารถที่จะทำมาหากินในที่สุดถ้ามีบุญมากแล้วกินบุญก็ยังดี มีสะสมเอาไว้ แต่ว่าวันหนึ่งก็หมดจะนั้น ทุกสิ่งทุกอย่างจะเป็นกิจการโรงเรียนก็ตาม จะเป็นการดำรงชีวิตก็ตาม จะเป็นการตั้งบริษัทก็ตามจะต้องแสวงหาความก้าวหน้าอยู่เสมอ ด้วยความตั้งใจที่มีความพากเพียร มีความอดทน มีความสุจริต ดังนั้นจึงมีความสำคัญมากที่ทุกคน ทั้งนักเรียน ทั้งครู แม้แต่ผู้ปกครอง แม้จะเป็นผู้ที่ได้เรียนจบแล้ว ที่ได้ศึกษาวิวัฒนาการของโรงเรียนจิตรลดานี้ และคว้ามืออะไรที่น่าสนใจว่าปรับปรุงว่าเสริมสร้างขึ้นมาอย่างไรจนเป็นโรงเรียนที่นับว่าน่าภูมิใจ

ดังนั้น วันนี้ก็ขอให้ทุกคนระลึกถึงว่าโรงเรียนนี้ สร้างขึ้นมาอย่างละเล็กละน้อยและเติบโตขึ้นมาเป็นโรงเรียนที่นับว่ามีหลักฐาน มีชื่อเสียงที่ดี และนึกถึงว่าจะต้องรักษาต่อไป ทุกคนมีหน้าที่ที่จะอุ้มชูโรงเรียนเพื่อให้ยั่งยืนขึ้น ในการนี้ ก็ขอให้ทุกคนมีโชคดีในการทำงานของตน สำหรับนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ ก็ขอให้ขะมักเขม้นเรียน เพื่อให้ได้ผลดีเหมือนรุ่นพี่ที่สำเร็จการศึกษาโดยดี มีหวังในอนาคตเหมือนว่าจะก้าวไปสู่ความเจริญ ทั้งขอให้ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนี้ได้ประสบสิ่งที่ดี ที่งาม สมตามประสงค์ ทั้งคณะครูอาจารย์ก็มีความสำเร็จในการสร้าง และอุ้มชูโรงเรียนนี้ให้เจริญยิ่ง ๆ ขึ้น ตลอดจนนักเรียนเก่าที่สำเร็จออกไปแล้วกลับมาลองยินดีด้วยกับโรงเรียนในปัจจุบัน ทั้งผู้ปกครองก็เป็นส่วนสำคัญของโรงเรียนเหมือนกัน เพราะว่าต้องช่วยกันเอาใจใส่ลูกหลานร่วมกับครูอาจารย์ก็ขอให้ทุกคนประสบความสำเร็จ ความก้าวหน้า และความสุขความเจริญโดยทั่วกัน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานกระบี่และปริญญาบัตร
แก่ผู้ที่ร้อยตำรวจตรีที่สำเร็จการศึกษาชั้นสูงสุด
จากโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ประจำปีการศึกษา ๒๕๒๒
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันจันทร์ที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๒๓



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มามอบกระบี่และปริญญาบัตรแก่ผู้ที่ร้อยตำรวจตรี ผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ณ โอกาสนี้ และขอแสดงความชื่นชมด้วย ที่ได้รับเกียรติเป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร

การปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง ซึ่งหมายถึงการสอดส่องดูแลทุกข์สุขและแก้ปัญหประชาชนอย่างใกล้ชิด การรักษาความศักดิ์สิทธิ์ถูกต้องของกฎหมายรวมทั้งการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และผู้กระทำความผิด ตลอดจนศัตรูของชาติทุกรูปแบบด้วย นั้น เป็นภาระที่หนักและยากยิ่ง เพราะต้องเผชิญกับปัญหาและอันตรายนานาประการอยู่ตลอดเวลา ผู้ที่จะทำหน้าที่นี้ให้สำเร็จเรียบร้อยโดยสมบูรณ์ได้ จึงจำเป็นต้องใช้ความรู้ความสามารถอย่างสูง และต้องตั้งใจทำงานด้วยความเข้มแข็งเสียสละ หนักแน่นอดทนด้วยความมีสติรอบคอบ ตั้งมั่น และต้องมีความสุจริตยุติธรรม ประกอบพร้อมด้วยระเบียบวินัยอันเคร่งครัด กล่าวสั้นโดยรวบยอด คือต้องเพียรพยายามประกอบความดีให้ถึงพร้อมโดยไม่ขาดสายนั่นเอง

การทำความดีนั้น จำเป็นที่เราจะต้องทำร่วมกันและพร้อม ๆ กัน เพราะเมื่อร่วมกันทำโดยประสานสอดคล้องและสนับสนุนกันให้ครบถ้วนแล้ว สิ่งที่ดีงามก็จะบังเกิดขึ้นถ้าต่างคนต่างทำ ก็ยากที่จะสำเร็จผล ชำร่วยถ้าต่างคนต่างหลีกเลี่ยง หรือปล่อยปละละเว้นไม่ทำความดี ก็เท่ากับร่วมกันทำความไม่ดี ซึ่งจะนำพาส่วนรวมไปสู่ความเสื่อมและความสูญสลายอย่างแน่นอน จึงใคร่ขอให้นายตำรวจทุกคน และแต่ละคน ได้นำไปคิดพิจารณาให้เห็นถ่องแท้ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตนปฏิบัติหน้าที่ราชการต่อไป

ด้วยอำนาจความตั้งใจจริง ที่จะออกไปปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์สุขส่วนรวมของประเทศและประชาชน ขอให้ทุกคนประสบความสำเร็จและความเจริญรุ่งเรือง ทั้งในชีวิตทั้งในหน้าที่การงาน ให้มีความสุขความสวัสดิ์ในที่ทุกสถาน ให้มีพลีภัย พลั้งใจ พลั้งสติปัญญาอันเข้มแข็งสมบูรณ์ สามารถสร้างเกียรติคุณแก่ตนแก่สถาบันตำรวจไทย ให้ยั่งยืนมั่นคงสืบไปได้สมตามความประสงค์ทุกประการ.





พระราชดำรัส

พระราชทานแก่สามัคคีสมาคม ในพระบรมราชูปถัมภ์

ในการเปิดการประชุมใหญ่ประจำปี ๒๕๒๓

วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๒๓



ขอแสดงความชื่นชมยินดีด้วย ที่สมาชิกของสามัคคีสมาคม ฯ มาชุมนุมพร้อมกันในงานของสมาคม เพื่อสร้างสรรค์แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็น.

การพิจารณาเรื่องราวหรือกิจการงานใด ๆ นั้น ควรอย่างยิ่งที่จะต้องกระทำโดยละเอียดรอบคอบและเที่ยงตรงถูกต้องจึงจะได้ผลที่เป็นประโยชน์แท้และยั่งยืนถาวร. ท่านผู้รู้แต่ก่อนได้วางหลักสั่งสอนกันสืบ ๆ มาว่า เมื่อจะพิจารณาสิ่งใดเรื่องใดให้วางใจของตัวให้เป็นกลาง คือปลดอคติความลำเอียงทุก ๆ ประการออกจากใจให้หมดก่อน แล้วเข้าไปฟังพินิจดูสิ่งนั้นเรื่องนั้นให้ถี่ถ้วน จึงจะมองเห็นได้ประจักษ์ทุกแง่ทุกมุม ไม่ใช่เห็นแต่เพียงแง่ใดแง่หนึ่งตามความชอบใจหรือไม่ชอบใจที่มีอยู่. เมื่อเห็นประจักษ์ทั่วด้วยใจที่เป็นกลางแล้ว ความรู้ที่ชัดเจนก็จะบังเกิดขึ้น และช่วยให้ลงความเห็นและปฏิบัติได้โดยถูกต้องเป็นธรรม. ท่านทั้งหลายประชุมพิจารณางานของสมาคมกันคราวนี้ก็ดี พิจารณาปัญหาใด ๆ ในชีวิตก็ดียกจะขอให้พยายามนำหลักการนี้มาใช้ให้ได้ผลอันพึงประสงค์

ขออวยพรให้การประชุมบรรลุผลที่มุ่งหมายทุกประการ ทั้งขอให้ทุกคนประสบความสำเร็จสุขและความสวัสดิ์จงทั่วกัน.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่คณะสมาชิกผู้รับนมสดสวนจิตรลดา
คณะสมาชิกผู้เลี้ยงโคนม และคณะผู้นำกลุ่มสหกรณ์
ณ บริเวณโรงโคนมสวนจิตรลดา

วันพุธ ที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๒๓



วันนี้ตามที่เคยในวันพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ก็มีการประชุมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจการโคนม ได้กระทำเช่นนี้มาหลายปีแล้ว และท่านทั้งหลายที่ประกอบอาชีพในทางเลี้ยงโคนมก็ได้เห็นความก้าวหน้าของตัวเอง และได้มาชื่นชมกัน พร้อมกับได้เห็นว่แต่ละปีแต่ละครั้งก็มีความก้าวหน้า การที่มา ณ ที่นี้ก็ถือว่าเป็นการมาแลกเปลี่ยนความคิด และมาคิดว่าแต่ละคนมีความก้าวหน้าอย่างไร นอกจากนี้ก็ได้มีโอกาสมาเห็นโรงโคนมสวนจิตรลดา ที่เป็นที่ค้นคว้าเกี่ยวข้องกับการเลี้ยงโคนม และการใช้วิชาการเพื่อที่จะให้ผลิตผลของโคนมนี้ เป็นประโยชน์และเป็นรายได้ต่อผู้เลี้ยง

ในคราวนี้ก็เห็นได้ว่า นอกจากผู้ที่เลี้ยงโคนมก็มีบุคคลจากหลายแห่งได้มาในวันนี้ที่เกี่ยวข้องกับกิจการโคนมก็มี ที่เกี่ยวข้องกับการปศุสัตว์ทั่ว ๆ ไปก็มี การประมงก็มี การกสิกรรมอื่น ๆ ก็มี แสดงให้เห็นว่ากิจการใดจะเป็นการกสิกรรมหรือการปศุสัตว์จะต้องต่อเนื่องเกี่ยวเนื่องกันทั้งนั้น เพราะว่าชีวิตของแต่ละคนจะต้องอาศัยทุกอย่างจึงจะมีความเจริญและสามารถที่จะดำเนินกิจการของตนให้ก้าวหน้า มีความอยู่ดีกินดี ทุกคนก็จะได้รับความรู้มากขึ้น และเห็นลู่ทางสำหรับไปสร้างความเจริญของตนได้ เมื่อมาในวันนี้และได้เห็นว่ทุกคนสนใจซึ่งกันและกัน เพื่อให้อาชีพทุกอาชีพก้าวหน้าและสอดคล้องกัน

วันนี้มีเรื่องสำคัญอย่างหนึ่ง ก็คือเรื่องที่ได้มีผู้นำกระบือมาและเงินสำหรับซื้อกระบือเพื่อกิจการของธนาคารกระบือ เรื่องธนาคารกระบือนี้เป็นเรื่องที่นับว่าใหม่สำหรับโลกเพราะว่าโดยมากในโลกปัจจุบันนี้ก็นึกแต่ที่จะมีความก้าวหน้าในทางที่จะใช้เครื่องจักรกลไกสำหรับมาช่วยทำการเกษตร ทำการกสิกรรม แต่มาเดี๋ยวนี้อาจจะเกิดความลำบากเพราะว่าเชื้อเพลิงแพง จึงทำให้ความก้าวหน้าในด้านเครื่องทุ่นแรงจะเสียไป ฉะนั้น จึงต้องพยายามหาทางที่จะใช้เครื่องทุ่นแรงแบบโบราณก็คือใช้สัตว์ พาหนะสัตว์ที่จะใช้งานสำหรับการเกษตรเช่นโคหรือกระบือ การที่จะมีโคหรือกระบือนั้นก็มีปัญหามาก เพราะว่าชาวนาชาวไร่ไม่มีทุนพอที่จะไปซื้อ หรือแม้จะเลี้ยงก็อาจจะลำบาก จึงมีความคิดขึ้นมาว่า ถ้าทำเป็นหน่วยหนึ่งที่มีโคหรือกระบือไว้พร้อมที่จะให้ชาวนาชาวไร่ได้ใช้ก็จะเป็นการดี

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้





จึงทำในรูปที่เรียกว่าธนาคาร ที่ใช้คำว่าธนาคารนี้ก็มีความหมายว่าไม่ใช่ธนาคาร เพราะว่าธนาคารนี้จะต้องเกี่ยวกับเงินทอง เป็นกิจการที่เกี่ยวข้องกับเงินทอง ไม่ใช่เกี่ยวข้องกับกระป๋องหรืออะไรอื่นเรียกว่าธนาคารไม่ถูกควรจะเรียกว่าโรงกระป๋องหรือคอกกระป๋องหรืออะไรก็ตาม อันนี้ก็ขอชี้แจงว่าคำว่าธนาคารไม่ใช่เฉพาะเรื่องเงินทอง แต่เป็นเรื่องสิ่งที่มีค่า และกิจการธนาคารนี้ก็ทราบดีว่า สิ่งที่มีค่าอยู่เฉย ๆ ไม่มีค่า สิ่งที่มีค่าจะต้องใช้ให้เป็นประโยชน์ถึงมีค่า ฉะนั้นการที่เอาโคกระป๋องมาทำกิจการที่มีคุณค่า ก็สามารถที่จะบอกได้ว่ากระป๋องนี้มีคุณค่าพอที่จะให้เกียรติเป็นกิจการธนาคาร เพราะว่าทำให้มีความร่ำรวย ถ้าใช้ในทางที่ดีก็จะทำให้มีทรัพย์มาก สามารถที่จะมีเงินทองพอที่จะไปไว้ในธนาคารที่เกี่ยวข้องกับเงินจริง ๆ คือจะมีพอที่จะใช้และมีพอที่จะออมเอาไว้สำหรับลงทุนต่อไป ฉะนั้น การที่เรียกว่าธนาคารกระป๋องจึงเห็นว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องแล้ว เพราะว่าทำให้ร่ำรวย

อีกข้อหนึ่ง ที่จะแก้ตัวว่าทำไมเรียกว่าธนาคาร ก็เพราะนึกถึงว่าธนาคารที่เขาเก็บเงินและทำกิจการเรื่องเงินนั้น เราเรียกว่าเงิน แต่ว่าเงินที่เราใช้ไม่ได้เป็นเงิน เป็นกระดาษก็จะเรียกว่าธนาคารไม่ได้ เพราะว่าเก็บกระดาษ ฉะนั้นเก็บควายเก็บกระป๋องไว้ในธนาคารก็ยังได้ เรื่องธนาคารกระป๋องวันนี้ก็ได้รับเป็นใบรับรองว่าเป็นตัวกระป๋อง และเป็นเงินด้วยทำธนาคารกระป๋องจะต้องเอาเงินมาให้ ก็เพราะว่าบางแห่งที่จะตั้งธนาคาร โคกระป๋องมีได้อยู่ใกล้ ๆ จนชนกระป๋องไปก็จะทำให้ลำบาก ดังที่เคยปรากฏมาแล้ว เคยชนกระป๋องจากกรุงเทพ ฯ ไปแม่ฮ่องสอนมันก็ตาย เพราะว่าทนต่อความบอบช้ำไม่ได้ จึงขออนุญาตผู้ที่จะมีบริจาคนั้น ถ้าบริจาคนั้นเป็นตัว ๆ ก็อาจจะมาเข้าในธนาคารกระป๋อง หรืออย่างน้อยที่สุดก็ฝากไว้กับกรมปศุสัตว์นั่นเอง และถ้าต้องการกระป๋องที่ไหนก็จะส่งเป็นเงินไปให้กับธนาคารที่ทางไกลนั้น แล้วทางโน้นก็จะซื้อโคหรือควายที่เหมาะสม ถ้าทำแบบนี้ก็จะแสดงให้เห็นว่าเป็นกิจการธนาคารที่แท้ เพราะว่าอย่างเรามีเงินทองที่นี่ เราอยากส่งไปเชียงใหม่เราก็ไม่ได้เอาตัวเงินไป เราไปที่ธนาคารแล้วเขาโอนให้ ผู้ที่ได้รับก็ไปเบิกที่ธนาคารทางโน้นธนาคารกระป๋องก็จะทำอย่างนี้เหมือนกัน อยากส่งกระป๋องก็เอากระป๋องไปให้กรมปศุสัตว์ ขอให้กรมปศุสัตว์ช่วย กรมปศุสัตว์ก็จะส่งกระป๋องไปทางวิทยุไปที่ ๆ ต้องการ ก็หมายความว่าเอากระป๋องไปให้ที่กรม แล้วที่ที่หมายนั้นเขาก็จะได้เงินสำหรับไปซื้อในท้องที่ ซึ่งมีประโยชน์มาก เพราะว่าการเดินทางไม่ทำให้ควายบอบช้ำอย่างหนึ่ง ทั้งทำให้ได้สัตว์ที่มีความเคยชินกับสภาพแวดล้อมสภาพอากาศในท้องที่ที่ได้รับ





ฉะนั้น กิจการของธนาคารกระบือ ขอเรียกว่าโคกระบือเพราะว่ามีโคด้วย จะก้าวหน้าไปอีกอย่างหนึ่ง ทำให้ผู้ที่ต้องใช้โคหรือกระบือเป็นสัตว์พาหนะ สัตว์ทำการกสิกรรม ได้รับประโยชน์และความสะดวกยิ่งขึ้น

วันนี้ก็มีสิ่งที่น่าสนใจยิ่งกว่าทุกปี มีการแสดง ก็เข้าใจว่าทุกท่านที่มาในวันนี้ ที่นี้จะได้เห็นว่างานการกสิกรรม นั้นกว้างขวาง จะต้องอาศัยวิชาการหลายด้าน ก็ต้องขอปัจจัยที่ได้นำสิ่งของและบริจาคมาให้โครงการที่นี้มีความก้าวหน้า และสามารถที่จะแสดงให้ผู้สนใจมาชม เช่น ที่นี้มีโรงงานทำเกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์นม มีโรงสีซึ่งเป็นตัวอย่างที่ดีของการสร้างเครื่องในประเทศ ซึ่งเครื่องนี้ได้ความว่าเป็นเครื่องที่มีประสิทธิภาพดีทัดเทียมหรือดีกว่าของต่างประเทศ แล้วก็เครื่องที่ไม่แพงนักและสะดวกในการใช้ ฉะนั้นก็เป็นสิ่งที่น่าสนใจ โดยเฉพาะผู้เป็นกลุ่มเกษตรกร เพราะว่ากลุ่มเกษตรกรจะสามารถใช้โรงสีชนิดนี้ เพื่อที่จะทำให้ค่าครองชีพลดลงไปได้ คือไปซื้อข้าวเปลือก แล้วก็มาสีเอง ก็ทำให้เป็นประโยชน์ โดยเฉพาะสำหรับผู้ที่ยั่งยืนก็จะได้ผลพลอยได้ของการสีข้าวนี้ เต็มเม็ดเต็มหน่วย ไม่ต้องไปจ้างคนอื่นเขาสี นอกจากนี้ก็ได้เห็นเครื่องสูบน้ำ กังหันลมสำหรับเป็นเครื่องกำลังที่จะมาใช้สูบน้ำ ซึ่งก็เป็นผลิตผลของคนไทยที่ได้ออกแบบสร้างขึ้นมาเพื่อได้ใช้ประโยชน์ ฉะนั้นก็เป็นงานที่ท่านทั้งหลายจะได้มาเห็นสิ่งที่น่าสนใจ และเมื่อพูดถึงเรื่องเมื่อตอนที่เอาเครื่องใช้แก๊สชีวภาพสำหรับให้เครื่องเดินได้ ก็เป็นสิ่งที่ประหลาดใหม่และน่าสนใจ เครื่องแก๊สชีวภาพนี้เป็นสิ่งที่น่าสนใจเพราะว่าได้จากของธรรมชาติ และแก๊สชีวภาพนี้ก็มีผลพลอยได้ที่สำคัญ คือจะทำให้เป็นปุ๋ยที่มีคุณภาพสูงได้ ฉะนั้น การที่ไปดูเครื่องที่ทำแก๊สชีวภาพและก็มาติดเครื่องยนต์ได้ ก็ขอให้นึกถึงวิธีการที่ใช้มูลสัตว์สิ่งปฏิกูลมาใช้ให้เป็นประโยชน์ ก็ได้ใช้เป็นพลังงานและนอกจากนั้นก็ใช้เป็นปุ๋ยได้ ฉะนั้นการที่มีความคิดใหม่ ๆ หรือเก่า แต่ว่าไปสนใจก็ทำให้เกิดประโยชน์ได้มาก สำหรับผู้ที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์โคนมกลุ่มโคนมทั่วประเทศนี้ ก็ขอให้พยายามที่จะทำกิจการต่อไป ดังที่เห็นแล้วว่าเป็นกลุ่มเป็นก้อนได้มีความก้าวหน้าดีและมีความเจริญ สามารถที่จะทำกิจการได้อย่างปลอดภัย

ขอให้ทุกคนที่ตั้งใจทำงานเข้มแข็งอย่างนี้มีกำลังต่อไป สามารถที่จะช่วยกันทำงานด้วยความซื่อตรงต่อกัน จะมีความเจริญเพิ่มขึ้น ส่วนสำหรับท่านที่ได้สนับสนุนกิจการต่าง ๆ ของโรงโคนมสวนจิตรลดา และที่สนใจในการเกษตร เห็นความสำคัญของการสนับสนุนกิจการเกษตรในประเทศไทย ก็ขอให้ท่านทั้งหลายมีความเจริญรุ่งเรือง และสิ่งใดที่ประสงค์ให้เป็นผลสัมฤทธิ์.





พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ผู้นำสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์นิคม

และสหกรณ์ประมงทั่วประเทศ

เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท

ณ ศาลาดุสิดาลัย

วันพุธ ที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๒๓



ข้าพเจ้ายินดีที่มีโอกาสได้พบกับสมาชิกสหกรณ์ ที่เข้ามาประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอีกครั้งหนึ่ง และได้เห็นว่าสหกรณ์ต่าง ๆ ได้เจริญเติบโตขึ้นมามีประสิทธิภาพสูงขึ้น

สหกรณ์นั้นเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่เหมาะสมสำหรับความเป็นอยู่ โดยเฉพาะสำหรับเกษตรกรที่เป็นผู้ประกอบการเรื่องการเกษตร และแขนงที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรสหกรณ์นั้นในเมืองไทยในรูปสหกรณ์หรือในต่างชื่อ สหกรณ์ก็มีมานานพอสมควรแล้ว และรัฐบาลต่าง ๆ ก็ได้มีกรมส่งเสริมสหกรณ์ หรือบางครั้งก็เรียกว่ากระทรวงสหกรณ์ มีมานานพอสมควร นี่ด้านการก็นับว่ามีการสนับสนุนสหกรณ์เป็นเวลานาน เรื่องผลนั้นก็อาจจะไม่ได้ผลตามที่ควร เพราะว่าเมื่อทำงานมาเป็นเวลานานก็น่าจะมีผลมาก แต่เนื่องด้วยความเข้าใจผิดและความไม่รู้ จึงทำให้กิจการสหกรณ์ซึ่งทางการได้สนับสนุน มีความก้าวหน้าช้าไปหน่อย ส่วนเรื่องสหกรณ์ตามที่ปฏิบัติมาโดยที่ยังไม่ได้ให้ชื่อว่าสหกรณ์ ในเมืองไทยนี้ก็มีมานาน แต่ไม่ได้ชื่อว่าสหกรณ์และไม่เรียกว่าสหกรณ์ เช่นพวกที่เป็นสมาคมชลประทานราษฎร์เป็นต้น ที่มีมานาน มีกรรมการฝ่าย มีผู้ที่มีความรู้ในท้องถิ่น และได้มาร่วมกันคนในท้องถิ่นเดียวกัน ก็มาช่วยกันพัฒนาทุกปี ทำฝ่าย ต่างคนต่างนำวัสดุมาและมาช่วยกันทำอันนี้ทำมานานแล้ว แต่ไม่ได้อยู่ในชื่อว่าสหกรณ์

ฉะนั้น คนไทยเกษตรกรไทย ความจริงรู้ดีเกี่ยวกับวิธีการของสหกรณ์ เพียงแต่ว่าไม่ได้นำวิชาการที่ทางรัฐบาลอยากจะส่งเสริมมาปฏิบัติ และตอนที่รัฐบาลหรือฝ่ายรัฐบาลมาปฏิบัติเกี่ยวข้องกับการสหกรณ์ เกิดความเข้าใจผิดเมื่อประมาณ ๒๐ ปี ได้มีการประชุมชาวบ้านครั้งหนึ่ง ผู้ที่เป็นประธานในที่ประชุม ซึ่งเป็นผู้รู้ในเศรษฐกิจและมีความรู้ในสหกรณ์ได้ถามชาวบ้านว่า พวกเราอยากอยู่ด้วยกันใช่ไหม เขาก็บอกว่าใช่ ท่านประธานก็พูดถึงว่าเราจะต้องอยู่ในแบบสหกรณ์ ทันทีทันใดก็มีชาวบ้านคนหนึ่งลุกขึ้นบอกว่าผมไม่เอา คำว่าสหกรณ์เหมือนผีร้าย

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้





เพราะเข้าใจว่าสหกรณ์นั้นจะต้องมีเจ้าหน้าที่มาควบคุมกิจการ มีเจ้าหน้าที่มาสั่งการบอกว่าครอบครัวนี้ต้องทำอย่างนั้น ๆ คนนั้นต้องทำอย่างโน้นอย่างนี้ แล้วก็พูดสั้น ๆ ว่ามาชมเหง เข้าใจว่าเจ้าหน้าที่ชมเหง ซึ่งก็ต้องยอมรับว่าเจ้าหน้าที่มีดี มีไม้ดี ผู้ที่ออกไปปฏิบัติงานอาจจะไม่รู้เรื่อง เนื่อกว่าสหกรณ์คือการสั่งของรัฐบาล หรือของทางการ ฉะนั้นก็ทำให้เกิดการเสียหาย แต่มาบัดนี้ท่านทั้งหลายก็เป็นตัวพิสูจน์เป็นผู้ที่เป็นตัวอย่างว่าการสหกรณ์นั้นใช้การได้ เพราะว่าท่านทั้งหลายได้ชวนช่วยหาความรู้ และได้ปฏิบัติจริง ๆ เจ้าหน้าที่ที่มาช่วยก็สามารถที่จะช่วยตามความต้องการของแต่ละคนในสหกรณ์ เพราะว่าแต่ละคนในสหกรณ์สามารถที่จะรู้ว่าตัวต้องการอะไร ย้อนไปกล่าวถึงเรื่องที่ว่าเมื่อตะกี้ว่ามีคนลุกขึ้นบอกผมไม่เอาสหกรณ์ มาในระยะหลังนี้ไปเยี่ยมเขาว่า เอาไหมสหกรณ์ เขาบอกเอา แล้วก็สภาพที่เขาอยู่ เขาอยู่เป็นสหกรณ์ เขาก็เข้าใจว่าสหกรณ์คืออะไรเขาเข้าใจว่าสหกรณ์แปลว่าการทำงานร่วมกัน “สห” เข้าด้วยกัน “กรณ์” ก็ทำงาน ดังที่เคยกล่าวกับท่านผู้นำสหกรณ์แล้วเมื่อปีก่อน ๆ ทำงานด้วยกันเพื่ออะไร ก็เพื่อตัวเอง เพื่อกลุ่มของตัวเองได้มีความก้าวหน้า มีความปลอดภัย มีทรัพย์สินคือมีฐานะที่ดีขึ้นตามลำดับ อาจจะช้าแต่มั่นคง

การที่พูดเมื่อตะกี้ว่า ชาวสหกรณ์ต่าง ๆ จะทำตามนโยบาย และเจตจำนงของรัฐบาล การกล่าวดังนั้นก็ทำให้หนักใจนิดหน่อย เพราะว่าก็จะทำที่ควรจะทำ ก็ทำเพื่อความมั่นคงของตน และรัฐบาลจะช่วย คือเจ้าหน้าที่ทางฝ่ายรัฐบาลจะช่วยเท่าที่จะทำได้ อันนี้ควรจะนึกอย่างนี้ ไม่ใช่เนื่กว่ารัฐบาลท่านสั่งไว้อย่างนั้นอย่างนี้ จะทำตามเพื่อที่จะเอาใจรัฐบาล และรัฐบาลท่านใจดีให้เงิน ไม่ใช่อย่างนั้น ควรที่จะทำอะไรที่สร้างตัวเองให้มั่นคงสามารถที่จะปฏิบัติงานทำหน้าที่ทำงาน เพื่อความมั่นคงของตัวเองด้วยความซื่อสัตย์สุจริต อันนี้สำคัญที่สุด เพราะว่าผู้ที่สามารถที่จะยืนด้วยตนเอง สามารถที่จะทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่คดโกง ไม่เบียดเบียน อันนี้เป็นการช่วยส่วนรวมเป็นอย่างยิ่ง เพราะว่าถ้าแต่ละคนอยู่ได้ด้วยความสุขอย่างไม่เบียดเบียนคนอื่น คือไม่เบียดเบียนความสุขของผู้อื่นก็จะทำให้ส่วนรวมของประเทศชาติมีความมั่นคง และจะทำให้ประเทศชาติมีกำลังแข็งแกร่งมีอันตรายใด ๆ เราก็บอกกันได้ สู้ได้ ฉะนั้น ข้อนี้ที่ว่าจะทำตามที่ทางการสั่งมาหรือบอกว่าควรจะทำ ไม่ใช่เพราะจะตามใจรัฐบาล





ทำตามเพราะว่าทราบว่าเขาหน้าที่ที่ดีมีมาก เขาอยากจะทำอย่างนั้น ๆ ก็เพื่อที่จะให้พวกเราทั้งหลายมีความมั่นคง อันนี้สำคัญ

อีกข้อหนึ่งที่กล่าวเมื่อตะกี้ว่า ถ้าทำงานดีก็จะทำให้สามารถได้รับเงินกู้สินเชื่อ อันนี้ก็เป็นสิ่งหนึ่งที่ทราบว่า ชาวสหกรณ์ทุกคนหรือเกือบทุกคนเข้าใจว่า การตั้งสหกรณ์นั้นมีความดีอยู่เป็นสำคัญอยู่ที่ว่าไปกู้เงินเขาได้ ไปกู้จาก ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ข้อนี้ก็เป็นอย่างดีส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งอาจจะเป็นอันตรายก็ได้ ขอบพูดตรง ๆ ว่าการไปกู้ยืมเงินในรูปใด ๆ มีเสียได้ มีอันตรายได้ เพราะว่าแต่ละคนด้วยกำลังของตนเองอาจจะมีไม่พอสำหรับ กิจการที่จะให้มีความก้าวหน้าโดยรวดเร็ว แต่ว่าถ้าไม่ได้คิดดี ๆ ไปกู้ยืมเพราะคิดว่าเป็นสหกรณ์ไปกู้ยืมเขาได้ ก็กู้ยืม มาลงทุนในสิ่งที่ไม่คุ้มค่า หรือเอาทุนคืนเขาไม่ได้ อันนี้เสียหายมาก เพราะทราบดีว่า เมื่อเราเป็นหนี้ใคร เราก็ เป็นทาสเขาได้

สมัยโบราณที่มีทาสในเมืองไทยนี้ ก็เพราะว่าเป็นหนี้เขา คือการเป็นหนี้ในเมืองไทยนี้ไม่เหมือนประเทศ อื่น ๆ ประเทศอื่น ๆ ที่เคยมีทาส เขามีในสมัยเก่า เขาไปจับคนมาขาย หมายความว่าไปล่าคนมาขาย มาขายเป็น ทาส หมายความว่ามาขายให้ใครซื้อไปแล้วคนที่ซื้อนั้นก็กลายเป็นนาย เป็นผู้ที่เป็นเจ้าของทาสนั้น อันนั้นดูจะเป็น สิ่งที่ทารุณมากเพราะว่าคนที่ถูกขายเป็นทาส ถูกจับไป คือผิด ไม่ถูกต้องตามเรื่องของมนุษยธรรมเลย ไปจับเขา เหมือนไปจับสัตว์ป่าแล้วเอามาขาย ลงท้ายทาสคนนั้นก็ต้องเป็นทาสของนายที่ซื้อไป ในสมัยหนึ่งเขาก็มีการ เลิกทาส จนกระทั่งต้องมีการรบกัันในเรื่องของการเลิกทาส ในเมืองไทยประวัติของการเป็นทาสนั้นก็เพราะเป็นหนี้ คนที่เป็นหนี้ก็เท่ากับต้องเป็นทาสกับผู้ที่เป็นเจ้าหนี้ อันนี้ก็เลิกไปตั้งแต่ครั้งสมเด็จพระปิยมหาราชแล้ว แต่ในสมัยนี้ สมัยปัจจุบันนี้แม้จะไม่มีเป็นทางการ แต่ก็มีอยู่ดี มีทาสหลายแบบ แต่จะไม่กล่าวถึงทาสแบบต่าง ๆ เพราะไม่ใช่ที่ แต่จะย่ำว่า การที่เป็นหนี้ตามธรรมดาเวลาคนหนึ่งไม่มีเงิน ไม่มีทอง ไม่มีสตางค์ก็ไปกู้เงินเขา มันก็คล้าย ๆ เป็น ทาสกับเขาอยู่ดี แต่ไม่ได้มีชื่อว่าทาส





ฉะนั้น การที่ไปกู้ยืมเขา ถ้าเอาเงินมาใช้ในทางที่ถูกสร้างสรรค์กิจการให้มีกำไรได้ ให้มีความก้าวหน้าได้ ก็ควรทำได้ โดยเฉพาะไปกู้ยืมจากธนาคารซึ่งตั้งขึ้นมาโดยเฉพาะสำหรับเกษตรและสหกรณ์ อันนี้ก็เห็นว่าปลอดภัย แต่ว่าถ้ากู้ยืมไปซื้อเหล้ามาดื่ม หรือไปเล่นการพนัน แล้วไปกู้ยืมของเขามา ไม่มีทางที่จะใช้หนี้เขา โดยเฉพาะอย่างดื่มเหล้านั้น ดื่มไปมันก็ไปแล้ว ร่างกายเราก็คือทรุดโทรม ก็ยิ่งทำให้เสียสองเท่า ฉะนั้นการที่จะไปกู้ยืมในฐานะบุคคลก็ตาม หรือในฐานะสหกรณ์ก็ตาม จะต้องคิดให้ดีว่าการกู้ยืมนั้นมีเหตุผลหรือไม่การกู้ยืมนั้นเราจะมาอ้อหลุยๆ แยกหรือเปล่า ถ้าไปกู้ยืมเขามาแล้วก็มาทำกิจการที่รู้สึกว่าจะก้าวหน้า เช่นไปกู้ยืมแล้วก็มาทำให้ผลผลิตของเรามีคุณสมบัติ หรือมีราคาสูงขึ้นอย่างทีกล้าวเมื่อตะกี้ก็ถูกต้อง เกี่ยวข้องกับเรื่องของการทำโรงงานกระป๋องเป็นต้น ไม่จำเป็นจะเป็นถึงโรงงาน อาจจะเป็นกิจการที่จะนำผลผลิตของตนมาดัดแปลง หมายถึงมาทุบต้ม มาใส่ขวด หรือแม้จะทำแท่งก็ได้ ซึ่งอาจจะไม่สิ้นเปลืองนัก เพื่อที่จะให้ราคาดีขึ้น หรือสามารถที่จะรักษาผลผลิตเหล่านั้นให้อยู่นานกว่า เช่นกล้วย ถ้าเรามีกล้วยมากๆ เราจะไปขายสดๆ นั้น ขายยาก ก็พูดอยู่เสมอว่า กิจการปลูกกล้วยขายกล้วย ไม่ใช่ของกล้วย มันยาก แต่ถ้าสมมุติว่าเรามีกล้วยมาก เราจะทำกล้วยตากโดยที่มีเครื่องช่วยๆ ก็เป็นการทำให้ผลผลิตของเราเก็บไว้ได้นานกว่า แล้วขายได้ไม่ต้องกลัวว่าจะเสียจะเน่า อย่างนี้ก็ต้องลงทุนเหมือนกัน ฉะนั้น ก็ขอสนับสนุนเรื่องที่จะลงทุนด้วยการไปกู้แล้วมาลงทุน เพื่อที่จะทำให้ผลผลิตของเรามีคุณค่ามากขึ้น

นี่ก็พูดถึงการกู้การยืมเงิน แล้วก็การกู้การยืมนี้ก็ยังมีอีกอย่างหนึ่ง ในเรื่องนี้เคยได้ประสบเห็นว่า ไม่ค่อยเข้าใจ คือไปกู้ยืมจากธนาคารที่เขาตั้งใจจะช่วย คือกู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยไม่แพง เขาให้กู้ยืมเพื่อที่จะให้เราสามารถที่จะตั้งตัวให้มีการผลิตดีขึ้น มีรายได้สูงขึ้น และเมื่อมีรายได้แล้วก็ควรจะคืนทุน อันนี้เป็นหลักสำคัญ อย่าไปนึกว่าไปกู้ยืมของเขามาแล้วไม่ต้องคืน ที่กู้ยืมเขามาแล้วไม่คืนมันเสียหายหลายอย่าง อย่างหนึ่งก็ต้องเสียดอกเบี้ยแม้เขาจะไม่เรียกดอกเบี้ยมาก ก็ต้องเสียดอกเบี้ยอยู่ดี ก็ขาดทุน เพราะว่าทางฝ่ายธนาคารหรือฝ่ายที่เขาให้กู้ เขาก็ต้องเรียกดอกเบี้ย เพราะว่าถ้าเขาเอาเงินนั้นไปลงทุนทำอะไรอื่นเขาก็จะได้กำไรมาก เขาเอามาให้กู้ เขาก็ต้องเรียกดอกเบี้ยบ้าง เพราะว่าถ้าให้ไม่ต้องเสียดอกเบี้ย เงินเขาก็เหมือนของทุกอย่างเขาไม่ได้ใช้ก็ต้องเรียกดอกเบี้ยบ้าง ฉะนั้น





พวกเราที่ไปกู้เงิน เมื่อมีกำไรพอสมควรแล้วก็ควรที่จะคืนทุนไป คือหมายถึงว่าใช้หนี้ จะได้ไม่ต้องเสียดอกเบี้ย ถ้าเราใช้หนี้แล้ว กำไรทั้งหลายที่เราเป็นของเรา เราใช้ได้ ถ้ามีกำไรมากขึ้น เราอาจจะตั้งเป็นกองทุนขยายกิจการ เพื่อตนเองเป็นไทแท้คือไม่เป็นทาส การที่จะได้กำไรมาแล้วไปใช้ในทางที่ไม่เป็นประโยชน์ก็อาจจะทำให้ต้องติดหนี้เขานาน และเมื่อติดหนี้เขานานก็เท่ากับขาดทุน แต่สำคัญที่สุดก็จิตใจที่ว่าหนี้ที่เขามั่นไม่ดี

ฉะนั้น เรื่องของการไปกู้ยืมเป็นสิทธิ์ แล้วก็สิทธิ์ที่ชาวสหกรณ์ทั้งหลายรู้สึกว่าเป็นสิ่งสำคัญของสหกรณ์ เวลาตั้งสหกรณ์แล้วการรายงานขั้นแรกเขาจะบอกว่า พวกผมไปจดทะเบียนได้แล้วเป็นสหกรณ์ ดีใจมาก เพราะว่าเดี๋ยวนี้จะไปกู้เงินเขาได้ อันนี้ทุกครั้งที่ได้ยินอย่างนี้ก็เกิดไม่ค่อยสบายใจนัก จึงมากล่าวกับท่านทั้งหลายผู้เป็นผู้แทนของสหกรณ์ทั่วประเทศที่พูดเรื่องการกู้ยืมนี้เป็นสำคัญ ก็เพราะว่าเป็นเรื่องสำคัญจริง ๆ เป็นเรื่องความเป็นอยู่จะอยู่หรือไม่อยู่ก็เพราะเข้าใจเรื่องการกู้ยืม แล้วก็ให้รู้จักวิธีลงทุน และที่สำคัญก็อยู่ที่จิตใจของตัว สหกรณ์มีอยู่สำหรับช่วยซึ่งกันและกัน เพื่อที่จะอยู่ดีขึ้นมีกำลังในการที่จะนำผลผลิตของตนไปขายคือนำผลผลิตไปสู่ตลาด อันนี้เป็นสิ่งที่สำคัญมาก จึงได้กล่าวเสียยืดยาวพอสมควร

นอกจากนี้ ที่ได้กล่าวว่าจะเพ่งเล็งในเรื่องเช่นโรงสี ก็เป็นสิ่งที่ยินดีมาก เพราะว่าพวกเราทั้งหลายก็ต้องมีอาหารไว้โดยเฉพาะมีข้าว ข้าวนั้นเวลาไปซื้อเป็นข้าวสาร ก็มีความลำบากเพราะว่าอาจจะแพง แล้วก็เก็บไว้นานไม่ได้ ถ้าไปหาซื้อข้าวเปลือกมา หรือผลิตข้าวเปลือกของตนเอง ก็เก็บไว้ได้นาน ถ้ามาสีเองก็ทำให้ทุนไปมาก เพียงแต่ตอนแรกอาจจะต้องลงทุนเกี่ยวข้องกับโรงสี ซึ่งในเมืองไทยก็ผลิตโรงสี คือสร้างโรงสีได้มีคุณภาพสูงดีมาก ก็เป็นสิ่งที่น่าภูมิใจ ถ้าเรามีโรงสีแล้ว เวลาสีข้าว ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ในข้าว หมายความว่าอยู่ในข้าวเปลือกนั้น เราเอามาใช้ได้ โดยเฉพาะข้าวที่เราใช้บริโภคนั้นเป็นสำคัญ แล้วก็ปลายข้าวก็ยังมาใช้ได้ รำมาใช้ได้ เพราะว่ามีเลี้ยงสัตว์ก็ใช้รำ ถ้าเราไปสีที่โรงสีส่วนมากเขาจะต้องเก็บเอาไว้ แล้วก็ทำให้เราต้องขาดทุน แม้แต่แกลบ แกลบนั่นก็มีประโยชน์ในหลายด้าน ด้านหนึ่งก็คือใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับมาหุงต้ม นอกนั้นในบางกรณีบางชนิดก็ไปผสมกับดินเพื่อให้ดินโปร่ง ก็เป็นการได้ใช้หลายอย่าง ฉะนั้น การที่มีโรงสีกิจการโรงสี และไปซื้อข้าวเปลือกมาเก็บเป็นส่วน





รวมของสหกรณ์นั้น สหกรณ์ได้กำไร ได้ประโยชน์มาก หมายถึงว่าสมาชิกสหกรณ์จะได้อยู่ดีกินดีได้สะดวกขึ้น

ก็ขอชี้แจงหรือพูดถึงเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้เพียงแค่นี้ ขออภัยที่ใจมากที่ท่านทั้งหลายได้มา และสามารถที่จะมาพบกันในโอกาสที่มีการประชุม โดยทางกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้อำนวยความสะดวกให้ท่านทั้งหลายมาประชุม และยินดีมากที่ทางกระทรวงเกษตรโดยเฉพาะกรมส่งเสริมสหกรณ์ มีเจ้าหน้าที่ อาจจะยังไม่พอ แต่อย่างน้อยที่สุดเป็นเจ้าหน้าที่ที่มีความเข้าใจดี และทำให้ชาวบ้านคือเกษตรกรเข้าใจถึงความตั้งใจที่ดีของทางการ เพื่อส่งเสริมความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้สามารถที่จะมีชีวิตที่รุ่งเรือง ไม่ต้องแร้นแค้นโดยไปสวดส้องและติดต่อกับหน่วยราชการอื่น ๆ ที่จะช่วยให้กิจการของสหกรณ์ความเป็นอยู่ของตนให้ดีขึ้น เพราะว่าเป็นสิ่งที่ทำให้มีความชื่นใจที่เห็นว่าท่านมีความเจริญขึ้นและขอให้ทุกคนมีความเข้าใจดีขึ้นไปเรื่อย ๆ ในเรื่องของการอยู่เป็นสหกรณ์ ขอให้สามารถที่จะปฏิบัติให้กิจการสหกรณ์เจริญขึ้น เป็นหลักในความเป็นอยู่ของเกษตรกรทั่วประเทศ

ก็ขอให้ท่านทั้งหลายประสบแต่ความสำเร็จ ความเจริญ ความก้าวหน้า ทุกประการ.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่ไทยอาสาป้องกันชาติ

ณ สนามหน้าโรงเรียนบ้านหุบกระพง จังหวัดเพชรบุรี

วันพฤหัสบดี ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๒๓



บัดนี้การฝึกชั้นก้าวหน้าของเหล่า ไทยอาสาป้องกันชาติ ได้สิ้นสุดลงไปแล้วด้วยดี ก็นับว่าเป็นประโยชน์มาก เพราะเราได้ทำให้สมาชิกทั้งหลายที่ได้เข้าฝึกได้เห็นว่าจะต้องมีอะไรสำหรับรักษาป้องกันชาติบ้านเมืองได้อย่างเต็มความสามารถ ทั้งเป็นนิมิตดีเพราะว่าเป็นการฝึกที่มีผู้ที่มาจากภาคต่าง ๆ ร่วมกัน ดังที่แม่ทัพภาคที่ ๑ ได้กล่าวว่าเป็นการส่งเสริมความสามัคคี

จุดประสงค์ของการตั้งหน่วยหรือผู้ที่เป็นอาสาสมัครไทยอาสาป้องกันชาตินี้ ก็มิอยู่ในตัวอยู่ในคำแล้วว่าป้องกันชาติ เพราะว่าคนเราถ้าไม่มีชาติไม่มีบ้านเมืองที่จะอยู่ก็ไม่สามารถที่จะหาความสุขได้ จึงต้องพยายามที่จะรักษาชาติไว้ให้มั่นคง เพื่อการนี้ก็ต้องฝึก ฝึกทั้งกายทั้งใจและทั้งวิชาการ เพราะว่าผู้ที่รักความสงบ รักความสุข รักชาตินั้นถ้าไม่มีความรู้ก็ไม่สามารถที่จะปฏิบัติได้ ทั้งต้องมีจิตใจที่แน่วแน่ การฝึกไทยอาสาป้องกันชาติในขั้นพื้นฐาน เป็นการฝึกที่ทำให้แต่ละคนสำนึกว่าตัวเองจะทำอะไรได้ แต่การฝึกเหล่านั้นอาจจะไม่กว้างขวางพอจึงมีการฝึกชั้นก้าวหน้าเพื่อที่จะให้มีความชำนาญมากขึ้นและมีความแข็งแกร่งมากขึ้น มีความสำนึกในหน้าที่ยิ่งขึ้น การที่ได้ฝึกมาแล้วด้วยดี และก็เข้าใจว่าทุกคนได้รับประโยชน์ในเวลานี้ มีความภูมิใจที่ได้ปฏิบัติด้วยดี ได้รับรางวัลชมเชยว่าเป็นเลิศในด้านต่าง ๆ ก็นับว่าในเวลานี้พร้อมแล้วที่จะปฏิบัติงานที่จะต้องทำ แต่การที่จะสามารถที่จะปฏิบัติงานได้ไม่ใช่ว่าเวลานี้เราพร้อมแต่พรุ่งนี้เราลืมแล้ว เราจะต้องจำเอาไว้ในสิ่งที่ได้เรียนรู้ จะต้องรักษากำลังกายที่ได้ฝึกเอาไว้ และต้องรักษากำลังใจความแน่วแน่นไว้ตลอด แม้ไม่ใช่การฝึกที่จัดขึ้นก็ต้องฝึกอยู่ดีทุกวัน ทบทวนทุกวัน เพื่อรักษาความเข้มแข็ง รักษาความสามารถเอาไว้ ถ้าเป็นเช่นนี้ก็จะมีความหวังว่าการฝึกนี้ได้ประโยชน์จริง ๆ และจะสามารถรักษาป้องกันชาติบ้านเมืองของตน โดยเฉพาะท้องถิ่นของตนที่จะต้องรักษา เพื่อที่จะให้มีชีวิตที่มั่นคงและประเทศชาติอยู่ยง ถ้าเราต้องการความเป็นอยู่ดังที่เรามีอยู่ คือมีอิสระเสรีจะทำอะไรก็ไม่มีอะไรขัดขวาง ไม่มีใครบงการว่าจะต้องทำอะไรอย่างโน้นอย่างนี้ หมายความว่าให้อยู่เป็นไทยได้ เราจะต้องรักษาความเป็นไทยนี้ไว้

เมื่อปีที่แล้วหลังจากการฝึก ณ ที่นี้ก็เคยได้เตือนว่า สิ่งที่สำคัญที่สุดในการรักษาชาติบ้านเมืองก็คือรักษาชีวิตประจำวันให้ดี ทำมาหากินด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ด้วยความเข้มแข็ง ด้วยความตั้งใจที่แผ่เต็มไปด้วยเมตตา

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้





ซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันจึงจะทำให้ชาติบ้านเมืองอยู่เย็นเป็นสุขได้ ก็ขอย้ำอีกทีว่าท่านได้ฝึกไว้ดีแล้ว ทั้งในด้านป้องกันในวิชาการป้องกันตัว ในวิชาป้องกันประเทศ ในการสร้างพลังทั้งจิตใจทั้งกายไว้ดี ก็ขอให้ประกอบ อาชีพประจำวันให้ดี ด้วยความตั้งใจที่แน่วแน่ ด้วยความเห็นอกเห็นใจช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ถ้าเป็นเช่นนี้แล้วก็ เชื่อได้ว่าประเทศชาติจะอยู่เย็นเป็นสุขได้และทุก ๆ คนสามารถจะอยู่เย็นเป็นสุข มีความก้าวหน้า มีความปลอดภัย ก็ขอให้ทุก ๆ ท่านที่มาจากทุกภาคของประเทศ มาชุมนุมกันด้วยความสามัคคี ได้กลับไปภูมิลำเนาและไปแนะนำ เพื่อนฝูงที่บ้านให้สามารถที่จะทำแต่ความดี และสร้างชาติบ้านเมืองให้เจริญเพื่อความสุขของส่วนรวม

ขอให้ท่านทั้งหลายจงมีกำลังใจ และกำลังกายสมบูรณ์อยู่ตลอด สิ่งใดที่ปรารถนาที่ถูกต้องชอบธรรมขอให้มีความสำเร็จทุกประการ ขอให้ประสบแต่ความเจริญรุ่งเรือง.





พระบรมราโชวาท

พระราชทานแก่คณะอาจารย์ ครู และนักเรียน โรงเรียนวังไกลกังวล

ในโอกาสเข้าเฝ้า ฯ รับพระราชทานรางวัล

ณ พระราชวังไกลกังวล

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๒๓



วันนี้ ถึงวันสำคัญประจำปีของโรงเรียนวังไกลกังวลอีกครั้งหนึ่ง คือ วันซึ่งครู นักเรียน และทุก ๆ คนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ได้ชื่นชมกับผลงานของตนที่ได้เหน็ดเหนื่อยทำมาตลอดปีที่ผ่านมา และตามที่รายงานให้ทราบ ปีที่แล้วได้เริ่มงานปรับปรุงโรงเรียนเป็นการใหญ่ด้วย แสดงว่าทางโรงเรียนมีความพยายามที่จะทำโรงเรียนให้ดีขึ้น ให้เจริญขึ้นซึ่งเป็นการสมควรยิ่ง.

การปรับปรุงกิจการของโรงเรียนนั้น เป็นกิจที่จะต้องทำอยู่เสมออย่างต่อเนื่อง. แต่ข้อที่สำคัญกว่านั้น อยู่ที่จะต้องทำให้ได้ประโยชน์ครบถ้วนตรงตามวัตถุประสงค์. วัตถุประสงค์ของการตั้งโรงเรียน หรือการให้การศึกษาแก่เยาวชนของชาติ คือการให้นักเรียนมีความสมบูรณ์ ไม่บกพร่องพิการ ทั้งทางร่างกาย ทั้งทางความคิดจิตใจและคุณธรรมให้นักเรียนมีวิชาความรู้ที่ถูกต้องแม่นยำ พร้อมทั้งมีความสามารถที่จะนำความรู้ความคิดไปปฏิบัติใช้งานด้วยตนเองได้จริงด้วย กล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือให้นักเรียนแต่ละคนได้มีอุปกรณ์ครบครันสำหรับการครองชีวิตและสร้างสรรค์ประโยชน์ให้แก่สังคมและชาติบ้านเมืองในกาลภายหน้านั่นเอง.

กิจการที่จะร่วมกันปรับปรุงงานให้เป็นผล ให้มีประสิทธิภาพนั้น ผู้ที่ร่วมงานกันจำเป็นจะต้องทำความเข้าใจความเห็นให้ตรงกันในทางที่ดีที่ถูกต้อง. และการจะทำความเข้าใจให้ได้ดังนั้นก็ต้องหัดทำใจให้สุจริต หนักแน่น เป็นกลางก่อน จนจิตใจนั้นไม่หลงอยู่กับความตำหนิและอำนาจอคติ มีความละเอียดระมัดระวังกิจการสุจริต เห็นแก่ตัวเอาเปรียบ เฟื่องเล็ง ใ้ร้ายคนอื่น. เมื่อจิตใจหนักแน่นเป็นกลางแล้ว ความคิด วิจารณ์ญาณ ก็จะกระจ่างแจ่มใสเป็นไปในทางที่เป็นคุณประโยชน์ ช่วยให้เราสามารถพิจารณาวินิจฉัยปัญหาและเรื่องราวต่าง ๆ ได้โดยสะดวกรวดเร็ว และถูกต้องตรงกัน. ไม่ว่าทำการงานใด ก็พอใจยินดีและปรองดองกัน ที่จะร่วมมือกันอย่างจริงจัง ให้งานบรรลุผลเลิศตามจุดประสงค์โดยไม่ชักช้า. และเมื่อกิจการมีประสิทธิภาพ ย่อมจะทำให้ผู้ปฏิบัติปรับปรุงได้รับผลานิสงส์ คือความอึดเอิบภาคภูมิใจ ที่ได้สร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามเป็นประโยชน์อันยั่งยืนไว้แก่ส่วนรวม.

สำหรับนักเรียนนั้น หน้าที่สำคัญอยู่ที่ต้องพยายามเล่าเรียนและฝึกหัดอบรมให้เต็มกำลัง ให้มีความรู้ที่ถูกต้องแม่นยำ ทั้งให้มีความคิดอ่านที่ถูกต้องด้วยเหตุผล สามารถรู้เห็นถึงสิ่งที่เป็นประโยชน์และมีประโยชน์ได้ชัดเจนแน่นอนไม่สับสน. ก็จะนำพาตัวให้ปลอดภัยและเจริญรุ่งเรืองต่อไปโดยตลอดได้.





ขอชมเชยผู้ที่อุตสาหะเล่าเรียนดีจนได้รับรางวัล และขออวยพรให้ทุกๆ คน ทั้งครูทั้งนักเรียน ทั้งผู้มีส่วนช่วยเหลืองานของโรงเรียนวังไกลกังวล มีความสุขความสวัสดิ มีกำลังกายใจพร้อม ที่จะทำหน้าที่ของตนๆ ให้ได้ผลที่น่าชื่นชมยิ่งขึ้นไป.





พระราชดำรัส^(๑)

ในพิธีพระราชทานธงประจำรุ่นแก่ลูกเสือชาวบ้าน จังหวัดเพชรบุรี

ณ โรงเรียนอาชีวศึกษา เพชรบุรี

วันเสาร์ ที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๒๓



งานลูกเสือชาวบ้านเป็นตามที่คุณว่าราชการจังหวัดได้บรรยาย คือเป็นประโยชน์อย่างมากต่อส่วนรวม และเป็นประโยชน์อย่างมากแก่แต่ละคนที่ได้มาฝึกเป็นลูกเสือชาวบ้าน มีข้อที่น่าสังเกตในการที่คุณว่าราชการจังหวัด ได้แบ่งลูกเสือชาวบ้านกับลูกเสือชาวเมือง ความจริงชาวบ้านก็ชาวเมืองนั่นเอง เพราะถือว่าผู้ที่เป็นคนไทยทุกคนก็เป็นชาวบ้าน และอยู่ในเมืองไทยก็เป็นชาวเมือง ถ้าจะแยกว่าเป็นชาวเมืองตามที่วิเคราะห์ศัพท์ว่า เป็นลูกเสือสามัญ ลูกเสือวิสามัญ ลูกเสือสำรอง เนตรนารีนั้น ก็ควรจะใช้คำคนละอย่าง

กล่าวถึงลูกเสือชาวบ้าน คำว่า “ลูกเสือ” นั้นในที่นี้ก็หมายความว่า จะเป็นผู้ที่ปฏิบัติตามคำปฏิญาณที่ได้ให้เมื่อตะกี้ นี้ โดยเฉพาะว่าจะปฏิบัติตามกฎของลูกเสือซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะจะต้องเข้าใจว่าลูกเสือเหล่านั้นเป็นผู้ที่ฝึกจิตฝึกกายให้ดี และพร้อมที่จะทำประโยชน์แก่ผู้อื่น แก่ส่วนรวม และแก่ตนเอง “ชาวบ้าน” คำว่าชาวบ้านก็อย่างที่ได้อธิบายเมื่อตะกี้ว่าเป็นคนไทยทุกคน พวกเราทุกคนก็เป็นชาวบ้าน เพราะว่าต้องมีบ้านอยู่ถ้าไม่มีบ้านอยู่เร่ร่อนก็รู้สึกว่าจะไม่ค่อยสบาย ฉะนั้น ลูกเสือชาวบ้านก็หมายถึงว่าเป็นคนไทย

พวกเราทุกคนที่ตั้งใจที่ปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ ทั้งประโยชน์ตน และประโยชน์ส่วนรวม ก็ได้มีการฝึกเพื่อการนี้ ทุกคนได้ฝึกตามที่แต่ละรุ่นมาฝึกกันเป็นเวลา ๕ วัน กับ ๕ คืน การฝึกนั้นเป็นการที่จะทำให้ตนเองมีความรู้ มีความสามารถ ด้วยการฟังที่วิทยากรได้บรรยาย ด้วยการฟังเพื่อนที่มาฝึกด้วยกันจะเรียกว่ามาสนทนากัน และช่วยกันปฏิบัติในสิ่งที่ได้รับฟังมา ฝึกตัวให้มีความเข้มแข็ง ให้มีความเอื้อเฟื้อ ถ้าได้เท่านี้ก็นับว่าเป็นสิ่งที่ดีไม่มาก แต่ก็ดีกว่ามาก เพราะว่าถ้าพวกเราสามารถพร้อมที่จะรับความรู้เพื่อนำมาใช้เป็นประโยชน์ ด้วยความตั้งใจด้วยความฉลาด ด้วยความเมตตา นั้น เชื่อว่าปัญหาทุกอย่างที่เกิดขึ้นย่อมถูกจัดไปได้ ฉะนั้น การที่คุณว่าราชการจังหวัดได้กล่าวว่ากิจการของลูกเสือได้ประสบอุปสรรค ก็ทราบดีว่ามีอุปสรรค เพราะว่ากิจการลูกเสือจะต้องอาศัยการช่วยของผู้ที่เข้าใจในกิจการลูกเสือให้มีปัจจัยสำหรับการฝึก และบ่นว่าการบริจาคไม่ค่อยมากนักในวันนี้ แต่ด้วยกำลังใจของวิทยากรและผู้ที่เกี่ยวข้องก็สามารถดำเนินงานได้อย่างดีและทำให้ลูกเสือชาวบ้านทุกคนมีกำลังใจเข้มแข็ง จะต้องชมเชยตัวลูกเสือชาวบ้านเอง ผู้ที่ได้เข้ามาฝึก เมื่อเข้ามาฝึกแล้วก็ต้องอดทน เมื่ออดทนมาและได้ผลแล้วก็ต้องรักษามลนั้นและเข้าใจว่าทุกคนก็รักษามลนั้นไว้ คือความเข้มแข็งและความเมตตาที่มีอยู่ในใจของตนและทราบว่าเราทำ

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้





กิจการนี้สำหรับอะไร ก็เชื่อว่าทั้งวิทยากรทั้งลูกเสือเอง ก็รักษาความเข้มแข็ง พยายามที่จะชวนขยายความรู้เพิ่มเติม พยายามที่จะปฏิบัติตามอุดมคติที่ได้ตั้งไว้แก่ตัวเอง ก็เชื่อว่าจะเป็นผลสำเร็จ และจะเป็นผลดีต่อส่วนรวมอย่างยิ่ง

พูดถึงส่วนรวมก็ต้องบอกว่าทุกคนแต่ละคนที่ประกอบส่วนรวมนี้นะ ย่อมปรารถนาความสุข ต้องการความสุข ให้อยู่ดีกินดี แต่ว่าการอยู่ดีกินดีนั้นอยู่คนเดียวไม่ได้ จะต้องช่วยกัน ฉะนั้น ก็ขอให้ใช้ความคิดความสามารถของ ลูกเสือชาวบ้านมาแก้ไขปัญหานี้ เพื่อที่จะให้ทุกคนแต่ละคนได้ความสุข ด้วยกำลังขอความสามัคคี ด้วยกำลังของการเมตตาเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน ถ้าเป็นเช่นนั้นแล้วเชื่อว่าทุกคนจะได้รับความสุข ไม่ต้องเดือดร้อนแม้จะมีอุปสรรค ความเดือดร้อนบ้าง ก็เชื่อว่าผ่านพ้นไปได้ อย่างเช่นที่บอกว่าปีนี้เพชรบุรีแล้งมาก น้ำฝนไม่มี มาในวันนี้ก็เห็นได้ว่า ฝนตกมาแล้วและฝนก็จะตกต่อไป เป็นอันว่า อุปสรรคที่มีมากก็ต้องผ่านพ้นไป

การที่บอกว่าลูกเสือชาวบ้านจะต้องหาความรู้ จะต้องปฏิบัติตนให้ดี มีความเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน เอื้อเฟื้อต่อผู้อื่น แสดงให้เห็นว่ามาฝึกเป็นลูกเสือชาวบ้านนั้น มิใช่จะมาฝึกสำหรับจะมีอภิสิทธิ์อะไร ตรงกันข้ามมาฝึกสำหรับมีหน้าที่ ดูเหมือนว่าหน้าที่นี้ควรจะมีสิทธิ คือว่าสิทธิและหน้าที่คู่กัน แต่ต้องรู้ว่าคนไหนได้ทำหน้าที่ที่ดีเท่ากับได้มีสิทธิในความสุข คนไหนที่ไม่ทำหน้าที่ก็ไม่ควรจะมีความสุข และสิทธินี้ธรรมชาติทุกคนก็มีสิทธิเพราะมีเสรี แต่ที่ว่าเมื่อตะกี้ว่าพูดถึงอภิสิทธิ์ ขอเตือนนิดหน่อยว่าเมื่อลูกเสือมาฝึกแล้วตั้งใจจะให้มีหน้าที่ และมีสิทธิในความสุข แต่ขออย่าให้ถือว่าเป็นอภิสิทธิ์ เพราะถ้าแสดงว่ามีอภิสิทธิ์บางทีก็ทำให้เสียหายเหมือนกัน และจะทำให้เสื่อมความศรัทธาในลูกเสือชาวบ้าน คือในตนเอง

ก็ขอให้ทุกคนพิจารณาถึงประโยชน์ของการฝึก ประโยชน์ที่ได้ฟังวิทยากร ประโยชน์ที่ได้มาสนทนากันเมื่อได้พบปะกัน ประโยชน์ของการเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน ประโยชน์ของความสามัคคี ถ้าคิดถึงอยู่เสมอและปฏิบัติเสมอ ก็เชื่อว่าท่านทั้งหลายมีเกียรติมาก และได้ทำนุบำรุงเกียรติไว้โดยดี บัดนี้ก็ได้ครบถ้วนแล้ว ท่านมีทั้งผ้าผูกคอประจำตัวของลูกเสือชาวบ้าน มีทั้งธงประจำรุ่น มีทั้งธงชาติพร้อมสรรพ นับว่าท่านมีความเป็นลูกเสือชาวบ้านโดยสมบูรณ์ และเป็นผู้ที่จะเป็นประโยชน์แก่ตนและแก่ชาติบ้านเมืองอย่างยิ่ง

ขอทุกท่านจงมีความเจริญรุ่งเรือง กิจการใด ๆ ที่ทำอยู่ให้มีความสำเร็จ ขอให้มีความแข็งแรงและใจเข้มแข็งสมบูรณ์ ไม่เจ็บไม่ไข้ ประสบแต่ความดีความสมประสงค์ทุกเมื่อ.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร

แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร

วันพุธ ที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๒๓



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอีกวาระหนึ่ง และได้ทราบรายงานกิจการประจำปีของมหาวิทยาลัย ว่าดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดี เป็นที่น่าพอใจทุก ๆ ด้าน ขอแสดงความชื่นชมกับท่านผู้ทรงคุณวุฒิ และกับบัณฑิตทุก ๆ คน ที่ได้รับเกียรติและได้รับความสำเร็จอันงดงาม ณ โอกาสนี้

บัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จะเป็นสาขาใดก็ดี คงจะถือได้ว่าเป็นผู้ที่จะมีหน้าที่การงาน เกี่ยวข้องอยู่กับการศึกษาในวันข้างหน้า เพราะฉะนั้น จึงควรจะพูดกับท่านเรื่องการศึกษา ซึ่งเป็นงานหลักของแต่ละคนต่อไป การศึกษานั้น ไม่ว่าจะศึกษาเพื่อตน หรือจะให้แก่อื่น สำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องทำให้ได้ตรงตาม วัตถุประสงค์ จึงจะได้ผลเป็นคุณประโยชน์ มิฉะนั้นจะต้องมีการผิดพลาดเสียหายเกิดขึ้น ทำให้เสียเวลาและเสีย ประโยชน์ไปเปล่า ๆ วัตถุประสงค์ของการศึกษานั้นคืออะไร กล่าวโดยรวบยอด ก็คือการทำให้บุคคลมีปัจจัยหรือ มีอุปกรณ์สำหรับชีวิตอย่างครบถ้วนเพียงพอ ทั้งในส่วนตัวความรู้ ส่วนความคิดวินิจฉัย ส่วนจิตใจและคุณธรรม ความประพฤติ ส่วนความขยันอดทนและความสามารถ ในอันที่จะนำความรู้ความคิดไปใช้ปฏิบัติงานด้วยตนเองให้ ได้จริง ๆ เพื่อสามารถดำรงชีพอยู่ได้ด้วยความสุขความเจริญมั่นคง และสร้างสรรค์ประโยชน์ให้แก่สังคมและ บ้านเมืองได้ตามควรแก่ฐานะด้วย

นักศึกษาทั้งหลายแต่ละท่าน จะทำหน้าที่ใดระดับไหนก็ตาม ควรจะได้ทราบชี้แนะและสำนึกตระหนัก ที่จะให้การศึกษาให้ตรงตามวัตถุประสงค์ และถ้าพยายามตั้งใจทำให้บรรลุผลถูกต้องและครบถ้วนตามเป้าหมายแล้ว เชื่อกันว่าปัญหาสารพัด ที่เกิดขึ้นจากความบกพร่องในการให้ จะคลี่คลายเบาบางลงและดีขึ้นได้ไม่เนิ่นนานนัก

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่มีกำลังกายกำลังใจสมบูรณ์เข้มแข็ง ที่จะประกอบกรณียกิจเพื่อกุลบุตรกุลธิดาและ ชาติบ้านเมืองต่อไป และขอให้ประสบความสำเร็จ ความสวัสดี มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ตลอดทุกเมื่อสมดังประสงค์.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา

จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๒๓



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประจำปีการศึกษา ๒๕๒๒ เป็นวาระที่สอง ในวันที่ ขอแสดงความชื่นชมกับท่านผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตใหม่ทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา

เมื่อวันวาน ข้าพเจ้าได้กล่าวกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นความว่า การให้การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นมากที่จะต้องพยายามทำให้ตรงและให้ได้ตามวัตถุประสงค์ มิฉะนั้นจะเกิดผิดพลาดเสียหายขึ้น และวัตถุประสงค์สำคัญของการให้การศึกษา นั่นคือการฝึกฝนอบรมให้บุคคลมีปัจจัยหรืออุปกรณ์สำหรับชีวิตอย่างครบครันเพียงพอ ทั้งในส่วนตัววิชาความรู้ ส่วนความคิดวินัย จิตใจและความประพฤติ ส่วนความขยันอดทนและความสามารถในการนำความรู้ความคิดไปใช้ไปปฏิบัติงานด้วยตนเอง เพื่อประโยชน์แห่งการสร้างความสุขความเจริญและความมั่นคงในชีวิต วันนี้ จะพูดถึงการสร้างเสริมความรู้หรือการสร้างเสริมทางด้านวิชาการต่อไป

วิชาความรู้อันพึงประสงค์นั้น ได้แก่วิชาและความรู้ที่ถูกต้อง จัดเจน แม่นยำชำนาญ นำไปใช้การเป็นประโยชน์ได้พอเหมาะพอควร ทันต่อเหตุการณ์ อย่างมีประสิทธิภาพ เราจะสร้างเสริมวิชาความรู้อย่างนี้ขึ้นได้อย่างไร เบื้องต้นจะต้องเลิกคิดว่า เรียนวิชาไว้เพื่อสอบไล่ เพราะในชีวิตของเรา เราไม่ได้อยู่กับการกาฝึกกาถูกในข้อสอบ หากแต่อยู่กับการทำงานและการวินิจฉัยปัญหาสารพัด ทางที่ถูก เราจะต้องชวนช่วยเปิดตาเปิดใจให้เรียนรู้ อยู่เสมอ ทั้งโดยทางกว้างและทางลึก คือเมื่อจะศึกษาเรื่องใดก็ให้พยายามจับเค้าโครงของเรื่องนั้นให้ได้ก่อน แล้วจึงพยายามมองลงไปในส่วนละเอียดทีละส่วน ให้เห็นชัดโดยถ้วนถี่ เมื่อรู้แล้ว ก็นำมาคิดพิจารณาให้เห็นประเด็น ให้เห็นส่วนที่เป็นเหตุ ส่วนที่เป็นผล ให้เห็นลำดับความเกี่ยวเนื่องแห่งเหตุและผลนั้น ๆ ไปจนตลอด ให้เข้าใจโดยชัดเจนแน่นอน เพื่อให้สามารถสำเหนียกกำหนดและจดจำไว้ได้ ทั้งส่วนที่เป็นหลักเป็นทฤษฎี ทั้งส่วนเรื่องราวหรือรายละเอียด จักได้สามารถนำไปสั่งสอนผู้อื่น และนำไปเทียบเคียงใช้ให้เป็นประโยชน์ในการงาน หรือการคิดอ่านแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตต่อไป ถ้าท่านทั้งหลายตั้งใจพยายามศึกษา พร้อมทั้งให้การศึกษาแก่ศิษย์ของท่านดังนี้ เป็นอันหวังได้ว่าอนาคตอันแจ่มใสของตน ของชาติบ้านเมือง จะรออยู่ในเบื้องหน้าเป็นแน่นอน





ขออวยพรให้บัณฑิตทุกคนประสบความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงาน
สมตามที่มีมุ่งหมายไว้ทุกประการ.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร

แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร

วันศุกร์ ที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๓



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มามอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๒ อีกวาระหนึ่ง เป็นวาระที่สาม ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตใหม่ทุกคนที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ

วันก่อน ได้พูดกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นความว่า การศึกษาและการให้การศึกษานั้น จำเป็นที่จะต้องทำให้ได้ตามวัตถุประสงค์ ที่จะทำให้นักคนมีปัจจัยหรืออุปกรณ์สำหรับชีวิตอย่างครบครันพอเพียงทั้งปัจจัยส่วนวิชาความรู้ ส่วนความสามารถในทางปฏิบัติ ส่วนความคิดจิตใจและคุณธรรมความประพฤติ เพื่อนำไปสร้างตัวสร้างประโยชน์แก่ส่วนรวม และได้อธิบายถึงการศึกษาด้านวิชาการไว้ว่า ได้แก่การชวนขยายเปิดตาเปิดใจที่จะเรียนรู้ อยู่เสมอ ทั้งโดยทางกว้างและทางลึก รู้แล้ว ก็นำมาคิดพิจารณาให้ได้ประเด็น ให้เห็นส่วนที่เป็นเหตุส่วนที่เป็นผล ให้เห็นลำดับความเกาะเกี่ยวต่อเนื่องของเหตุและผลนั้น ตลอดจนถึงผลสรุป ให้เข้าใจโดยแจ่มแจ้งแน่นชัด เพื่อให้กำหนดจดจำได้ ทั้งโดยหลักทฤษฎีทั้งโดยเนื้อความที่เป็นมา แล้วนำไปสั่งสอน หรือนำไปเทียบเคียงใช้ในการงาน ในการแก้ปัญหาชีวิตต่อไป

วันนี้ จะพูดถึงการศึกษาในส่วนการอบรมความสามารถในทางปฏิบัติต่อไปว่า การหาโอกาสนำความรู้ภาคทฤษฎีมาลงมือปฏิบัติที่ดี การฝึกหัดปฏิบัติงานเพื่อใช้แรง ใช้ฝีมือใช้ความละเอียดถี่ถ้วนที่ดี เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง และต้องกระทำมิให้น้อยไปกว่าภาคทฤษฎีเพราะการศึกษาภาคนี้เป็นประโยชน์สร้างเสริมปัจจัยสำคัญของชีวิต ในด้านความขยันขันแข็ง ความเข้มแข็ง ความอดทนพยายาม ความละเอียดรอบคอบของบุคคล ได้อย่างมากที่สุด ผู้ที่ปรกติทำอะไรด้วยตนเอง จะเป็นผู้มีอิสระ ไม่ต้องพึ่ง ไม่ต้องอาศัยผู้ใด จะไม่ต้องรอคอย ไม่ต้องผิตหวัง และจะได้รับผลสำเร็จสมใจนึกเสมอไป ท่านทั้งหลายจึงควรตั้งใจแสวงประโยชน์จากการปฏิบัตินี้ให้ได้

ขออวยพรให้ทุกคนประสบความสำเร็จในชีวิตร มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน สมตามที่มุ่งหมายจงทุกประการ.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร

แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร

วันเสาร์ ที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๒๓



ข้าพเจ้ายินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประจำปี ๒๕๒๒ เป็นคำรบที่สี่ ขอแสดงความชื่นชมด้วยอย่างยิ่ง กับท่านผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตใหม่ทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา

ข้าพเจ้าได้พูดกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้ในครั้งก่อน ๆ ด้วยเรื่องการศึกษาไว้หลายข้ออาจสรุปลงได้ว่า การศึกษา ที่มุ่งทำเพื่อส่งเสริมบุคคลให้มีความรู้ความสามารถสร้างหลักฐานความมั่นคงในชีวิต และทำประโยชน์แก่ส่วนรวมได้ นั้น ต้องจัดอบรมให้ได้พร้อมทั้งด้านวิชาการ ด้านการลงมือปฏิบัติ ด้านความคิดวินิจฉัยและความประพฤติปฏิบัติ ได้พูดถึงการศึกษอบรมด้านวิชาการและด้านการปฏิบัติไปแล้ว วันนี้ จึงจะกล่าวถึงด้านความคิดวินิจฉัยและความประพฤติปฏิบัติต่อไป

ความคิดวินิจฉัยและความประพฤติปฏิบัติที่ดีนี้ เป็นเรื่องที่เป็นเหตุเป็นผลประกอบกัน และส่งเสริมสนับสนุนกัน ทั้งเป็นรากฐานของการดำรงชีวิตที่ดี ที่เจริญ ที่มั่นคง อย่างสำคัญยิ่ง หลักที่จะปฏิบัติฝึกฝนมีอยู่ว่า เบื้องต้น บุคคลจะต้องหัดทำความเข้าใจให้หนักแน่น เป็นกลาง ไม่ปล่อยให้หันเหไปตามอำนาจอคติก่อน เมื่อจะมอง จะพิจารณาเรื่องใด ปัญหาใด ตลอดจนบุคคลใด ๆ ก็พยายามพิจารณาด้วยใจที่หนักแน่นเป็นกลางนั้นทุกครั้ง ให้สม่ำเสมอและเที่ยงตรง ให้เป็นวินัยประจำตัว ก็จะแลเห็นสิ่งที่พึงพิจารณาโดยชัดเจนกระจ่างแจ่มแจ้ง ทำให้สามารถวินิจฉัยได้ถูกต้อง ตรงตามความจริง เป็นเหตุส่งเสริมให้ประพฤติปฏิบัติต่อปัญหา สถานการณ์ และบุคคล ได้อย่างถูกต้อง พอเหมาะพอดี และเมื่อประพฤติปฏิบัติได้ถูกต้องพอเหมาะพอดีได้สม่ำเสมอ จนเกิดความชัดเจน ชำนาญแล้ว ความประพฤติปฏิบัตินั้นก็ส่งเสริมส่งความคิดอ่านให้แจ่มแจ้ง คล่องแคล่วรวดเร็วขึ้น จะวินิจฉัยสิ่งใดก็ง่ายดาย และถูกต้องแน่นอนยิ่งขึ้น แล้วอุดหนุนความประพฤติปฏิบัติให้ดีขึ้นสูงขึ้นไปอีก ผู้ที่คิดดีทำดีจึงมีแต่จะเจริญยิ่ง ๆ ขึ้นเป็นลำดับ ไม่มีทางที่จะตกต่ำลงได้

ขออวยพรให้ทุกคนประสบความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญก้าวหน้าและความรุ่งเรืองในหน้าที่การงาน สมตามที่มุ่งปรารถนาจงทุกประการ.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีปฐภิญาณตนและสวนสนาม

เนื่องในวันงานคล้ายวันสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติ

ณ สนามศุภชลาศัย สนามกีฬาแห่งชาติ

วันอังคาร ที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้เห็นความเข้มแข็งพร้อมเพรียงของเหล่าลูกเสือ ในพิธีปฐภิญาณตนและสวนสนามในวันนี้ และมีความพอใจ ที่ได้ทราบรายงานว่ากิจการลูกเสือดำเนินก้าวหน้ามาด้วยความเป็นปึกแผ่นมั่นคง แสดงว่าลูกเสือทั้งปวงมีศรัทธาแท้จริง ที่จะฝึกหัดปฏิบัติตัวให้เป็นคนดี และผู้บริหารงานลูกเสือ ทุกฝ่าย ทุกระดับ ตั้งใจและเพียรพยายามอย่างมาก ที่จะให้กิจการลูกเสือบรรลุผลตามเจตนารมณ์ที่แท้จริง

กิจการของลูกเสือนี้ พิจารณาให้ถ่องแท้แล้ว จะเกิดประโยชน์แต่เฉพาะแก่ตัวลูกเสือผู้เข้ารับการอบรมก็หาไม่ หากแต่อำนวยผลดีแก่บุคคลทั่วไปด้วยอย่างกว้างขวางเพราะลูกเสือคนหนึ่ง ๆ ย่อมมีพีมีน้อง มีบิดามารดา ผู้เกี่ยวข้องด้วยอีกมาก ลูกเสือย่อมแผ่ความดีมีประโยชน์ และแผ่จิตใจแห่งลูกเสือให้ซึมซาบไปในผู้ที่อยู่ใกล้ตัวได้เป็นธรรมดาที่ข้าพเจ้าได้ฟังรายงานผลงานของคณะลูกเสือวันนี้ จึงมีความคิดว่า ได้ผลมากกว่าที่แสดงอีกมาก และใคร่ขอร้องท่านทั้งหลายว่า ในการจัดอบรมลูกเสือ ทุกคนควรจะต้องถือว่า การส่งเสริมความสามารถในการแสดงตัวอย่างที่ดีอย่างหนึ่ง และในการเผยแพร่จิตใจของลูกเสือเข้าสู่ความคิดจิตใจผู้อื่นอีกอย่างหนึ่ง นั้น เป็นสิ่งสำคัญที่สุด ที่ควรจะเน้นหนักให้ได้ผลจริง ๆ เพื่อกิจการลูกเสือจะได้เป็นประโยชน์แก่มหาชนอย่างแท้จริง

ขออวยพรให้คณะลูกเสือสามารถดำเนินงานทุก ๆ สาขาโดยราบรื่น ปราศจากอุปสรรค และบรรลุผลสำเร็จสมตามที่ตั้งหมาย ขอให้ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ลูกเสือตลอดจนทุกคนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องด้วยประสบแต่ความเจริญ ความสำเร็จ และความสวัสดิมีชัย ตลอดไปจงทุกเมื่อทั่วหน้ากัน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดล

ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร

วันพฤหัสบดี ที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๒๓



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มามอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยมหิดลในวาระนี้และที่ได้ทราบรายงาน ว่า
กิจการของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยความมั่นคงเรียบร้อยทุก ๆ ด้าน ขอแสดงความยินดีกับผู้ทรงคุณวุฒิ
และบัณฑิตใหม่ทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา

ตามรายงานของนายกสภามหาวิทยาลัย ฟังได้ว่า มหาวิทยาลัยมหิดลวางแผนทางฝึกฝนนักศึกษาไว้ เพื่อ
ให้มีความสามารถพร้อมและเคยชิน สำหรับออกไปปฏิบัติการในท้องถิ่น และในขณะเดียวกันก็ให้สามารถและ
เคยชินกับการค้นคว้าวิจัยทางวิชาการด้วยการออกปฏิบัติการในท้องถิ่น และโดยเฉพาะท้องถิ่นห่างไกลกันดารนั้น
โดยปรกติจะต้องปฏิบัติการด้วยวิธีที่ดูเป็นธรรมดา ๆ หรือจะเรียกว่าปฏิบัติการระดับพื้นฐานก็ได้ แต่การค้นคว้าวิจัย
ทางวิชาการนั้น จัดเป็นปฏิบัติการระดับสูงดังนั้น ดูเผิน ๆ จะเห็นว่าไม่สอดคล้องกัน และไม่น่าจะเน้นให้ปฏิบัติคู่กัน
ไป ว่าตามความจริงแล้วปฏิบัติการทั้งสองอย่างนี้ จำเป็นต้องดำเนินควบคู่กัน เพราะปฏิบัติการอย่างง่าย ๆ ระดับ
พื้นฐานนั้นต้องอาศัยหลักวิชา และหลักวิชานั้น ย่อมได้มาหรือเกิดขึ้นจากการวิจัยทดลองก่อนทุกอย่าง ก่อนที่จะ
ค้นคว้าวิจัยสิ่งใดวิชาใด สิ่งนั้นวิชานั้นก็เป็นของสูง เป็นของที่ลึกซึ้งศึกษายาก ครั้นเมื่อศึกษาค้นคว้าให้ปรากฏ
ความจริง วางเป็นกฎเกณฑ์ลงตัวแน่นอนแล้ว ก็จะกลายเป็นของง่าย เป็นความรู้เป็นปฏิบัติการอย่างธรรมดา ๆ ไป
สามารถจะนำไปใช้ไปปฏิบัติได้โดยสะดวกในระดับพื้นฐาน ท่านทั้งหลายจะออกไปปฏิบัติงานทางด้านสุขภาพอนามัย
หรือด้านอื่นใดก็ตาม จึงควรอย่างยิ่งที่จะพยายามปฏิบัติงานในระดับพื้นฐานไปด้วย ขวนขวายศึกษาค้นคว้าไปด้วย
เพื่อนำสิ่งที่ศึกษาค้นคว้าได้ มาใช้ในงานระดับพื้นฐานของท่านความสามารถและความเชี่ยวชาญ จักได้เพิ่มพูนขึ้น
ในตัวท่านทุกขณะเป็นลำดับไปส่งเสริมให้ประสบความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้าจนถึงที่สุดได้ดังประสงค์

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่มีกำลังกาย กำลังใจ และกำลังความคิดอันสมบูรณ์ ที่จะประกอบภารกิจหน้าที่
ด้วยความรู้ความสามารถและความสุจริตบริสุทธิ์ใจ บรรลุถึงความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตและในหน้าที่การงานทุก ๆ
ประการ.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่ไทยอาสาป้องกันชาติ จังหวัดปราจีนบุรี

ณ พลับพลาหน้าอาคารเรียน โรงเรียนร่มเกล้า

วันอังคาร ที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๒๓



(๒)ที่จะรักษาความสงบเรียบร้อยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อเกื้อหนุนให้มีความเจริญรุ่งเรือง และทำให้ชาติบ้านเมืองมั่นคง ถ้าทุกคนตั้งมั่นในคำปฏิญาณเช่นนี้เชื่อได้ว่าจะสำเร็จในเป้าหมายที่เราปรารถนา คือความเจริญรุ่งเรืองปลอดภัยของชาติบ้านเมือง

ในปัจจุบัน มีชาวอยู่เสมอของการรุกรานประเทศชาติทั้งภายในภายนอก ทุกคนจะต้องเตรียมพร้อม การเตรียมพร้อมนั้นต้องเข้าใจว่าสิ่งที่สำคัญ พุดง่าย ๆ ว่าเราจะต้องไม่ท้อเสีย หมายความว่าต้องมีสติจิตใจที่ มั่นคงอยู่เสมอ มีวินัยที่ดีอยู่เสมอ มีความซื่อสัตย์สุจริตหวังดีต่อส่วนรวมอยู่เสมอ ถ้าทำดังนี้เข้าใจว่าท่านทั้งหลาย จะไม่ผิดจากคำปฏิญาณที่ได้ให้เป็นแน่แท้ ความมีระเบียบเรียบร้อยความไม่ท้อเสียสำคัญมาก เพราะว่าในปัจจุบันนี้ การรุกรานมิใช่ด้วยอาวุธเท่านั้น หรือบุกเข้ามาเท่านั้น การรุกรานมีอยู่ที่จะบ่อนทำลายให้เราท้อเสีย ให้เราไม่มีสติ ที่จะคิดว่าสิ่งใจควรจะทำ ทำให้ขาดระเบียบวินัย ทำให้ปั่นป่วน ดังนี้ ถ้าเรามีสติ เรามีความเข้มแข็งอยู่เสมอ คิดด้วยความรอบคอบใจเย็นก็เชื่อได้ว่าการรุกรานในแบบนี้จะไม่เป็นผล และจะทำให้พวกเราอยู่ได้อย่างสบายมาก ฉะนั้น ก็ขอให้ท่านทั้งหลายพยายามที่จะทบทวนสิ่งที่ได้ฝึกมา และคิดอยู่เสมอว่าเมืองไทยได้ตั้งมาเป็นปีกแผ่นเป็น เวลาหลายศตวรรษมาแล้ว ถ้าเรารักษาความดีไว้ก็สามารถรักษาต่อไปเป็นแน่แท้

ก็ขอให้ท่านทั้งหลายจงมีทั้งกำลังกาย และกำลังจิตใจที่สมบูรณ์ เพื่อที่จะรักษาคำสัตย์ปฏิญาณ และเสริมสร้างความสามัคคีที่ทำให้ส่วนรวมของเราอยู่เย็นเป็นสุข มีความมั่นคงปลอดภัย ขอให้ท่านทั้งหลาย จงประสบความสำเร็จ สิ่งใดที่ปรารถนาที่ดีที่ชอบ จงมีผลสำเร็จทุกประการ.

(๑) เรียบเรียงโดยขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) บันทึกพระสุรเสียงไม่ได้





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๒๓



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มามอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ณ โอกาสนี้ และที่ได้ทราบรายงานว่ากิจการของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดีทุก ๆ ด้าน ขอแสดงความชื่นชมด้วยอย่างมากกับท่านผู้ทรงคุณวุฒิและบรรดาสังคตทั้งปวง ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา

อธิการบดีได้แถลงในที่ประชุมนี้ว่า ในรอบปีที่ล่วงแล้ว ได้เร่งกระบวนการพัฒนาหลายแนวทาง เพื่อให้มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งพลังทางปัญญาที่มีคุณภาพสูงยิ่งขึ้น ข้อนี้เป็นข้อที่ควรรับทราบด้วยความยินดี และบัณฑิตทุก ๆ คน ที่ตั้งใจจะทำงานให้เป็นแก่นสารก้าวหน้า ควรน้อมนำไปเป็นหลักปฏิบัติในตนเองว่า ไม่ว่าจะทำการงานสิ่งใด จะต้องพยายามคิดอ่านพัฒนาให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไปเสมอ

การจะพัฒนาทุกสิ่งทุกอย่างให้เจริญขึ้นนั้น จะต้องสร้างและเสริมขึ้นจากพื้นฐานเดิมที่มีอยู่ก่อนทั้งสิ้น ถ้าพื้นฐานไม่ดี หรือคลอนแคลนบกพร่องแล้ว ที่จะเพิ่มเติมเสริมต่อให้เจริญขึ้นไปอีกนั้นยากที่จะทำได้ จึงควรจะเข้าใจให้แจ้งชัดว่า นอกจากจะมุ่งสร้างความเจริญแล้ว ยังจะต้องพยายามรักษาพื้นฐานให้มั่นคงไม่บกพร่องพร้อม ๆ กันไปด้วยการรักษาพื้นฐาน ก็คือการปฏิบัติบริหารงานที่ทำอยู่เป็นประจำนั้นไม่ให้เกิดบกพร่อง ซึ่งเป็นกิจที่ลำบากยากอยู่ เพราะงานใดที่ต้องทำเป็นประจำตลอดเวลา อาจทำให้รู้สึกชินชา ด้วยต้องกระทำซ้ำซาก ไม่น่าตื่นตาตื่นใจเหมือนงานที่มีเข้ามาใหม่ ๆ จึงมักทำให้เบื่อหน่าย ชวนให้ทอดธุระละเลย จนเกิดความบกพร่องและเสียหายขึ้นแล้วพลอยทำให้งานใหม่นั้นเดินหน้าไปไม่ได้ หรือดำเนินไปไม่ราบรื่น เพราะฉะนั้น บัณฑิตทุกคนจะต้องมีความอดุสาหะพากเพียรและอดทนให้มาก ที่จะประคับประคองรักษาพื้นฐานหรืองานประจำของตนไว้ให้สมบูรณ์ จะต้องพยายามรักษาจิตใจและความพอใจ และเจตนาความมุ่งหมายในงานนั้นให้มั่นคงยืนยาว มิให้ความพอใจในงานประจำ ลดน้อยถอยไปกว่าความพอใจในงานใหม่สิ่งใหม่ที่เพิ่มเข้ามา ผู้ที่รักษาเจตนาและจิตใจในงานไว้ได้โดยตลอด จัดว่าเป็นผู้สามารถควรแก่การยกย่องสรรเสริญ คือสามารถที่จะพากเพียรอดทนรักษามาตรฐานและคุณภาพของงานประจำของตนไว้ พร้อมกับค้นคว้าพัฒนาสิ่งใหม่ให้ก้าวหน้าไปด้วยกัน ที่สุดก็จะประสบความสำเร็จและความเจริญโดยครบถ้วนและแน่นอนดังใจปรารถนาทุกคน

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความก้าวหน้ารุ่งเรืองในหน้าที่การงานจงทุกสิ่งทุกประการทั่วกัน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วันศุกร์ ที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๒๓



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มามอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกราวะหนึ่งเป็นคำรับรอง
ขอแสดงความชื่นชมกับบรรดาศาสตราจารย์กิตติคุณ และกับบัณฑิตใหม่ผู้ประสบความสำเร็จในการศึกษาทุกคน

เมื่อวานนี้ ข้าพเจ้าได้กล่าวแก่บัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นใจความว่า การพัฒนากิจการงานให้เจริญก้าวหน้า
ยิ่ง ๆ ขึ้นเป็นสิ่งสำคัญ แต่การสร้างความสำเร็จทุกอย่างนั้น ก็ย่อมจะต้องสร้างเสริมขึ้นจากพื้นฐานเดิมที่มีอยู่ก่อน
หน้าที่สำคัญในการทำงานจึงมีอยู่สองประการ คือ รักษาพื้นฐานเดิมไม่ไห้บกพร่อง กับต่อเติมเสริมพื้นฐานนั้น
ให้สูงขึ้นเจริญขึ้นการรักษากพื้นฐานนั้นได้อธิบายว่า ได้แก่การทำงานหลักหรืองานประจำที่มีอยู่ให้สมบูรณ์ด้วย
ความอุตสาหะพากเพียรและอดทน พยายามรักษาเจตนาความมุ่งหมาย และฉันทะความพอใจยินดีกับงานนั้น
ให้คงที่อยู่เสมอ ไม่ปล่อยให้ความเหนื่อยหน่ายเกิดขึ้น แล้วพยายามพัฒนางานนั้น ด้วยการค้นคว้าสร้างสรรค์
ให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป ซึ่งจะอธิบายเพิ่มเติมในวันนี้

เมื่อท่านพยายามทำงานประจำของท่านให้ถูกต้องสมบูรณ์อยู่เสมอได้แล้ว ก็จะเป็นพื้นฐานที่มั่นคงสำหรับ
เสริมสร้างความเจริญก้าวหน้าต่อไป ในการสร้างความเจริญก้าวหน้านี้ ควรอย่างยิ่งที่จะต้องค่อยสร้างค่อยเสริม
ทีละเล็กละน้อยตามลำดับ ให้เป็นการทำไปพิจารณาไป และปรับปรุงไป ไม่ทำด้วยอาการเร่งรีบตามความกระหาย
ที่จะสร้างของใหม่เพื่อความแปลกความใหม่ เพราะความจริงสิ่งที่ใหม่แท้ ๆ นั้นไม่มี สิ่งใหม่ทั้งปวงย่อมสืบเนื่องมา
จากสิ่งเก่า และต่อไปย่อมจะต้องกลายเป็นสิ่งเก่า ในเมื่อมีวิวัฒนาการสืบหน้าต่อไปอีกลำดับหนึ่ง การพัฒนา
ปรับปรุงงานจึงควรจะค่อย ๆ ทำด้วยความมีสติรู้เท่าทัน ไม่จำเป็นต้องรีบร้อนแต่ประการใด ผลที่บังเกิดขึ้นจึงจะ
แน่นอน มีหลักเกณฑ์ และเป็นประโยชน์แท้แต่ฝ่ายเดียว

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงานสมตามที่ตั้งใจปรารถนาจงทุกประการทั่วกัน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วันเสาร์ ที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๒๓



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มามอบปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีกวาระหนึ่งเป็นคำรับสาม
ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ที่ได้รับรางวัลเรียนดี และผู้ที่สำเร็จการศึกษาทุกคน

เมื่อสองวันก่อน ข้าพเจ้าได้พูดกับบัณฑิตในที่ประชุมนี้เป็นความว่า การพัฒนากิจการงานให้เจริญก้าวหน้า
ยิ่ง ๆ ขึ้นเป็นสิ่งสำคัญ แต่การสร้างความสำเร็จทุก ๆ อย่างนั้นย่อมจะต้องสร้างเสริมขึ้นจากพื้นฐานเดิมที่มีอยู่ก่อน
หน้าที่สำคัญของนักปฏิบัติงานจึงมีอยู่สองอย่าง คือ รักษาพื้นฐานเดิมไม่ให้บกพร่อง กับต่อเติมเสริมพื้นฐานนั้น
ให้สูงขึ้นเจริญขึ้น การรักษาพื้นฐานนั้น ได้อธิบายว่า ได้แก่การพากเพียรพยายามทำงานหลักหรืองานประจำให้
สมบูรณ์ไม่บกพร่อง แล้วค้นคว้าคิดอ่านพัฒนางานนั้นให้ก้าวหน้าไปเป็นลำดับด้วยความรอบคอบ ประกอบด้วยสติ
รู้เท่าทันตลอดเวลา ก็จะประสบความสำเร็จและความเจริญได้อย่างเปรียบพร้อม

วันนี้จะขอขยายความต่อไปว่า คนที่ทำงานนั้นอาจแบ่งตามลักษณะใหญ่ ๆ ได้สองลักษณะ ลักษณะหนึ่ง
รักษาเจตนาความมุ่งหมาย และฉันทะความพอใจในงานไว้ไม่ได้นาน หรือเข้าใจจุดมุ่งหมายไม่ชัดเจน คน
ลักษณะนี้ ทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดนาน ๆ เข้า ก็จะเกิดชินชา ยิ่งทำก็ยิ่งจิตซิดทอดถอยเหนื่อยหน่าย หรือมีจะนั้นก็
เกิดฟุ้งซ่านรำคาญงานน้อยก็กลายเป็นมาก ทำได้โดยยากลำบากหนักใจ ที่สุดก็เสียการเสียงานและเสียคนไปด้วย
ส่วนคนอีกลักษณะหนึ่งนั้น รักษาเจตนาและฉันทะในงานไว้ได้แน่นแน่วเสมอดั้นเสมอปลาย คนลักษณะนี้ทำงาน
สิ่งใด แม้สำคัญยิ่งใหญ่ ก็เป็นอันหวังผลได้ทุกสิ่ง เพราะการที่มีใจจดจ่อแน่นแน่วและพอใจในงานนั้น ทำให้พากเพียร
อดทนทำงานต่อเนื่องกันไปได้ตลอดและเมื่อหมั่นทำอยู่เสมอ ก็เกิดความชำนาญชำนาญชำนาญ มีผละกำลังมากขึ้น
ทำงานได้ด้วยความเบิกบานเบาใจ เหมือนกับนักกีฬาที่หมั่นฝึกหมั่นซ้อมอยู่เป็นประจำ ยิ่งฝึกก็ยิ่งได้กำลังและความ
คล่องแคล่วชัดเจน สิ่งที่ยาก ก็ค่อย ๆ กลายเป็นง่าย จะทำอะไร ก็ทำได้สะดวกรวดเร็วและเหนียวแน่นจนสำเร็จ
แต่ทั้งนี้ จะต้องประกอบด้วยสติปัญญาพิจารณาด้วยดีอยู่เสมอด้วย จึงจะส่งเสริมให้บรรลุผลสมบูรณ์ได้ บัณฑิต
จะออกไปทำการงานเพื่อสร้างตนสร้างชาติ ขอให้พยายามรักษาเจตนา ฉันทะ ความอดุสาหะอดทนและความคิด
พิจารณาอันแยบคายรอบคอบในการทำงานไว้ให้มั่นคงจงทุกคน

ขออวยพรให้ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความก้าวหน้ารุ่งเรืองในหน้าที่การงานสมดังปรารถนา
ทุกประการ.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๒๓



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มามอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อีกวาระหนึ่ง และได้ทราบ รายงานว่ามหาวิทยาลัยพยายามบริหารกิจการทุก ๆ ด้านให้เจริญก้าวหน้า รวมทั้งด้านบริการชุมชน โดยเผยแพร่ ความรู้ อบรมวิชาชีพ และพัฒนาชุมชนให้เกิดประโยชน์อย่างกว้างขวาง

ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ที่ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษา

คำว่า เกษตร ตามศัพท์หมายถึง นา เกษตรศาสตร์ จึงควรจะหมายถึง วิชาทำนา แต่เมื่อนำมาใช้เป็นชื่อ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์นั้น ความหมายกว้างออกไปมากคือหมายถึงวิชาทำไร่ ทำนา เพาะปลูก ป่าไม้ สัตวบาล ประมง และอื่น ๆ เช่นการสหกรณ์ เป็นต้นด้วย โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเพิ่มอาหารและเพิ่มผลผลิตของวัตถุดิบที่ มาจากการเพาะปลูกเป็นสำคัญ ยิ่งในบัดนี้ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เปิดสอนวิชาการด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอีก เช่น วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์และศิลปศาสตร์ อีกอย่างละหลายสาขา ความหมายของคำเกษตรศาสตร์จึงยิ่งขยายกว้างขวาง ไปหลายส่วน จนอาจทำให้บัณฑิตและนักศึกษาเข้าใจไปว่า วัตถุประสงค์หรือจุดหมายของมหาวิทยาลัยนี้ เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม แท้ที่จริงแล้ว ควรจะเข้าใจว่า เจตนารมณ์หรือหลักการของมหาวิทยาลัยนั้น อยู่ที่การเพิ่ม ผลผลิตทางอาหารและวัตถุดิบทางการเกษตร เพื่ออุ้มชูส่งเสริมประชาชน โดยเฉพาะเกษตรกรให้มีอยู่ มีกิน มีฐานะ มั่นคงขึ้น เพื่อให้ประเทศชาติโดยรวมมีความสุข มั่นคง เป็นอิสระอยู่ได้ตลอดไปนั่นเอง มิได้เปลี่ยนแปลง เป็นอย่างอื่น เพราะฉะนั้น ถึงหากบัณฑิตจะเรียนวิชาสาขาต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอีกสักเท่าไร ขอให้เข้าใจว่าความมุ่งหมาย เดิมยังคงอยู่ วิชาการต่าง ๆ สาขานั้น มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องถึงกันอย่างแนบแน่น และต่างสนับสนุนส่งเสริม กันอย่างทั่วถึง แต่ละคนจะทำงานด้านใด จะใช้วิชาการใดก็ตาม จึงสมควรและจำเป็น ที่จะต้องตั้งใจและ พยายามใช้วิชาการให้เป็นประโยชน์อุดหนุนประคับประคองกันและกัน เพื่อให้สำเร็จผลเลิศและบังเกิดประโยชน์ อันสมบูรณ์ที่จะช่วยให้บรรลุจุดหมายตามที่มุ่งปรารถนา

ขออวยพรให้ทุกคนประสบความสำเร็จในชีวิต มีความก้าวหน้ารุ่งเรืองในตำแหน่งหน้าที่ ครบถ้วนทุกประการดังประสงค์.





พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่บัณฑิตอาสาสมัคร รุ่นที่ ๑๒ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๓



(๒)

การปฏิบัติงานต้องมีความเข้าใจอันดี การไปปฏิบัติงานนี้ ถือว่าเป็นการเรียน อันนี้เป็นของสำคัญมาก เพราะถ้าจะถือว่าเป็นการอาสาสมัครไปพัฒนา ก็หมายความว่าผู้ที่ไปจะต้องมีความรู้พอสมควรออกเผยแพร่ แต่การที่ได้ออกไปเป็นการไปหาข้อมูล ไปหาความรู้ และในเวลาเดียวกันก็จะเป็นประโยชน์มาก เพราะแต่ละคนก็ได้เรียนในสาขาของตนแล้ว ก็ไม่ต้องพูดถึง เพราะเรียนชั้นมหาวิทยาลัย ชั้นปริญญาตรี ไปนำความรู้ที่ได้เรียนในสาขาของตัวเอง ในแขนงของตนไปทำงาน แต่ก็ย่อมทราบดีว่าการปฏิบัติหลังจากที่ได้เรียนซึ่งส่วนมากก็จะเป็นทฤษฎีหรือเป็นวิชาล้วนไปปฏิบัติ ในท่วงที่ย่อมต้องเปลี่ยนแปลง ต้องดัดแปลง เพราะว่าถ้าเราพิจารณาความรู้ที่เราได้รับจากการศึกษาในมหาวิทยาลัยนั้นกับวิธีปฏิบัติ ก็จะต้องคิดว่าที่เรียนเราเรียนอย่างไร เราเรียนจากที่ครูบาอาจารย์ได้มีการบรรยายมีการสอบ แล้วก็ต้องจดจำ เสร็จแล้วก็มีการทดสอบ และอาจารย์อธิบายก็ให้คะแนนเห็นว่าคุณนั้นสมควรที่จะได้รับปริญญา เพราะแสดงว่าได้รับความรู้และการศึกษาไว้ในสมองของตน แต่ว่าที่ยังสร้างยากก็คือการนำความรู้ที่มีอยู่ในหัวคือความรู้ที่เป็นความจำจะนำไปใช้ไปปฏิบัติได้หรือไม่

อันนี้สงสัย ไม่ใช่သူถูกผู้ที่เรียนจบได้ปริญญาไป แต่ว่าเป็นสิ่งที่หนักใจสำหรับทุกคน เมื่อเรียนรู้อะไรแล้วก็ต้องไปปฏิบัติ ผู้รู้วิชาจะเป็นวิชาช่างก็ตาม จะเป็นวิชาชั้นสูงต่างๆ ก็ตาม จะต้องนำความรู้ไปปฏิบัติถึงจะเป็นประโยชน์ได้ มิฉะนั้นก็เท่ากับเก็บสะสมเอาไว้ในคลัง เช่นเดียวกับเงินทอง ถ้าเรามีเงินแล้วเก็บไว้ในตู้ม เก็บไว้ในตู้ซึ่งเงินนั้นไม่ได้เกิดประโยชน์เลย ไม่ได้ออกกำลัง เมื่อไม่ได้ออกกำลังแล้วก็ผิดจุดประสงค์ของเงินตรานั้น อย่างสมมุติว่าเก็บธนบัตรเอาไว้ในตู้ ก็เป็นปีกกระดาศที่อยู่ในตู้ ไม่ได้เกิดประโยชน์อะไรเลย แต่ถ้านำออกมาใช้ตามความจำเป็นอาจจะมาใช้สำหรับซื้ออาหารมาบำรุงตัวเราก็มีร่างกายที่แข็งแรงขึ้นได้ หรือจะสร้างตน หรือจะใช้แม้แต่ในด้านบันเทิง ก็ได้ความบันเทิง มันก็ได้ผลประโยชน์ ความรู้ดูยากหน่อยแต่ก็เป็นเช่นเดียวกัน เราสะสมความรู้เอาไว้ เราไม่ใช้ความรู้ ความรู้นั้นก็ตกไป ไม่ได้เกิดประโยชน์อะไร รกตัวเปล่าๆ ความรู้ถ้าไม่ออกมาใช้บ้าง

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) บันทึกพระสุรเสียงไม่ได้





ความรู้ก็เสื่อมไป เช่นเดียวกับกระดาษที่เก็บไว้ ความรู้ที่มีอยู่ในหัวเข่าว่าไม่เสื่อมไปสูญหายไป แต่ความจริงก็เสื่อมไป เพราะว่าเราก็มานึกยากขึ้นทุกที เพราะมันลืม มันผิด อย่างคนเราที่เรียนภาษา เรียนภาษาได้ก็ตาม เราเรียนที่โรงเรียนแล้วไม่ได้ใช้ ก็จะมีผิด เป็นสนิม ถ้าออกไปต่างประเทศ สมมุติว่าเราเรียนภาษาเยอรมันเรียนจนได้รับยกย่องว่าสอบได้ แต่รับไปใช้ไปต่างประเทศ ไปเยอรมันจะไปพูด เกิดติดพูดไม่ได้ แม้จะเรียนมาหลายปีก็พูดไม่ได้ ก็จะต้องฝึกในปัจจุบัน แล้วถ้าเราเรียนมาดี ครูสอนดี เราก็จะปฏิบัติได้ แต่ตอนแรกไม่สามารถที่จะพูดได้เลย เราจะจนปัญญา แต่ถ้าเราไปฝึกสักพักหนึ่งก็คงพูดได้เร็ว เพราะว่ามีฐานแน่น การไปพูดระยะหนึ่ง แล้วสมมุติว่ากลับมาเมืองไทยไม่ได้ปฏิบัติไม่ได้พูด ก็จะมีผิด จะต้องรื้อฟื้นขึ้นมา เพราะฉะนั้นความรู้อื่นๆ ก็เช่นเดียวกัน ความรู้ที่เรียนมาจะต้องปฏิบัติ ฉะนั้น การที่ออกไปปฏิบัติงานเพื่อออกเผยแพร่ของคณะบัณฑิตอาสาสมัครนี้ดี ต้องถือว่านำความรู้ต่าง ๆ ไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดความคล่องแคล่ว แล้วต่อไปทุกคนก็จะมีคามชำนาญในสาขาวิชาเรียนของตนนั้นเป็นข้อแรก

ข้อต่อไป ก็คือเวลาเราเรียนทุกอย่างไปเป็นส่วนเดียวของวิชาความรู้ทั่วไปของวิชาการ หมายความว่าความรู้ที่ได้เรียนเป็นสายหนึ่ง ถ้าปฏิบัติส่วนเดียวก็ไม่สามารถที่จะทำให้มีความสำเร็จ ถ้าเปรียบเทียบถึงว่ารถยนต์คันหนึ่งก็มีส่วนประกอบต่าง ๆ ส่วนประกอบต่าง ๆ มีความสำคัญทั้งนั้น ถ้าดูส่วนที่สำคัญยิ่งของรถยนต์ก็ได้แต่เครื่องแล้วก็โครงแล้วก็ล้อเป็นต้น ถ้าเราบอกว่าล้อนี้มีความสำคัญมาก เพราะว่ารถยนต์วิ่งได้เพราะล้อ อย่างชาวบ้านเขาเรียกว่ารถจักรยาน ๒ ล้อ ล้อถีบ ถ้าเป็นรถจักรยานยนต์ก็เรียกว่าล้อเครื่อง เพราะล้อนี้เป็นส่วนที่สำคัญ เพราะเป็นส่วนที่ทำให้รถนั้นแล่นได้ แต่ว่าถ้ามีแต่ล้อ คือว่าเอาล้อมา ๔ ล้อ มันก็แล่นไม่ได้ ไม่ไชรรถ ถ้าบอกว่าล้อนี้เป็นส่วนสำคัญเพราะสามารถเรียกว่าล้อ ก็ไม่สามารถที่จะใช้กับรถยนต์ได้ รถยนต์ต้องมีเครื่องมีโครง ฉะนั้นทุกอย่างจะต้องพร้อมกัน แต่บริษัทที่เขาสร้างยางรถยนต์ เขาก็จะบอกว่ายางรถยนต์นั้นสำคัญที่สุดเพราะว่าไม่มีล้อ รถก็ไม่ไชรรถ ขยับไปไม่ได้ อย่างท่านทั้งหลายได้เรียนมาในสายของตนก็ย่อมมีความรู้ดีในสาขานั้น แต่ออกไปปฏิบัติงานจะเห็นว่าทุกกรณีจะทำโครงการใดก็ตามจะต้องเกี่ยวข้องกับวิชาการทั้งนั้น ท่านที่บอกว่าออกไปในด้านการศึกษาไปสอน ไปส่งเสริมฯ เติบโต ๆ ในโรงเรียน และในด้านอนามัย ทั้ง ๒ อย่างนั้นเป็นสิ่งสำคัญ แต่ว่าส่วนอื่นๆ ก็สำคัญมาก เพราะถ้าหากว่าไม่มีส่วนอื่นก็จะทำให้ส่วนของการรักษาความแข็งแรงทางร่างกาย หรือความว่องไวของจิตใจนั้นเป็นไปไม่ได้





เคยมีผู้ที่พูดกันว่า ทำไมรัฐบาลตั้งเงินไปลงทุนมากในด้านการศึกษา ก็จะไม่ลงทุนมากอย่างไร มานึกดูว่า ผู้ที่เป็นแพทย์แล้วสนใจในการแพทย์ ก็บอกว่าทำไมไม่สร้างโรงพยาบาลให้มาก ๆ เพื่อที่จะให้บริการกับประชาชนให้ มีอนามัยที่ดี ก็ถูกแล้วก็ควรบอกว่าดี แต่ถ้าสร้างโรงพยาบาลและบริการทางการแพทย์ให้มาก ก็จะไม่สามารถที่จะ ลงทุนในทางการแพทย์ ถ้าเขามาลงทุนทางการรักษาพยาบาลด้านเดียว หากว่าไม่พัฒนาทางการแพทย์เลย คือทางผลิตอาหาร อาหารก็น้อยลง ประชาชนก็จะเป็นโรคขาดอาหารมาก ที่สุดเข้าโรงพยาบาลรักษาโรคด้านขาด อาหาร ก็จะมีประโยชน์อะไร เพราะว่าเท่ากับสร้างโรคให้โรงพยาบาลรักษา ทางฝ่ายโรงพยาบาลเขาก็บอกว่า เรามี ประสิทธิภาพสูง เราสามารถที่จะรับคนไข้ได้กี่ล้านคน แต่ถ้ามีคนไข้ ในล้านคนมีเก้าแสนคนที่เป็นโรคขาดอาหารก็ เท่ากับเพียงแสนคนที่จะเป็นโรคที่คนไข้ไปรักษา แต่อีกเก้าแสนคนคงจะทำการรักษาด้วยการผลิตอาหารให้เพียงพอ ให้ชาวบ้านให้ราษฎรมีกิน อีกเก้าแสนคนนั้นก็ไม่ต้องมาที่โรงพยาบาล เพราะว่าไม่มีอาหารที่จะบริโภค ที่จะบำรุง ร่างกาย อันนี้เป็นตัวอย่างที่อาจจะแรงเกินไป แต่เป็นความจำเป็นว่าอาจจะเป็น ฉะนั้น อาจจะไม่เป็นในข้อนี้ แต่ก็ อาจจะปรากฏการณ์ขึ้นมาในทำนองนี้บ้าง ถ้าพูดถึงกันต่อไปว่าให้สร้างแต่โรงพยาบาลก็เคยปรากฏมาแล้ว สร้างโรงพยาบาลขึ้นมา แล้วก็ไม่มีบุคลากร ไม่มีผู้ที่จะมาปฏิบัติก็ได้เกิดเหตุอย่างนี้เหมือนกัน อย่างโรงพยาบาล ยุพราชที่สร้างเสร็จขึ้นมา แต่ว่าไม่มีแพทย์หรือมีแพทย์ตั้งเอาไว้เป็นผู้อำนวยการ ๑ คน มีแพทย์อีก ๒ คน หรือ ๓ คน แต่ว่าแพทย์เหล่านั้นไม่สามารถที่จะปฏิบัติงาน จึงไปปฏิบัติงานที่โรงพยาบาลจังหวัดซึ่งอัดแอ อันนี้เป็น ความจริง เรื่องจริง เลยทำให้การสร้างโรงพยาบาลนั้นเป็นหมัน ก็เสียหายไป เพราะว่าไม่ได้ปฏิบัติให้สอดคล้องกัน ทุกสิ่งทุกอย่างจะต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกัน แล้วสิ่งนี้เรื่องนี้ วิธีการที่จะแก้ไขนี้ ต้องเป็นเรื่องของผู้ที่เป็นบัณฑิต อาสาสมัครจะได้ศึกษาและหาทางที่จะแก้ไขให้บรรเทา ไข้คำว่าบรรเทา เพราะว่าแก้ไขให้ดีขึ้นก็ดูจะเป็นสิ่งดีมาก โดยมากก็ไม่ค่อยชอบที่จะบอกว่าทำอะไรยาก แต่ข้อนี้เป็นสิ่งที่ยาก แต่เป็นสิ่งที่ทำได้ค่อย ๆ ทำ เรื่องที่จะบอกว่าทำ ยาก แล้วก็อาจจะท้อใจ แต่ว่าสิ่งที่บอกว่าเป็นของง่าย แล้วไม่ทำก็ไม่ดี ฉะนั้น ต้องบอกไว้ก่อนเป็นสิ่งที่ทำยาก แต่ทำได้ ถ้ามีความตั้งใจจริง

ที่นี้ความตั้งใจนั้นต้องรู้ทำอย่างถูกต้องตามหลักวิชา ถ้าจะว่าต้องทำอะไรสำเร็จก็เหมือนกัน โดยมากเวลา ขอโอวาทจากผู้ใหญ่ ก็ได้รับคำสั่งสอนหรือให้อโอวาทว่า ให้ทำงานด้วยความขยันหมั่นเพียร ให้ทำงานด้วยความ





ชื่อสัตย์สุจริต ไม่คดโกง อันนี้ก็ฟังแล้วจนชินหู และซาหู ถ้าเราฟังครูท่านว่าอย่าคดโกงนะ ต้องชื่อสัตย์สุจริต ต้องมีความเพียรตั้งใจยัน อันนี้ก็รู้อยู่ว่าเป็นคำที่ดี แต่มันซาหู ฟังแล้วไม่มีประโยชน์ คือว่าไม่ปล่อยให้ขยันเพราะรู้ว่าแต่ละคนก็รักดีทุกอย่าง ชื่อสัตย์สุจริตฟังแล้วก็ขี้เกียจรำคาญ แต่เชื่อว่าท่านทั้งหลายถ้าจะทำจริง ๆ ก็ต้องมีความชื่อสัตย์สุจริต ถ้าจะอธิบายคำว่าชื่อสัตย์สุจริต ยกตัวอย่างก็พูดได้ว่า ถ้าทำอะไรด้วยความตั้งใจ และทำให้ถูกต้องตามหลักวิชา เพื่อให้ได้ผลเป็นประโยชน์ ได้ความสำเร็จตามหลักวิชาที่ถูกต้อง ความชื่อสัตย์สุจริตนั้นก็เป็นหลักวิชาอย่างหนึ่งแน่นอน คือถ้าคนเราไม่ชื่อสัตย์สุจริต ก็หมายความว่าไม่ทำตามกฎเกณฑ์ กฎเกณฑ์นั้นคือกฎเกณฑ์ของหลักวิชา ไม่ใช่กฎเกณฑ์ของว่า คนไหนมาตามกฎหมายหรือบอกว่าต้องอย่างนั้น ต้องอย่างนี้ มันเป็นหลักวิชาตามธรรมชาติ ของธรรมชาติ ของวิทยาศาสตร์ ถ้าสมมุติว่าเราไม่ทำตามกฎเกณฑ์ เราบอกว่าเราจะสร้างเครื่องที่จะทำเดี๋ยวนี้ก็เรียกว่าคิด ให้มีพลังงานโดยไม่ต้องใช้พลังงาน หมายความว่า เป็นเครื่องยนต์หรือเป็นเครื่องสูบน้ำต่าง ๆ ที่ไม่ต้องใช้ไฟฟ้า ไม่ต้องใช้น้ำมัน ไม่ต้องใช้อะไร อันนี้ถ้าเราไม่ทำตามกฎเกณฑ์ แล้วก็คิดเอาง่าย ๆ อย่างที่เคยได้รับแผนเป็นแบบแปลนของเครื่องที่จะกำเนิดพลังงานโดยไม่ต้องใช้น้ำมันหรือไฟฟ้า หรือลมหรือน้ำอะไรก็ตาม ไม่ใช่เลยเราก็ดูแบบแปลนเครื่องนั้น มันทำไม่ได้ แต่เขาก็นึกว่าทำได้ เพราะว่าผู้หนึ่งไม่ได้ทำตามกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ เครื่องนั้นจะเล่าให้ฟังว่าเป็นยาก หลักมีว่าเขามีลูกตุ้ม เขาแขวนลูกตุ้มไว้ เป็นคล้าย ๆ ซ้อน แล้วก็เป็นแขน เขาเอาลูกตุ้มนั้นมาวางบนซ้อน แล้วซ้อนข้างหนึ่งก็ลง พอลงทำให้แขนแกว่งออกไป ลูกตุ้มก็ลง เมื่อลูกตุ้มลงไปแล้วมันก็กลับ เขาก็ทำรางขึ้นมาให้รางนั้นวางบนแขนมัน ให้แขนซ้อนมันขึ้นมาแล้วก็ลง หมุน ๆ ๆ เรื่อย อันนี้ดูว่าดีนะ ถ้าไม่ต้องใช้เครื่องที่ต้องใช้พลังต่าง ๆ มันก็ประหยัดดี ไม่ต้องใช้น้ำมันที่กำลังขาดแคลน แต่ว่าเครื่องอย่างนั้นถ้าดูจริง ๆ ด้วยความรู้ แล้วก็รู้ตรงตามหลักวิชาการก็ไม่ได้อะไร เพราะว่าลูกตุ้มตกลงมานั้นจริง ทำให้เกิดพลังงาน แต่ว่าจะยกลูกตุ้มขึ้นไปให้ได้ความสูงเท่าเดิมต้องใช้พลังงาน หมายความว่าไม่สามารถที่จะเอาลูกตุ้มขึ้นไปถึงข้างบนที่จะวางบนซ้อนนั้นอีกที เพื่อที่จะให้แกว่งลงมา และให้เกิดการเคลื่อนไหว เพราะว่าเรารู้ดีตามหลักวิชาว่า สิ่งใดที่ลงมาย่อมเกิดพลังงานได้เท่านั้น แต่สำหรับยกน้ำหนักขึ้นไปในความสูงเท่ากับน้ำหนักเดียวกัน ก็ต้องใช้พลังงานในจำนวนเท่ากัน อย่างดีที่สุดก็จะเท่ากัน ฉะนั้น ถ้าไม่ใช่หลักวิชาก็นึกว่าทำอะไรได้ แล้วลงท่ายก็ทำไม่ได้ อย่างเช่นนกภาพเครื่องจักรที่มีแบบแปลก ๆ มาให้ ก็อาจจะสิ้นเปลืองเงินไปหลายหมื่นบาท เสร็จแล้วก็ไม่ได้ผลอะไรเลย เป็นการเสียเวลา





ฉะนั้น ทุกอย่างก็ต้องเป็นไปตามหลักวิชาของวิทยาศาสตร์ หรือหลักวิชาของวิทยาการนั้น ๆ ก็คือความ
สุจริตหรือความซื่อตรง เพราะว่าความซื่อตรงต่าง ๆ ที่พูดถึงแทนคำว่าสุจริตนั้น คือการดำเนินชีวิตคือทำงานที่
ถูกต้อง ที่ดี ที่งาม สุจริตหมายความว่าผู้ที่เดินไปในทางที่ดี เดินในที่นี้ก็คือทั้งเดิน คือก้าวแล้วเดินด้วยความคิด
คือดำเนินชีวิตต้องเดินความคิดไปในทางที่ดี ที่งาม ทองเที่ยวในที่ที่ดีที่งาม ฉะนั้น ถ้าใครมาบอกว่าต้องซื่อสัตย์
สุจริตนั้น อย่าไปนึกว่าเป็นเพียงคำพูดที่ลอย ๆ แต่เป็นคำพูดที่ถูกต้องตามหลักวิทยาศาสตร์ ถ้าเราไม่เดินไปในทาง
ที่ดีที่งาม เราย่อมไปในทางที่ทุจริตได้ ทุจริตไปในทางทองเที่ยวในสิ่งที่ไม่ดี ที่เสื่อม ถ้าเราทุจริตก็หมายความว่า
เราทองเที่ยวไปในคม เราทองเที่ยวในที่ที่ไม่ดี ไม่งาม ร่างกายจิตใจของเราก็ไม่ดีไม่งาม อันนี้ก็พูดอย่างนี้เพื่อที่จะ
ให้เข้าใจว่า ผู้ที่บอกว่าขอให้สุจริตไม่ทุจริต ก็หวังคืออยากให้เราเดินไปในที่ที่งาม ในที่ที่จะทำให้เจริญ ถ้าดำเนินชีวิต
คือดำเนินงานไปในที่ที่ดี หมายความว่าจิตใจของเราทองเที่ยวในสุจริต ก็ทำให้กายใจของเราสุจริต งามดี และจิตใจ
ที่ให้เป็นแผนงานก็จะสำเร็จ ก็จะทำให้เห็นหลักวิชาที่เราเรียนมาแจ้ง หมายความว่าได้ใช้หลักวิชาที่เรามีแจ้งไป
ทำงานอย่างที่ได้ไปพัฒนาชนบท ก็จะมีหลักวิชาอื่น ๆ ซึ่งต้องประกอบในการดำเนินชีวิต และดำเนินงาน เห็นแล้ว
ก็สามารถที่จะรับรู้เข้ามาเพื่อที่จะมาประกอบในงานของการของตน สิ่งที่ได้เรียนมาก็จะเพิ่มพูนความสามารถ เพิ่มพูน
ประสิทธิภาพ แล้วสิ่งใดที่เราตั้งใจทำก็จะสามารถทำงานสำเร็จ แล้วสิ่งที่สำเร็จนั้นจะไม่เป็นสิ่งที่เลว จะเป็นสิ่งที่ดี

พูดอย่างนี้ ไม่ได้พูดเจาะจงเฉพาะผู้ที่ออกไปปฏิบัติงานในโครงการของสำนักบัณฑิตอาสาสมัคร แต่ว่า
ทั่วไปทุกคนก็ควรพิจารณาอย่างนี้ แม้จะไม่ได้ออกไปเพราะทำงานอยู่แล้ว ก็ต้องปฏิบัติเช่นนี้ โดยเฉพาะสำหรับผู้
ที่ออกไปรุ่นนี้ ก็ถือว่าแต่ก่อนนี้เราไม่ได้ทำงานอย่างนี้ เป็นการริเริ่มทำงาน ถ้าไปด้วยความตั้งใจดี เชื่อว่าจะได้
ความรู้ ความสามารถ สำหรับงานการต่อไป ทั้งในเวลาเดียวกันก็จะเกิดประโยชน์สำหรับท้องถิ่นที่เราไป ทำให้ผู้ที่
อยู่ในชนบทที่ไม่มีโอกาสที่จะได้เล่าเรียน เพราะขาดทุนทรัพย์ ขาดโอกาสได้รับประโยชน์จากการเรียนของเรา
ผู้ที่ไม่มีโอกาสโชคดีที่ได้ศึกษาในวิชาการชั้นสูง ผู้ที่ไม่มีโอกาสเหล่านั้น ก็จะได้รับเรียนจากการเล่าเรียนของเรา
ซึ่งก็เป็นผลประโยชน์ของส่วนรวม และเป็นผลประโยชน์ตนเองด้วย เพราะทำให้ตนเองได้สามารถทำงานการตรง
ความประสงค์ที่ได้เรียนมา

โดยมากเวลารับปริญญาจากสถาบันชั้นสูงของสถาบันต่าง ๆ ก็มีการปริญญาดนปริญญาดนส่วนมากก็ว่า
จะใช้วิชาการของตัวในทางที่ถูกต้อง ที่เจริญ คำพูดนั้นต่าง ๆ กันแต่ความหมายก็เหมือนกัน โดยมากพูดถึงว่า





ให้สถาบันของตนที่ศึกษาดี ไม่ใช่เกียจ นั่นก็เป็นแบบฟอร์ม แต่ที่สำคัญที่สุดผู้ที่เรียนแล้วก็เท่ากับผู้ที่กำลังที่จะสร้างตนเอง ก็คงจะสร้างส่วนรวมให้ดีขึ้นด้วย ก็นึกอยู่ว่าในเมืองไทยเรามีสถานศึกษาดี ๆ อยู่หลายแห่ง และสถานศึกษาดี ๆ เหล่านี้ได้สร้างขึ้นมาและบริหารต่อไปด้วยเงินงบประมาณเป็นส่วนใหญ่เงินงบประมาณก็เป็นเงินของประชาชนที่ต้องเสียภาษี ถ้าสมมุติว่าจะต้องไปซื้อความรู้ที่ไหน รู้สึกว่าแต่ละคนต้องเสียเงินไม่ใช่น้อย แต่ว่าตามที่ได้เข้าเรียนมหาวิทยาลัย แต่ละคนก็ไม่ได้เสียอะไรมากนักในการเรียน ที่เหลือนั่นคือของส่วนรวม ได้สร้างสถาบันการศึกษาเพื่อให้ผู้ที่มีโอกาสเข้ามาเรียนได้รับความรู้ อันนั้นก็ถือว่าผู้ที่มีความรู้ก็ต้องแผ่ความรู้นั้นให้แก่ส่วนรวมด้วย อันนี้แม้จะไม่ได้ซื้อความรู้ หรือแม้จะไม่ต้องเสียสตาจในการหาความรู้ คนไหนที่มีความรู้ย่อมต้องแผ่ความรู้นั้นให้บุคคลอื่น เพราะถือกันว่าความรู้นั้นจะเพิ่มพูนขึ้นมาได้ด้วยการแผ่ความรู้ ถ้าความรู้เก็บเอาไว้ในตู้ ไม่ได้ประโยชน์ ไม่มองงามสำหรับเจ้าของ ไม่มองงามสำหรับผู้อื่น ฉะนั้นก็กลับมาตอนต้นที่ว่า เอาธนบัตรเก็บไว้ในตู้ก็มีแต่จะผุพังไป ถ้าเอาความรู้ไปแผ่ ไปทำประโยชน์ขึ้นมา ความรู้นั้นก็ไม่เสื่อม

ฉะนั้น การที่ท่านทั้งหลายได้ออกไปปฏิบัติงาน ถ้าถือหลักในการทำงานนี้ก็คงจะได้ผลดี เป็นผู้ที่มีความรู้เพิ่มเติมขึ้นมาได้ง่าย เป็นประโยชน์ต่อตน เป็นประโยชน์ต่อสังคมและที่สำคัญที่สุดเป็นการเพาะความสุจริต ละเว้นความทุจริต ก็ขอให้มีความสำเร็จ.





พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่ชาวจังหวัดพิจิตร เฝ้า ฯ ทูลเกล้า ฯ ถวายเงิน

โดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๒๓



ขอขอบใจที่ท่านได้นำเงินมาวันนี้ และก็นำมาเพื่อการกุศล นับว่ามีจิตศรัทธาในการกุศล เป็นเงินที่ได้ใช้ประโยชน์ในการสงเคราะห์ชาวบ้าน เงินจำนวนนี้จะได้นำไปใช้อย่างเร็วที่สุด ช่วยผู้ที่เจ็บป่วยในท้องที่ต่าง ๆ ต่างจังหวัด นับว่าท่านทั้งหลายได้ร่วมกันที่จะอุ้มชูผู้ที่เคราะห์ร้าย ผู้ที่เจ็บป่วย เพื่อให้สามารถที่จะมีที่พึ่ง

การที่ข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน ของจังหวัดพิจิตร จัดงานขึ้นเป็นประจำปีนั้นก็แสดงถึงความสามัคคีกลมเกลียวกันในอันที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด แต่สิ่งที่สำคัญยิ่งกว่าที่จะจัดงานขึ้นเป็นวัน วันหนึ่งวันใด ก็คืองานประจำวันของทุกคน ขอให้ทำด้วยความสามัคคี ด้วยความร่วมมือกันอย่างดี ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต จะทำให้ท้องที่มีความเจริญและมั่นคง และจะช่วยให้ประเทศไทยซึ่งเป็นส่วนรวมนั้นมีความมั่นคงถาวรได้

ขอให้ท่านทั้งหลายสามารถที่จะปฏิบัติงานน้อยใหญ่ของท่านได้ด้วยความเรียบร้อย สิ่งใดที่พึงประสงค์ก็ขอให้มีความสำเร็จทุกประการ และให้ท่านทั้งหลายมีกำลังทั้งกายทั้งใจที่พร้อมสมบูรณ์ เพื่อได้มีความเจริญและความสำเร็จ.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ นายวัชร สิงคิริบูลย์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจิตร นำชาวจังหวัดพิจิตร เฝ้า ฯ ทูลเกล้า ฯ ถวายเงิน ซึ่งเป็นเงินรายได้จากการจัดงาน "เฉลิมบอลล์ ๒๒" เนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา เพื่อโดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย





พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่คณะกรรมการสมาคมเศรษฐศาสตร์เกษตรแห่งประเทศไทย

เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันอังคาร ที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๒๓



ได้ทราบกันดีว่าการเกษตรนี้มีความสำคัญมาก สำหรับความรับผิดชอบเลี้ยงดูของประเทศไทย เพราะว่าเมืองไทยมีการประกอบการเกษตรเพื่อเป็นรายได้ของประเทศเป็นส่วนใหญ่ ถ้าไม่จัดการให้ดีก็จะทำให้ผลผลิตของประเทศไม่เกิดเป็นผลดีต่อผู้ผลิต หรือต่อประเทศชาติ อาจจะทำให้เกิดความเสียหายอย่างมากก็ได้ ถ้าใช้วิชาการต่าง ๆ ของการเกษตรก็เป็นการกุศล เพราะว่าสมัยนี้ถ้าเราไม่ระมัดระวังดินเองก็จะเสื่อมคุณภาพ และเมื่อดินเสื่อมคุณภาพผลผลิตก็น้อยลง อันนี้ก็แบ่งออกไปเป็นส่วนของการผลิต และเมื่อผลิตได้แล้วก็เป็นส่วนของการใช้หรือจำหน่าย

ในด้านการผลิตนั้นก็มีผู้เชี่ยวชาญต่าง ๆ ที่มีความสามารถ เพื่อที่จะให้การผลิตนั้นมีผลดีมาก และในการนี้ก็ต้องมีการทำให้สอดคล้องกัน หมายความว่าผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ บางทีก็ไม่มีความร่วมมือกัน เมื่อไม่มีความร่วมมือกัน ข้อเสนอต่าง ๆ ทางวิชาการก็อาจจะขัดกัน จึงต้องให้สอดคล้อง คือให้ร่วมมือกัน ไม่ขัดแย้งกัน ในด้านนี้แม้จะไม่ใช่วิชาการโดยตรงก็เกี่ยวข้องกัน ก็เป็นหน้าที่อย่างหนึ่ง ที่ผู้เชี่ยวชาญผู้มีความรู้ผู้ที่สนใจควรที่จะพยายามให้สอดคล้องกัน ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐศาสตร์ด้วยก็เพราะว่า การใช้วิชาการย่อมต้องใช้การลงทุนการลงทุนนั้นเป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐศาสตร์ เพื่อให้มีผลทางรายได้ก็ต้องพิจารณาถึงการลงทุนและการจำหน่าย เพื่อที่จะให้การจำหน่ายนั้นสามารถที่จะมีกำไรสำหรับผู้ลงทุน และสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง ข้อเสนอเป็นข้อสำคัญที่อาจจะละเลยไปว่า เศรษฐศาสตร์เป็นสิ่งที่เริ่มสร้างตั้งแต่การผลิต หรือการส่งเสริมการผลิต การผลิตนั้นประกอบด้วยการลงทุนในทางวัตถุที่จะไปปลูก ตลอดจนดินที่จะรองรับการผลิตรวมถึงวิธีที่ดินเพื่อที่จะให้เกษตรกรมีที่อยู่อาศัย ซึ่งไม่ใช่การเกษตรโดยตรง เป็นการสงเคราะห์หรือการเคหะ คือหมายถึงความเป็นอยู่ของเกษตรกร ข้อนี้ก็เป็นส่วนหนึ่งของการเกี่ยวข้องกับการเกษตรเหมือนกัน เพราะว่าเกษตรกรนั้นจะต้องมีการปฏิบัติด้วย มีแรงคนไปขุด แต่สมัยนี้มีเครื่องจักรเครื่องกล แต่ก็ต้องเป็นคนที่ทำเครื่องจักรเครื่องกล หรือใช้เครื่องทุ่นแรง แต่ในเมืองไทยจะไปใช้เครื่องทุ่นแรงมากก็ไม่ได้ เพราะว่าเราเป็นประเทศที่ไม่มีความร่ำรวยเป็นพิเศษ เราต้องพยายามให้บุคคลลงแรงด้วย อันนี้ก็เป็นอย่างธรรมดาของเศรษฐศาสตร์

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้





ด้านการจำหน่ายนั้น ด้านเศรษฐศาสตร์ก็ต้องช่วยให้ผู้ผลิตสามารถที่จะมีชีวิตได้หมายความว่าให้ผู้ผลิตมีรายได้พอเพียงที่จะมีการกระตุ้นให้เพาะปลูก อันนี้เป็นสิ่งที่สำคัญเพราะว่าส่วนมากก็ลืมไป มัวแต่ไปคอยทำการตั้งบริษัท ถ้าตั้งบริษัทใช้บุคคลเป็นเครื่องมือก็กลายเป็นระบบทาสมากกว่าระบบประชาธิปไตย ฉะนั้น การจัดการส่งเสริมการเกษตรนั้นก็ต้องนึกถึงเศรษฐกิจของครอบครัว ที่ว่าไปอย่างนี้ก็ออกจะคลุมกว้าง แต่ก็เป็นที่ของผู้ที่มาตั้งเป็นสมาคม เป็นกลุ่มผู้ที่ตั้งใจทำให้การเกษตรของเมืองไทยนี้ก้าวหน้า และจะได้เห็นว่า คำว่าการเกษตรนั้นกว้างขวางมาก เศรษฐศาสตร์กับเกษตรนั้นก็กว้างขวางเท่ากัน และเชื่อว่าท่านทั้งหลายมีความรู้ มีความสามารถดี ทั้งมีความตั้งใจดี มีความบริสุทธิ์ใจ ก็จะมีประโยชน์มากที่จะทำให้ประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรืองได้ ขอให้ท่านทั้งหลายมีความตั้งใจอันนี้ ปฏิบัติให้มั่นคง และปฏิบัติให้เกิดผลจริง เชื่อได้ว่าจะเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความพอใจ เพราะว่าจะได้ผลตามที่ตั้งใจเอาไว้ และเท่ากับได้ทำหน้าที่ของท่านในฐานะผู้มีความรู้ ความสามารถ ผู้มีความปรารถนาดีต่อประเทศชาติ

ขอให้ท่านทั้งหลายมีกำลังใจ กาย เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้สมบูรณ์ เพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายด้วยดี และประสบแต่ความเจริญรุ่งเรือง.





พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่คณะกรรมการของสภาสังคมสงเคราะห์และสมาคมมิตรภาพ ไทย - จีน
เฝ้า ฯ พูลเกล้าถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันอังคาร ที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๒๓

—————

ขอขอบใจท่านทั้งหลายที่ได้มา และได้นำเงินมาเพื่อบริจาคเป็นการกุศล ซึ่งเงินจำนวนนี้จะนำไปใช้ตามความเหมาะสม คือการสงเคราะห์ประชาชนให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น เป็นการกุศลก็คือการทำบุญ เป็นการแผ่เมตตา ซึ่งผู้ที่ได้รับจาคก็นับว่ามีส่วนในการเมตตาเพื่อนมนุษย์ที่มีความเดือดร้อน ย่อมได้รับอานิสงค์คือความสุขใจว่าเป็นผู้ที่ช่วยให้ผู้ที่มีความเดือดร้อนหายเดือดร้อนโดยเร็ว

การที่สภาสังคมสงเคราะห์ได้ปฏิบัติงานมาโดยตลอด ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและมุ่งมั่นที่จะทำให้กิจการสังคมสงเคราะห์ในประเทศไทยมีความเข้มแข็งนั้น ก็ได้เห็นว่าความสำเร็จมีหลายประการ และประการสำคัญในด้านผู้ปฏิบัติ คือความตั้งใจสำหรับผู้ที่ปฏิบัติงานสงเคราะห์ผู้อื่น เมื่อทำแล้วและมีผลดี ทำให้ผู้ที่ได้รับการสงเคราะห์บรรเทาความเดือดร้อน ผู้ที่ทำแม้จะเหน็ดเหนื่อยก็หายเหนื่อย ผู้ที่บริจาคเงินเหมือนว่าได้เป็นผู้ที่ได้เสียสละเงินไปส่วนหนึ่งก็รู้สึกว่ารวยขึ้น โดยมากพูดถึงว่าผู้ที่ทำบุญก็ทำให้มีความเจริญรุ่งเรือง คือความเจริญรุ่งเรืองนั้นมาจากจิตใจ ผู้ที่ทำดีผู้ที่สงเคราะห์ผู้อื่นนั้น ก็มีจิตใจที่ผ่องใสจิตใจที่เข้มแข็งขึ้นมา เกิดความผ่องใสความอิ่มใจปีตินั้นทำให้จิตใจเรามีความเข้มแข็งเมื่อมีความเข้มแข็งแล้ว กิจการใดที่ทำก็ทำได้ดี ได้ถูกต้องตามจุดประสงค์ของกิจการนั้น ๆ ก็จะทำให้เจริญรุ่งเรือง ฉะนั้น ถ้าใครมาพูดว่าการเสียแรงในการสงเคราะห์ผู้อื่นหรือการบริจาคทรัพย์สำหรับผู้อื่น เป็นสิ่งที่ไม่สมควร ก็อย่าไปเชื่อ เพราะว่าการบริจาคทั้งกายทั้งใจนั้นเพื่อผู้อื่น เป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้มีความเจริญรุ่งเรืองแน่นอน และจิตใจเราก็บริสุทธิ์ผ่องใสขึ้น เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว เราก็จะก้าวหน้าไปเรื่อย ๆ ฉะนั้นการที่มีจิตใจเมตตาผู้อื่น ก็เป็นการเมตตาผู้อื่นและเป็นการเมตตาตนเองด้วย เพราะว่าการที่ทำความดีเป็นกิจที่ดี

ฉะนั้น การที่คณะไทยจีนได้จัดงานขึ้นมา และได้บริจาคเงินช่วยเพื่อการกุศลก็เป็นการกระทำที่ขอบธรรมการทำงานหรือการเมตตาดี ย่อมเป็นกิจวัตรที่ควรทำอยู่เสมอ ต้องขอชมเชยท่านผู้ที่อุทิศกำลังทั้งกาย กำลังทรัพย์ กำลังใจเพื่อการนี้ และก็จะไม่ต้องให้พรเลย เพราะว่าการกระทำของท่านเองเป็นการให้พร ฉะนั้น ก็ขอให้การกระทำที่ดียิ่งทำให้เกิดอานิสงส์ ทำให้ท่านทั้งหลายมีกำลังทั้งกายใจที่เข้มแข็งยิ่ง ๆ ขึ้น สิ่งใดที่ปฏิบัติขอให้ประสบความสำเร็จ และขอให้ทุกคนประสบความสำเร็จร่วมกัน.

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้





พระราชดำรัส^(๑)

ในโอกาสที่คณะกรรมการจัดงาน “เมตตาจิต”

เข้าเฝ้า ฯ ทูลเกล้า ฯ ถวายเงิน โดยเสด็จพระราชกุศล
สร้างศูนย์ฝึกอาชีพผู้ป่วยโรคเรื้อนนิคมบ้านกร่าง จังหวัดพิษณุโลก
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันอังคาร ที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๒๓

—————

ขออนุโมทนาแก่คณะกรรมการและผู้ที่มีน้ำใจ ที่ได้จัดงานเพื่อช่วยเหลือผู้ที่ประสบเคราะห์กรรมที่เป็นโรคเรื้อนให้ได้รับบริการ เพื่อกิจการที่มีประโยชน์ตามจุดประสงค์

การที่ท่านทั้งหลายร่วมแรงร่วมใจกัน เพื่อที่จะบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ที่เป็นโรคเรื้อนนั่น ก็นับว่าเป็นกุศลอย่างสูง เพราะว่าการที่จะรักษาโรคเรื้อนกัน จะต้องให้ผู้ที่เป็นโรคเรื้อนเข้าใจว่ารักษาได้ และเมื่อรักษาแล้ว ก็จะมีการติดตามช่วยเหลือให้ทำอาชีพต่อไปได้ มีที่อยู่ที่พักพิง ตามธรรมดาที่หายากและเป็นสิ่งที่ลำบาก เพราะสิ้นเปลืองในการที่จะจัดหาที่เป็นนิคมและที่ที่จะเป็นที่อยู่อาศัยสำหรับผู้ที่ยาวยาวแล้ว จึงทำให้ผู้ที่ป่วยไม่ค่อยอยากที่จะมารักษาที่โรงพยาบาล หรือที่ศูนย์ต่าง ๆ เพราะรู้สึกว่าการรักษาแล้วต่อไปก็ไม่มีอนาคต หรือบางทีผู้ที่มารักษาในโรงพยาบาล หรือสถานที่บำบัดก็ไม่ยอมออกจากโรงพยาบาล เกิดปัญหาสิ้นเปลืองของโรงพยาบาลและความเดือดร้อน เพราะว่าทำให้ไม่มีที่สำหรับรับผู้ป่วยต่อไป หรือทำให้สภาพในโรงพยาบาลแออัด นอกจากนั้นมีปัญหาเรื่องเงินที่จะให้เป็นเบี้ยเลี้ยง หรือเป็นเงินค่าอาหารค่าที่อยู่สำหรับผู้ป่วยและผู้ที่ยาวยาว ซึ่งหนักงบประมาณมาก และเมื่อหนักงบประมาณมากก็ไม่สามารถที่จะขยายงานการรักษา การที่ท่านทั้งหลายได้ช่วยกัน ก็ได้เพ่งเล็งถึงประโยชน์สำหรับผู้ที่ยาวยาวจากโรคเรื้อน ก็นับว่าเป็นกุศลอย่างสูง เชื่อว่าจะทำให้การสงเคราะห์ผู้ที่ป่วยเป็นโรคเรื้อน และผู้ที่ยาวยาวจากโรคเรื้อนสามารถที่จะได้มีชีวิตที่เป็นปกติสุขได้ โดยมากผู้ที่เป็นโรคเรื้อนและยาวยาวแล้วก็มี ความเดือดร้อนคือสังคมไม่ค่อยยอมรับ เพราะว่ากลัวโรคเรื้อน ซึ่งเป็นโรคที่ถือกันว่าเป็นโรคที่น่ากลัวน่าเกลียดมาเป็นเวลาหลายศตวรรษ ทำให้ผู้ที่ยาวยาวจากโรคเรื้อนนี้ทนทุกข์ทรมานต่อไป ฉะนั้น การที่ท่านทั้งหลายช่วยในโอกาสนี้ ก็เป็นการที่ดีมาก ขอให้คณะกรรมการทั้งหลายจงร่วมแรงร่วมใจกันต่อไป เชื่อว่าคนที่ป่วยเป็นโรคเรื้อนจะดีขึ้น

ขอถือโอกาสนี้ขอบใจและชมเชยเจ้าหน้าที่ ทั้งโรงพยาบาลที่รักษาโรคเรื้อน ทั้งผู้ที่เอาใจใส่ในความเป็นอยู่ของผู้ที่เป็นโรคเรื้อน ซึ่งเป็นงานที่หนัก เป็นงานที่ยาก เป็นงานที่ไม่มีใครชอบนัก เพราะมันน่ากลัวน่าเกลียด แต่

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้





แท้จริงถ้าทำด้วยจิตใจที่เมตตาสูงก็เป็นงานที่ทำได้และได้ทำมาแล้ว ก้าวหน้าไปได้มาก แม้แผนงานในอนาคตก็ยังมียานอีกมากและรู้สึกว่าทุกคนทำด้วยความตั้งใจ ไม่ย่อท้อต่อความทุกข์ยากลำบาก ก็ขอฝากขอบใจกันอีกทางหนึ่ง ขอบใจและชมเชย และขอให้อย่าท้อใจ ต้องพยายามทำต่อไป เพราะยังทราบว่าผู้มีจิตศรัทธาในงานนี้สนับสนุน จึงมีกำลังใจที่จะดำเนินงานต่อไป

ฉะนั้น การที่คณะกรรมการกองทุนได้หาเงินมาสำหรับช่วยสร้างอาคาร สร้างที่สงเคราะห์ผู้ที่เป็นโรคเรื้อน ก็ได้ทำประโยชน์อีกอย่างหนึ่ง คือการสนับสนุนกิจการของผู้ที่มีหน้าที่ช่วยผู้เจ็บป่วย เกี่ยวข้องกับอาคารก็เชื่อว่าไม่มีข้อดีกว่า ก็จะเรียกว่าเป็นตึกหรืออาคาร “เมตตาจิต” ซึ่งสรุปความรู้สึกของท่านทั้งหลาย และสรุปความรู้สึกของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคน คือเมตตาจิตนั้นไม่มีประวัติ ก็เข้าใจว่าท่านทั้งหลาย ทั้งผู้ที่บริจาคทั้งผู้ที่มีหน้าที่สร้างและบำรุงอาคารนั้น ก็คงยอมรับชื่อนี้ว่าคงจะเหมาะสมแล้ว.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่คณะบุคคลในโอกาสเข้าเฝ้าฯ ทูลเกล้าฯ ถวายเงิน
เพื่อโดยเสด็จพระราชกุศลสมทบทุนโครงการพระดาบส^(๒)

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

วันอังคาร ที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๒๓

—————

ขอขอบใจท่านทั้งหลายที่บริจาคทั้งเงินทั้งสิ่งของสำหรับช่วยโครงการพระดาบส ซึ่งเป็นโครงการที่นับว่า
แหวกแนวไม่น้อย จึงทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับฐานะของโครงการนี้ เพราะว่าตอนแรกก็เรียกว่าโครงการโรงเรียน
พระดาบส เมื่อมีคำว่าโรงเรียนก็มีการคัดค้านกันว่าโรงเรียนนั้นเป็นโรงเรียนเถื่อน ก็เลยแก้ไขตรงที่ใช้คำว่า
โครงการพระดาบส

พระดาบสนั้นเป็นเรื่องราวในอดีต มีผู้ไปบำเพ็ญพรตในป่าเขา และมีคนได้พบได้เห็นก็มีความเลื่อมใส
ศรัทธาว่าเป็นผู้มีความรู้ จึงไปฝากตัวกันที่จะไปเรียนรู้ศิลปวิทยาต่าง ๆ เมื่อมีผู้ไปฝากตัวพระดาบสก็จะรับไว้
พิจารณา ถ้าผู้ใดมีแวพหรือทิสฺฐิตี และมีความอดทน ท่านพระดาบสนั้นก็รับเป็นลูกศิษย์ ให้ศึกษาศิลปวิทยาทุกอย่าง
โดยไม่คิดมูลค่าและไม่ต้องไปจดทะเบียน แต่ผู้ที่เป็นลูกศิษย์นั้นก็เป็นผู้ที่ได้ฝากตัวโดยแท้ และช่วยพระดาบสใน
ความเป็นอยู่ เช่น ไปเก็บผลไม้มาเลี้ยง หรือไปหากิ่งไม้ไปไม้มาทำเป็นที่พัก ช่วยในการทำงานทุกอย่าง โดยที่ไปหาใน
ป่าเขาทั้งนั้น มาสมัยปัจจุบันก็ทราบกันดีว่าป่าไม่ค่อยมีแล้วโดยมากจะเป็นป่าคอนกรีตคืออยู่ในเมือง ไม่มีสิ่งที่จะไป
เก็บเกี่ยวได้ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย แต่ว่าพระดาบสหรือบุคคลที่มีความรู้ที่ปรารถนาที่จะให้ความรู้ถ่ายทอดไปแก่
ผู้ที่ตั้งใจจริงก็ยังมีอยู่ บางท่านก็เป็นอาจารย์ที่ไม่สอนในสถาบันการศึกษาแล้ว หรือเป็นข้าราชการที่มีความรู้และ
ขออุทิศเวลานอกเวลาราชการเพื่อที่จะถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้ที่สมควรที่จะได้รับความรู้ก็มี หากว่าอยู่ในเมืองถ้าจะ
หาสถานที่หรืออุปกรณ์ก็ต้องใช้ทรัพย์สินจำนวนที่ไม่น้อย ก็เลยตั้งโครงการพระดาบส โดยที่สนับสนุนเป็นกองทุนมิใช่
เป็นของมูลนิธิ และให้ผู้ที่มีหาสถานที่ที่จะสอนได้มีโอกาที่จะสอน คือตั้งเป็นกฎแห่งหนึ่ง ซึ่งผู้ที่จะเป็นครูและที่ใช้
คำว่าพระดาบสก็ไปสอน และใช้อุปกรณ์ที่หา มา ก็ได้ทดลอง มีผู้มารับการฝึกในศิลปวิทยา มีการซ่อมวิทยุเป็นต้น
ทำได้แล้วก็สำเร็จไป ได้ความรู้ไป สามารถที่จะไปทำงานได้เงินเดือน เป็นโครงการที่น่าจะใช้ได้

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ คุณหญิง วลัยฯ พงษ์พานิช ประธานกรรมการจัดหาทุนเพื่อโดยเสด็จ
พระราชกุศลสมทบทุนโครงการพระดาบส นำคณะบุคคลเฝ้าฯ ทูลเกล้าฯ ถวายเงิน เพื่อโดยเสด็จพระราชกุศลสมทบทุนโครงการพระดาบส





ที่ยังเรียกว่าโครงการพระดาบส เพราะว่าตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการถ้าการสอนมีนักเรียนที่ได้รับการสอนเกินกว่า ๗ คน ถือว่าเป็นโรงเรียน และโรงเรียนนั้นจะต้องไปจดทะเบียนเป็นโรงเรียน มิฉะนั้นก็จะเป็นการสอนเถื่อน ฉะนั้นก็เลยมีพระดาบสจำนวนหนึ่ง และแต่ละท่านก็มีลูกศิษย์ผู้มารับการสอนการอบรมไม่เกิน ๗ คน ทำให้ไม่ผิดกฎหมายและสามารถดำเนินการ การที่จะหาสิ่งที่จะมาเป็นอุปกรณ์และความเป็นอยู่ของทั้งพระดาบสทั้งลูกศิษย์นั้น สมัยโบราณที่เข้าไปในป่าก็ไปหาอาหารคือผลไม้ หรือไปหาที่พักสมัยนั้นไปหาได้ง่ายมากในป่า แต่สมัยปัจจุบันไม่มีป่าจึงต้องทำแบบสงเคราะห์ การสงเคราะห์นี้ก็ต้องมีกองทุน กองทุนที่ได้ตั้งไว้ดั้งเดิมก็มี และผู้ที่มีความเข้าใจในกิจการนี้ได้สมทบเข้ามา เช่นที่ท่านได้นำเงินมาสำหรับสมทบในกองทุนนี้ ก็เป็นการช่วยให้ความคิดที่ว่า ผู้ที่มีความรู้และพอมีเวลาที่จะสละเพื่อสอนให้ผู้สมควรจะได้รับความรู้นั้นเป็นการที่จะทำได้ ก็ได้ทำเป็นการช่วยการศึกษาให้แก่ผู้ที่ไม่สามารถที่จะหาที่เรียนได้ และเชื่อว่าวิธีนี้จะเป็ผลดีต่อไปสำหรับการศึกษาของประเทศชาติ โดยใช้วิธีเป็นกันเองและแบบโบราณ ตอนแรกก็บอกว่าทำไม่ได้เพราะไม่มีใครนึกว่าจะทำได้ แต่เป็นสิ่งที่ทำได้แล้วความลำบากมีอยู่ที่ไม่มียะเยียบการเลย การที่ได้ตั้งเป็นกองทุนนี้ ก็เป็นกองทุนที่ไม่ได้จดทะเบียน ไม่ได้เป็นมูลนิธิ ต่อไปอาจจะตั้งเป็นมูลนิธิและมีระเบียบการ

การที่โครงการนี้เป็นโครงการที่ยังไม่ได้มีระเบียบการเป็นทางการ ก็มีความลำบากทุกสิ่งทุกอย่าง การที่ท่านได้บริจาคเช่นนี้ก็เป็นการบริจาคเป็นกันเอง การที่บริจาคครถกระบะนั้นก็ขอบอกว่าเป็นความลำบากเหมือนกัน เพราะวารถกระบะนี้จะต้องจดทะเบียนถ้าจดทะเบียนบอกว่าเป็นโครงการพระดาบสก็ไม่มีใครเชื่อ ไม่มีทางที่จะให้จดทะเบียนเป็นรถของโครงการพระดาบส ก็เห็นจะต้องเป็นรถพระที่นั่งหรือรถส่วนพระองค์ รถส่วนพระองค์ถ้าไปใช้และเกิดไปผิดกฎจราจรก็เกิดความเดือดร้อนเหมือนกัน และจะเล่าให้ฟังว่าทำผิดกฎจราจรมาแล้ว ไปจอดในที่ที่ไม่สมควร คือรถส่วนพระองค์นี้ไปจอดในที่ที่ไม่สมควร ถูกใบสั่ง เขาสั่งให้ไปที่สถานีตำรวจ ตำรวจให้ไปให้การ ก็ทำให้เดือดร้อน ที่ไม่ได้ไป ตำรวจผู้ที่สั่งให้ไปก็เดือดร้อนเองเหมือนกัน ทางเขาหาว่านายตำรวจคนนั้นทำผิดกฎ ความจริงนายตำรวจคนนั้นทำถูกกฎ แต่ว่าที่เกิดความเดือดร้อนนั้นเพราะมาจากว่าเป็นรถส่วนพระองค์ ในฟาร์มโคนมสวนจิตรลดา ไปจอดในที่ที่เขาห้ามจอด ก็เลยทำให้นายตำรวจคนนั้นต้องทำตามหน้าที่ แต่เมื่อทำตามหน้าที่





แล้วถูกผู้บังคับบัญชาตำหนิก็เกิดเดือดร้อนด้วย ฉะนั้น ที่เล่าให้ฟังไม่ใช่ไม่ชอบใจที่บริจาครถ แต่ให้เข้าใจว่าการสนับสนุนโครงการพระดาบสนี้ เป็นการสนับสนุนโครงการที่ยังแหวกแนวสำหรับระเบียบการปัจจุบันและยังไม่ใช่รูปแบบ จึงถือว่าท่านทั้งหลายได้บริจาค ได้ช่วยในกิจการเป็นกันเอง และก็นับว่าเป็นผู้ที่ได้ช่วยให้ความคิดใหม่ๆ และความคิดเก่าๆ สำเร็จผลขึ้นมา

ขอขอบใจทุกคนที่มีจิตศรัทธาช่วยในกิจการ ซึ่งเชื่อได้ว่าจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาของผู้ที่ขาดที่เรียน สามารถทำให้ผู้ที่ได้รับการสงเคราะห์มีอาชีพที่สุจริต และมีอาชีพที่จะทำให้เขามีชีวิตอยู่ได้ไม่ต้องเป็นอันธพาลหรือผู้ที่ไปจี้ปล้น ในการอบรมตามวิธีพระดาบสนี้ก็ได้วางกฎเกณฑ์เอาไว้ว่า พระดาบสจะต้องเสียสละ ทั้งจะต้องพยายามอบรมผู้ที่เป็นลูกศิษย์ ไม่ใช่เฉพาะในศิลปวิทยา จะต้องอบรมในทางด้านศีลธรรมและการสังคมให้รู้จักเป็นคนดี เป็นประโยชน์ต่อสังคม.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ประจำปีการศึกษา ๒๕๒๒

ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๒๓



ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์อีกระหน่งในวันนี้ และที่ได้ทราบตามรายงานของนายกสภามหาวิทยาลัยว่า กิจกรรมของมหาวิทยาลัยทุก ๆ ด้านดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดีอีกเป็นอันมาก

ขอแสดงความชื่นชมกับท่านผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษาในครั้งนี้

บัณฑิตทั้งหลายได้ฟังรายงานกิจกรรมของมหาวิทยาลัยมาแล้ว ทุกคนคงจะทราบชัดว่า กิจกรรมของมหาวิทยาลัยนั้นมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และขยายให้ก้าวหน้าโดยเหมาะสมอยู่เสมอ เพื่อให้เกิดประโยชน์นานาแก่มหาวิทยาลัย แก่นักศึกษา ตลอดจนท้องถิ่นและประเทศชาติโดยส่วนรวมอย่างแท้จริง การปฏิบัติงานดำเนินงานของบัณฑิตทั้งหลายก็เช่นเดียวกัน แต่ละคนควรจะต้องปรับปรุงตนเองและการทำงานอยู่ตลอดเวลา เหมือนกันมิฉะนั้นก็จะไม่สามารถสร้างสรรค์สิ่งที่มีค่าและมีประโยชน์ให้เกิดขึ้นได้ การที่อุตสาหกรรมลงแรงศึกษาเล่าเรียนจนถึงขั้นสูงนี้ ก็จะเสียไปเปล่า ๆ อย่างน่าเสียดาย ดังนั้น เมื่อแต่ละคนได้ออกไปทำการงานแล้ว ควรจะได้กำหนดหน้าที่ให้แก่ตนเองให้เป็นที่น่าพอใจว่า ไม่ว่าจะทำกรงานใด จะต้องพยายามขวนขวายใช้หลักวิชา ความสามารถ ประกอบกับความคิดวินิจฉัยด้วยเหตุผล เป็นพื้นฐานสำหรับศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม เพื่อให้มีความก้าวหน้าอยู่ทุกเมื่อ พร้อมทั้งสังวรไว้เป็นนิจว่า การสร้างสรรค์ประโยชน์ต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นนั้น จะต้องทำเพื่อผู้อื่นและส่วนรวม นอกจากตนเองด้วย ยิ่งทำให้กว้างขวางได้เท่าใดก็ยิ่งดีขึ้นเท่านั้น เพราะประโยชน์ที่ถูกต้องแท้จริงในโลก มีสองประการคู่กันเสมอ คือ ประโยชน์ส่วนตัวกับประโยชน์ส่วนรวม คนที่มุ่งแต่ประโยชน์ส่วนตัว จัดว่าเป็นคนไม่สามารถแท้ ซึ่งใคร ๆ ก็ตามจะไม่สรรเสริญ ขอให้พยายามร่วมกันทำตัวทำงานให้ได้ดังที่กล่าว ผลดีที่ทุกคนมุ่งประสงค์ จะเกิดแก่ชาติบ้านเมืองของเราได้มากมายเกินกว่าที่จะคาดคิด

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความเจริญมั่นคงในหน้าที่การงานต่อไป สมตามที่เราปรารถนาจงทุกประการ.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่นักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๒๓



นักศึกษาปัจจุบันขอโอวาท เมื่อตะกี้ก็ได้ยินโอวาทที่ให้แก่บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาแล้ว นักศึกษาปัจจุบันซึ่งต่อไปถ้าทำตัวได้ดีก็จะเป็นบัณฑิตได้ ควรจะได้รับทราบไว้เหมือนกัน

การที่มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรแก่นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่นั้นนับว่าเป็นกำไรของตัวเอง เพราะนอกจากที่จะมายินดีด้วยกับผู้ที่สำเร็จการศึกษา ก็มาดูตัวอย่างว่าผู้ที่พยายามเรียนด้วยความหมั่นเพียรก็ย่อมได้ผลในที่สุด โดยเฉพาะอย่างในที่ประชุมนี้มีนักศึกษา ที่เราเรียกว่านักศึกษาหมายความว่า ผู้ที่เรียนในชั้นอุดมศึกษามาอยู่ด้วย ทั้งมีผู้ที่อยู่ในวัยเรียนชั้นมัธยมหรือชั้นประถมก็มาอยู่ด้วยเป็นจำนวนไม่น้อย ฉะนั้นการที่ฟังโอวาทซึ่งให้แก่ผู้ที่สำเร็จการศึกษาอาจจะไม่ค่อยเข้าใจ แม้จะเข้าใจบางที่ก็อาจจะนึกว่าพูดซ้ำซากจัง แม้บัณฑิตได้ฟังโอวาทก็คงบอกว่าซ้ำซาก แต่ขออย่าว่าคนเราเกิดมามีภาระหนักตั้งแต่เกิด คือ มีความเดือดร้อนหรือมีความหนักตั้งแต่เกิด ซึ่งความหนักที่มีนั้นในรูปต่าง ๆ ภาระตั้งแต่เกิดนั้นก็คือภาระที่จะต้องต่อสู้กับความทิว ทุกคนเกิดมามีความต้องต่อสู้กับความทิวเป็นธรรมดา ถ้าไม่ชวนชวาก็ทิวและเป็นทุกข์อย่างยิ่ง แม้แต่เด็ก ๆ ซึ่งนึกว่าไม่มีความทุกข์ก็มีความทุกข์ คือความเดือดร้อน ความลำบาก ในเรื่องความทิว เป็นต้นแม้จะรู้ว่าแม่ที่ป้อนให้ หรือมีพี่เลี้ยงป้อนให้ หรือมีผู้ใหญ่ที่จะช่วยป้อนให้ ก็รู้ว่าต้องระมัดระวังตัวให้ดี ๆ ไม่อย่างนั้นไม่ได้รับอาหารแน่ ยิ่งโตขึ้นก็ยิ่งเข้าใจว่าทุกคนจะต้องมีภาระ จะต้องมึ่งงานที่จะต้องทำ และงานส่วนใหญ่ก็ได้รับการเตือนว่าให้ปฏิบัติหน้าที่การทำงานเพื่อส่วนรวมจึงจะดี

อันนี้ก็แปลกประหลาดอยู่ว่า โดยมากก็พูดหรือให้โอวาทกันว่า ขอให้ปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม อย่าคิดถึงประโยชน์ส่วนตัวมากเกินไป จะตอบกันจะถามกันได้ว่าทำไม ถ้าทำแต่ประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์คนอื่น ตัวเองก็แย่ ตัวเองก็อด ตัวเองก็เหนื่อยตาย ตัวเองก็ไม่ได้อะไรเลย อันนี้ขออธิบายว่า ถ้าหากว่าไม่ทำประโยชน์ส่วนรวมหรือส่วนท่านคือคนอื่น นึกแต่ประโยชน์ส่วนตัวนั้น เชื่อได้ว่าภาระที่ได้รับตั้งแต่เกิดคือ ความหนักจะยิ่งหนักเข้าไปทุกที และความทุกข์ความเดือดร้อนจะเกิดขึ้นแก่ตัว ถ้าปฏิบัติหน้าที่ของตนเพื่อส่วนรวมจะเบาขึ้นทุกที คราวนี้ก็ต้องอ้างถึงภาษาฝรั่งบ้างว่า การปฏิบัติงานนั้นในภาษาอังกฤษเขาเรียกว่า การเอาภาระนั้นมาวางไว้ข้าง ๆ

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้





คือไม่แบก แบกภาระแล้วเอาวางเสีย การทำอย่างนั้นภาษาไทยบอกว่าวาง ถ้าบอกว่าวางก็เหมือนว่าไม่ทำแต่ ภาษาฝรั่งเขาบอกว่าเอาวาง คือ discharge charge ก็แปลว่าภาระที่หนัก dis ก็เอาออกหมายความว่าเอาภาระที่หนักห้วมาวางไว้ในที่ที่เหมาะสม อย่างนั้นเป็นการทำหน้าที่ของตนเพื่อส่วนรวม ทำให้เบา ซึ่งเป็นความจริง ถ้าสมมุติว่าเราไม่ทำหน้าที่ หาแต่ประโยชน์ส่วนตัว ประโยชน์นั้นมันหนัก เดินไปที่ไหนก็อู้ยอ้าย แต่ถ้าวางไว้ในที่ที่เหมาะสม คือทำภารกิจของตนให้ลุล่วง ก็จะทำให้เบา อันนี้ถ้าอธิบายอีกอย่างหนึ่ง เรามีบ้านเมือง เรามีส่วนรวม เรามีประเทศชาติอยู่ ถ้าประเทศชาติไม่อยู่ หรือแผ่นดินนี้ไม่อยู่ เราจะเหยียบแผ่นดินที่ไหน ถ้าไม่มีดิน ไม่มีที่เดิน ไม่มีที่ยืน ไม่มี ที่นั่ง ไม่มีที่นอน เราจะอยู่ที่ไหน อาจจะจมลงไปในดินก็ได้ อาจจะจมลงไปในทะเลก็ได้ แล้วอันนี้เป็นความสุขหรือเปล่า ถ้าไม่มีที่เหยียบ ไม่มีที่ยืน ไม่มีที่เดิน ไม่มีที่นอน ไม่มีที่นั่ง จะไม่มีความสุขจะเป็นความทุกข์ ฉะนั้น ถ้าประเทศ ถ้าบ้านเมืองเราไม่อยู่ หรืออ่อนแอ หรือไม่มั่นคงหรือไม่มีความเจริญเป็นส่วนรวม ฐานะของเราก็อ่อนแอไม่มั่นคงเช่นเดียวกัน และคนที่มีความเป็นอยู่มีฐานะที่อ่อนแอไม่มั่นคงนั้นมีความสุขหรือเปล่านั้น มีความทุกข์ มันไม่สบาย ฉะนั้น ถ้าเรามีหน้าที่จะต้องทำหน้าที่ โดยเฉพาะเพื่อส่วนรวม

เมื่อตะกี้พูดถึงบัณฑิต ท่านบัณฑิตเหล่านี้เรียนเสร็จแล้ว ทำหน้าที่การงานก็ต้องทำหน้าที่การงานให้ดีที่สุด สำหรับผู้ที่กำลังเรียนในชั้นอุดมศึกษา ก็จะต้องพยายามเรียนให้ดี นี่ก็นับว่าเป็นหน้าที่เหมือนกัน ถ้าเรียนดี ๆ ตัวเองก็ได้ผล ได้ประโยชน์ เป็นที่นับถือและมีความสามารถสำหรับทำมาหากินต่อไป ไม่ทิว ถ้าทำงานหรือเรียนดี ๆ ก็เป็นการช่วยส่วนรวมไปอย่างหนึ่ง เพราะว่าส่วนรวมหรือทางการได้สร้างมหาวิทยาลัยนี้สิ้นเงินไปเป็นหลายพันล้าน ถ้าหากว่านักศึกษาเข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยนี้ ไม่เรียน ไม่พยายาม ไม่ขยัน ไม่พยายามที่จะสำเร็จการศึกษา ก็จะหนักมหาวิทยาลัยนี้เปล่า ๆ เท่ากับสิ้นเปลืองงบประมาณของส่วนรวม ถ้าทำงานเรียนหนังสือให้ดี ๆ ก็จะทำให้ช่วยส่วนรวม เพราะว่าทำตามจุดประสงค์ของมหาวิทยาลัย ถ้าเป็นนักเรียนชั้นมัธยมหรือชั้นประถม ก็มีหน้าที่ที่จะทำเช่นเดียวกัน นอกจากหน้าที่การเรียนให้ดี เพื่อจะให้เป็นที่ปลาบปลื้มของครูบาอาจารย์ พ่อแม่พี่น้อง ก็จะเป็นประโยชน์แก่ตนด้วย เพราะว่าจะได้ก้าวหน้า จะได้รับการชมเชย ฉะนั้น ทุกคนมีหน้าที่ที่จะทำ จะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม และเป็นประโยชน์แก่ส่วนตัวด้วย

สำหรับนักเรียนทั้งหลายก็ได้รับการตักเตือนอยู่เสมอให้ช่วยกัน ให้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน คนไหนมีความ





เดือดร้อนก็ช่วย หรือบางคนเคยเป็นลูกเสือก็มี ก็ต้องช่วยกันช่วยผู้อื่นช่วยคนอื่นเสมอ ที่พูดถึงว่าทำเพื่อส่วนรวม นั้น ได้พูดถึงผลประโยชน์ที่จะได้ในทางค่อนข้างจะเป็นทางวัตถุ หรือทางผลประโยชน์ แต่ว่าถ้าผลประโยชน์ในทางอื่น คือหมายความว่าถ้าทำประโยชน์แก่ส่วนรวม ประโยชน์แก่คนอื่นนั้น มีประโยชน์ที่ได้แก่ส่วนตัวอย่างมาก อย่างหนึ่งคือความอึดใจ ความอึดใจนั้นคนเขาก็บอกว่ามันอึดใจแต่ไม่อึดท้อง ถ้ามีความอึดใจแล้วเชื่อว่าจะทำให้อึดท้องได้ง่าย เพราะว่าคนที่อึดใจจริง ๆ คนที่ทำงานอย่างผ่องใสจริง ๆ มีความสามารถมากกว่า และก็จะสามารถทำมาหากินเพื่อให้อึดท้องได้

อันนี้ ที่พูดทั้งหมดนี้เป็นการขยายความที่พูดเมื่อตะกี้ ซึ่งอาจจะไม่แจ่มแจ้ง เวลานี้ก็พูดกับผู้ที่กำลังศึกษา เพราะเขาขอให้ให้โอวาทแก่นักศึกษาที่กำลังศึกษา ขอให้ถือว่าผู้ที่ศึกษาได้ปริญญาไปแล้วก็คงได้ประโยชน์ และผู้ที่ศึกษาที่เรียนในชั้นเขาไม่เรียกว่านักเรียน ก็คงได้ประโยชน์เหมือนกัน ถ้าลองเอาไปคิดว่า การทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมนั้นได้ประโยชน์มากกว่าทำเฉพาะประโยชน์ส่วนตัว และบอกได้ว่าคนไหนทำเพื่อประโยชน์ส่วนตัว แท้ ๆ ล้วน ๆ เชื่อว่าประโยชน์นั้นจะไม่ได้ เท่ากับรวบรวมของหนักมาวางบนหัวแบกเอาไว้ตลอดเวลา ซึ่งก็ไม่สบาย ก็หนัก ก็เหนื่อย แต่ถ้าผู้ใดทำเพื่อส่วนรวม ยิ่งมาก ยิ่งดี ยิ่งเบา ยิ่งคล่องแคล่วว่องไว และยิ่งมีความสุข

นอกจากนี้ ถ้าจะพูดกับนักศึกษาปัจจุบันและนักเรียนทั้งหลาย ทุกคนก็คงต้องการกำลังใจในการเรียน ก็ขอให้ตั้งกำลังใจให้ดี แล้วการเรียนก็จะมีผลสำเร็จตามประสงค์เชื่อว่าถ้าตั้งใจเรียนดี ๆ มีความขยันหมั่นเพียร ก็จะได้ผลแน่ แล้วก็ขอย้ำว่าความตั้งใจ แน่วแน่ ความตั้งใจดี ที่บริสุทธิ์ ที่มีความสุจริตใจนั้น เป็นพรอันเลิศ ถ้าหวังว่าจะได้รับพรเป็นเจาะจง ให้นึกถึงว่าถ้ามีความสุจริตใจ และมีความขยันหมั่นเพียรแล้ว พรนั้นก็พรชั้นมาสำหรับแต่ละคน แต่ถ้าอยากฟังก็ขอเปล่งคำว่า ขอให้พรให้ทุกคนประสบความสำเร็จในสิ่งที่พึงประสงค์ ให้ได้โดยแน่นอน ทุกคนได้มีความสำเร็จในการศึกษา และมีความเจริญในชีวิตตลอดไป.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร

แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา

ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๓



ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา อีกวาระหนึ่ง และได้ทราบรายงานว่ากิจการของมหาวิทยาลัยเจริญก้าวหน้ามาด้วยดีทุก ๆ ด้าน ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในครั้งนี้

ผู้ที่ศึกษาจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ส่วนใหญ่จะได้ทำงานเกี่ยวกับการเรียน การสอนตลอดเวลา จำเป็นต้องมีหลักวิชาดี และมีความรู้รอบตัวทุกด้านอย่างกว้างขวาง การที่มหาวิทยาลัยจัดสอนศิลปศาสตร์สาขาต่าง ๆ เพิ่มขึ้น จึงเป็นการส่งเสริมความรอบรู้ของนักศึกษาอย่างสำคัญ อันจะเป็นพื้นฐานและปัจจัย ทั้งสำหรับการศึกษาและการให้การศึกษาแก่ผู้อื่นในกาลต่อไป และการที่จะกระทำการใดสิ่งใดให้สำเร็จผลได้สมบูรณ์ดีงาม ไม่บกพร่องต่างพร้อย นั้น สำคัญอยู่ที่จะต้องมีการสั่ง กาลังนี้เป็นกำลังภายในตัวบุคคล ซึ่งบุคคลจะต้องสร้างให้แก่ตนเอง เพราะไม่มีใครจะสามารถสร้างให้ได้ กำลังอย่างหนึ่งได้แก่ศรัทธา คือความเชื่อที่ถูกต้องว่า การงานที่เป็นภาระหน้าที่ของตนมีประโยชน์จริง อย่างที่สอง ได้แก่ความมีวินัยที่ดีและมั่นคง ที่จะควบคุมระดับประครองตนเอง ให้ปฏิบัติภารกิจนั้นโดยเข้มแข็งและสุจริต อย่างที่สาม ได้แก่ความมีสติรอบคอบ ที่จะป้องกันมิให้เกิดความประมาท และความผิดพลาดเสียหาย อย่างที่สี่ ได้แก่ความมีใจตั้งมั่น แน่วแน่ที่จะปฏิบัติให้เที่ยงตรงสม่ำเสมอ โดยไม่ขาดสาย จนบรรลุผลสำเร็จ อย่างที่ห้า ได้แก่ความมีวิชาความรู้ พร้อมทั้งความเฉลียวฉลาดในเหตุผล ที่จะนำมาใช้พิจารณาวินิจฉัยในการประกอบกิจการงานให้บรรลุเลิศ กำลังดังกล่าวต่างเป็นปัจจัยอาศัยและส่งเสริมซึ่งกันและกัน จะอำนวยผลสำเร็จสมบูรณ์ได้ ต้องประกอบกันพร้อมทั้ง ๕ ประการ ถ้าอย่างหนึ่งอย่างใดบกพร่องขาดไป ก็จะทำให้เป็นอย่างอื่นเสื่อมถอยตามกันไปหมด เพราะฉะนั้น เมื่อบัณฑิตจะศึกษาและเสริมสร้างกำลังทั้ง ๕ ขึ้นในตนเอง จึงควรที่จะต้องทำให้ครบให้พร้อมแล้วแต่ละคนจะเป็นผู้สามารถกาลงกล้า และจะประสบผลสำเร็จในภารกิจกิจการงานตามที่ปรารถนาทุกประการ

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีความก้าวหน้ารุ่งเรืองในหน้าที่การงาน และขอให้ทุก ๆ ท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความสวัสดีจงทั่วกัน.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่นักศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา

ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๒๓



การมาในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ก็เป็นโอกาสที่ดีที่ได้มาพบกับนิสิตปัจจุบัน และกับท่านทั้งหลายทุกคนแม้จะไม่ได้เป็นนิสิตก็ได้มาในที่นี้

โอกาสนี้ถือว่าเป็นโอกาสดี ก็ได้เป็นทางที่ได้มาเห็นความเจริญก้าวหน้าของมหาวิทยาลัย ได้เห็นว่าการมอบปริญญานี้มีประโยชน์ เพราะเห็นศาลาที่มอบปริญญานั้นก็สะอาดสะอ้าน หมายความว่าเมื่อมีพิธีก็ดูสุภาพกัน ปัดกวาดทาสีให้ดี ฉะนั้น พิธีมอบปริญญาบัตรนี้ซึ่งเป็นพิธีมงคล ก็เป็นประโยชน์อีกด้วย ทำให้สถานที่น่าอยู่ น่าใช้ ชื่อนี้ก็เป็นชื่อสำคัญเหมือนกัน เพราะถ้าถือว่าสถานที่นี้เป็นมหาวิทยาลัย หรือสถานศึกษาสำหรับผู้ที่มีโอกาสเข้ามาเรียน เข้ามารู้ ก็ต้องให้ทุกคนเข้าใจว่าเป็นของทุกคน ทุกคนก็ต้องรักษาบำรุงให้เรียบร้อย ไม่ให้บกพร่อง ไม่ให้เป็นที่ระคายเคืองลูกหลานของผู้ที่มา ยิ่งผู้ที่อยู่ ณ ที่นี้เพื่อการเรียน ก็นับว่าต้องมาอยู่มาอยู่ทุกวัน จึงสำคัญที่จะให้มีสถานที่ที่สะอาดสะอ้าน และสะดวกในการเรียน การที่มีพิธีมอบปริญญาบัตรปีละครั้งก็นับว่าเกิดประโยชน์ เป็นการเตือนใจว่าจะต้องบำรุงรักษาสถานที่ให้เรียบร้อย อันนี้เป็นข้อสำคัญอย่างหนึ่งเหมือนกันที่จะให้ที่เรียนที่ศึกษาเรียบร้อย

คราวนี้เวลามามอบปริญญาบัตรปีหนึ่ง ๆ ก็ได้ให้โอวาทแก่ผู้ที่สำเร็จการศึกษา เมื่อตะกี้ก็ได้ให้โอวาทไปแล้ว มาบัดนี้ก็ได้รับคำเชิญ รับคำขอให้ให้โอวาทแก่นิสิตปัจจุบันการที่จะให้โอวาทแก่นิสิตปัจจุบันนั้น ก็ไม่ต่างกับที่ได้ให้กับผู้สำเร็จการศึกษา สำหรับนิสิตปัจจุบันถ้าฟังโอวาทที่ให้กับผู้สำเร็จการศึกษา ควรจะได้ประโยชน์เป็นทวีคูณ เพราะว่าที่ให้โอวาททุก ๆ ปี ให้แก่ผู้ที่สำเร็จการศึกษา เป็นคำเตือนให้ปฏิบัติตนให้เหมาะสมเพื่อที่จะมีความก้าวหน้าในอนาคต ถ้าอยากจะได้โอวาทสำหรับนิสิตปัจจุบัน เราก็จะต้องทำสิ่งที่เหมาะสมสำหรับอนาคตเช่นเดียวกัน

เมื่อตะกี้ไม่ทราบว่าฟังหรือไม่ได้ฟัง หรือฟังแล้วเข้าใจหรือไม่เข้าใจ ได้พูดถึงการที่ทุกคนอยากจะมีความสำเร็จ ทำงานได้ผล วางตัวให้เป็นที่น่านับถือ มีความเจริญก้าวหน้า จะต้องทำจิตใจให้พร้อมด้วยกำลังใจที่สำคัญ ถ้าฟังแล้วเห็นว่าพูดไม่เข้าใจ ก็สรุปได้ว่า ทุกคนมีจิตใจที่ปรารถนาความสุข หรือความสำเร็จ แต่การหาความสุข

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้





หรือความสำเร็จนี้ ย่อมต้องเหนื่อย เหนื่อยแน่ ไม่มีใครที่มีความสุขหรือความสำเร็จได้โดยที่ไม่เหนื่อย ถ้าไม่ยากที่จะเหนื่อยก็ต้องฝึกฝนกำลัง กำลังกายก็ต้องฝึก คนที่นอนอยู่เฉย ๆ แม้จะสมมุติว่านอนอยู่เฉย ๆ ไม่ได้เดิน ไม่ได้ไปไหน เป็นเวลาสัก ๑๐ วัน รับรองได้ว่าเวลาลุกขึ้นไม่มีกำลัง คือกำลังไม่ได้มาจากการพักผ่อน กำลังมาจากความเพียร การฝึกเช่นคนที่ได้ออกกำลังลุกขึ้นเดินทุกวัน ขยับกายให้ได้เป็นการฝึกกาย ย่อมมีกำลังกาย ผู้ที่เป็นนักกีฬาเขาต้องฝึก การฝึกนั้นเหนื่อย เหนื่อยแต่เมื่อเหนื่อยแล้วสร้างกำลังขึ้นมามันค่อย ๆ หายเหนื่อย ถ้าสมมุติว่าเราไม่ได้สร้างกำลัง เราไม่ได้ฝึกกายให้มีกำลังเดินเพียง ๕๐ เมตรก็เหนื่อยแล้ว แต่ถ้าฝึกร่างกายให้ดี เดินหลายกิโลเมตรก็ไม่ล้าจะเหนื่อยนัก จิตใจก็เหมือนกันจะต้องมีกำลัง และกำลังนั้นเพื่อความสุข ความสำเร็จ ไม่ใช่ว่าไม่เหนื่อย ต้องเหนื่อย ต้องฝึกจิตใจให้ดี ถ้าฝึกจิตใจให้ดี ไม่ให้ขี้เกียจ ให้รู้จักทำงานเป็นอย่างไร แล้วก็เชื่อว่าถ้าทำงานอย่างนั้นก็จะได้ดี เป็นต้น ก็จะทำให้มีความสำเร็จร่างกายและจิตใจจะแข็งแรงพร้อมกัน

ฉะนั้น ถ้าจะขอเป็นโอวาท ก็ขอนำโอวาทที่ให้แก่นักบวชที่สำเร็จการศึกษามาให้ผู้ที่กำลังเรียนอยู่ เพราะว่าต้องใช้กำลังเช่นนี้เช่นเดียวกัน เพื่อที่จะได้ให้เป็นบัณฑิตกับเขาบ้าง ความจริงการที่ได้รับปริญญา ไล่ครู และปริญญาดอนแล้ว มิใช่ว่าเป็นวาระที่เปลี่ยนจากคนที่ไม่ได้เป็นบัณฑิตมาเป็นบัณฑิต การที่จะเป็นบัณฑิตนั้นค่อย ๆ ไป ค่อย ๆ สร้าง แต่ว่าเป็นพิธีที่เป็นเครื่องหมายแสดงให้เห็นว่าได้ผ่านการศึกษามา ได้ทดสอบมาแล้วเป็นที่พอใจของครูบาอาจารย์ เห็นสมควรที่จะให้ออกไปปฏิบัติงานตามวุฒิของตน ส่วนท่านผู้ที่ยังไม่ได้เป็นบัณฑิตคือยังเรียนอยู่ ก็จะต้องค่อย ๆ สะสมกำลัง ทั้งวิชาความรู้ ทั้งกำลังใจ ที่จะสามารถฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อบรรลุผลอุปสรรคต่าง ๆ นั้นก็สมมุติขึ้นมา เช่น การสอบไล่ การสอบไล่นั้นก็เป็นการทดสอบว่า พวกเราได้เรียน ได้พยายามฝึกตัว ฝึกกาย ฝึกใจไว้ดีหรือเปล่า ถ้าฝึกใจให้ดีและได้เรียนรู้ให้ดีแล้ว ก็ไม่มีปัญหา อุปสรรคนั้นก็ผ่านพ้นไปได้ แต่ทุกคนก็มีความหวั่นเหมือนกันว่า ถึงเวลาสอบไล่จะสอบไล่ไม่ได้อาจจะไม่ได้ถ้าไม่ตั้งใจที่จะเรียน คือสะสมกำลัง แต่ถ้าผู้ที่ตั้งใจสะสมกำลังเนื่อง ๆ ตลอดเวลา ทุกวัน ทุกเวลา ก็ไม่ต้องกลัวจะมีอุปสรรค ก็ผ่านอุปสรรคนั้นได้

ฉะนั้น ก็เคยพูดมาหลายครั้ง แต่เมื่อใกล้ปัจจุบันนี้ได้กลายเป็นบัณฑิตไปชุดหนึ่งแล้ว มีนิสัยใหม่เข้ามาก็อาจจะไม่เคยได้รับพรแบบนี้ คือพรที่จะให้สำเร็จการศึกษาอยู่ในตัว คือถ้าคนไหนมีความตั้งใจดีแน่วแน่แล้ว ก็ได้รับความสำเร็จไปกว่าครึ่งแล้ว จะว่าถึง ๙๐ เปอร์เซ็นต์ก็ได้ ฉะนั้น อีก ๑๐ เปอร์เซ็นต์ที่จะให้ ก็ขอให้มีความมั่นใจ





คือมันใจก็อยู่ในกำลัง ๕ ประการนั้นอยู่แล้ว อันนี้ก็ขอให้พรให้ทุกคนมีกำลังใจนี้ ที่จะทำให้สามารถฟันฝ่าอุปสรรคได้ สอดโล่ก็ได้ และมั่งงานใดในอนาคตขอให้สำเร็จไปด้วยดี ด้วยความเรียบร้อย เพื่อความเจริญ และความสุขความสำเร็จทุกประการ.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่ไทยอาสาป้องกันชาติ จังหวัดนราธิวาส

ณ สนามทุ่งป่อทอง อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส

วันอาทิตย์ ที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๒๓



บัดนี้การฝึกตามหลักสูตรก้าวหน้าของไทยอาสาป้องกันชาติได้สิ้นสุดลงไปแล้วด้วยดี ได้เกิดประโยชน์มากหลายแก่ทุกคนแต่ละคนและต่อส่วนรวม การฝึกของแต่ละบุคคลที่ได้รับประโยชน์นั้นก็คือทำให้มีความรู้เพิ่มขึ้น และมีความเข้มแข็งแข็งแกร่งมากขึ้น ทั้งได้รู้จักกับสมาชิกไทยอาสาป้องกันชาติจากจังหวัดในภาคอื่นด้วยอย่างสนิทสนม ชื่อนี้ถือว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับแต่ละคน ประโยชน์สำหรับส่วนรวมนั้นก็เป็นเช่นเดียวกัน ถ้าชาวบ้าน โดยเฉพาะผู้ที่สำนึกในหน้าที่ของพลเมืองดี มีความเข้มแข็ง รู้จักกันและเข้าใจซึ่งกันและกันดี จะทำให้ส่วนรวมของประเทศชาติของเราอยู่เย็นเป็นสุขได้แน่นอน

การฝึกได้แบ่งออกเป็นสำคัญ ๒ ส่วน ส่วนที่จะฝึกความสามารถในการป้องกันหมู่บ้าน ป้องกันตัว และป้องกันบ้านเมือง ด้วยการปฏิบัติในทางการใช้ยุทธวิธีและการใช้อาวุธ อีกส่วนหนึ่งเป็นการฝึกเพื่อที่จะให้เข้าใจถึงภูมิประเทศ ซึ่งในประเทศไทยนี้ภูมิประเทศก็มีลักษณะต่าง ๆ บางแห่งเป็นหุบเขา บางแห่งเป็นที่ราบ บางแห่งเป็นที่โล่ง บางแห่งเป็นที่ป่า เป็นต้น ฉะนั้น การฝึกให้รู้จักภูมิประเทศต่าง ๆ จึงเป็นประโยชน์มาก เพราะว่าถ้าจะต้องป้องกันอันตรายที่มาจากผู้ร้ายที่จะเข้ามาเบียดเบียนหมู่บ้านและชาวบ้าน ก็จะต้องรู้จักภูมิประเทศให้ดี ดังเช่นได้แสดงสารถีว่าหมู่บ้านใดถูกผู้ร้ายโจมตี ก็ต้องอาศัยความช่วยเหลือจากเพื่อนไทยอาสาป้องกันชาติจากหมู่บ้านที่อยู่ใกล้เคียงและจากเจ้าหน้าที่ที่จะมาช่วยรักษาหมู่บ้าน ให้หมู่บ้านอยู่โดยปลอดภัย ดังนั้นการฝึกให้รู้จักซึ่งกันและกันนี้จึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ความสำคัญอีกด้านหนึ่งก็คือให้รู้จักภูมิประเทศและรู้จักประชาชนที่อยู่ในภูมิประเทศในแต่ละภาคของประเทศไทย ในคราวนี้ผู้ที่มาจากภาคอื่น ๆ ตั้งแต่ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคใต้ ได้มา ณ ที่นี้ ซึ่งเป็นที่ที่อยู่ทางใต้สุดของประเทศไทย จึงเห็นได้ว่ามีความแตกต่างอย่างไร ทั้งในความเป็นอยู่ ทั้งในภูมิประเทศ แต่ที่สำคัญที่สุดก็จะเห็นได้ว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภูมิประเทศนี้ ก็มีความตั้งใจและมีความปรารถนาจะอยู่เย็นเป็นสุขโดยความสงบเช่นเดียวกับพี่น้องในภาคอื่น ๆ และในภูมิประเทศอื่น ๆ ฉะนั้น การที่ท่านทั้งหลายผู้มาจากจังหวัดอื่น ๆ มาฝึกในจังหวัดนราธิวาส ก็คงจะได้ความรู้ และได้สังเกตความเป็นอยู่ของชาวบ้านแถวนี้เป็นอย่างไร ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง เพราะเมื่อทราบว่าคุณคนปรารถนาความสงบเช่นเดียวกัน และนับถือซึ่งกันและกัน ก็ทำให้เกิดกำลังใจแก่ผู้ที่มาเยือน และเกิดกำลังใจแก่ผู้ที่อยู่ในท้องถิ่น ชื่อนี้เป็นข้อ

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้





สำคัญในการป้องกันรักษาความมั่นคง ป้องกันประเทศ ไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของผู้ที่หวังร้ายต่อประเทศชาติ คือความเข้าใจซึ่งกันและกันของประชาชนทั้งประเทศ และเข้าใจว่าทุกคนก็หวงแหนที่ของตน ทุกคนก็ปรารถนาที่จะรักษาความเป็นเอกราช การฝึกในด้านนี้จึงนับว่าเป็นประโยชน์มาก เพราะว่าทำให้เกิดกำลังใจ และเกิดความเข้าใจอันดีทั่วประเทศ

ฉะนั้น การที่ท่านได้ผ่านการฝึกหลักสูตรก้าวหน้า ก็นับว่าสำเร็จไปโดยดี เพราะว่าได้ผลขึ้นมาว่าท่านทั้งหลายผู้ที่ได้ฝึก ได้ความรู้ และได้ฝึกกายอย่างดี ทั้งผู้ที่อยู่ในท้องที่ก็ได้เห็นประจักษ์ว่า ทุกคนมาจากภาคไหนก็ตาม มีความตั้งใจแน่วแน่ที่จะป้องกันภัยคุกคาม โดยเฉพาะในที่มีทั้งไทยอาสาป้องกันชาติ ทั้งลูกเสือชาวบ้านมาร่วมกันสอนนี้แสดงให้เห็นว่าทุกคนมีหน้าที่ ฝ่ายไทยอาสาป้องกันชาติจะมีหน้าที่ในทางป้องกันในทางต่อสู้หนักกว่าลูกเสือชาวบ้าน ลูกเสือชาวบ้านก็มีหน้าที่เหมือนกัน เพราะตามชื่อของลูกเสือชาวบ้าน เป็นชาวบ้านก็ต้องรักษาผลประโยชน์ความเป็นอยู่ที่สงบของชาวบ้าน ทั้งสองฝ่ายจะต้องพยายามที่จะเล็งเห็นว่า คนเราจะอยู่ได้โดยสงบและมีความสุขทั้งมีความก้าวหน้าได้ ก็ด้วยการรักษาความเป็นอยู่ประจำวันให้เป็นปกติสุข ทุกคนจึงมีหน้าที่ที่จะรักษาความเป็นปกติสุขนี้ด้วยการทำมาหากินโดยสุจริต และเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกันด้วยความเมตตา ถ้าทำเช่นนี้ก็เชื่อได้ว่าทุกภาคทุกจังหวัดทุกตำบลของประเทศไทยจะมีความสงบสุขได้

ก็ขอให้การฝึกฝนในครั้งนี้ได้มีผลยั่งยืน ทำให้ทุกคนที่ได้มาประสบการณ์รู้ความก้าวหน้าของหลักสูตรนี้รักษาความรู้และความก้าวหน้าไว้ในตัว เพื่อที่จะสามารถไปทำหน้าที่และปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อท้องที่ของตน ซึ่งถ้าสามารถที่จะทำประโยชน์แก่ท้องที่ของตนได้เต็มที่ ก็หมายถึงว่าท้องที่จะมีความสงบ ความสงบของแต่ละท้องที่ก็นำไปสู่ความสงบของประเทศชาติเป็นส่วนรวม ก็ขอให้ท่านทั้งหลายรักษากำลัง จิตใจ และร่างกายนี้ต่อไปเพื่อให้ได้ประสบผลสำเร็จและความเจริญรุ่งเรืองร่วมกันทุกคน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรและอนุปริญญาบัตร มหาวิทยาลัยศิลปากร

ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยศิลปากร

วันอังคาร ที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๓



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศิลปากรอีกวาระหนึ่ง และได้ทราบรายงาน ว่า กิจการของมหาวิทยาลัยกำลังดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดีทุก ๆ ด้าน

ขอแสดงความชื่นชมด้วยอย่างมาก กับบรรดาผู้ทรงคุณวุฒิและบัณฑิตทุก ๆ สาขา ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในครั้งนี้

ข้าพเจ้าเคยได้พูดกับผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมหาวิทยาลัยอยู่เสมอว่า ภารกิจของผู้มีภูมิปัญญาระดับนี้ต้องมีประกอบกันเป็นสองส่วน ได้แก่ การปฏิบัติงานส่วนหนึ่ง กับการค้นคว้าวิจัยอีกส่วนหนึ่ง ผู้ปฏิบัติทั้งสองส่วนนี้สำเร็จครบถ้วนได้ จึงจะนับว่าสามารถจริงแท้ และบรรลุความสำเร็จในชีวิตตามความมุ่งหมาย การที่จะให้สมหมายในภาระดังกล่าวนี้ สำคัญอยู่ที่กำลังใจ คือจะต้องตั้งใจและฝึกใจให้ถูก และให้ตรงทางที่จะนำไปให้ถึงจุดหมาย มิให้หลงทาง หรือเกิดความย่อท้อเหนื่อยหน่ายเสียกลางคัน ประการแรกแต่ละคนจะต้องปลูกศรัทธาความเชื่อมั่นอันประกอบด้วยปัญญา ให้เกิดขึ้น ว่างานที่ทำนั้นมีสาระ มีคุณค่า และมีประโยชน์ ศรัทธานั้นจะได้เป็นเครื่องเร่งเร้าส่งเสริมให้ขะมักเขม้นกระทำงานโดยไม่ขาดตอน ประการที่สอง จะต้องฝึกและสร้างเสริมวินัยในตนเองให้มากจนสามารถบังคับใจและตั้งใจได้เสมอ ที่จะงดเว้น ไม่ทำตามความชอบใจหรือสะดวกใจอันเป็นเหตุสำคัญที่มักทำให้เสียคนและเสียงาน ประการที่สาม ต้องคอยระวังกวาดขัน หมั่นกำจัดและละวางนิสัยชั่ว เช่น ความเกียจคร้าน มักง่าย เห็นแก่ตัว ตลอดจนความขัดเคืองขุ่นมัวต่าง ๆ อยู่ทุกขณะ เพื่อไม่ให้สิ่งเหล่านั้นเหนี่ยวนำไปสู่ความเสื่อมทรามและความล่าช้าเสียหาย ประการที่สี่ จะต้องฝึกปัญญาความรอบรู้ และความฉลาดรอบคอบในเหตุในผล ในความผิดชอบชั่วดี ให้หนักแน่นทวีขึ้น สำหรับที่จะนำมาใช้พิจารณาวินิจฉัยในการปฏิบัติงาน ให้บรรลุผลเลิศ บัณฑิตมีความสามารถทางวิชาการอยู่พร้อมแล้ว ยิ่งได้อบรมความสามารถในจิตใจให้เข้มแข็งสมบูรณ์ด้วย เชื่อว่าจะเป็นผู้มีความสามารถแท้จริง และจะประสบความสำเร็จในสิ่งที่มุ่งหมายครบถ้วนทุกประการ

ขออวยพรให้บัณฑิตใหม่ประสบความสำเร็จและความสำเร็จในชีวิต มีความก้าวหน้ารุ่งเรืองในหน้าที่การงาน และขอให้ทุก ๆ ท่านที่มาประชุมพร้อมกันในวันนี้ มีความสวัสดีจงทั่วกัน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร วุฒิปัตร์ ประกาศนียบัตร
และเข็มวิทยฐานะแก่ผู้ทรงคุณวุฒิ
และผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ฯลฯ
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร
วันพฤหัสบดี ที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๓



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มามอบปริญญาบัตร วุฒิปัตร์ ประกาศนียบัตร และเข็มวิทยฐานะ แก่ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร และสถาบันการศึกษาชั้นสูงของสามเหล่าทัพ ในวาระนี้ ขอแสดงความชื่นชมกับทุก ๆ ท่าน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รวมทั้งสถาบันการศึกษาชั้นสูงทางการทหารทุกสถาบัน มีจุดมุ่งหมาย สำคัญร่วมกันอยู่ที่การป้องกันรักษาความมั่นคงของชาติ ซึ่งเป็นภารกิจที่กว้างขวางและละเอียดลึกซึ้ง เกี่ยวพันถึง งานของบ้านเมืองทั่วทุกด้าน ทั้งมีความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ผู้บังคับบัญชาชั้นสูงหน่วยที่ ปฏิบัติงานนี้ จึงจำเป็นต้องได้รับการศึกษาอบรมเพิ่มเติมเป็นพิเศษร่วมกัน ในสถาบันการรักษาความมั่นคงระดับสูง ของชาติ เพื่อให้มีความฉลาดเจนจัดและรอบรู้ ทั้งในวิชาการและกระบวนการที่จะปฏิบัติงานประสานกันอย่างมี ประสิทธิภาพ การอบรมพิเศษที่ได้รับมานั้น ควรจะช่วยให้แต่ละคนเรียนรู้อย่างเพียงพอ สำหรับที่จะนำไปใช้ศึกษา พิจารณาสถานการณ์ และคิดหาแนวทางปฏิบัติงานทั้งปวงได้โดยถูกต้ององแท้ ประเด็นสำคัญจึงอยู่ที่ทุกคนจะ ต้องนำเอาความรู้ความสามารถของตัวเองไปใช้ให้บังเกิดผลขึ้นจริง ๆ ด้วยหลักการที่บริสุทธิ์แน่วแน่ และด้วย ความร่วมมือกันโดยรักพร้อม งานโดยส่วนรวมของชาติก็จะดำเนินไปสู่เป้าหมายและผลสำเร็จที่มุ่งปรารถนาได้ นอกเหนือจากนี้ทุกคนจะต้องไม่ลืมด้วยว่า การประพฤติปฏิบัติของแต่ละคน ทั้งในส่วนหน้าที่และส่วนตัวทุกขณะ ทุกประการนั้น มีความสำคัญยิ่งยวดแก่การรักษาความมั่นคงของชาติ ถ้าประมาทละเลยในเรื่องนี้ อาจก่อให้เกิด ความเสียหายและอันตรายอย่างร้ายแรงอย่างไร ก็เป็นได้ทุกอย่าง ทุกคนจึงจำเป็นต้องสำนึกตระหนักอยู่เสมอว่า การประพฤติปฏิบัติของตนนั้น อาจนำความมั่นคงหรือความพ่ายแพ้พินาศมาสู่ชาติบ้านเมืองได้ทั้งสองประการ

ขออวยพรให้ทุกท่านมีความกล้าหาญเข้มแข็ง เฉลียวฉลาดหนักแน่น ทั้งในความคิดจิตใจ และการกระทำ ทุกสิ่ง เพื่อสามารถคุ้มครองประเทศชาติไทยให้ดำรงอยู่ด้วยความเป็นอิสระและความเจริญมั่นคง ทั้งขอให้ประสบ ความสุข ความสำเร็จ ความสวัสดิ์จึงทุกเมื่อทั่วกัน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร

วันเสาร์ ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๒๓



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าอีกวาระหนึ่ง และได้ทราบรายงานว่า กิจการทุก ๆ ด้านของสถาบันเจริญก้าวหน้ามาอีกด้วยดี เป็นที่นิยมยกย่องและสนับสนุนอย่างกว้างขวางจากวงการต่าง ๆ ทั่วไป ทั้งในและนอกประเทศ

ขอแสดงความชื่นชมกับผู้ได้รับปริญญาระดับต่าง ๆ และสาขาวิชาต่าง ๆ เป็นอย่างมาก ที่ประสบความสำเร็จอย่างสำคัญในครั้งนี้ บัณฑิตทั้งหลายแต่ละคน เชื่อว่าต่างมีความมุ่งมั่นและความกระตือรือร้น ที่จะพัฒนาบ้านเมืองของเราให้มีความเจริญสมบูรณ์ขึ้นทันตาเห็น ด้วยการนำเอาหลักวิชาและเทคโนโลยีอันทันสมัยมาใช้งานต่าง ๆ ให้มากที่สุด และคงจะเตรียมตัวพร้อมแล้ว ที่จะเข้าช่วยร่วมมือกันทำงานให้แก่ชาติ การใช้เทคโนโลยีอันทันสมัยในงานต่าง ๆ นั้น ว่าโดยหลักการ ควรจะให้ผลมากในเรื่องประสิทธิภาพการประหยัด และการทุ่มทุนแรงงาน แต่อย่างไรก็ตาม ก็คงยังต้องคำนึงถึงสิ่งอื่นอันเป็นพื้นฐานและส่วนประกอบของงานที่ทำ ด้วย อย่างในประเทศของเรา ประชาชนทำมาหาเลี้ยงตัว ด้วยการกสิกรรมและการลงแรงทำงานเป็นพื้น การใช้เทคโนโลยีอย่างใหญ่โต เต็มรูปหรือเต็มขนาดในงานอาชีพหลักของประเทศ ย่อมจะมีปัญหา เช่นอาจทำให้ต้องลงทุนมากมายสิ้นเปลืองเกินกว่าเหตุ หรืออาจก่อให้เกิดการว่างงานอย่างรุนแรงขึ้นเป็นต้น ผลที่เกิดก็จะพลาดเป้าหมายไปทางไกล และกลับกลายเป็นผลเสีย ดังนั้น จึงต้องมีความระมัดระวังมากในการใช้เทคโนโลยีปฏิบัติงาน คือควรจะพยายามใช้ให้พอเหมาะพอดีแก่สภาวะของบ้านเมืองและการทำกินของราษฎรเพื่อให้เกิดประสิทธิผลด้วยเกิดความประหยัดอย่างแท้จริงด้วย จึงขอให้บัณฑิตพยายามใช้วิชาการและเทคโนโลยีด้วยความฉลาดรอบคอบทุกแง่ทุกประเด็น ประเทศชาติและประชาชนชาวไทยของเราจักได้มีความผาสุกสมบูรณ์ได้สมใจนึก

ขออวยพรให้ทุก ๆ คนประสบความสำเร็จในชีวิต มีความก้าวหน้ารุ่งเรืองในหน้าที่การงาน และขอให้ทุก ๆ ท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความเจริญสวัสดิ์ทั่วหน้ากัน.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตร

แก่ผู้สอบไล่ได้ตามหลักสูตรของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร

วันจันทร์ ที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๓



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบประกาศนียบัตรแก่ผู้สอบไล่ได้ตามหลักสูตรของสำนักอบรมศึกษา
กฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภาอีกรวาระหนึ่ง และขอแสดงความชื่นชมกับเนติบัณฑิตใหม่ทุกคน ที่ได้รับเกียรติและ
ความสำเร็จ รวมทั้งโอกาสอันงดงามที่จะได้ประกอบการทำงานด้านกฎหมาย ซึ่งเป็นงานสำคัญที่สุดด้านหนึ่งของ
บ้านเมือง

คนที่อยู่ร่วมกันเป็นหมู่มา แม้ได้ชื่อว่าเป็นอิสรชน ก็ใช้อิสรภาพ คือความเป็นใหญ่ของตนเองเต็มที่ไม่ได้
หากจำเป็นต้องจำกัดไว้ด้วยกฎข้อบังคับและวินัยอันเหมาะสม เพื่อให้แต่ละคนมีอิสรภาพสม่ำเสมอ ทั้งมิให้
ล่วงละเมิดกันและกัน กฎที่บังคับใช้แก่ทุกคนได้ ก็มีอยู่อย่างเดียว คือกฎหมายซึ่งท่านทั้งหลายได้ศึกษามาแล้ว
โดยตรงพร้อมเสร็จ ทั้งตัวบทและวิธีใช้ และกฎหมายนั้น โดยหลักการจะต้องบัญญัติขึ้นใช้เป็นอย่างเดียวกันและ
เสมอกันหมดสำหรับคนทั้งประเทศ จึงเป็นธรรมดาที่จะบังคับใช้ให้ได้ผลบริบูรณ์ครบถ้วนทุกกรณีไม่ได้คงต้องมี
ส่วนบกพร่องเกิดขึ้นมากบ้างน้อยบ้าง ตามเหตุการณ์และตัวบุคคลผู้นำกฎหมายมาใช้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ใช้
กฎหมายจะต้องสำนึกตระหนักในความรับผิดชอบของตนเองอยู่ตลอดเวลา ในอันที่จะใช้กฎหมายเพื่อธำรงรักษาและ
ผดุงความยุติธรรมถูกต้องเพียงอย่างเดียว มิใช่เพื่อผลประโยชน์อย่างอื่น ๆ ในขณะนี้ ทุกคนต้องทำให้หนักแน่น
เที่ยงตรงปราศจากอคติ ใ้กล้าแข็ง ที่จะทำในสิ่งที่ถูกต้องเป็นธรรม ให้สุขุมรอบคอบประกอบด้วยสติและปัญญา
ที่จะตรวจตราและพิจารณาหาทางที่จะใช้ตัวบทกฎหมายให้ได้ผลตรงตามจุดประสงค์ คือให้เกิดความถูกต้อง
เที่ยงตรงโดยบริสุทธิ์ยุติธรรม ไม่ยอมปล่อยให้ให้มีผู้อาศัยข้อบกพร่องทางกฎหมาย เอาไรต์เอาเปรียบผู้อื่นในทางไม่
เป็นธรรมได้ทั้งต้องดำรงตนให้เป็นที่พักของสุจริตชนด้วยเสมอ นักกฎหมายจึงจะสามารถรักษาความศักดิ์สิทธิ์ของ
กฎหมายและความผาสุกสงบของบ้านเมืองไว้ได้

ขออวยพรให้ทุกคนประสบความสำเร็จในชีวิต และมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานจง
ทุกประการ.





พระราชดำรัส

พระราชทานแก่ครูอาวุโส ประจำปี ๒๕๒๒

วันอังคาร ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๒๓



วันนี้เป็นโอกาสอันดีที่ได้พบกับคณะครูอาวุโส ทั้งได้มอบเครื่องหมายเชิดชูเกียรติและเงินอุดหนุนให้ข้าพเจ้าขอแสดงความชื่นชมด้วยอย่างมาก

เกียรติและความยกย่องเชิดชู ที่ได้รับเพราะการปฏิบัติหน้าที่มาด้วยความอุตสาหะเหนื่อยยาก นับว่าเป็นบำเหน็จตอบแทนอันน่าพึงใจยิ่งอย่างหนึ่ง แต่สิ่งตอบแทนซึ่งเป็นสมบัติอันเที่ยงแท้ของครูอาวุโสนั้น คือคุณธรรม ที่แต่ละคนได้อบรมและสร้างสมไว้เป็นลำดับมาตลอดเวลาอันยาวนาน ที่กล่าวเช่นนี้เพราะเห็นว่าครูที่แท้นั้นเป็นผู้ทำแต่ความดี คือต้องหมั่นขยันและอุตสาหะพากเพียร ต้องเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ต้องหนักแน่นอดกลั้นและอดทน ต้องรักษาวินัย สำรวมระวังความประพฤติปฏิบัติของตนให้อยู่ในระเบียบแบบแผนที่ดีงาม ต้องปลื้มตัวปลื้มใจจากความสะอาดสบาย และความสนุกรื่นเริงที่ไม่สมควรแก่เกียรติภูมิของตน ต้องตั้งใจให้มั่นคงแน่วแน่ ต้องซื่อสัตย์ รักษา ความจริงใจ ต้องเมตตาหวังดี ต้องวางใจเป็นกลาง ไม่ปล่อยไปตามอำนาจอคติ ต้องอบรมปัญหาให้เพิ่มพูนสมบูรณ์ขึ้น ทั้งด้านวิชาการและความฉลาดรอบรู้ในเหตุและผลเมื่อครูที่ดีที่แท้เป็นดังนี้ จึงกล่าวอีกอย่างหนึ่งได้ว่า การทำหน้าที่ครูก็คือการสร้างบารมีที่แท้นั่นเอง และการบำเพ็ญบารมีหรือเพิ่มพูนความดีนั้น ย่อมบำรุงจิตใจให้เจริญมั่นคงขึ้นและขัดเกลาให้ประณีตสะอาดหมดจด เพราะฉะนั้น แม้ท่านทั้งหลายจะเป็นครูอาวุโสแล้วและหลายคนได้พ้นจากตำแหน่งหน้าที่ตามทางการแล้ว ก็ตาม ก็ไม่มีเหตุที่จะต้องวิตกกังวลว่าชีวิตภายหลังจะต้องอับเฉา บารมีที่พากเพียรสร้างสมไว้ จะนำไปบรรลุลูกความพอใจ ความอึดเอิบ และความสุขสงบในจิตใจได้ต่อไปตลอดกาลนาน ขอให้ท่านแผ่ความดีของท่าน แม้เพียงด้วยใจคิด ไปให้ถึงผู้ที่อยู่ในรุ่นน้อง รุ่นลูก รุ่นหลาน ให้เขาทั้งนั้นได้เกิดความอุ่นใจและมั่นใจ ในอันที่จะทำหน้าที่ครูที่ดีต่อไป และจรรโลงส่งเสริมสถาบันครูของไทยให้มีความศักดิ์สิทธิ์อยู่ในแผ่นดินนี้ด้วยความบริสุทธิ์

ขออวยพรให้ครูอาวุโสประสบความสุขกายใจสบายใจ มีพลานามัยสมบูรณ์ เป็นที่เคารพบูชาของบรรดาศิษย์ และผู้ที่เคยได้รับความเมตตาอนุเคราะห์ที่ส่งเคราะห์จากท่านจงทุกเมื่อ.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วันพุธ ที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๒๓



ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาทำพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์อีกครั้งหนึ่ง และที่ได้ทราบรายงานว่ามหาวิทยาลัยเจริญก้าวหน้าอย่างน่าพอใจทุก ๆ ด้านขอแสดงความชื่นชมกับผู้ทรงคุณวุฒิ และกับบัณฑิตทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จ

มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันที่เปิดสอนสรรพวิทยาการ ที่นิยมศึกษาค้นคว้ากันทั่วโลกและที่วิญญูชนไม่ว่าชาติภาษาใด จากถิ่นฐานใด มีสิทธิ์สมัครเข้ามาอาศัยเล่าเรียนร่วมกันได้มีเป้าหมายที่จะฝึกอบรมผู้เข้ามาอาศัยศึกษานั้นให้ได้เรียนรู้อย่างเหมาะสมเพียงพอ ทั้งวิทยาการ ประสพการณ์ และคุณธรรมของการอยู่ร่วมกัน สำหรับนำไปปฏิบัติบริหารกิจการทั้งปวงโดยประสิทธิภาพและประสานสอดคล้อง ให้เกิดความเจริญมั่นคงและความผาสุกสงบแก่คนในชาติและในโลก มหาวิทยาลัยจึงเปรียบได้เสมือนโลกที่ย่อส่วนลง ให้บุคคลทั่วไปที่มีความสามารถทางสมองเข้ามาท่องเที่ยวศึกษาได้โดยสะดวก แล้วนำความรู้ความชำนาญไปสร้างสรรค์จรจรโลงบ้านเมือง ตลอดจนความดีงามทั้งปวง ให้ถาวรวัฒนาสืบเนื่องไป

บัณฑิตได้เข้ามาอยู่มาเรียนในมหาวิทยาลัยจนครบจบหลักสูตร ควรจะเรียนรู้แจ้งชัดแล้วถึงจุดหมายหน้าที่ และความรับผิดชอบของตนเองในอนาคต ขอให้แต่ละคนตั้งใจพยายามประพฤติปฏิบัติให้สมควรแก่ภูมิปัญญาและการศึกษาที่ได้รับอบรมมา จะทำสิ่งใดการใด ควรจะได้คำนึงถึงประโยชน์ส่วนใหญ่ที่ยั่งยืนเป็นสำคัญ และยึดถือความปรองดองเป็นปึกแผ่นของบ้านเมืองของมนุษยชาติเป็นหลัก ใช้สติ คือความระลึกรู้ ควบคุมระครองความคิดอ่านให้เที่ยงตรงยุติธรรม ใช้ปัญญา ความฉลาดรอบคอบในเหตุและผลเป็นเครื่องวินิจฉัยตัดสินในทุกเรื่องทุกกรณี ไม่ให้มีอคติเข้าครอบงำ เชื่อว่าจะสามารถพาตัวให้บรรลุความสำเร็จและความเจริญมั่นคงในชีวิตดั่งมุ่งหวังได้เป็นแน่นอน

ขออวยพรให้ประสบความสุขและความรุ่งเรืองก้าวหน้าทุกอย่างทุกคน และขอให้ทุกท่านที่มาประชุมพร้อมกันในพิธีนี้ มีความสวัสดีจงทั่วกัน.





พระบรมราโชวาท

พระราชทานเพื่อเชิญลงพิมพ์ในหนังสือวันเด็ก

ปี ๒๕๒๔



เด็กมีโอกาสดี เพราะอยู่ในวัยที่มีผู้คอยโอบอุ้มช่วยเหลือ. จึงต้องรีบเร่งขวนขวาย
เล่าเรียนความรู้บรมความดี ฝึกหัดทำงานไว้ให้คล่องแคล่ว ชยันและอดทน. เด็บโตขึ้น
จักได้เป็นที่พึ่งของตนเองและของคนอื่นได้ไม่เดือดร้อน.

ภูพานราชนิเวศน์

วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๒๓





พระราชดำรัส^(๑)

ในพิธีพระราชทานธงประจำรุ่นลูกเสือชาวบ้าน จังหวัดสกลนคร

จังหวัดนครพนม และจังหวัดกาฬสินธุ์

ณ สนามหน้าศาลากลางจังหวัดสกลนคร

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๒๓

.....^(๒) อย่างน้อยที่สุดเมื่อเราเกิดมาก็ไม่ได้เกิดมาคนเดียว เรามีบิดามารดาเรามีพี่น้อง ก็ต้องอาศัยกัน มิฉะนั้นก็มีชีวิตอยู่ไม่ได้ ต่อไปเมื่อเติบโตขึ้นมา ก็ต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่นเสมอ เพื่อที่จะได้อยู่เย็นเป็นสุขได้ การฝึกลูกเสือชาวบ้าน.....^(๓) ใครมีความเดือดร้อนก็จะช่วย ๆ กันเพื่อที่จะให้พ้นความเดือดร้อนนั้น และเมื่อตะกี้ก็ได้ปฏิญาณตนซึ่งมีความสำคัญอยู่ที่ข้อที่ ๓ ที่ว่าจะปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ พูดอย่างนี้ก็หมายความว่าเราจะปฏิบัติตามข้อ ๒ ว่าจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ ซึ่งเป็นข้อสำคัญมากอย่างที่พูดตอนต้นว่า คนเราอยู่คนเดียวไม่ได้ จะต้องฝึกที่จะอยู่ร่วมกับคนอื่น ก็ต้องช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ และเราก็ได้รับความช่วยเหลือคืออยู่ได้

การที่คนไทยเราได้อยู่ก็เพราะรู้ข้อนี้อย่างดี ต้องไม่ลืมว่าคนไทยเราจะต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกันทุกเมื่อ ถ้าดูอีกทางหนึ่งก็หมายความว่าต้องมีความสามัคคีในส่วนรวม ตั้งแต่ความสามัคคีในหมู่ย่อยเช่นรุ่นลูกเสือชาวบ้าน ซึ่งแต่ละรุ่นสมาชิกประมาณ ๒๐๐-๔๐๐ คน จนกระทั่งให้มีความสามัคคีในหมู่บ้าน ในตำบลในอำเภอ และในจังหวัด วันนี้มี ๓ จังหวัด ก็หมายความว่าระหว่างจังหวัดจะต้องมีความสามัคคี ต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันนี้ก็แผ่ไปถึงความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งประเทศ ดังนั้นก็คงได้ตระหนักดีแล้ว ได้คิดมามากแล้ว ตอนที่ฝึกลูกเสือชาวบ้านวิทยากรก็คงได้เตือนอยู่ว่า เราอยู่คนเดียวไม่ได้ และวิทยากรนี้ที่มาสอนลูกเสือชาวบ้านก็มาจากหลายแห่ง มีทั้งครู ทั้งเจ้าหน้าที่ข้าราชการ ทั้งพลเรือน ทั้งทหาร ทั้งตำรวจ และอื่น ๆ มาช่วยกันที่จะให้ลูกเสือชาวบ้าน ได้เกิดความรู้และตระหนักถึงความสำคัญของการที่จะต้องเมตตาซึ่งกันและกันที่วิทยากรมาจากหลายแห่งหลายงานหลายอาชีพ ก็แสดงว่าเราจะต้องมีผู้ทำงานหลายด้าน ไม่ใช่คนเดียวจะทำงานได้ทุกด้าน ฉะนั้น คนที่มีหน้าที่ใดก็ตามก็ต้องทำหน้าที่ของเขาให้ดีที่สุด และก็ต้องถือว่าหน้าที่นั้นทำให้ตัวเองและทำให้คนอื่น

คำว่าหน้าที่นี้ก็ไม่ต้องอธิบายว่ามีความจำเป็น แต่ละคนก็มีหน้าที่และเป็นอาชีพด้วย คือเป็นทางทำมาหากินสำหรับให้แต่ละคนมีชีวิตอยู่ได้ แต่ว่าถ้าแยกคำว่าหน้าที่กับการทำมาหากินนั้นออกไป ก็ไม่ได้ เพราะ

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) (๓) บันทึกพระสุรเสียงไม่ติด





ทุกคนมีทั้งหน้าที่ต่อส่วนรวม และมีหน้าที่ต่อการทำมาหากินเลี้ยงชีพของตน ฉะนั้น ทุกคนจะต้องช่วยกัน จะบอกว่าคนนั้นเขาทำหน้าที่อย่างนั้น ๆ เขาไม่เกี่ยวข้องกับเราไม่ได้ เกี่ยวข้องกับเราทั้งนั้น และเราก็ต้องทำหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับคนอื่นทั้งนั้น หมายความว่าเราจะต้องทำงานสำหรับตัวเองและทำงานสำหรับคนอื่น ถ้าทุกคนทำอย่างนี้ด้วยการไม่เกี่ยงกัน และการไม่อิจฉากันก็จะทำให้ส่วนรวมทั้งประเทศอยู่ได้ และเมื่อส่วนรวมของประเทศอยู่ได้ ก็หมายความว่าทุกคนแต่ละคนแต่ละบุคคลอยู่ได้อย่างผาสุก ฉะนั้น การเป็นอยู่นี้มีหลักสำคัญอยู่ที่ความสามัคคี หรือความเมตตาซึ่งกันและกัน ไม่อิจฉาริษยากัน คนไหนทำหน้าที่ใดก็ทำหน้าที่ของตัวเองเพื่อประโยชน์ของตน และเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

ถ้าจะเล่านิทานก็ได้ แต่ละคนก็มีร่างกาย ร่างกายนี้ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ของร่างกายดังที่เรารู้กันทุกคน ทุกคนก็มีแขน มีขา มีหัว มีลำตัว และมีอวัยวะภายใน ทั้งหมดนี้ก็เป็นแต่ละส่วน ๆ ถ้าแต่ละส่วนนั้นทำงานของตัวเองอย่างดี และทำงานช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่างกายก็ประกอบขึ้นมาเป็นร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง แต่ว่าถ้าร่างกายแต่ละส่วนเกี่ยงกันหรืออิจฉากัน ก็ไม่สามารถที่จะมีชีวิตอยู่ได้ เช่น บัดนี้กำลังยืนอยู่ ขาเขาก็มีหน้าที่ที่จะยันร่างกายของเราอย่างดี ไม่ต้องเกี่ยง ถ้าขาเขาบอกว่าเหนื่อยแล้ว เมื่อยไม่เอาแล้ว ร่างกายเราก็จะทรงตัวอยู่ไม่ได้ ครั้นถึงเวลาที่จะเดิน เช่น ตะกี้ผู้ที่มารับธงและรูปก็ต้องเดินมา ขาทั้งสองขาไม่มีความสามัคคีกัน ต่างคนต่างอยากดื้ออยากเด่น ต้องเดินต้องก้าวไปก่อน เราจะก้าวสองขาพร้อมกันไม่ได้ มีหวังจะหกล้ม สองขาเดินพร้อมกันไปข้างหน้า ไม่มีทางที่จะเดินได้ ฉะนั้นก็ต้องตกลงว่า ขาไหนเท้าไหนจะไปก่อน และผลัดกันทำหน้าที่คำจุนกัน สองขาของเราสองเท้าของเรานี้ก็จะทำหน้าที่ให้เดินไปได้ ให้เคลื่อนที่ได้ ทั้งนี้มีสิ่งที่ไม่เห็นอย่างเช่นภายในร่างกายของเรา มีท้อง มีปอด เคยมีในสมัยโบราณนิทานที่บอกว่าอวัยวะต่าง ๆ เขาบอกว่ามือก็ทำงานเหนื่อย ขาก็ทำงานเหนื่อยทั่วก็ทำงานเหนื่อย ท้องนี้มีแต่กิน ไม่มีการทำงานอะไรเลย มีแต่กิน เขาก็จะปฏิวัติท้องบอกว่ามือจะไม่หยิบอาหารมาใส่ท้อง ขาจะไม่เดินไปหากิน แล้วก็ส่วนอื่น ๆ ก็บอกว่าจะไม่มีการเลี้ยงท้อง ท้องเขาก็บอกว่าตามใจทำอย่างนั้นก็ได้ แต่ว่าท้องนี้ถ้าไม่ได้รับอาหารเข้ามา ท่านทั้งหลายทุกคน ทราบดีว่า ถ้าไม่มีอาหารใส่ท้องเราก็คงเพลียทั้งตัว ฉะนั้น แต่ละส่วนก็มีหน้าที่ทั้งนั้น แต่ละส่วนเกี่ยงกันไม่ได้ ต้องทำหน้าที่ของตัวเองให้ดี มีฉะนั้นร่างกาย





ทั้งหมดก็เปลี่ย ถ้าร่างกายทั้งหมดเปลี่ย แขนก็ยกไม่ไหว ขาก็เดินไม่ได้ หัวก็คิดอะไรไม่ได้ ตาก็มองไม่เห็น ฉะนั้นทุกคนมีหน้าที่ที่จะปฏิบัติงานให้ดีที่สุด และเผื่อแผ่แก่ผู้อื่นสามัคคีกัน ประองคองกัน ไม่เกี่ยงไม่อิงฉาวิชา ใครจะดีจะเด่นก็ดีเด่นไป เพราะว่าเขาทำหน้าที่ของเขาที่เด่น แต่เขาก็ต้องทำหน้าที่เหมือนกัน และก็เป็ประโยชน์สำหรับส่วนรวมทั่วไป ฉะนั้น ขอให้ท่านทั้งหลายได้พิจารณาดู การที่ได้ฝึกลูกเสือชาวบ้านก็จะไม่เสียเปล่า จะทำให้แต่ละคนมีความสุขความร่าเริงได้ ก็ขอให้ท่านทั้งหลายได้รับประโยชน์และรักษาประโยชน์ของการได้เป็นลูกเสือชาวบ้าน ประโยชน์นี้ก็จะกว้างขวางไพศาลออกไปทั่วประเทศ ทำให้ประเทศเราอยู่เย็นเป็นสุข มีความมั่นคงถาวร

ขอให้ท่านทั้งหลาย ทั้งลูกเสือ ทั้งวิทยากร และผู้ที่มาประชุมในที่นี้ มีความสุขความเจริญ สิ่งใดที่สมควรที่จะปฏิบัติก็ให้ปฏิบัติสำเร็จ เพื่อความก้าวหน้าความมั่นคงของส่วนรวม และของแต่ละบุคคล ขอให้ประสบแต่ความดี ความงาม และความสำเร็จทุกประการ.





พระราชดำรัส

พระราชทานเพื่อเชิญไปอ่านในวันฉลองครบรอบ ๓๐ ปี
และเปิดประชุมใหญ่ ครั้งที่ ๑๓ ขององค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก
ณ ตีกรัฐสภา กรุงเทพมหานคร
วันเสาร์ ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๒๓



ข้าพเจ้าขอแสดงความชื่นชมยินดีด้วยเป็นอย่างยิ่ง ที่องค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลกมีความเจริญยั่งยืนมาครบปีที่ ๓๐ ในบัดนี้ และมาเปิดการประชุมใหญ่ของมวลสมาชิกครั้งที่ ๑๓ ขึ้น ณ กรุงเทพมหานคร.

ผู้นับถือพระพุทธศาสนา ไม่ว่าจะเป็นชาติเชื้อใดและแม้อยู่ในภพใด ล้วนถือทางปฏิบัติในกายวาจาใจเป็นอย่างเดียวกัน คือย่อมพยายามอยู่ทุกเมื่อที่จะรักษากายวาจาให้สะอาดด้วยระเบียบปฏิบัติอันดีงามและสุจริต ที่จะควบคุมประคองใจให้สงบด้วยความมีสติ รู้ตัวอยู่ตลอดเวลา และที่จะใช้จิตใจอันสงบมัยยัสต์นั้นพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ให้เห็นแจ้งชัด โดยถูกต้องตามจริง. ชาวพุทธที่แท้จริงเป็นสาธุชนผู้คิดชอบปฏิบัติชอบอยู่เป็นปกติ อยู่ ณ ที่ใด ก็ทำให้ที่นั้นสงบร่มเย็น มีแต่ความปรองดองและสร้างสรรค์. การที่ท่านสมาชิกพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลกร่วมเจตน์จำนงกันที่จะเผยแพร่สนับสนุนการปฏิบัติตามพุทธธรรม ให้แพร่หลายและแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น จึงจัดว่าเป็นการอำนวยประโยชน์สุขแก่มนุษยชาติอย่างสำคัญยิ่งอย่างหนึ่ง ซึ่งทุกฝ่ายควรนิยมและร่วมมือโดยพร้อมพรั่ง.

ข้าพเจ้าขอส่งความปรารถนาดีมาอวยพรให้การฉลองและการประชุมใหญ่ของท่านทั้งหลายประสบผลอันน่าชื่นชมสมตามที่ปรารถนาทุก ๆ ประการ.

ภูพานราชนิเวศน์

วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๒๓





พระบรมราโชวาท

ในพิธีสวนสนามของหน่วยทหารรักษาพระองค์

วันพุธ ที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๒๓



ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความปิติชื่นชมเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้มาอยู่ท่ามกลางเหล่าทหารรักษาพระองค์ และได้เห็นความเข้มแข็งพร้อมเพรียงของทหารทั้งหลายในพิธีสวนสนามวันนี้ ขอขอบใจในไมตรีจิตของทุกคน และขอสนองพรกับทั้งไมตรีนั้นด้วยจริงใจดุจเดียวกัน

คำปฏิญาณสัญญาของทหาร ที่จะตั้งใจให้เที่ยงตรงหนักแน่น เพื่อปฏิบัติภารกิจของตนเองให้สมบูรณ์ ทั้งในฐานะที่เป็นทหารและเป็นคนไทย โดยจะปรารถนาประโยชน์อันยั่งยืนของชาติเป็นเป้าหมายสูงสุด และจะไม่ปล่อยตนให้ตกเป็นทาสของความโลภหลงทุจริต จนลืมนวลใจชาติ นั้น เป็นสิ่งสำคัญที่สุด เพราะการปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาดังกล่าวเท่านั้น จะช่วยให้อยู่รอดได้ หากไม่ ทั้งประเทศชาติ ทั้งสถาบันทหาร ทั้งตัวทหารเองแต่ละคน จะต้องพินาศทำลายลงด้วยความทุจริตลุ่มหลง และความไม่รู้จักหน้าที่ของตนนั่นเอง เหตุนี้ ทหารทุกคน ทุกระดับ ทุกหมู่เหล่า จึงจะต้องยึดถือปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาที่ได้ปฏิญาณนั้น โดยเคร่งครัดครบถ้วนอยู่ทุกขณะ

หน้าที่สำคัญของทหาร ดูกันอย่างผิวเผิน ก็คือการรบ หรือการทำสงครามต่อสู้กับศัตรูของชาติ แต่ถ้าจะดูกันให้ชัดตามความจริงแล้วจะเห็นว่า หน้าที่รบเป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น เพราะการป้องกันรักษาเอกราชอธิปไตย และความมั่นคงปลอดภัยของประเทศนั้น นอกจากจะต้องมีกำลังรบที่เข้มแข็งพร้อมมูลแล้ว ยังจำเป็นต้องมีการพัฒนาให้บ้านเมืองเกิดความเจริญมั่นคงขึ้นทุก ๆ ด้านอยู่ตลอดเวลาด้วย ทหารจึงต้องรับภาระสำคัญอีกประการหนึ่ง ควบคู่กันไปกับการรบ ได้แก่การพัฒนา ซึ่งหมายถึงการพัฒนา ทั้งด้านกิจการทหารโดยตรง และด้านอื่น ๆ ทั้งหมดเท่าที่ทหารสามารถจะร่วมมือ ช่วยเหลือ หรือสนับสนุนได้เมื่อความสำคัญและจำเป็นมีอยู่ดังนี้ จึงต้องมีหน้าที่เพิ่มขึ้น และจะต้องสำนึกถึงหน้าที่ของตนทั้งนั้นโดยตระหนัก ไม่ว่าจะปฏิบัติการอยู่ ณ ที่ใด เวลาใด ต้องตั้งใจกระทำการให้สมบูรณ์และเหนียวแน่น ด้วยความสุจริตบริสุทธิ์ใจ ด้วยความสามัคคีปรองดอง ไม่แก่งแย่ง แข่งดีกัน พร้อมทั้งเพียรพยายามทุกโอกาส ที่จะทำตัวเป็นประโยชน์ช่วยเหลือเกื้อกูลแก่ประชาชนโดยทั่วหน้า การใดที่ทหารมีความรู้ความสามารถจะแนะนำช่วยเหลือสนับสนุนได้ จะต้องถือเอาเป็นภาระที่จะต้องร่วมมือทันที ทหารคนใดเหล่าใดปฏิบัติได้ดังนี้ จะได้ชื่อว่าเป็นทหารแท้ ผู้ทำหน้าที่ได้โดยสมบูรณ์ ไม่มีที่ตำหนิ และได้ชื่อว่าเป็นผู้ป้องกันประเทศอย่างแท้จริง เป็นแบบฉบับที่จะยึดถือได้ต่อไป





ขออำนาจแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลพิภพ กับทั้งอำนาจแห่งความภักดีโดยบริสุทธิ์ใจในชาติบ้านเมือง จงบันดาลให้ทหารทั้งหลายมีความปลอดภัยจากศัตรูหมู่มาราย และอุปัทวันตรายทั้งปวง ให้มีความเข้มแข็งสมบูรณ์ด้วยกำลังกาย กำลังใจ และสติปัญญา สามารถปฏิบัติหน้าที่ทุกประการให้บรรลุผลเลิศ บังเกิดแก่ความมั่นคงปลอดภัยและความเจริญรุ่งเรืองแก่บ้านเมือง ทั้งขอให้ประสบความสุข ความเจริญก้าวหน้า ความมีชัยชนะ และความสำเร็จในสิ่งที่พึงประสงค์จงทุกเมื่อถ้วนทั่วกัน.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานแก่คณะบุคคลที่เข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล

เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา^(๒)

ณ ศาลาดุสิดาลัย

วันพฤหัสบดี ที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๒๓



ได้ทราบท่านทั้งหลายมาเป็นเวลาพอสมควรแล้ว แม้รายชื่อของผู้ที่มาในวันนี้ดูรายชื่อของคณะก็ใช้เวลานาน และคำอวยพรของอาจารย์ประภาศน์^(๓) ก็ทำให้ท่านทั้งหลายต้องยืนอยู่อีกนาน ฉะนั้นจะขอถามว่าให้ท่านนั่งลงจะดีไหม แล้วก็ขอให้ผู้ที่อยู่แถวหน้านี้เลื่อนมาประมาณ ๒ เมตร มาข้างหน้า ที่ให้เลื่อน ๒ เมตร ท่านก็เอา ๔ เมตร อันนี้ก็ไม่เป็นไร เพราะทำให้ได้กำไรที่ประมาณ ๒๐๐ คน คนที่อยู่ข้างนอก ไม่รู้ด้วย ถ้าเขาอยากเข้ามาข้างในก็มีที่แล้ว

ที่ไม่เกรงใจท่านทั้งหลายให้มาอยู่ในที่นี้อาจแออัด ซึ่งที่นี้ก็เป็นที่สำหรับต้อนรับคนจำนวนประมาณสัก ๑,๐๐๐ คน แต่ท่านทั้งหลายมาถึงประมาณ ๔,๐๐๐ คน ย่อมจะทำให้แออัด แต่ที่บอกว่าไม่เกรงใจท่านเพราะเหตุว่าท่านทั้งหลายเป็นผู้ขอมา ไม่ได้กะเกณฑ์ให้มาแต่ประการใด ฉะนั้น ความไม่สบายก็ตกอยู่กับท่าน และความรับผิดชอบในความไม่สบายนั้นก็ตกอยู่กับท่านเหมือนกัน

แต่การที่ท่านทั้งหลายมานั้นก็ตระหนักดีว่า ท่านมาสำหรับให้พร ให้มีความเจริญในโอกาสวันเกิด เป็นประเพณีอยู่ว่า ใครฉลองวันเกิดย่อมมีผู้ที่ไปให้พร โดยมากก็ไปให้พรให้เจริญ ให้พรให้อายุยืน เฉพาะในวันเกิดแต่ก็เป็นประเพณีซึ่งก็มีเหตุผล เพราะว่าถ้าจะไปให้พรกับผู้ใด จะไปให้พรในวันอื่น ๆ ที่ไม่ใช่วันเกิด ก็อาจจะไม่ค่อยมีเหตุผล และก็อาจจะไม่สะดวกสำหรับผู้ที่ได้รับพร เพราะว่าจะต้องต้อนรับทุกวัน บางคนก็ได้รับพรบางคนก็ได้รับการดำ แต่ว่าการดำนั้นสังเกตดูว่าดำกันทุก ๆ วัน การให้พรนั้นต้องหาโอกาส แต่การที่ท่านทั้งหลายมาให้พรนั้นก็น่ายกย่อง เพราะว่าโดยมากก็ให้พรให้เจริญ ให้พรให้ปลอดภัย ให้พรให้แข็งแรง ให้พรให้อายุยืน พรนั้นจะเป็นเหตุผลได้อย่างไร เพราะว่าถ้าพูดถึงความแข็งแรงก็แข็งแรง เรื่องร่างกายเป็นสำคัญ ถ้าบอกว่าขอให้ปราศจากโรค แล้วโรคจะไม่เบียดเบียน ก็ต้องเบียดเบียนอยู่ดี เพราะว่าเป็นธรรมดา ฉะนั้นก็แปลกอยู่ที่ทำไมเวลาใครมาบอกว่า ขอให้

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้

(๒) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้คณะบุคคลต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วยข้าราชการ ทหาร ตำรวจ นิสิต นักศึกษา พ่อค้า ประชาชน มูลนิธิ และองค์กรต่าง ๆ เฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา

(๓) ศาสตราจารย์ ประภาศน์ อวยชัย





ปราศจากโรค ทำไมทำให้แข็งแรงขึ้นจริง ๆ หรืออย่างที่ท่านทั้งหลายมาให้พรในวันนี้ ความจริงสำหรับร่างกายก็เสื่อมสุขภาพ เพราะว่าจะต้องเหน็ดเหนื่อยเดินมา ที่จริงก็ไม่เหนื่อยมากนัก แต่ว่าก็ต้องใช้กำลังกาย เท่ากับต้องใช้สุขภาพของร่างกายมา แล้วก็มานั่งฟัง และมายินพูด ก็เท่ากับต้องใช้กำลังกาย แต่ว่าการที่ได้รับพร โดยที่ได้มีคำอำนวยพรอันไพเราะเพราะพริ้งของอาจารย์ประภาศน์ ในนามของท่านทุกคนนั้น ก็นับว่าทำให้มีกำลังใจ กำลังใจก็เกิดทำให้มีกำลังใจ เพราะว่ากายกับใจนี้เป็นสิ่งที่ทุกคนมีเป็นสิ่งที่คู่กันไป คนไหนมีใจแต่ไม่มีกายก็รู้สึกว้าปากไม่รู้เป็นอะไร คนที่มีกายแล้วไม่มีใจนั้น บางคนก็มี แต่คนเช่นนั้นก็ไม่สามารถที่จะปฏิบัติงานใด ๆ แล้วส่วนมากเขาก็เรียกว่า “ผี” แต่ว่าผีนั้นความจริงเท่ากับมีแต่ใจ มีทั้งผีดีทั้งผีไม่ดี ผีดีนั้นก็หมายความว่าผู้ที่มีจิตใจดี แต่ก็ต้องไปอยู่ในภพอื่น ส่วนผีไม่ดีนั้นซึ่งมีเป็นอันมาก เป็นผู้ที่ได้ปฏิบัติตนไม่ดี ได้ใช้ร่างกายไม่ดี เมื่อไปภพอื่นก็กลับเป็นผีที่ไม่ดี

ดังนั้น ก็เห็นได้ชัดว่ากายกับใจนี้สอดคล้องกัน เพราะว่าผู้ที่เป็นผีดีก็เป็นผู้ที่ได้ใช้กายของตนอย่างมีระเบียบเรียบร้อย ได้ปฏิบัติงานอย่างเพียร และอย่างสุจริต ก็เป็นผีดีส่วนผีที่ไม่ดีนั้นก็ได้ปฏิบัติด้วยกายของตน ที่ไม่ดีไม่ชอบ น้อยโกงเขากบ้าง หรือกลั่นแกล้งเขากบ้าง ซึ่งพวกเราทั้งหลายก็ไม่ชอบ แต่ว่าผีที่เป็นผีไม่ดีนั้น ตัวผีเองก็คงไม่ชอบเหมือนกัน เพราะว่ากลายเป็นผีไม่ดี ต้องทนทุกข์ทรมานทั้งจิตใจและร่างกายที่เขาเรียกว่าเป็นของตัว ฉะนั้นคนที่มัวทั้งกายและใจอยู่ในปัจจุบันนี้ จึงต้องพยายามใช้กายและใจของตัวให้ดีถ้าหากว่าวันหนึ่งจะเป็นผีก็จะได้เป็นผีดีแล้วผีดีนั้นก็มีความสุข อันนี้ก็พูดตามที่กลอนพาไป อาจจะเป็นสิ่งที่ประหลาดที่จะพูดในโอกาสที่ใกล้วันเกิดเช่นนี้จะพูดถึงผี แต่ว่าผีนั้นมันก็มีอยู่ทั่ว ๆ ไปทุก ๆ แห่ง ฉะนั้นก็คงไม่เป็นของแปลกนัก

การที่อาจารย์ประภาศน์ได้กล่าวเมื่อตะกี้ถึงกิจการที่ได้ปฏิบัติมา ก็เลยทำให้ประหมัดไม่ต้องเล่าให้ท่านฟังว่าไปทำอะไรบ้าง เพราะว่าถ้ามาอย่างนี้ มาให้พรในวันเกิดนี้ก็กลายเป็นประเพณีไปที่จะได้เล่าเรื่องต่าง ๆ หรือให้ความคิดแปลก ๆ ต่าง ๆ เรียกได้ว่าเป็นการตอบแทนความอดุสหาที่ท่านมา และตอบแทนพรที่ท่านได้ให้ การที่อาจารย์ประภาศน์ได้กล่าวถึงกิจการต่าง ๆ ก็นับว่ากว้างขวาง แต่ก็เอาจากที่ได้พูด และเอาอย่างที่ดีออกเรื่องหนึ่งซึ่งอาจจะเป็นเรื่องไม่ใช่ใหญ่โตอะไร ก็เรื่องธนาคารข้าวกับธนาคารโคกระบือ ข้อนี้จะกลุ่มใจมาปีหนึ่งแล้ว เพราะว่า





มีคนเขาบอกว่าธนากรข้าวนั้นไม่เหมาะสมที่จะเรียกธนากรข้าว คือคำว่าธนากรนี้เขาคัดค้านกัน ไม่ทราบว่าเป็นใจของท่านทั้งหลายเข้าใจกิจการนี้หรือไม่ ได้เห็นบ้างหรือไม่ หรือได้คัดค้านในใจบ้างหรือไม่ ว่าการใช้คำว่าธนากรนี้ไม่ถูก โดยเฉพาะอย่างยิ่งธนากรโคกระบือเขาก็ยังคัดค้าน อาจจะเป็นว่านักธนากรเขาไม่ชอบใจ ที่ว่านักธนากรนั้นเขาถือว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติ ทำไมจะไปเปรียบเทียบกับโคกระบือ แต่ขอแก้ว่า ไม่ใช่แก้ตัว แต่แก้คำว่าธนากรนั้นอาจจะเรียกว่าเป็นกิจการ อากรก็แปลว่าตึกหรืออาคาร ธนะก็แปลว่าเงินหรือทองหรือทรัพย์ ที่ใช้สำหรับซื้อขายของ แทนการแลกเปลี่ยนของ ก็เป็นธนะ ธนะก็อาจจะเรียกว่าเป็นความร่ำรวยก็ได้ อย่างคำว่าธนบัตร ธนบัตรก็แปลว่าเป็นบัตร เป็นใบแทนความร่ำรวย ธนากรก็เป็นอาคารที่เก็บความร่ำรวยไว้ ถ้าหากว่าจะเรียกว่าธนากรข้าวที่จริงก็เป็นอาคารเป็นอยู่ คำนี้คนบางคนเขาอยากให้เรียกว่า กิจการยุงข้าวยุงข้าวนี้เขาเรียกกันที่เก็บข้าว จะเรียกกันว่ากิจการที่เก็บข้าวก็ไม่ถูก เพราะว่าธนากรข้าว นั้น มีกิจการที่เกี่ยวข้องเหมือนการธนากรมีข้าวอยู่เป็นทุน และเมื่อชาวบ้านที่อยู่ในหมู่บ้านที่ตั้งธนากรข้าว นั้น เขาขาดแคลนข้าว เขาต้องการมีข้าวใช้ เพราะว่าเขายังเกี่ยวไม่ได้ หรือไม่มีเงินไปซื้อ เขาก็มาขอยืมคือกู้จากธนากรข้าว เสร็จแล้วเมื่อทำการเก็บเกี่ยวได้เรียบร้อยแล้ว เขาก็จะเอามาคืน หรือเขาอาจจะไปหากินรับจ้างทำงาน จะสร้างถนน หรือสร้างบ้าน หรือมาทำสวนหรืออะไรก็ตาม และมีเงิน เขาก็ซื้อข้าวไปทดแทนข้าวที่เขาขอยืมมา หรือกู้มา โดยมีดอกเบี้ยย เรื่องดอกเบี้ยนี้พวกที่เป็นสมาชิกธนากรข้าวเป็นผู้ตั้งขึ้นมาเอง โดยมากก็เป็นว่ากู้ยืมข้าวไป ๑๐ ถึง ก็เอามาคืน ๑๑ ถึงหมายความว่า ๑๐% ซึ่งบางแห่งเขาตั้งดอกเบี้ยนั้นเอง ด้วยการตกลงกันระหว่างชาวบ้าน เขาเอามาคืน ๑๒ หรือ ๑๓ ถึง หมายความว่า ๒๐% ๓๐% อันนี้ไม่ใช่ทางราชการไปบังคับเขา เขาดำเนินกิจการของเขาเอง เป็นการทำให้ชาวบ้านมีข้าวรับประทานในระหว่างที่ยังไม่มีรายได้ หรือยังไม่ได้มีข้าวที่เก็บเกี่ยวมา ฉะนั้นทำให้เขาสบายใจและมีทางที่จะทำงานของตนได้อย่างสบายมีกำลัง อันนี้ ก็ได้เกี่ยวข้องกับโครงการที่จะให้มีงานทำนอกฤดูกาลการทำนา หรือแม้จะอยู่ในฤดูกาลการทำนา แต่เกิดมีภัยธรรมชาติ เช่นน้ำท่วมหรือน้ำแห้งเกิดขึ้น ปีนั้นเก็บเกี่ยวข้าวไม่ได้ เขาก็จะทำอาชีพอื่นก็ได้ เช่น ทอผ้าหรือทำหัตถกรรมอื่น ๆ ไปรับจ้าง เรื่องทอผ้านี้ก็ก็เป็นเรื่องของแผนกศิลปาชีพ ซึ่งเป็นแผนกที่เวลาไปเยี่ยมราษฎร เป็นแผนกสำคัญ ก็ขอเล่านิดหน่อยว่าเวลาไปเยี่ยมราษฎรมีการปฏิบัติอย่างไร เพราะว่าเกี่ยวข้องกับเรื่องข้าวนี้





การที่ไปเยี่ยมราษฎร มีหน่วยหนึ่งที่อยู่ออกไปได้ตามประชาชนเกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำและดิน เป็นหน่วยพัฒนาการหน่วยหนึ่ง อีกหน่วยหนึ่งก็ไปได้อยู่ตามเกี่ยวข้องกับงานในด้านศิลปาชีพ และอีกหน่วยหนึ่งเป็นหน่วยการแพทย์ ไปสำรวจเกี่ยวข้องกับการอนามัยของชาวบ้าน เป็นอันว่าเป็น ๓ หน่วยที่แยกออกไป เมื่อถึงหมู่บ้านหนึ่งหรือถึงจุดหมายแห่งหนึ่งก็แยกเป็น ๓ เมื่อไปเชียงใหม่ตอนต้นปีก็เลยได้ชื่อว่าเป็น ๓ หน่วยนี้ คือ พ่อ ลูก ๒ คน เป็น ๓ คน ก็หมายความว่า เป็น ๓ หรือกลายเป็น “ทรีโอ” แล้วเราก็เรียกกันว่าเป็น “เดอะ โกสลี ทรีโอ” แนะผีเข้ามาแล้ว คือมีการดูที่เด็กเขาอ่าน มีผี ๓ ตัว แต่ผีฝรั่งแล้วเขาก็เป็น “ทรีโอ” เขาออกไปด้วยกันเสมอ ก็มีตัวหนึ่งที่อ้วน คนที่อ้วนก็ถือตัวว่าเป็นตัวอ้วน มีตัวหนึ่งที่ขี้เกียจ คนที่ขี้เกียจก็ถือตัวว่าเป็นตัวขี้เกียจ แล้วมีตัวหนึ่งที่ขี้โมโห ตัวคนที่ขี้โมโหก็เป็นตัวผีที่ขี้โมโห เลยออกไป แต่ความจริงมีประโยชน์มาก และมีประสิทธิภาพมาก เวลาไปถึงไหนก็แยก ๓ ทาง และไปปฏิบัติหน้าที่ตามที่มี เมื่อถึงเวลาแล้วก็กลับมาขึ้นรถไปจุดหมายต่อ ก็ได้งานดี อันนี้เล่าถึงวิธีการที่ทำ จึงเห็นว่าการพัฒนาในด้านความเป็นอยู่ที่จะให้เขาทำการเพาะปลูกได้ มีการพัฒนาในด้านที่จะให้เขามีอาชีพ เมื่อการเพาะปลูกไม่เรียบร้อย คือขาดน้ำหรือมีน้ำมากเกินไป

คราวนี้มาพูดถึงน้ำมากน้ำน้อย อันนี้ไปทั่วทุกแห่งจะเห็นได้ ถามว่าปีนี้เป็นอย่างไร บางคนก็บอกว่าน้ำท่วม อีกคนก็บอกน้ำแล้ง ในที่เดียวกัน อันนี้เป็นสิ่งที่น่าคิด เพราะเป็นความจริงทั้งคู่ ทั้งสองอย่าง และเป็นความจริงโดยแท้สำหรับชีวิตของคนเราทุกคน เราไม่มีทางที่จะมีความพอใจ ถ้ามีน้ำมากก็บ่นว่าน้ำมาก โดยเฉพาะกรุงเทพฯ ๕ ก็สบายไป ๓ เดือน มีน้ำมากแล้วก็บอกว่าไม่ดี อีกฝ่ายหนึ่งบอกว่าปีนั้นแล้งไม่มีน้ำ ก็ทำให้ไม่สบายเหมือนกัน แต่ละคน ๆ เขาก็บอกว่า ที่เขาบอกว่าน้ำแห้ง เสร็จแล้วพอเชิญก็เลยทราบว่ามีน้ำแห้งอย่างไร เพราะว่าข้าวนี้ตอนต้นฤดูจะต้องมีน้ำที่จะให้ต้นข้าวเติบโตขึ้นได้ ตอนต้นฤดูกาลนั้นฝนมาล่า ทำให้ไม่สามารถที่จะปักดำได้ จึงทำให้ข้าวเสียไปบ้าง เสร็จแล้วกลางฤดูกาลฝนมามาก ก็ทำให้ข้าวท่วม ต้นข้าวที่ปลูกหรือปักดำเข้าไปก็ไม่สามารถที่เติบโตขึ้นมาทำให้ข้าวนั้นเสียไป เปื่อยไปบ้างเวลาปลายฤดูกาล ซึ่งมีข้าวที่รอดจากน้ำท่วมมีน้ำแห้งมีอยู่ก็เติบโตขึ้นมา ถึงจนจะเก็บเกี่ยวได้ต้องมีน้ำ น้ำก็ขาด ฉะนั้น ก็ถูกต้องที่เขาบอกว่าน้ำแห้งข้าวเสีย ข้าวเสียเพราะน้ำแห้งตาย เพราะตากแดดอยู่เฉย ๆ ก็ตาย บางคนก็บอกว่ามันเปื่อย หมายความว่าโดนน้ำแล้วมันก็เปื่อยเน่า





บางคนก็บอกว่าแห้ง เสร็จแล้วเคียวเชื้บบอกว่ามันจริงว่าแห้ง เสร็จแล้วก็เปียก แล้วก็บางคนก็บอกว่ามันเปียก ก็บอกว่ามันเปียกแล้ว แล้วมันก็แห้ง เป็นของธรรมดาของชีวิตของเรา เวลาเปียกแล้วก็ต้องแห้ง แห้งแล้วก็ต้องเปียก เจ็บแล้วก็ต้องหายเจ็บ หายเจ็บแล้วก็ต้องเจ็บใหม่ เป็นธรรมดา ฉะนั้นดูแล้วการที่ทำการกิจการใด ๆ ก็ต้องมีอุปสรรคเสมอ ข้อนี้เห็นได้ว่าการทำนาจะต้องมีปัจจัยหลายอย่างที่ต้องครบถ้าปัจจัยไม่ครบ หรือผิดจังหวะไม่ถูกหลัก แล้วข้าวที่เรากินนั้นจะไม่มี

ในกิจการอื่น ๆ ก็เช่นเดียวกัน ถ้าเรามาดูในตัวเราเอง ร่างกายของเรา เรามีแขนมีขา มีหัว มีลำตัว มีอวัยวะต่าง ๆ ทั้งภายนอก ภายใน ถ้าส่วนใดไม่สอดคล้องกันเราก็บอกว่าไม่สบาย ป่วย แล้วคนเราที่จะมีความสบายจริง ๆ ก็หาเวลาน้อย ต้องนึกถึงว่าทุกส่วนของร่างกายของเรา จะต้องทำงานให้พร้อมกัน ให้มีความสามัคคีกัน ถ้าไม่มีความสามัคคีกัน ร่างกายของเราต่างคนต่างทำ หรือต่างส่วนต่างทำงานของตัว ก็ไม่สามารถที่จะทำงานได้ ถ้าดูเฉพาะกาย แต่ว่าอีกส่วนก็มีใจ คือจิตใจของเรา ซึ่งจะต้องทำงานเหมือนกันเพื่อที่จะให้สอดคล้องกับร่างกาย ถ้าทำไม่สอดคล้องกัน ก็จะเป็นอย่างที่ว่า ก็จะต้องเป็นผีส่วนหนึ่ง แล้วเป็นศพอีกส่วนหนึ่ง ก็ไม่ทราบว่าจะทำอย่างไร ฉะนั้น เราจะต้องรักษากายของเราให้สามัคคีกัน แล้วก็ปรองดองอยู่ดี แล้วก็แข็งแรง เราก็สบาย เมื่อตั้งเป็นคณะอย่างคณะบุคคลที่มานี้ แต่ละคณะ ๆ ถ้าปรองดองกันเป็นคณะก็ตั้งขึ้นมาเป็นคณะ ถ้าเป็นสถาบันอะไร แล้วทำงานตามหน้าที่ของตนก็เป็นสถาบันนั้น ๆ ถ้าหากว่าสถาบันหนึ่ง หรือส่วนหนึ่งของสถาบัน คือ บุคคลที่ประกอบเป็นสถาบัน ไม่ทำตามกฎบังคับ หรือตามจุดประสงค์ของสถาบันนั้น ๆ ก็ไม่เรียกว่าเป็นสถาบัน ก็สลายไปพังไป ไม่มีประโยชน์ตามที่ตั้งประโยชน์ขึ้นมา ยิ่งเป็นเรื่องของชาติบ้านเมือง ถ้าแต่ละคน ๆ ต่างบอกว่า ตัวเป็นนักอาชีพอย่างนั้น ๆ มีหน้าที่อย่างนั้น ๆ ก็ทำไป นั่นดี ทำหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ ให้เป็นประโยชน์อย่างที่เราอาจารย์ประกาศนั้นว่า ปฏิญาณตนแล้ว เมื่อท่านมาโดยสมัครใจของแต่ละท่าน ก็นับว่าต้องยอมรับคำที่ว่า แต่ละคนหรือแต่ละสถาบันจะทำงานในหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต อันนี้ก็ถือว่าท่านได้มอบฉันทะให้อาจารย์ประกาศนุฑ อาจารย์ประกาศนุฑไปอย่างนั้นแล้ว ก็ถือว่าแต่ละคน ๆ จะเป็นผู้ใหญ่ จะเป็นเด็ก จะเป็นผู้หญิง จะเป็นผู้ชาย ทุกคนก็ได้ตั้งจิตอธิษฐานอย่างนั้นแล้วว่าจะทำหน้าที่ของตน ให้ดี ให้สุจริต ปราศจากอคติ





ฉะนั้นการทำอย่างนี้ คือแต่ละคนตั้งใจจะทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุดตามที่ตั้งหน้าที่ไว้เป็นของที่ดีมาก และหวังที่จะทำให้ตนมีความสุขสบาย โดยที่แต่ละคนก็มีอาชีพแตกต่างกันแต่ละคนแต่ละบุคคลก็เป็นคนหนึ่ง ๆ ก็ทำเพื่อความสุขของตน แต่จะยังไม่สมบูรณ์ ถ้าหากว่าแต่ละคนทำหน้าที่ของตน และให้สอดคล้องกับงานอื่น จิตใจของคนอื่น ที่ประกอบขึ้นมาเป็นหมู่สังคมของประเทศไทย เรียกว่าชาวบ้านของประเทศ หรือจะเรียกว่าเป็นประชากรก็ได้ จะเป็นราษฎรหรือเป็นชาวไทยทั้งหมด ถ้าทำให้สอดคล้องกันหมด แต่ละคนทำหน้าที่ของตน และให้ตระหนักไว้ว่าหน้าที่นั้นจะไม่เบียดเบียนคนอื่น จะสรุปอยู่ในคำว่าสามัคคีคือสามัคคีนี้จะต้องมีความฉลาดถึงจะสามัคคีได้ เพราะว่าบางทีเราหวังดีอยากทำดี ใคร ๆ ก็บอกว่าจะทำดี จะซื่อสัตย์สุจริต แต่ถ้าไม่มีความฉลาดแล้ว ไม่รู้ว่าซื่อสัตย์สุจริตคืออะไรต้องพิจารณาว่าซื่อสัตย์สุจริตคืออะไร ความซื่อสัตย์สุจริตความดีความเผื่อแผ่ นั้น ต้องทำ ความฉลาด ต้องตระหนัก ต้องพิจารณาว่าคืออะไร เราทำอะไรต้องรู้ว่าไม่เบียดเบียนเพื่อนมนุษย์ ไม่เบียดเบียนเพื่อนร่วมชาติ แล้วงานที่ตนทำก็จะเป็นงานที่ดี งานที่สุจริต งานที่เป็นประโยชน์ ประโยชน์นี้ เป็นประโยชน์ที่ตกแก่ชาติ ถ้าเราทำงานที่ดี ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ด้วยความเผื่อแผ่สอดคล้องกับหน่วยอื่นกับผู้อื่น และให้เป็นประโยชน์ที่เรียกว่าเป็นประโยชน์ส่วนรวม ประโยชน์นั้นตกแก่ชาติ ชาตินี้ก็ประกอบด้วยบุคคลนั่นเอง ชาติถ้าไม่มีบุคคล ไม่มีพลเมือง ไม่มีชาวไทย ไม่มีคนไทย ก็ไม่มีชาติไทย หาไม่ได้ เพราะว่ากลายเป็นผืนนั้นเอง ไม่เป็นประเทศ ถ้าทุกคนซึ่งประกอบขึ้นมาเป็นประเทศ ทำดี ประโยชน์ตกแก่ชาติ เมื่อประโยชน์ตกแก่ชาติแล้วประโยชน์ก็ตกแก่บุคคลนั่นเอง บุคคลทุกคนที่ถือตัวว่าเป็นคนไทยก็จะได้มีความภูมิใจ และมีความสุข ความสบาย ความก้าวหน้า ในการที่จะทำให้สอดคล้องนั้นยากเป็นสิ่งที่ยาก ต้องยอมรับว่ายาก และต้องคิดมาก ๆ แม้จะคิดมาก ๆ มีความฉลาดขึ้นมา มีวิชาความรู้ดีขึ้นมา แต่ละคนทำหน้าที่ของตน ก็ยังยากที่จะทำให้ประเทศชาตินี้มั่นคงเจริญดังใจ แต่อย่างน้อยที่สุดก็จะทำให้ประเทศชาติอยู่รอดได้เพื่อพัฒนาขึ้นมาให้มั่นคงเจริญดังที่ปรารถนา ถ้าหากว่าแต่ละคนนึกถึงตัวเองมากเกินไปหมายความว่านึกถึงตัวเองในทางที่ว่า ตัวมีความรู้อย่างนี้ ๆ จะต้องให้ความรู้สำเร็จไปคนอื่นไม่เห็นด้วยก็ช่างเขา คนอื่นไม่เข้าใจช่างเขา คนอื่นเสียประโยชน์ช่างเขา นั้นไม่ได้เพราะถ้าประเทศชาติส่วนรวมเสียประโยชน์ ในที่สุดเราเองก็เสียประโยชน์





บางคนที่เป็นผู้ที่มีความฉลาดปราดเปรื่อง ก็เกิดมีทฤษฎีขึ้นมา โดยมากก็ขอยืมมาจากต่างประเทศ ที่เรียกว่าขอยืมก็เพราะว่าไม่ใช่ของเรา ขอยืมวิชาการต่างๆ มาแล้วก็นึกอยากทำให้สำเร็จในเมืองไทย จะได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่เก่ง ได้นำวิชาการทฤษฎีที่ไม่เป็นไทยมาใช้ คือไม่ใช่ของเรา ถ้าเอามาใช้แล้วสอดคล้องกับคนอื่นนั้นเป็นสิ่งที่ดีมาก ยอดเยี่ยมบางทีนำมาใช้โดยที่ไม่สอดคล้องกับประเทศชาติของเรา แต่ว่าก็ตื้อตันอยากจะทำให้เป็นประโยชน์ขึ้นมา คือประโยชน์ของตัวเอง จะได้ชื่อว่าเป็นคนฉลาด ได้ชื่อว่าเป็นผู้ทำในสิ่งที่คนอื่นเขาไม่ได้ทำ และทำสำเร็จ การทำในสิ่งที่คนอื่นไม่ได้ทำและทำสำเร็จนั้นเป็นของดี แต่ถ้าทำให้คนอื่นเขาเสียประโยชน์ และทำให้ความสำเร็จนั้นเพื่อจุดประสงค์อย่างเดียวเพื่อจะได้ชื่อนั้นไม่ดี บางทีก็ทำให้กิจการของตนเองล้มเหลวไป อันนี้เป็นความคิดแนวหนึ่งที่น่าจะนำไปพิจารณา อาจจะเป็นประโยชน์ได้

การที่ได้ไปช่วยชาวบ้าน หรือพัฒนาบ้านเมือง จะต้องมีการวินิจฉัยให้ดีพิจารณาให้รอบคอบว่าอะไรควรทำ อะไรยังไม่ควรทำ หรืออะไรทำได้ก่อน ก็ต้องทำ อะไรที่ทำแล้วจะทำให้ชักชาก็ไม่ควรทำ ก็เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการสร้างถนนและการกินข้าว เรื่องหนึ่งเขามายกบอกว่าถนนที่ผ่านตรงนี้มีฝุ่นมาก ขอให้ลาดยางตลอดสายเพราะว่าเสียสุขภาพ อันนี้ก็จริง แต่ถ้ามองว่าถนนนั้นเป็นถนนลูกรังที่ใช้การได้พอสมควร ก็ยังใช้ได้ เพราะมีสิ่งที่เร่งด่วนกว่าคือจะต้องหาแหล่งน้ำให้ เพื่อที่จะให้สามารถเพาะปลูกได้ตลอดปี ทำนาและปลูกพืชอื่น ๆ ทุมนเวียน ซึ่งจะทำให้ชาวบ้านมีรายได้ขึ้นไปมาก ๒ – ๓ เท่าของที่เคยทำได้ หรืออาจจะมากกว่านั้น เพราะว่าบางปีก็แห้งบางปีก็เปียก ฉะนั้น ก็เลยถามเขาว่าพวกเราชอบกินอะไร ชอบกินข้าวหรือชอบกินฝุ่น เขาก็บอกว่าชอบกินข้าว ถ้าชอบกินข้าวก็สมควรที่จะพัฒนาให้ข้าวมีมากขึ้นให้มีรายได้ เมื่อกินข้าวได้แล้วและมีรายได้มากขึ้น การลาดยางพัฒนาถนนนั้นเป็นเรื่องเล็กน้อยมาก เขาก็พอเข้าใจ อันนี้ ที่มาเล่าให้ฟังเพราะอาจจะไม่มีใครมาฟังท่านทั้งหลายว่าพระเจ้าอยู่หัวไปต่างจังหวัด ไปเล่นลั่น แต่ไม่ทราบว่าคุณอย่างนี้ท่านทั้งหลายจะวินิจฉัยว่าเป็นการเล่นลั่นหรือไม่ แต่รู้สึกว่าเป็นความจริง

อันนี้ เรื่องหนึ่งอยู่ที่จังหวัดสุโขทัย อีกแห่งหนึ่งที่จังหวัดเชียงใหม่ ขึ้นไปบนภูเขาตอนนั้นไปเฮลิคอปเตอร์ เวลาลงจากเฮลิคอปเตอร์ เครื่องใบพัดยังไม่ทันหยุด มีผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านชาวมังริ่งเข้ามาบอก “พ่อ ๆ ๆ ดีใจ





เหลือเกิน” แล้วบอก “พ่อ ขออย่างหนึ่งได้ไหม ขอให้ไปพบประธานรุ่นลูกเสือชาวบ้าน” เขาอยากพบก็เลยตกลง บอก “เอา ไป ๆ” ก็เดิน ๆ ไป เดินไปเดินมาก็เลยชักจะรู้สึกลำบากหน่อย ก็บอกกับพวกชาวเขาว่า “ได้ยินว่าอยากได้ถนนขึ้นมาไหม” “อ้อ.....ใช่ ๆๆ อยากได้ถนนขึ้นมาซื้อเลย” หมายความว่าตรงขึ้นมา ภูเขาลำธารอะไรผ่านหมดเลย เขาบอกมีทางขึ้นมาได้ ก็เลยบอกว่า “เอ๊ะ.....ถนนนี่มันแพงนะ ตัดซื้อขึ้นมาหมายความว่าต้องบุกเบิกขึ้นมา ตัดเนินภูเขาขึ้นมา” ที่จริงถนนเขาก็มาได้แล้วอีกข้างหนึ่ง อีกด้านหนึ่ง โดยที่ผ่านไปไร่ ป่าไม้ ดอยอินทนนท์ ทางเหนือของดอยอินทนนท์ไปได้ เขาก็บอกว่า สำนวทางแล้ว ได้พูดกับเจ้าหน้าที่ ๓ ล้านบาทเท่านั้นเอง ที่จริง ๓ ล้านบาทสำหรับถนนที่สร้างอย่างนั้น ก็นับว่าถูกมาก ก็เลยทราบคือทราบดีว่า ถ้าสมมุติว่าบอกเขาอยากได้ถนนซื้อก็เอา เชื่อว่าต้องสิ้นเงินไปกว่า ๓ ล้านบาทแล้วจะเอามาจากไหน ก็เลยบอกกับเขาว่า ตอนนี้ทางขึ้นก็มีอยู่แล้ว รถยนต์ขึ้นมาได้ดีพอสมควร ใช้เวลาเพิ่มขึ้นหน่อย ต้องผ่านทางบ้านห้วยต้องอะไรนั้นนะ ต้องอ้อมหน่อย ก็เลยเป็นอันว่าต้องนายข้าบอว่า เรากินข้าวหรือกินผุ่นดี เขาก็บอกกินข้าวดี เขาก็เห็นด้วยที่จะพัฒนาให้มีข้าวกิน ให้เพาะปลูกทำข้าวโพด ทำอะไรให้ดี เขาก็เห็นด้วย ก็เลยเป็นอันว่าเขาพอใจแล้ว ไม่ต้องทำถนนตรงขึ้นมา เขาสบายใจแล้ว แล้วเดิน ๆ ไป ถามว่า “แล้วประธานรุ่นลูกเสือชาวบ้านที่เขาอยากพบนะ เขาอยู่ที่ไหน” ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเขาบอก “เออ.....อยากพบอะ” นี่แหละเพราะเหตุใด เพราะว่าผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเขาไปบอกกับประธานรุ่นว่า ขอให้สนับสนุนเขาในการสร้างถนน แล้วเขาจะสนับสนุนให้ไปช่วยทำศาลารวมใจให้ที่หมู่บ้าน แต่ว่าโดยที่ตกลงกันเรียบร้อยแล้วเรื่องถนน ว่ากินข้าวดีกว่าผุ่นก็เลยหมดภาระเขาเลยไม่พาไป

อันนี้ ก็จิตใจของคนนั้นนะมันเป็นเรื่องผลประโยชน์ของตัวเอง ตกลงกันได้ แล้วก็เห็นว่าผลประโยชน์ของคนอื่นข้างเขา ก็เลยต้องเดินต่อไป ก็ไปเจอประธานรุ่น ก็ไปพูดกับเขา ก็รู้แล้วว่าเขาต้องการอะไรเป็นการแลกเปลี่ยนกับผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เราก็ตราบดีแล้วแต่เข้าไปถามว่า “ต้องการอะไร” เขาบอกว่า “ต้องการให้ทำศาลารวมใจ” คือเป็นที่สำหรับชุมนุมของลูกเสือชาวบ้าน แล้วก็ยังมีหนังสืออะไรต่าง ๆ ที่เป็นความรู้ ที่เราเคยจัดไว้บ้างแล้วสำหรับลูกเสือชาวบ้าน เพื่อที่จะให้เป็นที่พักชุมนุมแล้วมาหาความรู้ ถ้ามีความเดือดร้อนอะไรก็มาจดเอาไว้ มีเจ้าหน้าที่ที่มาจากอำเภอหรือมาจากที่อื่น เขาก็มาที่ศาลารวมใจแล้วก็มาดู เป็นศูนย์รวมสำหรับลูกเสือชาวบ้าน ลูกเสือชาวบ้านจึง





จะมีประโยชน์เต็มเปี่ยม เขาก็บอกว่าขอทำ เป็นอันว่าประธานรุ่นลูกเสือชาวบ้านก็ไม่ต้องสนับสนุนผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านก็เลยไม่ได้สนับสนุนประธานรุ่นลูกเสือชาวบ้าน แล้วในที่สุดก็ไม่มีใครเสียประโยชน์ เพราะว่าลงท้ายก็ได้ติดต่อเกี่ยวข้องกับเรื่องของลูกเสือชาวบ้าน เรียบร้อยแล้วแต่ที่เล่าให้ฟังนี้ให้เข้าใจว่า ประโยชน์มันต้องแลกเปลี่ยนกันอย่างนี้ บางทีทำให้สับสนเป็นการเรียกว่าอาศัยกันมาสำหรับมาขอ มาเรียกร้อง ซึ่งบางทีในชีวิตที่อื่น ในด้านอื่นก็ทำกัน ไม่ใช่บางที ทำกันมาก เตียนนี้ก็ยังคงทำกันอยู่ ได้ทำมาแล้ว แล้วต่อไปก็จะทำ เขาเรียกว่า แนวนร่วมเฉพาะกิจ แนวนร่วมเฉพาะกิจบางทีคนก็ไม่ได้รักกันจริง ๆ หรือไม่ได้มีอุดมคติเหมือนกัน ไม่มีนโยบาย เช่นเดียวกัน แต่ก็ร่วมกันโดยเฉพาะในทางการเมือง สมมุติว่ามีรัฐบาล เราไม่ต้องสมมุติเพราะมีรัฐบาลอยู่แล้ว มีรัฐบาลแล้วก็มีความที่ค้านรัฐบาล ด้วยอุดมคติ แต่โดยมากด้วยผลประโยชน์ พวกที่มีผลประโยชน์ก็อาจจะหลายพวก อยากที่จะล้มรัฐบาล อันนี้อ่ามาว่าซื้อโพร่งให้กระรอก เพราะว่ากระรอกทำแล้ว เขาทำกันอย่างนี้เอาว่าพวกหนึ่ง ไม่ใช่ว่าไม่ชอบรัฐบาล เขาชอบ แต่ว่าเขาชอบผลประโยชน์มากกว่ารัฐบาล เขาก็ไปเข้ากับอีกคน อีกฝ่ายหนึ่ง ร่วมกัน อะอะ ๆ ว่ารัฐบาลไม่ใช่ว่าโน้น ไม่ใช่ว่าโน้นแล้วก็ร่วมกันก็อาจมีกำลังมาก สามารถที่จะล้มรัฐบาลได้ คือ ต่อสู้สำเร็จ

อันนี้ เป็นเรื่องเก่าแก่ ปัจจุบันก็ยังมี อนาคตก็ยังมี แต่ว่าเรื่องเก่าแก่จะว่าต้นตำรับก็ไม่ใช่ มีตั้งแต่สมัย คนเป็นคนขึ้นมาก็ทำกันอย่างนี้ แต่ที่มีชื่อมากที่สุดก็เรื่องสามก๊ก คือสองก๊กก็ต้องเข้ากัน ไม่ชอบกันไม่รักกันนะ ต้องเข้ากันล้มก๊กที่สาม เสร็จแล้วเวลาก๊กที่สามนั้นล้มแล้ว สองก๊กนี้ก็ก็เป็นอริกัน ก๊กที่ล้มไปแล้วก็มาเข้าอีกก๊ก ถ้าใครสนใจหรือไม่ต้องสนใจเท่าไรเพราะเห็นมาตลอดเวลา ดูประวัติศาสตร์มันก็เป็นอย่างนั้น สามก๊กนี่เป็น ตลอดเวลา บางทีเราเป็นนักเรียนเรียนประวัติศาสตร์ เรียง บางคนก็ชอบประวัติศาสตร์เพราะว่าดูจะเป็นของดี จะเป็นเรื่องของวิวัฒนาการของโลกมนุษย์ ดูไปดูมาแต่ก่อนเรานี้อยู่ในป่าในดงในถ้ำ จนกระทั่งมาสร้างบ้าน สร้างเมืองขึ้น มีวัฒนธรรมมีอารยธรรมขึ้นมา มันน่าตื่นตื่น แต่เวลาเรียนประวัติศาสตร์ในชั้นสูงขึ้นมาอีกซึ่ง ขึ้นไป มันก็มีเรื่องของผลประโยชน์ทั้งนั้น จะเห็นว่าสงครามที่เกิดขึ้นเพราะเหตุใด เพราะอยากเป็นใหญ่ ฉะนั้น จะเห็นได้ว่าประวัติศาสตร์เวลาไหน ครึ่งไหน ครึ่งใด ที่ไม่มีสงคราม ประวัติศาสตร์สมัยนั้นไม่เป็นประวัติศาสตร์





ส่วนใหญ่เป็นเช่นนั้น ส่วนใหญ่เวลาเรียนประวัติศาสตร์สากล ก็เรียนถึงสงครามครั้งโน้นครั้งนี่ ก็จบจะไม่ได้พูดถึงสมัยที่สงบศึกแล้วก็สงบสุข แล้วก็ความสงบศึกที่เป็นประวัติศาสตร์จริง ๆ ฉะนั้น การที่เรามุ่งอยากให้มี ความสงบ เราต้องมุ่งที่จะไม่ให้มีประวัติศาสตร์แล้วก็ไม่เป็นสิ่งที่เสียหายอะไร อันนี้ที่เปลี่ยนเรื่องไปหน่อยนะ แต่ว่า ถ้าดูๆ ไปสมัยไหนที่ไม่ดีกัน มีความสุข ความก้าวหน้าในทางความสงบ ไม่ค่อยเป็นประวัติศาสตร์ เพราะมัน เรียบ ๆ

เมื่อหลายปีมาแล้ว ตอนที่ไปสหรัฐอเมริกา มีทีวีอเมริกันมาสัมภาษณ์ เขาถามว่า ในรัชกาลของท่าน ท่านต้องการอะไร จุดหมายต้องการอะไร อยากให้รัชกาลของท่านจารึกในประวัติศาสตร์อย่างไร ก็ต้องตอบเขาว่า ความปรารถนาคือว่ารัชกาลนี้ขอไม่จารึกในประวัติศาสตร์ ไม่ให้มี เขาก็แปลกใจ แต่ท่านทั้งหลายคงไม่แปลกใจ เพราะอธิบายแล้วว่าถ้ามีความสงบ มีความเรียบร้อยของประเทศชาติ จะไม่เป็นประวัติศาสตร์ เราไม่ต้องการ ประวัติศาสตร์ เวลาไหนที่มีสงคราม มีความยุ่งยาก ตีกันนั้นจะเป็นประวัติศาสตร์ ฉะนั้นที่ต้องการก็คือต้องการให้ เมืองไทยอยู่ไปอย่างสงบ ไม่ต้องมีอะไรโหดโผนเท่าไร ไม่ต้องมีชื่อ ไม่ต้องดัง แล้วจะมีความสุข และจะยั่งยืน วันไหนที่จะดังเราก็จะดังได้ เพราะว่าเราสงบ พวกที่ดัง ทั้งบุคคล ทั้งประเทศ ที่ชอบดัง โดยมากดังได้ แต่ดังไม่ได้ นาน เพราะว่าถูกตีหัวตาย ถ้าอย่างนั้นต้องแน่นอน คนไหนที่อยากดังต้องถูกตีหัวแน่ ก็เลยไม่อยู่นานได้อันนี้เป็น หลักอย่างหนึ่ง ไม่ใช่ว่าขอให้ท่านทั้งหลายไม่ทำอะไร แต่ทำงานทำการในหน้าที่ในฐานะของแต่ละคนที่จะต้อง ทำ ให้ทำอย่างดี ๆ ทำเรื่อยไป ไม่ใช่ทำอย่างที่จะอยากดีเด่น ทำดีเด่นไม่ใช่อยากดีเด่น ทำให้ดีแล้วก็จะดีเด่นเอง ไม่ใช่ว่าจุดประสงค์ที่จะทำเพื่อให้ดีเด่น ทำเพื่อให้ดีเรื่อย ๆ ทำให้หน้าที่ที่มีให้สำเร็จ แต่ไม่ใช่จุดประสงค์ที่จะดีเด่น ก็อย่างที่ว่าไม่ใช่ทำเพื่อดัง แต่ว่าถ้าต้องการจะดังเมื่อไรก็จะดังเอง แล้วดังดีด้วยดังไพบราวะ ไม่ใช่ดังอย่างน่ารำคาญ หรือน่าเกลียด

ฉะนั้น ก็ได้พูดหลายเรื่องแล้ว เป็นอันว่าที่จริงตั้งใจจะมาบอกว่า ที่ท่านทั้งหลายมาให้พร ก็ทำให้มีกำลังใจ มีกำลังใจแข็งแรง ถ้าบอกว่าให้พรให้เจริญ ก็จะต้องบอกเหมือนสมเด็จพระยานริศ ๙ เมื่อไปเฝ้าท่านเมื่อ พระชันษา ๙๐ ไปบอกว่าขอให้ทรงพระเจริญถึงวันประสูติของท่าน ขอให้ทรงพระเจริญ ตอนนั้นท่านรับสั่งไม่





ค่อยได้ เพราะเสียงไม่ค่อยออก เสร็จแล้วท่านก็บอกว่า “เจริญแล้ว” ความจริงก็ถูก เราไปบอกให้ท่านทรงพระเจริญ ไปสั่งให้ท่านเจริญ ความจริงมันเรื่องของท่าน ท่านเกิดมาท่านก็เจริญแล้ว แต่เวลานั้นฟังแล้วก็ตกใจ เราอึ้งเลยไม่รู้จะพูดอะไรต่อไป แต่ถ้าท่านทั้งหลายมาบอกว่า ทรงพระเจริญ ก็เข้าใจว่ามีความปรารถนาดี อยากให้เจริญ อันนี้ก็ถือว่าเป็นกำลังใจ และจะทำให้กำลังใจดีขึ้น เพราะว่าถ้าจิตใจเบิกบาน ร่างกายย่อมแข็งแรงขึ้น โรคภัยไข้เจ็บถ้ามีมาก็ผ่านไปได้

ฉะนั้น การที่ท่านมาในวันนี้ ก็นับว่ามีผลดี แล้วก็หวังว่าจะเป็นผลดีแก่ท่านทั้งหลายด้วย เพราะว่ามาอยู่ในที่นี้อัดแอ ก็ย่อมเมื่อย ย่อมกระวนกระวายเป็นของธรรมดา แต่ถ้าเอาไปพิจารณาดูแล้ว เมื่อยแล้วมันก็หายเมื่อย มันเป็นไปได้อย่างนั้น แล้วทุกสิ่งทุกอย่างเป็นไปตามกฎเกณฑ์นี้ว่า เราเมื่อเวลานี้อีกหน่อยก็หายเมื่อย ถ้าหากว่าอยากจะทำอะไร มันก็เมื่อยเหมือนกัน จะทำงานทำการอะไรก็ตาม ถ้าทำด้วยร่างกายมันก็เมื่อยกาย แต่ถ้าทำด้วยใจจะว่าเมื่อยใจ มันหนักใจ มันเหนื่อยใจ มันเป็นไปได้นั้น ฉะนั้น การทำงานทำการ ถ้าทำด้วยความร่าเริงใจที่จะทำงานทำการ ความเมื่อยนั้นจะหมดไป ความเหนื่อยจะไม่มี หรือมีแล้วเราก็ไม่รับ เพราะว่าความเมื่อยของกาย ความเหนื่อยของใจนั้นมันมีเสมอ แต่ถ้าเราไม่รับมันจะไปไหน มันก็ไม่มี มันเกิดเมื่อยขึ้นมาแล้วก็หายไป ฉะนั้น การที่จะทำงานให้ดีก็ต้องมีความร่าเริง ความตั้งใจที่จะทำ เมื่อมีความตั้งใจแล้ว ต้องมีความอดทนเหนียวแน่น อย่างเช่น นั่งอยู่นี้ก็เมื่อย เมื่อยก็บอกไม่เป็นไรนั่งต่อไป ความเมื่อยมันอยู่ไหน มันไม่อยู่แล้วคืออยู่แต่ว่ามันทำอะไรเราไม่ได้ เพราะเราไม่รับ อันนี้เป็นหลัก ถ้าเราทำงานอะไรก็ตามทำงานด้วยกาย หรือทำงานด้วยใจ ความเมื่อยเหนื่อยจะเกิดขึ้น แต่งานนั้นต้องทำ ถ้าทำงานนั้นด้วยความร่าเริง ด้วยความอดทน ด้วยความเพียร งานนั้นจะสำเร็จ โดยที่ความเมื่อยความเหนื่อยมาขัดขวางไม่ได้ ความเมื่อยความเหนื่อยนั้นจะต้องล่าถอยไป จะมาโจมตีเราไม่ได้ เวลาเราทำงานนั้นสมมุติว่าเสร็จแล้ว บอกว่า เอ๊ะ.....ตะกี้คุณเมื่อย คุณเหนื่อยมาแล้วคุณเมื่อยคุณเหนื่อยไปไหน กลับบ้านไปแล้ว อันนี้เป็นของสำคัญ เมื่อเราทำด้วยความตั้งใจอย่างนี้งานก็สำเร็จไปด้วยดี แล้วก็ต้องพยายามที่จะพิจารณาด้วยให้รู้ว่าเรากำลังทำงานอะไร ไม่งั้นเดี๋ยวเรากำลังทำงานอะไรอย่าง แล้วก็ทำไป กลอนพาไป พูดถึงอย่างตะกี้ พูดอะไรแล้ว เสร็จแล้วทำไปท่ามากลอนพาไป ก็ไปทางโน้นทางนี้ ไปเปลี่ยนเรื่อง เวลาเราทำงานเรา





ก็ต้องพยายามพิจารณาว่างานนี้ต้องทำ และงานนี้คืออะไร ให้อยู่ตลอดเวลา เมื่อรู้อยู่ตลอดเวลาแล้ว งานนั้นเราก็จะทำได้อย่างต่อเนื่อง เมื่อทำได้ต่อเนื่องแล้ว งานนั้นก็สำเร็จแน่ และเมื่อทำแล้วต้องพยายามดูอยู่เสมอว่างานนั้นถึงขั้นไหน ไปได้แค่ไหนแล้ว ก็จะได้เห็นว่างานทำนั้นครบถ้วนได้ในไม่ช้า ฉะนั้น วิธีการที่จะทำงานหรือจะวางตัว บำเพ็ญตัว จะต้องอาศัยการระมัดระวังตัวอยู่เสมอ ก็จะเป็นงานที่ดี งานที่ไม่เหนื่อย งานที่ไม่เมื่อย งานที่สำเร็จ งานที่น่าปิติยินดี

ก็ขอให้ท่านทั้งหลายประกอบด้วยความตั้งใจ และด้วยความอดทน ความสำเร็จจะเป็นของท่านทุกอย่าง โดยเฉพาะที่ท่านบอกว่า จะทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และอดทนนั้น ก็เชื่อว่าจะเป็นผลดีต่อส่วนรวม ซึ่งตกแก่ประเทศชาติ และผลดีนั้นจะตกแก่แต่ละคน จะเป็นเด็ก เป็นผู้ใหญ่ จะเป็นผู้หญิง เป็นผู้ชาย จะเป็นผู้ที่ทำหน้าที่งานการใด ๆ ถ้าทำดังนี้แล้วก็จะมีความสำเร็จเรียบร้อย ก็ขอให้ท่านทั้งหลายมีความร่าเริงใจ มีความอดทนมีความตั้งใจให้มั่นให้ดี ก็จะประสบความสำเร็จทุกประการ ขอให้ท่านมีกำลังในจิตใจ ในร่างกายดังนี้ เพื่อให้เป็นประโยชน์แก่ตนและแก่ส่วนรวม.





พระราชดำรัส

ในการเสด็จออกมหาสมาคม

ในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา พุทธศักราช ๒๕๒๓

ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย

วันศุกร์ ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๓



ข้าพเจ้ามีความปิติชื่นชมยิ่งนัก ที่ได้เห็นท่านทั้งหลายพร้อมกันมาอวยพรวันเกิด ด้วยไมตรีจิตและความเมตตาอารีดังเคย ขอขอบใจในคำอวยพร อันแสดงความหวังดีหวังเจริญโดยประการต่าง ๆ นั้นเป็นอย่างมาก ขอทุก ๆ ท่านจงได้รับพรและไมตรีของข้าพเจ้าดุษฎี

ไทยเราร่วมกันรักษาชาติรักษาประเทศ ด้วยความกล้าแข็งอดทน ด้วยสติปัญญา ความสามารถ จนเป็นปึกแผ่นและเจริญมั่นคงสืบกันมาได้เป็นเวลาช้านาน ในจิตใจคนไทยจึงมีความทวาทะและความจงรักภักดีมั่นในผืนแผ่นดินนี้อย่างแน่นแฟ้น ปัจจุบันนี้ วิกฤตการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นในโลกไม่ขาดระยะ และนับวันดูจะยิ่งหนักหนาเข้า ทำให้เราต้องถูกกระทบกระเทือน จนน่าวิตกห่วงใยในความมั่นคงและปลอดภัยของบ้านเมืองอย่างมาก ข้อที่น่าที่จะทำความเห็นให้กระจ่างว่า เมื่อสถานการณ์ใดจะเกิดขึ้น เราก็จะต้องเผชิญสถานการณ์นั้นด้วยความมีสติและความเข้มแข็งกล้าหาญ ทางปฏิบัติที่สมควรและจำเป็นที่สุดสำหรับทุกคนในขณะนี้ ก็คือจะต้องรักษาความสงบและความสามัคคีให้เหนียวแน่นพร้อมกับเร่งรัดปฏิบัติการงานตามหน้าที่ของตน ๆ อย่างมีประสิทธิภาพให้งานของชาติดำเนินก้าวหน้าไปพร้อมกันทุก ๆ ฝ่าย โดยสอดคล้องและเกื้อกูลกัน ยึดมั่นในความสุจริตยุติธรรมและความรอบคอบระมัดระวังใช้ปัญญาความสามารถของแต่ละคนให้เกิดประโยชน์ให้มากที่สุด โดยยึดเอาประโยชน์ส่วนรวมอันไพบูรณ์ของชาติและประชาชนเป็นจุดหมายสำคัญ ก็จะเป็นทางช่วยให้ประเทศไทย อันเป็นที่เกิดที่อาศัยของเรา ดำเนินก้าวหน้าต่อไปได้โดยสวัสดิ์

ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์อันเป็นที่เคารพเลื่อมใสของชาวไทยทั้งมวล จงอภิบาลรักษาท่านทั้งหลายให้ปราศจากทุกข์ ปราศจากภัย และอุปสรรค เพื่อสามารถร่วมกันปฏิบัติบริหารงานของแผ่นดินได้โดยเต็มกำลัง และนำพาประเทศให้ผ่านพ้นอุปสรรคและอันตรายทั้งปวงไป ให้บรรลุถึงความวัฒนาผาสุกและอิสราพอันอุดม อันเป็นความประสงค์ของเรา.





พระบรมราโชวาท

พระราชทานเพื่อเชิญไปอ่านในการเปิดประชุมใหญ่
ของสมาคมพุทธศาสนาทั่วราชอาณาจักร ครั้งที่ ๒๘

วันเสาร์ ที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๒๓



ข้าพเจ้าขอแสดงความชื่นชมยินดีด้วย ที่บรรดาสมาชิกของพุทธสมาคมแห่งประเทศไทยและพุทธสมาคมเครือทั่วราชอาณาจักร มาประชุมพร้อมกันอีกวาระหนึ่ง เป็นครั้งที่ ๒๘ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในการปฏิบัติงานส่งเสริมทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาและศีลธรรมจรรยาของประชาชน ตลอดจนการเสริมสร้างจริยธรรมแก่เยาวชน.

พุทธธรรมคำสั่งสอนในพระพุทธศาสนาแสดงความจริงแท้ที่เห็นแจ้งโดยปัญญาของพระอริยะ. จึงเป็นคำสอนอย่างประเสริฐที่จะพึงศึกษาให้เห็นให้เข้าใจตามด้วยการเพ่งพินิจมิใช่เข้าใจเองง่าย ๆ โดยไม่อาศัยความพิจารณาไตร่ตรองให้ทั่วถึง เพราะหาไม่จะกลายเป็นความรู้ผิด เห็นผิด เป็นธรรมะปฏิรูปไป. ท่านทั้งหลายมาร่วมกันปฏิบัติงานด้านส่งเสริมทำนุบำรุงพระศาสนาตลอดจนศีลธรรมจรรยาของประชาชน ย่อมมีหน้าที่ต้องศึกษาธรรมปฏิบัติธรรม และเผยแพร่ธรรมอยู่ตลอดเวลา. สมควรอย่างยิ่งที่จะศึกษา ปฏิบัติและเผยแพร่ด้วยความระมัดระวังตั้งใจอย่างที่สุด เพื่อให้ได้เนื้อแท้ที่เที่ยงตรงตามพุทธบัญญัติและพุทธาธิบาย. การบำเพ็ญกรณียกิจของท่านในด้านจรรโลงพระศาสนาจึงจะอำนวยผลอันบริสุทธิ์และบริบูรณ์ทุกแง่ทุกส่วนตามศรัทธาและความปรารถนาที่ตั้งไว้.

ขออวยพรให้การประชุมครั้งนี้ดำเนินไปได้โดยเรียบร้อยบรรลุประโยชน์ที่มุ่งหมายทุกประการ และขอให้ทุกท่านที่มาร่วมชุมนุมประสบแต่ความสุขสวัสดิ์ถึงทุกเมื่อไป.





พระบรมราโชวาท^(๑)

พระราชทานแก่คณะผู้แทนพุทธสมาคมทั่วประเทศ
ที่เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
ณ ศาลาดุสิดาลัย

วันเสาร์ ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๒๓



ในโอกาสที่ผู้ที่เป็นผู้สนใจในพระพุทธศาสนา เป็นสมาชิกของพุทธสมาคมและสมาคมเครือข่ายพุทธศาสนา และผู้ที่สนใจอื่น ๆ ได้มาประชุมกัน เพื่อปรึกษาหารือในปัญหาของพุทธศาสนาในทุกด้าน ได้มาให้พรในโอกาสคล้ายวันเกิด ก็เป็นสิ่งที่ทำให้ปลาบปลื้ม และทำให้มีความรู้สึกกังวลใจอยู่บ้าง ท่านนายกพุทธสมาคมได้ยกยอปอขึ้นอย่างมากมาย เป็นผู้ปฏิบัติทางพุทธศาสนาอย่างขำขันขำฉาน ซึ่งก็เป็นสิ่งที่ลำบากที่จะรับ แต่ก็ได้ขอให้ให้อโวาท

ข้อแรกเนื่องจากที่ได้กล่าวว่า ท่านทั้งหลายทั้งในบารมีให้ปกเกล้าบ้านเมืองนั้นก็ป็นข้อหนึ่งที่น่าคิด เพราะว่าบ้านเมืองประกอบด้วยบุคคล และแต่ละบุคคลจะต้องทำด้วยตนเองตามหลักของพระพุทธศาสนา แต่ละคนต้องการอะไร ก็ต้องการความสุขคือความสงบ ความสุขและความสงบนั้นจะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยตนเอง ฉะนั้น ที่จะให้คนอื่นมาปกป้องรักษา ก็เป็นสิ่งที่ยากถ้าตัวเองไม่ทำ อันนี้เป็นข้อที่สำคัญยิ่ง ในพระพุทธศาสนาและผู้ที่เกี่ยวข้องว่าเป็นพุทธศาสนิก ต้องพึ่งตัวเองมิใช่พึ่งคนอื่น แต่การที่จะอาศัยคนอื่นก็อาศัยได้โดยผู้คนที่ปฏิบัติดีชอบ และคอยฟังสิ่งที่ผู้อื่นที่เราเห็นว่าปฏิบัติดีชอบ ได้พูดได้แนะนำดังนั้นก็ป็นสิ่งที่อาศัยผู้อื่นได้ ผู้อื่นจะช่วยเราได้ ฉะนั้น ก็จะต้องมีการพิจารณาของตัวเองว่าผู้ที่น่าที่จะดูการปฏิบัติหรือฟังข้อแนะนำในการปฏิบัติและทำตาม อันนี้ก็ป็นสิ่งที่ช่วยให้บุคคลได้บรรลุถึงความสำเร็จความสุขได้ อันนี้ก็ได้อธิบายตามที่ได้อธิบายมาเมื่อตะกี้

มาถึงปัญหาของพระพุทธศาสนา เป็นสิ่งที่ลำบากที่สุดที่จะเห็นพระพุทธศาสนาและประโยชน์ของพระพุทธศาสนา เพราะแต่ละคนก็มีกายและใจของตัวเอง แต่ละคนก็มีความรู้หรือปฏิบัติของตัวแล้วแต่ภูมิแต่ชั้น การที่จะปฏิบัติตามพระพุทธศาสนานั้น ย่อมจะเป็นแล้วแต่บุคคล แล้วแต่สภาพของตัว จะเรียกว่าสภาวะหรือสภาพหรือฐานะของตัวฐานะนี้ไม่ได้หมายถึงฐานะทางการเงินการทองหรือความเป็นอยู่ แต่ป็นฐานะของจิตของแต่ละคน ฉะนั้น พุทธศาสนาถ้าไปป็นสิ่งที่ลุ่มลึก ที่ลำบากที่จะสั่งสอนหรือที่จะเรียน เพราะว่าแต่ละคนจะต้องทำตามฐานะของตัว หรือจะว่าได้ว่าพุทธศาสนามีหลายชนิด แต่ละคนก็มีพุทธศาสนาของตัวเอง ฉะนั้น การที่จะสั่งสอน การที่จะชี้แจง การที่จะฟัง การที่จะเรียนพุทธศาสนานั้น จะต้องพยายามที่จะทำด้วยตนเอง

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้





มาพูดถึงหน้าที่ของแต่ละคนหรือหน้าที่ของแต่ละสมาคม ที่สนใจพุทธศาสนาก็มีมากมาย เพราะจะต้องแบ่งพุทธศาสนาออกเป็นหลายสาขาหรือหลายด้าน ด้านหนึ่งก็คือเรื่องของสังคม คนเรามีความว่าเทวใจที่จะต้องหาเพื่อนฝูงที่จะเข้าหากัน และได้มีการสังสรรค์ได้มีการปรึกษาหารือ เพื่อที่จะหาทางที่จะบรรเทาความเดือดร้อนความขุ่นใจที่มีความลำบากใจลำบากกาย จึงได้ตั้งขึ้นมาเป็นสมาคมเป็นชมรมเป็นกลุ่มเป็นชุมนุม ซึ่งมีจุดประสงค์ที่จะศึกษาพระพุทธศาสนา บางที่ก็เรียกว่าพุทธสมาคม บางที่ก็เรียกว่าชุมนุมพุทธศาสตร์ บางที่ก็เรียกว่าชุมนุมพุทธศาสนา เป็นต้น เมื่อมีชื่อหลาย ๆ ชื่อก็เข้าใจได้ว่ามีจุดประสงค์หลาย ๆ จุดประสงค์ จุดประสงค์แรกคือการศึกษาศาสนาพุทธนั้น มีการศึกษาได้อีกหลายทาง ศึกษาประวัติของพุทธศาสนา ศึกษาหลักของพุทธศาสนา และศึกษาประโยชน์ของพุทธศาสนาต่อสังคม และในที่สุดก็มีศึกษาเพื่อปฏิบัติธรรม แม้การปฏิบัติธรรมนั้นเองก็มีหลายวิธีหลายสาย บางคนก็เห็นว่าการปฏิบัติหาความสงบอย่างเดียวก็จะพบทางของความสุข บางคนก็บอกว่าทำอย่างนั้นไม่พอ จะต้องหาความสงบ แล้วก็หาความรู้พิเศษต่าง ๆ เช่นให้มีสติปัญญาได้ ให้เห็นทะลุกำแพงได้ ให้เห็นให้ฟังและให้รู้ถึงจิตใจของผู้อื่นได้ บางคนก็ปฏิบัติเพื่อให้เห็นความจริง คือความไม่ยั่งยืนของร่างกาย หรือความไม่ยั่งยืนของสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่ในโลก ฉะนั้น มีวิธีที่จะปฏิบัติอีกหลายต่อหลายทาง ที่กล่าวอย่างนี้จะให้แสดงถึงว่า แต่ละคนมีความคิดของตัวเอง มีแนวทางของตัวเอง จึงศึกษาหรือปฏิบัติศาสนาต่างกันไปทั้งนั้น

ถ้าพูดถึงการปฏิบัติธรรม หรือการปฏิบัติศาสนาเพื่อสังคม เราเห็นสังคมมีความวุ่นวาย เราเห็นว่าประเทศชาติมีอันตรายที่จะเข้ามาใกล้กาย เราก็เกิดเป็นห่วง เป็นห่วงทำไม ก็เพราะว่าถ้าสังคมวุ่นวายตัวเราเองก็เป็นอันตรายเพราะไม่มีความปลอดภัย ถ้าเห็นว่าประเทศชาติอยู่ในอันตรายก็เช่นเดียวกัน เราก็รู้สึกว่าตัวเราเองจะต้องประสพภัยฉะนั้น เราจึงพยายามแก้ปัญหาของสังคม แล้วก็ดูไปข้างนอกว่า มีการฆ่ากัน มีการลักขโมยกัน มีการปล้นกัน มีการแก่งแย่งชิงดี มีการทำให้มีทุจริตต่าง ๆ เราก็อยากที่จะระงับหรือลดหย่อนไม่ให้มีความยุ่งยาก ดังนั้นจึงมาประชุมกันปรึกษากัน ก็ทำกิจการซึ่งจะเรียกว่าการสังคมสงเคราะห์มากกว่าที่จะเป็นการปฏิบัติศาสนา แต่ก็เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติศาสนาคือการสงเคราะห์ การสงเคราะห์ต่าง ๆ เหล่านี้จะทำได้ต่อเมื่อตัวเองดีต่อเมื่อตัวเองมีความสามารถ แต่ถ้าสงเคราะห์คนอื่นโดยมีรากฐานหรือหลักของการปฏิบัติที่





ไม่ถูกต้อง ในการสงเคราะห์อย่างนั้นก็อาจจะทำให้มันตรายเพิ่มขึ้นได้เหมือนกัน ฉะนั้นการที่จะสงเคราะห์จะต้องขัดเกลาตัวเองเสียก่อน จะต้องรู้จักตัวเองเสียก่อน จะต้องสร้างที่ดีในตัวเองเสียก่อน ถึงจะสงเคราะห์ผู้อื่นได้ ทั้งนี้เห็นได้ว่า ถ้าเรามีจุดประสงค์ที่จะตั้งเป็นกลุ่มพุทธศาสนาเพื่อแก้ไขสังคมหรือแก้ไขภายนอกก็จำเป็นต้องศึกษาตัวเองก่อน

ถ้าจะเป็นการชุมนุมกันหรือรวมกลุ่มกัน เพื่อศึกษาพุทธศาสนาหรือที่เรียกว่า พุทธศาสตร์ มาใช้คำว่า พุทธศาสตร์ก็อาจจะเพราะว่าอยากจะให้ดูเป็นว่า พุทธศาสนาเป็นวิทยาศาสตร์อย่างหนึ่งแขนงหนึ่ง เป็นวิชาแขนงหนึ่งซึ่งจะต้องมาศึกษาและมาวิจัย มาศึกษาเพื่อที่จะให้ตั้งเป็นตำรา ทำอย่างนั้นก็มีประโยชน์เหมือนกัน เพราะว่าเป็นการประมวลคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า เพื่อที่จะให้ผู้อื่นสามารถที่จะได้ใช้ประโยชน์อย่างสะดวกที่สุด จึงทำการแปลบ้าง การประมวลบ้าง การถกเถียงมีการอภิปรายบ้าง การทำสิ่งเหล่านั้น ถ้าทำด้วยจุดประสงค์ที่ดีและด้วยความสามารถก็ย่อมมีประโยชน์ แต่ว่าถ้ามีการศึกษาวิจัยพุทธศาสตร์ เพื่อที่จะสร้างตำราใหม่ อันนั้นก็ไม่น่าชอบ เพราะว่าตำราที่มีอยู่แล้ว ตำราคือคำสั่งสอนต่างๆ ของพระพุทธเจ้า ซึ่งมีอยู่ในพระไตรปิฎกและในอรรถกถาต่าง ๆ ครบถ้วนมีจนบอกได้ว่ามีมากเกินความจำเป็นของแต่ละบุคคล แต่ว่าที่ต้องมีมากเพราะว่า อย่างที่กล่าวไว้ว่าแต่ละคนก็มีฐานะของตัวเอง แต่ละคนก็จะได้เลือกได้ การศึกษาดังนี้เรียกได้ว่าเป็นการศึกษาปริยัติ ปริยัตินั้นก็คือหลักการต่างๆ ที่เป็นตำรานั้นเอง การศึกษาปริยัติจึงเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาพุทธศาสนา เป็นส่วนหนึ่งของเป้าหมายที่สมาชิกสมาคมต่าง ๆ ในทางพุทธศาสนาควรที่จะได้สนใจ

ปริยัตินี้ก็มีการศึกษาได้ด้วยจุดประสงค์ต่าง ๆ กันเหมือนกัน เช่น ศึกษาปริยัติเพื่อที่จะมาถกเถียงกัน อาจจะเป็นการทะเลาะกันด้วยซ้ำ อันนี้อาจจะไม่ค่อยได้ประโยชน์นักแต่ถ้ามีการทำกันมาก มาถกเถียงกันมาก ข้อนี้คนนี้พูดว่าอย่างหนึ่ง อีกคนก็แย้งว่าไม่ใช่อย่างนั้น ก็ถกเถียงทะเลาะกัน บางทีหน้าดำหน้าแดงจนกระทั่งเป็นศัตรูกันก็มี อย่างนั้นเท่ากับได้การศึกษาปริยัติสำหรับมาทะเลาะกัน สำหรับมาหาความทุกข์ สำหรับมาหาความไม่สงบ จึงเป็นการศึกษาที่อาจจะไม่ค่อยได้ประโยชน์นัก เพราะว่าเป็นการศึกษาเพื่อมาอื้อวอดกัน เป็นการศึกษาเพื่อที่จะมาทะเลาะกัน เอาดี ก็หมายความว่าเป็นการยึด เป็นมานะที่แรง ซึ่งเป็นสิ่งที่ตรงกันข้ามกับจุดประสงค์ของ





พระพุทธศาสนา มีผู้ที่ศึกษาปริยัติของพระพุทธศาสนานี้สำหรับเก็บเอาไว้ ท่านเรียกว่าศึกษาพระปริยัติเป็นขุนคลัง คือหมายความว่าเก็บ....เก็บ....เก็บ....เก็บ....เอาไว้ เก็บเอาไว้เพราะว่าอยากเก็บ อันนี้ก็เป็นอย่างหนึ่งทีอาจจะไม่ค่อยได้ประโยชน์นัก แต่ว่าก็ยังดีกว่าที่จะศึกษาปริยัติมาสำหรับทะเลาะกัน เพราะว่าการทะเลาะนั้นทำให้เกิดความไม่สงบ ทำให้เกิดความรุนแรง ทำให้เกิดแตกแยกกัน ทำให้เกิดทิฐิมานะในตัวเอง ไม่เห็นสว่าง การที่จะศึกษาปริยัติเพื่อเป็นขุนคลังนั้น ก็ไม่ได้ประโยชน์นัก และอาจจะเสียอยู่ที่ว่าเท่ากับเราเป็นผู้ที่เก็บของโบราณ เราเป็นเหมือนคนที่สะสมเพราะว่าเรารักเราชอบ มันก็เป็นโลกหรือเป็นราคะก็ได้ ไม่เป็นสิ่งที่จะขัดเกลามาให้เรามีความสุขสบายใจแต่ประการใด อาจจะมี ความพอใจที่ว่ามีปริยัติเยอะแยะ มันสนุกดีหรือมันน่าชื่นชมแต่ก็เป็นสุขชั่วแล่น ฉะนั้นการ ศึกษาปริยัติเพื่อที่จะเก็บไว้เฉย ๆ นั้น ย่อมเป็นสิ่งที่ไม่ได้ถึงจุดประสงค์ และอาจจะนำไปสู่ความเดือดร้อนบ้าง เหมือนกัน เพราะว่าเราเรียนปริยัติเราสะสมปริยัติ บางทีมันตกหล่นบ้าง บาทที่ก็ลืมบ้าง ก็เกิดโทมนัสว่า เอ..... ข้อนี้เราลืมไปเสียแล้ว มันหายไปแล้ว เพราะว่าเราเรียนเราจำมันย่อมลืมได้ โดยเฉพาะอย่างผู้ที่เคยจำได้ และเดี๋ยวนี้ก็จำไม่ได้ ก็เดือดร้อนกลุ่มใจ ความกลุ่มใจนั้นก็ไม่ว่าจะไปแก้ไขอย่างไร เพราะว่าลืมเสียแล้วว่าท่านแก้ อย่างไม่รู้ ลืมปริยัติว่าเวลากลุ่มใจท่านแก้ด้วยอะไร ก็ลืมไปก็กลุ่มใจยิ่งกลุ่มก็ยิ่งกลุ่มว่ากลุ่ม ก็นับว่าการเรียนปริยัติ อย่างนั้น เพื่อเก็บไว้เฉย ๆ ก็ไม่สู้จะดี

การศึกษาปริยัติก็มีอีกอย่างหนึ่ง คือศึกษาปริยัติแล้วที่เรียกว่าปฏิบัติ เวลาฟังปริยัติหมายความว่าคำสั่งสอนใด ๆ อ่านคำสั่งสอนใด ๆ มาแล้วก็มาคิด มาคิดให้เข้าใจ มาคิดให้รู้ มาคิดให้แจ้ง อันนี้แหละเรียกว่าปัญญาได้ เวลาพูดถึงปริยัติข้อใดเอามาคิดว่า ท่านหมายความว่าอะไร แล้วมาดูที่จิตใจของเราว่ามันตรงหรือไม่ มีเหตุอย่างนั้นมันตรงไหมที่ท่านสอน อันนี้ก็หมายความว่าเป็นการปฏิบัติ ฉะนั้น ถ้าเรียนปริยัติข้อใดแล้วมีเวลาเมื่อใด ก็มาพิจารณาถึงข้อปริยัติในระหว่างที่ยังไม่ได้ลืมนั้น มาดูจิตใจของเราการดูจิตใจนี้คือการปฏิบัติ ไม่ต้องมี อย่างอื่น การดูจิตใจนั้นอย่างเดียวเป็นการปฏิบัติ ฉะนั้น ถ้าเรียนปริยัติ หรือได้ฟังปริยัติ ได้เห็นปริยัติ ได้รู้สึก ปริยัติ หมายความว่าได้ไปที่ไหนได้เห็นโลกเป็นอย่างนั้น ๆ นั้นเป็นปริยัติทั้งนั้น เอามาพิจารณาว่าเวลาเราเจอ สิ่งของเหล่านั้น ใจของเรารู้สึกอย่างไร นี่เป็นการปฏิบัติ และมาพิจารณาว่าทำไมมันเกิดอย่างนั้นก็เป็น การปฏิบัติ





ถ้าหากว่าเมื่อฟังปริยัติ อ่านปริยัติ ประสบปริยัติแล้วมาปฏิบัติคือคู่มือที่จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะว่าปริยัตินั้น ลืมไปแล้ว แต่ใจที่สัมผัสและศึกษาอารมณ์ต่างๆ ไม่ลืม ไม่มีทางลืม เพราะว่าเห็นแล้ว เห็นว่าอะไรเป็นจริงแล้ว เมื่อเห็นจริงแล้วไม่มีทางลืม

ฉะนั้น การปฏิบัตินั้นก็เป็นสิ่งที่สำคัญมาก โดยมากพูดถึงปฏิบัติก็กลัวกัน เพราะว่าปฏิบัตินั้นมีวิธีต่างๆ แล้วก็โดยมากวิธีต่างๆ นั้นบรรยายกันมาว่า ต้องทำอย่างไรอย่างนี้ ต้องทรมาน ต้องเหน็ดเหนื่อย ต้องเสียเวลามาก ไม่สามารถที่จะปลีกตัวออกมาปฏิบัติ ความจริงปฏิบัติพระพุทธศาสนาตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า นั้นไม่ใช่ของยากแต่ละคนทำได้ทั้งนั้น แต่ว่าจะต้องมีความตั้งใจ เมื่อเราอยากที่จะปฏิบัติธรรม มีความอยากแล้ว ก็หมายความว่าเรายินดี เราอยากที่จะปฏิบัติ ถ้าเราสนใจพระพุทธศาสนาและปฏิบัติธรรมของพระพุทธศาสนา เริ่มสนใจก็เริ่มทำได้แล้ว เพราะว่าถ้าคนเราไม่อยากปฏิบัติก็เลยปฏิบัติ หรือไม่คิดอ่านที่จะปฏิบัติก็ย่อมไม่ได้ปฏิบัติ เมื่อไม่ได้ปฏิบัติแล้ว ความมืดก็ครอบคลุมเพราะว่าไม่ได้เปิดไฟ แต่ถ้าเราอยากขึ้นมาและเห็นว่าศาสนานี้เป็นสิ่งที่มีความประโยชน์ ก็ย่อมเป็นการเปิดไฟ แม้จะริบหรี่ก็เป็นความสว่างให้เห็น อย่างเช่นเราเข้าไปในห้องที่มืด แล้วเราก็ไม่รู้จักห้องนั้น ไม่ทราบวาทสวิตช์ไฟอยู่ที่ไหน เรามีไฟฉายแล้วก็เปิดไฟฉายอันริบหรี่นั้น หรือขีดไม้ขีดเป็นแสงสว่างที่ริบหรี่ไปหาสวิตช์ไฟ ถ้าเราไม่ไปหาสวิตช์ไฟเราก็ไม่สามารถที่จะเปิดไฟที่มีอยู่ในห้องนั้น คือมีหลอดไฟ มีสายไฟ มีสวิตช์ไฟครบถ้วนในห้องนั้น เราไม่สามารถที่จะหาพบนอกจากจะบังเอิญ โดยบังเอิญเราไฟแตะสวิตช์ไฟแล้วก็เปิดขึ้นมา แต่ว่าโดยมากก็ต้องหา เมื่อหาได้แล้วด้วยไฟริบหรี่ที่เราถืออยู่ก้นมือ เราก็สามารถไปเปิดไฟได้ ไฟริบหรี่นี้คือความสนใจเบื้องต้น เมื่อเราไปเปิดไฟได้แล้วก็จะสว่างขึ้นมา เราก็จะมีความดีอกดีใจ มีความพอใจว่าทำตามวิธีนี้ได้ผลดี มันสว่าง ไฟที่อยู่ในห้องนั้นอาจจะไม่สว่างเต็มที่ อาจจะมีหลายแห่ง ก็เปิดไฟอันนั้นก็มีความปิติยินดีแล้ว เป็นอันว่าเราพอใจในการปฏิบัติเช่นนั้น คือเปิดสวิตช์ไฟมันมีความสว่างดี เปิดสว่างดี ก็ย่อมมีความพอใจใหญ่สบายใจ มีความร่าเริงใจ ความร่าเริงใจนี้ ความสบายใจเบื้องต้นนี้ เป็นปัจจัยสำคัญของการปฏิบัติพุทธศาสนา ท่านเรียกว่าฉันทะ คือ มีความพอใจในการปฏิบัติ มีความพอใจในการค้นคว้า

เมื่อมีความพอใจในการค้นคว้า เราก็ต้องค้นคว้าต่อไป ไม่ใช่พอใจเพียงแค่นั้น เพราะว่าความสว่างความดี





ความสุขความพอใจในการปฏิบัตินั้นยังมีอีกมาก ก็ต้องเพียรที่จะปฏิบัติงานของพระพุทธศาสนาต่อไป อันนี้ก็ต้องมีวิริยะ วิริยะนี้เป็นสิ่งที่สำคัญมาก เมื่อเริ่มต้นแล้วต้องมีวิริยะ หมายความว่าต้องเพียร ต้องมีความขยัน วิริยะนี้ก็คู่กับขันติคือมีความอดทน บางทีเวลาเราทำงานอะไรก็ตามทั้งในทางโลกทางธรรม เราทำงานแล้วเหนื่อย เมื่อเหนื่อยก็ต้องมีความอดทนในความเหนื่อยนั้น ก็ต้องมีความเพียรที่จะปฏิบัติต่อไป ฉะนั้น พูดไปก็ต้องเห็นว่าความเพียรกับความอดทนนั้น เป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะทำให้งานใด ๆ บรรลุผลได้ เมื่อมีความเพียรมีความอดทนแล้ว สิ่งอื่นก็มา แต่ในความเพียรในความอดทนนี้ก็ต้องมีการเอาใจใส่ การเอาใจใส่นั้นคือติดตามอยู่ตลอดเวลาว่างานของเราไปถึงไหน แล้วก็สมควรจะผลออก ต้องให้มีการติดตามไม่พุงसान เมื่อปฏิบัติเช่นนั้นก็จะยิ่งก้าวหน้าไปทำงานต่าง ๆ ก็จะมีผลสำเร็จได้ ไม่ใช่งานทางพุทธศาสนาเท่านั้น งานอื่น ๆ ในโลก งานในหน้าที่ หรืองานในทางส่วนตัว งานทุกอย่างนั้นจะก้าวหน้าไปได้โดยดี จะไปอย่างมีประสิทธิภาพ และจะว่าราบรื่นได้ เพราะแม้จะมีอุปสรรค อุปสรรคเหล่านั้นไม่ใช่เป็นอุปสรรคที่จะข้ามไม่ได้ ถ้ามีความเพียรความอดทนความเอาใจใส่ และเมื่อปฏิบัติงานดังนี้ก็จะต้องทบทวนอยู่เสมอ ดูให้ชัดว่างานที่เราทำไปมันไปถึงไหน งานนั้นไปในทางที่ถูกต้องหรือไม่ เพราะบางทีถ้ามีความอดทน มีความเพียร และก็มีใจเอาใจใส่ อาจจะเอาใจใส่อย่างไม่ถูกต้องนัก คือ เช่นเดียวกันกับการเดินทางไปที่ไหน สมัยนี้ก็ต้องเล่นรถเราก็เล่นรถไปตามทาง มีทางแยกเราก็เห็นว่าทางนี้ถูกต้องแล้ว แต่ว่าแท้จริงเราเลี้ยวผิดอาจจะไปได้เพราะว่าดูท่าทางเป็นเช่นนั้น ก็จะต้องทบทวนว่าทางนั้นถูกต้องหรือไม่

อย่างเมื่อครั้งไปภาคอีสาน ดูในแผนที่ว่าหมู่บ้านแห่งหนึ่งอยู่ในแผนที่แล้ว เราก็เห็นว่าทางที่ควรจะไปหมู่บ้านหนองแคว้นนั้นอยู่ข้างทาง ซึ่งบนแผนที่เขียนว่าเป็นทางประหลาดความว่าจะเรียกว่าเป็นทางเกวียนก็ได้หรือเป็นทางเดิน แต่ว่าเราทราบว่ามีทาง ร.พ.ช. ผ่านมาใกล้แถวนั้น และก็มีทางอีกทางหนึ่งที่จะไปเชื่อมกับทาง ร.พ.ช. ได้ เราก็เล่นไปทางถนนใหญ่ ถึงที่ ๆ จะเลี้ยวเราก็บอกเลี้ยวซ้าย แล้วก็เลี้ยวซ้ายไปในถนนที่เป็นทางประหลาดแห่งหนึ่งให้ไปถึงทาง ร.พ.ช. เมื่อถึงทาง ร.พ.ช. แล้ว ในแผนที่เขียนไว้ว่าให้เลี้ยวซ้ายแล้วก็ตรงไปลงจากทาง ร.พ.ช. เขียนไว้อย่างนั้น แต่ว่าเราก็เล่นรถไป เล่นไปขึ้นทาง ร.พ.ช. แล้ว ทาง ร.พ.ช. นั้นเลี้ยว เลี้ยวแล้วก็ไม่มีทางแยกแต่ประการใด ก็เล่นต่อไปข้ามสะพานไปถึงบ้านอีกบ้านหนึ่ง เราก็จึงพบว่าบ้านนี้มันอยู่ที่ไหน แล้วก็ทิศทางที่เรา





ไปนั้นไปทางเหนือประมาณ ๒ กิโลเมตร ซึ่งมันไม่ถูก แต่ว่าไม่รู้ตัวเพราะว่าไม่ได้ทบทวนตลอดทางแต่ไปถึงตรงนั้น เราก็ทราบว่ารู้สึกว่าต้องผิดแน่ จึงมาดูทิศทางและแผนที่อีกที ก็เลยปรากฏว่าจะต้องลงจากถนน ร.พ.ช. ตรงที่ใกล้ เลี้ยวนั่นเอง แล้วก็กลับหลังหันลงมาประมาณ ๒ กิโลเมตร แล่นมาถึงทางเลี้ยว ตรงนั้นมีทางลงไปเลี้ยวขวาไป บ้านหนองแคร่ ก็กลับเลี้ยวขวาลงไปตามทางที่เรามาแต่เดิม แล้วลงไปประมาณ ๑๐๐ เมตร จึงเลี้ยวขวาอีกที แล้วไปทางประนั้นก็ไปถึงบ้านหนองแคร่ได้ ดังนั้นก็เห็นได้ว่าเราต้องพิจารณาทุกฝีก้าวว่า ตรงเลี้ยวขวานั้นความจริงยังไม่ถึงทาง ร.พ.ช. มันเลี้ยวขวาที่อยู่ในแผนที่เดิม และก็ไปถึงหนองแคร่ได้ ถ้าตั้งแต่ต้นได้มาพิจารณาชัด ๆ และติดตามตลอดไป ก็จะไม่ต้องเสียเวลาไปต่อไปในทางที่ผิด แต่ถ้าเรามีความเพียรบอกว่ามีความเพียรอดทนกันไป ทางมันไกลแล่นไปตาม ร.พ.ช. นั้นจะไปถึงไหน มันจะออกไปโน่น จะข้ามไปถึงถนนไปนครพนมไปเลย หมายความว่าถ้าสมมุติว่าเราเอาหัวชนฝา เราเพียรมีความอดทนแล่นรถไป ๒ ชั่วโมง ไปถึงนครพนมจะมีประโยชน์อะไร มันจะไม่มีประโยชน์อะไรเลย แล้วก็เสียหายเพราะว่าเราจะเหน็ดเหนื่อยเปล่า และก็เสียน้ำมันซึ่งแพงนักในสมัยนี้ เพราะไกลมาก หมายความว่าถ้าเรามีความเพียร ความอดทน และความจ้องดูถนนที่แล่นไปนั้นเท่านั้นเอง ไม่มีการทบทวนเป็นระยะ ๆ ว่าเราไปถึงไหน เราก็ไม่สามารถที่จะไปถึงจุดหมายที่ถูกต้องนอกจากจะบังเอิญ เพราะฉะนั้นก็ต้องประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ให้ครบถ้วนถึงจะดำเนินไปได้โดยดี

ที่กล่าวมานี้ก็เป็นทางที่จะให้ได้ปฏิบัติงานของธรรม หรือปฏิบัติพุทธศาสนาในทางที่เรียกว่าปฏิบัติ เริ่มต้นตรงนี้อ่างนี้ และที่ว่านี่จะเป็นประโยชน์สำหรับการปฏิบัติงานทุกอย่าง ไม่ใช่งานของการปฏิบัติธรรม เป็นประโยชน์สำหรับการปฏิบัติงานของตัว ทั้งเด็กทั้งผู้ใหญ่ทั้งผู้หญิงทั้งผู้ชาย มีประโยชน์ทั้งนั้น ใครมีหน้าที่อะไร มีงานอะไร ถ้าทำตามหลักนี้ก็มีความสำเร็จได้แน่ ๆ บอกว่าแน่ ไม่ใช่อาจจะ เป็นสิ่งที่แน่เพราะว่าจิตใจของเราจะได้ ปฏิบัติในทางที่ถูก

คราวนี้ก็ยังไม่ได้พูดว่า พุทธศาสนานี้ปฏิบัติที่ไหน ปฏิบัติอย่างไร เพราะว่าคนที่ศึกษาพระพุทธศาสนา หรือมาตั้งเป็นพุทธสมาคม หรือเป็นกลุ่มศึกษาพุทธศาสนา บางทีก็ยังไม่ทราบว่าการปฏิบัติธรรมนั้นเริ่มที่ไหน เพราะที่พูดถึงวิธีการที่จะเริ่มปฏิบัติได้นั้น ก็ไม่ได้บอกว่าเริ่มปฏิบัติที่ตรงไหน นอกจากมาเปรียบเทียบว่าเข้าไปหา





สวิตช์ไฟเพื่อจะเปิดให้มีความสว่าง และเมื่อมีความสว่างแล้วก็ดูทางได้ และไปดูทางที่จะทำให้สว่างยิ่งขึ้น สวิตช์ไฟนั้นอยู่ที่ไหน คือสวิตช์ไฟนั้นเราเอาแสงไฟเท่าที่เรามีบริษัทรันไปฉาย แล้วก็ไปเปิดสวิตช์ไฟ สวิตช์ไฟนี่คืออะไร เพราะท่านพูดอยู่เสมอว่าพระพุทธศาสนานั้นเมื่อได้ปัญญาก็มีความสว่าง เมื่อปฏิบัติธรรมก็ได้ปัญญา ได้แสงสว่าง ปัญญานั้นก็ดูจะเป็นสวิตช์ไฟ แต่ถ้าดูๆ ไปปัญญานี้ปัญญาในอะไร ก็ปัญญาในธรรมนี้ ปัญญาในธรรมไม่ใช่สวิตช์ไฟ ปัญญาในธรรมนั้นคือแสงสว่าง สำหรับเปิดไฟให้สว่างคือให้ได้ถึงปัญญานั้นก็ต้องมีสวิตช์ไฟ สวิตช์ไฟนั้นคืออะไร หรือว่าสวิตช์ไฟนั้นจะพบอย่างไร แต่การที่จะบอกว่าสวิตช์ไฟคืออะไรนั้น ก็คือใจเรา ใจหรือจิต จิตหรือใจก็ได้ แล้วบางทีท่านก็เรียกว่าจิต บางท่านก็เรียกว่าใจ บางท่านก็บอกว่าจิตคือใจ บางท่านก็บอกว่าใจคือจิต บางท่านก็บอกว่าจิตไม่ใช่ใจหรือบางท่านก็บอกว่าจิตคือเป็นอาการของใจ อาการของใจนี้แปลว่าอะไร ใจเป็นสิ่งที่เรามีทุกคน เป็นสิ่งที่เราไม่เห็น เป็นสิ่งที่คนอื่นไม่เห็น แต่ว่าใจนี้จะเป็นผู้บัญชาการการกระทำของเราทั้งหลาย จึงต้องพยายามดู แต่ใจนี้เราไม่ดูก็ไม่เห็น ถ้าดูด้วยตา ด้วยตาที่มองดูภูมิประเทศ ดูใครต่อใครดูตึกอาคารนั้น ตานั้นจะไม่เห็น ท่านก็เรียกว่าตาใจคือความรู้ ตาใจนั้นก็ถือเป็นสิ่งที่จะใช้สำหรับได้ปัญญา ได้เห็นแสงสว่างของปัญญา

คราวนี้เราก็จเจอแล้วว่า ส่วนหนึ่งของสวิตช์ไฟหรือส่วนหนึ่งของกลไกที่จะทำให้มีความสว่างคือใจ ใจนี้เมื่ออยากทราบก็จะต้องปฏิบัติหลายอย่าง ตอนแรกเราจะไม่เห็นใจเพราะว่าเมื่อเราดูไปเราก็เกิดความฟุ้งซ่าน เราเกิดความรู้สึกโลภ รู้สึกอาจจะโกรธด้วยซ้ำจึงทำให้มีสิ่งที่มาปิดคือปิดด้วยสิ่งที่ท่านเรียกโมหะ คือความโง่ความไม่รู้หรือรู้ไม่จริง มันปิดบังใจและปิดบังความจริง ฉะนั้น จะต้องหาทางที่จะเปิด เปิดมานานั้น เมื่อเปิดมานานนั้นก็ต้องพยายามที่จะทำให้ใจนี้สงบ อันนี้ก็มาถึงที่เรียกว่าสมถะหรือสมาธิ ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ได้น่ากลัวเท่าที่ว่า บางคนก็บอกว่าการนั่งสมาธินี้ ระวังดี ๆ อาจจะเป็นบ้าก็ได้ อาจจะแย่ลำบากไม่มีทางที่จะทำ น่ากลัว แต่ว่าสมาธินี้ก็ต้องเริ่มอย่างเบา ๆ ก่อน คือว่าจะต้องมีความตั้งใจ ให้จิตใจนี้ไม่ไปเกาะเกี่ยวกับอะไรก็ตาม หมายความว่าต้องเริ่มต้นด้วยการปิดกวดสิ่งที่ป่วน หรือจะเป็นสิ่งที่คลุ้มไม่ทำให้สงบได้ ไม่ทำให้เกิดความนิ่งแนได้การที่จะให้เกิดความสงบคือสมาธินี้ จึงต้องพยายามดูให้เห็นว่าอะไรมาปิดบัง เมื่อถอนสิ่งที่ปิดบังนั้นทันใดก็ได้สมาธิ โดยมากเราจะทำอะไรเราก็คือถึงอะไรสารพัดไม่แน่ คือหมายความว่าเราไปติดในเรื่องอื่น อย่างสมมติว่าเราจะเดินเดินไปไหน





ถ้าสมมติเรารู้สึกขี้ใจหนึ่แล้วเรอยากออกจากห้องโถงนี้ เราไม่เห็นประตู เราไม่เห็นอะไร เราจะต้องถอนสิ่งที่อยู่ข้างหน้าตาเราก่อน หันไปในทางที่จะเห็นสิ่งที่เหมาะสมในการกระทำคือประตู ถ้าสมมติว่าเราดูฝานั่งหรือดูม่านหรือดูเพดาน สิ่งเหล่านั้นปิดบังไม่เห็นประตู เราก็จะต้องเอาจิตใจของเราออกไปจากฝานั่ง หรือออกจากเพดาน หรือออกจากม่าน เอาไปไว้ที่ประตูหมายความว่าขั้นแรกเราต้องการประตู เราก็จะต้องทิ้งฝานั่งหรือเพดานหรือม่านที่เรา กำลังดู หมายความว่าสิ่งที่กีดขวางไม่ให้สามารถที่จะได้เห็นสิ่งที่เราต้องการ ถ้าเราบอกว่าเราดูฝานั่งบ้าง ดูเพดานบ้าง ดูม่านบ้าง เราไม่มีทางที่จะดูประตู แต่ว่าถ้าเราตัดสินใจว่าตอนนี้ไม่ใช่ภาระของเราที่จะดูเพดาน ดูฝานั่งหรือดูอะไร เป็นภาระที่จะไปหาประตู เราก็จะถอนออกมาจากสิ่งที่เรากำลังทำอยู่ ที่กำลังฟังชานอยู่ ส่วนมากเรามีความชอบอะไร ก็เรียกว่ามีกามราคะ มีโทสะคือพยาบาท และบางทีก็ไม่ใช่โทสะหรือราคะอะไร มีความฟุ้งซ่านแวงวไปทีโน่นทีนี้ เดี่ยวอันนี้ก็ไมเอา อันโน้นก็ไม่เอา มันไม่มีทางที่จะมีความสงบ หรือบางทีเราก็พยายามหาความสงบ เราไม่มีความเพียรพอ เรามั่นงว่งเรามั่นทว บางทีเราก็เกิดมีสิ่งที่ทำให้ไม่สามารถมันย่อหย่อน บางทีก็ไม่ใช่ว่ามีประตูด้วยซ้ำ ต้องปิดกวดความล่งเลงสยอะไรต่าง ๆ เหล่านี้ สิ่งที่ไม่ดีคือสิ่งที่ทำให้เราฟุ้งซ่าน ทำให้เราไม่สามารถที่จะทำใจให้หนึ่ง ๆ เพราะว่ามึ่สิ่งที่มีมาปิดบังดังนี้ แต่ถ้าเราพยายามที่จะดูว่ามีสิ่งที่ปิดบัง และก็บอกว่าเอา ตอนนั้นมันไม่ใช่เรื่องไม่ใช่เวลาที่จะเอาสิ่งมาปิดบัง ถอนปิดบังเหล่านี้ เราได้สมาธิ ได้ทันทีเลย นี่เรียกว่าสมาธิ

สมาธินั้นเราอาจจะได้เป็นเวลาเพียงครั้งวินาที นั่นก็เป็นสมาธิแล้ว แต่ว่าเป็นสมาธิย่อที่อ่อนมาก แต่ก็ เป็นสมาธิ ข้อสำคัญที่จะต้องได้อันนี้ ให้เป็นว่าสมาธิคืออะไร โดยมากคนเราเมื่อเป็นเด็กเป็นนักเรียนท่านก็สอนคือหมายความว่าครูบาอาจารย์หรือพ่อแม่ก็สอนให้ตั้งใจตั้งใจเรียน ก็หมายความว่าทำสมาธินั่นเอง แล้วเราก็เรียนว่าถ้าเราตั้งใจในสิ่งนั้น ๆ ให้ดีมันก็ทำได้ เรียกว่ามีสมาธิ เพราะว่าจิตเราไปเพ่งอยู่อันเดียว แต่คนเราถ้าไม่มีสมาธิเสียเลย หมายความว่าเป็นคนฟุ้งซ่านจริง ๆ เป็นคนที่ไม่ได้เรื่อง จะเรียนอะไรไม่ได้ จะอ่านหนังสือไม่ได้ จะพูดก็ไม่ได้ ไม่มีทางอะไรเลย คือว่าขั้นชื่อว่าเป็นคนก็มีสมาธิ ไม่ใช่ว่าคนเราเราเสียใจเหลือเกินว่าเรานั้นขาดสมาธิ ถ้าคิดว่าเราขาดสมาธิเท่ากับเรามีสมาธิอยู่แล้ว เพราะรู้ว่ามีความสมาธิ เราได้เรียนรู้แล้ว ถ้าไม่มีสมาธิในตัวเลย





หมายความว่าไม่มีความดีเลยในตัว ก็ไม่สามารถที่จะแม้จะคิดว่ามีคำว่าสมาธิ ฉะนั้น จุดเริ่มต้นของการปฏิบัติธรรม อยู่ที่ตัวสมาธิซึ่งเรามีทุกคน เรามีความดีอยู่ในตัวทุกคน แต่ให้เหินว่านี่เป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิบัติธรรม คือจากสมาธิที่เรามีธรรมดา ๆ ที่เมื่อเด็ก ๆ ครูบาอาจารย์พ่อแม่ได้สั่งสอนบอกว่าต้องตั้งใจ แค่นี้ก็เป็นจุดเริ่มต้นของสมาธิ เพราะเหตุว่าการที่จะปิดกวดสิ่งที่ปิดกั้นสมาธิที่ท่านเรียกว่านิวรณ์ การปิดกั้นนี้เราจะเอาออก มันต้องมีสมาธิ

อันนี้ พวกเราที่อยากจะศึกษาสมาธิ และศึกษาการปฏิบัติธรรมติดอยู่ตรงนี้ เพราะว่าเราไปหาอาจารย์ท่าน บอกว่าต้องทำสมาธิ มีนิวรณ์ ๕ อย่างนั้น ๆ มีสิ่งที่ปิดกั้น การที่จะทำให้สิ่งที่ปิดกั้นนั้นออกจะต้องตั้งใจ ต้องมีสมาธิเพื่อที่จะเอาเครื่องปิดกั้นนี้ออก เรากำลังแล้ว โดยมากไม่มีที่ไหนจะสอนให้ทำสมาธิโดยไม่ได้ออกว่าให้เอาเครื่องปิดกั้นนี้ออกบอกว่าต้องระงับนิวรณ์ทั้งนั้น ก็หมายความว่าการระงับนิวรณ์นี้ต้องใช้อะไร ก็ต้องใช้สมาธิ จะทำอย่างไร ไปมาก่อนไซ้หรือไซ้มาก่อนไ้ ความจริงใช้สมาธิระงับนิวรณ์จริง ๆ ท่านไม่ได้พูดผิด แต่ว่าเรามันไม่เข้าใจ ไม่เข้าใจว่าเราต้องการสมาธิแล้วเราต้องใช้สมาธิเพื่อระงับนิวรณ์ซึ่งเป็นสิ่งที่ปิดกั้นสมาธิ เป็นสิ่งที่ทำไม่ได้ แต่ว่าถ้าเข้าใจแล้วว่าสมาธิเรามีอยู่ทุกคน มิฉะนั้นเราไม่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ ถ้าเราไม่มีสมาธิหรือไม่มีทุนเดิม เราไม่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ ไม่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ที่มีความฉลาดมากหรือน้อยก็แล้วแต่ แต่ว่ามีความฉลาด มีความดี มีวาสนาทุกคน ทุกคนมีมากหรือน้อยก็เท่านั้นเอง หรือดีหรือชั่วเท่านั้นเอง แต่เมื่อเกิดมาเป็นมนุษย์ก็เป็นสิ่งที่ประเสริฐยิ่งแล้ว เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เราทำสมาธิได้ เพราะเหตุว่าเราได้ทำมาแล้ว เราทำมาถึงเกิดมาเป็นมนุษย์ เมื่อเกิดมาเป็นมนุษย์ก็มีความดีอยู่ในตัว ความชั่วมี แล้วก็โดยมากใคร ๆ ก็ว่ามนุษย์มีกิเลส มีความชั่ว เลวทรามต่าง ๆ ต้องขัดเกลา เราก็อึดอัดเลย แต่ว่าความจริงไม่เป็นเช่นนั้น คือความจริงทั้งหมดที่ครบถ้วนไม่เป็นเช่นนั้น ความจริงเรามีความเลวความชั่วในตัวทุกคนมากหรือน้อย โดยมากก็มากแต่เรามีความดี เรามีความดีทุกคนมากหรือน้อย แต่โดยมากก็น้อย อย่างไรก็ตาม มีน้อย ๆ นี่มันเป็นทุนเดิมทั้งนั้น ไม่ใช่เราไม่มี ทุกคนสามารถที่จะปฏิบัติงานของธรรมนี้ได้ทุก ๆ คน ไม่เว้นทุกคน แต่ว่าจะต้องหาหรือขุดความดีที่เรามีเป็นทุนเดิมนี มาทำให้เกิดความดีเพิ่มขึ้น ฉะนั้น ก็ใช้สมาธิที่มีอยู่เดิม อาจจะสมาธิแย ๆ ก็ได้ แต่ว่าเป็นสมาธิมากระตุ้นทำให้เกิดสมาธิที่ดีขึ้น ฉะนั้นสมาธิที่ดีขึ้นนั้นก็ได้ทุกคน ก็อาศัยความเพียรความอดทนที่อาจมีสมาธินี้ ก็เปรียบเทียบไว้กับ





ไฟฉายเล็ก ๆ หรือไม้ขีดไฟริบหรี่ ไฟริบหรี่นั้นก็สามารที่จะใช้อันนี้สำหรับไปทำสมาธิใหญ่ขึ้น ดีขึ้น อันนี้ก็เป็นการปฏิบัติธรรมเพื่อให้ได้สมาธิ

สมาธินี้ถ้าเราเอามาใช้คือสร้างสมาธิให้ดีขึ้นหน่อย แล้วเอามาใช้ ไม่ต้องทำสมาธิให้หนักแน่นมากนัก แต่ว่าเป็นสมาธิที่ควบคุมได้ เราทำสมาธิให้หนึ่ง จิตใจให้หนึ่ง ก็จะมาเห็นใจของเรา ใจจะไม่เป็นสิ่งที่ลึกลับ ใจจะเป็นสิ่งที่เปิดเผย คือเราเปิดเผยกับตัวเองถ้ากลัวว่าคนอื่นจะมาเห็นใจเรา จะมาทะลุทะลวงเข้ามาในใจเรา ไม่ต้องกลัว เราทะลุทะลวงเข้ามาในใจของตัวเอง เราก็ดูใจนี้ก็จะเห็นได้ต่อเมื่อใจนั้นได้รับที่เรียกว่าอารมณ์ คือสิ่งที่เราเห็นได้ด้วยตา ได้ฟังด้วยหู เป็นต้น เวลาเข้ามาแล้วเราจะเห็นว่าใจนี้ อันนี้พูดอย่างลับ ใจนี้จะมีความรู้สึกอย่างไร คือตัวใจนี้เป็นรูปร่างอย่างไร ใจนี้จะชอบ ชอบใจหรือไม่ชอบใจ อันนี้ใช้สมาธิทำให้ใจนี้นิ่งก่อน แล้วก็เมื่อมีอารมณ์ซึ่งอารมณ์เข้ามาทุกเมื่อตลอดเวลา อารมณ์เข้ามา เราก็นำอารมณ์นั้นไว้เท่าที่มีความสามารถ ด้วยการระงับนิรณ ใจนั้นจะกระเพื่อม ถ้าเปรียบเทียบได้จะเห็น จะเห็นในใจของแต่ละคน ถ้าคิดจริง ๆ ดูว่าใจนี้เป็นเหมือนน้ำที่หนึ่ง สมมติว่าเราเอาน้ำมาไม่ต้องมาก เอาน้ำมาใส่ชามอย่างก็ได้ กลับบ้านไปหาชามอย่างเอาน้ำมาใส่ให้เต็ม เอาชามอย่างนั้นมาวางไว้แห่งหนึ่ง น้ำนั้นจะนิ่ง ทิ้งไว้ให้นิ่งสักครู่ คราวนี้เปรียบเทียบกับใจ ใจหรือน้ำนิ่งนั้น แล้วเราก็นำชามอย่างหนึ่ง จะเป็นก้นกรวดหรือจะเป็นอะไรก็ตามโยนลงไป น้ำนั้นเป็นอย่างไร น้ำจะกระเพื่อม หรือชามอย่างนั้นวางไว้ เราไปผลัก น้ำจะเป็นอย่างไร น้ำจะกระเพื่อม เราจะเห็นน้ำกระเพื่อม กระเพื่อมอย่างไรเราก็เห็น ถ้าเราโยนอะไรเล็ก ๆ ไป น้ำจะกระเพื่อมก็เหมือนเป็นคลื่นเล็ก ๆ เสร็จแล้วถ้าเราผลักเอา มันก็จะกระเพื่อม กระเพื่อมไปคนละอย่าง ถ้าเราเอาน้ำใส่เต็มอ่าง ชามอย่างนั้นอาจจะทำให้น้ำกระลอกออกมา หรือถ้าเราโยนอะไรที่ใหญ่ลงไป น้ำต้องกระเซ็นออกมาทำให้โต๊ะหรืออะไรที่เราวางไว้เปียกหมด ถ้าเราผลักน้ำก็อาจจะต้องหก นี่แหละใจ เราจะเห็นได้ว่าใจของเราเมื่อได้รับการกระทบอย่างไรก็ตาม ด้วยอารมณ์ใดก็ตาม ใจนั้นจะกระเพื่อม คือใจนั้นจะเหมือนน้ำ ใจนั้นจะมีคลื่น ใจนั้นจะทำให้มีความเคลื่อนไหว เราก็เห็นได้ ถ้าใจนั้นโดนอย่างแรง ก็อาจจะหกอาจจะออกมาหมายความว่าสมมติเราอยู่เฉย ๆ ใครเข้ามาตีหัวเราหรือมาต่อยเราก็โกรธแล้วก็ต่อยตอบไปเลย นี่ใจมันหกออกมา เราก็ดู ในการดูใจนี้เป็นการดูปฏิภาณของใจ ความเคลื่อนไหวของใจ คราวนี้ก็ได้ถึงเห็นใจแล้ว ใจที่เคลื่อนไหวเคลื่อนไหวต่าง ๆ และก็ใจนี้ทำให้เรามีความสุขหรือมีความทุกข์ ใจนี้เองเมื่อมีความสุขบางทีก็ลึกลดดีใจมาก อาจ





จะทำให้เสียหายก็ได้ กระโดดโลดเต้นทหคคะเมนลงมาขาหักก็ได้ เป็นสิ่งธรรมดา คือหมายความว่าแม้แต่มีความสุข ก็ทำให้มีความสุขต่อไปได้

พุทธศาสนศึกษาอะไร ก็ศึกษาความทุกข์นี้เอง ความทุกข์เป็นสิ่งที่คนไม่ชอบจึงต้องการให้พ้นทุกข์ พ้นทุกข์สำหรับตัวเองแต่ละคน ๆ แต่ว่าการให้พ้นทุกข์นี้ยากมาก เพราะว่ามีความรู้สึกว่าไม่เป็นทุกข์ มีความรู้สึกว่าเป็นสุขอยากได้ความสุข แล้วก็ใครมาทำให้เราเป็นทุกข์หรือแม้แต่มีความสุขน้อยลงไป ก็ทำให้เราโกรธ ทำให้เราไม่พอใจ แล้วก็เดือดร้อนฟุ้งซ่านไม่มีความสุข แล้วก็มีความทุกข์ ฉะนั้น การศึกษาพระพุทธศาสนาก็คือ การศึกษาว่า ทุกข์นี้มาจากไหน ทำไมเราไม่ชอบความทุกข์ เราเป็นทุกข์ในทุกข์ เราก็จะต้องดูทุกข์นี้เป็นอะไร ให้เข้าใจว่าเป็นอะไร แล้วเราก็จะต้องเห็นว่าทุกข์นี้มีเหตุผล มีต้นเหตุ เมื่อมีต้นเหตุแล้วเราก็จะต้องดูว่า เราจะจับทุกข์ได้ตรงไหน บอกว่ามีทุกข์ต้องบรรเทาทุกข์ ความจริงทุกข์นั้นบรรเทาไม่ได้ ต้องปล่อยให้ไปตามเรื่องของมัน ก็เสร็จแล้วมันก็หายไป เพราะว่ามีทุกข์ มันก็ไม่มี มันก็หมดไปได้ สุขมีสุขก็หมดไปได้ ฉะนั้น การที่พระพุทธศาสนาหรือพระพุทธเจ้าให้เราศึกษา ก็คือศึกษาให้เห็นว่าทุกข์มันมาจากไหน ให้รู้ว่าทุกข์เป็นอย่างไร เป็นอะไร แล้วก็ทุกข์มาจากไหน จะเห็นว่ามีทุกข์ก็ต้องมีการไม่ทุกข์เมื่อมีการไม่ทุกข์ก็มีการหมดทุกข์ได้ มีการหมดทุกข์ได้แล้วก็เห็นได้ว่ามีทางที่จะหมดทุกข์ อันนี้ท่านก็เรียกว่าอริยสัจ

ฉะนั้น การศึกษาพุทธศาสนาก็คือการศึกษาริยสัจนั่นเอง แต่ก่อนที่จะศึกษาถึงอริยสัจหรือได้ทราบถึงอริยสัจ ก็ย่อมต้องดูกลไกของการศึกษาพระพุทธศาสนา ซึ่งเข้าใจว่าจะต้องเริ่มจากที่ได้กล่าวเมื่อตะกี้ก็คือจุดเริ่มต้น คือดูใจด้วยเครื่องมือที่มีคือสมาธิ ในการนี้ในตอนต้นนั้นก็ต้องมีความพอใจในการที่จะปฏิบัติคือชอบใจ มีฉันทะ แล้วก็มีความเพียรในการทำ มีความจดจ่อในการทำ มีความสำรวจในการทำ ถ้าหากว่าตั้งแต่ต้นสามารถที่จะทำอย่างนั้น ก็จะเคลื่อนขึ้นไป จะดำเนินไปถึงจุดสุดยอดได้สูงสุด คือได้ศึกษาริยสัจและเข้าใจในอริยสัจ การศึกษาพระพุทธศาสนาเป็นสิ่งที่ไม่ยากถ้าจิตใจจดจ่อถ้ามีความตั้งใจจริง และมีความซึ่งเรียกกันทุกคนว่าความสุจริต ทุกคนต้องสุจริตถ้าสุจริตแล้วไม่มีทาง เพราะว่าเป็นไปในทางที่ผิดทุกครั้ง ไปในทางที่คิดว่าดีคิดว่าสะดวกแต่ว่ามีมโนไปในทางที่ผิดทั้งนั้น ฉะนั้นต้องมีความสุจริต เวลาให้อโวกากับใคร หรือใครท่านผู้ใหญ่ให้อโวกากับผู้อื่น ก็ต้องพูดว่า





ขอให้ทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต วางตัวด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ทุจริต อันนี้ก็เพื่อให้งานของส่วนราชการ หรือส่วนงานนั้นดำเนินไปด้วยดี เพราะว่าถ้าทุจริตแล้วก็พัง แต่ว่าการงานของพระพุทธศาสนาเป็นการงานของแต่ละคนเป็นส่วนตัวแท้ ๆ ก็ต้องทำด้วยความสุจริตเหมือนกัน ถ้าไม่ทำด้วยความสุจริตแล้วตัวเองก็เท่ากับเอา ก้อนหินมาถ่วงที่คอแล้วโยนลงไปในนรก

ได้พูดเมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน อันนี้ผิอาจจะไม่ค่อยเข้าใจกัน นี่ขอพูดอีกสักนิดหนึ่ง เป็นเรื่องที่ตอนนี้อยู่ไม่ได้ เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติพุทธศาสนานัก แต่เป็นสิ่งที่น่าจะเป็นความจริง คือคนเราไม่เห็นว่าเป็นกายและใจ ซึ่งทั้งสองอย่างนี้ก็มีประโยชน์ทั้งนั้น เราเกิดมาเป็นมนุษย์ก็เท่ากับได้มีใจนี้ คือตัวเรามาประกอบกับกาย ซึ่งเราก็นึกว่าเป็นตัวเราเหมือนกัน แต่ว่ากายกับใจนี้ก็สามารถที่จะนำมาใช้มาทำงานทำการมาประพฤติปฏิบัติตัวให้ดี เพื่อความสุขความเจริญของกายหรือใจ หรือของกายและใจ ฉะนั้น ต่อไปเมื่อกายและใจนี้แยกออกไปก็ว่าเป็นผี เพราะว่ากายที่ไม่มีใจเขาก็เรียกว่าผี ผีความจริงก็เรียกว่าศพ แต่ว่าเขาก็เรียกว่าผี ผีเป็นสิ่งที่ไม่มีใครชอบ โดยเฉพาะว่าเป็นกายที่ไม่มีใจแล้ว ก็เป็นสิ่งที่ไม่น่าปรารถนาเลย เพราะว่าไปตามธรรมดา กายนี้เมื่อไม่มีใจอยู่แล้วย่อมจะต้องสลายออกไปเป็นธาตุ แล้วก็กลายเป็นผี แต่ใจนั้นเวลาไม่มีกายแล้วก็ยังเป็นผีเหมือนกัน คือว่าที่ว่าจิตวิญญาณหรืออะไรก็ตามที่ตายแล้ว แล้วก็เรียกว่าผี บางทีผีมาหลอก ก็แปลก เหมือนกันที่ว่าทำไมจึงมาหลอกได้ ทว่าผีหลอกได้นั้นก็เพราะเหตุว่า ผีนั้นหมายความว่าจิตวิญญาณนั้นยังยึดมาก ยังยึดจนกระทั่งกำลังยึดนั้นกลับมาเหมือนมายึดจิตใจของผู้ที่เห็นผี มายึดได้ชั่วขณะก็ได้เห็นว่าเป็นผี แต่ว่าผีนั้นจะเป็นผีกายที่ไม่มีใจหรือใจที่ไม่มีกายผีนั้นไม่มีความสามารถที่จะประกอบความดี ถ้าหากว่าเวลากายกับใจประกอบกันเป็นตัวบุคคล โดยเฉพาะเป็นมนุษย์ สามารถที่จะประกอบความดี ถ้าหากว่าแยกไปแล้วไม่สามารถที่จะประกอบความดี แต่เมื่อประกอบกันแล้ว แล้วก็ทำความดี ผีนั้นก็เป็นผีที่เรียกว่าเป็นผีดีคือเป็นผีที่มีคุณ เป็นเทวดา เป็นพรหม คือเป็นผีที่ให้คุณและเป็นคุณกับตัว ถ้าประกอบความไม่ดีคือทุจริต ไม่ได้ทำอะไรที่เป็นสิ่งที่ดีสร้างสรรค์ก็เป็นผีไม่ดี ก็เป็นเปรตเป็นอสุรกาย ผีนั้นความจริงก็ดูไม่มีกายแต่อาจจะมาหลอกเราได้เช่นเดียวกัน เพราะว่ามายึดกายเรามายึดตาเรา มายึดหูเราได้ แต่ว่าถ้าผีนั้นที่เมื่อกายทำไม่ดีเป็นผีไม่ดีนั้น เขาจะแก้ไขอะไรไม่ได้เหมือนกัน จะต้องทนทุกข์ทรมาน จะทนทุกข์ทรมานได้อย่างไร





เมื่อไม่มีกายแต่ความที่เป็นผิวนั้นเองก็เลยมีความยึดนึกว่าตัวมีกาย อย่างเช่นพวกเราเอง ใจเราเราก็นึกว่าตัวเรามีกาย แต่แท้จริงก็เป็นสิ่งที่ประกอบเป็นกองๆ เท่านั้นเอง แต่ผิวนั้นก็นึกว่าตัวมีกาย ตัวมีกายแต่จะต้องทนทุกข์ทรมานอย่างแสนสาหัส อย่างเปรตหิวข้าวตลอดวัน ตลอดคืนตลอดเวลา กินก็ต้องกินตลอดเวลา แต่กินไม่ได้ มันก็ทรมานอย่างยิ่ง อย่างพวกเราเวลาไปไหนๆ หรือเวลาแม่ครัวไม่ได้ทำกับข้าวให้กิน เราก็นึกว่า มันทรมาน บางทีเราไปที่ไหนไม่มีอาหาร เราไม่มีอาหาร ควรจะได้อาหารกลางวันอาหารค่ำไม่มี เราหิวมันก็ทุกข์ทรมาน ผิวนั้นก็นึกว่าตัวมีกาย ก็ต้องกินอาหาร เมื่อกินไม่ได้อย่างเปรตที่ว่าปากเป็นรูเข็ม ไม่สามารถจะกินอะไร มันทรมานทุกข์ทรมานอย่างยิ่ง นี่ก็เป็นทุกข์ที่ยังไม่มากนักอย่างอื่นยิ่งมากกว่าอีก เช่น เอาอะไรมาเสียบแทงทะลุหัวจนถึงทวารหนัก ที่ท่านว่าอย่างนั้น แทะด้วยเหล็กที่เป็นไฟ แล้วอาจจะลงกะทะทองแดงหรืออะไรก็ตาม นั่นนะเป็นความทุกข์ที่มีมี ที่ไม่มีดีมี เป็นความทุกข์อย่างแสนสาหัส แล้วก็ทำอะไรไม่ได้ ต้องให้หมดเวรหมดกรรม หมดเวรหมดความว่าหมดวาระเวลาที่จะหมดความทุกข์ทรมาน แล้วก็สามารถที่จะได้เต้าขึ้นมาเป็นคนอีก ถ้าคนเช่นนั้นขึ้นมา ก็หมายความว่า เป็นคนที่ยังไม่ค่อยขัดเกลานัก แต่ว่าขึ้นมา ก็พอที่จะได้มาเป็นคน บางคนเราเห็นว่าเป็นคนเลวทรามมาก เราก็มั่นใจว่าพวกสัตว์นรกก็เพราะว่าพวกนี้จิตใจยังเสื่อมอยู่ จิตใจยังไม่ได้ขัดเกลา แต่พวกนี้ที่ขึ้นมาได้แล้วก็สามารถที่จะมีสมาธิได้ และสามารถที่จะมีการขัดเกลาเรียนธรรมได้แน่นอน ไม่ใช่ไม่มี เพราะฉะนั้น ที่พูดถึงผินี้ไม่ใช่ที่จะชักชวนให้ท่านทั้งหลายได้สนใจเกี่ยวข้องกับวิชาผี ไม่ใช่อย่างนั้น แต่ว่านึกถึงว่าแต่ละคนก็เป็นผี ทุกคนเป็นผี เป็นผีมาแล้วและจะเป็นผีต่อไป เมื่อเป็นผีมาแล้ว แล้วก็ประกอบกรรมดีมาพอสมควร ได้เกิดมาเป็นคนหรือเป็นมนุษย์ เราก็มพยายามประกอบความดีขึ้นเพื่อให้เป็นผีดีต่อไป เมื่อเป็นผีดีต่อไปก็สามารถที่จะได้มีภพมีชาติที่ดีขึ้นไปต่อไป แต่ก็ต้องระวังเหมือนกัน แม้จะเป็นผีดีแล้วไปหลงในความดีความสบายของผีแล้วก็อาจจะตกนรกต่อไปได้เหมือนกัน ฉะนั้นก็ต้องพยายามที่จะต้องพิจารณาว่า ระหว่างนี้ที่เรา มีกายกับใจประกอบกัน ให้ดูกายให้ถูกต้อง ให้ดูใจให้ถูกต้อง แล้วก็ก็สามารถที่แม้จะเป็นผีก็เป็นผีที่ดีได้ แต่ว่าถ้าความปรารถนาสูงสุดคือปรารถนาที่จะหลุดพ้นจากการที่จะต้องเป็นผี อย่างพระพุทธเจ้าและพระอรหันต์สาวกท่านไม่ต้องเป็นผี ท่านไม่ได้เป็นผี ท่านหลุดพ้น เรียกว่าพ้นไปได้ ต้องแยกกายกับใจอย่างพวกเราๆ ที่ยังไม่ได้ความหลุดพ้น ถ้าหากว่าทำจิตใจให้ผ่องใสแล้วก็จิตของเราหรือใจของเรา แล้วก็ดำเนินให้จิตใจของเราพยายามที่จะเว้นจากสิ่งที่ทำให้ตกต่ำเป็นผีไม่ดีพยายามทำอะไรที่จะทำให้ดีขึ้น





จะเรียกว่าทำให้มองโล่งขึ้น ทำให้มีความสุขขึ้น ให้ทำอะไรที่สุจริตก็จะเป็นผิติดก็คือเทวดา และการเป็นเทวดาเท่านี้ก็ไม่ได้มีเวลาไปพักผ่อนในที่ ๆ สบาย แล้วก็ต่อไปก็สามารถที่จะกลับมารับราชการโลกต่อ เป็นคนก็จะเป็นมนุษย์ที่ดี แล้วก็ขัดเกลามาขัดเกลามากก็สามารถที่จะเป็นผู้ที่หลุดพ้น อันนี้ก็เป็นความปรารถนาของพุทธศาสนา

พูดมานานก็เพราะว่าพุทธศาสนานี้เป็นสิ่งที่ทุกคนต้องสนใจ เป็นสิ่งที่ทุกคนจะได้ประโยชน์ถ้าเข้าไปในทางที่ถูก และเป็นสิ่งที่ไม่ยากที่จะปฏิบัติ พูดว่าไม่ยากในการปฏิบัติไม่น่าที่จะพูดนานถ้าเป็นสิ่งที่ง่าย ๆ แต่ว่าจะง่ายถ้าตั้งใจให้ถูกที่ถูกทางด้วยความเพียรและด้วยความจดจ่อ ด้วยความรู้รอบคอบคือการสำรวจให้ดี ก็จะเป็นสิ่งที่ไม่ยาก ถ้าได้พูดให้ยาวก็เพราะว่า สิ่งที่ยากนี้ทุกคนอาจจะยังไม่เห็นหรือเห็นยาก เห็นยากในสิ่งที่ง่ายจึงต้องพูดยาว แต่ถ้าทุกคนเห็นสิ่งที่ยากนี้แล้วก็ไม่ต้องพูดยาว ถ้าสมมุติว่าทุกคนเห็นว่าง่ายจริง ๆ หมายความว่าเห็นส่วนที่ง่ายจะพูดได้สั้นมาก คือท่านทั้งหลายขอให้มีความเพียรในการปฏิบัติจิตที่ถูกต้องที่ดี อันนี้ก็หมด พูดแค่นี้ก็พอ ไม่ต้องพูดอื่น ถ้าพูดอย่างนี้ก็ยิ่งยาว ถ้าท่านทั้งหลายมาแล้วก็รู้ว่าทุกคนรู้ว่าง่ายแล้วจริงจริง ไม่ใช่รู้เก้ ๆ เฉย ๆ รู้จริงว่าง่าย บอกว่าสวัสดิ์เท่านั้นเองก็พอ ไม่ต้องมานั่งมายืนให้เมื่อย ไม่ต้องมาพูดให้คอแห้งเปล่า ๆ ก็เพียงว่าสวัสดิ์ เพียงว่าปฏิบัติดี ชอบก็พอ แต่มันยากที่ว่าไม่เห็นว่ายง่าย ฉะนั้น ในที่นี้ก็พูดเกินไปพูดมากไปก็จะเป็นอันตรายเหมือนกัน เพราะว่าอาจจะมีคนคัดค้านได้ในคำพูดที่พูดออกไป ซึ่งอาจจะดูเหมือนว่าเป็นทฤษฎี ความจริงไม่ใช่ทฤษฎีแหวกแนวอะไรเป็นส่วนหนึ่งของการสั่งสอนของพระพุทธเจ้าแท้ ๆ ไม่ใช่สิ่งที่คิดค้นขึ้นมาโดยไม่ได้มีหลักฐาน

ฉะนั้น ถ้าท่านทั้งหลายมาวันนี้มาให้พร คือตามที่บอกมาเป็นทางการว่า มาให้พรในโอกาสวันเกิดที่ผ่านมาแล้วเมื่อเร็ว ๆ นี้ ท่านมาที่นี้แล้วท่านก็ต้องมานั่งอยู่นาน แต่ก็ขอขอบใจที่ท่านมาด้วยปรารถนาดี และจะดีใจมากถ้าทุกคนที่อยู่ในกลุ่มสมาคมหรือชมรมหรือชุมนุมที่จะศึกษาพุทธศาสนา จะไปคิดทบทวนหน้าที่ของกลุ่มต่าง ๆ และหน้าที่ของแต่ละคนดังกล่าวนี ที่ว่าไม่ใช่ว่าจะบอกว่าเผยแพร่พระพุทธศาสนา สั่งสอนพระพุทธศาสนา ส่งเสริมพระพุทธศาสนา ขอให้ได้ไปปฏิบัติแต่ละคนในจิตใจของแต่ละคน และทุกคนจะเป็นศาสนาใดก็ตามในประเทศไทย ก็จะได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติของท่าน คือว่าเป็นประโยชน์ผู้อื่นในการปฏิบัติประโยชน์ของตน ฉะนั้น ถ้าทุกคนได้ปฏิบัติประโยชน์ของตนอย่างแท้จริง อย่างจริง ๆ ไม่ใช่เบี่ยงบ่ายไปในทางทุจริต ทำจริง ๆ ในประโยชน์ของตน





ของธรรมของตัว หรือของโลกของตัว เป็นอันว่าได้ประโยชน์แล้วสำหรับทุกคนในโลกอาจจะมีประโยชน์สำหรับผีทั้งผีดีไม่ดี ถ้าเราทำดีแล้วเป็นประโยชน์สำหรับทุกคนทุกคนที่มีอยู่ในโลกหรือโลกอื่น เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นทั้งหมด เพราะว่าแผ่ความดีแผ่รัศมีเช่นเดียวกับที่เราว่าพระพุทธเจ้าท่านตรัสรู้ ท่านตรัสรู้แล้วก็แผ่รัศมีออกมา เราได้รับทั้งนั้น แม้จะเป็นคนที่ไม่ใช่พุทธศาสนา ก็ได้รับประโยชน์ของการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า

อันนี้ก็เพียงแต่ต่อท้ายนิดหนึ่งว่า ที่ท่านมาให้พรก็เพื่อประโยชน์ส่วนตัวของท่านที่ท่านมาบอกว่าให้บารมี ปกเกล้าท่านก็ต้องเป็นผู้ทำ ถ้าผู้ทำเองได้ดีแล้วก็ดี มาให้พรก็เห็นว่าถ้าท่านทำตนเองให้ดีก็เป็นการให้พร เพราะฉะนั้นจะว่าขอขอบใจก็ไม่เชิง แทนจะบอกขอขอบใจ ก็ควรจะบอกว่าอนุโมทนา ควรจะบอกว่าดีใจ ดีใจที่ท่านมาให้พร เพราะหมายความว่าท่านตั้งใจดีแล้ว พรนี้ก็จะแผ่ออกมา แผ่ออกไปทั่วทั้งหมด อันนี้ถ้าพูดต่อไปก็อาจจะต้องพูดถึงแผ่เมตตาโดยไม่มีประมาณ ถ้าทำดีนี้ ศีลภาดี ปฏิบัติดี สงเคราะห์ดี ก็เป็นการแผ่เมตตาจนไม่มีประมาณ อันนี้ก็เป็นหัวข้อต่อไป คราวนี้พูดแค่นี้แล้วก็รู้สึกว่ามันเกินไปก็ถึงขอลา แล้วก็ขอบใจท่านทั้งหลายที่มาชุมนุมกัน.





พระราชดำรัส^(๑)

พระราชทานเนื่องในการฉลองครบรอบ ๕๐ ปี ของสโมสรโรตารีในประเทศไทย

ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร

วันจันทร์ ที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๒๓



ข้าพเจ้ามีความชื่นชมมาก ที่ได้มีโอกาสได้มาอยู่ในท่ามกลางของสมาชิกสโมสรโรตารีในประเทศไทย ในโอกาสที่เฉลิมฉลอง ๕๐ ปี ของการก่อตั้งสโมสรโรตารีในประเทศไทย นับว่าเป็นเวลา ๗๕ ปี แล้วที่สโมสรโรตารีได้ถือกำเนิดขึ้นมา

สโมสรโรตารีเกิดหรือถือกำเนิดมาเมื่อ ๗๕ ปี โดยที่นายคอนนาร์ได้ร่วมกับเพื่อนตั้งเป็นชุมนุมโดยอุดมคติหรืออุดมการที่จะใช้ความรู้ช่วยเหลือผู้อื่น จะเรียกได้ว่าเป็นการแผ่เมตตากรุณาให้ผู้อื่น เพราะตนเองมีความรู้และความสามารถ เห็นว่าควรที่จะให้ความรู้ความสามารถนี้ขยายออกไปให้แก่ผู้ที่ต้องการ เพราะว่าผู้อื่นอาจจะไม่มีความรู้ความสามารถเท่า จึงจะเป็นประโยชน์ที่จะแผ่ความรู้ความสามารถนั้นให้เป็นประโยชน์ หลังจากเวลา ๒๕ ปี ของโรตารีในต่างประเทศ อุดมการของโรตารีนี้ก็เข้ามาในประเทศไทย ก็นับว่าเป็นเวลาที่นับว่าช้านานพอสมควร และต่อมาตามที่รายงานต้องใช้เวลาถึง ๒๔ ปี ถึงจะทำให้อุดมการของโรตารีได้ขยายแผ่ออกไป จนถึงทุกวันนี้มีถึง ๕๐ สโมสรในประเทศไทย ฉะนั้น ตอนแรกที่ฟังถึงสโมสรโรตารีก็เข้าใจกันได้ว่าเป็นสโมสรที่เป็นชุมนุมของคนในสังคมชั้นสูง สังสรรค์กันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อแก้เหงา ซึ่งคนอื่นทั่ว ๆ ไปข้างนอกไม่ค่อยได้ทราบ และไม่มีทางทราบ ความจริงการตั้งสโมสรโรตารีครั้งแรก ๆ นั้นก็มีจุดประสงค์ตามจุดประสงค์เดิม คือพยายามที่จะใช้ความรู้ที่ตนมีเพื่อให้เป็นประโยชน์ไปสู่คนระดับข้างนอก คือสังคมในความหมายว่าหมู่ชนทั้งประเทศ เป็นต้น แต่ว่ากลับเป็นประโยชน์ต่อสังคมในความหมายถึงชุมชนกลุ่มน้อย มาเดี๋ยวนี้ก็เป็นที่น่าชื่นชมยินดีที่ได้เห็นว่า จำนวนสโมสรได้ขยายขึ้นเป็นจำนวนมาก และจำนวนสมาชิกสโมสรก็มากขึ้นแต่ก็เห็นได้ว่าคุณภาพของสมาชิกต่าง ๆ มิได้ด้อยลง

หลักการของโรตารีมีว่า บุคคลในวิชาชีพต่าง ๆ มาตั้งเป็นกลุ่มเพื่อใช้ประโยชน์ในความรู้ นั้น เป็นอุดมการที่น่าชื่นชมยิ่งนัก เพราะเหตุว่าชีวิตของคนเราย่อมต้องประกอบด้วยวิชาความรู้ทุกอย่าง สำหรับให้ได้ทรงชีวิตอยู่ได้ บางทีก็ไม่เรียกว่าเป็นวิชาความรู้หรือวิชาชีพด้วยซ้ำ ถ้าเราพิจารณาดูว่า ชีวิตของแต่ละคนจะต้องประกอบด้วยสิ่งใดสำหรับให้มีชีวิตอยู่ได้ ถ้าเราคิดสักหน่อยว่าเรามีร่างกายที่จะต้องอุ้มชูตนเอง คือหมายความว่าทุกวันนี้เราจะ

(๑) เรียบเรียงขึ้นตามที่ได้บันทึกพระสุรเสียงไว้





ต้องหาอาหารมาเลี้ยง ถ้าไม่มีอาหารเลี้ยงร่างกายนี้เป็นเวลาหนึ่ง ก็ทำให้ร่างกายชুবวมและอ่อนเพลียงไป ไม่มีทางที่จะทำงานทำการใด ๆ หรือแม้จะทำงานที่ไม่ใช่เป็นงานคือเล่นสนุกอะไรก็ตาม ก็ไม่ได้ทั้งนั้น คิดอะไรก็ไม่ออก ดำเนินชีวิตไม่ได้ ถ้าไม่มีอาหาร ถ้ามองดูในแง่นี้เพียงอาหารที่มาใส่ท้อง ก็เป็นกิจการที่กว้างขวางอย่างมากมาย ที่นี่พูดกันว่าคนเราต้องทำหากิน ดูเป็นของที่สำคัญที่สุด เพราะว่าถ้าไม่ทำหากินก็ไม่มีชีวิตอยู่ได้ หรือมีชีวิตก็แร้นแค้น และทุกข์ทรมานอย่างยิ่ง นอกจากนี้ก็ยังมีอาหารใจอีก ถ้าคนเราไม่มีอาหารใจไม่ชวนชวนหาความรู้ จะไม่สบายใจ และจะไม่เป็นคนที่เป็นใจ จะนั้น ทุกคนที่ต้องการที่จะมีชีวิตอยู่ และมีชีวิตอยู่อย่างดี ก็ต้องอุ้มชูให้อาหารแก่ตาและหาทางที่จะมีอาหารของใจด้วย ฉะนั้นอุดมการณ์ของโรตารีจึงเป็นอุดมการณ์ที่สูงส่ง และสมาชิกแต่ละคนก็ย่อมทราบ ว่า อุดมการณ์คืออะไร และได้ตั้งสัจธรรมแก่ตัวไว้ว่า จะต้องมีความจริงใจในใจข้อหนึ่ง ซึ่งจะเป็นข้อสำคัญมาก เพราะว่าผู้ใดไม่มีความจริงใจ หรือความสุจริตใจ เป็นคนที่ไม่เป็นคน จะเรียกว่าเป็นผู้ที่หาความสุขไม่ได้ ฉะนั้น ความจริงที่เป็นสัจธรรมที่ได้วางไว้แก่ตัวของสมาชิกโรตารีทุกคน แม้จะข้อเดียวก็นับว่ามีความสำคัญยิ่ง นอกจากนี้ ความจริงนี้ก็จะทำให้ความจริงต่าง ๆ ที่อื่น ๆ เกิดขึ้นเหมือนกัน จะต้องช่วยผู้อื่นก็ตามที่มีมติว่ามีความผิว่า จะต้องช่วยเหลือหรือสงเคราะห์ ถ้าจะแปลคำว่า Service สงเคราะห์ผู้อื่นเหนือการสงเคราะห์ตัวเองด้วยซ้ำ ความจริงถ้าอยากที่จะสงเคราะห์ผู้อื่นก็ต้องสงเคราะห์ตนเองอยู่ในตัว ฉะนั้น อุดมการณ์ของโรตารีจึงจะทำให้คนที่เป็สมาชิกเป็นคนที่ดี เป็นคนที่มีความสุข มีความนับถือตัวเองได้ มีสุขภาพทั้งร่างกายทั้งใจที่สมบูรณ์ เชื่อว่าถ้าทุกคนปฏิบัติตามอุดมการณ์ของโรตารีจะต้องมีความอึดกาย อึดใจอย่างยิ่ง เพราะว่าได้ทำสิ่งที่คนเราทุกคนต้องทำทั้งนั้น ทั้งกาย ทั้งใจ

การที่ได้กล่าวไว้ตอนต้นนี้ว่า ต้องใช้เวลาถึง ๒๔ ปี ถึงทำให้สโมสรโรตารีได้ขยายตัวออกไปได้ และตอนต้นนั้นก็จะเป็นสโมสรที่ปิดที่มองเข้าไปข้างในตัวเอง ทำเช่นนั้นรู้สึกว่าจะไม่ค่อยได้ผลนัก เพราะว่าเป็นเพียงมาสังสรรค์กัน และส่วนมากก็คงจะเป็นการปรับทุกข์กัน ก็ทำให้มีตม่น ต่อมาโรตารีได้เปิดใจออกไป และได้ทำกิจกรรมที่เปิดออกไปข้างนอก ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่น่าชื่นชมอย่างยิ่ง เพราะเหตุว่าสโมสรโรตารีมีหลักว่าสมาชิกจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ และโดยที่สาขาวิชาต่าง ๆ นั้น ต้องมาใช้ทุกสาขาสำหรับชีวิตของแต่ละคน ๆ ดังที่ได้กล่าวไว้ตอนต้น จึงทำให้งานของสโมสรโรตารีมีประสิทธิภาพสูง กำลังสูงนี้ไปปฏิบัติจึงจะเกิดผลอย่างมหาศาล เช่น ที่ไปปฏิบัติการพัฒนาที่บ้านเนินดินแดงนั้นก็ได้ผลดี เพราะว่าผู้ที่ไปสามารถใช้ความรู้ของตน ในสาขาของตน





เพื่อที่จะช่วยให้หมู่ชนนั้นชุมชนนั้นความเจริญขึ้น และไม่ใช่ว่าความเจริญขึ้นเพียงในความรู้ หรือวิชาเดียว ซึ่งถ้าจะก้าวหน้าไปทางเดียว อย่างเดียว ก็จะทำให้เป็นชุมชนที่ไม่สมบูรณ์ในตัวเอง ถ้าชุมชนใดหรือบุคคลใดก้าวหน้าไปอย่างไม่สมดุลย์ในตัวเองหมายความว่าก้าวหน้าไปในทางหนึ่งทางใดเท่านั้น ก็ไม่สามารถที่จะพุงตัวเองได้ เช่น เดียวกันถ้าเรามีโต๊ะที่มี ๔ ขา แล้วตัดให้เหลือขาเดียว โต๊ะนั้นก็ออกจะวอกแวก ไม่มีความมั่นคง แม้จะมีโต๊ะ ๓ ขา ถ้าไม่ได้ตั้งไว้ให้เป็นโต๊ะ ๓ ขา ก็ออกจะไม่ค่อยแน่นอนหนาไม่มีใครอยากใช้ ถ้ารถยนต์ที่มีเครื่องที่มี ๔ สูบ และสูบหนึ่งไม่ทำงานเพราะเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดก็ตาม รถนั้นก็เล่นไม่ได้ อาจจะเล่นได้แต่ไม่ค่อยดี ฉะนั้น ถ้าเราจะไปพัฒนาชุมชนก็ตาม บุคคลก็ตาม อย่างไม่ครบถ้วน ไม่ใช้วิชาให้ดี ให้ครบถ้วน ให้สอดคล้องกันชุมชนนั้นหรือบุคคลนั้นก็จะเป็นชุมชนหรือบุคคลที่กะเผลก ซึ่งเป็นสิ่งที่น่ากลัวมาก เพราะว่าถ้ากะเผลกแล้วก็มีหวังที่จะล้มเมื่อล้มแล้วก็มีหวังจะเจ็บ ถ้าไม่เจ็บก็ไปไหนไปไม่ได้และถ้ามีชุมชนหรือบุคคลที่ไม่ครบถ้วน เราก็หวังได้ว่าประเทศชาติเป็นส่วนรวมก็จะไม่ครบถ้วนเหมือนกัน คนที่ไม่ครบก็พูดกันว่าคนนี้ไม่ค่อยเต็ม ก็คนที่ไม่เต็มนะไม่ใช่คนดี คือไม่เป็นคนที่ใช้การได้ แล้วเป็นคนที่น่ากลัวด้วยซ้ำ ไม่เป็นมงคลทั้งสำหรับตัวผู้ที่ไม่เต็มทั้งสำหรับผู้คนที่อยู่รอบ ที่อยู่ใกล้ เพราะไม่รู้ว่าจะคนที่ไม่เต็มเขาจะทำอะไร เขาอาจจะพุ่งชนไปทางโน้น ไปทางนี้ ทำให้เกิดอันตรายก็ได้ ฉะนั้น ถ้าพูดไปงานที่สโมสรโรตารีได้ตั้งเอาไว้แก่ตัว คือทำความสงเคราะห์ด้วยความจริง ด้วยความไม่เบียดเบียน ด้วยความเห็นยอมรับฟังความเห็นของผู้อื่นด้วย เป็นการทำให้ถูกต้อง และเชื่อว่ามีประสิทธิภาพสูง

ฉะนั้น ท่านทั้งหลายย่อมเห็นควรอย่างยิ่งที่จะมาดีใจ และมาแลกเปลี่ยนกันในวันนี้ด้วยการมีงานสังสรรค์ คราวนี้งานสังสรรค์นี้ก็คงไม่ใช่สังสรรค์เพื่อมาปรับทุกข์กัน มาบ่นกัน จะเป็นการสังสรรค์เพื่อมาอดทน คนเราก็ต้องอดบ้างไม่บ้างไม่มีความสุข ถ้าคนเราทำอะไรก็อยากให้คนอื่นทราบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอะไรดีก็อยากให้คนอื่นทราบ^(๑)

(๑) บันทึกพระสุรเสียงไม่ติด





พระราชดำรัส

เพื่อเชิญไปอ่านในการประชุมสัมมนาเรื่องการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ

วันพุธ ที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๒๓



ขอแสดงความชื่นชมยินดีด้วย ที่มหาวิทยาลัยมหิดลร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข และกรมพลศึกษา โดยความสนับสนุนขององค์การอนามัยโลก จัดให้มีการสัมมนาเรื่อง “การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ” ขึ้นในโอกาสนี้.

ร่างกายของเรานั้น ธรรมชาติสร้างมาสำหรับให้ออกแรงใช้งาน มิใช่ให้อยูเฉยๆ. ถ้าใช้แรงให้พอเหมาะพอดีโดยสม่ำเสมอ ร่างกายก็เจริญแข็งแรง คล่องแคล่ว และคงทนยั่งยืน. ถ้าไม่ใช้แรงเลย หรือใช้ไม่เพียงพอ ร่างกายก็จะเจริญแข็งแรงอยู่ไม่ได้ แต่จะค่อยๆ เสื่อมไปเป็นลำดับ และหมดสมรรถภาพไปก่อนเวลาอันสมควร. ดังนั้น ผู้ที่ปรกติทำงานโดยไม่ได้ใช้กำลัง หรือใช้กำลังแต่น้อย จึงจำเป็นต้องหาเวลาออกกำลังกายให้พอเพียง กับการต้องการตามธรรมชาติเสมอทุกวัน. มิฉะนั้น จะเป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่ง ที่เขาจะใช้สติปัญญาความสามารถของเขาทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและแก่ส่วนรวมได้น้อยเกินไปเพราะร่างกายอันกลับกลายอ่อนแอลงนั้น จะไม่อำนวยโอกาสให้ทำงานโดยมีประสิทธิภาพได้.

ขออวยพรให้การสัมมนาครั้งนี้สำเร็จผลสมบูรณ์ตามที่มุ่งหมายทุกประการ และให้ทุก ๆ ท่านที่เข้าร่วมประชุม มีร่างกายแข็งแรงตลอดไป.





พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๒๓



ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดี ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่นอีกวาระหนึ่ง และได้ทราบรายงานว่ากิจการของมหาวิทยาลัยดำเนินก้าวหน้ามาด้วยดีทุก ๆ ด้าน ขอแสดงความชื่นชมกับบัณฑิตใหม่ทุกคน ที่ได้รับเกียรติและความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

การศึกษาในมหาวิทยาลัย มุ่งหมายที่จะปลูกฝังความเจริญพร้อมทุกด้าน ให้งอกงามในตัวบุคคลแม้อย่างน้อย ก็ให้มีคุณสมบัติสำคัญประกอบพร้อมกันสองประการ คือมีความรู้แน่นหนาทั่วถึง ในวิทยาการชั้นสูงสาขาใดสาขาหนึ่งหรือหลายสาขาตามที่ถนัด กับมีสติปัญญาความเฉลียวฉลาด สามารถคิดอ่านด้วยวิจารณญาณอันละเอียดรอบคอบ ประกอบด้วยเหตุผลและความสุจริตยุติธรรม ทั้งนี้เพื่อให้บุคคลมีรากฐานอันมั่นคงและมีปัจจัยอันทรงประสิทธิภาพเป็นเครื่องอุดหนุน ในอันที่จะดำรงตนดำรงฐานะให้เจริญเป็นปึกแผ่นต่อไป ทั้งสามารถประกอบการงาน สร้างสรรค์ความก้าวหน้าผาสุกให้แก่ส่วนรวมได้อย่างแท้จริง อีกส่วนหนึ่งด้วย

ท่านทั้งหลายสำเร็จปริญญาจากมหาวิทยาลัยแล้ว ถือได้ว่าเป็นผู้เข้าใจชัดเจนถึงความมุ่งหมายดังกล่าวแล้ว เพราะฉะนั้น ในกาลเบื้องหน้า ไม่ว่าท่านจะศึกษาค้นคว้าวิชาการให้สูงขึ้นไปก็ดี จะประกอบอาชีพการงานใดอยู่ ณ ที่ใดก็ดี ขออย่าได้ละทิ้งหลักปฏิบัติของผู้มีการศึกษาที่ดี ที่จะต้องคิดอ่านและการทำการใด ๆ ด้วยสติปัญญา วิจารณญาณ และด้วยหลักวิชาการอันถูกต้องแม่นยำอยู่เสมอ การบำเพ็ญตนให้เที่ยงตรงครบถ้วนตามที่และอุดมคติ จะช่วยหนุนนำส่งเสริมให้แต่ละคนประสบความสำเร็จ และความเจริญรุ่งโรจน์ในชีวิตได้เป็นแน่นอน

ขออวยพรให้บัณฑิตทุกคนประสบความสำเร็จความสุขความสมหวังดังที่ตั้งใจ และขอให้ท่านทั้งปวงที่มาประชุมพร้อมกันในวันนี้ มีความสวัสดีจงทั่วกัน.





พระราชดำรัส

พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทยในโอกาสขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๒๔

วันพุธ ที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๒๓



ประชาชนชาวไทยทั้งหลาย

บัดนี้ถึงวาระที่จะขึ้นปีใหม่แล้ว ข้าพเจ้าขอส่งความปรารถนาดีมาอวยพรแก่ท่านทุกคน และขอขอบใจท่านอย่างมากอีกครั้งหนึ่ง ที่มีไมตรีจิตสนับสนุนข้าพเจ้าในภารกิจทั้งปวงด้วยดี.

ตลอดปีที่แล้ว สถานการณ์อันผันผวนในโลกมิได้คลี่คลายลงแต่ประการใด ทำให้ประเทศไทยของเราต้องประสบกับภาวะคับขันด้วยความระมัดระวังเข้มงวดเข้า ซึ่งหมายความว่า เราทุกคนต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะปัญหาด้านการครองชีพ หนักขึ้น. แต่อย่างไรก็ดี เราผ่านสถานการณ์ไม่ปกติต่างๆ กันมาได้เรียบร้อยพอสมควรโดยอาศัยความอดทน ความสามัคคีปรองดอง และความมีสติรู้เท่าทันสถานการณ์.

ในปีใหม่นี้ เรายังคงจะต้องระมัดระวังตัวอย่างเหนียวแน่นต่อไป อย่างน้อยก็ให้เสมอเดิม. ทางปฏิบัติที่จำเป็นสำหรับทุกคนในขณะนี้ นอกจากจะต้องตั้งใจพยายามทำตัวทำงานให้มีระเบียบโดยเต็มความสามารถ และเป็นอยู่โดยประหยัดแล้ว ยังจะต้องพยายามตั้งใจตั้งใจไว้ให้ถูกต้อง. การตั้งใจให้ถูกนั้น คือทำจิตใจให้สงบหนักแน่น ไม่วู่วาม ไม่ปล่อยใจคิดต่างๆ เข้าครอบงำได้โดยง่าย ผิดหัดคิดพิจารณาเรื่องราวและปัญหาทั้งปวงด้วยความละเอียดรอบคอบและด้วยใจบริสุทธิ์เป็นกลางเสมอทุกครั้งให้เป็นนิสัย อันเป็นวิธีที่จะช่วยให้เกิดปัญญา สามารถคิดวินิจฉัยได้โดยกระจ่างแจ่มแจ้ง และปฏิบัติแก้ไขได้ถูกต้องเที่ยงตรง. การที่มีความคิดจิตใจอันกระจ่างแจ่มแจ้งและหนักแน่นอยู่เสมอดังกล่าว จัดเป็นคุณธรรมสำคัญประการหนึ่งของแต่ละบุคคล เป็นเครื่องนำพาบุคคลไปให้ประสบความเจริญสวัสดิ. และคุณธรรมของแต่ละคนนี้ เมื่อรวมกันเข้า ย่อมจะเกิดเป็นคุณธรรมของชาติ และย่อมจะนำพาชาติให้บรรลุถึงความเจริญสวัสดิได้ดุจเดียวกัน. ในวาระสำคัญนี้ข้าพเจ้าจึงใคร่ขอให้ท่านทั้งหลายพร้อมใจกันสร้างและเสริมคุณธรรมของชาติไทยเรา ให้เจริญสมบูรณ์ขึ้นทุก ๆ ประการ.

ขออำนาจแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งปวงในสากลพิภพ จงอภิบาลรักษาท่านทั้งหลายให้แคล้วคลาดจากภัยอันตรายและเหตุชั่วร้ายทุกประการ บันดาลให้แต่ละคนมีกำลังกาย กำลังใจ กำลังปัญญา และกำลังสามัคคีอันพร้อมมูลแข็งแกร่งสามารถประกอบกรณียกิจน้อยใหญ่ อันเป็นประโยชน์ตน ประโยชน์ชาติ ให้บรรลุผลเลิศได้ทุกสิ่ง ทั้งสามารถที่จะรักษาอิสราภาพ อธิปไตย และความเจริญร่มเย็นของบ้านเมืองให้ดำรงมั่นคงอยู่ได้ชั่วกาลนาน.

ขอทุกท่านจงประสบแต่ความสุข สิริสวัสดิ์ พิตมมงคล และสิ่งอันพึงประสงค์ตลอดศกหน้าที่ จงทั่วกัน.





บรรณานุกรม

สำนักราชเลขาธิการ. ประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาท ที่พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ ปีพุทธศักราช ๒๕๒๐. กรุงเทพฯ ฯ. โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร ๒๕๒๑.

สำนักราชเลขาธิการ. ประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาท ที่พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ ปีพุทธศักราช ๒๕๒๑. กรุงเทพฯ ฯ. โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร ๒๕๒๒.

สำนักราชเลขาธิการ. ประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาท ที่พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ ปีพุทธศักราช ๒๕๒๒. กรุงเทพฯ ฯ. โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร ๒๕๒๓.

สำนักราชเลขาธิการ. ประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาท ที่พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ ปีพุทธศักราช ๒๕๒๓. กรุงเทพฯ ฯ. โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร ๒๕๒๔.





คณะกรรมการโครงการผลิตชุดหนังสือ
ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัส
ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
พุทธศักราช ๒๕๕๓ — ๒๕๕๘

เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

ประธานคณะที่ปรึกษา

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล

ประธานกรรมการ

นายวิสิฐ ตันติสุนทร

กรรมการ

นางสาวสมลักษณ์ วงศ์งามขำ

นางสาววันเพ็ญ เข็นตระกูล

นางสาวศรีนิตย์ บุญทอง

นางสาวสาวิตรี แสนสว่าง

นางสาวพรพิมล วรติลก

กรรมการและเลขานุการ

นางอมฤตา สุวรรณจินดา





คณะผู้จัดทำ

นายวิสิฐ ตันตีสุนทร : เลขานุการคณะกรรมการ กบช.

นายสิงหะ นิกรพันธุ์ : รองเลขานุการคณะกรรมการ กบช.

นางสาววริยา ว่องปรีชา : ผู้ช่วยเลขานุการ สายนโยบายลงทุน

นางสาวนัชชา พรตปกรณ : ผู้ช่วยเลขานุการ สายสมาชิก

นางวชิรา ณ ระนอง : ผู้ช่วยเลขานุการ สายบริหาร

นางอมฤตา สุวรรณจินดา

นายจิรวัดน์ ชนะเสรีชัย

ดร.กিরณ ลิมปพยอม

นางสาวอรภัทร รังษิงค์

นางวชิรา สุวรรณศรี

นางสาวปิยะดา พรหมรักษา

นางสาวชนนพพันธุ์ ไตรย์พีชน์

นายอรรณพ วิบูลยานนท์

นางสาวสุพิชยา เกตุผาสุข

นางสาวกัญญา ศิริวิราตร

นางสาวจิรพร ก้อนสารिया

นางสาววรรณนิษฐา อธิษฐ์ดิษฐ์

นางสาวชุติภา ยังสุข

นางสาวยุวพร นนท์ภาสโสมณ

นายนันทพล สุวรรณาศรัย

นายวรภัท อภินันท์สวัสดิ์

นางดวงใจ ลีตระกูลศิลป

นางสาวพรรณสุดา สุขวิสิฐ

นางนัศรีนัย มีสุวรรณ

นางสาวอรรวรรณ อินทรผาด

นางสุชาดา อัมผาเจริญสถิต

นางสาวอโนมา ปัทมานนท์

นางสาวสทิพร อมรเจริญสวัสดิ์

นางสาวเอมิกา สุดสายบัว

นายมานพ เชียงคะ

นางสาวโสภิตา ทนชัย

นางสาวจิตติมา ทวาเรศ

นางสาวนิตยาภรณ์ บัวนาค

นางสาวพุทธชาติ แก้วทิพย์

นางสาวไพรัตน์ ตระการจันทร์

นางสาวสุวรรณา จุลมิ่งษ์

นางสาวกมลภัทร ศักดิ์แก้ว

นางสาวพิมพ์ชนก คำดี

นางสาวธนิดา อ่อนท้วม

นายเฉลิมเกียรติ วสันต์

นางสาวทิพาพรรณ ศรีสมยา





ขอขอบคุณ	สำนักราชเลขาธิการ
ชุดหนังสือ	“ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัส ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พุทธศักราช ๒๕๔๓ - ๒๕๕๘”
จัดทำโดย	กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เลขที่ ๔๔๐ ถนนพระราม ๔ บางรัก สี่ลม กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐ โทรศัพท์ ๐-๒๖๓๖-๑๐๐๐ โทรสาร ๐-๒๖๓๖-๐๖๐๓-๔ www.gpf.or.th
ออกแบบโดย	บริษัท เกรย์ แมทเทอร์ จำกัด
จัดพิมพ์โดย	บริษัท เกรย์ แมทเทอร์ จำกัด ๒๑/๖๑-๖๒ ซอยศูนย์วิจัย ถนนพระรามเก้า บางกะปิ ห้วยขวาง กรุงเทพฯ ๑๐๓๒๐ โทรศัพท์ ๐-๒๒๐๓-๑๒๔๐-๗ โทรสาร ๐-๒๖๔๑-๔๒๑๑
พิมพ์เมื่อ	พุทธศักราช ๒๕๕๐
จำนวน	๕,๐๐๐ เล่ม
ISBN	๙๗๘-๙๗๔-๗๒๔๗-๒๖-๘

